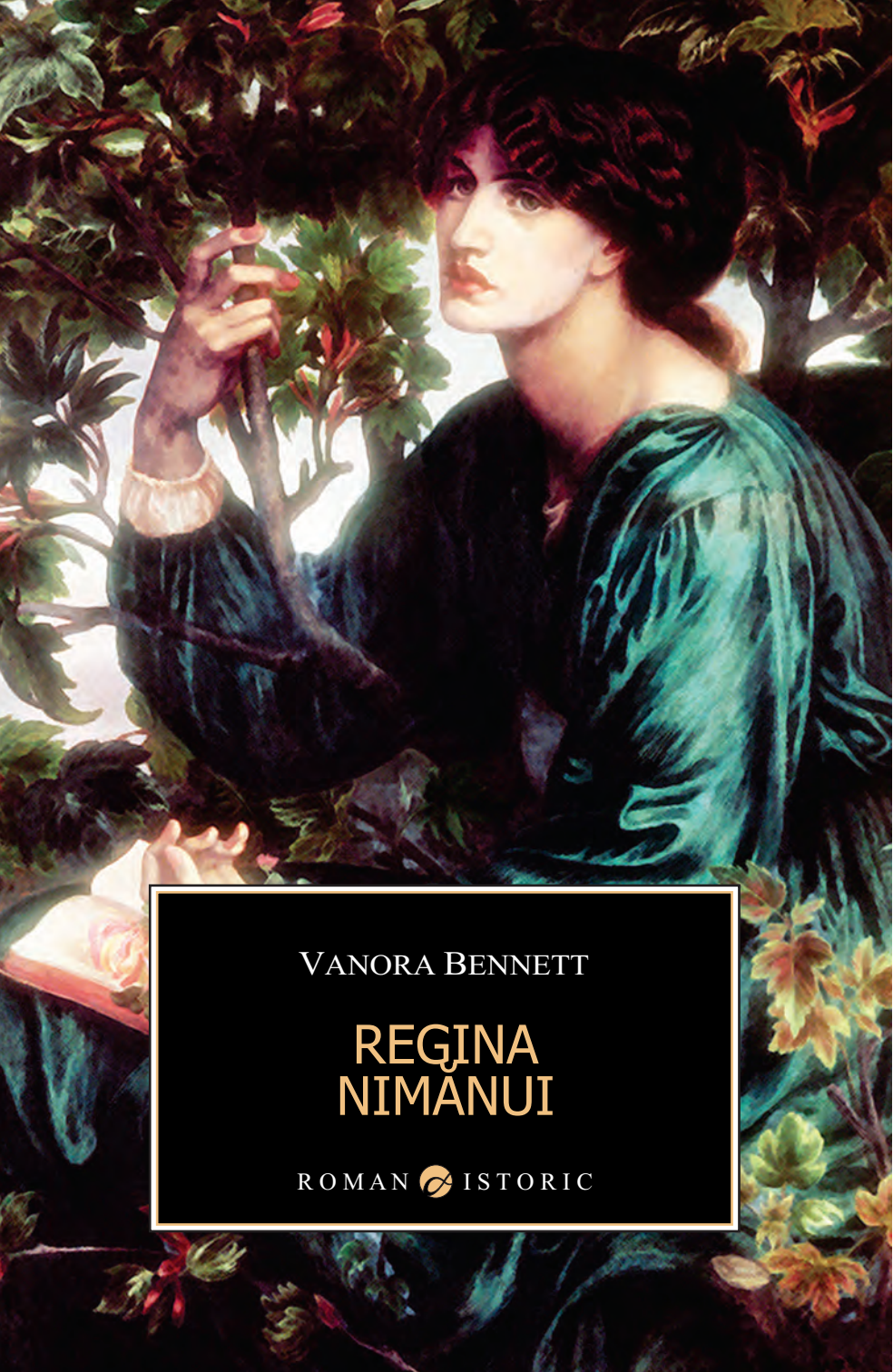

VANORA BENNETT

REGINA NIMĂNUI

ROMAN ISTORIC

REGINA NIMĂNUI

Vanora Bennett

REGINA NIMĂNUI

Traducere din limba engleză și note de
Sînziana Mihalache

EDITURA ALLFA

© by Jeff Cottenden

Vanora Bennett s-a născut în 1962 în Anglia, într-o familie de muzicieni. Studiază la Oxford limbile rusă și franceză. În calitate de corespondent de presă, face pentru Reuters relatări din Franța, Africa și Rusia. Experiențele din acești ani se materializează într-o carte despre Primul Război Cecen și niște note de călătorie în Rusia. La întoarcerea în Regatul Unit, scrie pentru *The Times*, dar în 2004 renunță la colaborarea cu prestigioasa publicație și se dedică literaturii. Primul ei roman, *Portrait of an Unknown Woman* (2006) a fost nominalizat la *Authors' Club Best First Novel Award*. Au urmat romanele de inspirație istorică *Regina mătăsurilor* (*Queen of Silks*, 2008; Editura ALLFA, 2011), *Sânge regesc* (*Blood Royal*, 2009; Editura ALLFA, 2011) și *Regina nimănui* (*The People's Queen*, 2010; Editura ALLFA, 2014). Vanora Bennett locuiește la Londra împreună cu soțul și cei doi copii.

Mamei mele

Roata destinului

O imagine din *Divided York and Lancaster*[1], lucrare în care a fost conturată istoria Războiului celor Două Roze, o înfățișează pe capricioasa zeiță a destinului, așa cum apărea pe vitraliile bisericilor medievale din Anglia, ispitindu-și victimele cu promisiuni de putere și de bogăție.

Cei din stânga se ridică lacomi și înfrigurați pe roata care se învârte fără oprire și spun cu lăcomie *Regnabo*, cuvântul din latină care le însumează lăudăroșenia și înseamnă „Voi domni".

Persoana aflată în vârf, care și-a atins toate ambițiile, spune cu trufie *Regno*, adică „Domnesc".

Cei cu priviri îngrozite din dreapta roții, care coboară, se uită înapoi spre momentul lor de glorie, țipând *Regnavi*, „Am domnit".

Iar cel căzut la baza roții scâncește *Sum sine regno*, „Nu am niciun regat" sau „Nu mai am nimic".

Mesajul pe care toate congregațiile l-au înțeles din această imagine – că mândria duce la declin – a căpătat noi semnificații după Moartea Neagră. Epidemia devastatoare a dus la moartea unei treimi din populația Europei la mijlocul secolului al XIV-lea, când începe acțiunea romanului meu. Catastrofa marca sfârșitul unei

---

[1] A făcut parte din expoziția *To Prove a Villain – The Real Richard III* („Demascarea ticăloșiei – adevăratul Richard al III-lea") de la Royal National Theatre din Londra, din perioada 27 martie-27 aprilie 1991.

epoci în care se credea că poziția socială pe care omul o dobândește prin naștere nu poate fi schimbată. În vreme ce supraviețuitorii încercau să pună mâna pe bunurile rămase în urma celor morți, niște oameni mai ambițioși începeau să vâneze marile proprietăți cu un avânt și o râvnă necunoscute până atunci. Spectatorii invidioși nu puteau decât să spere că vor fi detronați în scurt timp, la fel de brusc și de spectaculos precum s-au înălțat.

Prolog
O lume se sfârșește

Pași.

Kate tresări. Zăcea pe podea, într-o rână. Probabil că adormise. Corpul îi era înțepenit. Șoldul îi apăsa adânc în podeaua de lut. Aerul era înăbușitor, iar prin storuri pătrundea o rază caldă de lumină. Îi luă ceva timp să înțeleagă ce aude.

Cineva se apropia prin iarba din fața casei cu pași siguri și ușori. Fluiera.

Kate se ridică de jos cu mișcări lente și se duse repede la ușă, cu inima gata să-i sară din piept. În pântec, fătul se zbătea energic și îndârjit, nerăbdător să iasă la lumina zilei și să prindă viață cu prima gură de aer dăruită de Dumnezeu.

Până de curând, în Great Henney locuiseră aproape șaizeci de persoane. Muriseră toate – sau cel puțin așa credea. Nu mai auzise pași străini de cel puțin o zi, iar cu o seară înainte nu simțise venind de nicăieri miros de foc, de zeamă fiartă sau de ouă prăjite. Crezuse că a rămas singură, în compania vacilor rătăcite care mugeau deznădăjduite, a câinilor care hoinăreau neliniștiți și a putorii din jur. Ai cui să fie pașii de afară? Cine fluiera melodia săltăreață care îndemna la dans?

Când să iasă la lumina zilei, se opri. Ar fi fost prea ușor să spere. Nu trebuia să se grăbească. Poate că persoana reprezenta un pericol.

Se lăsă în genunchi, ca să nu poată să o vadă străinul, și se uită cu mare atenție printre frunze și crengi. Se simțea agitată și speriată ca o fiară sălbatică. Speranța pe care n-o putea sugruma era singura urmă de umanitate care îi mai rămăsese.

Prin gardul viu zări puncte de lumină orbitoare. Florile încă se deschideau splendid, căci era mijlocul verii, și se auzea ciripit de păsări și zumzet de insecte. Zări lanurile galbene de porumb, rândurile verzi de secară și de orz și vrejurile de fasole.

Însă, apropiindu-se mai mult de ușă, îndeajuns cât să observe toate acele detalii care țineau de mersul firesc al naturii, simți și putoarea. De câte ori se apropia părea că miroase și mai rău. Dar la ce putea să se aștepte? Afară era cald. Dinăuntru nu vedea cadavrele, dar cu siguranță le-ar fi văzut afară. În schimb, vedea cadavrele oilor pe izlazul din fața câmpului. Erau cu sutele. Începuseră să se prăpădească odată cu oamenii. Roiurile de muște se ridicau din iarbă ametite și se mutau de pe un cadavru pe altul.

Cu trei zile în urmă, ea și tatăl ei îi îngropaseră pe Tom și pe mamă. Apoi tatăl s-a dus la procesiunea pocăiților. I-a spus că lipsește doar o oră, dar nu s-a mai întors. Iar fătul trebuia să se nască în orice clipă. Poate chiar în noaptea aceea.

Și iată că o străină aparent lipsită de orice griji se îndrepta spre casa ei, ziua în amiaza mare. Ignorând orice posibil pericol, Kate își înălță capul.

În fața ei apăru o namilă de femeie, cu față pătrată și ten palid, pistruiat, cu părul roșcat ieșindu-i de sub bonetă, cu picioare și brațe subțiri. Să fi avut în jur de treizeci de ani. Nu o ignoră pe Kate, care se uita lung la ea, ci o privi cu mare interes, apoi clătină din cap.

— N-a început să iasă, nu? o întrebă direct, pe un ton vesel.

Vorbea atât de natural, încât Kate se rușină că stă în genunchi, ca un animal.

Dădu din cap, simțind că roșește toată, și începu să se ridice sprijinindu-se de tocul de lemn al ușii sărăcăcioase, bucuroasă că nu mai e singură.

— Te doare spatele, zise femeia, care o urmărea în continuare cu aceeași privire îngăduitoare. E o durere îngrozitoare, mai ales când mai ai atât de puțin. Pf! Mie-mi spui!

Pufni, apoi întinse o mână și o apucă pe Kate de braț. Se ridicară amândouă și rămaseră în picioare la o oarecare distanță, de-o parte și de cealaltă a pragului.

— Deci tot a mai rămas ceva, zise și își îndreptă spre pântecul rotund al lui Kate o privire care viitoarei mame i se păru a fi hulpavă. Nu e totul pe ducă, așa cum spun alții. Cică Dumnezeu stârpește rasa lui Adam. Pe naiba! Avem aici o nouă viață pe cale să vină pe lume. Deci nu e chiar atât de rău, nu?

Kate râse ușor. Femeia dădu o dată din cap, admirativ, apoi făcu un pas înainte și își puse palma pe pântecul uriaș.

— Ești singură, nu-i așa? întrebă blând.

Pe Kate o trecu un fior gândindu-se că îngăduie unei străine să vadă cât de vulnerabilă este. „Nu-mi pasă dacă află", își zise apoi. „Orice aș spune, vede și ea că sunt singură. Și pare binevoitoare. Trebuie să o țin aici."

Se vedea limpede că femeia nu e de prin părțile acelea. Vorbea repede și aspru, ca și cum ar fi mușcat din cuvinte. Dar era o ființă umană.

— Tom a murit, zise dintr-odată, la fel de încrezătoare cum fusese cu șase luni în urmă, când se măritase cu el, în ziua în care împlinise paisprezece ani, înainte să i se vadă sarcina. Și mama... I-am îngropat. Dar tata... s-a dus la procesiune cu Sir John, preotul. Trebuia să se întoarcă într-o oră, două.

I se părea foarte ciudat că vorbise atât de calm. Își dădea seama că tatăl îi murise. Încă simțea teamă, dar devenise una obișnuită – ca aceea pe care o simt două vulpi când se întâlnesc în pădure, studiindu-se cu precauție. I se părea straniu că simte recunoștință față de acea femeie numai pentru faptul că se afla acolo.

Străina îi surâse din priviri și dădu din cap.

— Tom era bărbatul tău, nu? o întrebă dând în continuare din cap, de parcă vestea o mira și o întrista, dar nu foarte mult. Iar tu ești...? zise arcuindu-și sprâncenele.

— Kate, îi răspunse bâlbâindu-se. Mi se spunea Kate cea tânără.

Niciodată nu fusese nevoită să dea explicații. Niciodată nu întâlnise pe cineva care să nu o știe.

— Ca să vezi! zise femeia și își lăsă jos bocceluța.

Nu avea prea multe – poate un rând de haine și o pâine. Tot mai dădea din cap, de parcă nu-i venea să creadă.

— Soțioara lui Tom al meu, zise.

Se aplecă și, spre surprinderea lui Kate, o ciupi de obraz.

— S-a ales cu o frumusețe de fată, adăugă rânjind din senin.

Kate făcu un pas înapoi, ducându-și mâna la obraz. O ciupise destul de tare, chiar dacă o făcuse în glumă. Nu mai era sigură că-i place vocea tot mai veselă a femeii.

— Tom al tău? o întrebă cu glas stins.

— Vărul meu, îi explică femeia, fără să-i mai dea alte detalii.

Străina se uită peste umărul lui Kate, dincolo de căsuță, dincolo de grajdul fără ziduri, unde țiglele erau înșirate la uscat, lângă cuptor. Avea o privire atotștiutoare.

— Trebuie să fi auzit de noi, zise pe același ton neutru. Tatăl meu venea să ia țiglele de lângă cuptor ca să le ducă la piață. Asta se întâmpla cu mult timp în urmă. Probabil cu vreo douăzeci de ani.

Dădu din nou din cap. Povestea ei prindea contur, iar ea vorbea tot mai fluent.

— Tata s-a însurat cu o fată din Londra, știi? Mama mea. Au locuit cu familia ei. Îi plăcea agitația de la oraș, dar tot timpul vorbea despre casa lui. M-a adus aici o dată, când eram copil. Pe-atunci eu și Tom al tău eram al naibii de nebuni: ne cățăram în copaci, înotam în râu...

Arătă spre peisajul din jur.

— ...Afumam stupii ca să alungăm albinele și să luăm mierea. Șterpeleam țiglele rupte ca să ne jucăm cu ele. Tom era mare șmecher pe atunci. Câte nu m-a învățat!

Începuse din nou să dea din cap, surâzând și uitându-se la Kate cu ochi luminoși.

Kate știa, în adâncul sufletului, că ceva nu este în regulă. Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât i se părea mai ciudat. Tom nu-i povestise niciodată despre rudele din Londra. Și, cu siguranță, el și femeia nu copilăriseră împreună. Trebuie să fi fost cu cel puțin zece ani mai mare decât el. În plus – un detaliu mult mai

important –, nu tatăl lui Tom, care murise cu mulți ani în urmă, se îndeletnicise cu olăritul, ci tatăl ei. Așa că trebuia să fie o greșeală. Femeia o confunda cu altcineva – cineva dintr-un alt sat din Essex, dintr-o altă familie care fabrica țigle, din care făcea parte un alt Tom. Dar dacă i-ar fi spus toate astea, poate că ar fi plecat. Iar copilul trebuia să se nască. O luară din nou durerile de spate. „Tom nu vorbea mult", își zise. „Poate că n-a avut ocazia să-mi spună despre rudele lui din Londra."

— Cum te numești? o întrebă pe străină.

— Alice, îi răspunse cu un rânjet și mai larg. Alison, adăugă apoi, de parcă nu era hotărâtă. Dar poți să-mi spui Tușa.

Apoi Tușa cuprinse cu un braț osos umărul lui Kate și o duse încet în casă.

— Haide, draga mea, zise foarte blând. Să facem focul. Sunt moartă de foame și trebuie să mănânce și copilul, nu?

În dimineața următoare, după ce Kate născu, mâncară ouă, puțină pâine, care începea deja să se usuce și să se fărâmițeze, niște frunze de păpădie culese de Tușa și ceapă din magazie. Copila era spălată și înfășurată în cârpe curate. Kate, pe care Tușa o spălase de asemenea, stătea întinsă; era slăbită, încă o durea corpul, nu știa ce se întâmplă, dar pe fața plinuță i se citeau bucuria enormă și oboseala. Ținea ființa micuță în brațe, admirând-o cu uimirea pe care o simte orice mamă, chiar și în situații mai puțin ciudate decât cea în care se afla ea. Vedea ochii lui Tom, nasul bont al mamei ei, părul ei negru.

Tușa hrănise găinile și se asigurase că sunt închise.

— Nu vrem să fugă tocmai acum, nu? zise cu același umor debordant, de parcă erau și găinile ei. Numai Dumnezeu știe unde-am mai găsi mâncare dacă n-am avea ouă.

Apoi se așeză pe un scăunel lângă patul de paie al lui Kate. Prin ușa întredeschisă pătrundea puțină lumină. Tușa se uită cu mândrie la cele două ființe care depindeau de ea.

Era obosită după o noapte cu mult sânge, în care cărase găleți de apă și strigase la Kate să împingă. O înțepau ochii, iar pleoapele

îi erau uscate. Dar reușise în cele din urmă. Supraviețuiseră amândouă, ceea ce însemna ceva. Forțele întunericului erau mai slăbite.

Începu să vorbească foarte calm, domol, cu glas visător, nostalgic chiar, în timp ce degetele i se jucau cu faldurile zdrențăroase ale rochiei. Vorbi despre plecarea din Londra, despre locurile prin care trecuse în Essex. Vedea că biata tânără din fața ei habar n-are de nimic.

Moartea nu se abătuse din senin peste sat, ca o furtună. Indiferent ce credea fata, nu păcatele mamei, ale tatălui, ale lui Tom sau ale poamei de preot despre care tot vorbea iscaseră mânia lui Dumnezeu, care se hotărâse dintr-odată să-i omoare pe toți. Și nu era vorba nici de motivele pe care le îndrugau preoții (până când mureau și ei).

Îi spuse fetei în cuvinte cât mai blânde, încercând să n-o sperie, dar nici s-o cocoloșească, că sute de oameni mor peste tot. Câmpurile din Essex erau pline de cadavre: bărbați, femei, șiruri de pocăiți care plecaseră în procesiune și muriseră pe drum. Oameni morți, animale moarte. În Londra puneau cadavrele în gropi comune, le umpleau și apoi le acopereau cu pământ. Groapa se umplea până apucau să sape alta. Cadavrele erau scoase pe străzi și lăsate în fața caselor. Nu puteai sta în Londra în asemenea vremuri, spunea Tușa. Aerul era prea încărcat. Se zicea că soțul își abandonează femeia; femeia, bărbatul; părinții, copiii; tinerii, bătrânii. Ca să supraviețuiești, trebuia să pleci. Și ea voia să supraviețuiască.

— Așa că mi-am zis să vin la Tom și la familia lui, încheie ea, revenind la povestea din ziua precedentă, în care ele două erau rude.

Fata n-o întrebă nimic despre familia din Londra – dacă muriseră cu toții, dacă și ea se numărase printre cei care-i abandonaseră pe ceilalți ca să se salveze. Stătea și se uita la ea speriată, cu ochii mari și gura căscată. Tușa nu-și dădea seama dacă fata înțelege ce spune. Și chiar dacă i-ar fi priceput cuvintele, se gândea Tușa, probabil că înțelesul lor era mult prea adânc pentru a putea fi cuprins dintr-odată. Chiar și ei, care văzuse totul, i se părea greu de crezut. Așa că nu mai aduse în discuție trecutul, nu-i

mai spuse povestea ei – despre copiii pe care nu-i putuse îngropa, despre preotul care refuzase să spună o rugăciune pentru ei, fiindcă Tușa nu avusese banii necesari. La urma urmei, când nu mai ai nicio soluție, nu poți decât să ridici din umeri în fața sorții și să tragi o concluzie: toți sunt morți, n-ai ce să mai faci pentru ei. Trebuie să-ți porți de grijă; să mergi mai departe.

Jucându-se cu șuvițele subțiri de păr ce-i ieșeau de sub boneta peticită, Tușa îi povesti în continuare, pe un ton tărăgănat, despre nenorocirile din lume.

Auzise că oamenii mor și în alte țări, nu doar în Anglia – în toată lumea, cum spuneau unii. Se spunea că moartea vine din Orient. Muriseră în Italia, cu un an în urmă. Poate că moartea venise pe mare, odată cu vinurile italienești; poate cutremurul din Italia desfăcuse baierele pământului, și de-acolo, din focurile iadului, ieșise aerul ucigaș. Tușa auzise că vor veni și mai multe rele: furtuni nemaivăzute, cu ploaie de foc și bucăți uriașe de grindină în același timp; oamenii nu vor ști dacă vor fi făcuți scrum sau răpuși la pământ mai întâi. Ziceau unii că peștii morți din mare strică aerul. Nu mai conta faptul că aerul se împuțea din cauza vaporilor grei, a lacurilor stătute și a otrăvurilor din aer, nici că unii dădeau vina pe Necuratul sau pe mânia cerească. Important era să pleci unde vedeai cu ochii, ca să scapi.

— Dar unde? spuse Tușa ca pentru sine.

Se uită afară, la câmpiile Essexului, la cerul albastru-verzui, și strâmbă din nas. Cu siguranță că putoarea de acolo era la fel ca aceea din Londra.

— Asta e problema.

După o scurtă pauză, Tușa își continuă povestea începută pentru că povestitul îi aducea, în mod ciudat, alinare. Auzise că în Avignon, acolo unde stătea Papa, mor câte patru sute de oameni pe zi. Cică muriseră toți cardinalii. „Așa le trebuie!“, considera Tușa.

Își dădu seama că imaginația lui Kate nu putea cuprinde patru sute de oameni vii, darămite morți, și că nu știa ce este un cardinal.

În cele din urmă, fata deschise timid buzele rozalii și-i mărturisi gândul ce probabil o apăsase în tot acel timp.

— Nu l-am găsit pe Sir John. Tom și mama... n-au avut parte de slujbă, murmură. Ne-am rugat doar noi doi, dar nu cred că a fost de-ajuns. Și tata... Dacă și el a murit... Crezi că toți sunt... ?

Glasul i se stinse.

— Blestemați? termină Tușa în locul ei. Pentru că n-au avut preot? Nu! La fel a fost peste tot. Preoții s-au speriat și nu s-au mai rugat pentru morți. S-au speriat că-i înghite și pe ei iadul, după atâția ani în care au mințit. Au vrut să stea departe de gheare-le Creatorului. Sunt prea lacomi, nu vor să se mai îngrijească de morți fără să primească nimic în schimb, adăugă Tușa cu patimă, aproape strigând, ca să nu-i piară glasul. Au încercat să stoarcă bani de la oameni chiar și pentru o rugăciune. Ăștia sunt preoții, zise dând din umeri. Deci nu li s-a întâmplat numai rudelor tale. Putem ajunge toți în iad; crezi că le-ar păsa preoților?

Se lăsă o tăcere solemnă; poate că mersese prea departe.

— Preoții... Mai bine nu-ți spun despre preoți, zise Tușa cu un sentiment de vinovăție. Mai bine îți zic că un episcop a găsit o soluție să nu ne ducem toți în iad din cauza egoismului lor. Zice că muritorii de rând se pot spovedi semenilor dacă nu găsesc un preot. Apostolii au făcut la fel, nu? Iar dacă nu găsesc un bărbat căruia să i se spovedească, o pot face și unei femei. Iar dacă nu găsesc nici o femeie, e suficient să aibă credință. Ceea ce e adevărat. Trebuie să ții minte asta. Ai tăi n-au ajuns în iad. Sunt bine.

Tânăra dădu din cap și își îndreptă ochii migdalați spre copil. Tușa îi ghici gândul: dacă nu-l botează, e blestemat și el.

— Suntem împreună: eu, tu și copilul. Asta contează, sublinie Tușa, înainte ca fata să ajungă pe marginea prăpastiei. Trăim, suntem binecuvântate și pregătite pentru o nouă zi.

Făcu semnul crucii peste copil, apoi se uită la Kate:

— N-avem preot? Nicio problemă.

Își îndreptă un deget spre Kate și-i spuse:

— Nu mai avem nevoie de nenorociții ăia să ne salveze viața, da?

Apoi își cufundă un deget într-o găleată cu apă, făcu din nou semnul crucii peste copil și spuse o rugăciune inventată:

— *Salve Regina, Mater misericordiae*, zise încercând să acopere țipele bebelușului, să ai viață lungă și îndestulată. Să fii fericită. Să fii frumoasă. Să-i faci pe ceilalți fericiți dacă merită. Să ai noroc în viață. Și să fii bogată dacă poți! Amin!

Își zâmbiră reciproc, dar timid. Amândurora le surâdea conținutul rugăciunii improvizate, care transformase niște cuvinte banale în cuvintele lui Dumnezeu.

— O voi numi Alice, o anunță tânăra. Așa cum te cheamă pe tine.

Apoi îi spuse calm, de parcă Tușa reușise să-i îndepărteze toate grijile:

— N-ai vrea să cânți melodia aia pe care o cântai venind încoace?

„Ce copilă", își zise Tușa strâmbând din nas, iar chipul trecut de prima tinerețe i se boți. Din umbră, trăsăturile acelui chip păreau să ascundă toate nenorocirile lumii.

— Crezi că e un cântec vesel, nu? Nu prea e. Cuvintele sunt mai triste. E un cântec de cătănie pe care l-am auzit venind încoace. E mai mult de încurajare.

Începu să-l cânte cu glas domol, ca și cum ar fi cântat un cântec de leagăn. Avea o voce groasă, dar plăcută. Se uita intens la Kate, care își plecase fruntea, de parcă nu o deranjau cuvintele cântecului.

Mă doare gaura cât un bănuț din braț...
O durere aprinsă, îngrozitoare, sfâșietoare...
Arde aprins, ca jarul din foc...
Locul mă doare cumplit, are culoarea cenușii.

În timp ce cânta, Tușa se uita prin crăpătura ușii, pe unde pătrundea lumina. Oare câți dintre cei care supraviețuiseră se uitau afară, ca ea? N-avea de unde să știe dacă mai erau supraviețuitori. Poate că ea, fata și copila erau ultimii oameni rămași în viață.

„Măcar suntem bine", se îmbărbătă pentru a-și șterge din minte orice gând rău. „Ne punem pe picioare. Și n-o să fie așa de rău – o lume în care să fim numai noi, fără preoți."

Ascultându-i vocea dogită, Kate începu să dea ușor din cap; încerca să se gândească numai la bucuria de a-și ține copila în brațe, de a-i atinge pielea și de a simți moliciunea cârpelor în care era învelită. Căscă. Era obosită, îngrozitor de obosită. Căscatul nu o surprinse. Dar nu se așteptase să plângă. Și cu siguranță nu se așteptase nici la sentimentul rușinos de disperare care o cuprinsese din senin, nici la hohotele de plâns cu sughițuri; părea că bocește dintr-odată toți morții și toate nenorocirile din lume.

Tușa – Alison, Alice – se ridică. Avea o expresie nouă pe chip, părând mai precaută. Luă copila de la sânul lui Kate.

— Mă duc s-o culc, zise.

Apoi, ținând copilul strâns, o acoperi cu o pătură pe Kate, care era goală, fără să o atingă.

— Prin câte a trecut... Sigur e obosită. Și tu ai nevoie de odihnă. Închide ochii.

Abia când Tușa ieși din casă cu copila în brațe, în lumina puternică a dimineții, și închise ușa încet în urma ei, Kate simți durerea – era diferită de aceea pe care o simțise în timpul nopții. De o parte și de alta a gâtului și în locul de unde-i porneau picioarele avea umflături. Își întoarse fața transpirată cu mare greutate, căci o dureau groaznic toate, și se uită la subraț. Era prea întuneric să-și dea seama, dar i se păru că vede o umflătură mare, purulentă, care se făcea tot mai neagră.

I

Regno
Domnesc

1

Au întârziat la cină; au întârziat atât de mult încât aproape s-a întunecat. Torţele au fost aprinse, lebedele de gheaţă au început să se topească, iar apa se scurge în râuri printre tacâmurile de argint de pe masă. Fără îndoială, s-au ciondănit tot drumul până la Westminster. Sunt îndârjiţi şi încăpăţânaţi, fiecare în felul lui. Toată lumea îi consideră un cuplu ciudat: soţia e înaltă şi graţioasă, cu gâtul lung precum cel al lebedelor de gheaţă, foarte obişnuită cu luxul, în vreme ce singura asemănare dintre bărbatul scund şi îndesat, soţul ei, cu sculpturile care se preling de-a lungul mesei este faptul că şi el a început să transpire abundent, chiar dinainte să înceapă dansul.

Filipa Chaucer se îndreaptă spre locul ei, păşind graţios printre zecile de paji şi slujitori de parcă ar fi invizibili, arătându-i consortului, care se îndreaptă cu mai puţină eleganţă spre locul din faţa ei, că ştie cât de departe se află de elita societăţii.

— Măcar atât! rosteşte cu asprime, dar fără să-şi ştirbească frumuseţea statuară, apoi îşi ridică o sprânceană cu discreţie şi abilitate, arătând spre ce-i înconjura. De-ai avea o zecime din ambiţia *acelei femei*, am fi altundeva.

Geoffrey, soţul ei, îi răspunde uitându-se în jur, de parcă e uluit de tot ce-l înconjoară, de belşugul etalat din ambiţia *acelei femei*, metresa regelui. Se încruntă neliniştit. Vrea să-şi treacă degetele prin păr, însă mâna îi întâlneşte borul pălăriei. Uitase că o

poartă. Pălăria îi pică pe spate. Și-o aranjează cu stângacie și se așază cu zgomot pe bancă, întrerupând conversația bărbaților din jur. Geoffrey se înroșește și încearcă să se scuze, dar Filipa îi face un semn cu capul și oftează.

„Dansați, toată lumea să danseze", își spune Alice, urmărind de sus mulțimea de chipuri transpirate, care își îndură cu bucurie chinul. „Dansați cu foc. Și mai cu foc!"

E o seară de aprilie neobișnuit de caldă. Au trecut doar zece minute de când Alice a dat semnalul ca mesele să fie împinse la perete. Încă miroase a unsoare de oaie și a grăsime de pasăre. Dar ce se mai aruncă invitații în iureșul de dedesubt!

Alice se abandonează plăcerii de a se uita la ei de pe podiumul pe care se află tronul. Curtenii au devenit o masă omogenă care se mișcă energic pe ritmurile unui saltarello[1]. Gâfâie transpirați, cu fețe lucioase și turbane pe cap, gătiți în catifele și mătăsuri. Se străduiesc să-i demonstreze regelui că sunt bucuroși că se află acolo și-i aruncă priviri lui Alice, care stă lângă el.

Mândră, Alice își face aer cu evantaiul și urmărește expresia de pe chipul oacheș al Ducelui de Lancaster[2]. Cu numai câteva minute în urmă a intrat sobru, îmbrăcat în roșu, iar acum fața lui are nuanța hainelor sale. Simte o plăcere deosebită să-l vadă în mulțime pe cel mai arogant bărbat din lume, să-l urmărească țopăind cu fălcile încleștate, la fel de îndârjit precum restul curtenilor să-i facă pe plac regelui – tatăl său și gazda serii – și să se arate încântat de ospățul dat de Alice.

Alice întoarce puțin capul pentru a-i șopti ceva regelui la ureche, astfel încât numai ducele s-o vadă. (De ani de zile își dorește o relație cu ducele Ioan, iar el, când nu e plecat în Franța, pe front, nu se arată deloc interesat de ea. Nu strică să-i arate acum ce influență are. Știe că puterea atrage.) Lorzii care saltă pe ritmul

[1] Vechi dans italian și spaniol cu sărituri.

[2] Ioan de Gaunt, Prim Duce de Lancaster (1340-1399), al treilea fi al regelui Eduard al III-lea al Angliei și al Filipei de Hainault.

muzicii nu pot auzi ce-i şoptește stăpânului lor, dar pot ghici văzându-i zâmbetul viclean.

— Nu știu cum de au atâta energie, îi spune regelui, mimând epuizarea și făcându-și aer cu evantaiul.

Planul e pregătit. Nimeni nu se aşteaptă ca Eduard să danseze, în afară de cazul în care ar vrea să-și satisfacă un capriciu. Îl trădează vârsta: se apropie de şaizeci și doi de ani, iar barba lungă, aurie altădată, i-a albit complet. Îi place că stă lângă el. Și de ce să nu stea? N-are de ce să se obosească. Ziua ei mare e abia mâine.

— Pe căldura asta.... adaugă cu o voce și mai moale.

Îi place să se audă vorbind franțuzește atât de natural, de parcă s-a născut vorbind limba franceză, pe care a învățat-o la Stratford-atte-Bowe[1], și nu la Paris. A muncit mult la vremea ei. Dacă a învățat ceva, e că totul se câștigă cu răbdare și perseverență. Eduard chicotește și o bate ușor pe mână, iar ea surâde cu generozitate.

Altădată, curtenii nu erau atât de dorinici să-i facă pe plac. Să danseze acum după cum le cântă ea!

Eduard o va prezenta tuturor în ziua următoare, în cadrul unor festivități nemaivăzute în Anglia. De mâine, timp de o săptămână, mercenari, prinți și duci din toată lumea vor asista la ceremonii fastuoase ce vor scoate în evidență pentru toți influența lui Alice Perrers, care a ajuns atât de departe la numai douăzeci și cinci de ani.

În ziua următoare, la amiază, curtenii vor defila prin Londra, îmbrăcați toți în roșu și alb, culorile pe care ea le-a ales pentru acea săptămână. Doamnele, ținând caii soților de căpăstrul auriu, vor porni chiar din fața acelei ferestre, din spatele Turnului Londrei, și vor merge pe Tower Street și Chepe, apoi pe Aldersgate, până la terenul de turniruri de la Smithfield. Acolo, gentlemenii de la curte se vor duela în onoarea ei, iar cei din City[2], gătiți în livrele viu

[1] Numele medieval al actualului cartier Bow, aflat în estul Londrei.

[2] Centrul financiar și administrativ al vechii cetăți medievale a Londrei, dar și al Londrei moderne.

colorate, îi vor urmări și vor aplauda. Iar ea, Alice Perrers, care va fi recunoscută drept Doamna Soarelui (titlul ales chiar de ea) sau Regina Cavalerilor, se va afla în mijlocul lor, într-o caleașcă aurită. Va purta o bonetă încrustată cu diamante, iar peste rochia roșie și albă, brodată cu perle și tivită cu blană de hermină – pe care o poartă în această seară –, va avea o mantie de un auriu venețian, cusută cu tafta roșie. Îi va lăsa pe toți cu gura căscată. Îi va ului.

Toți curtenii și toți londonezii ar trebui să-și dea seama că o femeie care a ajuns una dintre cele mai bogate femei din ținut, cu mila lui Dumnezeu și prin generozitatea regelui Angliei (dar și prin simțul ei practic), vrea să-și păstreze strălucirea pentru tot restul vieții.

Nu și-a uitat originile. Chiar deloc. N-are de gând să înceapă să se poarte sau să gândească precum o regină adevărată, din născare. (Oricum, cine i-ar permite asta? Toți o venerează încă pe biata regină Filipa, care a murit cu vreo opt ani în urmă, când a început supremația lui Alice; în plus, Alice n-are niciun strop de sânge albastru, nici măcar de sânge nobil. E din alt soi. Și nici măcar nu vrea să devină o regină adevărată, neajutorată și dependentă; ține prea mult la libertatea ei și nu visează să stea nemișcată într-o rochie scumpă și să-și petreacă restul vieții surâzând nebunilor care se pretind a fi cavaleri rătăcitori.) Însă numai un prost ar ignora semnificația titlului atât de sugestiv ales, iar londonezii nu sunt proști. Simbolul regal al lui Eduard este soarele. Dacă Alice Perrers devine Doamna Soarelui, măcar pentru această săptămână glorioasă, atunci poate să dispună de întreaga putere a unei regine. Ori ei îi place puterea, cel puțin puterea din umbră, care vine odată cu bogăția materială.

Deși foarte tânără, Alice s-a străduit să-și consolideze poziția chiar și în ochii lui Eduard. A folosit fiecare bănuț moștenit sau câștigat pentru a lua în arendă proprietăți, pentru a cumpăra chiar și cele mai neînsemnate terenuri sau clădiri, pe care le-a renovat, reconstruit și închiriat, folosind profitul pentru a cumpăra și mai multe. Are un har pentru asemenea lucruri și s-a descurcat excelent, așa cum nu s-ar fi descurcat dacă le-ar fi imitat pe

adevăratele doamne de la curte și s-ar fi confundat cu ele. Desigur, i-a fost mult mai ușor să se îmbogățească de când oamenii au început să-și dea seama că are un sprijin la curte, misterios și discret. Conștientizarea acestui lucru le-a captat atenția și i-a îndemnat să fie onești. Nimeni nu încerca să o înșele pe Alice, iar punga ei devenea tot mai mare, și proprietățile tot mai numeroase. Nimeni nu mai încerca de foarte multă vreme.

Adevăratul scop al acestor ceremonii, din punctul de vedere al lui Alice, este să-i asigure puterea care-i alimentează și-i protejează averea adunată, chiar și după moartea lui Eduard.

Căci Alice a început să-și dea seama că visul frumos în care trăiește – de aproape un deceniu este iubita întreținută a unui bătrânel, regele preaiubit al englezilor, adorat de toată lumea, aflat pe tron de aproape cincizeci de ani – se va sfârși curând. Nimeni nu pare să-și fi dat seama de asta sau să-și planifice următoarea mișcare, deși toți vor fi afectați atunci când zilele lui Eduard pe tron se vor curma brusc. Într-adevăr, nobilii protestează împotriva dărilor pe care trebuie să le plătească pentru a ține armata în războiul cu Franța[1]. Dar își cumpără în continuare haine scumpe și podoabe pe care nu și le pot permite și vânează moșiile altora, crezând că pot fura fără nicio problemă câteva terenuri, așa cum curtenii dau baluri, se duelează în turniruri, se duc la război pe bani mulți, își prădează reciproc castelurile, ca și cum ultimii ani de domnie ai lui Eduard vor dura o veșnicie – mai mult sau mai puțin pașnici, mai mult sau mai puțin prosperi –, iar ei se vor îndopa la nesfârșit cu limbă de ciocârlie și piept de păun uns cu miere și vor admira la zeci de alte ospețe lebede de gheață topindu-se.

Însă Alice l-a auzit pe Eduard bolborosind dimineața, sub influența viselor de peste noapte, numind-o uneori Filipa, soția lui, sau Isabella – proasta de fiică-sa, preferata lui, o încăpățânată și o înfumurată. În rest, mai ales în prezența altora, e același om energic, carismatic și plin de viață dintotdeauna; dar atunci când e vulnerabil, atunci când e singur cu ea, Alice îl observă de fiecare dată

[1] Războiul de 100 de ani (1337-1453).

pe bătrânul nesigur care este sau urmează să fie. Ea îi oblojește rana urâtă de la picior, care nu vrea să se vindece, deci îi știe și starea avansată de degradare fizică, așa cum știe și prostia pe care a făcut-o când a reînceput războiul cu Franța, deși nu mai e demult în stare să meargă la luptă, și nebunia de a crede că norocul încă-i va surâde, ca atunci când a fost în floarea tinereții, și va învinge.

Așadar, știe cum stau lucrurile. Trebuie să se gândească la viitor, când Eduard nu va mai fi. Consideră că cea mai bună cale de a se feri de un viitor incert este să cultive prietenia cu unul dintre fiii lui Eduard. Desigur, nu pentru a-i deveni amantă, căci se îndoiește că un prinț, care ar putea avea orice femeie din ținut, s-ar mulțumi cu fosta femeie a tatălui său, care nu prea mai e tânără. Iar Alice este îndeajuns de realistă să nu considere că rotunjimile, cârlionții negri sau pistruii ei obraznici sunt semne de frumusețe. Alice caută respect și recunoaștere, o relație care să-i mențină influența și vizibilitatea, dar să-i ofere și libertatea de mișcare pentru a-și continua afacerile cu terenuri, pentru a-și spori averea.

Ideal ar fi fost ca respectul și recunoașterea să vină din partea celui care urmează să urce pe tronul Angliei. Însă nobilul prinț Eduard[1], moștenitorul tronului, fost erou de război, fost guvernator al sudului Franței, pe cât de admirat la curte, în rândul țăranilor sau al armatei, pe atât de hain și de răzbunător în opinia lui Alice, nu reprezintă idealul ei de protector din mai multe motive. Unul dintre acestea este tocmai soția lui, prințesa Ioana, care i-a pus în vedere lui Alice, cu mulți ani în urmă, că nu-și va face niciodată timp pentru o *nouveau riche* apărută de nicăieri. Al doilea motiv este faptul că prințul Eduard trage să moară de ani de zile și trăiește într-o lentă agonie din cauza unui edem dobândit în timpul campaniei din Castilia. Încă trăiește, dar Alice se îndoiește că va supraviețui și va fi încoronat Eduard al IV-lea. Și n-are niciun rost să spere că după moartea prințului și l-ar putea

[1] Eduard, „Prințul Negru“ (1330-1376), primul fiul al lui Eduard al III-lea. Nu a ajuns pe tron, murind înaintea tatălui său. Urmașul lui a fost Richard al II-lea al Angliei.

face aliat pe micul său fiu, Richard, un copil încă, aflat sub atenta supraveghere a nesuferitei de maică-sa – o prințesă frumoasă cândva, buhăită acum, cu gura țuguiată și nări fremătânde, prin care scoate flăcări la vederea lui Alice.

Așa că mai rămâne celălat fiu, Ioan de Gaunt, Duce de Lancaster, cel pe care-l urmărește asudând în mulțimea de dansatori. Este al treilea fiu, însă, de la moartea fratelui său Lionel[1], a devenit al doilea; și pentru că sunt șanse mari ca fratele lui Eduard să nu mai întârzie mult pe această lume, e posibil să devină singurul fiu al regelui, poate mai curând decât s-ar crede.

În șoaptă se discută dacă ducele Ioan va încerca, în această situație, să obțină tronul în loc să-l păstreze pentru nepot, fiul fratelui său. Unii mizează pe caracterul nobil al ducelui, pe conservatorismul pe care îl emană prin orice gând sau gest, și tocmai de aceea consideră că n-o va face. Cei mai mulți însă cred că ar încerca să pună mâna pe tron.

Desigur, ducele Ioan este un bărbat chipeș. Are o anumită grație atunci când își înclină trupul înalt și subțire, o anumită frumusețe în forma ochilor și a pomeților și un glas grav, autoritar. Afișează un caracter demn, înnăscut. Însă Alice nu e convinsă că aceeași frumusețe îi caracterizează și sufletul. La fel ca ea cred mulți alții. La urma urmei, ducele a pretins deja un tron, căsătorindu-se pentru a doua oară cu prințesa dezmoștenită a Castiliei. Îi place să semneze scrisorile „Eu, regele Castiliei" și amenință tot timpul că va cuceri Castilia și va recâștiga țara soției sale (pe cheltuiala englezilor). Cei mai mulți privesc acest lucru cu suspiciune: așadar, ar putea un prinț care își dorește cu lăcomie un tron și este în stare să facă orice pentru el să renunțe la coroana Angliei dacă ar avea ocazia să o obțină? Desigur că nu.

Simplul fapt că oamenii sunt gata să creadă ce e mai rău despre Ducele de Lancaster, fie că au sau nu dovezi, demonstrează cât de nepopular este Ioan de Gaunt. Și nu fără motiv, în opinia lui Alice.

---

[1] Lionel de Ulster, Duce de Clarence (1338-1368), al doilea fiul al lui Eduard al III-lea al Angliei. A ajuns guvernator al Irlandei.

E genul de om sâcâitor. Îi linguşeşte pe oameni într-un mod complet nepotrivit, chiar şi atunci când nu intenţionează; însă adesea o face cu intenţie. Chiar şi printre aristocraţii de la curte e considerat nespus de arogant – „Ceea ce, având în vedere competiţia, e chiar o realizare", îşi spune cu ironie Alice. În mod evident, nu este iubit de cei cu rang inferior. Detestă faptul că tatăl lui depinde atât de mult de negustorii londonezi din punct de vedere financiar. Spre nemulţumirea şi mâhnirea negustorilor, vorbeşte prea mult despre caracterul nobil al curtenilor şi despre servilismul celor cu rang mai mic. Iar acum, atât negustorii cât şi nobilii au un motiv să-l condamne şi să-l dispreţuiască pe ducele Ioan, căci în ultimul an, în absenţa fratelui său bolnav, a condus dezastruos armata engleză din Franţa. El trebuie să fie tras la răspundere pentru faptul că englezii au pierdut aproape toată Gasconia şi că au cheltuit bani cu nemiluita. De altfel, e bine că ducele este cel mai bogat om din Anglia, ale cărui pământuri se întind de la graniţa cu Scoţia până în sud, pentru că are prieteni utili oriunde în ţară; dacă n-ar avea bani, n-ar mai avea nici prieteni.

Ioan de Gaunt nu are nevoie numai de bani. Trebuie să înveţe să se facă plăcut de popor, mai ales dacă va încerca într-o zi, iar Alice crede asta, să urce pe tronul Angliei. Simţul practic al lui Alice o îndeamnă să creadă că orice rege al acestor vremuri are nevoie să facă afaceri în afara proprietăţilor sale. Chiriile nu mai sunt ca altădată, mai ales că numai jumătate dintre englezi mai muncesc pământul şi îşi plătesc proprietarii. Nobilimea a sărăcit. Deci cea mai importantă lecţie pe care trebuie să o înveţe ducele este să ajungă la o înţelegere cu negustorii londonezi, care încep să devină la fel de puternici precum au fost prinţii mercenari din Italia după epidemia de ciumă (până când Eduard i-a adus pe toţi la faliment, cerându-le datoriile uriaşe de război). Cei mai importanţi negustori sunt mai bogaţi decât toţi nobilii englezi la un loc. Ducele Ioan trebuie să nu-i mai trateze ca pe nişte tâlhari vagabonzi care nu ştiu decât să tundă oile. Trebuie să înveţe să-i respecte ca pe adevăraţii deţinători de capital ai Angliei. Iar Alice crede că o singură persoană îl poate învăţa toate astea, o persoană care înţelege ce

se întâmplă atât la curte, cât și în City, și care-i poate da informațiile necesare. Această persoană este chiar ea.

Așadar, Alice visează demult la această săptămână plină de frivolități încântătoare, la turnirul în roșu și auriu, absurd de scump (în opinia ei), la ospețele date în cinstea curții în fiecare seară, în timpul cărora va curge vin în loc de apă prin canalele Londrei, pentru oamenii de rând. Turnirul nu a fost organizat în cinstea dragostei și a cavalerilor rătăcitori care încearcă să înmoaie inima unor domnițe nemiloase – ceea ce, de fapt, se sărbătorește în mod oficial. Alice n-are timp pentru prostii cavalerești. Nu a fost organizat nici pentru distracția sau amuzamentul curții, nici pentru a-i arăta poporului englez ce statut are la palat. Ceea ce urmărește cu adevărat este să-l ajute pe acest bărbat, pe care dorește să-l cunoască mai bine.

— Trebuie să facem ceva să uite de război, i-a spus Eduard de Anul Nou.

Avea un licăr jucăuș în ochi, pe care obișnuia să-l aibă de câte ori o privea, buzele și sprâncenele ușor arcuite, parcă surâzând, foarte încrezător că ea îi va înțelege focul din inimă și va găsi o idee exuberantă, extraordinară și expresivă, demnă de un rege și de viața pe care o duceau împreună.

— Trebuie să oprim prigoana împotriva lui Ioan.

A știut exact ce să-i spună.

— O ceremonie fastuoasă... Un turnir! i-a răspuns fără să stea pe gânduri, cu acea încântare luminoasă care o colpeșea întotdeauna când era cu Eduard; simțea că atunci când se află lângă el respiră pulbere de stele (sau ceva vrăjitoresc, căci lui i-ar fi plăcut ca ea să creadă că puterile lui magice au ceva satanic). Organizăm un turnir, le aducem aminte de gloria cavalerilor englezi. O să uite de nemulțumirile legate de lordul Lancaster cât ai clipi, odată ce-o să se îmbete cu vinul gratuit și o să se uite la duelurile dintre cavaleri. O să se piardă în cântece și visuri de glorie.

Eduard a izbucnit în râs. „Ce chipeș este Eduard când își lasă capul pe spate și râde așa!“

— Dar nu trebuie să fie ceva ostentativ, l-a avertizat ea, căci Eduard se lăsa întotdeauna dus de val.

Câteodată trebuia să-l atenționeze să fie mai discret.

— Dar nu trebuie să fie totul despre tine, domnul meu. Londonezii au ajuns într-un asemenea hal încât s-ar putea să nu vină dacă se gândesc că trebuie să te ridice în slăvi zile în șir. Așa că... o să-i dăm o temă care să nu aibă legătură cu tine. Ceva inofensiv, ceva legat de dragoste, poate... Și le dăm vin gratis... În a doua sau a treia zi de turnir, când toți încep să-și amintească de gloria Angliei, tu o să ieși câștigător. Și *atunci* totul o să revină la normal.

Eduard a acceptat, bineînțeles. Puțin mai târziu, Alice i-a propus ca temă cultul soarelui, sugerându-i și personajul Doamna Soarelui, rol pe care l-a acceptat încântată când el i l-a oferit; bineînțeles că l-a acceptat.

Nu-i pasă în mod special de titlu. În opinia ei, titlurile sunt o povară; te scot în evidență; ești ținta oricărui invidios de nimic. Alice se ocupă de toate gospodăriile curții de pretutindeni, din Windsor și Sheen până în Havering-atte-Bower, controlându-le viața și punga tuturor slujitorilor. Este atât de importantă încât până și Papa i-a solicitat în scris serviciile diplomatice. Totuși, în cei cinci ani de la moartea Filipei, n-a avut un statut oficial la curte, în afara celui de doamnă de companie a răposatei regine. N-o deranjează faptul că nici astăzi oamenii nu știu dacă trebuie să-i spună „doamna mea" sau „doamna Perrers". Însă acest titlu este una dintre frivolitățile încântătoare. Se va bucura de el cât îl va avea, așa cum se va bucura de rochia, mantia și boneta pe care le va primi, a căror valoare poate răscumpăra un rege. Nu strică niciodată un dar. Și nu stică niciodată să ceri și mai mult apoi.

Va fi minunat. Totul va fi organizat foarte bine (pentru că ea este organizatorul). Însă cel mai important este ca până la finalul săptămânii dificilul duce să-i fie recunoscător. Astfel și-l va face pe Ioan de Gaunt aliat.

Uitându-se la chipurile din fața ei, Alice dă cu ochii de Filipa Chaucer, care e în stare să facă până și un saltarello să pară grațios.

Inima îi tresare de câte ori vede spatele frumos, atât de cunoscut, al femeii și își amintește că n-a fost dintotdeauna chiar atât de indiferentă față de poziția ei la curte.

Scormonind în amintiri, Alice își netezește rochia roșie peste genunchi. Atinge brațul lui Eduard cu o mână; și-o lasă pe mâneca lui, astfel încât el să-i poată vedea degetele. Nu are niște mâini neapărat frumoase – sunt prea pătrate și prea puternice pentru o femeie. Ce șoc a avut la început (când stătea cuminte la picioarele reginei Filipa, cosând și urmărindu-le cu atenție pe furiș pe celelalte domnișoare, ca nu cumva să facă vreo greșeală) când și-a dat seama că cele două frumoase domnișoare de companie care stăteau pe pernă lângă ea vorbesc în șoaptă despre mâinile ei.

— Mâini de măcelar, a auzit din senin, dar a înțeles semnificația cuvintelor abia după ce le-a văzut privirile aspre și zâmbetele pe care cele două le schimbau pe furiș. De vâslaș. Labe de urs, nu? Și gleznele-i sunt mari... au spus în continuare cu nerușinare.

Își amintește că, auzind toate astea, ochii i s-au deschis larg, iar stomacul i s-a întors pe dos. Una dintre domnișoare, observând că Alice trage cu urechea, i-a dat un ghiont celeilalte, apoi s-au concentrat amândouă asupra lucrului de mână. Nefiind acolo de prea multă vreme, Alice nu știa să le deosebească pe cele două surori. Amândouă erau blonde, cu picioare lungi și ten de culoarea mierii, atât de diferite de tipul londonez (reginei Filipa îi plăcea să fie înconjurată de oameni din Țările de Jos). Se simțeau atât de bine în pielea lor și semănau atât de mult încât puteau fi gemene. Primul ei impuls, în acel moment, a fost să-și ridice privirea și să le înfrunte pe amândouă. Dar nu era atât de naivă. Era conștientă că încă nu știe modul de a înfrunta pe cineva la curte. Așa că a rămas nemișcată, dând în clocot, luptându-se cu dorința de a-și ascunde sau de a-și arăta mâinile nepotrivite, plesnindu-le zdravăn pe cele două înfumurate. Criticile o dureau îngrozitor, dar simțea că învață din ele. „Rabd acum“, și-a spus, „dar mă răzbun mai târziu.“

Între timp a învățat că greșise dorindu-și să-și ascundă mâinile. Poate că mâinile ei nu sunt la fel de albe și de subțiri, iar degetele la fel de lungi ca ale Katherinei sau ale Filipei de Roët, dar

sunt tinere, puternice și au pielea netedă. Asta admira Eduard la ele. O ține de mână adesea; chiar și acum. Și nu-i ține mâna pur și simplu, ci o ridică și o studiază cu acei ochi de un albastru foarte palid, care devine mai tulbure pe zi ce trece, și-i mângâie pielea. Mâinile lui Alice îi trezesc nostalgii.

Însă nu-i ăsta motivul pentru care vrea ca Eduard să-i observe mâinile; nu de asta se joacă neîncetat cu faldurile rochiei și-i atinge mâneca. Sau cel puțin nu-i ăsta singurul motiv. Poate că frumusețea Filipei de Roët a retrezit în Alice un sentiment de nesiguranță și i-a reamintit de cealaltă problemă.

Chiar dacă rochia ei este cea mai strălucitoare din toată încăperea – fără îndoială că a fost nevoie de priceperea a zeci de cusătorese pentru a fi terminată la timp –, mâinile ei n-au nicio podoabă. Ar fi trebuit să fie încărcate de bijuterii ca să pună în valoare miile de perle înșirate pe rochia de mătase.

Nici la gât n-are nimic strălucitor. Nici părul nu-i este împodobit; nu poartă nimic în afară de plasa din fir aurit, care-i ține șuvițele negre sub bonetă. E de-a dreptul revoltător să nu poarte chiar nimic. E chiar indecent.

Pentru că Eduard nu-și coboară imediat privirea spre mâna ei, Alice și-o îndreaptă spre a lui. Îi vede venele albăstrui, oasele, pistruii maronii, dar, cu toate astea, încă are mâini ferme, netede, atât de frumoase și de nobile. Încă este un zeu printre oameni. Regele ei Arthur.

Eduard o privește curios, iar Alice se gândește: „Știe ce urmează să-l rog."

În mod sigur știe ce-i trece prin cap și intuiește favorul pe care vrea să i-l ceară. Pentru că Eduard nu e chiar atât de naiv. Când vine vorba de cadouri, amândoi participă la joc: când cere ea, când cere el; când oferă ea, când oferă el. Amândurora le place să negocieze. Amândoi sunt fascinați de bani. Acesta e unul dintre lucrurile care-i plac la el.

— Crezi că sunt Doamna Soarelui în rochia asta? îl întreabă, atingându-i umărul și coborându-și palma de-a lungul brațului într-un fel aproape senzual.

Eduard se lasă cuprins de un fior de plăcere și surâde ca o pisică bătrână care stă întinsă la soare și este mângâiată pe burtă. Acceptă astfel de plăceri de la oricine i le oferă. Alice simte că ducele de Lancaster o privește intens de pe ringul de dans. Îl ignoră. Să-și aștepte rândul.

— Fii sincer, domnul meu.

Eduard surâde cu ochii mijiți și se apleacă, fără să se uite la mâinile sau la gâtul ei golaș.

— Ești o zeiță a frumuseții, *mon amour*, îi spune, însă Alice simte detașare în cuvintele lui joviale. Pe zi ce trece, tot mai frumoasă. Mai ales astăzi. O să-i lași pe toți cu gura căscată.

— Chiar și... fără bijuterii? îl întreabă discret.

Eduard nu oftează, dar nici n-o privește în ochi.

— Draga mea, ai bijuterii, îi spune ceva mai aspru. Ai bijuteriile tale. Chiar o mulțime, de fapt.

— La rochia asta, rubinele reginei Filipa ar fi...

Însă Eduard zâmbește fără să se uite la ea, se înclină fără să o asculte și se ridică. Ducele de Lancaster este pe estradă și se apropie de masa lor.

— Un spectacol veritabil, băiete! îl aude Alice strigând pe Eduard.

Pare ușurat că are un motiv de a pune capăt conversației cu Alice.

Totuși, bijuteriile răposatei nu sunt nestemate și nu fac parte din tezaurul național, ci sunt niște pietre din colecția personală a reginei Filipa. Pe vremuri, Alice obiușnuia să le curățe – era una dintre sarcinile uneo doamne de companie. Visătoare, le-a ridicat la lumină și le-a încercat. Cunoaște fiecare pietricică. Eduard nu are niciun motiv să n-o lase pe Alice – sau pe orice altă femeie, amantă, favorită sau prietenă – să le poarte. Îl bate la cap întruna pe rege amintindu-i de aceste bijuterii, chiar și în zilele în care, așa cum este aceasta, se enervează. Într-o zi, fără niciun fel de răutate, speră că i le va da. La urma urmei, de ce să nu le poarte și ea? Doar face lucruri demne de o regină; de ce să nu primească și o răsplată? La ce folosesc bijuteriile dacă le ții într-o cutie?

Totuși, știe de ce o refuză. Eduard vrea să țină departe de ea o bucată din el și din amintirile lui; vrea un loc în care să-și amintească de regina lui cu păr blond-argintiu, pe care a iubit-o atât de mult. Nu dorește ca altă femeie să poarte podoabele Filipei. Iar Alice îi respectă sincer decizia, însă nu se poate abține. Nu-i stă în fire să-și înăbușe dorința de a avea mai mult.

— ...Rubinele ar fi perfecte... încheie Alice cu voce joasă, dezamăgită.

N-are niciun rost; niciunul dintre bărbați n-o ascultă.

— Riscați, nu? o întreabă ducele Ioan cu o familiaritate nedisimulată, în timp ce se apropie de șirul de cupluri de pe ring.

Pe Alice nu o deranjează să danseze dacă e vorba de solemnul *basse danse* și îl are pe el ca partener. Au purtat conversații între patru ochi de mai multe ori; a petrecut multe seri de Crăciun cu Eduard și familia lui. Proprietatea ei din Wendover, din nordul Londrei, e aproape de Lancaster, unde ducele are pământuri; deci sunt vecini. Însă, până acum, el nu i-a acordat niciodată atenție în public. Cu el alături, Alice nu se sfiește să intre în mulțimea de curteni care, sub influența sângelui lor nobiliar, se feresc să-i întâlnească privirea. Printre dansatori sunt și surorile Roët, frumoase și seducătoare ca întotdeauna. „Dar cui îi mai pasă?“ își zice veselă Alice. „Duc o viață mai bună decât oricare dintre ele.“ Katherine e văduva lui Swynford, are o mică proprietate undeva în Lincolnshire și un cârd de copii gălăgioși. Iar Filipa e măritată cu unul dintre nobilii lui Eduard, Chaucer, spiridușul inteligent, dar nimeni nu crede că are un mariaj fericit. Imediat după ambele nașteri a dat fuga la ducesa de Lancaster, să muncească alături de răutăcioasele domnișoare de companie din Castilia, de parcă nimic nu o ține acasă, lângă bărbat. „Poate că amândouă ar prefera să fie în locul meu“, își zice Alice.

— Ce vreți să spuneți că risc? îl întreabă Alice cu o voce prea inocentă.

Ducele se retrage pentru a executa anumiți pași de dans, dar se uită la ea curios, semn că discuția nu s-a încheiat. Câteva secunde

mai târziu se întoarce și continuă, ațintindu-și privirea asupra hainelor ei scumpe:

— Rochia dumneavoastră e aproape la fel ca rochia de Crăciun a prințesei... Dar sunt sigur că știți asta, îi spune și surâde provocator, ridicând o sprânceană.

„Normal că știu", își spune Alice calmă. „E o copie a rochiei prințesei Ioana. Și am făcut-o să-ți dai tu seama!"

Prințesa nu participă niciodată la cina de Crăciun de la curte; preferă numai evenimentele în familie. Așa că nimeni, în afară de membrii familiei, nu i-au văzut rochia. Iar pe Eduard îl lasă ochii; nu mai distinge culorile rochiilor.

„Ideea era să ne apropiem și să ne facem cu ochiul, să ne distrăm puțin pe seama prințesei, iar tu să-mi zici apoi: «Alice Perrers, noi doi suntem suflete pereche. Ca două picături de apă.»"

Desigur, nu-i spune asta cu voce tare. Se mulțumește doar să flirteze. Își arcuiește sprâncenele și-i surâde larg, provocator.

— Nimeni n-a mai observat asemănarea, îi spune cu falsă modestie.

Apoi îi zâmbește iar.

El o răsplătește cu un hohot răsunător de râs. Deci i-a captat atenția. Ducele dansează în continuare, dând din cap nemulțumit, dar și amuzat în același timp.

— Dacă apare și ea, ce faceți? o întreabă foarte serios, însă Alice observă că încearcă să nu zâmbească, la fel ca ea.

Alice știe că Ioan de Gaunt își iubește cumnata mult mai în vârstă decât el și fratele și că îl întristează faptul că de câțiva ani, de la debutul bolii prințului, relațiile dintre ei s-au răcit. Toată lumea se teme că așteaptă moartea fratelui pentru a smulge coroana din mâinile nepotului; probabil că ducele nu-și dă seama de asta. Unii spun că-i este dor de ei. Poate că, știindu-l adeptul vechii conduite, al comportamentului respectuos, nimeni n-a încercat să-i alunge suferința de a fi pierdut afecțiunea familiei fratelui îndemnându-l să glumească puțin pe seama prințesei Ioana.

„N-o să las să mă tulbure ideea că prințesa Ioana ar putea apărea aici", își zice Alice. Apoi întreabă cu seninătate:

— De ce-ar veni aici?

Dar nu există răspuns. Amândoi știu că Ioana de Kent stă în casa de pe malul râului, în Kennington, cu edemicul ei bărbat și smiorcăitul lor fiu de șapte ani. Ioana de Kent a fost frumoasă odată. Ba chiar se spune că a fost metresa lui Eduard, înainte să se mărite cu fiul lui, dar Eduard nu i-a suflat niciodată o vorbă lui Alice despre asta. Însă, de ani de zile, Ioana nu mai e cea mai frumoasă femeie din Anglia – cel puțin de când o cunoaște Alice. Nu mai era o frumusețe nici la treizeci de ani, în floarea vârstei, când a scandalizat lumea măritându-se a treia oară cu prințul, vărul ei, un fost prieten de joacă, sperând, desigur, că va ajunge rege. Acum are patruzeci și cinci de ani, s-a îngrășat, iar ochii ei violeți, despre care poeții au scris cu mult timp în urmă, sunt umflați și răutăcioși. Rar vine la curte.

„Pe mine mă consideră o profitoare", își spune Alice, „dar ea ce este? O fi nepoată de rege, dar la urma urmei nu-i altceva decât o profitoare îmbătrânită și ratată. Soarta a ridicat-o pe culmile amețitoare ale puterii, dar apoi a coborât-o la pământ, ceea ce a distrus-o, din păcate."

Pe când ea... Alice simte câteodată vântul jucându-i-se în păr în timp ce se înalță spre nori aurii. Ultimul lucru pe care l-ar vrea Ioana ar fi să vadă o femeie mai tânără pe tron, în locul ei – mai ales o femeie pe care a respins-o cu mulți ani în urmă.

Ioan de Gaunt o urmărește cu atenție pe Alice. E deosebit de intrigat de nonșalanța pe care o afișează. Alice știe că adesea bărbații care țin predici despre respectarea vechii cutume se simt neliniștiți în fața noului. Dar nu se aștepta să vadă că acest bărbat ascunde sub masca aroganței o anume timidate.

— Mai bine nu vă faceți griji, îl liniștește pe duce când melodia se apropie de ultimele acorduri.

Ar fi o greșeală să mai stea cu el. O încântă peste măsură nesiguranța pe care i-o vede în ochi în timp ce se înclină și se îndreaptă spre locul ei de pe estradă. Nu crede că îndrăzneala ei l-a deranjat. Din felul în care o urmărește îndepărtându-se, Alice știe că ducele va dori mai mult.

Până la lăsarea serii, Alice a uitat complet că nu intenționase să danseze. Un soi de magie s-a răspândit în aer: o briză răcoroasă vine dinspre râu, Eduard îi surâde visător în ton cu acordurile de flaut și de țiteră din surdină, iar pajii voinici din sală, aliniați la perete, stau pe podeaua de piatră la aproape un yard depărtare unul de altul, formând un cerc de foc vioi, căci fiecare pereche de mâini puternice ține o torță.

Alice râde cu poftă, la fel de îmbujorată ca toți ceilalți, intrând și ieșind din cercul dansatorilor, și chiar o aplaudă sincer pe văduva Katherine Swynford, dansatoare înnăscută, care execută o mișcare complicată când ajunge în fața ducelui de Lancaster, fără să-și piardă nici măcar o secundă echilibrul. Mulțimea de dansatori se oprește să-și tragă suflarea și să admire priceperea deosebită a încântătoarei femei.

În acest moment, persoana din fața lui Alice este ghidușul soț al Filipei de Roët. L-a plăcut dintotdeauna. Nici el nu s-a născut nobil. Tatăl lui a fost unul dintre magnații din City, negustor de vinuri, și din surâsul lui ironic Alice intuiește că și el consideră nazurile nesfârșite și mândria sălbatică a curtenilor la fel de limitate. Își șterge fruntea și spune ceva neclar, dar apreciativ, la adresa cumnatei lui:

— E ca Terpsichore, nu credeți? Muza dansului... E un har divin să dansezi așa... Și soția mea dansează la fel... Și dumneavoastră, *madame,* adaugă, făcându-i cu ochiul și înclinându-se.

Alice se înclină în semn de răspuns, iar Chaucer continuă, de data asta mai încet, aparent visător:

— De-aș avea și eu același har...

De-afară se aud deodată pași înfundați, trompete și flaute, însă Alice nu-și dă seama ce se întâmplă.

Abia când rândul dansatorilor se rupe în două și mulțimea amuțește ca niște animale în fața prădătorului, Alice observă pericolul. Însă e prea târziu.

Se întoarce spre ușă și simte un fior pe șira spinării.

În spatele ei, Eduard se ridică de pe tron și barba lungă i se revarsă pe piept. Rămâne cu gura căscată și ochii pironiți spre ușă. Pare mult îmbătrânit.

Prin mijlocul mulțimii, lăsând în urma ei grupul de muzicanți și soldați care au însoțit-o, prințesa Angliei, Ioana de Kent, înaintează cu mers greoi spre Alice. În mână are o cupă cu vin, oferită probabil de un slujitor la intrare, dar de care pare să fi uitat.

Poartă rochia roșie de tafta, cea de la Crăciun – e leită rochia lui Alice, chiar și modelul de perle cusute e la fel.

Privirea ei goală și înspăimântătoare o pironește pe femeia mai tânără din mijlocul sălii.

Când cele două regine aspirante ajung față în față, curtenii formează un cerc în jurul lor. Ioana de Kent pare că se uită în oglindă și urăște ceea ce vede. Alice, care, la vederea prințesei, simte că groaza îi inundă trupul ca apa înghețată și tulbure a unui râu, le simte încântarea reținută.

„Vor război", își zice. „Vor să mă vadă umilită."

Se agață de sentimentul de revoltă pe care i-l trezesc aceste gânduri. Are nevoie să simtă furie.

Zâmbește cu seninătate, face o plecăciune adâncă și spune cu voce tare, s-o audă cu toții:

— Doamna Soarelui vă urează bun venit, *madame*. Mă bucur că ne onorați cu prezența...

În loc să bată în retragere, așa cum îi dictează instinctele, Alice înaintează cu încredere, întinzând mâna, și atinge brațul grăsun al prințesei.

Nimeni nu clintește. Ioana ar trebui să-i dea un răspuns forțat politicos – sau ar face-o dacă ar putea să o considere pe Alice de viță nobilă.

Tăcerea se prelungște spre nerăbdarea tuturor.

Însă Ioana nu-și bate capul cu politeți, forțate sau nu.

— Porți rochia mea! șuieră printre dinți.

Cineva trage scurt aer în piept. Alice e conștientă că Eduard o privește din spate. Nici măcar el nu poate interveni de data asta. Alice trebuie să se descurce singură.

Nu știe unde s-ar ajunge dacă Ioana ar începe s-o insulte. Cu un an în urmă, în Consiliu, soțul Ioanei și-a pierdut cumpătul în fața arhiepiscopului de Canterbury, pe care-l bănuia că preferă să se supună mai degrabă papei decât regelui, și, în fața zecilor de nobili, i-a strigat înaltului prelat, care tremura: „Răspunde, măgarule!"

Alice își îndreaptă umerii pentu a-și stăpâni tremurul. N-are de gând să afișeze o mină umilă, ca bietul arhiepiscop, indiferent ce are de gând prințesa. Soluția este să nu arate că-i e teamă; a învățat asta cu mulți ani în urmă. Nu trebuie să arate niciodată că-i e teamă.

Zâmbește larg. Caută să întâlnească privirea lui Eduard, ca să-l coboare de pe înălțimea estradei în mijlocul acestui dialog de coșmar.

— Știți cum se zice, răspunde jovial, poate prea jovial. Tot ce e la modă e vechi.

Invitații rămân iar cu respirația tăiată. Alice așteaptă; și ea abia îndrăznește să mai respire.

În cele din urmă, se aude un val timid de râsete. Alice simte că atmosfera se schimbă, balanța se înclină în favoarea ei. Îl zărește pe Eduard dând din cap aprobator și chicotind. Alice se pricepe să găsească replica potrivită întotdeauna.

„Pericolul a trecut", își spune Alice, ceva mai ușurată. Râsul destinde întotdeauna atmosfera. Își dă ghes și mai face un pas înainte, folosindu-se de toată delicatețea și curajul pe care le are.

— Permiteți-mi să...

Dar, înainte să atingă mâneca prințesei, care pare să plesnească pe carnea străbătută de furie și mușchii încordați ca niște funii, Ioana își retrage brusc mâna.

Femeia mai în vârstă își coboară privirea, parcă surprinsă, spre paharul împodobit cu nestemate din mâna ei.

Apoi îi azvârle conținutul în față.

La început, Alice simte șocul pe care i-l aduce iar sentimentul de groază care o inundă, așa cum a inundat-o mai devreme, când prințesa a țintuit-o cu privirea. Apoi își dă seama că lichidul sân-

geriu i se scurge pe față și pe haine. Ochii încep să o usture. Nu mai vede nimic.

E plină de vin.

Clipește des și respiră gâtuit, în timp ce vinul i se scurge prin păr. Are capul ud. Nu se poate mișca, nici măcar nu-și poate desprinde privirea. Nu se poate uita în jos, să vadă cât de distrusă îi e rochia. Încearcă să-și stăpânească sentimentele de umilință și de furie – focul și gheața din ele – care-i străbat întreaga ființă.

Probabil că prințesa și-a dat seama că a exagerat. Nu se clintește din fața lui Alice, ținând în continuare paharul în mână. Chipul îi e complet inexpresiv.

Nici Alice nu se mișcă; clipește ca să nu-i intre vin în ochi. La un moment dat, ridică o mână și își îndepărtează o șuviță udă, vineție, de pe frunte. E conștientă că orice ar face ar stârni mânia curtenilor. Așa că tot ce poate să facă e să stea și să clipească, așteptând ca altcineva să ia inițiativa.

Fără îndoială că asta e o insultă la adresa regelui și a ei, nu? Măcar unul din mulțimea asta de măgari bătuți în cap și plini de sine îi pot apăra onoarea, nu?

Dar se pare că nimeni, nici măcar regele, nu știe ce să facă.

După un timp care i s-a părut o eternitate, se aude un glas de bărbat – nazal, împăciuitor, prietenos. Geoffrey Chaucer iese din spatele prințesei.

— Mii de scuze! *Mii* de scuze! Cum am putut fi atât de neîndemânatic? V-am lovit peste cot, Înălțimea voastră! Nu puteați face nimic, chiar nimic! spune în timp ce-și frânge mâinile.

Face mai multe plecăciuni în fața prințesei. Glasul lui subțirel, atât de supus și de simpatic, stârnește amuzamentul sălii. Are ochi frumoși, iar când chipul i se luminează, iradiind umor și inteligență, ceea ce se întâmplă foarte des, este chiar chipeș. Nici măcar Ioana, probabil la fel de șocată ca Alice de ieșirea ei, se înmoaie când îl vede și aproape zâmbește.

— E numai vina mea, *chiar* numai vina mea. Cum aș putea să-mi răscumpăr greșeala? Cu un pelerinaj... până la Ierusalim?

Nu, ce rost ar avea? Cu unul până la Veneția, la târgul de țesături, ca să iau mătase pentru rochia stricată, *madame* Perrers?

Alice își șterge ochii cu o mână și îl privește uluită prin părul încâlcit și plin de vin. Cum a reușit? Micul valet i-a făcut pe toți să râdă, să creadă povestea asta cu târgul de țesături și să uite de furie. E cu adevărat un miracol. Desigur, sub nicio formă, Geoffrey Chaucer nu și-ar permite să cumpere mătase pentru rochia lui Alice, mai ales cu renta de zece lire și carafa de vin pe care le primește, dar până la urmă e doar un fel de-a spune. El oricum n-are de ce să-și facă griji. Poate spune orice, pentru că nimeni nu l-ar obliga să meargă în pelerinajul promis. Totul reprezintă doar o improvizație pentru a drege aparențele – una reușită, trebuie spus. Deși abia mai vede, Alice observă că regele îi este recunoscător acestui om pentru că a salvat situația.

Eduard coboară de pe estradă, se înclină în fața lui Chaucer, apoi se îndreaptă spre fiica lui, care e tot încruntată, și o ia sus, ferind-o de alte încurcături.

Mulțimea se desparte, atmosfera se destinde și conversațiile se reiau (deși nimeni nu are curajul să dea ochii cu Alice). Cercul format în mijlocul sălii de bal, în jurul ei, se desface, muzica reîncepe, dar Alice rămâne acolo, neștiind ce să facă.

Ducele de Lancaster, cu spatele drept, nasul mare și o mină serioasă, se apropie de ea și îi oferă o batistă imaculată. Îi îndepărtează chiar el urmele de vin, apoi își șterge mâna și o invită la următorul dans. O ajută să își refacă imaginea, așa cum se cuvine. Dincolo de politețe, Alice citește compasiune în privirea lui; și o simte în voce.

— Ioana este câteodată... începe el, învârtind-o pe ritmul muzicii. Uneori...

Nu reușește să termine. Alice își amintește că este un nobil, nu genul de persoană care să ridice din umeri și să râdă pe seama celor întâmplate. A abordat-o în semn de apreciere pentru curajul ei, dar nu poate să-și trădeze cumnata vorbind despre ea.

Alice dă ușor din cap; are un nod în gât care o împiedică să vorbească. Nu se așteptase la așa ceva, dar presimte că urmează să se

întâmple ceva. Când trece pe lângă Geoffrey Chaucer, se înclină și-i surâde, căci este iar stăpână de sine. El îi răspunde cu o privire scânteietoare și o plecăciune. Apoi îi face cu ochiul.

— De ce-ai făcut asta? îl întreabă Filipa Chaucer pe soțul ei, venind prin mulțime și luându-l de braț.

Geoffrey încearcă să nu se arate surprins. Rar se întâmplă ca soția lui să i se alăture în public. Odată a auzit-o spunând că i se pare jignitor să se aplece atât de mult ca să-i șoptească vorbe dulci în ureche. Vorbea cu sora ei în timp ce făceau goblenuri – un comentariu făcut cu voce joasă care, întâmplător, se auzise cam tare.

Se întoarce spre ea cât se poate de fermecător, îndreptându-și umerii.

— Ah, știi tu... zice și ridică din umeri.

Dar se oprește șocat, dându-și seama că nici măcar el nu știe. Se sfârșise cu bine, slavă Domnului, dar fusese o nebunie curată să riște ca prințesa Angliei să-i pună gând rău.

Nici măcar nu o cunoaște bine pe Alice Perrers. E doar una dintre persoanele pe care le tot vede de când a venit prima oară la curte, la nouăsprezece sau douăzeci de ani. Și-o amintește ca fiind mai tânără decât el, dintr-o familie comună – un copil al nimănui ca mulți alții, pe care regina îi accepta lângă ea dintr-un capriciu, iar adevărata nobilime îi desconsidera. Dintotdeauna i-a părut puțin mai vicleană, semn că nu se cedează ușor. I-a stârnit admirația. Ochii ei albaștri au o sclipire aparte; mâinile rotunde, pielea albă sau părul ondulat și negru, care-i iese adesea, răzleț, de sub bonetă, o fac să pară frumoasă. Chaucer și-o amintește pe Alice și mai tânără, lângă Jean Froissart, în biserică: îi șoptise ceva în ureche tânărului cronicar al reginei (angajat tot dintr-un capriciu), care se prăpădea de râs, devenind apoi foarte serioasă, în timp ce bietul Froissart încerca să-și potolească sughițurile și să-și aranjeze buclele. Probabil de aceea a luat-o regina pe Alice, înlocuind o domnișoară de companie pe care ducele de Lancaster o lăsase grea. Regina – fie-i țărâna ușoară – adora să râdă. Chaucer crede că tocmai abilitatea de a-i face pe alții să râdă a ajutat-o pe Alice

să-și păstreze poziția, deși, în mod evident, nu va avea niciodată natura unei persoane de viță nobilă. E o fată puternică. A rezistat până când regele a făcut o pasiune pentru ea. Filipa, soția lui, o vorbește întotdeauna de rău cu sora ei, uitându-se una la cealaltă cu ochii întredeschiși, ca două mâțe, cu vocea plină de disprețul pe care aristocrații îl simt față de instruși. Probabil la fel vorbește și restul lumii despre ea...

Geoffrey Chaucer se gândește cu tristețe la vremea în care Filipa s-a uitat și la el pisicește, cu ochii mijiți, și, cu nasul ei frumos și lung în vânt, a vorbit despre familia lui în termeni mai mult decât dezonoranți. Poate tocmai *de aceea*.

— Încercam să le ușurez conversația, îi răspunde soției.

— Ți-e milă de târfuliță, zice Filipa, mijind ochii și surâzând, dar nu cu răutate.

El se simte totuși înjosit de aroganța ei. Soția lui se îndepărtează.

Geoffrey Chaucer rămâne locului, în timp ce curtenii vorbesc din ce în ce mai tare în jurul lui. Totuși, știe de ce-a intervenit. I se făcuse milă de Alice Perrers, care stătea pur și simplu, cu fața și părul pline de vin, tremurând toată, în timp ce bruta aia bătrână o sfredelea cu privirea, gata să o omoare. Iar mulțimea din jur se uita de parcă se afla în toiul unei lupte și aștepta să vadă sânge. Tot curajul din lume nu-ți folosește la nimic dacă nu-ți sare nimeni în ajutor.

2

„Loialitate“, își zice Alice în caleașca ale cărei părți metalice sunt fierbinți. Întoarce grațios capul dintr-o parte în alta. Nu ține seama de bolboroselile înfundate ale mulțimii, nici de căldură. Zăpușeala primăverii îi amintește de tinerețe, când vremea nu se răcise, cerul se cobora peste ei, nu ningea mult, iar verile nu erau întotdeauna instabile și cenușii. Da, loialitatea contează cel mai mult. Să-i ajuți pe cei care te ajută.

Cu ochii minții vede chipul lui Chaucer, peste care se suprapun fugitiv fețele altor persoane față de care se simte îndatorată și pe care le apreciază. Ultimul lucru pe care l-a văzut seara trecută, înainte să plece, când Filipa Chaucer s-a apropiat de soțul ei să-l interogheze, iar el a îndepărtat-o politicos – evitând astfel să o bârfească pe Alice –, i-a adâncit sentimentele de prietenie pe care le simte față de el. Îi este îndatorată. Nu va regreta că i-a luat apărarea.

Procesiunea iese din Cripplegate în sunete asurzitoare de trompete, lăsând în urmă plebea. Pentru că nu s-a bucurat de trecerea prin City așa cum se aștepta, Alice încearcă să găsească un mod plăcut de a răsplăti pe cineva. Mulțimea de cetățeni s-a arătat la fel de ostilă ca orice altă mulțime care vede o persoană ridicată la un rang de care londonezii nu o cred demnă. Le-a citit mânia din priviri. Soldații au îmbrâncit bărbații care s-au apropiat prea mult de caleașcă; fețele lor asudate ajunseseră prea aproape de

caleașcă. I-a auzit șuierând printre dinți, mormăind. Caleașca aurită e atât de joasă încât a reușit să audă câteva cuvinte; n-au fost numai obișnuitele înjurături la adresa oricărei femei întreținute de un nobil („târfă“ sau „crăcănată“), ci invective mult mai dure: „profanatoare de morminte“, „cheltuitoare“, „Doamna nopții sângerii“ sau „jecmănitoarea bietului rege“.

„Bine că s-a terminat totul“, își zice. Nu se va mai gândi niciodată să-și mai aleagă vreun titlu.

Alice se uită în depărtare la întinderea cu smocuri de iarbă și la coamele înverzite ale dealurilor din Islington și Sadler's Wells. În fața ei totul strălucește, învăluit în ceață: costumele, podiumul pentru doamne, marea de roșu și de auriu, nobilimea îmbrăcată elegant, așteptând-o. În spatele ei e Londra: zidurile spitalului și ale mănăstirii Sf. Bartolomeu, iar mai în spate, dincolo de Cripplegate (de unde abia se mai aude mulțimea de oameni, dar răzbat mugetele neliniștite ale vacilor mutate în partea vestică a câmpului, unde sunt îngrășate înainte de tăiere), cele două gropi mari săpate pentru ciumați. Oriunde te duci, nu scapi de amintirea ciumei.

Dar nu o deranjează; nu vrea să lase nimic să o tulbure. Gropile îi aduc aminte de prima ei discuție cu Eduard. Surâde. Are impresia că a trecut atât de mult timp de la acea zi în care, copilă fiind, înainte ca regina să o ia în slujba ei, stând pe un scăunel, prefăcându-se absorbită de cusut, a tras cu urechea la conversația lui Eduard cu William de Windsor. I-a plăcut stilul calm de a vorbi al căruntului William de Windsor; nu părea deloc emoționat, iar limba nu i se împleticea în gură în prezența unsului Domnului. L-a auzit pe William de Windsor spunându-i regelui ceva despre ciumă, unul dintre subiectele care erau veșnic pe buzele oamenilor în timpul adolescenței ei: Domnul se răzbună pe rasa lui Adam, blestemată pentru păcate și alte cuvinte asemănătoare.

Alice își amintește că, înainte să-și dea seama ce face, a deschis gura și a început să vorbească răspicat, cu neastâmpăr:

— Ei, bine, pe *mine* nu s-a răzbunat. M-am născut în plină epidemie și am supraviețuit.

Se uita la ei și rânjea plină de mândrie.

Apoi, dându-și brusc seama că a întrerupt conversția regelui, s-a oprit îngrozită. Bărbații se uitau mirați la ea. A observat că ochii larg deschiși ai lui William de Windsor o avertizează că trebuie să se oprească. Însă Alice a continuat. Dacă nu risca, nu știa ce pierde. Trebuia să profite.

— ....Și-am ajuns să spun asta în mijlocul unei alte epidemii... a spus și a rânjit iar, deși glasul îi tremura. La fel ca toți ceilalți, cu mila lui Dumnezeu. Cui îi este frică de ciumă?

Era cât pe ce să le dezvăluie și ce obișnuia tușa Alison să spună ori de câte ori blestema ciuma, lângă cuptorul de ars țigle, unde Alice crescuse. „Sunt vremuri grele care nu fac bine nimănui", a auzit în minte vocea gravă a tușei Alison. „Pentru unii e blestem, pentru alții, o binecuvântare. Atâția au murit, dar noi suntem tot aici, slavă Donului. Și ne-au lăsat totul, nu? Trebuie doar să culegi roadele. Străzile sunt pavate cu aur dacă știi unde să-l cauți. Poți face averi mai mari decât orice răsplată regească. Toate lucrurile astea așteaptă pe cineva să le găsească și să le ia."

Dar o cuprinsese teama, așa că a tăcut și a înghițit în sec. Apoi a urmat o tăcere lungă, în care Alice și-a dorit ca pământul să se caște sub ea și să o înghită.

Întotdeauna își va aminti privirea blândă a lui Eduard și felul în care a început să râdă în hohote, scuturându-și coama aurie.

— Înseamnă că ești unul dintre puținii mei oameni care au fost binecuvântați de Dumnezeu, domnișoară, i-a spus, și licărul din ochii lui a încălzit-o treptat. Sau de diavol, desigur! a adăugat amuzat.

Din privirea lui îngăduitoare Alice a înțeles că poate și ea să râdă.

Apoi s-a lăsat din nou tăcerea, iar el s-a aplecat și a întrebat-o foarte natural, dar totodată galant:

— Cu cine am onoarea?

Ce noroc a avut cu acel prim schimb de replici dintre ea și Eduard!

La vremea respectivă, nu știa că și pe Eduard îl irită teoria conform căreia ciuma e o pedeapsă divină și oamenii trebuie să îndure

supuși năpasta. Mai târziu a aflat că regele pierduse doi copii din cauza ciumei, la prima epidemie, cam atunci când Alice se născuse. Însă Eduard a refuzat cu desăvârșire să se izoleze și, după o iarnă agitată, pe care o petrecuse adăpostit oarecum la Oxford și King's Langley, a revenit în capitală în mijlocul epidemiei. În acea primăvară, de sărbătoarea Sfântului Gheorghe, a obligat sute de cavaleri să-și riște viața și să vină la noul palat Windsor, pentru o primă întrunire în jurul Mesei Rotunde, construită în cinstea Regelui Arthur, membru al Ordinului Jartierei. Eduard se mândrea cu faptul că sfidase moartea. (Însă mai târziu, după ce el și Alice se apropiaseră destul de mult ca să poată vorbi în șoaptă, i-a povestit la ureche, gâdilând-o cu barba în timp ce râdea, despre strămoșul lui, contele Fulke cel Negru[1], care se însurase cu fiica diavolului, și despre contesa Melusine[2], care, forțată să meargă la slujbă, își luase zborul pe fereastra unei capele și nu mai fusese văzută de atunci. Alice își dăduse seama că Eduard mai are puțin și se crede un descendent al Satanei. Ceea ce spunea multe despre curajul lui aproape irațional și despre norocul pe care-l avea. Vântului care-l purta direct spre Franța și spre victorie ori de câte ori se îmbarca să traverseze Canalul Mânecii i se spunea „adierea regelui".) Normal că încă de la început i-a plăcut atitudinea ei de a sfida moartea.

Caleașca avansează cu greutate pe planșele de lemn, spre podium.

Ușa se deschide, iar Alice își strânge faldurile rochiei. Îl zărește pe Eduard așteptând-o surâzător, pe estradă. Însă ducele Ioan, aflat mai aproape călare, în șirul de nobili din spatele caleștii, descalecă și, spre încântarea ei, vine să-i ofere mâna la coborâre, jucând rolul valetului.

— Bijuterii, remarcă noul prieten al lui Alice la urechea ei, zâmbind și pregătindu-se să o complimenteze. Sunt foarte frumoase.

---

[1] Fulk al III-lea (972 – 1040), conte de Anjou, fiul lui Geoffrey I de Anjou.

[2] Potrivit unei însemnări a cronicarului Giraud de Cambrien, Richard I al Angliei, al doilea rege din Casa Plantageneților, ar fi descins dintr-o contesă de Anjou care ar fi fost, de fapt, zâna Melusine (spiritul apelor curate, în folclorul european).

Apoi adaugă pe un alt ton, arătându-se șocat:

— Nu cumva este... colierul mamei mele?

— Ba da... Tatăl dumneavoastră mi l-a oferit aseară, îi răspunde Alice, simțindu-se vinovată dintr-odată, dar fără să o arate.

Bijuteriile mamei lui – poate că ar fi trebuit să se gândească și la acest aspect. Din fericire, atitudinea de nesupunere îi revine într-o clipită. „Pentru Dumnezeu, doar nu le fur!“ își spune. Mama lui a murit cu mulți ani înainte. De ce să nu se bucure și ea de ele?

— Și rubinele, spune cu voce tare. Și inelele, brățările...

Nu se poate abține și întinde brațul drept.

— În loc de scuze, adaugă, văzând că ducele tace.

La sfârșitul serii, când dansul era încă în toi la parter, Eduard venise la ea foarte emoționat, urmat de un scrib somnoros care, abia abținându-se să caște, a făcut o plecăciune solemnă.

— Îmi pare rău... a rostit cu mare greutate.

I-a luat repede mâna, de parcă se temea ca nu cumva să dispară precum contesa Melusine, lăsându-l singur și înfrigurat în amurgul vieții.

— Îmi pare foarte rău... Ioana e o femeie aprigă. Prea aprigă uneori.

A făcut o pauză. Alice aștepta continuarea. Nu trebuia să-i arate prea repede iertare. După câteva clipe, el i-a întins o scrisoare. Era un ordin către Euphemia, o altă fostă domnișoară de companie, în prezent soția cavalerului Sir Walter de Heselarton, care locuia în Londra. Scrisoarea spunea următoarele: „Prin împuternicirea mea, Euphemia îi va da lui Alice rubinele încredințate ei spre păstrare.“ Alice și-a ridicat privirea, neîncrezătoare în cuvintele scrise, și s-a uitat direct în ochii lui îmbătrâniți și blânzi, care implorau iertare ca un câine amărât.

— Chiar îmi dai bijuteriile? a izbucnit ea.

„Omul ăsta mă iubește cu adevărat“, și-a spus dintr-un exces de recunoștință, încercând să-i ignore pielea lăsată, gâtul subțire sau petele vineții. „Dragostea lui m-a făcut ceea ce sunt.“

— Doar rubinele, i-a răspuns repede Eduard, care zâmbea mai liniștit, fiind iar jucăuș și la fel de îndărătnic. (Alice știe că tocmai

de-asta se înțelege Eduard cu negustorii: îi place să se tocmească la fel ca ei și ca ea. Și o va face până în ceasul morții.)

A uitat pe loc de pielea lui îmbătrânită și l-a îmbrățișat, căutându-i ochii veseli și înțelegători.

— Doar rubinele, draga mea, a repetat și a sărutat-o.

Tocmai asta ar trebui să-l învețe pe duce, care n-a avut niciodată de-a face cu negustorii; fiind băiatul mai mic, a fost lăsat să trăiască prea mult în preafericita lume a cavalerilor și a ceremoniilor fastuoase în care se învârteau prinții altădată și n-a avut niciodată ocazia să se gândească la realitatea lumii contemporane. Acum va trebui să facă asta dacă va intra în cursa pentru putere. Va trebui să învețe. Va fi nevoit să renunțe la formalități. Nimeni nu-ți datorează nimic numai pentru faptul că ești nobil. Relațiile se construiesc dacă ai nevoie de ele. Fă ce trebuie făcut, învață să vezi lucrurile așa cum sunt!

Însă ducele tace. Poate se simte ofensat în mândria lui princiară că o ființă umilă precum Alice atinge bijuteriile mamei lui? Poate că e prea obtuz și n-o să se schimbe vreodată?

Alice mai face o încercare. Îi șoptește pe un ton mai glumeț:

— Cred că tatăl dumneavoastră a ales rubinele pentru că au culoarea vinului.

În sfârșit, pare că acceptă situația. Încuviințează din cap și, surâzându-i, îi șoptește în ureche:

— Vi se potrivesc, zice după o clipă și se înclină solemn. S-a purtat urât, adaugă după o altă pauză, ca și cum, între timp, a căutat niște cuvinte mai îngăduitoare. Tatăl meu a făcut ceea ce trebuia. Și eu aș fi făcut la fel.

Braț la braț, cei doi se îndreaptă cu atenție spre Eduard. Alice își simte corpul inundat de o căldură care nu vine numai din brațul pe care se sprijină.

— V-a plăcut plimbarea prin Londra? o întreabă în șoaptă.

Poate e curios. Cu siguranță i-a auzit pe londonezi șoptind, căci a mers chiar în urma caleștii.

Ea încuviințează din cap cât mai solemn posibil. Fără să se gândească, îi răspunde:

— Desigur.

Apoi se oprește. Dacă vrea să-l aibă ca aliat, trebuie să se obișnuiască să fie sinceră, așa cum se așteaptă să fie și el. Așa că-și arată gropițele din obraji și dă din mâna pe care o are liberă:

— Adică nu... Sinceră să fiu, nu mi-a plăcut, recunoaște cinstit. Londonezii n-au plăcut-o pe Doamna Soarelui, nu credeți?

El se înfioară la propriu. Nu o face numai în semn de susținere morală; repulsia lui față de londonezii de rând – vagabonzi, târgoveți, neveste de pescari și chiar cei mai bogați negustori din țară – îi dă fiori și-l cutremură până-n măduva oaselor. Și nu se sfiește să i-o arate.

— Sunt îngrozitori, zice.

Are vocea încordată.

— Urlau la o ceremonie regală! Sălbaticii! Le-ar trebui o lecție. Să fie ținuți sub control... biciuiți!

„Dumnezeu să-i aibă în pază", își zice Alice vioaie (dar apreciază sprijinul ducelui). Într-un fel, oamenii aveau dreptate; într-adevăr, n-ar fi trebuit să iasă în fața lor gătită în rochie de mătase roșie și să se dea drept regina Filipa sau prințesa Ioana. A căutat-o cu lumânarea purtând colierul reginei în public, de-asta i-au spus „profanatoare de morminte". N-o să mai facă niciodată asta pentru că îi place Londra. Îi place modul în care lucrează negustorii: cu precauție, discutând și întâlnindu-se, și întotdeauna cu un scop anume, nu gratuit, așa cum se face la curte. Trebuie să țină minte. Data viitoare n-o să uite. Și-a învățat lecția.

Ridică din umeri și zâmbește ademenitor, înclinându-și capul într-o parte ca o pasăre pe un tufiș, invitându-l să-i împărtășească bucuria.

— Nu știu, îl contrazice voioasă. Câteodată au dreptate. Probabil că trebuie să fiu mai discretă. Oricum, se pricep foarte bine la ceea ce fac: produc banii care vă pot ajuta. Pentru asta trebuie să le iertăm sinceritatea, nu?

— Nu vreau să am de-a face cu ei, mormăie ducele, dând din cap.

Îi citește în privire îndărătnicie. Dintr-odată, i se pare că vede și... Ce? Mirare? Interes?

— Cine se cred?

Îi șoptește seducător:

— Londra, cu toată bogăția ei, v-ar putea fi un mare sprijin dacă reușiți să acceptați felul de-a fi al londonezilor.

Își întoarce privirea spre ea. Alice înțelege că dorește să afle mai multe, dar nu vrea să recunoască. Îi șoptește:

— V-aș putea arăta cum...

I-a captat toată atenția. Ducele se oprește. La fel și ea.

— Cum? o întreabă, deși în voce i se simte neîncrederea. Nici eu nu mă plac.

Ideea o lovește ca un trăsnet. În timp ce vorbele îi zboară de pe buze, ideea se conturează tot mai clar:

— Aveți nevoie de niște oameni buni și loiali, cu slujbe importante în Londra, îi răspunde repede. Londonezii se consultă foarte des între ei și se ascultă reciproc. Aveți nevoie de un om înăuntru, care-i poate influența; de cineva care să le arate lucrurile așa cum le vedeți dumneavoastră.

Așa se răsplătește gestul făcut în onoarea ei în seara precedentă. Chiar și ea e uimită de această idee sclipitoare. Desigur, se gândește la postul vacant de înalt funcționar însărcinat să se asigure că londonezii plătesc taxa pe lână, produsul cel mai exportat din Anglia. E cea mai înaltă poziție administrativă din City, pentru care se cer abilități diplomatice și financiare și o bună cunoaștere a vieții negustorești și curtenești.

— De pildă, continuă Alice, încă uimită de îndrăzneala ei, aveți nevoie de un om de încredere în postul de controlor vamal pentru exportul de lână.

Strânge și mai tare brațul ducelui.

— Iar eu știu pe cineva.

3

Văzând marea strălucitoare și calmă, Geoffrey Chaucer, proaspăt numit în postul de controlor la biroul vamal de export de lână și pielărie din portul Londrei, știe că va fi încă o zi caldă de iunie.

A ajuns devreme. Nici nu s-a luminat încă de ziuă. Dar are emoții.

Din clipă în clipă, colegii i se vor alătura pe debarcaderul din Westminster – un amic mai vechi și altul mai nou. E prima lui zi de muncă. Însă, până atunci, n-are decât să aștepte și să asculte clopotele anunțând slujba de dimineață în spatele lui, pe domeniul regal.

Știe că în curând palatul va fi cuprins de forfotă. Slujitorii se vor trezi, vor începe să alerge încolo și încoace, să mături, să care găleți, cutii, desăgi, grămezi de lucruri, să intre pe ici și să iasă pe colo, pe toate porțile și ușile posibile, să dea de mâncare la cai, să taie păsări în curte pentru masa regală, adulmecând mirosul de pâine proaspătă ce se coace în cuptor. Într-o zi dau două, având în vedere că spectacolele de teatru religios și sărbătoarea Corpus Christi s-au terminat, curtea regală se va muta la Sheen. Până la Sfântul Ioan, nici măcar cu o zi înainte, curtea se va muta iar, după ce se va înfrupta din proviziile locului, pentru a-și petrece vacanța de vară la Havering-atte-Bower. Lui Chaucer i-a plăcut dintotdeauna liniștea din Havering. Pășește pe debarcader, înfășurându-se în haină. Își dorește să simtă din toată inima bucurie că lasă în urmă acea viață rătăcitoare și pestriță.

Pare că timpul a stat pe loc din seara în care Alice Perrers a apărut lângă el la unul dintre balurile mascate organizate cu mult fast în acea săptămână de festivități; actorii din caleașca Pasiunii puneau în scenă o cruciadă – țipete, râuri de sânge roșu și flăcări adevărate mușcând dintr-un castel de carton în care Saladin[1] se zvârcolea pe jos, în pragul morții. „Un context foarte caraghios pentru o conversație", își amintește Chaucer. Alice l-a luat încrezătoare de braț și, cu o privire intensă, convingătoare, i-a șoptit că regele dorește să-i ofere un post important în City, apoi l-a întrebat dacă ar vrea să îl accepte.

N-a crezut-o inițial. De-asta îl ceartă mereu Filipa: pentru că nu caută să fie avansat. Dar iată că a ajuns să fie fără să miște un deget, și chiar prin intermediul protejatei regelui, o ființă încântătoare, ca argintul viu, care se agață de brațul lui și-i surâdea strengărește cu gura până la urechi, de parcă erau doi vechi prieteni care împărtășeau o glumă bună.

Însă revenirea în City – chiar și pentru un astfel de post cu responsabilități, care sigur îl va ajuta să câștige bunăvoința regelui dacă va avea succes – îi pare din mai multe puncte de vedere un pas înapoi în trecut, ceea ce-l neliniștește profund. Neliniștea asta l-a însoțit la toate întrevederile cu reprezentanții administrativi pe care Alice Perrers i le-a aranjat în ultimele săptămâni. De câte ori se imaginează trezindu-se din cauza agitației de pe străzile din City, mergând pe niște alei mult prea cunoscute spre un loc de muncă unde sunt oameni pe care-i știe din copilărie, e sufocat de un nor înțepător, de grele amintiri din viața cu care s-a obișnuit în ultimii douăzeci de ani.

Dacă stă în Londra tot timpul poate să o vadă pe Filipa mai des – Alice Perrers i-a spus limpede că trebuie să se prezinte zilnic la biroul vamal ca să verifice registrele negustorilor. Stăpânei Filipei, soția ducelui de Lancaster, îi plac șederile lungi la Savoy. („Cui nu-i plac?" își spune Chaucer, gândindu-se la coridoarele

[1] Saladin (1137-1193), primul sultan al Egiptului și al Siriei, cunoscut oponent al cruciaților din Regatul Ierusalimului.

luminoase și la sălile splendide – încă un cuțit împlântat în inimă, încă un oftat dulce-amărui.) Palatul Lancaster de pe Strand, unde Filipa își petrece atât de mult timp ca domnișoară de companie a ducesei, e foarte aproape dacă ia barca. Faptul că o va putea vedea pe Filipa e o binecuvântare amăruie, dar pe Chaucer îl interesează mai degrabă faptul că, stând la Londra, își va petrece mai mult timp cu copiii, spre deosebire de zilele în care stătea lipit de curtea regală, fiind unul dintre cei treizeci de sfătuitori pe care regele îi voia aproape pentru a-l ajuta discret în neobositele cruciade pe care le organiza în tot regatul, cu perne și cupe argintate (nu neapărat simultan), așa cum se întâmpla la curtea ducelui și ducesei de Lancaster; măcar i-ar putea vedea mai des pe micuții Thomas și Elizabeth.

Perspectiva noului post îi surâde din acest punct de vedere. Filipei, în schimb, i-a surâs gândindu-se la banii pe care îi va lua de la biroul vamal, care se vor adăuga la cei primiți de amândoi din partea ducelui de Lancaster (care e un stăpân mult mai bun decât vicleanul rege când vine vorba de plată) pentru diversele servicii făcute membrilor familiei regale. Astfel, venitul lor anual se ridică la șaizeci de lire pe an. Pentru prima oară pot fi priviți ca oameni înstăriți. Desigur, Filipa știe că, în schimb, va trebui să joace puțin mai vizibil rolul de soție; de exemplu, să meargă cu el din când în când la cinele organizate în City. Însă Chaucer o cunoaște prea bine și îi știe reticența față de stilul de viață al negustorilor, așa că e convins că se va limita la minimul necesar. Poate totuși să-i fie recunoscător. Filipa l-a informat cu delicatețe că, deși nu va locui cu el în City (doar nu se așteaptă să renunțe la viața de la curte pentru lumea negustorilor) și se opune ca Thomas să fie luat de la palat, unde ia lecții cu fiicele ducelui, pentru a fi trimis la școala de binefacere Sf. Paul din spatele catedralei, printre băieții negustorilor (unde Geoffrey Chaucer a învățat, de altfel), ea și copiii își vor petrece vacanțele cu el, în Londra. Cel puțin uneori. Iar Chaucer e aproape convins că se va ține de cuvânt. Asta dacă nu cumva o să aibă toane, cum i se întâmplă adesea, când le spune în șoaptă copiilor că sângele de Roët pe care l-au moștenit din partea

mamei e mai nobil decât cel al tatălui și îi sfătuiește să poarte blazonul ei brodat pe haine, nu pe al lui.

Geoffrey Chaucer oftează. Știe că n-are rost să-și facă iluzii deșarte. Filipa i-a întors pe copii împotriva lui. Își dă seama tot mai mult de asta. Din cauza absențelor dese, a dorinței aprige de a fi răsplătit de rege pentru abilitatea de negociator discret, copiii au fost lăsați prea mult timp în grija mamei; așa că Chaucer știe că nu poate să aibă încredere că le va vorbi frumos despre el când lipsește.

— Ai doar nouă ani, l-a dojenit pe Thomas atunci când a observat pe haina lui cele trei roți de tortură aurite pe fond roșu, pe care Filipa și sora ei le purtau. Prea tânăr ca să iei asemenea decizii.

Apoi și-a dat seama că-i vorbise pe un ton plângăcios. Prea târziu a observat privirea fixă și distantă a băiatului, care începea să se plictisească. Încercând să facă o glumă, Chaucer a adăugat cu un zâmbet lamentabil:

— La urma urmei, dacă ajung baron, va trebui să-ți faci alte haine pentru că o să vrei să porți blazonul meu. Gândește-te cât ar costa.

Ochii albaștri și inteligenți ai băiatului au clipit. Mai calm decât s-ar fi așteptat tatăl său, i-a răspuns:

— Vedem când ajungi baron.

Chaucer se înfioară când își amintește atingerea blândă, de nesuportat, a băiatului.

Dar City e aproape de Savoy. Asta trebuie reținut. Iar el e pe cale să intre în grațiile regelui, căci până acum n-a intrat, în ciuda multelor misiuni pe care le-a dus la îndeplinire, dar care nu i-au adus nici măcar un dram din gloria pe care Filipa i-o dorește. Trebuie să se agațe de speranța că de data asta va reuși și că, până la urmă, copiii lui vor ajunge să fie mândri de el.

Aude pași. În sfârșit!

Se întoarce zâmbind cât mai binevoitor posibil. Face o plecăciune joasă, așa cum baronul Latimer, noul lui amic, așteaptă din partea unui curtean. E un gest îndelung exersat, dar unul sincer. Îi e recunoscător lui Latimer și vrea să-și arate recunoștința.

Latimer – șambelanul regelui, un om important, cu un trecut glorios pe câmpurile de luptă din Franța, implicat în toate treburile guvernului – probabil că are multe altele pe cap, în afară de bunăstarea unui oarecare *valettus*, pe nume Geoffrey Chaucer. Și totuși, baronul cu fața zbârcită îi face atât de lină întoarcerea la viața din City, încât Chaucer, uimit, își spune că nu acestea îi sunt gândurile. Latimer nu și-a pierdut niciodată răbdarea, indiferent de câte ori Alice Perrers l-a dus pe Chaucer la el pentru o altă discuție. A stat cu el de vorbă, i-a arătat documente, i-a explicat caracterul complex al taxelor pe lână, i-a prezentat alte persoane. Fiecare gest pe care l-a făcut a fost de o politețe aleasă și atât de fermecător încât Chaucer aproape a plâns de recunoștință.

Așadar, Chaucer se bucură că Latimer a venit astăzi, că îi va prezenta negustorii din City și îl va ajuta să se acomodeze. Pe de altă parte, se bucură că și Stury, vechiul său prieten, a promis să vină. Sir Richard Stury, cavaler al regelui, e prietenul lui Chaucer încă din anii tinereții, poate chiar ai adolescenței; au fost luați prizonieri împreună, la Reims. Prietenia lor sinceră s-a născut în acea săptămână, cât au așteptat să fie răscumpărați. Și de-atunci n-a apus. Împreună formează un cuplu ciudat. Stury este înalt și slab, pasionat de călărie, de lupta cu sabia, de dans, de dezbaterile religioase – total diferit de Chaucer. Dar, și mai important, Stury este un om inteligent, gânditor, care își petrece cea mai mare parte a timpului liber scriind poezie, ceea ce face și Chaucer. Deci au alte lucruri în comun. Chaucer și Stury fac parte din cercul de tineri din preajma regelui, care au jurat credință și fiului, ducelui de Lancaster. Ducele a fost cel care a intervenit și i-a lăudat în fața indiferentului său tată, căruia apoi i-a reamintit de plata promisă pentru serviciile aduse coroanei, care le-a sugerat pe cine să ia de soție, le-a făcut un hatâr sau altul; pe scurt, i-a ferit de toate neplăcerile pe care le poate întâlni un om la curte dacă nu are un protector. Iar noul post al lui Chaucer reprezintă încă un lucru pe care îl are în comun cu Stury – astfel au devenit vecini. Stury are o casă în City: un conac pe malul apei, în Vintry Ward, unde stă ori de câte ori regele se află la Westminster. Va fi adesea în oraș cu Chaucer. Își vor

citi reciproc, își vor petrece serile împreună, bând, vorbind și admirând Tamisa, unul lângă celălalt.

În anumite momente, Chaucer simte că-i va plăcea foarte mult ce va urma. Uneori crede că revenirea în Londra îl va lega mai mult de curte decât înainte. Acum, copleșit de acest sentiment, se înclină cât de adânc poate.

Abia când se ridică observă că în fața lui nu se află nici Latimer, nici Stury.

De necrezut, e Alice Perrers. Este singură. E îmbrăcată într-o rochie simplă, de călătorie. Soarele puternic îi umbrește fața. Din cauza vântului, voalul i se ridică de pe chip. Râde văzându-i tulburarea sinceră.

— E devreme... Probabil că niciunul dintre noi nu arată prea bine la ora asta. Dar nu e politicos să vă uitați chiar așa, maestre Chaucer. De parcă aș fi doamna în negru, care vine să vă ia. Nu-i așa?

Jenat, dar bucuros că se amuză de nedumerirea lui, Chaucer se înclină încă o dată, neștiind dacă asta înrăutățește sau nu lucrurile.

— *Madame* Perrers... Ideea e că nu mă așteptam... Dar, desigur, sunt onorat.

Își dă seama că a venit să-și ia rămas-bun. Să-i ureze numai bine lui, Geoffrey Chaucer. Și de ce nu? În ultimele săptămâni s-a arătat foarte afectuoasă cu el, de parcă ar fi cei mai vechi prieteni. Dar e normal să îl tulbure apariția ei neașteptată; a comandat o barcă la o oră mult prea matinală, barcagiul scuipă și tușește, aruncându-i priviri înveninate, cei doi bărbați care merg cu el la Londra încă n-au venit, iar el nu are o ținută tocmai strălucită, ridicându-și faldurile hainei lungi, așteptând și, așa cum a spus Alice, uitându-se la ea de parcă e moartea în persoană. Târziu își dă seama că situația e amuzantă și începe să zâmbească. Încă nu-i vine să creadă că a avut timp, cu toată agitația de la curte, că s-a gândit să părăsească alcovul regelui pentru el.

Văzându-l că zâmbește, dă din cap, mulțumită că Chaucer nu și-a pierdut simțul umorului.

— Oricum trebuia să mă trezesc devreme. Astăzi supraveghez împachetarea lucrurilor, îi explică foarte natural. Şi, oricum, nu e departe de curte.

Copleşit iar de emoţie, dă din cap. Nu apucă să-i repete că se simte onorat, căci ea adaugă serioasă, de parcă e vorba de o problemă intimă:

— Voiam să vă întreb ceva înainte să plecaţi. Voiam să mă asigur că aţi comandat o cină bună pentru musafiri.

Se uită la el stăruitor, cu capul puţin într-o parte, ca o pasăre plinuţă, şi aşteaptă.

Chaucer îşi deschide gura, apoi o închide, negăsindu-şi cuvintele. Toate speranţele – vagi, dar clocotitoare – pentru noua lui viaţă se năruie la auzul acestei întrebări. I se face greaţă. Se întreabă dacă ea îşi dă seama cât îi e de greu sau pur şi simplu s-a întâmplat să-l întrebe despre cea mai mare temere a lui.

Planul e următorul: după ce i se va arăta biroul în acea dimineaţă, trebuie să-i invite la masă în noua casă pe primar şi pe cei mai mari negustori din Londra.

Geoffrey speră că Filipa a înţeles că e nevoie de un meniu elaborat, că londonezii au pretenţii şi aşteptări mari, ca negustorii florentini, şi că speră să fie primiţi cu generozitate de către cel care le va verifica registrele.

Însă, spre nenorocirea lui, îşi aminteşte că Filipa a ridicat nepăsătoare din umeri când a văzut-o ultima oară, cu trei zile în urmă, şi i-a cerut o listă de feluri de mâncare, în toiul mutărilor de perne, tapiserii şi argintărie în noul lor apartament din City.

— E totul rezolvat, i-a spus Filipa, refuzând să fie atrasă în neliniştea lui.

Când el a încercat să mai spună ceva, a dat din mâini.

— E vineri, a adăugat calmă. Deci peşte, nu?

După aceea şi-a luat zborul.

Nefericit, se gândeşte: „Am influenţă asupra multor persoane. De-aş avea şi asupra soţiei mele.“ Îşi ridică spre Alice Perrers ochii de căţeluş şi observă că îi înţelege drama de familie, pe care nu i-o poate spune.

— Se așteaptă la ce e mai bun, îi spune.

Apoi îl bate încurajator pe braț, dar gestul ei îi amintește în mod neplăcut de cel al lui Thomas, din timpul acelei discuții.

— Dar sunt sigur că știați asta, nu?

El încuviințează din cap. Nu-i rămâne decât să spere. Observă cu bucurie, în spatele lui Alice, că cele două siluete pe care le-a tot așteptat se apropie. Se va simți mai bine odată ce vor pleca. Nu vrea să aibă timp să-și mai facă griji.

Totuși, grijile îl însoțesc și de-a lungul fluviului. Încearcă să se relaxeze pe pernele moi din barcă. Urmărește cu privirea o lebădă cu pui plutind în apropiere – ciocul le este marcat cu două dungi, semnul distinctiv al companiei Vintner's –, intrând într-un mic conflict cu un cârd de rațe. Își întinde degetele. Își mușcă buzele.

Binevoitor, Latimer îl lasă în lumea lui. Șambelanul începe o conversație în șoaptă cu Stury, pe banca opusă. Dar vocea lui Latimer, pe care Chaucer și-o amintește din întâlnirile anterioare, tot îi răsună în minte.

Produsul englezesc care se exportă cel mai mult e lâna. Comerțul cu lână prosperă de ani buni, chiar dacă în ultimul timp a mers ceva mai prost din cauza războiului. Negustorii care cumpără lână de la fermierii englezi și o vând peste hotare țesătorilor din Flandra s-au îmbogățit și au devenit foarte puternici – unii fiind mai bogați decât cei mai avuți prinți, averile lor întrecându-le chiar pe cele ale negustorilor din Florența și Veneția. Regele, care cunoaște natura baronilor și a țăranilor, dar încă nu înțelege acest om nou – un om condus de bani, nu de morală –, are nevoie de ochi și de urechi care să-i explice firea negustorilor; să-i arate cum să-i aprecieze și cum să le obțină banii.

Regele trebuie să afle toate astea pentru că are nevoie de negustori, având în vedere că e înglodat în datorii de război. O, și ce nevoie are de ei! Lâna și taxele îi țin armata. De-a lungul timpului, a încercat de câteva ori să-i tragă pe sfoară – mai ales atunci când a avut mare nevoie sau când s-a ivit vreo ocazie. E drept, doar puțin, pentru că e rege și face în interesul națiunii. Dar negustorii nu

mai au la fel de multă încredere în el, așa cum nici el nu are încredere în ei. Poate că la un moment dat vor dori să-l înșele și ei. Deci sarcina lui Chaucer e să-i împiedice în cazul în care încearcă asta.

Cei două sute de negustori englezi dețin monopolul asupra comerțului cu lână (cu mulți ani înainte de război, din motive de eficiență, își stabiliseră sediul în Calais, garnizoana englezească de la jumătatea distanței dintre Anglia și Flandra; însă acum, fiind iar război, negustorii flamanzi nu mai pot străbate teritoriul inamic al francezilor până la Calais, așa că sediul breslei negustorilor de lână a fost mutat din motive de siguranță în Middleburg, chiar în Flandra, astfel încât negustorii să nu dea faliment). Breasla încă finanțează garnizoana engleză de la Calais, în ciuda vremurilor dificile, chiar dacă nu-și mai poate desfășura activitatea acolo. Nu prea au de ales. Regele le cere bani cu lacrimi în ochii lui de Plantagenet[1], tremurând în timp ce le spune într-o franceză elegantă: „De dragul scumpei noastre țări." Nu vorbește franceza atât de bine ca ei, dar îl înțeleg și-i dau bani. Au încheiat o înțelegere cu regele: într-o zi, acesta îi va răsplăti, scutindu-i de câteva din viitoarele taxe datorate coroanei. Actul a fost semnat și sigilat cu diferite peceți, însă negustorii au puține speranțe că-și vor recupera banii. Iar acum negustorii trebuie să-i dea regelui aur și argint, monede fabricate la monetăria lor din Calais, pentru a-i plăti pe soldații care așteaptă și delirează în mlaștinile din nordul Franței.

Bineînțeles că negustorii din breaslă s-ar revolta dacă ar afla că regele îi trage pe sfoară. De pildă, a acordat autorizații speciale comunității de negustori italieni din afara Londrei; astfel, străinii nu mai sunt nevoiți să-și cântărească marfa și să plătească taxele, lucruri pe care negustorii englezi trebuie să le facă la Calais sau la Middleburg. Această mică mârșăvie îi bucură pe italieni pentru că au profituri mai mari, iar la târgurile de lână din Flandra îi sabotează pe negustorii englezi, vânzând la un preț mai mic. Și pe re-

[1] Dinastie regală din care au descins paisprezece regi ai Angliei în perioada 1154-1485.

ge îl avantajează pentru că italienii nu-l pot refuza și-l împrumută, finanțându-i războiul cu Franța.

Văzând că e jecmănită chiar de regele ei, breasla nu prea are ce să facă – tace și înghite, acceptă atunci când regele îi cere de la obraz un împrumut (căci italienii au fost atât de generoși) și se oferă să-i dea bani și în numele italienilor dacă nu le mai acordă autorizații speciale, astfel încât englezii să dețină iar monopolul pe exportul de lână. Astfel se dublează împrumutul, iar ei n-au nicio garanție că regelui nu-i va veni ideea, după o zi sau două, să încheie o altă înțelegere tacită cu aceiași negustori italieni, scutindu-i de taxe în schimbul unei sume de bani. Negustorii nu pot face nimic pentru a-și arăta nemulțumirea. Uneori, ucenicii negustorilor, auzind cuvinte urâte despre italieni la masa stăpânilor, se îmbată și-l snopesc în bătaie pe primul italian care le iese în cale. Sunt aspru pedepsiți, de multe ori chiar spânzurați. Dar niciodată regele nu e tras la răspundere.

Treaba lui Chaucer nu e să-l tragă pe rege la răspundere, ci să fie ochii și urechile regelui în Londra. Se va ocupa de exporturi, de marfa care iese din Londra. Londra e ultimul loc prin care, teoretic, trece marfa înainte să fie exportată; după aceea, intră pe mâna negustorilor. Aproape întreaga cantitate de lână pe care o exportă Anglia trece prin Londra, unde este împachetată, cântărită și depozitată de negustori. Iar cei mai buni dintre ei se găsesc în Londra. Chaucer va trebui să recântărească lâna, sac cu sac, să verifice documentele negustorilor, să-și formeze o părere despre situația comerțului cu lână și despre sumele reale pe care negustorii trebuie să le plătească regelui din export sau alte activități și, în general, să crească prin orice mijloc consideră de cuviință profitul pe care regele îl face pe spinarea negustorilor.

— Fii ca ei, i-a spus Latimer lui Chaucer. Fă-i să se simtă în siguranță cu tine. Ascultă-le conversațiile intime. Așa o să-ți dai seama cum. Dar să nu uiți niciodată de socotelile noastre. Ultimii trei ani de război au costat Anglia 200.000 de lire, iar armistițiul de acum n-o să țină o veșnicie. Atâta timp cât dai drumul la 25 000

de saci de lână pe an și faci un profit de 70.000 de lire, Anglia supraviețuiește. Mai mult sau mai puțin...

Chaucer își amintește că, rostind ultimele cuvinte, baronul a început să rânjească melancolic, semănând mai degrabă cu un câine care își arată colții.

— ...Atâta timp cât nu-și scoate papa iar cutia milei. Treizeci de mii pentru războiul lui! Nu ne putem permite să luptăm cu francezii și să-i plătim și lui războaiele. Situația e destul de gravă deja.

Sumele fabuloase îl lasă pe Chaucer fără glas, mai mult decât situația gravă a vistieriei regale, hotarele incerte și riscul pe care și-l asumă regele bazându-se pe farmec și amenințări în relația cu negustorii, cărora nu le vorbește pe limba lor (căci se încăpățânează să vorbească în franceză), ca să țină Anglia pe linia de plutire. I se pare naiv să se lase impresionat de cifre, și totuși nu se poate abține. Chaucer trăiește dintr-un venit mic, din bunăvoință și hatâruri. Suma imensă de bănet despre care se vorbește e dincolo de puterea lui de înțelegere.

La debarcare, zbuciumul interior se întețește.

Își spune că asta nu trebuie să-l mire. De ani de zile n-a mai fost înconjurat de cunoscuții tatălui său. Pe-atunci era copil. Uitându-se la aceste fețe familiare, văzând maxilare și riduri mai pronunțate decât și le amintește și bărbi încărunțite sau albite complet (dar hainele de blană pe care le poartă, în ciuda căldurii de afară, arată mai bine ca niciodată), se simte iar copil – acel copil care, la îndemnul tatălui, îi servea pe negustori cu vin în reședința Chaucer de pe Thames Street. Tânărul Chaucer de atunci asculta cu admirație poveștile despre importul de piper, despre pescuitul de macrou, despre nedreptatea legii care permitea negustorilor străini să vândă pe pământ englezesc și despre calitatea vinului din Gasconia din acel an, în timp ce pe fereastră (ce mândru era tatăl lui de acele ferestre!) vedea oameni pe chei agitându-se sub scripeți ca furnicile, descărcând butoaie, sau aglomerația vaselor care circulau pe fluviu. Pe-atunci Chaucer știa că în orice moment tatăl lui poate veni din spate să-i ciufulească părul sau să-l bată pe umăr. Acele gesturi simple, pline de dragoste și de mândrie, pe care băieții le ignoră

încercând să-și capete independența, dar pe care, în același timp, le caută în tăcere, așa cum a făcut și el, îi lipsesc cel mai mult acum.

Închide ochii și își strânge buzele. Regretele nu-și au rostul. John Chaucer, care și-a dorit atât de mult să se autodepășească încât și-a petrecut anii din timpul epidemiei călătorind prin Franța în trăsura regelui Eduard, făcând comerț cu vin pentru armată, iar mai apoi chiar pentru rege, ar fi mândru să-și vadă acum fiul îndreptându-se spre antrepozitul de lână, locul în care bogăția Angliei se face, se cântărește și se exportă, aflat în umbra Turnului Londrei, fiind respectat de oamenii importanți în grațiile cărora s-a străduit atât de mult să intre.

Chaucer se uită în jur. Primarul Londrei se află în grupul care-i așteaptă – un om deșirat și cărunt dintr-o breaslă mai neînsemnată, pe care Chaucer nu-și amintește să-l fi văzut în copilărie. Dar și mai important, în același grup se află și cel care va fi primar anul următor: William Walworth, negustor de pește și prefect al districtului Bridge; un bărbat înalt, cu o figură de ascet, păr blond, moale și față angelică. Chaucer își amintește picioarele lungi și subțiri ale lui Walworth, unul peste celălalt, gleznele suple și fine, laba piciorului frumos arcuită – toate aceste detalii și le amintește dintr-un trecut foarte îndepărtat, când micul Geoffrey obișnuia să se joace în tăcere sub masă cu mingea sau cu poalele cămășii și să asculte conversațiile bărbaților. Însă altcineva le iese în întâmpinare cu eleganță din grupul de blănuri, de catifele și de glasuri joase, pentru a face prezentările – Nicholas Brembre, masivul și înfoiatul Brembre, consilierul districtului Bread Street. Walworth rămâne în spatele lui Brembre, arătând binevoitor. Probabil că, asigurându-și pentru un an de zile postul de primar, își lasă prietenul să pregătească terenul pentru alegerile din anul următor. Căci Chaucer știe că Walworth, Brembre și îndesatul chelios din dreapta lui, John Philpot, băcan ca Brembre, sunt renumiți prin faptul că se susțin și își apără interesele reciproc. Cei trei negustori controlează astfel tot ce se întâmplă în City. Împart scaunul primarului și pe cel al prefectului, schimbându-le între ei an de an. La aceștia trei vine regele în fiecare an să ceară bani. Chaucer

își dă seama cât de strâns lucrează. Chiar și acum stau unul lângă altul, umăr la umăr, asigurându-se că Chaucer îi vede pe ei prima dată, lăsându-i pe cei neînsemnați la urmă.

Dintre toți, Chaucer și-l amintește cel mai bine pe Brembre. Energia întunecată și gesturile lui puternice îl înspăimântau cândva pe micul Geoffrey. Dar acum Chaucer îl vede cu ochi maturi, și Brembre îi apare poleit cu aur. Aproape fizic. Brembre are pielea aurită, poate de soare sau, mai degrabă – fiind un om care-și petrece ziua prin depozite, inventariind cantitățile de piper, de șofran și de rodii –, de prea mult noroc, viață îndestulată și ambiții satisfăcute. Pare uns cu mierea dulce a succesului. Are ochii mai luminoși și mai albaștri ca niciodată și chipul la fel de vesel cum și-l amintește Chaucer, deși trăsăturile regulate par mai accentuate și mai fine, părul negru îi e înspicat cu fire argintii, iar felul lui de a vorbi, altădată precipitat, a devenit odată cu succesul mai rar și mai grav, asemenea unui tors de pisică.

— Scumpul meu Geoffrey, îi spune lui Chacer cu căldură, luându-l de umăr de parcă încearcă să-l ia în stăpânire. Ne bucurăm toți că te-ai întors în Londra.

Chaucer îi simte prin haină mușchii brațului; pare că Brembre, în ciuda primirii calde, e făcut din fier. Are sprâncenele drepte și dese și la fel de negre cum i-a fost și părul odată. Brembre își ridică o sprânceană și surâde, căutându-i privirea, iar Chaucer se simte înviorat de ochii lui sinceri și insistenți.

— Iar eu, răspunde într-un final, împrumutând tonul cald al negustorului, sunt încântat să mă aflu iar printre oameni cu care pot face afaceri.

Se aude un murmur general, apreciativ.

„Aici începe viitorul“, se gândește Chaucer, plecându-și capul mare și pătrat dintr-un sentiment exagerat de respect, în timp ce Brembre îl împinge ușor cu o mână mare, albă și caldă spre locul unde va lucra, în clădirea în care se află biroul vamal, în calitate de controlor.

În celălalt capăt al încăperii, dincolo de zidul format de umerii îmblăniți ai celorlalți negustori, se află o masă enormă. Pe ea,

negustorii londonezi scriu în fiecare zi în catastif cantitatea exactă de lână cântărită și expediată și taxele plătite pe ea. În apropiere, la o masă la fel de mare, Chaucer va avea o contrapartidă. O dată pe an se compară datele din catastif cu cele din contrapartidă. Apoi, cu toată discreția posibilă, Chaucer trebuie să vâneze greșelile acestor negustori influenți și să facă astfel încât sumele să se potrivească spre satisfacția regelui.

Chaucer inspiră profund ca să-și potolească bătăile inimii. Se înclină din nou în fața grupului și spune jucăuș:

— Dați-mi voie, domnilor, să văd dacă scaunul este pe măsura mea.

Ceilalți pufnesc în râs, el își înclină capul, apoi își ridică poala hainei și se așază la masă.

Îi place faptul că stă jos, iar ceilalți stau în picioare – niște namile de bărbați înfofoliți, cu brațe vânjoase și trup solid, care nu simt zăpușeala deși poartă blănuri. Siluetele masive, dar cu gesturi delicate par să semene cu un cârd de păsări de baltă – gâște, lebede sau bâtlani. Sunt mai puternici decât par în hainele lor pufoase. Căci dincolo de eleganța și de demnitatea pe care le afișează, e sigur că oricare dintre ei ar scoate fără milă ochii unei păsări neînsemnate – rață, potârniche ori lișiță – care, în impertinența ei, ar îndrăzni să le taie calea în drumul lor lin și maiestuos pe apele peste care domnesc. Deodată își dă seama că ceilalți îl devorează din priviri. Doar nu sunt proști. Îl măsoară și se întreabă dacă Chaucer le va pune bețe-n roate.

În spatele lui, știe că Latimer și Stury, prietenii lui de la curte, le aruncă lui Walworth și celorlalți negustori același fel de priviri. Se întreabă dacă Chaucer va fi destul de puternic pentru a le ține piept negustorilor. Și-i măsoară pe ceilalți.

În sinea lui, Chaucer admite faptul că prietenii lui au dreptul să-i pună la îndoială loialitatea. Căci, uitându-se la aceste chipuri rafinate, o parte din el simte că s-a întors acasă. Când, cu foarte puțin timp înainte, Brembre i l-a prezentat cu emfază pe îndesatul său amic spunând „Credinciosul meu coleg, John Philpot, băcan ca mine, consilierul districtului Cornhill. Ți-l amintești?“,

Chaucer a reușit cu greu să nu pufnească în râs de încântare. Normal că și-l amintește pe Philpot și bineînțeles că știe multe despre el; știe că Philpot și Brembre finanțează o flotă pentru coasta sudică și că nu demult au reorganizat breasla negustorilor de alimente din City, redenumind-o „breasla băcanilor“ și cheltuind o avere pentru a o ridica la înălțime.

Dar nu de-asta îi e greu să-și șteargă zâmbetul de pe față. Acest zâmbet e stârnit de o amintire ivită din senin în mintea lui Chaucer: Philpot își întinde mâna plinuță spre el, apoi se îndreaptă spre omulețul din turtă dulce, care are o coroană argintie pe cap, și îi spune cu glas blând și vesel „Vezi să nu ți se facă rău, băiete“.

Chaucer nu reușește să-și alunge din minte această imagine. Nu se mai poate abține, așa că mărturisește afectuos, cu voce tare, în fața celorlalți:

— Unchiul John? Cum nu să-l știu? Suntem vechi prieteni.

Se ridică și-i îmbrățișează pe cei doi regi ai băcanilor cu atâta căldură încât, preț de o secundă primejdioasă, simte că solii breslei se înmoaie și se relaxează, iar curtenii din spatele lui se încordează. Trebuie să se controleze, să-și reia manierele respectuoase și aerul politicos, dar vigilent, înainte ca vreunul dintre ei să-l considere o marionetă. Trebuie să dea uitării turta dulce. Are o misiune de îndeplinit.

Abia când grupul începe să străbată City, îndreptându-se spre noul apartament al lui Chaucer, pentru cină, unul dintre negustorii mai mici își croiește drum printre umerii lui Brembre și ai prietenilor săi:

— Sper să nu vă jignesc, îi zice necunoscutul noului controlor cu un puternic accent flamand, dar am trimis un mic dar la noua dumneavoastră locuință în semn de bun venit. Un butoi de vin de Gasconia.

Omul se înclină cu falsă modestie, aducându-și umerii în față, apoi râde cu poftă și se prezintă: Richard Lyons. E aproape neobișnuit de masiv, gătit în culori ciudate, însă fără pic de grăsime. Pe lângă el, Brembre pare mic și neînsemnat. Are coapsele

ca două trunchiuri de copac, o față rozalie, ochi vicleni și jucăuși, părul, care îi iese de sub pălărie, blond-roșcat și un glas cald și vibrant care îl acoperă lejer pe al oricui. Barba încă nu i-a albit – nu poate avea mai mult de patruzeci de ani –, iar mâinile și gâtul îi sunt pline de aur.

Chaucer nu l-a întâlnit niciodată în Londra când era copil, dar sigur că a auzit de Lyons. S-a îmbogățit de curând (iar Chaucer își amintește că tatăl lui, în ultimii ani de viață, nu era convins că acea avere e una cinstit câștigată, deși orice londonez ar spune același lucru despre un străin). Iar Chaucer știe că flamandul e acum foarte bogat. Deși străin, Lyons urmează să fie unul dintre prefecții următorului primar – funcție înaltă –, ceea ce demonstrează că elita londoneză care se îndreaptă spre casa lui Chaucer îl acceptă; cu toate astea, se poate observa cu ușurință că, de fapt, nu-l doresc printre ei; se simt stânjeniți în preajma lui și fac tot posibilul să-l țină la distanță și să-i minimalizeze prezența copleșitoare.

Chaucer înțelege de ce sunt neliniștiți. Lyons a acționat cu multă răbdare. A stat în umbră și a tăcut o oră întreagă. Însă el a fost primul care și-a aruncat momeala.

— Mulțumesc, îi răspunde și se înclină politicos, punând astfel capăt conversației.

În sinea lui, Chaucer răsuflă ușurat că, cel puțin deocamdată, Lyons, negustor de vinuri la fel ca tatăl lui, se află acolo din pură curiozitate. Speră ca această forță a naturii, împopoțonată în cele mai vesele culori, să nu intre în comerțul cu lână. Cel puțin până când Chaucer începe să învețe cum merg lucrurile. Lyons e în plin avânt, un om care face lucrurile după bunul plac, un om care ar căuta-o oricând cu lumânarea.

Când Lyons se înclină și se îndepărtează, grupul de demnitari și de aristocrați și noul controlor de la Biroul vamal pentru lână și pielărie din portul Londrei au străbătut deja străzile din City de la nord la sud – o plimbare scurtă de numai zece minute prin parohia All Halows Barking, în sus pe Water Lane, traversând străzile Tamisa și Tower, și apoi în sus pe Mark Lane, în parohia Aldgate. De aici, grupul o ia pe strada Aldgate, spre zidul

și poarta orașului. În jurul lor răsună clopotele asurzitoare care anunță slujba de la prânz.

Orașul Londrei e un spațiu democratic. E prea mic pentru orice alt mijloc de transport în afară de picioare, chiar și pentru cele mai importante persoane, iar lui Geoffrey Chaucer îi place libertatea de a se plimba discret prin mulțime. Aceasta e una dintre plăcerile oferite de Londra: poți să ajungi pe jos oriunde. Se agață de această plăcere pentru că, dintr-odată, a devenit nesigur de dragostea lui pentru Londra. Desele călătorii i-au știrbit mult din vechea plăcere oferită de orașul natal. Odată ce vezi Florența și culorile ei calde, ești pierdut pe viață. Cum să simți altceva decît milă pentru acest oraș întortocheat, împuțit, cu acoperișuri de paie, cu garduri de nuiele și ziduri spoite, cu străzi pietruite și suprapopulate și aer provincial? Desigur, nu e un gând pe care să-l împărtășească bărbaților care au început să-i șoptească la ureche, rând pe rând, că i-au trimis acasă o cutie de piper, condimente, pește sau perne în semn de bun venit. Adevărații londonezi vor fi întotdeauna mândri de Orașul lor alb[1]. Câteodată îi spun Orașul răsunător, din cauza clopotelor. Un loc în care să te plimbi veșnic în sunet de clopote. „Asta o să fac de-acum", își zice Chaucer, nu foarte încântat.

Apartamentul de la etajul porții Aldgate i-a fost dăruit lui Chaucer cu o lună în urmă, ca parte din plată. E mare, cu vedere, pe o parte, spre mahalaua din estul Londrei, dincolo de zidurile orașului, spre drumul care străbate Colchester și ajunge la Essex, iar pe altă parte, spre acoperișurile și grădinile Mănăstirii Sfânta Treime și spre aglomerata stradă Aldgate, din interiorul orașului.

Are odăi spațioase, cu o cameră mare deasupra și o pivniță sub cea mai estică poartă dintre cele șase ale orașului. E singura poartă unde nu se plătește taxă, fiind deschisă oricui, inclusiv cerșetorilor care vin în număr mare din ținuturile sălbatice și puțin populate ale Essexului. Zeci de oameni și de căruțe se vor perinda pe sub podeaua lui Chaucer zi de zi, înjurând în timp ce încearcă să se strecoare prin spațiul îngust, iar seară de seară,

[1] *White City* în original; este astăzi un district din Londra.

poarta se va închide cu același sunet metalic. În trecut, apartamentul a fost folosit ca închisoare, datorită poziției strategice. Chaucer a fost obligat să jure că va ocupa apartamentul cu folos și că nu va lăsa dușmani ai orașului să intre pe poarta de sub el. Ceilalți, pe de altă parte, s-au jurat să nu aducă niciodată prizonieri în casa în care stă el și familia lui. Totul s-a petrecut în cadrul unei ceremonii restrânse din City, un eveniment la care Filipa ar fi zâmbit cu superioritate. Însă casa e renumită – cel puțin la fel ca a lui Stury, de pe malul Tamisei –, așa că orice zâmbet al Filipei ar fi unul de sinceră bucurie.

Alice Perrers i-a făcut cu ochiul când i-a spus că i-a făcut rost de un apartament pentru care nu trebuie să plătească chirie.

— De obicei nu se dă gratis, dar primarul a acceptat pentru dumneavoastră.

— Sunt sigur că amabilitatea preabunului primar este menită să vă impresioneze pe dumneavoastră, nu pe mine, i-a răspuns cu recunoștință.

De altfel, e genul de favoare caracteristică lui Alice Perrers. A auzit multe povești despre severitatea cu care tratează afacerile cu proprietăți, promițând accesul și bunăvoința regelui în schimbul pământurilor sau a conacelor, obținând astfel dări pe tot mai multe proprietăți, toate pe termen nelimitat, care-i asigură veniturile. Poveștile nu o flatează, dar sunt cel mai probabil adevărate. În mod clar, Alice Perrers e o fabrică de bani – toată lumea spune asta. Chaucer știe că ar trebui să se arate șocat de lăcomia ei, iar Filipa îi reamintește acest lucru constant în particular. Însă Chaucer mai degrabă admiră șiretenia din ochii jucăuși ai lui Alice Perrers. Îi place de ea pentru că se bucură de trucurile și de viclenia de care e în stare.

Probabil că Filipa a aranjat apartamentul în ultimele zile. Trebuie să fi pus tapiseriile pe pereți, să fi aranjat pernele cu multă pricepere în toate încăperile pentru a înveseli spațiul. Vor fi flori. Toată bunăstarea lor va fi etalată. Iar ea, fără îndoială, a înțeles cât de important e acest aspect.

Geoffrey Chaucer se pomenește trăgând de mânecile largi. Poartă o haină lungă de negustor, care mătură totul de pe jos; dacă tot trăiește printre negustori acum, vrea să se îmbrace ca ei. Însă nu și-a dat seama că materialul de catifea va fi atât de călduros. A uitat acest detaliu după atâția ani în care a purtat numai pantaloni strâmți și jiletci. Simte că se sufocă. Cămașa de pânză îi e udă de transpirație. Își dorește să nu i se mai facă stomacul ghem.

De-ar avea certitudinea că soția lui a înțeles cât de important e ca acești negustori să fie tratați regește și hrăniți corespunzător! De-ar avea certitudinea că Filipa a priceput cum trebuie să arate masa!

4

Grupul de negustori se apropie de Aldgate, unde se află un puhoi de lume. Doi măgari înhămați la o căruță plină ochi blochează trecerea; câțiva bărbați descarcă tăvi din ea. Nu țin seama de cei care intră și ies nemulțumiți pe poartă sau de oamenii din căruțe care încearcă să intre în oraș, țipând, înjurând și blesteamând în limba lor neșlefuită, a țăranilor din ținutul Essexului.

Chaucer tresare. Își amintește aceste ciondăneli de pe străzile din City; pot ține ore în șir în același ritm de melc sau pot degenera în bătăi. Nu dorește ca demnitarii *lui* să fie prinși într-una dintre aceste lupte de stradă.

După o scurtă clipă de îngrijorare, își dă seama că n-are de ce să-și facă griji. Doar și mai marii districtelor sunt cetățeni ai orașului. Știu mai bine decât el că n-are rost să se amestece în treburile oamenilor de rând. Își umflă piepturile frumos înveșmântate și se strecoară elegant prin mulțime, ca și cum nici n-ar observat-o, iar apoi se îndreaptă spre scări. Nici n-au băgat de seamă pumnii strânși și amenințători și gâturile întinse ale răzvrătiților.

— Cam cald pentru perioada asta, observă William Walworth.

Întinde mâna frumos gătită în catifea, ia brațul lui Chaucer și-l conduce spre ușă. Dar veselia din ochii lui îi spune lui Chaucer că a observat ciondăneala vrăbiilor din stradă.

Abia când ajunge pe scările înguste și spiralate de piatră, conștient de faptul că Walworth a ales din politețe să meargă pe

lângă perete, păşind atât de delicat cu picioarele sale lungi încât pare că zboară, proaspătul controlor observă că unii dintre cei care descarcă tăvi se află atât deasupra cât şi sub el, purtând vasele pe umeri..

Ajuns în capul scărilor, Chaucer intră în prima odaie, cea mai mare din apartament, şi constată, spre neţărmurita sa uşurare, că a fost împodobită cu draperii, perne şi canapele, precum şi cu bufetul în care el şi Filipa ţin obiectele de argint primite de Crăciun de la contesa Elisabeta – în slujba căreia el a lucrat la început –, de la fosta şi actuala ducesă de Lancaster – pentru care lucrează Filipa –, dar şi de la ducele Ioan sau chiar de la rege; fiecare cupă are încrustat blazonul fiecăruia. De asemenea, vede că peretele jilav din spate e acoperit cu tapiseria lucrată de mama lui – o scenă de vânătoare pe care ea a considerat-o demnă de noua lui poziţie socială înaltă –, iar tot locul e plin de vaze micuţe cu buchеţele de trandafiri purpurii şi garoafe rozalii care miros a trifoi. Abia atunci îşi dă el seama care este rolul oamenilor încărcaţi cu tăvi.

Filipa apare într-o rochie albastră, pe care probabil a considerat-o potrivit de elegantă pentru demnitarii oraşului. Ridicând uşor dintr-o sprânceană, îl evită cu privirea pe Chaucer, apoi înaintează, sobră ca o trestie în vânt, şi se înclină în semn de bun venit în faţa viitorului primar.

În spatele ei e o altă femeie, pe care Chaucer nu o cunoaşte, dar care îi supraveghează pe cei care intră şi ies cu tăvile – pe care, când sunt ridicate şervetele, vede că sunt diverse specii de peşte gătit, munţi de felii de portocală, rodie sau lămâie, curmale şi caise uscate, amestecate, budinci rozalii şi cremoase, în formă de castel, carafe întregi de lapte aromat cu rom şi o prăjitură extravagantă în forma unei lebede; masa pare un adevărat corn al abundenţei.

— Acolo, aude ca prin vis glasul femeii. Asta aici, în colţ. Mai aveţi şi acolo puţin loc.

Stă cu spatele la el, însă glasul ei încrezător şi rochia pe care o poartă îi atrag atenţia. Înainte să termine şi să se întoarcă spre el, timp în care Chaucer îi admiră buclele frumos aranjate şi voa-

lul transparent și auriu de pe față, controlorul vamal își dă seama cine este.

— *Madame* Perrers! murmură înaintând.

Dar se corectează imediat, renunțând la franceza folosită la curte și adoptând limbajul londonez:

— Doamnă Perrers!

Se întoarce spre el.

— Chaucer! exclamă tânăra cu familiaritate, de parcă are în față un slujitor.

Fără nicio titulatură. Desigur, Chaucer nu-i poate reproșa nimic, având în vedere că l-a salvat și se poartă de parcă îi este slujitoare, aducând mâncarea stăpânului. Și pare atât de satisfăcută să-l vadă înconjurat de toți acei negustori care se înclină în fața lui! Îi zâmbește cald, din toată inima; pentru un moment, lui Chaucer i se pare că o vede făcându-i cu ochiul.

Acum înțelege de ce Filipa i-a întâmpinat cu o sprânceană ridicată. Din faptul că platourile sunt diferite – ale lui Alice din aliaj, ale Filipei din felurite tipuri de metal și de lut –, își dă seama că masa pregătită de soția lui până la ajutorul neanunțat al lui Alice era modest alcătuită din hering, frunze de măcriș și căpșuni. Asistând la pregătirile făcute de slujitorii lui Alice, Chaucer își simte sufletul inundat de o senzație de ușurare. Pe fețele negustorilor, în privirile lor hulpave care studiază palatourile cu mâncare, citește mulțumirea și nerăbdarea. Aproape simte saliva ce se adună în gura lor. Totul o să fie așa cum trebuie să fie. Cu excepția faptului că, dincolo de masca sobră a politeții, probabil că soția lui fierbe văzând-o pe *femeia aia* luându-i locul.

Dintr-odată, dându-și seama că Filipa îl pândește, căutând să găsească orice indiciu care i-ar arăta că a conspirat cu Perrers pentru a-i da această lovitură, Chaucer se înclină formal înaintea musafirei nepoftite.

— N-am știut, rostește cu voce tare, intenționând ca Filipa să înțeleagă că e nevinovat. Credeam că faceți bagajele astăzi la curte, pentru plecarea la Sheen... Desigur, dacă știam că mai stați în Londra, v-aș fi invitat.

Ridică privirea; când se uită în ochii ei pătrunzători și îi citește veselia, uită complet de încercarea de a drege situația, tipică pentru un om însurat, și se pierde. Șiretlicurile prin care Alice a reușit să-și impună actul caritabil sunt atât de evidente – perspicacitate, discreție și o enormă mulțumire de sine pentru că a salvat situația –, încât Chaucer abandonează orice formalitate, îi ia mâinile, își pleacă repede capul și-și exprimă deschis și sincer bucuria pe care i-o inspiră prezența ei mai mult decât binevenită:

— Ce surpriză plăcută!

— Modestul meu cadou de casă nouă, răspunde ea cu nonșalanță, strângându-l de mână, apoi înclinându-se spre Filipa ca să o introducă și pe ea în această atmosferă de bună dispoziție.

Însă nu schițează nicio reacție când chipul Filipei rămâne aproape inexpresiv, arătând un minim de recunoștință din politețe, așa cum o cere eticheta.

— E pentru amândoi, zice Alice Perrers. Vă urez sănătate, prosperitate și fericire în Londra, adaugă, fiind încurajată de mormăielile de mulțumire ale negustorilor.

Apoi, ocolind-o pe Filipa, se întoarce spre Walworth, Brembre, Philpot și, în cele din urmă, spre Latimer și Stury (care, observă Chaucer, sunt prinși într-o discuție cu flamandul Richard Lyons) și îi salută pe fiecare în parte cu o privire călduroasă și o vorbă iscusită.

Chaucer observă atitudinea senină pe care o are Alice în mijlocul negustorilor, așa cum i-a observat încrederea în Westminster, când l-a prezentat tuturor funcționarilor pe care, pesemne, îi cunoaște prea bine. Nu poate fi fata vreunuia dintre negustorii londonezi, căci sigur ar fi întâlnit-o în copilărie. Și totuși, pare în largul ei printre acești oameni – mai mult decât printre curteni. „Parcă am auzit ceva despre ea", își spune. „N-a fost oare căsătorită cu un negustor mai demult?" (Dacă a fost, probabil că s-a întâmplat în anii în care a bătut drumurile din Franța, Flandra și Italia). Însă nu-și dă seama cine a fost alesul. Ar trebui să afle.

În orice caz, văzând-o în această companie, Chaucer știe că nu o poate compătimi – e prea în largul ei și prea populară. Cu

câtă ușurință îi farmecă pe negustori! Toți râd când le șoptește ceva la ureche, iar hohotele lor de râs sunt sincere de fiecare dată. De regulă, negustorii nu se poartă astfel cu femeile; sunt sobri și nu flirtează. Pesemne că o iau în serios. Probabil vorbesc despre comerț – despre asta vorbesc ei tot timpul. Și o tratează ca pe una de-a lor.

Îi vine să râdă de bucurie, gândindu-se la miracolul pe care l-a înfăptuit pentru el. A auzit de la alții că Alice Perrers se pricepe să transforme orice în realitate. N-au trecut nici patru ore de când s-au întâlnit pe pontonul din Westminster. Când naiba a avut timp să-și aranjeze părul, să comande toate aceste feluri extraordinare de mâncare, tocmai în cealaltă parte a orașului, și să ajungă aici, în numai câteva ore? A auzit că are o casă în Vintry Ward, ca Stury, o casă în care se poate locui, precum și multe alte proprietăți în Londra, despre care vorbește lumea. Pesemne că a trimis de îndată vorbă slujitorilor ei de acolo să se apuce de treabă, după care a venit și ea. Și totuși... Dă din cap, fericit din cale-afară, în timp ce Filipa îi așază pe invitați la masă. Nu-i vine să creadă cât este de norocos.

Undeva, în adâncul sufletului, pe lângă recunoștință, veselie și un sentiment de ușurare, Chaucer simte un soi de mândrie gândindu-se la istețimea cu care este înzestrat. Dacă toate sunt o răsplată pentru simplul fapt că a intervenit discret într-o situație jenantă, atunci când prințesa Ioana a stropit-o cu vin la bal, atunci trebuie să se arate la fel de isteț în fiecare zi.

— Vă dau mărișul?

Chaucer e mulțumit că Filipa are măcar intenții bune și încearcă să fie amabilă cu William Walworth, care se află în stânga ei. De douăzeci de minute, de când s-au așezat la masă, soția lui nu depune niciun efort pentru a închega o conversație, dar nici nu face gesturi nepotrivite – de exemplu, să caște sau să întoarcă privirea. Pur și simplu zâmbește. Și Walworth îi apreciază efortul. Ia grațios una sau două frunze cu vârful cuțitului. S-a săturat, dar *politesse oblige*. Ciugulește politicos dintr-una.

— V-ați instalat confortabil, doamnă Chaucer? se interesează, iar ochii săi palizi, de preot blajin, o învăluie într-o privire luminoasă și inocentă. Vă putem fi de folos cu ceva? Soția mea e oricând gata să...

Se oprește, gândindu-se la bunurile de care doamna Chaucer ar avea nevoie sau pe care și le-ar dori. Dând ușor din cap, Filipa îl refuză binevoitoare, dar hotărâtă.

— O, spune.

Dar vocea îi e neutră, astfel că vorbele, deși politicoase, par nesincere.

— Sunteți prea amabil, domnule Walworth. Sunt onorată. Dar cred că avem tot ce ne trebuie deocamdată... Dar, data viitoare când vin în Londra, poate-i fac o vizită doamnei Walworth...

Vocea i se stinge.

— A, da, spune Walworth, ascunzându-și mirarea că doamna Chaucer nu va lua parte în mod regulat la viața socială din Londra. Desigur. Vă păstrați slujba de doamnă de companie la... ducesa de Lancaster? adaugă, dar, rostind acest nume, cu toate bunele maniere pe care le posedă, nu se poate abține și se strâmbă.

Walworth este negustor – cum să rostească numele Lancaster fără să se încrunte? Înstăriții londonezi nu-l prea au la inimă pe ducele de Lancaster, iar negustorii știu prea bine de ce. În opinia lor, vina e numai a ducelui. Ducele e prea gelos că tatăl lui e dependent de oamenii înstăriți, care îi finanțează războiul, așa că îi insultă pe negustori ori de câte ori îi vede la curte, spunându-le că nu merită să se afle acolo. Lumea l-a auzit spunând că pe vremuri nu era așa: nu vedeai nobili ploconindu-se în fața claselor de jos. Invidia pe influența negustorilor îl împinge pe duce și mai departe: amenință în gura mare că va anula privilegiile de care se bucură cei din City: își pot alege conducătorii și judeca angajații în propriile reședințe. Evident, negustorii nu-l plac pe duce și se tem de el gândindu-se că va distruge independența Londrei. Desigur că numele soției ducelui îi produce lui Walworth o senzație de disconfort reprimat. Dă din cap de câteva ori, afișând iar un zâmbet nostalgic.

— Cel puțin așa am auzit, adaugă pe un ton ușor întrebător.

Filipa Chaucer îi răspunde cu un zâmbet, dar fața ei e inexpresivă. Nu mai depune niciun efort pentru a continua conversația.

Chaucer e atât de jenat de lipsa mai mult decât evidentă de interes a soției lui față de cel mai de seamă negustor din Londra, încât se apleacă imediat spre acesta.

— Îmi permiteți să vă atrag atenția asupra cupei din care beți? spune grăbit. Este un cadou special din partea regelui pentru scumpa mea soție, pentru toți anii pe care i-a petrecut în slujba familiei regale.

Se simte dator să-i reamintească domnului Walworth că acest ciudat spirit independent pe care soția lui îl afișează are puternice legături cu mai-marii țării.

— Întotdeauna am admirat măiestria lucrăturii în argint suflat cu aur. Priviți... spune și își plimbă degetul pe frunzișul gravat care înfășoară piciorul paharului.

Walworth, care, asemenea lui Chaucer, se pricepe să detensioneze situațiile dificile, se arată nespus de încântat, ceea ce se așteaptă din partea lui, și își exprimă cu căldură admirația.

— Doamna Chaucer, spune Chaucer cu mai multă căldură decât simte, este foarte apreciată de familia regală. Ducesa de Lancaster nici nu vrea să audă de plecarea ei.

Își ridică mâinile în aer și dă din cap, transformând distanțarea Filipei de noua viață din Londra într-o situație comică.

— Spre mâhnirea mea, desigur. Îmi vor lipsi – și ea, și copiii. Pe cine altcineva mai am?

Astfel au trecut peste momentul jenant. Cei doi bărbați se apleacă unul spre celălalt cu gura până la urechi (Chaucer simte deja că i se contractă mușchii feței), dând puțin din mâini – sunt întruchiparea cordialității. Filipa se retrage discret, lăsându-i să discute. Are aceeași expresie dezineresată.

— Sigur că da, răspunde Walworth mieros, acceptând cu o plăcere evidentă platoul cu felii de portocale tăiate în diverse forme, pe care i-l întinde Chaucer. Sigur că da. În general, soția este de neprețuit. Iar una frumoasă ca a dumneavoastră cu atât mai mult.

La auzul acestui compliment fermecător, cei doi râd în hohote până le dau lacrimile, apoi se bat reciproc pe braț. Walworth mănâncă o felie de portocală.

— Mmm... mormăie cu gura plină, în timp ce Filipa – persoana căreia îi sunt adresate aceste complimente, dar care abia este băgată în seamă – profită de moment pentru a se ridica să transmită în șoaptă slujitorilor noi instrucțiuni.

— Delicios, dragul meu Chaucer. Suntem mândri de dumneata și de consoarta dumitale.

Însă Chaucer își dă seama că, făcând acest ultim compliment, Walworth o caută din priviri pe doamna Perrers.

După masă, când musafirii încep să meargă prin cameră să se mai dezmorțească, îndreptându-se spre șemineu sau spre fereastră, Chaucer se trezește la geam lângă doamna Perrers, uitându-se la câmpiile nemișcate peste care se întinde cerul în fâșii aurite. În această clipă se simte atât de recunoscutător încât nu reușește decât să murmure un răspuns afirmativ când femeia îl întreabă: „Nu-i așa că e frumos?“

— O astfel de privelițte îmi merge direct aici, zice ea, atingându-și inima. Dar m-am născut în Essex, deci cred că e normal.

Mirat și puțin dezamăgit, Chaucer se uită din nou spre câmpiile umbrite și spre satele sărăcăcioase. Nu își dă seama că vorbește despre Essex. Crede că se referă la cer. Nu vede nimic interesant la acele câmpii sau păduri, la drumul care se pierde la orizont sau la turmele de oi. E londonez până în măduva oaselor; câmpiile sau pădurile îi inspiră plictis, absență, locuri ale oamenilor fantomatici – bărbați și femei cu fața suptă, numai piele și os, cu ochi goi și cap de lut amestecat cu bălegar, mirosind a pământ, mâncând pământ.

— Sunteți din Essex? o întreabă, simțindu-se jenat că pare mirat. Credeam că...

Se oprește. Nu-și amintește cine i-a fost soț, dar vede limpede că Alice se simte ca acasă în Londra.

— Nu cumva ați fost căsătorită cu cineva din Londra, acum mult timp? continuă jalnic.

Ea râde, privindu-și mâinile.

— Ah, căsătorită... spune sfioasă.

Apoi îi aruncă o privire vicleană pe sub gene. Când privirile li se întâlnesc, Chaucer rămâne surprins de ochii ei pătrunzători, în ciuda timidității afișate – pare că vrea să-i citească sufletul sau îl invită să-l citească pe al ei.

— Da, am avut vreo doi soți în Londra, adaugă cu voce joasă, surâzând în continuare. Și da... acum mult timp. Aveam doisprezece ani când l-am luat pe primul.

„Doi soți", se gândește Chaucer uluit.

El a avut o singură soție până acum și deja statutul de om însurat îi trezește sentimente înfricoșător de amestecate. Dar ea vorbește cu atâta naturalețe!

— Se zice că în viață trebuie să ai un singur stăpân. Dacă Hristos a fost la o singură nuntă, în Cana Galileii... îl tachinează ea.

Chaucer își spune că i-a citit gândurile și simte că se înroșește ca racul.

— Dar știi, Chaucer, adaugă ea suav, Biblia ne spune, de fapt, că Dumnezeu ne-a îndemnat să ne înmulțim. Nu spune nimic despre bigamie sau octogamie[1]; cel puțin eu n-am auzit. Iar dacă stăm să ne gândim, înțeleptul rege Solomon n-a dus lipsă de neveste, nu-i așa? A avut mai multe decât ar putea avea oricine.

Rânjește. Își ține mâinile în șolduri. Ochii îi sticlesc provocator.

Încercând să găsească un ton glumeț cât mai potrivit, îi răspunde chicotind forțat:

— Deci ați avut opt soți?

Imediat ce rostește cuvintele, își dă seama că nu au ieșit cum trebuie. Alice ridică din umeri și preț de o secundă pare ușor obosită.

---

[1] *Octogamy*, în original. Cuvântul îi aparține lui Geoffrey Chaucer și este întâlnit în *Povestirea târgoveței din Bath*.

— Din ce vorbește lumea, s-ar zice că am avut zeci de soți, îi spune. Știu sigur că am auzit de cinci.

Privirile li se întâlnesc o clipă. Vede că ochii ei sunt sinceri, iar asta îl liniștește. Împărtășește cu el disperarea pe care o simte. Ca și cum l-ar ierta pentru comentariul stângaci de mai devreme, Alice surâde.

— Pentru mine, un singur mariaj e mai mult decât mi-am închipuit vreodată, spune Chaucer, hotărât să fie sincer, uitându-se iar pe geam.

Obrajii îi ard.

— Uneori.

— Experiență, îi spune delicat. De asta ai nevoie. Dacă o ai, ești în avataj.

Îi aruncă o privire, apoi se îndreaptă spre invitați.

— Ei, experința *mea* nu m-a învățat prea multe, murmură el, ușor revoltat, în timp ce ea își ridică poalele rochiei. În afară, poate, de greutățile mariajului.

Ea se întoarce și-i caută din nou privirea. I se pare că citește mirare și un început de veselie în ochii ei.

— O, Chaucer... îi spune cu blândețe, apoi se îndepărtează.

Puțin mai târziu, Chaucer revine lângă Walworth, care stă împreună cu cei doi prieteni și colegi de breaslă, Brembre și Philpot, servind fructe confiate de pe platourile lăsate de slujitori pe masa goală și râzând cu tristețe. Viitorul primar al Londrei se apleacă spre Chaucer, incluzându-l în discuția ironică.

— Ne întrebam cât de mare o să fie împrumutul pe care o să mi-l ceară regele, domnule Chaucer, îi mărturisește Walworth fără nicio urmă de amărăciune. E adevărat, e prețul pe care orice proaspăt primar îl plătește, dar având în vedere direcția în care a luat-o războiul...

Apoi adaugă chicotind:

— Ne gândeam la vreo... 15.000 de lire?

Uitându-se la Chaucer, ridică o sprânceană de parcă așteaptă un răspuns. Chaucer, care n-are nicio idee și nu și-a închipuit

vreodată că va lua parte la o asemenea discuție, dă din cap și se străduiește să nu pară complet naiv. Ceilalți trei încep să râdă zgomotos, dar cu îngăduință.

— Ah, îi zice Brembre cu înțelepciune, o să afli în curând.

Probabil dintr-un sentiment de recunoștință, Chaucer se uită în jur, căutând-o pe Alice Perrers. Poate că vrea să-i mulțumească încă o dată că l-a ajutat să se împrietenească atât de ușor cu oamenii aceștia. Indiferent care este motivul, o caută cu privirea. Și o zărește în apropiere, discutând în șoaptă cu lordul Latimer și cu Lyons, pestrițul negustor flamand. Dar Chaucer uită de toată recunoștința pe care o simte. Îi observă oprindu-se din conversație pentru a asculta ce spun Brembre și apropiații săi. E ceva suspect în expresia pe care o au în timp ce ascultă. Apoi își reiau discuția în șoaptă – numai ei trei. Alice îi spune lui Lyons, abia mișcându-și buzele, de parcă nu vrea să fe văzută vorbind:

— Ar fi de acord cu 30.000 și chiar cu o dobândă mai bună dacă i-ai da cuvântul. Ascultă ce-ți spun.

Se uită direct în ochii lui Lyons. Din spatele ei, Latimer dă din cap uitându-se la Lyons. Evident, e de acord. Și vrea să-l convingă pe Lyons să facă orice îi propune Alice. Lyons îi aruncă repede o privire lui Alice, apoi se uită la lordul șambelan și se întoarce iar la ea. Se gândește. Apoi dă și el din cap. Când se oprește, are un aer misterios și mulțumit totodată.

Fraza rostită de Alice nu are niciun sens pentru Chaucer. Dar privirea vinovată pe care i-o aruncă Lyons imediat ce Alice se îndreaptă spre un alt grup și o altă conversație îl face pe noul controlor să simtă că a fost cumva tras pe sfoară. Totuși, nu-și dă încă seama în ce fel; dar poate că vinul e de vină, hrănindu-i prea mult imaginația.

Totuși, scena îi dă un sentiment de neliniște. Nu-i place când nu înțelege ceva.

Filipa nu mai stă. De îndată ce ultimul invitat se înclină și iese, se ridică și ea de la masă.

Nu vrea să schimbe păreri despre cină. Pe un ton foarte politicos, spune doar că e așteptată la Savoy și că poate să prindă barca la timp dacă se grăbește.

— Dar copiii? Ar putea să rămână, murmură Chaucer deziluzionat.

Nici n-a apucat să-i vadă. Sunt prea mici să ia masa cu invitații. Dar a presupus că sunt și ei prezenți. Poate dorm în dormitor, citesc sau se plimbă prin Londra, așteptând să se termine masa pentru ca familia să se reunească.

— Nu sunt aici, îi răspunde Filipa cu mult calm. S-au dus la Sheen azi-dimineață, la o partidă de vânătoare pe care voiau să o vadă.

Descurajat, Chaucer își dă seama că s-a înșelat. Presupunerea lui a fost greșită. Trebuia să-și închipuie că nu sunt acolo.

Învins, Chaucer se cufundă în tăcere. Acceptă supus sărutul pe care ea i-l dă în fugă pe creștetul pleșuv, înainte să plece. Reușește să îngaime câteva cuvinte de mulțumire pentru faptul că a venit la timp, iar ușa se închide.

Știe că ar trebui să fie recunoscător. Filipa e îndeajuns de pragmatică să-și dea seama ce importantă e unitatea familiei în ochii londonezilor, care vor să vadă că în casa lui Chaucer se respectă regulile căsniciei.

Filipa a făcut ceea ce se aștepta din partea ei.

Își spune că nu trebuie să se întristeze, chiar dacă a plecat și chiar dacă n-a adus copiii. Are problemele ei. Au și ei viața lor. Așa e la curte. Probabil din cauza revenirii în lumea negustorilor și a retrăirii unor scene din copilărie – ani pe care și i-a petrecut aproape de părinți, așa cum niciun fiu de curtean n-ar visa vreodată –, Chaucer simte că nu mai are aer...

De n-ar face atâta zgomot căruțele care trec pe sub poartă! De n-ar fi băut al treilea pahar de vin! Sau a fost al patrulea?

Stă la masă, adus de spate. Golește paharul, ascultă zgomotele făcute de slujitorii care golesc farfuriile și tăvile și vorbesc în spatele ușii. Pe măsură ce afară se întunecă, îl năpădește un sentiment de dezolare, de deziluzie. Aude un ciocănit.

Spre mirarea lui, în prag o găsește pe Alice. Ea îi surâde cald, iar încăperea se luminează treptat.

— Mă gândeam să aștept cinci minute aici, cât oamenii mei strâng platourile. Te-aș invita la cină, dar probabil ai mâncat destul, nu?

Ochii îi sclipesc. Chaucer își îndreaptă repede spatele.

— Probabil vrei să dormi acum.

El sare iute în picioare.

— Atâta *bunătate*, se pomenește spunând cuprins de emoție, poate cu prea mult patos. Atâta *înțelepciune*... Ați renunțat la timpul atât de prețios ca să aduceți atât de multe... Atâta *generozitate*... Nici nu știți cât de *copleșit* am fost...

Ea tace. Îl privește direct în ochi aproape cu tadrețe. Dă din cap. După o clipă, îi spune:

— M-am gândit la tine... Trebuie să fi fost ciudat astăzi să te întorci în locurile în care ai copilărit.

Îl ia de mână – gestul nu e deloc erotic, ci pare mai degrabă făcut de o soră.

— După toate câte ai văzut în viață.

Vocea îi devine tot mai joasă, ca și cum l-ar invita la confidențe.

— Nici eu n-aș putea face asta.

Îl inundă un val de emoție. Nimeni altcineva n-a mai înțeles asta. S-a simțit atât de singur cu gândurile astea până acum! Dintr-odată, simte nevoia să-i spună tot ce-i apasă sufletul.

— A fost o zi frumoasă, începe recunoscător. Trebuie să vă mulțumesc pentru atât de multe! Îmi pare rău că n-au fost aici și copiii să vadă, adaugă apoi.

Se oprește. Urma să spună că bucuria ar fi fost și mare dacă Filipa nu i-ar fi ținut pe copii departe de el. Dar nu e chiar atât de prost, chiar și după câteva pahare. Nu trebuie să-i spună ce-l macină.

— S-au dus la vânătoare, se grăbește să completeze, renunțând la confesiunea pe care era gata să i-o facă, încercând să pară mândru de relațiile pe care le au copiii lui. La Sheen, așa mi-a spus Filipa.

Pesemne că absența copiilor l-a întristat, ba chiar l-a mâhnit nespus, din cauza amintirii tatălui său, reînviat odată cu întoarcerea sa în Londra – amintirea unei lumi în care locul fiului este lângă părintele de la care învață meserie în anii de formare. Sau poate din cauza vinului. În orice caz, Alice îi aruncă o privire îngrijorată, ca un om care nu-i înțelege durerea. Probabil că nu are copii. Preț de o clipă, o invidiază pentru că e străină de astfel de dureri; n-are cum să-i înțeleagă neliniștile. Știe că l-a luat gura pe dinainte.

Alice îi spune cu blândețe:

— Și eu credeam că o să-mi spui cum a fost în Italia.

Izbucnește în râs. Chaucer simte că așteaptă ceva de la el, dar nu știe ce.

— Îmi pare rău. Cred că m-am cam cherchelit.

Nu pare deranjată. Tace în continuare cu același aer tandru, provocator. Deși i-a mărturisit ceva nesemnificativ, Chaucer se simte mai ușurat.

— Ei, cine nu s-a cherchelit la o masă atât de reușită ca asta? Chiar și eu am fost puțin ametită.

Chaucer își amintește vag că, după ce a vorbit cu ea de la fereastră, a întrebat mulți oameni din cameră despre soții ei. Răspunsurile pe care le-a primit au fost ocolite: priviri grăitoare, coate date pe sub masă și câteva izbucniri de veselie – „Oho, dragul meu!“. Totuși, Chaucer bănuiește că nimeni nu știe cu adevărat ce a făcut Alice înainte să devină domnișoara de companie a reginei și metresa regelui.

— Are multe de dus în spate, a spus cineva cu subînțeles.

— Se spune că a fost apropiată de Froissart de Hainault, l-a informat Lyons. Și, din ce-am auzit, cu acel cavaler care a plecat în Irlanda... Cum îl cheamă? Windsor.

Lyons a încercat să-i facă lui Chaucer cu ochiul, însă vameșul a întors capul.

— *Eu* am auzit și de Champagne, brutarul, a spus altcineva. Pe când era fată. Și Perrers, desigur. După Champagne. N-a fost măritată cu Perrers?

Toată lumea a încuviințat din cap, deși nimeni nu părea să știe despre care Perrers e vorba.

— Jankyn Perrers, nu? și-a exprimat cineva părerea. Flamandul.

— *Sir* Richard Perrers? Din Hertfordshire, a încercat o altă persoană.

Negustorii știu că e o greșeală să te arăți neștiutor. Zvonul sau bănuiala – chiar și cele prostești – sunt mai folositoare decât neștiința. Însă coversația s-a stins la scurt timp. Lipsa lor de interes îi spune lui Chaucer că pe acești oameni, cărora le place să evalueze, să arhiveze și să exploateze orice relație folositoare sau cunoștință, nu-i interesează ce a făcut Alice înainte de a intra în grațiile regelui sau ce anume a ajutat-o să dobândească atât de multă putere. Vitalitatea ei, nenumăratele relații pe care le are și darul de a transforma totul în aur, ca regele Midas, îi interesează. Prezentul, nu trecutul.

Dar toate acele întrebări dau iar năvală în mintea lui Chaucer când o revede. Prinzând dintr-odată curaj, își spune: „Ce rău poate să facă o întrebare?“

— Deci, spune, simțindu-și gura uscată, cum ați ajuns să-l cunoașteți pe Champagne dacă ați crescut în Essex?

Familiile din mica nobilime, fie din Essex, fie din altă parte, nu își mărită fetele cu negustorii din City, cu excepția cazurilor în care, trecând printr-o perioadă mai grea, întâlnesc un pretendent bogat care și-a cumpărat pământ lângă casa lor. Ceea ce știe Chaucer despre domnul Champagne, brutarul, nu pare să aibă sens – dacă domnul Champagne a fost într-adevăr primul ei soț.

Roșește. Tocmai a recunoscut faptul că s-a interesat de trecutul ei toată după-amiaza.

— Dacă nu sunt prea indiscret, adaugă repede.

Dar nu e chiar speriat. Își dă seama că lui Alice Perrers poate să-i pună orice fel de întrebări. Nu va deveni bănuitoare.

Are dreptate. Alice nu pare deranjată. Ba chiar pare că ezită, ca și cum se gândește să i se confeseze. Privirea îi e nostalgică. Pentru prima oară, Chaucer îi vede frumusețea.

— O, nu prea îmi mai amintesc, îi spune în cele din urmă lui Chaucer, care o privea în ochi, așteptând un răspuns. Cred că într-o zi, pe malul unui râu... Erau lebede, rățuște... Lacheii le

însemnau ciocul... Era multă voie bună... Primăvară... Știi cum e. Pe moment pare ceva important, după care uiți...

Pe măsură ce-i povestește, vocea îi devine tot mai senină și mai veselă. Clipa a trecut. Nu-i va mărturisi nimic.

Chaucer ridică din umeri. Conversația îl încântă în mod special, chiar dacă nu obține detaliile pe care le dorește. Așa că nu prea-i pasă.

Totuși, nu vrea numai să-l tachineze. Lina fină de pe fruntea ei – care, în mod ciudat, o întinerește în loc să o îmbătrânească – îi arată faptul că se gândește la ceva serios.

— Știi, Chaucer, adaugă, iar lui începe să-i placă faptul că îi spune pe nume, cred că lumea se preocupă prea mult de trecut. Nu trecutul contează, nici de unde vii. Contează încotro te îndrepți și ce-o să faci când ajungi acolo. *Asta* contează.

Chaucer se gândește puțin și constată că această simplă și sinceră recunoaștere a ambiției îl încântă mai mult decât se aștepta. Pesemne că stilul ei direct i-a impresionat pe negustori. „În viitor, o să fac ca ei și o să uit trecutul", își zice. „N-are rost să mai pun întrebări stupide."

Se lasă din nou tăcere. În cameră pătrund razele roșiatice ale amurgului.

Alice se uită din nou la câmpiile gri. Fără să se întoarcă, cu privirea ațintită în gol, îi face o ultimă confesiune, cu acea nostalgie pe care el a luat-o mai devreme drept sinceritate:

— În orice caz, oricât de multe căsnicii ai avea, există o singură dragoste adevărată, nu-i așa?

Chaucer se gândește, dar nici în ruptul capului nu-și poate da seama dacă se referă la rege.

Chaucer adoarme cu mintea doldora de zeci de impresii și gânduri confuze, dar frumoase, majoritatea fiind despre noua sa prietenă, Alice Perrers. Dar când se trezește înainte să se crape de ziuă, cu o durere cumplită de cap, iarăși neliniștit, ceea ce-și amintește clar este acea scenă mută și stranie: Alice Perrers,

Lyons și Latimer șușoteșc, aruncându-și priviri fugitive, dându-și reciproc îndemnuri pe care el nu le-a înțeles.

Chiar și acum, când se ivesc zorile și se gândește la acea scenă, întorcându-se în pat și întinzându-se după carafa cu apă, nu-și poate închipui despre ce au discutat cei trei.

5

— De ce a venit Richard Lyons cu noi ieri? întreabă Chaucer, căruia nu i-a trecut încă durerea de cap. Dacă e negustor de vinuri...

De la masa lui, din celălalt colţ al biroului, Walworth, care până în iulie, când urmează să preia scaunul de la primărie, încă mai reprezintă City-ul în comerţul cu lână, îşi ridică fruntea. Chaucer observă că i se încordează fălcile şi i se tulbură dintr-odată privirea senină. Deci, în spatele imaginii de înger cu păr bălai, se află un om pe care nimeni n-ar dori să-l supere.

Apoi ochii negustorului se limpezesc, zâmbetul şugubăţ îi revine, expresia încrâncenată îi dispare, iar el redevine bărbatul fermecător.

— A, spune Walworth uşor, vrei să spui că nu înţelegi de ce voia Lyons să-l cunoască pe vameşul pentru comerţul cu lână, având în vedere că afacerea lui n-are nimic de-a face cu asta?

Cei doi copişti aflaţi la birouri îşi ridică şi ei fruntea. Al lui Chaucer lasă pana din mână. Pe chipurile lor tinere şi roz înfloresc zâmbete vagi. Chaucer chiar îi vede lungindu-şi gâtul.

Pe Chaucer îl încolţeşte teama. Nu s-a aşteptat la o reacţie atât de puternică. Dar dă din cap.

— Toţi am vrea să aflăm răspunsul la această întrebare, prietene, zice Walworth, făcând semn celor doi băieţi curioşi să se întoarcă la hârtiile lor pline de cifre.

Tinerii își pleacă fruntea. Walworth își arată dantura impecabil de sclipitoare, rânjind.

— De ce *este* Lyons atât de interesat de comerțul cu lână, când, așa cum spui și tu, se ocupă de vinuri?

Abia mai târziu, la prânz, când ies din biroul vamal și nu-i mai pot auzi copiștii, Walworth se hotărăște să-i spună lui Chaucer ce crede despre flamand. Îl ia pe vameș de braț și merg împreună pe Water Lane, până ajung pe strada Thames. Trebuie să se aplece și să se sprjine pe el ca să-i șoptească la ureche, căci e înalt, deșirat și puternic ca un cavaler din armata regelui.

— Toți suntem foarte bucuroși că dumneata ai fost ales controlor, începe el, iar lui Chaucer i se pare că e mult mai formal decât este nevoie. Ești un om cu care noi, cei de aici, putem discuta deschis. În care putem avea încredere.

Chaucer face o plecăciune, în semn de mulțumire, dar și de încântare. Poate că Walworth vrea să-l flateze, dar instinctul îi spune să aibă încredere în cei trei – Will, Nicholas și John –, pe care încearcă să nu-i mai considere „unchi". Totuși, ceva îl nedumerește. La întâlnirile din ultimele săptămâni i s-a spus că misiunea lui din Londra este să-i împiedice pe cei trei să-și extindă afacerea mai mult decât se cuvine sau să pună mâna pe ceea ce aparține regelui. Iar acum, în tonul grav și familiar al colegului simte o rugăminte – pare că William Walworth și amicii lui se tem că le sunt amenințate interesele.

— De când am primit eu slujba în City, noi, negustorii, ne-am plâns regelui că le dă italienilor prea multe permise speciale să exporte lână din Anglia, fără să plătească taxa vamală, spune și se înclină spre Chaucer, noul controlor, așa cum îi obligă pe englezi să o facă. Ne-am spus tare și răspicat nemulțumirea. Și se pare că ne-a auzit. N-a mai acordat permise italienilor de doi sau trei ani.

Chaucer e nevoit să se grăbească pentru a ține pasul cu Walworth, care merge repede.

— Și? spune cu respirația tăiată.

— Acum altcineva beneficiază de permise speciale.

Walworth se întoarce spre Chaucer, ridicând o sprânceană. Așteaptă ca Chaucer să ghicească despre cine este vorba. E un test de inteligență.

— Lyons, răspunde Chaucer gâfâind.

Deodată, totul devine limpede: cum s-a îmbogățit Lyons; de ce negustorii, care în mod evident nu-l plac și n-au încredere în el, caută să-l țină aproape, să-l câștige de partea lor, oferindu-i un post administrativ în City; și de ce îl atacă.

Walworth confirmă dând din cap. Pare mulțumit de răspunsul prompt al lui Chaucer.

— Acum o săptămână am arestat niște oameni în Southampton, continuă el. Încărcau marfă – o grămadă de saci cu lână. Vasul trebuia să ajungă în Flandra. Nu oprea nici în Londra, nici în Middleburg, unde ar fi trebuit să plătească taxe vamale. Desigur, am încercat să confiscăm marfa. Inspectorii mei au permisiunea de a face asta, chiar și-n afara Londrei, atunci când găsesc marfă de contrabandă (și primisem un pont că ar fi de contrabandă). Dar n-am putut pentru că nu existau nereguli. Oamenii aveau permis. Unul oficial, cu sigiliu verde și timbrul specific administrației regale. Pe numele lui Richard Lyons.

Chaucer ar vrea să se oprească pentru a-și trage sufletul.

— Deci regele... i-a dat lui Lyons... permis? spune gâfâind. Cu mâna lui?

Refuză să creadă că regele i-a tras pe sfoară pe negustorii englezi, din moment ce le-a promis că nu mai dă permise speciale străinilor. La fel ca mulți alții din slujba regelui sau dintre englezii de rând, îl adoră pe bătrân. Dar a auzit de prea multe nereguli – și i-a surprins expresia șugubeață de prea multe ori –, prin urmare știe că a-l adora pe rege și a avea încredere în el, cel puțin în privința banilor, nu e același lucru.

În orice caz, toată chestiunea cu permisele speciale i s-a părut dintotdeauna o nerozie. De fapt, bătrânul jefuiește vistieria regală – adică pe el – dându-le străinilor dreptul să nu plătească taxe în Anglia. Dar pentru un rege care întotdeauna a avut probleme cu banii, care caută și-n gaură de șarpe un bănuț pentru un cal de

război, pentru o aripă nouă la unul dintre castelele sale sau pentru un costum nou, în afară de cheltuielile pentru război, orice pungă cu aur oferită pe loc este, fără îndoială, tentantă. Bineînțeles că este. Chaucer înțelege asta. În ceea ce privește faptul că regele și-a încălcat cuvântul dat lui Walworth și celorlalți negustori, bănuiește care a fost șiretlicul suveranului. Și-l închipuie pe Eduard râzând în barbă, spunându-și că a promis să nu mai acorde permise *italienilor*, dar dacă *un flamand* vine și-i oferă un preț, situația e cu totul alta...

În hohotele de râs ale lui Walworth se simte resemnarea.

— Lucrurile nu sunt niciodată simple când e vorba de rege, spune. Nu, n-a scris permisul cu mâna lui.

Gândurile se amestecă și mai mult în mintea lui Chaucer, care tot mai gâfâie.

— Era un fals? întreabă, încercând să nu-și trădeze speranța.

Speră să fi fost așa. Wolworth neagă dând din cap.

— Nu... permisul era semnat, spune cu tristețe, de baronul Latimer. Era cât se poate de legal, pentru că el e lordul șambelan. Are dreptul să semneze în locul regelui. Deși regele nu-l semnase personal, sunt sigur că știa de el.

— Înseamnă că...

Situația îl depășește pe Chaucer. Prin urmare, permisul era legal, iar regele se ascundea timid în spatele semnăturii unuia dintre servitorii săi. Asta a înțeles. Însă nici picat cu ceară nu pricepe cum a ajuns Richard Lyons la rege și a reușit să încheie o astfel de înțelegere. Negustorii flamanzi nu apar la curte din senin, fără să fie prezentați de cineva, iar Walworth, care e uneori primit de rege, n-ar veni niciodată cu un oportunist ca Lyons. Altcineva l-a dus în fața regelui. Dar cine?

Abia acum își amintește de scena pe care o avea în minte când s-a trezit: Latimer se uita la Lyons, iar Lyons se uita la Chaucer, peste masă, înfruptându-se din mâncărurile aduse de Alice Perrers; Alice se afla între ei, aruncându-le câte o privire, cu un zâmbet sfios pe buze...

— Doamna Perrers, rostește sec.

Desigur. A știut dintotdeauna – mai puțin detaliile. Doamna Perrers i l-a prezentat regelui pe flamand, sau pur și simplu a făcut înțelegerea fără să i-l mai prezinte. Îi plac banii și-i place să tulbure apele, doar pentru amuzament. La masa de ieri, a trăit satisfacția de a o pune pe Filipa într-o situație incomodă; la fel de mult a încântat-o să se asigure personal că negustorii sunt bine hrăniți. Cu siguranță are partea ei din înțelegere; la fel și Latimer. Alice își bagă nasul peste tot, nu?

Chaucer dă din cap, copleșit de un sentiment de admirație. Îi admiră îndrăzneala: i-a sugerat să fie cu băgare de seamă față de Walworth și ceilalți, când, de fapt, știe că neregulile care apar în City sunt create într-un cu totul alt loc, unul mai aproape de interesele ei. Dar nu, nu există nimic care să o incrimineze pe *ea*...

Această imagine nouă a proaspetei lui aliate aduce pe buzele lui Chaucer un zâmbet, dar Walworth îi întrerupe reveria și, strângându-l mulțumit de braț, îi murmură:

— Întotdeauna ai fost isteț. Desigur, n-aș putea să bag mâna în foc că-i adevărat, dar se zice că locuința pe care doamna Perrers o are în City a primit-o anul trecut de la Lyons, adaugă ezitând.

Se oprește. Walworth trebuie să o ia la stânga, pe strada Thames, iar Chaucer să meargă înainte. Strada e înțesată de târgoveți care își prezintă marfa strigând. Brațe, coșuri și căruțe se ciocnesc de ei, prinși fiind în mijlocul unui du-te-vino continuu. Dar niciunul nu observă. Se privesc în ochi. Walworth nu e pregătit să se încline în semn de rămas-bun.

— Desigur, ceea ce mă preocupă este persoana din spatele doamnei Perrers, care încearcă să submineze...

Walworth se oprește, căutând un cuvânt mai puternic, și în cele din urmă se decide să completeze:

— ...Să *ne* submineze.

Chaucer înțelege ce înseamnă „noi“: trioul format din cei mai puternici trei negustori din City. Nu este inclus și *el*. Dar se simte flatat că Walworth începe să aibă atât de repede încredere în relația lor. Și, desigur, vrea să afle mai multe: ce crede Walworth despre

faptul că Alice Perrers l-a adus pe Chaucer în City și l-a asmuțit împotriva negustorilor, care, la rândul lor, o privesc cu suspiciune.

Chaucer îl așteaptă pe Walworth să continue. Însă viitorul primar se uită la el, apoi, aproape cu regret, închide gura. Începe să dea ușor din cap, de parcă s-ar mira de acțiunile sale. Vizibil schimbat, continuă vioi:

— Ce-am ajuns! Am început să bârfesc ca o florăreasă, iar dumitale ți-e foame și abia aștepți să ajungi la masă. Vârsta, prietene, vârsta. Te rog, iartă-mă.

Se întoarce și, zâmbind vesel, îi spune peste umăr:

— Pe mâine.

N-are rost să se arate dezamăgit. Chaucer se înclină în semn de răspuns. Traversează strada Thames îngândurat. Ajuns pe partea cealaltă, se oprește și se uită înapoi la puhoiul de lume de pe stradă, fără să vadă cu adevărat aglomerația. Walworth a intenționat să-i spună pe cine bănuiește că se ascunde în spatele manevrelor financiare ale doamnei Perrers și ale lui Richard Lyons. Cine o fi? Și ce l-a oprit să-și termine fraza?

Doar nu i s-a năzărit, în ultimul moment, din cine știe motiv, după ce i-a mărturisit atâtea, că trebuie să fie precaut în preajma lui, a lui Geoffrey Chaucer?

Chaucer dă nedumerit din cap. Ce l-ar fi putut face pe negustor să creadă așa ceva? Oare o fi spus ceva greșit?

Ridică din umeri. Nu-și dă seama ce-ar fi putut spune sau face greșit. Și nici n-are cum să ghicească. Cel puțin nu acum. Nu știe încă prea multe despre City.

Când să pornească din nou spre casă, cu gândul de a-și cumpăra mâncare pe drum (n-are rost să țină bucătari în casă dacă locuiește singur), zărește un spate înalt și un creștet cu păr auriu ivindu-se din mulțimea de pe strada Thames, la o mică distanță de locul în care s-a despărțit de Walworth.

Întocmai ca el, Walworth s-a oprit, cufundat în gânduri, și se uită absent la oamenii din jur, spre locul în care s-a aflat Chaucer câteva minute în urmă. Deși se află destul de departe, Chaucer îl vede dând ușor din cap.

Dar Chaucer pricepe abia mai târziu ce-l frământa pe Walworth. E deja întuneric, iar torțele abia mai pâlpâie în bătaia vântului, pe terasa unde el și Stury admiră fluviul curgând și spuza de stele de pe cer.

Stury e cel care îi explică totul. Toarnă vin cu o mână tremurândă – îi tremură fiindcă se află acolo de prea multă vreme, dinainte să apună soarele, și nu au mâncat, căci ce nevoie au poeții de mâncare când pot bea vin și admira priveliștea?

— Amicul tău negustor avea de gând să-ți spună că doamna Perrers e marioneta ducelui de Lancaster, îl informează Stury vorbind împleticit, dar sigur pe sine.

— Și? întreabă Chaucer după o clipă. Este?

N-a auzit de vreo relație între Alice Perrers și fiul regelui; singura ocazie când i-a văzut vorbind a fost la bal, după ce prințesa Ioana a arunat paharul cu vin. Însă descâlcirea acestor ițe din City îi arată cât de puține lucruri știe despre lume. Nimic nu-l mai poate surprinde.

Stury ridică din umeri.

— Nu, băiete, din câte știu eu, spune voios. Dar cine știe, când e vorba de ea? E întotdeauna cu un pas înainte.

Ridică paharul spre lună (închină în cinstea zeiței Diana), ia o gură, apoi continuă:

— Dar îți pot spune cu siguranță că ducele, Walworth și amicii lui din oraș nu se au la inimă. Dacă La Perrers și Lyons pun ceva la cale, Walworth e în stare să facă în așa fel încât să-l găsească și pe duce implicat din umbră.

Chaucer dă din cap – explicația e logică. Ostilitatea ducelui față de cei trei negustori e notorie. Vrea să-i umilească. Deci Walworth poate foarte ușor să bănuiască faptul că ducele finanțează concurența pentru a-i submina autoritatea în oraș, sau că ducele obține pe ascuns un oarecare profit prin protejarea concurenței. Prima reacție a lui Chaucer este să respingă cele două teorii, desigur. Ducele nu e doar un om de onoare, ci și cel mai bogat om din ținut. Cu siguranță că n-are nevoie de bani din afacerile necurate din City; și cu siguranță nu i-ar accepta dacă i s-ar oferi.

Chaucer îl apreciază pe ducele Ioan. Sunt aproape de-o seamă, s-au întâlnit adesea la palat, iar relația lor a fost încă de la început una plină de afecțiune. Își amintește de suferința pe care a simțit-o ducele când și-a pierdut prima soție. Chaucer a scris un poem în amintirea răposatei ducese, iar ducele i-a fost recunoscător. Ducele știe să iubească profund, o calitate pe care Chaucer i-o admiră, cu atât mai mult acum, când știe și el cât de complicată este căsnicia. Nu consideră că propunerea făcută de duce a fost una corectă, dar cu siguranță i-a sugerat-o pe Filipa cu bune intenții. Și-i este recunoscător. În același timp, admiră loialitatea ducelui. Ioan de Gaunt a avut grijă de nevoile financiare ale lui și ale Filipei (precum și ale surorii ei, Katherine), după moartea primei lui soții, când cele două doamne de companie au rămas fără slujbă. Ducele a aranjat ca ele să aibă o rentă. Îi lasă pe copiii lui Chaucer să-și facă lecțiile împreună cu fetele sale când se află la palat. Chaucer apreciază și faptul că ducele (spre deosebire de Filipa) îi admiră poezia și l-a invitat de mai multe ori la curte să citească. Privește cu îngăduință stilul pripit al ducelui, în care vede timiditate, nu aroganță. Se străduiește, iar pentru asta trebuie apreciat.

Dar Chaucer e un om rațional. După o clipă de gândire, își dă seama că nu poate spune dacă ducele îi urăște pe Walworth și pe asociații lui rebeli și încurajează competiția numai ca să-și doboare dușmanul, dacă vrea să dezechilibreze administrația londoneză doar din răzbunare. Nu știe suficiente detalii încă.

Și nici nu înțelege zâmbetul care înflorește pe buzele lui Stury.

— Nu știi de ce Walworth s-a blocat și a zbughit-o în mijlocul discuției, nu-i așa? îl întreabă Stury.

Se oprește, așteptându-l pe Chaucer să priceapă ironia, și zâmbește încurajator. Însă fața lui Chaucer nu se luminează, așa că Stury golește cupa de vin și o trântește pe masă.

— Gândește, băiete! îl îndeamnă ironic, deși abia își reține hohotele de râs. Bine ai venit pe câmpul de luptă al acestui război neoficial din Londra. Răspunsul e: pentru că bietul Walworth și-a dat seama că, și dacă te place și se gândește la tine frumos,

spunându-și „Istețul Chaucer, am zis eu că ajunge sus“, nu poate avea încredere deplină în tine.

Chaucer nu înțelege ce este atât de amuzant.

— Dar de ce? întreabă nedumerit. De ce?

Stury izbucnește:

— Pentru că te consideră și pe *tine* marioneta ducelui de Lancaster, normal!

— Dar... începe Chaucer să se bâlbâie în fața lui Stury, care chicotește.

Se pregătea să spună, cu tonul unui om nevinovat, jignit, că nu e omul ducelui, ci al regelui. Teoretic, este adevărat. Dar apoi totul a devenit limpede – rentele, lecțiile copiilor, admirația sa pentru duce și slujba obținută de Alice, pe care Walworth o bănuiește a fi complicele ducelui. Atunci își dă seama că, într-adevăr, cineva care se teme de duce *ar putea* să vadă numirea lui Chaucer drept o altă manevră din planul mârșav al acestuia.

Apoi, văzându-l pe Stury râzând în hohote la gândul că el, Chaucer, uneltește din anumite interese financiare sau politice, se înfioară. Își golește cupa și dă din cap. Prin aburii alcoolului, îi vede pentru prima oară pe oamenii din City: oricât de pașnici par la suprafață, toți se dușmănesc, se bănuiesc reciproc și se tem unii de alții. Stury are dreptate – situația este atât de absurdă, încât devine comică. În sfârșit, începe să înțeleagă că, indiferent prin ce va trece, nu se va plictisi. După o clipă de ezitare, începe și el să chicotească.

6

Cât vezi cu ochii, se zăresc crupele grase și lucioase ale cailor regali. Pe unii sunt oameni, pe alții, covoare, tapiserii și perne, alții sunt înhămați la căruțe pline cu veselă și cutii. Străbat ținutul Surrey, îndreptându-se spre Palatul Sheen.

Alice merge călare prin ploaia fină, radiind de fericire. Vede băieți acoperind cu pânză de sac genunchii fetelor, încercând să le protejeze în caz că burnița se întețește. Din trestiile de la marginea drumului se aud gâște măcăind. Undeva în spatele ei, un tânăr aflat lângă Eglantine de la Tour, o fată destul de drăguță și incredibil de bogată, îngână un cântec melancolic de dragoste. „Știu ce urmărești, băiat lacom ce ești", își zice Alice, păstrându-și expresia aparent meditativă. „Baftă multă. Cineva trebuie să pună mâna pe banii ei. De ce n-ai fi tu acela? Să fim serioși – cine nu-și apără interesele în ziua de azi?"

Cu toate astea, indiferent de suspiciunile și clevetirile celor din oraș, Alice nu pune la cale noi planuri de-a obține bani. A pus la cale destule în trecut.

A avut succes datorită ideilor ei strălucite, chiar dinainte să ajungă metresa regelui, cu aproape zece ani în urmă. A făcut ceva bani din afaceri cu proprietăți – a cumpărat, a cerut, a împrumutat sau pur și simplu a pus mâna pe un loc, întotdeauna la cel mai mic preț, după care și-a trimis ajutoarele să-l aranjeze, să cumpere

parcelele de pământ ale vecinilor, să construiască alte clădiri mai solide, să aducă fermieri ca să muncească pământul, să defrișeze – într-un cuvânt, să facă orice pentru a crește prețul chiriei, pe care apoi a reinvestit-o în următoarea proprietate ce i-a răsărit în cale. De asemenea, a făcut afaceri bunicele și cu nobilii mai slabi de înger, cărora le-a întins câte o pungă de bani ca să-și răscumpere bieții plozi luați prizonieri în Franța (și apoi le-a luat taților care-și frângeau mâinile conacele de vacanță, ce deveniseră greu de vândut sau de întreținut, ori le-a cerut dobânzi foarte mari). De curând, a făcut un profit pe furiș, din comerțul cu lână, împreună cu Richard Lyons.

Trebuie să fii tare lacom ca să-ți păstrezi energia și agerimea pentru a te îmbogăți. Trebuie să te temi foarte tare de orice lași în urma ta, încercând să scapi.

Iar acum Alice se simte bună, luminoasă și mărinimoasă, căci vede în minte un crâmpei din viitorul apropiat, în care își va putea consolida poziția, iar averea ei va fi protejată după moartea lui Eduard, din moment ce îl va avea ca stăpân pe ducele Ioan. Se simte mai ușurată decât se aștepta. Pesemne că grijele pentru viitor au măcinat-o mai mult decât își imagina. Seninătatea de acum sugerează faptul că se poate gândi și la alte lucruri – de exemplu, să ajute oamenii.

Se gândește iar la Chaucer. E mulțumită că a făcut ceva pentru el. Și-a plătit datoria, ba chiar mai mult: această slujbă va înlesni comunicarea dintre duce și Londra, iar dacă Chaucer se va folosi de atitudinea lui împăciutoare pe care o stăpânește atât de bine, va urca pe scara socială. Ar putea să o mulțumească în sfârșit pe nesuferita lui soție, aducând ceva mai mulți bani. Cine știe? „Ce bine e să faci măcar o dată o favoare fără să aștepți nimic în schimb“, își zice Alice.

Nu doar această favoare o determină să se gândească la Chaucer. Își amintește de privirea lui nostalgică măsurând câmpiile Essexului, spunând „până și un mariaj e prea mult...“, și ochii lui triști care îi sclipeau în timp ce vorbea despre „greutățile mariajului“.

Îi place felul în care vorbește. Niciodată n-a urmărit vreun interes, întotdeauna a dat impresia că e naiv, și totuși e un partener de conversație deosebit de interesant, deci nu chiar atât de ușor de jucat pe degete. Nu-l poate asemui cu nimeni dintre cunoscuții ei. Când adoptă un ton răutăcios și ironic, fața i se luminează, iar el devine de-a dreptul chipeș. E surprinsă cât de ușor îi vine acest gând.

Poate tocmai de-asta a început să creadă că viața nu trebuie trăită căutând să obții bani în mod necinstit. Desigur, dacă se ivește ocazia să-i obții, și ai cum, de ce nu? Dar în ultimele zile, Alice și-a dat seama că scopul ei în viață nu este să scormonească după aur. N-are niciun rost să se oprească aici. A ajuns la un punct în care poate aspira la trăiri mai nobile.

Pentru că se simte fericită, Alice este mai afectuoasă cu Eduard, care călărește lângă ea, pe murgul său.

Aruncând priviri pe furiș trupului său îmbătrânit, obosit și adus de spate, își amintește de măiestria lui de altădată – cât de înalt, de zvelt și de energic arăta în mantia Ordinului Jartierei! Și-l amintește în aur într-un turnir, când încă se mai putea duela, scoțând din mânecă eșarfa ei și fluturând-o în văzul tuturor. Retrăiește emoția primei lor îmbrățișări, când îi admira de aproape chipul frumos, privindu-l pe sub pleoape, și se gândea cu groază, dar și încântare: „Mă ating buzele lui, unse de Dumnezeu...“

De obicei nu are timp să se abandoneze nostalgiei. De data asta și-o îngăduie. O face mai bună.

Alice abia așteaptă să ajungă la Sheen. De îndată ce ajung și îl face pe Eduard să se simtă confortabil, vrea să-i spună noua ei idee de afacere. (Bunătatea ei față de Chaucer a fost răsplătită: când se afla în Londra și aranja totul pentru Chaucer, discutând cu negustorii din casa lui, i-a venit din senin o idee extraordinară. O binecuvântare de la Dumnezeu.) Nu e o idee egoistă și nici una de pe urma căreia să obțină un profit. Dimpotrivă, îl va face pe Eduard fericit, chiar foarte fercit, căci îi va rezolva problemele financiare pentru totdeauna. Își spune mult mai sincer decât de obicei că tot ce-și dorește este să-l facă pe Eduard fericit. A fost atât de bun cu

ea. Își păstrează cu emoție ideea, nerăbdătoare să-i vadă reacția în momentul în care i-o va spune.

Până atunci, poate să-l înveselească puțin, să-l facă să râdă, ca să mai treacă timpul.

— Uite, o libelulă! îi spune.

Îi arată cu degetul, iar Eduard se uită cuminte într-acolo. Insecta cu aripi în nuanțe sclipitoare de verde și albastru zboară deasupra apei pe care o traversează convoiul.

— Are aceleași nuanțe ca rochia mea, vezi?

Eduard ar trebui să chicotească, să intre în jocul cadourilor scumpe. Însă privirea lui e goală. E ametit și confuz în această dimineață. Poate că ar fi trebuit să-l convingă să ia o lectică. Dar seara trecută a fost atât de entuziasmat gândindu-se că va ajunge să vadă cum merg lucrările la Sheen, încât Alice n-a mai luat în calcul că până dimineață se va simți așa.

Alice surâde încântător, pentru că în fața lui Eduard nu știe să se poarte decât ca o fetiță obraznică în prezența unui om puternic. Se apleacă și îi ia mâna, ca și cum totul e în ordine.

— Uite, îi repetă, așezându-i mâna inertă, cu vene proeminente, pe mâneca ei albăstruie. Mi-ar trebui o broșă în formă de libelulă la rochia asta, nu crezi?

El dă din cap, dar nu pare să înțeleagă.

Nu e prima oară când face asta, iar Alice se neliniștește. Aproape o oră încearcă tot felul de șiretlicuri pentru a-l trezi pe Eduard. Fără a renunța la zâmbetul ei degajat, îi amintește cum l-a ținut prizonier pe regele francez Ioan cel Bun timp de șapte ani după bătălia de la Poitiers, unde a fost capturat de prințul Angliei. A fost cea mai glorioasă victorie a Angliei, a regelui și a fiului său. Îl asigură pe Eduard că este regele regilor. Dar nu are nicio reacție.

— Îți amintești? îl întreabă. Se zice că Ioan și nouăsprezece dintre cavalerii lui s-au îmbrăcat identic pentru bătălie, ca să-ți păcălească soldații. Dar tot l-am prins.

Îi strânge mâna lui Eduard, care e tot inertă.

— Îți amintești că apoi a scăpat și s-a dus în Franța? îi șoptește din ce în ce mai întristată. Îți amintești că a scăpat și fiul lui, căruia

francezii n-au vrut să-i plătească răscumpărarea, dar s-a întors de bunăvoie la tine, făcând drum întors la Londra, pentru că n-a vrut să-l dezonoreze pe regele Angliei, care îl primise atât de bine?

Eduard zâmbește stins.

— Îmi amintesc când s-a întors.... și convoiul... spune ea cu glas stins.

Dă din cap ca o marionetă, încercând să-l determine să-i răspundă.

— A fost cel mai emoționant lucru pe care l-am văzut vreodată. Te-am venerat în ziua aia, cel puțin de unde mă aflam, din stradă. Cred că nimeni din mulțime n-a strigat și nu și-a fluturat mâinile mai mult ca mine.

El o aprobă dând din cap și-i strânge mâna fără vlagă. Însă Alice nu e sigură că înțelege.

„E doar o toană", își zice ea cu hotărâre. „O să treacă imediat ce-o să se odihnească. Îl trimit direct la culcare când ajungem."

Alice a ticluit pentru Eduard un plan prin care să obțină banii de care are nevoie să câștige războiul din Franța – o victorie care i-ar restaura gloria de altădată.

Nu e unul simplu, căci în acești ani sterpi, plini de eșecuri, obținerea banilor pentru război a devenit o chestiune deosebit de delicată.

Singurul motiv pentru care Anglia n-a fost înfrântă definitiv în Franța este că, după umilința îndurată peste hotare cu un an în urmă, ducele de Lancaster a încheiat în termeni rușinoși un armistițiu pentru douăsprezece luni. Nu mai sunt bani pentru război, așa că, în curând, ducele va fi nevoit să meargă din nou în Franța ca să renegocieze armistițiul, în încercarea de a întârzia bătălia încă un an. Discuțiile care urmează să aibă loc în Bruges vor fi și mai umilitoare. Englezii, în mândria lor, ar prefera o altă soluție, însă finanțele nu le permit asta.

Regele Eduard nu poate strânge destui bani pentru luptele din Franța fiindcă, în zilele sale de glorie, a cheltuit peste măsură, cumpărând nave, cai de război, steaguri stracojii și trompete

aurii, a falimentat casele de credit florentine și a blocat activitatea comercială din toată lumea.

Bancherii din Lombardia și Florența au avut nevoie de zeci de ani să își repună afacerile ușor-ușor pe picioare. Însă coroana Angliei le datorează mii de lire sterline, sume notate de funcționari cu mare băgare de seamă pe sute de obligațiuni nerespectate și copii compromițătoare care încă mai zac pe birourile caselor de credit, obligațiuni la fel de nefolositoare pentru scopurile comerciale cum sunt pentru război flamurile și stindardele cavalerilor englezi aflați fără suflare pe câmpurile de luptă, captivi în armuri. Italienii nu mai dau cu împrumut până nu sunt retrase sutele de insulte aduse onoarei creditorilor și nu le dispar găurile din buzunare.

Cu fiecare nouă înfrângere sau umilință, palatul vuiește de șoapte. De s-ar înduplеca italienii să-i mai împrumute! Dar nimeni nu știe cum să-i înduplece.

Astfel că singurii bani pe care regele îi poate strânge sunt cei de la negustorii lui. Mulțumită prosperității comerțului cu lână, acești trei negustori sunt acum mai bogați ca niciodată; și nu doar din comerțul cu lână, căci vând scorțișoară, anason, coriandru, rodii, migdale, portocale, aripi de rechin, cozi de pește-sabie sau de sirenă. Desigur, ce le-a adus gloria a fost prețul ridicat al lânii englezești. Regele se bazează foarte mult pe Walworth și pe ceilalți doi amici ai lui, acum că nu mai are pe nimeni altcineva. Poate că ar trebui să se arate recunoscători. Dar nu sunt. Desigur, sunt onorați că apelează la ei, dar știu că nu-și vor recupera banii. Fac calcule și analizează: regele nu le va da banii înapoi, războiul le afectează interesele financiare, ducele nu va câștiga nici dacă îi fac rost de cea mai bună armată din lume. Acasă la Chaucer, Alice l-a auzit pe Walworth râzând și vorbind cu Brembre despre duce: „Cine, el? Nu e în stare să conducă nici măcar un grup de coriști spre Chepe. Cu harta în mână!“ Prin urmare, de ce ar arunca bani buni după atâtea pierderi? Comercianții din Londra preferă să-și țină banii în conturi în loc să sprijine o slabă speranță că Anglia mai poate ieși victorioasă. În sinea ei, Alice înțelege motivul. Lui Eduard i se pare un mister. Cerșește bani negustorilor cu zâmbetul

pe buze, dar cu îndeajuns de multă demnitate. În fiecare vară îl uşurează pe proaspătul numit primar, slab de înger, de o sumă mare de bani; se amuză pe seama slăbiciunii lor pentru glorie. Toate ca toate, dar nu vrea să se vadă umilit.

Prin urmare, problema o constituie bancherii italieni, putred de bogaţi, însă total neinteresaţi să mai împrumute un rege lovit de soartă, şi cei trei comercianţi puternici din Anglia – bogaţi, în curs de a se îmbogăţi şi mai mult, dar îşi ţin baierele pungii strâns închise. Şi-l aminteşte pe Walworth acasă la Chaucer, chicotind amar cu faţa acoperită cu palmele, ca să-l vadă toţi, şi spunând: „Cât de mare va fi împrumutul pe care-l va cere regele: 15.000 sau mai mult?“

Şi dacă regele găseşte pe altcineva în Anglia, îndeajuns de bogat să-i dea cu împrumut oricât doreşte? Asta e soluţia.

În casa lui Chaucer, Alice şi-a dat seama că poate transforma această idee în realitate. Pentru ce există Richard Lyons?

Ea ştie mai bine decât oricine cât de bogat a ajuns Richard Lyons. S-au descurcat binişor cu permisele speciale pentru comercializarea lânii; iar partea lui Alice şi cea a lui Latimer au fost mici. Lyons e putred de bogat – e atât de bogat încât îşi permite fără nicio problemă să-i dea regelui 15.000 de lire. Poate chiar mai mult. Spre deosebire de ceilalţi negustori, flamandului îi va face plăcere să-l sprijine pe rege. Devenind bogat, tânjeşte să fie respectat. Walworth a bănuit oarecum pericolul pe care-l reprezintă Lyons şi a încercat să-l atragă în grupul lui, dându-i o slujbă măruntă în administraţia de la Guidhall. Dar nu e de-ajuns. Lyons e puternic. Nimic nu l-ar mulţumi mai mult decât să-i în lase în urmă pe Walworth şi întregul City, făcându-l pe rege clientul şi apropiatul său.

Singura problemă din planul gândit de Alice este faptul că Lyons încă nu-l cunoaşte pe rege. (Permisele au fost ideea ei, şi tot ea, în schimbul unei sume de bani, l-a făcut pe Latimer să semneze documentele. La momentul respectiv nu exista niciun motiv să-l deranjeze pe rege cu detalii.) Dar acum poate să-l prezinte pe Eduard lui Lyons – nimic mai simplu. E timpul să se cunoască.

Alice își dorește foarte mult să-i dea peste nas lui Walworth, un om enervant de bun, căruia îi place să le amintească oamenilor că există reguli, respectabil, plin de sine, tradițional, care se fălește cu faptul că este prieten cu episcopul Courtenay din Londra și își exprimă tare și răspicat suspiciunile față de toți preoții tineri care nu agreează Biserica Romei. Alice știe că Walworth nu e tocmai întruchiparea virtuții, așa cum pretinde, indiferent de impresia pe care o lasă chipul lui angelic. Face o avere de pe urma caselor de toleranță flamande din Southwark. Nu înțelege de ce nu renunță să mai facă atâta gălăgie pe tema exportului de lână fără taxe, care ei și lui Lyons le aduce profituri frumoase de multă vreme. Însă din cauza agitației iscate de Walworth, care ține morțiș să informeze pe toată lumea, ba chiar să-i aresteze pe unii, încep să apară semne de întrebare. Iar Alice n-are altă soluție decât să-i ceară lui Lyons să se oprească. Tocmai de aceea Walworth merită o mică lecție.

Astfel, toată lumea va fi fericită. Planul lui Alice este următorul:

Întâi de toate, domnul Lyons nu trebuie să se mai folosească de permise ca să exporte lână fără a plăti taxe. (Chaucer va fi încântat – profitul Angliei din comerțul cu lână va crește, punându-l pe el într-o lumină bună. Poate chiar va primi o mărire. Și e bine ca Lyons, Alice și Latimer să iasă din afacerea cu lână, punând astfel capăt discuțiilor.) Apoi, Alice îl va prezenta pe Lyons regelui. Străinul îi va împrumuta 20.000 de lire. (Regele va fi încântat de această sumă, mai mare decât cele 15.000 de lire de care se plângea Walworth, care nu va afecta buzunarul lui Lyons, încântat să-și arate generozitatea.) În al treilea rând, Lyons va câștiga 10.000 de lire pentru un asemenea împrumut, deci în final va primi înapoi 30.000. (Dobânda uriașă de 50% îi va lua ochii, iar regele niciodată nu observă scrisul mai mic din documente.)

Negustorii englezi nu vor fi invidioși că Lyons va intra în grațiile regelui când vor afla că flamandul acceptă să primească înapoi doar jumătate din sumă, în monede de aur. Cealaltă jumătate îi va fi înapoiată sub forma dezonorantă a obligațiunilor, acele promisiuni deșarte pe care, cu mulți ani în urmă, regele le-a

făcut italienilor. Cum regele nu le-a plătit italienilor datoria, acele inutile obligaţiuni nu vor fi încasate la adevărata lor valoare, ci la jumătate din suma scrisă pe ele – prin urmare, orice hârtie semnată de rege, prin care promite să plătească unui creditor italian 100 de mărci, valorează doar 50 de mărci. Chiar şi aşa, cei din City îl vor considera pe Lyons naiv să accepte 50 de mărci de la un rege schimbător ca vremea. (Dar Alice ştie că lui Lyons nu-i pasă dacă regele nu-i înapoiază nimic din datorie, căci răsplata îi revine din dobânda grasă. În plus, îşi construieşte o relaţie cu regele, care-i va prinde bine mai târziu. Deci n-are motive să se plângă.)

Şi mai important, înţelegerea ar putea să pună în sfârşit capăt tachinărilor intense dintre rege şi italieni. În cele din urmă, bancherii italieni, care au prescris datoriile regelui Angliei cu mulţi ani în urmă, vor începe să-şi recupereze banii. Într-adevăr, vor primi doar jumătate din ce i-au oferit, dar e mai mult decât au sperat în tot acest timp. Deci vor fi mulţumiţi. Asta ar putea să-i convingă că regele Angliei începe să rezolve situaţia financiară a ţării. Poate chiar îi va convinge pe italieni să-l împrumute din nou. Şi, cu sprijinul lui Lyons şi al italienior, cine ştie care va fi deznodământul războiului?

Nu e de mirare că Alice e mândră de acest plan. E grandios. E făcut în interesul poporului. Îi arată maturitatea. Şi rezolvă problemele tuturor.

Însă ce o încântă mai mult pe Alice este că totul a izvorât din nişte cuvinte spuse la întâmplare la masa lui Chaucer şi dintr-un schimb de priviri dintre ea, Lyons şi Latimer, în timp ce Walworth se amuza pe seama împrumuturilor – un moment de inspiraţie în care a întrezărit o soluţie. Chiar se mândreşte că, deşi acum trăieşte bine şi nu mai e tânăra care a fost, are încă mintea ageră.

„Ce bucuros o să fie Eduard“, îşi zice, zărind zidurile palatului de la Sheen.

În odăile regelui domneşte haosul: pereţi reci şi goi, un pat cu baldachin neacoperit, ca o barcă singuratică fără pânze, o grămadă de cufere întredeschise şi de saci şi o adunătură de oameni care

se agită în jurul lor, bolborosind nemulțumiți. Au ajuns târziu la Sheen. Femeile, obosite și cu poalele rochiilor pline de noroi, se străduiesc să recupereze din timpul pierdut, desfăcând în mare grabă tapiseriile și înfoind pernele găsite cu greu de domnișoare în bagaje. Băieții scot praful din ele cu o mătură. Prin ferestrele deschise pătrunde o briză răcoroasă de primăvară. Urcați pe scaune sau pe scări, feciorii mai înalți agață brocarturi și tapiserii grele, întinzându-se să le prindă în cuiele bătute în pereți; din când în când, îi lovesc pe cei care trec cu brațele încărcate cu haine, pământufuri, așternuturi, pomade sau parfumuri, mormăie și înjură în barbă efortul supraomenesc pe care îl fac pentru a crea într-o clipită splendoare în palat.

Alice se plimbă printre ei cu același zâmbet șters, atât de util la curte, care parcă spune: „Nu sunt supărată, dar nu-mi vorbiți acum. Sunt ocupată și importantă. Am lucruri mai bune de făcut decât să vă suport ineficiența."

În mână are o sacoșă. Nu adresează niciun cuvânt nimănui. Se strecoară în anticamera cu vedere spre parcul în nuanțe de verde și cenușiu. În ciuda anotimpului, focul este aprins (bietului Eduard îi e frig), iar din cada în fața căreia atârnă o perdea cu funde verzi, pentru intimitate, ies aburi.

Eduard stă pe un scăunel lângă fereastră, încă în haina de călătorie, care are un miros acru, cu umerii lăsați – un bătrân aflat aproape de sfârșitul vieții, care admiră natura, acolo unde până și un rege trebuie să se întoarcă într-o bună zi. Auzind-o intrând, se întoarce speriat. Apoi, văzând-o, surâde și își reia firul gândurilor, în timp ce ea se mișcă în jurul lui.

Detaliile contează. Lui Eduard îi place să se spele de praful de pe drum de îndată ce ajunge într-un loc nou. Așa se izolează de lume până când se reface îndeajuns de mult încât poate să se comporte iar ca un rege. Alice a transfomat baia într-un ritual.

Le-a cerut slujitorilor să pună apa la fiert încă de la prânz, ca el să nu fie nevoit să mai aștepte. Un rege nu trebuie să aștepte lucrurile care-i fac plăcere. Din clipa în care au plecat din Westminster, nu l-a slăbit din ochi pe omul care a dus călare sacoșa cu prosopul

mare și perdeaua pentru cadă – făcută din cel mai fin material brodat, cu atât de mulți lujeri, flori albastre și păsări încât reproducerea lor ar putea orbi o duzină de croitorese. Știa că va avea nevoie de sacoșă de îndată ce ajung la Sheen – momentul în care, o știe din experiență, se va dezlănțui haosul creat de mutare. Eduard adoră această perdea. O ia oriunde merge.

A ținut în rania ei sticluța cu ulei de trandafir și bureții de baie dăruiți de breasla măcelarilor, din care fac parte Brembre și Philpot, pieptenele cu dinți de aur, foarfeca poleită cu argint, uleiul de lavandă pe care-l va folosi pentru a-i frecționa glezna dureroasă și fețile pentru bandajat. De asemenea, a mai ținut trei trandafiri culeși dimineața din grădinile de la Westminster, pe care i-a învelit într-o pânză umedă și i-a adus într-o cutiuță de lemn.

Le aranjează pe toate pe pervaz. Picură puțin ulei de trandafiri în cada aburindă, urmărind cerculețele care se pierd apoi în apă, și adulmecă parfumul puternic de flori ce se ridică din aburi.

În cele din urmă, deschide cutia.

— Uite, zice, iar el își întoarce privirea spre ea.

Cu mișcări lente, răutăcioase, rupe capetele firave ale trandafirilor, adună trei pumni de petale proaspete și rozalii, apoi desface perdeaua și, cu un gest de magician, le aruncă în apă.

Parfumul tainic și încântător al primăverii se răspândește până în locul în care stă regele. În cele din urmă, adulmecă aerul și, văzând petalele de trandafir, pare că înțelege. Surâde slab și pentru prima oară în această zi se uită în ochii ei.

— Ce frumos, murmură și-i caută mâna.

Ea se gândește cu tristețe că este recunoscător și surprins, ca și cum e prima oară când face asta pentru el.

— Ești foarte bună cu mine, draga mea.

Îl sărută pe creștet.

— Îmi place să te fac fericit, îi răspunde și, punându-și mâinile pe umerii lui, îi scoate haina.

„Degradarea umană – procesul lent de reîntoarcere în țărână – e o chestiune ciudată", își zice Alice în timp ce-l dezbracă, dezvelindu-i brațele și picioarele sfrijite, pieptul solzos, spatele cocoșat,

membrul care îi atârnă inutil. Apoi se îmbărbătează și îl împinge ușor, sprijinindu-l, ca să intre în apă. A slăbit tare mult, dar este încă îndeajuns de greu ca să-i taie respirația.

Când l-a văzut prima oară așa, cu privirea absentă și nesigură? Nici nu-și mai amintește primii fiori de teamă pe care i-a simțit atunci când el a început să uite ba un cuvânt, ba un nume. Dar își amintește cu precizie vremea în care credea cu tărie că e sănătos tun. În minte, reface cu greu drumul de la acele vremuri fericite până la primele semne de declin. De pildă, regele era perfect sănătos în ziua în care l-a auzit vorbind cu Wiliam de Wykenham, un omuleț mult prea pretențios. Era o discuție pe care n-ar fi trebuit să o audă – dar cum să nu audă, având în vedere că se afla în aceeași cameră? Trebuia să aibă grjă să nu le lipsească nimic, să le toarne vin și să brodeze cuminte într-un colț, cu privirea ageră plecată, gura închisă și urechile ciulite, ca întotdeauna. Episcopul cancelar l-a dojenit cu blândețe că nu se spovedește destul de des, iar regele i-a răspuns cu umorul care îl caracteriza pe atunci:

— Dragul meu, de când vârsta a treia îmi bate la ușă, am fost nevoit să renunț la futaiuri și dueluri, așa că despre ce aș putea să-ți mai povestesc?

Alice nu va uita niciodată fața roșie ca racul a bietului episcop de Winchester. A trebuit să-și muște buzele și să se concentreze cu forța asupra lucrului de mână pe care oricum nu avea să-l termine vreodată, ca să nu râdă. Chiar și acum, când își amintește, surâde. Bineînțeles că Eduard nu s-a sfiit să-l șocheze pe episcop. Ba chiar a continuat în stilul vesel și deșănțat de altădată:

— Dar mă gândesc la ele. E posibil să ai dreptate. Poate e timpul să mă spovedesc.

Când se întâmpla asta? Probabil înainte ca William de Wykeham să fie scos din funcția de cancelar, adică în urmă cu aproape trei ani, pentru că Alice i-a confiscat conacul de la Wendover de aproape doi. Eduard a împlinit șaizeci de ani puțin înainte de asta. De atunci mintea i se încețoșează tot mai mult, dar nu știe exact când a început – poate în momentele în care nu se uită la el.

Era mai rău decât degradarea fizică. Pe asta măcar o înțelege. Nu mai ține minte când a făcut ultima oară dragoste cu Eduard, dar cu siguranță a fost înainte de acea replică glumeață dată lui William de Wykeham. În orice caz, nu mai vrea să-și amintească ultimele zvâcniri de virilitate ale bătrânului rege, momente în care amândoi se străduiau, iar uneori se amuzau împreună pe seama neputinței care vine odată cu vârsta. Acele ultime încercări s-au pierdut în noianul de amintiri. Preferă să-și aducă aminte începutul: pasiunea înflăcărată, trupul lui gol, mirosul animalic, înainte de cel de ulei medicinal și urină.

Totuși, nu s-a pierdut cu totul. Chiar și acum, Eduard încă mai are momente de sclipire, când vorba îi este plină de vitalitate, ironică și glumeață, când pare că zilele precum cea de azi sunt doar trecătoare. Alice prețuiește astfel de momente.

— Tu... îi spune drăgăstos, apoi îl scoate din cadă și, cu mare greutate, îl duce înapoi pe scăunel.

Își trage răsuflarea, apoi îngenunchează în fața lui și îl șterge cu putere cu prosopul. Se uită în sus, ocolind burta lui umflată și lăsată, în ochii migdalați și frumoși care o privesc peste barba udă. Asta înseamna intimitatea, în iarna vieții. Asta e tot ce poate fi. Probabil i se pare trist unui bărbat care odată se bucura din plin din plăcerile cărnii. Alice îi spune cu o voce profundă:

— ...Încă ești cel mai frumos bărbat din lume.

Apoi, cu mișcări senzuale, îi mângâie coapsa plină de pete.

Se simte revigorat după baie. Zâmbește cu șarmul de altădată. Își pune mâna noduroasă pe creștetul ei, ca și cum ar intenționa să o tragă spre el. Dar Alice știe că nu o va face. Iar regele știe că, deși gesturile ei sunt senzuale, nu se așteaptă să facă dragoste cu ea. Dar îi place jocul, așa că participă și el.

Asta au împărtășit dintotdeauna: plăcerea jocului, convingerea că te poți juca în voie cu niște realități de care alții n-au curajul să se atingă, un simț al umorului păgân, de faun. „Pentru toate astea, n-are nicio importanță ce-i face bătrânețea“, își spune Alice.

În vreme ce îl îmbracă în cămașa de noapte și-i pune papucii în picioare, regele începe să îngâne un cântec, apoi se lasă condus pentru a-i fi oblojită rana de la gleznă.

Odată ce rămân singuri în cameră, iar el s-a așezat confortabil în fotoliul moale din fața șemineului, Alice îi pune un picior în ligheanul cu apă de lavandă și îngenunchează în fața celuilalt. Unge cu unguent marginile uscate și zgrunțuroase ale rănii care nu se mai vindecă, apoi îi înfășoară glezna, a cărei piele e prea bătrână să se mai regenereze, în fețile tăiate frumos. Încearcă să-și stăpânească groaza tainică pe care o simte gândindu-se la osul de sub stratul de piele în descompunere – semnul palid al morții –, care așteaptă să iasă la suprafață.

Abia acum, când îl vede pe Eduard întins pe perne, bucurându-se de masajul făcut de mâinile ei tinere, care mai țin puțin la distanță atingerea rece a morții, și mormăind ușor din când în când – oricum, pare mai întremat și are un licăr în ochi –, Alice socotește că este momentul potrivit.

Începe să-i povestească despre planul ei, continuând să-l maseze. El mormăie în continuare.

— Lyons o să te scutească de datoria față de italieni, îi zice.

— Mmm...

— Și se rezolvă și problema cu exportul de lână. A promis că se oprește.

— Mmm...

Ar trebui să pară mai încântat.

— Ai avea banii care-ți trebuie pentru anul ăsta, și italienii s-ar putea răzgândi...

Puțin neliniștită, se întreabă dacă bolboroselile lui sunt un semn că înțelege ce-i spune, sau că-i place masajul. Sau poate sforăie? Câteodată moțăie în timp ce alții îi vorbesc. Și abia a făcut o baie.

— Asta ar fi bine, continuă ea. Nu crezi?

Își ridică privirea spre el în timp ce-i leagă bandajul. Are ochii întredeschiși. Zâmbește ca o pisică maidaneză bătrână, cu urechile sfâșiate, cicatrice în jurul ochilor și o lăbuță sau două lipsă, care se lăfăie la soare pe un zid. Abia când ea își îndepărtează mâinile și îi lasă piciorul jos din poală, mormăitul încetează. Surprins, se uită la ea.

— Nu crezi? repetă Alice mai ferm.

Nu-i vine să creadă că nu o ascultă. Crezuse că planul îl va încânta peste măsură, că-i va fi recunoscător. Așa ar trebui, pentru că e cel mai îndrăzneț plan de economii din toate planurile pe care le-au avut curtenii săi în ultimii ani.

— Ce, ce-ai zis? bolborosește el. Ah... Da, sigur.

N-a fost atent la niciun cuvânt, dar crede că poate scăpa basma curată. Întregul plan diplomatic pus la cale de Alice, analiza procentelor și a profiturilor și încercările de a se convinge singură că printr-un astfel de plan își dovedește capacitatea de a fi un viitor strateg important, un înger păzitor al ducelui Ioan, se duc pe apa sâmbetei.

Însă Alice nu e întotdeauna un diplomat bun. Mânia pe care o simte din cauza faptului că ideea ei a stârnit o asemenea reacție dezamăgitoare e prea puternică pentru a mai lăsa loc autocriticii. Nici nu se mai întreabă dacă a ales, într-adevăr, bine momentul sau dacă Eduard e în stare să vorbească despre datoria țării.

În schimb, se întreabă: „Doar atât însemn pentru el, după atâția ani? Am ajuns să mă ignore? Sunt o slujitoare, o asistentă, două mâini afurisite?“

Dar, după ce-și mai potolește trăirile, se răzgândește: „Nu e un capăt de țară dacă nu vrea să mă asculte. Ar accepta dacă ar mai avea un dram de rațiune. Ar accepta planul cu brațele deschise.“

În cele din urmă, trage aer adânc în piept și își spune că e de datoria ei să-l ajute să ia decizia corectă.

— Lordul Latimer te susține, rostește tare și repede, semn că nu are chef de glume. Și el crede că împrumutul ăsta ar fi soluția pentru mai multe probleme.

— Latimer... începe Eduard. E un om bun Latimer. Foarte bun.

Dar pare agitat. Se uită în jur. Începe să priceapă că s-a terminat masajul, că piciorul e bandajat. Următoarea ședință de relaxare e abia dimineață.

„E și ăsta un răspuns“, își zice Alice. „N-am de ce să mă agit din cauza lui. A acceptat.“

— Ești obosit. Haide în pat, îl îndeamnă cu multă candoare.

El dă din cap. Abia își ține ochii deschiși; arată ca un copil lipsit de ceea ce-i face plăcere.

Alice îl ajută să se ridice. Regele rămâne moale, cu o mână pe umărul ei. Când ea începe să meargă cu pași mici spre pat, o urmează târșâindu-și picioarele.

— Să-i spun lui Latimer să pregătească hârtiile? Și să-l trimit la tine mâine dimineață?

Regele dă din nou din cap. Alice își dă seama că a uitat deja întreaga conversație. Nu vrea decât să fie pus în pat, mângâiat și răsfățat.

Alice se îndreaptă spre ușă, trimițându-i nenumărate bezele, ca unui copil. Când ajunge la ușă, el doarme deja.

Odată afară, Alice și ridică poalele rochiei și aleargă cât poate de repede pe coridor. Picioarele ei zdravene mănâncă pământul, simte cu încântare că i se taie respirația, că tot sângele îi urcă obraji, că o străbate un val de căldură. Nu se poate stăpâni. După atâtea ore în care a trebuit să se miște încet, acum se poate bucura de faptul că e tânără și vie.

Dar mai întâi trebuie să-l găsească repede pe William Latimer.

În ochii lui se reflectă flacăra lumânării. Slujitorul a plecat. Chipul lui oacheș și uscățiv e brăzdat de cute adânci. Când zâmbește, lordul Latimer arată ca un leu care mârâie: are pleoapele întredeschise, capul lăsat mult pe spate. Arată vizibil satisfăcut; un animal de pradă care e conștient de puterea lui. Trebuie să fi fost o fiară în pat la tinerețe.

— Să știi că nu se oprește aici, îi spune calm, parcă mârâind și torcând în același timp. Adică nu e nevoie să se oprească aici. Dacă vrei...

Ea așteptă. Ce vrea să spună? Sunt rezolvate toate problemele, nu?

Dar întotdeauna se poate merge mai departe. Întotdeauna se poate mai mult, și ea e conștientă. Așa că-și arcuiește sprâncenele, aparent încrezătoare. Nu trebuie să lase impresia că e naivă.

— Vrei să spui că... începe ea.

Nu e chiar o întrebare. Își împreunează mâinile și așteaptă.

Lumânarea pâlpâie pe masă, între ei. Latimer se uită în jur, fără să-și miște capul – are o rigiditate soldățească –, deși încăperea golașă n-are ușile sau ferestrele deschise. Își sprijină coatele de masă și se apleacă până când ajunge atât de aproape de Alice încât ochii săi par că se desprind – două cercuri verzi-aurii, plutind deasupra unei danturi albe, strălucitoare.

— Datoria pe care o obține Lyons, spune. Datoria redusă...

Alice așteaptă continuarea. Entuziasmul lui e molipsitor. Nu mai e la fel de stăpână pe sine cum voia. Simte că se apleacă tot mai mult, până când fața ei aproape că i-o atinge pe a lui – ca și cum ar fi un cuplu care urmează să se sărute. Inima îi bate mai tare.

— ...Cincizeci de mărci pentru fiecare sută împrumutată de la coroană...

— Da... răspunde monoton Alice.

— Să zicem că tu cumperi obligațiunile de la Lyons și dai puțin mai mult. Șaizeci de mărci, să zicem. S-ar bucura de profit.

— Da...

„Ai răbdare", își spune Alice în minte. „Nu trebuie să pari entuziasmată."

— Apoi, după ce devin obligațiunile tale, le încasezi de la trezoreria regelui...

— Da... spune Alice.

Nările îi freamătă, așteptând continuarea.

— ...La valoare nominală.

Alice rămâne fără aer. După câteva secunde ce par o eternitate, Alice observă că trupul nu o mai ascultă – pieptul i se umflă pentru a lăsa mai mult aer să intre, dându-l apoi afară. Nu-i mai pasă că glasul îi tremură, așa că-i spune:

— Vrei să spui că le-aș cumpăra cu șaizeci de mărci, dar aș primi pe ele o sută direct din trezorerie?

„Asta înseamna aproape dublul sumei inițiale. Deși Latimer cu siguranță o să vrea o parte din ei", își spune.

El dă din cap.

— Am împărți profitul.

Flacăra pâlpâie în continuare între ei, însă niciunul nu o mai observă. Alice vede numai cercurile aurii care dansează în fața ochilor ei.

După o lungă pauză, îl întreabă cu o voce monotonă:

— Cum?

Dar știe. Cei trei sute de curteni sunt împărțiți în două categorii, iar cea superioară – *domus magnificencie* – însumează mai mult de o sută de persoane care se ocupă de apartamentele regelui. Este condusă de Latimer. El e cel care, în mod oficial, are grijă de cine ajunge la rege. Latimer alege dintre cavaleri și nobili curteni pe cei care vor deveni apropiații regelui (în afară de Alice). Tot el îl supraveghează pe cel care se ocupă de categoria inferioară – *domus providencie* –, întreaga armată de oameni din bucătării, cămări, odăi de condimente sau grajduri, și de banii plătiți comercianților și fermierilor care aprovizionează curtea sau creditorilor regelui, de către vistiernic, vameș și de trezorier, cel care are grijă de veniturile regelui. Sir Richard Scrope e un bărbat cu păr dezordonat, genunchi și coate proeminente, frunte scorojită din cauza atâtor ore petrecute numărând monede și ochi neliniștiți, miopi.

Foarte aproape de Alice, dantura albă a lordului Latimer sclipește din nou.

— Sunt lodul șambelan, îi spune rânjind. Pot să-l conving pe Scrope. Nu e omul care să creeze probleme.

— Mmm... da... Faci orice să trăiești liniștit, îl aprobă Alice de dragul de a spune ceva drăguț, dar pare absentă.

Simte că-i zvâcnesc tâmplele și îi bubuie inima. Se gândește.

Vor face... Ar putea face o avere. Dacă o vor face... Ea și Latimer s-ar îmbogăți mai mult decât au visat vreodată.

Pe de altă parte, anulează beneficiile pe care speră că acest plan le va aduce relației dintre Eduard și negustori, comercianților, ducelui de Lancaster și țării întregi. Ea și Latimer (probabil și Lyons, pentru că oricum ar fi afla în scurt timp, așa că ar fi nevoiți să-i dea și lui o parte, nu?) ar obține cel puțin o parte din banii destinați războiului.

Prin urmare, ar fura de la Eduard, care o iubește. Ar încălca înțelegerea cu noul ei aliat, fiul regelui, a cărui protecție o caută.

Totuși, e aproape sigură că n-ar afla. Lucrurile astea se află numai dacă ai ghinion.

Ar deveni putred de bogată.

Gândindu-se la toate acestea, îl vede pe Eduard întins pe perne, cu barba udă, pieptănată în șuvițe gri, complet neștiutor că rana de la gleznă îi provoacă greață lui Alice, desfătându-se cu mirosul uleiului de lavandă cu care ea îl masează, torcând ca un motan bătrân, fără să facă niciun efort de a asculta planul pe care ea i-l propune ca să-i salveze vistieria.

„Câtă nerecunoștință!" își zice Alice.

Apoi îl vede pe Eduard extenuat, abia ținându-și ochii deschiși, lăsându-se moale pe ea, care îl târăște până în pat. Nici măcar acum nu-și dă seama că e greu, că neputința lui stârnește milă și că ea nu știe dacă are destulă putere să-l ducă. Sau poate că nu-i pasă.

Preț de-o clipă, egoismul bătrâneții o înduioșează. Probabil că ar simți aceeași recunoștință absentă față de orice persoană tânără și săritoare, față de oricine l-ar ajuta, din când în când, să iasă din întuneric și să mai câștige o oră sau două de viață. Lui Alice îi clocotește sângele numai la gândul că nu contează că ea îi stă alături, că din energia și vigoarea ei se hrănește. De fapt, s-ar mulțumi cu oricine.

— Ce zici? aude ca prin ceață.

Pierdută în gânduri – veșnica dilemă între a face și a nu face –, Alice nu și-a dat seama că și-a plecat ochii. Însă, auzind nerăbdarea înăbușită din glasul lui Latimer, își ridică iute privirea, cu un aer vinovat.

Dă din cap. Pentru prima oară, nu-i pasă dacă fața sau glasul îi trădează ezitarea. Până și sufletul îi este în cumpănă.

— Nu știu, răspunde.

Dar Latimer nu e naiv. În privirea lui catifelată vede clar că i-a citit gândurile.

— Draga mea, spune mieros, trebuie să te gândești puțin și la tine, îi spune torcând.

Urmează o tăcere prelungă. Alice voia să i se spună asta. Voia să fie linguşită. Dar simte că devine iar gânditoare, aproape ursuză. Îşi pleacă din nou privirea, însă de data asta îl aude clar:

— Trebuie să te gândeşti la viitorul tău. Toate astea...

Face o pauză pentru ca amândoi să audă cuvântul nerostit: *el*.

— ...N-o să ţină o veşnicie.

— Dar războiul? mumură Alice. Banii ar ajuta armata...

Pesemne că n-a fost suficient de convingătoare sau de sinceră, căci Latimer o opreşte:

— ...Armata, care n-o să iasă niciodată victorioasă dacă e condusă de ducele Ioan. Războiul n-are niciun rost sub conducerea lui.

Alice se uită direct la el. Începe să-şi mai revină după minutele nesfârşite în care simţurile i-au fost amorţite de privirea lui intensă – o paralizie adusă de gândul la acest pas uriaş către o ticăloşie deplină, bine ticluită. În schimb, se gândeşte numai la banii pe care i-ar obţine dacă acceptă. Gândul acesta o încălzeşte într-un mod ciudat – pielea îi e umedă, iar inima îi bate cu putere. El dă din cap încurajator. Ochii îi sclipesc, invitând-o să se bucure împreună cu el.

— Pacea e mai bună pentru Anglia decât un război inutil, zice Latimer vesel, mirosind victoria. Sincer. Şi mai ieftină.

Va fi bogată.

Tăcerea devine tot mai adâncă. Ochii lui căprui-aurii o privesc în continuare.

Apoi, spre surprinderea amândurora, Alice râde scurt şi trage mult aer în piept.

— Da, spune tare şi răspicat.

7

Roata Destinului

Alice nu doarme bine în prima noapte de la Sheen. După ce se zvârcolește mult timp în pat, se ridică înainte de sosirea zorilor. E neliniștită din cauza conversației cu Latimer. Mormăie câteva scuze în fața lui Eduard, care nici nu s-a dezmeticit, îi obține permisiunea, își ia calul, se întoarce la Londra, luând-o spre est, unde se află Essex.

Trebuie să-i ceară sfatul Tușei.

Când Alice era doar o copilă și ducea țigle cu căruța la St. Albans împreună cu Tușa Alison (aude limpede vocea blândă a Tușei: „Ai fost fetiță cuminte, așa că o să-ți arăt puțin lumea. De ce nu?"), a văzut o imagine pe fereastra unei biserici pe care o va ține minte toată viața.

Imaginea e comună. Mulți dintre supraviețuitorii ciumei sunt obsedați de zeița Destinului și de roata ei. Apare pe vitraliile tuturor bisericilor din ținut.

Desigur, zeița Destinului n-are nimic creștin, însă preoții îi ignoră natura păgână pentru că atrage sute de oameni la slujbe. Pentru viteji, oportuniști sau aventurieri deopotrivă, zeița Destinului reprezintă speranța că vor ajunge fără niciun efort în vârful roții. Iar pentru toți ceilalți, cei ursuzi și nemulțumiți, reprezintă ceea ce urmează apoi: distrugerea după bunul plac a celor lacomi.

În privirea celor care stau acasă și nu îndrăznesc să-și încerce norocul la noul joc al vieții se citește indivia. Oricine nu reușește să facă degrabă avere își dorește să-l vadă pedepsit pe cel care reușește. Gândul la pedeapsa pe care zeița o are pregătită la capătul roții îi mulțumește până și pe cei mai ursuzi dintre enoriași, care se uită cu amărăciune la vitraliul colorat, așa cum îi mulțumește speranța pe cei care visează.

Ce văd enoriașii pe fereastră: zeița Destinului, o ispititoare, o femeie ușoară, învăluită într-o lumină orbitoare, care se uită în jos cu un surâs provocator, ademenindu-i pe toți să riște, să urce pe roată, să-și facă un nume, să se îmbogățească repede.

Și iată ce-au pățit oamenii din acest vitraliu, care au acceptat provocarea zeiței: victima, prinsă în mrejele acesteia, apare la stânga ei, pe roata care se învârte în sensul acelor de ceasornic. Acestui om fericit, căruia norocul pare să-i surâdă, îi flutură părul bălai în vânt în timp ce urcă fără niciun efort spre vârf; cuvântul *Regnabo*, pe care lui Alice îi place să-l traducă „Voi avea totul", plutește deasupra capului său mic și mândru.

Deasupra capului zeiței, chiar în vârful roții, stă un alt om, mai fericit. Pe capul lui scrie, cu aceleași litere înghesuite și negre, *Regno*: „Sunt în vârf!"

Dar pe enoriașii păgubași îi interesează cealaltă parte a roții pentru că, după ce i-a urcat pe oameni, roata îi aduce iar pe pământ.

Groaza de pe chipul celui din dreapta zeiței desfată privirile tuturor acestor oameni: groaza celui pe care roata l-a coborât, care și-a dat seama că zilele de glorie îi sunt numărate și strigă din rărunchi *Regnavi*: „Sunt terminat!" Dar cea mai mare plăcere le este provocată de starea de mizerie a ultimei siluete, cea de jos, care cade de pe roată și este strivită cu nepăsare sub picioarele zeiței. *Sum sine regno*, scâncește: „Am pierdut totul."

„Pe bună dreptate", gândesc enoriașii, țuguindu-și buzele. Mândria anticipează căderea.

Alice își amintește că prima dată când a văzut un astfel de vitraliu încântător, i-a spus Tușii un pic sfidător, ca un copil care-și

caută cuvintele pentru a exprima o idee serioasă, dar se teme că va fi luat în râs pentru că e naiv:

— Nu înțeleg de ce trebuie să fii distrus de roata destinului. De ce nu poți să cobori atunci când ajungi unde vrei? De exemplu, să te oprești în vârf?

Și își amintește că Tușa a pufnit în râs, dar cu blândețe, așa cum făcea mereu, cu un aer degajat și atotștiutor, apoi i-a spus:

— Știu ce vrei să spui, draga mea. Însă marea provocare a vieții e să știi când să te oprești.

Probabil încă de pe-atunci, când a văzut-o prima oară pe zeiță, la nouă sau zece ani, Alice a știut că își va încerca norocul pe roata destinului imediat ce va putea. Probabil că deja punea la cale un plan. Însă n-a bănuit cât de repede îi va surâde norocul.

Totul s-a întâmplat într-o zi oarecare, când se afla încă în Essex. Alice, o fetiță sprintenă de unsprezece ani, îi alerga pe Johnny, Wat și Tom printr-un lan de hasmațuchi – toți erau îmbujorați și veseli –, când unul dintre băieți, cel din față, probabil Wat, s-a oprit. Apoi s-au oprit ceilalți. Așa comunicau ei, își transmiteau unul altuia semnale – făceau cu ochiul sau dădeau din cap – și apoi reacționau prompt. Aveau încredere unii în alții – luați de suflet de Alison, au fost crescuți de parcă erau cu adevărat frați. Au coborât toți trei în șanțul de lângă ei, zdrențăroși, cu respirația tăiată și ochii în patru, căutând să vadă ce văzuse cel care se oprise.

În fața lor se afla o familie de străini, care își mâna caii de la râu înspre drum: mama, înaltă și deșirată, bolborosea nemulțumită; soțul ei, pesemne sub papucul nevestei, dădea din cap și gesticula în zadar din mâini; cinci fete, aranjate în ordine crescătoare – prima dintre ele doar puțin mai scundă decât Alice –, toate având aceeași expresie plictisită; călare pe un ponei legat cu o sfoară de mârțoaga valetului, un băiețel care moțăia și se lăsa legăna în ritmul animalului. Toți erau îmbrăcați curat, în haine noi. Iar caii erau bine hrăniți, grași și lucioși.

Uneori ai nevoie doar de o secundă. Din clipa în care Alice a ieșit din șanț, netezindu-și rochia zdrențăroasă, și s-a îndreptat

spre femeia îmbufnată, căci de la ea se aştepta să primească cel mai grabnic răspuns, viitorul ei era deja pecetluit.

— Aveţi nevoie de ajutor? a întrebat-o pe un ton vesel pe străină.

Familia Champagne i-a lăsat pe Alice şi pe ceilalţi trei puşti cu priviri jucăuşe să-i conducă acasă la ei, la fabrica de ţigle. Dar străinii aveau ochi numai pentru Alice. Iar când au ajuns, Tuşa i-a citit dintr-o singură privire. I-a cerut lui Alice să vadă de fecior, să-i dea din jucăriile ei, să se facă utilă; pe băieţi i-a zorit să pregătească de băut şi să taie pâine. Femeia a şters cu o cârpă un scăunel pentru a-şi putea aşeza dosul nobil, a acceptat berea oferită şi i-a povestit Tuşei totul: plecaseră din Londra să vadă conacul moştenit de la unchiul ei, care murise în timpul ultimei epidemii de ciumă, cu un an în urmă, dar s-au rătăcit şi n-au îndrăznit să ceară ajutor, s-au temut pentru viaţa lor în hanul mizerabil în care trăseseră în noaptea trecută, pentru că toată lumea îi privea cu suspiciune. Se îndreptau spre Sudbury. Ar fi încântată să doarmă acolo. Câţiva pureci din căpiţele de fân erau o nimica toată pe lângă privirile hulpave ale bărbaţilor de la han. Soţul ei a acceptat bucuros oferta. Însă fetele s-au strâmbat şi s-au tânguit ca nişte minorosiţe, făcând nazuri la masă de parcă le-ar fi otrăvit cineva şi uitându-se cu ochi îngroziţi la pereţii groşi şi la tavanul jos.

Când mama le-a spus copiilor să se ducă să se spele în râu, fratele fetelor, smuls de lângă jucăria adusă de Wat, a început să bată din picioare şi să zbiere cât îl ţineau plămânii.

— În viaţa mea n-am mai văzut aşa ceva, a murmurat Tuşa cu ochii în farfurie. Niciodată n-am fost refuzată.

Băiatul nu voia să meargă la râu să se spele dacă nu mergea şi Alice cu el. Asta pentru că, puţin mai devreme, Alice îl făcuse să râdă cu lacrimi jucându-se cu jucăria lui Wat, un căluţ de lemn căruia îi spunea vorbind pe nas „Dii, dii!“, făcându-l pe fermierul imaginar să cadă de pe el.

— Vreau cu *ea*! urla băiatul, iar Alice îl luă şi ieşi, spre uşurarea părinţilor care se albiseră la faţă.

Dar simţea că ochii lui Alison o urmăresc gânditori.

Știa la ce se gândea Tușa. Și ei îi trecuse prin cap același lucru. Alice era cea mai descurcăreață dintre toți copiii din grija bătrânei Alison și avea o privire ageră; găsea în conacele părăsite și colibele abandonate din cauza epidemiei, în care copiii își petreceau zilele, orice s-ar fi putut vinde la un preț bun; nu uita niciodată când auzea pe cineva spunând că îi trebuie ceva anume; în piață, se apropia sfioasă de persoana respectivă și îi spunea pe un ton melodios „Nu cumva căutați un vătrai?“ sau „Nu ziceați că vă trebuie o oală?“ Așadar, bineînțeles că și-a dat seama de importanța ocaziei la fel de repede ca Alison. Auzise destule, nu doar de la Tușa, ci și de la unchii și verii veniți din Londra să ia țigle ca să le vândă abațiilor sau mănăstirilor care le făcuseră o comandă, să ia din obiectele găsite de copii sau să mai aducă un copil găsit pe drum, abandonat (Alison avea o slăbiciune pentru copiii lăsați pe drumuri, așa cum fusese și ea; până și orfanii ajunseseră să valoreze ceva, căci toată lumea căuta cu disperare copii). Alice crescuse cu ideea că străzile Londrei sunt pavate cu aur.

Când s-a întors de la râu, după ce îl îmbăiase pe micuțul cu față angelică și somnoroasă, i-a auzit vocea Tușei venind din umbră, dând glas gândurilor ei:

— Aveți nevoie de cineva să aibă grijă măcar de unii dintre copii, iar Alice a mea e o fată bună.

Ea și Tușa Alison erau ca două picături de apă. Iar Tușa, care odată îi explicase că viața nu înseamnă doar fabrica lor de țigle din Essex, că dincolo de câmpiile ținutului e o lume care abia așteaptă să fie descoperită, i-a făcut pe ascuns cu ochiul și i-a surâs larg, de parcă îl prinsese pe Dumnezeu de picior.

Și chiar așa s-a întâmplat. În ziua următoare, Alice a plecat cu familia; ținea căpăstrul poneiului pe care se afla băiatul, fără să se uite înapoi, spre lanul de hasmațuchi, de unde Tom, Ham, Wat, Johnny și Jack o urmăreau și își fluturau mâinile osoase, luându-și rămas-bun. Nu voia să se întristeze și era deja ocupată, încercând să se facă utilă noilor ei prieteni – împletea ghirlande de flori pentru fete, fura mere pentru băiat, aducea diferite nimicuri dulci pentru părinți. Profita din plin de acea șansă.

Bineînțeles că familia Champagne a fost foarte dezamăgită când a văzut conacul – o ruină acoperită de buruieni, la fel ca acelea pe care Alice le știa prea bine; servitorii plecaseră în căutarea unui trai mai bun. Ar fi putut să le spună de la început că asta vor găsi, dar la cei unsprezece ani era suficient de matură să știe că nu e treaba ei să le deschidă ochii. Dar i-a mângâiat și i-a consolat. A prins un iepure ca să-l frigă pentru cină. După încă o săptămână, familia Champagne, nerăbdătoare să dea cât mai repede uitării rușinosul vis de îmbogățire rapidă, respira ușurată văzând Londra la orizont. Alice era tot cu ei.

— Uite, i-a zis micuțului Tommy Champagne, încercând să nu se minuneze de zidul uriaș din fața ei, de poartă sau de soldații care o păzeau. Ajungi acasă în curând.

Întotdeauna a știut că va ajunge sus. A trebuit doar să aștepte să se ivească o ocazie.

Un an mai târziu, când căruntul și îndureratul domn Champagne și-a îngropat soția și s-a apropiat de Alice, slujnica atât de utilă a familiei, plângându-i pe umăr și sărutându-i părul, n-a ezitat nicio clipă. Știa prea bine ce are de făcut. Chiar dacă era convinsă că iubirea – cea adevărată – îți apare o singură dată în viață, iar iubirea ei cu siguranță nu era bătrânul Champagne, căruia i se scurgea gălbenușul de ou pe bărbie, n-avea nimic de pierdut. Deocamdată Champagne era bun.

Și într-adevăr a fost bun cu ea în timpul scurt pe care l-a mai petrecut în această vale a plângerii. A lăsat-o să fie femeia puternică și independentă care era. Râdea ascultându-i poveștile. Drept răsplată pentru bunăvoința ei de a împărți așternutul cu un soț deșirat și cu pielea flască, Champagne a devenit mai darnic decât își aminteau fiicele lui că fusese vreodată, aducându-i funde cumpărate de la târguri. De asemenea, îi aducea și rochii noi – pe lângă cele ale fostei soții, ușor modificate – sau, pe măsură ce Alice auzea despre tot mai multe lucruri pe care putea să i le ceară, mătăsuri brodate; în cele din urmă i-a oferit chiar și lecții de franceză, pentru ca Alice să nu mai fie doar nevasta brutarului Champagne, ci o adevărată doamnă în ochii aleșilor săi clienți.

Champagne era atât de încântat că soția lui va vorbi în franceză cu mica nobilime încât n-a spus și n-a gândit niciodată nimic rău despre relația de prietenie pe care Alice a avut-o, în ultimele lui luni de viață, cu un tânăr profesor de franceză cu păr creț, originar din Hainault. Proaspăt stabilit în Anglia, tânărul Jean Froissart se bucura de cei câțiva bănuți pe care-i câștiga doar pentru că mergea o dată sau la două săptămâni în City, unde vorbea o după-amiază întreagă cu o tânără frumușică și tare doritoare să învețe franceza. Era o afacere bună pentru toată lumea. Așa cum spunea Tușa: „Culege orice întâlnești pe drum. Niciodată nu știi când o să-ți fie de folos."

Lecțiile de franceză și-au dovedit utilitatea, deși poate nu așa cum speraseră Tom Champagne sau Alice.

Tom a abandonat lupta cu viața la opt luni după căsătoria cu Alice. A murit chircit pe oala de noapte, o umilință pe care Alice a îndreptat-o cu abilitate dimineața, când l-a găsit rece pe jos, după care a chemat slujitorii. „Bietul de el", și-a zis în timp ce deschidea ferestrele, după ce îi schimbase poziția, îl spălase și ascunsese oala. „N-ar fi suportat fie găsit așa." Alice a înlocuit lecțiile de franceză cu rochiile de doliu. Însă un anume domn Perrers din Hainault, care, pentru că investise o sumă de bani în extinderea brutăriei familiei Champagne, a luat parte la discuțiile cu avocații, legate de noua amplasare a proprietății, a rămas profund impresionat de puținele cuvinte în franceză pronunțate atât de elegant de tânăra văduvă, dar și de norocul ei neașteptat (cel puțin așa a spus el). Domnul Perrers, rotofei, mare iubitor de delicii culinare, capabil să atingă extazul doar când auzea de un sos savuros sau de un vin bun, era ori prea bătrân, ori prea naiv, căci a plecat urechea cu bucurie la ideea măgulitoare a lui Alice. L-a convins că ar putea fi rudă cu o anume familie Perrers din rândul nobilimii, care a cumpărat odată țigle de la fabrică. Nu i-a spus exact cum a ajuns ea să cunoască acea familie. Nu-și amintește exact, dar e posibil să-l fi ademenit cu ideea că este o verișoară îndepărtată a acelei familii Perrers. Lui Perrers îi surâdea că Alice are puțin sânge nobil, și, pentru că era străin, oricum n-avea cum să-și dea seama dacă este

sau nu adevărat. N-avea nimic de pierdut. Una peste alta, Perrers s-a grăbit să-i ia locul brutarului și s-a însurat cu Alice la patruzeci de zile după înmormântarea lui Tom Champagne. Într-o altă casă, cu alți servitori, liberă să-i viziteze pe micul Tommy sau pe ceilalți „copii" din prima ei căsătorie (fiica cea mare era destul de matură ca să aibă grijă de băiat, iar o mătușă se îngrijea să le găsească fetelor un soț), Alice a cunoscut, alături de bătrânul negustor bogat și darnic, un cu totul alt trai. Odată ce te ridici din noroi, se gândea Alice pe atunci, și nu mai trebuie să goleşti oalele de noapte sau să scormonești prin ruine pentru a te întreține, îi poți mulțumi pe ceilalți doar vorbind. Înainte, în vechea ei casă, trebuia să vorbească în franceză în pat – *Oui, monseigneur* sau *Oh là là*, ce mușchi aveți! – dimineața, la prânz și noaptea, după care urmau scurtele lui izbucniri de plăcere. De data aceea, ca să-și facă fericit soțul, era de-ajuns să vorbească despre rețete – cu cât erau mai impresionante și cu cât erau mai scumpe ingredientele, cu atât mai bine. Iar el asculta cu mare atenție, le repeta în cel mai mic detaliu, închipuindu-și că gustă din fiecare, mormăind de plăcere:

— Frișcă *și* nucșoară *și* scorțișoară *și* piper? Toate se amestecă în sosul lăsat de carnea de păun? Mmm...

„Cine știe ce s-ar fi întâmplat mai departe dacă bietul Jankyn Perrers n-ar fi murit atât de curând?" s-a întrebat recent Alice. (A murit din cauza unui atac de cord, după ce mâncase homari la cină, la mai puțin de un an după ce se mutase în Anglia și la doar câteva luni după nunta lor.) Poate că ar fi rămas în City, unde s-ar fi îngrașat de bucurie și și-ar fi consumat surplusul de energie cicălindu-și noul soț, apoi pe următorul, să-i aducă un profesor nou de muzică, un alt șirag de mărgele sau mătăsuri. Aceea fusese o perioadă destul de fericită. Te poți mulțumi cu puțin când ești tânăr și nu iubești, când îți amintești ce înseamnă sărăcia și te simți recunoscător că ai mâncare și îmbrăcăminte, când n-ai nimic mai bun de făcut decât să te gândești la următoarea aventură, fie ea serioasă sau nu.

„Ba nu", spune o parte din Alice, „n-aș fi rămas în Londra. Viața îți oferă atât de multe, există atâtea zări spre care să-ți iei zborul!"

A făcut bine că și-a văzut de drum, că a mai pus mâna pe câte ceva, că a încercat lucruri noi, că a fost mereu cu ochii în patru. Până acum.

Și totuși...

Ceea ce vrea să facă acum... cu Latimer... ceea ce a acceptat deja să facă...

Nu e periculos? Nu e unul dintre motivele pentru care zeița destinului poate să învârte roata și să te arunce la pământ?

Alice oftează, dă din cap și înghiontește calul. Tușa va ști mai bine ce e de făcut.

Prima oară când Alice s-a întors la Tușa a fost după moartea lui Jankyn Perrers și după ce și-a asigurat poziția la curte. A găsit-o tot acolo, dar singură. Nici până azi Alice nu știe ce s-a întâmplat cu ceilalți orfani, cu băieții cu care crescuse la fabrica de țigle din Henney. Nici Tușa nu știa mai multe despre ei.

— Oamenii cresc. Își caută singuri norocul, i-a spus simplu.

Tot ce i-a spus lui Alice a fost că Jack murise, că Johnny se făcuse tâmplar și călătorea prin lume, iar Wat se înrolase în armată și era peste hotare. „Probabil că niciunul dintre ei nu știe mai mult despre celălalt", își spune Alice.

În lipsa lor, fabrica de țigle nu mai mergea bine. Întârziase cu o comandă mare făcută de abatele din St. Albans, care anulase contractul, așa că a rămas cu două mii de țigle scumpe. Ar fi fost imposibil să le vândă, având în vedere vremurile grele, războiul ce nu decurge cum trebuie și nobilimea care a sărăcit. Astfel că Alice a luat-o pe Tușa în grija ei. Îi era datoare pentru că o crescuse. Când se uita la chipul brăzdat al Tușei, un chip de om simplu din Essex, Alice se simțea acasă.

A convins-o pe bătrână să vândă fabrica și casa.

— Nu te împotmoli în trecut, a sfătuit-o.

În timp ce ședeau împreună la masa veche de lemn și se gândeau ce să facă mai departe, Alice i-a povestit femeii prin ce a trecut și i-a cerut sfatul.

„Ce vreau de la ea?“ se întreba în timp ce-i povestea. „E un om șubred de la țară. Ea nu știe despre lucrurile astea, despre palatul regal, despre limba franceză, despre mătăsuri. Cum să mă...?“

Dar Tușa știa.

— Profită! a îndemnat-o Tușa cu veșnicul ei glas calm și răgușit, de îndată ce Alice s-a oprit. Fă tot ce e nevoie ca să rămâi la curte. Se poate; normal că se poate orice dacă-ți pui mintea la contribuție. Pur și simplu fă ceva, nu te mai gândi. N-are rost să-ți irosești viața cu întrebări, când ai putea foarte bine să iei decizii pe loc și să-ți vezi de treaba ta, nu?

Dintr-odată, totul a părut mai ușor, iar Alice s-a bucurat că se poate baza pe un sfătuitor care nu șovăie niciodată, care știe ce vrea și acționează.

Alice i-a cumpărat Tușei o casă mare tot în Essex, dar mai la sud, și de-atunci a avut grijă de ea.

Tușa era severă, însă mereu veselă, iar Alice crede că și-a format caracterul pe drumuri. Din comentariile doar pe jumătate înțelese, spuse de vecinii sau bărbații de prin târguri, Alice a înțeles oarecum că fabrica de țigle n-a fost dintotdeauna a Tușei. Probabil că a obținut-o prin cine știe ce mijloace. Un lucru e cert, având în vedere numărul mare de „unchi“ care veneau pe la ei, și anume că Tușa a venit din Londra. Însă poate că nu de-acolo a pornit, ci din altă parte. Nu le-a povestit niciodată, dar Alice n-o condamnă pentru faptul că a fost discretă. Oamenii erau nevoiți să-și păstreze secretele, căci epidemia dăduse totul peste cap.

Spiritul vremii, indiferent ce nume ar purta – „lăcomie“, „ambiție“ –, se descătușase după atâtea vieți omenești pierdute. Așa zicea lumea. De la nașterea lui Alice fuseseră trei epidemii de ciumă, iar jumătate din Europa pierise; numai naivii se mai mirau că oamenii se schimbaseră. Supraviețuitorii nu se mai grăbeau să-i mulțumească lui Dumnezeu pentru norocul lor uimitor. („Ce legătură are Dumnezeu cu salvarea noastră?“ spuneau. Când episcopul de Bath și Wells încercase, la sfârșitul lui 1349, să spună o rugăciune pentru faptul că supraviețuiseră ciumei, răzvrătiții

din Yeovil îl încuiaseră împreună cu toți enoriașii lui în biserică, lăsându-i acolo o noapte întreagă.) Cei care știau ce este mai bine pentru ei uitaseră de Dumnezeu – unii mai încrâncenați spuneau că Dumnezeu nu-i urăște suficient de mult pentru a-i omorî și pe *ei*. Acum se atacă reciproc, certându-se pe câștiguri. Ceea ce este normal, până la urmă.

Epidemia a adus multe schimbări. Prima dată a venit uimirea: marfa era prea multă, cumpărătorii erau prea puțini, prețurile uriașe, iar supraviețuitorii rămași cu ceva bani în buzunar nu-și puteau crede ochilor că au un asemenea noroc. Lecția asta o învățaseră foarte repede Alison și prietenii ei din Londra: să ocupe casele părăsite, să doarmă în paturi străine, să preia munca celor morți (sau să nu muncească deloc), să mănânce din argintăria lor.

Apoi s-au înmulțit căsătoriile. Se făceau prea multe, dar nu din dragoste. Oamenii se căsătoreau cu orfani sau văduve din cauza foamei pentru bani, iar apoi își petreceau viața în certuri.

După aceea a apărut febra litigiilor – pe birourile judecătorilor se adunau dosare de moștenire. Mulți notari muriseră. Cazurile durau o veșnicie. Între timp, proprietățile abandonate erau ocupate ilegal de străini sau de biserică, tâlharii jefuiau la drumul mare, iar impostorii îi dezmoșteneau pe orfani, lăsându-i fără pământuri. O nouă etapă a vieții pândea în umbră, dincolo de câmpii (sau ce mai rămăsese din câmpii) și de tot mai puținele pământuri lucrate de țărani.

Pentru o scurtă perioadă de timp, șerbii ajunși niște schelete umblătoare, cu obraji supți, pungi negre sub ochi și cu picioare zdrelite și sfrijite, au fost scutiți de serviciile pe care trebuiau să le facă pentru stăpâni și de dijmele pe care le dădeau ca să-și mărite fiicele sau pentru pământul lucrat. Un an sau doi, până când s-au liniștit apele, iar oamenii au reușit să vadă cât pământ se mai poate lucra, țăranii și-au păstrat banii. Nu li s-au mai cerut dările anuale. Celor rămași fără tată nu li s-au mai cerut un animal pentru stăpân și altul pentru preot. Câteva luni binecuvântate n-au mai plătit nici când și-au măritat fetele departe de conac, lăsân-

du-l pe stăpân fără viitorii ei copii – viitorii cai de jug, al căror preț era stabilit în funcție de masa musculară și de sudoarea frunții.

Abia mai târziu, când proprietarii, preoții și nobilii și-au recăpătat puterea și au reînceput să-și ceară partea de la bieții oameni pe care-i aveau, și-au dat seama că e ceva putred la mijloc.

În prezent sunt prea puțini țărani în viață, prea mult pământ nelucrat și prea multe oferte ispititoare de a lucra pentru bani. Un om curajos sau lacom (care era diferența dintre curaj și lăcomie, până la urmă?) poate alege să trăiască mai bine decât predecesorii săi șerbi.

Cei care se eliberaseră de jug vorbeau. Vorbeau pe drumuri cu ceilalți țărani care se îndreptau spre ferme sau orașe, întorcând astfel spatele stăpânilor. Vorbeau cu preoții săraci, fără parohie – niște oameni slabi, cu ochi goi și robe roșii, care nu credeau că e nevoie de intervenția Bisericii de la Roma pentru a ajunge la Dumnezeu, care povățuiau mulțimile să întoarcă spatele și stăpânului spiritual, cântărilor latinești pe care nu le înțelegeau sau taxelor pe care le plătiseră până atunci cu speranța că se vor salva de la moarte sau că nu vor arde în focurile iadului. Dumnezeu e peste tot, ziceau în șoaptă: pe câmp, în case, nu doar în biserici. Și este un Dumnezeu bun, nu unul de care să-ți fie teamă. Fiecare om îl poate găsi pe Dumnezeu, trebuie doar să știe unde să se uite. Nu trebuie să dea bani pentru asta. Cei care nu se mai tem de Dumnezeu sau de nobili vorbesc în șoaptă. Însă privirea este amenințătoare.

Conducătorii țării considerau că situația este încă sub control – sau aproape –, atâta timp cât veștile care veneau de pe câmpul de luptă încă mai încălzeau inimile oamenilor, cât bețivii încă mai strigau „Trăiască Anglia victorioasă!“ prin crâșme, cât încă mai exista visul de glorie.

Dar acum regele e bătrân. Și cavalerii lui sunt bătrâni. Fanioanele lor și-au pierdut strălucirea. Armurile au ruginit. De ani de zile n-au mai auzit de nicio victorie în Franța – doar de eșecuri și de solicitări pentru răscumpărare.

Așa că oamenii încep să se facă tot mai auziți la drumul mare, iar privirile celor renegați de toată lumea sunt tot mai aprige.

Dar Tușei îi plac toate astea: vorbele spuse pe ascuns, răutatea, renegații. Încă mai adăpostește orfani sau rătăciți, dar nu copii, ci bărbați în toată firea, cu niște căciuli trase pe frunte pentru a-și ascunde cicatricele. Îi pune să-i muncească pământurile de la Gaines, căci îi place tare mult acolo. Nu se comportă ca un stăpân, bineînțeles. Le plătește atât cât îi cer, fără să crâcnească. Dă din cap când le ascultă poveștile nefericite. Îi lasă să doarmă în hambarele pe care le construiesc. De sărbători, le organizează petreceri sărăcăcioase. Își împarte cu ei norocul, așa cum o face cu oricine e dornic să se râdă, să bea și să dănțuiască. Pentru asta o iubesc toți.

Pentru asta o iubește și Alice. Oricât de puternică a ajuns Alice în ultima vreme, tot la Tușa se întoarce când întâmpină probleme.

Trece pe sub poarta Aldgate, ridicându-și privirea de pe cal să vadă dacă e vreun semn de viață la fereastra lui Chaucer (nu este). Alice se gândește că Tușa i-a făcut un bine arătându-i lumea de la nivelul celor de jos. Acei fugari murdari și plini de resentimente sunt tot mai îndreptățiți să fie mânioși. Căci oamenii care o duc bine, mai ales cei care s-au îmbogățit rapid peste noapte după epidemie, sunt tot mai periculoși și mai vizibil risipitori decât oricine.

Aceasta este povestea lui Alice despre schimbările petrecute, așa cum le-a văzut mergând pe drumul pe care și l-a ales în viață.

Hainele, de pildă, sunt mai frumoase și mai scumpe ca niciodată și acoperă trupuri mai puțin nobile. În primul ei an la curte, invidioșii din Parlament erau atât de neliniștiți că ordinea firească și neclintită a lucrurilor va fi răstunată de bărbații scandalos de vanitoși, încălțați cu pantofi cu bot întors, și de femeile obsedate de rochii aurite, încât membrii Parlamentului au avut câteva încercări timide de a-i împiedica pe parveniți să se mai afișeze astfel. Au adoptat o lege prin care obligau pe toată lumea să se îmbrace conform statutului social.

Toată lumea zicea că legea e o porcărie. Bărbații de rând și femeile lor nu mai puteau să poarte mătăsuri, argint, cingători, butoni, jartiere, broșe, funde, lanțuri sau orice obiect din aur, argint,

piatră șlefuită ori broderii. Ce plăcere mai are o femeie de rând acum, când a pus mâna pe bani și n-are pe ce să-i cheltuiască? După litera legii, căruțașii, cei care muncesc pământul, păzesc turmele de boi, vite sau oi, lăptarii sau alți crescători de animale și țiitori de ferme, trebuie să poate doar postav roșu. Și cine-l împiedică pe oierul căpătuit să-și cumpere un cuțit sau un inel? Normal că nimeni nu se preocupă de asta. Normal că femeile de rând sunt toate împopoțonate ca niște păunițe.

— La fel cum Knut cel Mare[1] n-a reușit să pună stavilă mării, nici ei nu vor putea pune capăt risipei, se amuza Alice, pe atunci mult mai tânără.

Era pentru a doua oară văduvă, abia ieșită din veșmintele negre, și trebuia să-i facă soțului pomana de un an.

Timp de patru sau cinci ani a luat în derâdere legea prohibitivă, timp în care a schimbat mai mulți amanți, iar hainele ei au devenit mai pretențioase. Când a ajuns în alcovul regelui, legea fusese deja abolită.

De-a lungul timpului, Alice a încercat să o îmbrace mai frumos pe Tușa și să-i ofere bijuterii. Însă bătrâna râdea când le vedea.

— Nu-s pentru mine, draga mea, îi spunea chicotind blând. Ce să fac eu cu astea?

Așa că Alice a renunțat. De data asta îi duce un buchet de flori culese din drum și bani pentru taxe.

Alice consideră că una dintre marile calități ale Tușei este că a urcat de câteva ori pe roata destinului și de fiecare dată a știut când să coboare. Tocmai de aceea se duce să-i ceară părerea bătrânei. Nu știe pe nimeni altcineva care să-și cunoască limitele.

Tușa n-a refuzat numai hainele – încercarea inutilă de a imita nobilimea –, ci și să plece din conacul de la Gaines. Atunci când a găsit prima dată casa aceea dărăpănată, Alice n-a văzut nimic deosebit în ea. Dar când a cumpărat-o, adevărata ei intenție a fost

[1] Rege viking din Evul Mediu timpuriu, care a avut Anglia, Danemarca, Norvegia și o parte din Suedia în stăpânire.

să profite de acea ocazie pentru a se răzbuna, în locul bătrânei, pe abatele de la St. Albans.

Vechilii lui Alice de la conacul din Wendover, din Hertfordshire (din fericire foarte aproape de St. Albans) au petrecut luni și ani întregi prin taverne ascultând bârfe, încercând să găsească pe cineva care-i poartă pică abatelui, să aibă bani și să fie gata să-l înfrunte în fața unui judecător. I l-au adus în cele din urmă pe Thomas Fityjohn, care i-a povestit că abatele a pus mâna ilegal pe conacul Oxhey – târându-l prin tribunale ca să-și apere drepturile, însă fiind deposedat de ele de prietenii influenți ai abatelui. Prin urmare, abatele îi furase conacul. Alice s-a uitat în ochii limpezi ai omului, citind în ei binecunoscuta speranță de îmbogățire rapidă, și ceva din ei i-a adus aminte de Jack, Tom, Johnny, Wat și de ea, așa cum fuseseră cândva. A acceptat pe loc oferta lui, i-a cumpărat proprietatea pentru o sumă frumușică, conștientă că, de fapt, îi cumpără procesul cu abatele. Fără niciun preambul judecătoresc, și-a adus de îndată administratorii pe pământ. Cei care deja stăteau acolo s-au aliat de bunăvoie cu ea, nu cu abatele. Abatele de la Mare – un bețe-n-roate cu două scobitori în loc de picioare, nas scorojit și sprâncene albe – era furios.

Alice voia să o mute pe Alison de la Gaines la Oxhey sub nasul preotului, să fie stăpâna țăranilor bucuroși că au scăpat de autoritatea abatelui – lovitura de grație care i-ar fi adus Tușei glorie.

Însă n-a reușit. Bătrâna a refuzat.

— Nu se cade să faci asta, a sfătuit-o Alison cu precauție. De la Mare e un dușman de temut. Dă-i înapoi proprietatea. Învață să te oprești. De ce te interesează Oxhey?

În acel moment, Alice a crezut că biata bătrână, cu fața adânc brăzdată și mâini aspre, altădată atât de înverșunată, și-a pierdut puterea de a mai lupta și îi este frică să profite de ocazie, probabil din cauza vârstei.

Cu toate astea, Alice n-a renunțat la Oxhey. Și-a lăsat o ușă deschisă. Procesul cu abatele s-a prelungit. Nu-i place să renunțe. Însă nu i-a mai propus Tușei să se mute. Nu dorea să o supere. Așa că bătrâna a rămas la Gaines. Chiar nu o interesează Oxhey,

își spune Alice de multe ori. Într-un fel, casa de la Gaines e mai bună pentru bătrână; mai retrasă.

Motivele pentru care Alice dorește o proprietate complet retrasă, departe de curte, neștiută de dușmani, o privesc numai pe ea. Dar ea știe că are nevoie de un loc unde să se simtă în siguranță. De mulți ani se gândește că atunci când nu va mai beneficia de protecția lui Eduard, ar putea fi deposedată de tot. Nu-și poate închipui asta, dar presimte pericolul din toate părțile, de aceea trebuie să ia măsuri. Toate fermele ei prospere, toate casele, toate conacele și castelele (mai ales cele ca Wendover, dăruite de Eduard) pot dispărea într-o clipă.

Essex este potrivit, fiind mai sălbatic decât Wendover sau St. Albans – mai ferit de drumurile comeciale, dar și de gurile clevetitoare. Nimeni nu va pune întrebări despre o bătrână și casa ei izolată. Așa că secretele lui Alice sunt în siguranță acolo.

Și-a pus multe speranțe în casa și pământurile abandonate de la Gaines. A crezut că poate face tot ceea ce făcuse pentru proprietățile obținute în ultimul deceniu: să trimită bani, să cumpere cărămidă și bârne, să transforme casa într-un adevărat conac pentru Tușa, după care, treptat, să-i extindă pământurile și să aducă mai multă mână de lucru.

Dar încă de la început a știut că nu va putea lucra cu aceeași echipă de oameni. Fiindcă Gaines trebuia să fie refugiul ei în caz de dezastru – dacă totul se prăbușea în jurul ei, avea unde să se întoarcă. Așadar, dacă Robert Broun, John Vyncent și toți ceilalți administratori din Londra vor fi întrebați despre proprietățile lui Alice din zonă de vreun dușman pornit să-i ia și ultimul bănuț, nu vor scoate niciun cuvânt pentru că niciunul nu va ști de acel loc.

În schimb, îi trimite bani direct Tușei, care a fost dintotdeauna chibzuită: a vânat cele mai bune ocazii, a dezvoltat fabrica de țigle și păstrat cu grijă lucrurile aduse din casele abandonate în timpul epidemiei. Tușa se va descurca la fel de bine ca ei. Așa a crezut Alice la început.

Însă planurile de renovare a proprietății de la Gaines n-au mers prea bine. Bârnele trimise de Alice pentru consolidare au

fost lăsate luni, apoi ani de zile, să putrezească pe jos, hambarele construite de oameni s-au năruit, pământurile au rămas nelucrate. Astfel că schimbările pe care ea le-a dorit sunt tot mai departe de realitate.

— Nu-s destui bani, îi zicea Tușa de fiecare dată când Alice o întreba.

Sau:

— N-am avut timp. A fost sărbătoare și oamenii au vrut o zi liberă.

Alice înțelege ce s-a întâmplat. Tușa nu mai caută să se îmbogățească. Nu mai vrea să renoveze nimic. Plătește muncitorii mai mult decât e nevoie și-i hrănește atât de bine, încât banii i se scurg printre degete fără ca măcar să-și dea seama. Dar e fericită. Iar Alice nu vrea să strice bucuria Tușei. Dimpotrivă, o admiră.

Dar când iese din ultimul luminiș și vede că acoperișul hambarului s-a lăsat din nou, că pământul care ar fi trebuit să fie semănat e plin de buruieni și că toată curtea e plină de gunoaie, oftează adânc.

Nu-i rămâne decât să spere că zilele ei bune nu vor apune niciodată. Nu vrea să trăiască acolo, nu în asemenea condiții.

Mai mult ca oricând, când se uită la casa din Gaines, își dorește să stea cât mai mult în vârf.

Ochii Tușei sclipesc la lumina lumânării, în timp ce Alice îi vorbește. E mai slabă ca niciodată, dar se ține dreaptă. Capul cu păr vâlvoi, cernit este neacoperit. Se gândește.

Bărbații s-au dus la culcare. La fel și copiii. A mai rămas un băiat în spălătorie, care curăță de pe vase delicioasa tocană cu carne servită la cină.

Sunt doar ele două în bucătărie; nu le poate auzi nimeni, dar Alice vorbește în șoaptă, ca și cum pereții ar avea urechi.

Se teme că o va șoca pe Tușa, așa cum s-a întâmplat atunci când i-a sugerat să se mute la Oxhey. Nu știe ce o să facă dacă Tușa o să dea din cap, descurajator.

Însă prima reacție a bătrânei, după ce s-a gândit la planul lui Alice, este un surâs discret, dar mândru, care spune: „Asta-i fata mea!“ Apoi rostește cu voce tare:

— Cine-ar afla?

Îi pune o mână osoasă pe umăr.

— O să-i păcălești pe oamenii prea proști sau prea bogați să simtă că punga le e ușurată. N-ai de ce să-ți faci griji pentru ei.

Asta a căutat Alice să audă. Sau asta a crezut că vrea.

Dar umerii îi rămân încordați. Încă are îndoieli și nu le poate alunga. S-a dezobișnuit să vorbească atât de fățiș despre bani. Pare mai degrabă că Tușa o încurajează să bage mâna în buzunarul vreunui păstor naiv din piață în loc să îi spună dacă i se pare că planul financiar pe care Alice i l-a dezvăluit poate fi pus în aplicare. Sau poate că Tușa consideră că *Eduard* e prea prost ca să-și dea seama că-i este golită punga? Oare chiar atât de simple i se par lucrurile?

Tușa dă din cap, ca și cum i-ar fi citit gândurile lui Alice.

— Nu e atât de complicat pe cât vrei să pară, draga mea, îi spune. E ceva firesc, de fapt. Dacă n-o să atragă atenția nimănui, și ție o să-ți prindă bine.... De ce nu?

Alice dă din cap ușor.

— Niciodată nu s-a lăsat înșelat la bani, murmură apoi. Eduard...

Atunci își înțelege dilema. N-a reușit niciodată să-l înșele pe Eduard până atunci, chiar dacă a încercat. Întotdeauna a fost precaut în ce privește banii. Discuțiile despre bani e modul lor de a flirta, tachinându-se reciproc pe seama conacelor și a bijuteriilor. Eduard adoră bogăția mai mult decât oricine (poate numai Tușa, în zilele ei de glorie, l-a întrecut). Au fost ca două picături de apă. Până acum.

Spunându-și astea în minte, se simte singură. Dacă planul îi reușește, protectorul blând, glumeț și ager dispare. Rămâne doar un bătrân bărbos, cu chipul și asemănarea lui Eduard, însă lipsit de mintea ageră pe care i-a admirat-o atât de mult.

Se gândește că preferă ca Eduard să redevină cel care a fost decât să pună mâna pe banii ăștia. Oricât de dureroasă e pierderea

financiară, își dorește să-l vadă că-i acceptă oferta, că-i apreciază inteligența și că o laudă pentru istețime. Își dorește să nu fi avut ocazia de a unelti cu Latimer, să nu fi ascultat propunerea tentantă a cancelarului, care i-a învârtit planul în așa fel încât a ajuns aici. Ar fi putut fi planul lor, al ei și al lui Eduard. Amândoi ar fi salvat totul...

Dar Tușa dă din umeri.

— Un prost bătrân e tot un prost, zice bătrâna fără urmă de regret. E norocos să te aibă alături. Ai fost prea bună cu el. Dar o să mai ai mult de trăit după ce moare, așa că trebuie să te îngrijești și de tine, nu?

Alice se înfioară iar. Deși nu o știe, Tușa a repetat aproape cu exactitate spusele lui Latimer. Oare e totul chiar atât de simplu pe cât spun ei?

— Profită acum! continuă Tușa, dar propoziția ei preferată devine brusc atât de amuzantă încât Alice izbucnește în hohote de râs și nu se mai poate opri.

Se lasă pe bătrână, relaxându-și tot corpul. Cu greu reușește să se potolească pentru a-i răspunde:

— Străzile sunt pavate cu aur dacă știi unde să te uiți.

A trecut o săptămână. E seară. La Sheen, Eduard stă în pat, rezemat de perne. Alice, care s-a întors în această după-amiază, îi dă să mănânce supă dintr-un bol. De jos, unde iau cina curtenii, se aude forfotă.

Puțin mai devreme, Alice a intrat în cameră făcându-și vânt cu evantaiul, căci în cameră era înăbușitor de cald. Focul arde mocnit de ore întregi, dar Eduard al Angliei stă înfășurat într-o pătură. Îi e frig.

Alice a pus o pânză albă pe cuvertura patului în caz că Eduard dă pe el. În mână are un șervet.

E gânditoare. Nu scoate nicio vorbă în afară de câteva cuvinte rostite mecanic – „Poftim“ sau „Mmm“ –, în timp ce-l hrănește cu lingura. Nici el nu vorbește. Savurează supa de pui, având o

plăcere aparte atunci când își scoate din dinți cu limba bucățile de carne. O lungă tăcere domnește între cei doi în tot acest timp.

Alice stă pe marginea patului. Când se întoarce să pună bolul gol și lingura pe un scrin și să-i toarne apă proaspătă din carafă, Eduard își drege vocea, intenționând să spună ceva.

Ea se întoarce iute, vărsând puțină apă. Așteaptă ca el să spună ce are de zis.

— Da? îl îndeamnă blând.

— Vin nu este? o întreabă el pe tonul plângăcios și viclean al bătrânilor.

Ochii îi sclipesc de poftă. Salivează gândindu-se la lichidul roșiatic, închipuindu-și parfumul strugurilor arși de soare, gustul puternic și înțepător care îi inundă gura înainte să înghită.

Nu înțelege de ce Alice oftează.

Câteva minute mai târziu, Alice apare în prag cu o carafă cu vin. Eduard simte că i se umple inima de bucurie. E o fată bună. Îi aduce vinul pe care l-a vrut.

— Ai atâta grijă de mine, spune.

Ea dă din cap recunoscătoare, dar își ferește privirea. Pare supărată. Vrea s-o vadă fericită, așa că încearcă o altă metodă. Știe că femeile apreciază foarte mult complimentele.

— Ai un colier foarte frumos, spune.

Ea își ridică privirea. Nu zâmbește, dar chipul i se mai luminează. Întotdeauna i-au plăcut podoabele. Duce mâna la șiragul de safire de la gât. Eduard are dreptate. I se potrivește. Întotdeauna i-a plăcut ca femeile lui, toate cu ochi albaștri (și blonde, până la Alice), să poarte safire.

— De unde-l ai? o întreabă.

Ea nu răspunde imediat. Mai întâi lasă carafa jos. Nu are pahar pentru vin, așa că răstoarnă apa din pahar în carafă și-i pune vin în el. Apoi șterge fundul paharului și se apropie de Eduard. Se așază pe pat și îi întinde paharul, lăsându-l să aleagă: îl ia sau o lasă pe ea să i-l ducă la buze (o lasă pe ea).

— Colierul ăsta? întreabă în cele din urmă.

Zâmbește larg, arătându-și datura strălucitoare. „Are dinți frumoși“, se gândește el, luând o altă înghițitură. „Neobișnuit de albi și de puternici.“

— A, este al lui Richard Lyons, negustorul. Am discutat despre el, nu-ți amintești?

Eduard bagă de seamă că vorbește mai rar, mai limpede și cu mai multă atenție decât de obicei. Sau poate i se pare din cauza oboselii. Da, își amintește... I-a vorbit despre un negustor... Cineva care se oferă să-l împrumute.

— Vrea să-l vândă, continuă ea, veselă din nou. Mi l-a împrumutat ca să-l încerc. Voia să ți-l arăt.

Eduard dă din cap, felicitându-se că a reușit să-i ridice moralul atât de repede. E mulțumit că are iar chef de vorbă. Îi plac femeile energice, pline de viață – o podoabă pentru domnii lor –, iar Alice este, de regulă, mai vorbăreață decât toate. Întremat după masă, ia cu ambele mâini cupa de la ea și o golește. Înghite zgomotos. Săturat, se șterge cu dosul palmei, apoi cască.

— Ești obosit, îi zice ea, grăbindu-se să-i aranjeze pernele de sub cap și din jurul corpului, astfel încât Eduard ajunge să stea aproape întins.

Apoi îl învelește cu multe pături și blănuri ca să nu-i fie frig în somn.

— Ești bună cu mine, draga mea, îi zice somnoros.

Ea îi aranjează în continuare așternutul, cu un zâmbet slab pe buze. E iar tăcută. La un moment dat, își duce mâna la gât.

Tentația e prea mare. Eduard n-a încercat vreodată să reziste unei tentații.

— Ți se potrivește colierul, îi spune cu o voce veselă și jucușă. Nu vrei să ți-l cumpăr? Meriți un cadou.

Spre satisfacția lui, Alice se arată cu adevărat șocată.

Retrasă între pereții unei alte odăi, în care o briză răcoroasă face să tremure flacăra lumânărilor, Alice își scoate șiragul de safire de la gât și-l pune cu grijă într-o cutie.

Alice fluieră uşor. „Banul la ban trage“, îşi zice. Nu s-a mai simţit atât de liberă şi de uşoară – parcă pluteşte în aer – din copilărie, când era o fată fericită, dar cu inimă rece, care căuta obiecte în casele abandonate din Essex.

Tocmai a spus o minciună măruntă, care o încurajează să ducă la bun sfârşit planul mârşav, mult mai complex, pe care l-a acceptat.

I-a ridicat moralul şi a făcut-o să se simtă liberă: mai întâi a putut să ia acea hotărâre, iar acum a reuşit să spună o minciună. În sinea ei, a început să se îndepărteze de Eduard; nu se îndepărtează de Eduard al ei, ci mai degrabă de acest sac de oase egoist, care nu este el. Este un om al trecutului. Ea n-a fost niciodată o persoană a trecutului. Acum, când şi-a ales calea, lasă în urmă toate neliniştile prezentului. Se îndreaptă spre un viitor apropiat strălucit, pe care nu-l va împărtăşi cu el. Înainte să iasă din iatacul lui Eduard, şi-a dat seama că nu mai simte niciun sentiment de mânie faţă de el – dar nici de iubire. A rămas doar o afecţiune candidă, emoţionantă, ca mila pe care o simţi faţă de un câine amărât care-şi trăieşte ultimele clipe din viaţă. Desigur, va fi bună şi afectuoasă cu el şi-l va îngriji până în ultima zi. Dar acolo unde merge, Eduard n-are nevoie de bani, nu? Pe când ea va avea nevoie după moartea lui. Trebuie să-şi ţină firea. Trebuie să se uite spre viitor. Nu mai există cale de întoarcere.

„E un diplomat în continuare“, se gândeşte. Dar i-a demonstrat că n-are rost să viseze la planuri măreţe de salvare a vistieriei ţării şi a lumii întregi. Într-adevăr, e timpul să se îngrijească de interesele ei. „E mai distractiv“, îşi spune îndârjită, rânjind. Dinţii şi ochii îi strălucesc.

Eduard n-a tresărit deloc când, după ce a întrebat-o cât cere Leon, Loyn, Lyons – sau care i-o fi numele – pe colier, ea i-a răspuns fără să ezite:

— Trei sute de lire.

Dacă ar fi stat să se gândească, şi-ar fi dat seama că e cât o recompensă. Dar, ca de obicei, nu o asculta. Şi n-a observat că Alice a făcut o pauză înainte să adauge ceva ce nici ea nu ştia că urmează să spună:

— ...Și nouăzeci și șapte de pence.

El dădea din cap în continuare, ghemuindu-se mai bine în cuibușorul cald din așternut, fericit și pasiv, ca o oaie proaspăt tunsă într-o zi fiebinte.

Adevărata problemă este că Eduard nu ascultă niciodată, își spune Alice cu o urmă din iritarea de dinainte. Nu e de mirare că oamenii îl fură. Le ușurează munca. *El* îi corupe. Treptat, iritarea dispare. Alice zâmbește, admirându-și gâtul gol în oglinda de aramă. Chipul oglindit îi zâmbește. Banul la ban...

Încă nu-i vine să creadă că Eduard n-a recunoscut colierul pe care i l-a dăruit cu o lună în urmă.

8

Lordul Lancaster se plimbă singur prin grădina de trandafiri de la Palatul Savoy. Florile din jur răspândesc parfumuri îmbătătoare de vară, însă el le ignoră complet. Nu e atent nici la măreția lucrurilor din jur: balustrade ornamentale, curți interioare, arcade drepte și bolți în evantai create de Yevele, constructorul, pentru a împodobi sala principală; bărci acoperite în catifea, care așteaptă pe Tamisa; armuri, veselă, blănuri, podoabe sau obiecte de artă – adevărate comori. E palatul lui preferat și îl cunoaște în amănunt: petrece jumătate din an aici. Pe celelalte treizeci de palate, sau o bună parte din ele, le vizitează în treacăt vara, dacă stadiul în care se află războiul îi permite să facă o excursie prin țară. Însă de la Savoy administrează ducatul. Îl vede zilnic, astfel că nu-l mai preocupă ce se află în jur.

În schimb, se uită lung spre mlaștinile din Surrey, dincolo de valurile jucăușe ale râului pe care se află păsări, și își mângâie cu degetele osoase barba neagră. E oacheș și prea slab pentru statura lui, are un nas mare, ascuțit, ochi pătrunzători și alungiți ca două fante și pomeți proeminenți, care-i dau un aer elegant. Se ține drept, iar spatele și umerii îi sunt încordați; poate că tocmai mersul acesta tensionat i-a provocat durerea de cap de care tot încearcă să scape, trecându-și degetul mare și arătătorul peste sprâncene și peste frunte.

Ioan de Gaunt – autointitulat rege al Castiliei, moștenitor de drept al tronului Angliei, prim duce, un om mai bogat decât

fratele lui mai mare, prințul Angliei, datorită averii pe care a moștenit-o de la răposata și prima lui soție, Blanche, din familia de Lancaster – are treizeci și patru de ani. Începe să-și simtă vârsta. Responsabilitățile îl apasă. A obosit.

Uneori are impresia că s-a străduit o viață întreagă să devină un om de onoare, dar a eșuat.

S-a căsătorit mai degrabă cu o cauză nobilă, decât cu o prințesă. Ultimii trei ani și i-a dedicat încercărilor de a recuceri tronul, care-i fusese luat tatălui soției sale, Constance a Castiliei, de către fiul lui bastard. Deocamdată, tronul e încă în mâinile lui Enrique de Trastamara, care, Ioan a înțeles din șușotelile doamnelor de companie ale soției lui, în rarele ocazii în care intră în camera Constancei, nu e tocmai ușă de biserică.

Regatul Castiliei nu e singura lui nemulțumire. În ultimii doi ani le-a urmat ordinele tatălui și ale fratelui mai mare, legendari conducători militari, pentru a conduce războiul. Tot ce-și dorește mai mult este să fie apreciat de ei. Iar pentru asta trebuie să câștige războiul cu Franța – marele vis în spiritul căruia el și frații lui au fost crescuți. Îi iubește, îi respectă, îi adoră și-i venerează pe cei doi; a făcut tot ce i-a stat în putință să le cucerească țara pe care o vor. Dar... Închide ochii în fața visului spulberat.

A petrecut săptămâni întregi pe punte, ascultând talazurile izbindu-se de catarge, vârtejul, țipetele, retrăgându-se apoi forțat în port. Ce poți face atunci când natura îți e potrvinică? El și oamenii lui au cutreierat luni de zile țara – pământuri aurii, amuțite, fumegânde, biserici abandonate și golașe, lanuri distruse sau arse. Simțea priviri ațintite asupra lor de pe coline. A pierdut totul, inclusiv Gasconia; au rămas doar Bordeaux și Bayonne. Și n-a făcut nimic greșit. A cheltuit bani, și-a adunat armata, a cumpărat echipament complet și a condus-o cu suficient curaj pe câmpul de luptă. Nici măcar fratele lui Eduard, care va rămâne în ochii englezilor un veșnic erou, pentru că l-a luat prizoner pe Ioan al Franței într-o bătălie, n-ar avea ce să-i reproșeze. Pur și simplu natura nu-i este aliată. Iar norocul nu-i surâde pe câmpul de luptă. Asta e tot. Uneori, când are dureri de cap, ca acum, uită că este

cunoscut drept cel mai priceput și mai conștiincios administrator al țării. În ținuturile sale nu există corupție, dezordine sau nereguli. Ioan de Lancaster este protectorul artiștilor, al constructorilor de biserici sau palate, al scriitorilor (al lui Chaucer, desigur, căruia i-a admirat dintotdeauna mintea ageră, al lui Stury, dar și al ursuzului Ioan Gower și al lui Yevele, arhitectul, care face poezie din piatră). Ioan de Gaunt îi răsplătește pe cei care merită, îi strunește pe cei leneși, îi protejează pe cei vulnerabili, își clădește și își protejează averea, e prudent cu banii și păzește nordul de scoțieni. Nu-și lasă nobilii să se certe. Râurile își urmează frumos cursul în ținutul său, iar câmpurile sunt îngrijite. Își iubește copiii, își respectă soția. Însă nimic din toate astea nu contează în starea în care se află. Eșecul militar îl copleșește.

De-ar fi fost mai puțin preocupat să-i facă pe plac tatălui său câștigând războiul cu Franța, poate ar fi reușit să-și analizeze aceste sentimente apăsătoare de întristare care-l cuprind de fiecare dată când este chemat în sud, când își amintește de Franța. Poate că și-ar fi dat seama că, în adâncul sufletului, dorește să pună capăt războiului. Nu crede că Anglia are vreun drept asupra Franței, așa cum susține tatăl lui. Și nu crede că Anglia poate cuceri Franța dacă Dumnezeu nu e de partea ei. Însă nu știe să exprime deschis toate astea, pentru că într-o țară condusă mulți ani de un rege-erou, nimeni nu înțelege o altă limbă în afară de cea a războiului. Orice altceva, în afară de victorie, e un eșec pentru ei. Oamenii, inclusiv el, au uitat limba păcii și bucuriile aduse de aceasta.

Poate tocmai de aceea are o slăbiciune pentru cei cu gura aurită. Îi place să-i asculte pe Stury, Chaucer, Gower sau pe Ioan Wyclif, înțeleptul sfătuitor al tatălui său. Adoră schimbul de cuvinte dintre acești oameni învățați, vorbele lor inteligente și iuți ca scânteile sau argintul viu. El nu va avea niciodată un asemenea dar, însă îi apreciază profund pe cei care îl au. Crede că dacă vreunul dintre ei ar afla tot ce știe despre război, ar găsi o cale potrivită de a vorbi despre el, reușind să alunge atât neliniștea lui, cât și pe cea a unor oameni pasionați de bătălie, cu un caracter războinic, așa cum sunt tatăl și fratele lui Ioan. Ar găsi cuvintele

potrivite dacă ar afla. Dar nu știu nimic despre război; și nici nu vor ști vreodată, pentru că nu merge la război.

Așa că Ioan păstrează tăcerea, iar războiul continuă. A fost crescut să facă asta. La fel a făcut și după moartea neașteptată a cumnatei sale, care i-a dublat moștenirea lăsată de Blanche, când gurile rele spuneau că o otrăvise pe Maud ca să pună mâna pe bani. Când se află în sud, expus criticilor, are întotdeauna dureri de cap.

Nimănui nu-i convine armistițiul pe care a trebuit să-l accepte din lipsă de finanțe, dar în sinea lui se bucură că astfel a reușit să plece din Franța și să se întoarcă acasă. De atunci, a trăit numai în nord, în ținutul său, departe de curtea regală, unde nu se bucură de simpatie din cauză că a distrus gloria Angliei, și în Londra, unde nu este dorit din cauza faptului că a risipit banii negustorilor pe o campanie ratată. (De parcă blegii de negustori, ascunși în vizuina lor, unde-și numără sacii de bani, au vreun drept să comenteze; oricum își primesc banii înapoi cu dobândă, așa că de ce se mai plâng?) A venit la Savoy să-și vadă tatăl și fratele și să afle în ce stadiu se află războiul cu Franța. În ce privește ultima chestiune, totul este la fel de neclar. Nu există bani pentru a continua lupta și, speră el, probabil nu se vor ivi prea curând. Așa că la finele anului va trebui să se ducă iar la Bruges și să negocieze prelungirea armistițiului pentru încă un an.

Dar până atunci își poate petrece vara în nord, departe de toate criticile, unde va trăi în liniște și pace. Și nu va mai fi singur.

Se uită la răsadurile de trandafiri. Caută din priviri pe cineva care să apară sub arcadele împodobite cu flori rozalii, sigura persoană capabilă să-i alunge grijile și durerea de cap.

Nu caută armata de scribi care-l urmăresc cu hârtii în brațe, venind din direcția palatului, crezând că sunt tare isteți dacă se ascund în spatele gardului viu. Îl înconjoară înarmați cu pană și călimară, respirând greu, ori de câte ori le iese în cale. Ipocrizia lor îl dezgustă și-l face să zâmbească. Se tem de el. Mulți se tem de el, deși fără voia lui. Să aștepte!

Ioan își ridică privirea abia când aude un foșnet venind de pe celălalt mal al râului. Într-o clipită, durerea de cap îi dispare. Dacă ar putea să se vadă, ar observa că și expresia necruțătoare, care atât de repede îi apare pe chip, i-a dispărut. Obrajii nu-i mai sunt palizi. Dintr-odată, arată înduioșat... fericit. Merge iute ca vântul.

Alice se înclină și își ridică privirea vioaie spre duce.

— Ce coincidență, sire! Îi zice dulceag. Chiar mă gândeam că ar fi câteva lucruri de discutat înainte să plecați... Dacă aveți puțin timp.

Se bucură că l-a prins într-un astfel de moment, când pare dispus să vorbească între patru ochi. Aproape începe să creadă că a meritat efortul de a-i fi doamnă de onoare lui Constance în urmă cu un an, cu toate că ducesa – o palidă ființă cu față pătată – nu i-a vorbit aproape deloc când a venit, ci le-a șoptit ceva în castiliană celorlalte fete palide, prefăcându-se că Alice nu se află acolo. Avantajul este că Alice a învățat astfel cum merg lucrurile la Savoy. Știe locurile frecventate de oameni și pe cele unde ai intimitate. Prin urmare, întâlnirea cu ducele nu e tocmai întâmplătoare.

Știe că ducele e pe punctul de a pleca în călătoriile lui estivale. În 26 iulie va fi la Castelul Tutbury, unde se va întâlni cu soția și fetița lor (dar și cu fiul și cele două fiice ale lui din prima căsătorie, prințesele de care are grijă Katherine Swynford; de acolo, îi va însoți și ea spre nord, pentru a se întâlni cu cealaltă soră de Roët, nesuferita soție a lui Geoffrey Chaucer, aflată și ea în slujba ducesei Constance; desigur, acolo se află și plozii aroganți și gălăgioși ai lui Chaucer). N-ar fi de mirare ca, după cinci zile în compania atâtor mame și copii, ducele să o șteargă repede și să o ia spre Leicester, să petreacă toată luna august acolo, de unde își va administra ducatul. În 12 septembrie se va întoarce, dar numai în trecere, la Londra, pentru pomana primei soții; va fi prima oară în șase ani de la moartea ei când se va afla în Anglia pentru a participa la pelerinajul de la Savoy la Catedrala St. Paul. Apoi, în 22 septembrie, se va întoarce din nou în nord, la Castelul Tickhill, din Yorkshire. În 23 septembrie va ajunge în sud, la moșia Gringley

din Nottinghamshire. După două zile și cincizeci de kilometri, va fi în Lincoln, unde va rămâne o săptămână. Apoi se va îndrepta iar spre Londra, unde își va petrece restul anului – și cu siguranță va răsufla ușurat după atâtea drumuri călare.

O preocupă sănătatea lui după un asemenea program încărcat, dar e atât de bucuroasă că a reușit să-l găsească acum, încât nu observă pe dată că el nu-i împărtășește încântarea.

Ducele își masează fruntea, apucă pielea cu degetele și o frământă. Însă Alice știe că în primele clipe, când a văzut-o sub arcadă, a fost fericit. Părea că așteaptă pe cineva.

— Îmi cer scuze, *madame* Perrers, îi spune cu voce slabă.

E politicos și respectuos, de parcă i se adresează unei regine.

— Îmi crapă capul de durere. Dar sigur... discutăm... cu plăcere...

Apoi tace. Nu e o tăcere rece, dar nici una încurajatoare.

— Chaucer... a ajuns cu bine, începe timidă Alice, simțind că-i piere voioșia din glas, întrebându-se dacă a greșit venind. Am fost la el de câteva ori. Se înțelege bine cu Walworth, care a fost numit primar săptămâna asta. Un început bun...

Ducele scoate un mormăit înfundat. Alice nu știe dacă el o ascultă, dar nu se oprește. E convinsă că-l va bucura foarte mult vestea pe care vrea să i-o dea. Ducele se va gândi toată vara că lucrurile s-au aranjat bine datorită ei.

— În al doilea rând, am încheiat o înțelegere, spune, plecând cu modestie capul, care cred că v-ar ajuta. Nu știu dacă regele v-a spus ceva...

Ducele neagă dând din cap, apoi tresare și închide ochii pe jumătate.

— Am avut noroc și am aranjat ca regele să primească un împrumut, insistă Alice cu mult curaj. Din partea lui Richard Lyons, negusotrul flamand. Hârtiile se semnează în zilele următoare. E vorba de douăzeci de mii...

Se uită la el pe sub sprâncene. Ducele are ochii închiși complet acum; își presează șaua nasului cu degetul mare și arătătorul. Fără să se descurajeze, Alice îi spune în continuare detaliile:

obligațiunile italienilor vor ajunge să fie plătite, iar aceștia ar putea să împrumute din nou Anglia. Așteaptă să-l vadă zâmbind la gândul că, datorită ei, va putea înfăptui ceea ce toți nobilii vor: să continue războiul.

— ...Așadar, fiți sigur că atunci când o să mergeți la negocieri la sfârșitul anului, o să fiți stăpân pe situație, îi explică Alice cu prudență, înăbușindu-și nerăbdarea de a împărtăși cu el triumful și încurajându-l cu un surâs.

„Oare e prost? De ce nu reacționează?"

— Iar dacă negocierile nu merg bine, puteți relua războiul. Puteți începe o nouă campanie primăvara viitoare.

Pe de o parte, Alice știe că dacă ea și Latimer încasează obligațiunile devalorizate ale italienilor la prețul lor nominal, probabil că, până la sfârșitul anului, nu vor mai rămâne bani pentru cheltuieli în vistieria regală. Dar se încăpățânează să ignore acest detaliu, cel puțin deocamdată, în această discuție; o să înfrunte această problemă când va veni timpul.

Deocamdată așteaptă să vadă un gest de adâncă recunoștință care, însă, întârzie. „Ce se întâmplă cu el? De ce nu reacționează?"

Alice se simte atât de stânjenită de glasul ei jovial și de zâmbetul larg, încât se întreabă dacă nu cumva ducele bănuiește că-i ascunde ceva. Totuși, în cele din urmă Ioan de Gaunt dă din cap. Ea răsuflă ușurată, deși nu citește nici victorie, nici satisfacție pe chipul lui. Dă dureros din cap, ca un om copleșit de suferința fizică. Sau poate nu e încântat de cele auzite.

— Bine, răspunde absent. Bine, repetă, ridicând și coborând sprâncenele.

Dar fața lui spune, sau așa i se pare lui Alice: „E rău."

„Bietul de el", își zice ea, încercând să-și transforme dezamăgirea simțită în fața dezinteresului în sinceră îngrijorare. „Pesemne că are dureri mari." Ea n-a avut niciodată probleme de sănătate și este, în general, sceptică atunci când vine vorba de suferința altora, bănuind că mulți își exagerează simptomele; dar acum nu face asta. Însă n-a avut niciodată o durere de cap atât de cumplită, așa că nu-și poate închipui suferința lui. Din păcate, l-a

trimis pe călugărul ei apropiat, care are cunoștințe de medicină, la Pallenswick, unde va rămâne peste noapte. Poate ar trebui să trimită vorbă unui farmacist din Londra, să-i aducă ducelui o licoare. I-a spus despre afacere; asta e cel mai important. Însă ducele se simte prea rău ca să-și exprime încântarea. După ce-și revine, dacă îi va sări în ajutor, ducele îi va aprecia atât sprijinul cât și simțul economic.

— Îmi pare atât de rău că nu vă simțiți bine, spune compătimitor.

Dar știe că nu poate pleca încă.

— Ar mai fi un lucru.

Ducele o privește cu aceiași ochi goi, care nu așteaptă nimic de la ea.

Alice e conștientă că ar trebui să plece, dar ține neapărat să i-o spună, pentru că ideea e foarte bună.

Această propunere i-a făcut-o Chaucer, pe care Alice l-a vizitat de multe ori în timpul călătoriilor de la Sheen la Londra, făcute cu scopul de a încheia afacerea cu Lyons. Inteligent și amabil, Chaucer a reușit să o cucerească; îi place să stea de vorbă cu el și o face de parcă nu are nimic mai bun de făcut. Inventează tot felul de motive să se ducă la el. De ani buni n-a mai avut un prieten ca el.

Desigur, Chaucer nu știe despre afacerea cu Lyons. Alice nu vrea să spună nimănui, în afară de duce, până nu o vede încheiată. (Dar nici atunci nu va spune cuiva despre partea ascunsă. Doar ea, Latimer și Lyons trebuie să știe.) Îi place faptul că Chaucer își face griji pentru situația financiară a țării, ca un funcționar conștient, și felul deschis și sincer în care îi povestește despre neliniștile lui. (Alice a observat că se întinde mult la vorbă mai ales când e puțin amețit și de aceea se asigură că are întotdeauna vin din belșug.) De când a început să petreacă timp cu Walworth și ceilalți oligarhi ai comerțului, înțelege mai bine decât înainte cât de greu îi este (și-i va fi întotdeauna) coroanei să-i stoarcă de bani pe negustori sau – dacă vor îndrăzni vreodată să schimbe Parlamentul – pe următorii oameni importanți: cavalerii și micii proprietari. Chaucer

ține foarte mult atât la rege cât și la duce, în acel fel în care oamenii adoră conducătorii care s-au arătat binevoitori față de ei; și de aceea vrea să-i ajute.

Iar Alice vrea să-i prezinte ducelui ceea ce ea consideră a fi cea mai strălucită idee a lui Chaucer. Surâde blând, amintindu-și de conversația lor.

— S-ar putea găsi o altă sursă de bani pentru rege, i-a spus Chaucer râzând, cu ochii strălucind de entuziasm. Și-ți vând un pont: dacă ar exploata sursa asta, regele – chiar și ducele – ar deveni foarte popular în Londra. Dacă ar da ordin să...

— Care e sursa? l-a întrebat Alice nerăbdătoare.

— Biserica, desigur.

Alice a pufnit în râs neîncrezătoare. Să meargă regele sau ducele în genunchi la Papă sau la arhiepiscopul de Canterbury și să ceară bani? Și să obțină saci de bani?

— Nu te prosti, Chaucer! Ai să vezi așa ceva când o face plopul pere.

Chaucer însă nu s-a lăsat intimidat de ironia ei caldă. Când îi vine o idee, și-o susține cu mai multă îndârjire decât ar crede oricine.

— Unele voci spun că biserica ar trebui deposedată de toți banii pe care-i are, i-a spus, vizibil încântat de discuția în contradictoriu. Că ar trebui să fie la fel de săracă precum Hristos... De pildă, Stury susține asta.

(Un surâs i-a înflorit pe buze când i-a rostit numele lui Stury, căci părerile excentrice despre religie ale poetului-cavaler sunt greu de luat în serios, așa că s-a grăbit să continue.)

— Chiar și unii din interiorul bisericii spun asta. Wyclif, de pildă.

Wyclif... Alice vede în minte chipul confesorului lui Eduard fără prea mult entuziasm. John Wyclif[1], doctor în teologie la Oxford, are în jur de patruzeci de ani și o înfățișare comună: are o înălțime

[1] John Wyclif (1320-1384) a fost un filosof, teolog, predicator laic, profesor la Oxford, cunoscut disident al Bisericii Romano-Catolice. Urmașii lui sunt cunoscuți sub numele de lolarzi. Lolardismul, o mișcare anticlericală, bazată pe idei biblice, a anticipat Reforma Protestantă din secolul al XVI-lea.

medie, păr șaten, ochi căprui, fălci grăsuțe și buza de jos mai plină. Scopul lui în viață este să nu fie de acord. De pildă, nu e de acord cu războiul, spune că aduce doar glorie deșartă. Nu e de acord cu superiorii lui bogați de la Roma. Nu e o persoană cu o înfățișare agreabilă, nici măcar atunci când fața i se luminează și zâmbește sincer. Abia când începe să vorbească se schimbă. Are o voce cultivată, profundă, plină, melancolică, cu o nelipsită notă tragică. Femeile întorc capul și se îmbujorează când îl aud. Bărbații amuțesc. Până și Alice i-a simțit puterea.

Oamenii care l-au ascultat pe Wyclif adesea se convertesc entuziasmați și încep să-i propovăduiască aprins învățăturile: sunt prea multe organizații bisericești, la fiecare colț de stradă, pe toate drumurile, toate putred de bogate, dar cu mâna întinsă, cerând mai mult. Și tot el mai spune că Biserica trebuie să renunțe la câștigurile necurate și să-l redescopere pe Dumnezeu.

Se vorbește mult despre asta în Londra, un oraș în care mănăstirile și abațiile sunt înșirate de-a lungul zidurilor sale, iar cetățenii sunt obligați să scoată bani din buzunar pentru tot felul de clerici. Deocamdată, fundamentalismul lor resentimentar se manifestă în discuțiile de acasă. Privirea amenințătoare a celor trei mari negustori – mai ales a lui Walworth, care preferă ca viața socială și cea religioasă să rămână așa cum sunt, fiindcă nu-i place niciun fel de opoziție, și astfel apare la orice fel de ceremonie alături de William Courtenay, episcopul Londrei – ține în frâu în public vocile anticlericale.

Alice se teme puțin de Wyclif. Puterea lui de atracție i se pare periculoasă.

Dar imediat ce l-a auzit pe Chaucer pronunțându-i numele, i-a surâs ideea inspirată ca ducele să-l ridice pe Wyclif pe culmile gloriei. Pe de o parte, i-a surâs pentru simplul motiv că Wyclif ar putea, într-adevăr, să găsească o cale de a obține de la biserică bani pentru rege, dându-i, de exemplu, o mână de ajutor – o predică memorabilă, o lecție pe care să o priceapă tot poporul – pentru a justifica unirea mănăstirilor neprofitabile, confiscarea pământurilor și a odoarelor. Pe de altă parte, lui Alice îi place ideea

lui Chaucer pentru latura mai puțin serioasă, partea amuzantă și răutăcioasă pe care o vede ea: ducele și Wyclif strâng bani, vistieria se umple în urma vânzării de pământuri ale bisericii, londonezii ridică în slăvi politica ducelui, iar Walworth și episcopul lui îmblânzit, păzitorii *status quo*-ului, răniți în mândria proprie, vor fi nevoiți să stea deoparte. Oricât de copilăros ar suna, gândul că îi va scoate din sărite o face pe Alice să izbucnească în râs.

„Da!" și-a spus imediat. „O să-i sugerez asta ducelui." Dar știa foarte bine că nu-i va spune că ideea a fost a lui Chaucer.

De cum Alice pronunță numele lui Wyclif, ducele își dă seama că ideea este bună. Iată și dovada de recunoștință: ducele își ațintește privirea asupra ei, absorbit de idee, dă din cap tot mai admirativ, pe măsură ce înțelege planul strălucit. Rămas cu capul puțin într-o parte și buzele întredeschise, începe să zâmbească.

Îi atinge brațul. Durerea de cap i-a dispărut complet. Privirea lui este iar caldă, surprinsă, afectuoasă, aproape dragăstoasă. Lui Alice i se pare că-i spune: „Tu ești viitorul meu."

Însă răspunsul real e mult mai sec:

— Cum? întreabă ducele.

— Sunt multe posibilități, îi răspunde iute, numărându-le pe degete. Țineți-l aproape. Oferiți-i un post. La finele anului, luați-l la negocierile pentru pace de la Bruges.

— Să-l iau cu mine la negocieri... murmură ducele foarte încântat. Da...

Roșeața îi revine în obraji. „Cât de absent a fost în fața unei idei aparent perfecte, care deja e pusă în practică, și cât de copleșit este de o alta, mult mai vagă! Ciudat", își zice Alice nedumerită.

Această reacție stranie o prinde pe picior greșit. Vrea să-l înțeleagă. Iar acum nu-l prea înțelege.

Dar, după un moment de incertitudine, își alungă grijile. Își spune că nu contează. Tot ce contează este faptul că este încântat de una dintre ideile ei. Ducele înțelege acum cât de utile îi sunt persoana și ideile ei în treburile țării. Analizându-i mirarea și satisfacția – căci este evident că nu s-a așteptat ca ea să-i propu-

nă o idee atât de reușită –, se pomenește surprinsă de căldura și ușurarea pe care le simte.

E doar începutul.

Se înclină. Știe regulile iubirii. Chiar dacă relația lor se bazează mai degrabă pe căpătuială decât pe afecțiune, regulile sunt aceleași. Acum, când el așteaptă să primească mai mult, e momentul să plece.

— Nu vă mai rețin, îi spune.

Îi zâmbește pentru ultima oară, apoi se îndreaptă spre palat, aproape plutind pe lângă armata de scribi pitiți în spatele tufelor. Simte privirea lui caldă urmărind-o. Nu întoarce capul, dar știe că zâmbește.

De pe celălalt mal al râului se aude un foșnet. Ioan de Gaunt se întoarce iute.

O femeie înaltă și blondă așteaptă sub o arcadă de trandafiri. Katherine Swynford are darul discreției. Nu zâmbește, dar bucuria pe care o trăiește i se citește limpede pe chip.

— Ai fost aici tot timpul? întreabă ducele și se îndreaptă spre ea, ajungând sub arcadă.

Ea neagă dând din cap. „Gâtul ei este ca al unei lebede", își zice el. Katherine își ridică sprânceana spre silueta îndepărtată a lui Alice Perrers. Una dintre binecuvântatele ei calități este că nu pune întrebări inutile.

— N-are importanță, explică ducele, a cărui încântare crește atunci când ea dă din cap, semn că astfel pune capăt discuției.

Dacă există vreo calitate pe care ducele consideră că și-a desăvârșit-o, aceea este purtarea de cavaler. Cu mulți ani în urmă s-a pierdut complet în fața frumuseții iradiante a primei lui soții, Blanche. Era în stare să-i îndeplinească orice dorință, s-ar fi dus oriunde pentru ea. Era tânăr atunci, iar totul părea simplu și frumos. Dar ea a murit, iar lucrurile s-au înrăutățit de la an la an. Toți se stingeau: mama lui a murit cu mulți ani în urmă, când el se afla în Franța; tatăl lui e straniu și absent din cauza vârstei; fratele lui, Eduard, s-a îmbolnăvit; Ioana, pe care a adorat-o

dintotdeauna, a devenit rece și s-a înrăit din cauza suferinței; băiatul lor, Richard, nepotul lui, e mut, abia scoate două vorbe; a doua lui soție, Constance, se încuie în cameră cu domnișoarele de companie cu priviri reprobatoare aduse din Castilia și cu micuța Catalina. Totul e praf și pulbere...

Dar într-o bună zi, cu doi ani în urmă, în spatele domnișoarelor de companie, care brodau, s-a deschis o ușă și, într-un con de lumină, a apărut adorabila și familiara Katherine, prezentă dintotdeauna la curte, ceva mai tânără decât el, o copilă a cărei frumusețe i-a părut dintr-odată nespus de stranie.

În acea clipă, Ioan de Gaunt și-a dat seama că a găsit sensul vieții. În următorii doi ani, Franța, războiul și toate celelalte au devenit niște chestiuni lipsite de importanță.

Nu poate fi întotdeauna cu ea, dar în adâncul sufletului a început să se imagineze împreună într-un umbrar de trandafiri, liniștiți...

În realitate, de când a descoperit-o, nu i-a fost ușor să fie singur cu ea, fie și doar câteva zile, din când în când. Fiecare are propriile responsabilități. Nu-i desparte doar soția lui sau Franța. Ea e văduvă de război, cu patru copii, care sunt crescuți în Lincolnshire. Amândoi profită de fiecare moment, dar niciodată nu e de-ajuns.

În urmă cu un an și jumătate, când el se afla în Franța, la conacul din Lincolnshire i-a născut în secret, cel puțin față de curte, un fiu pe care l-a botezat John Beaufort. În primăvară s-au reîntâlnit la Savoy. A venit în Londra îndată ce a primit binecuvântarea preotului – la doar șase săptămâni după naștere.

— Voiam să te văd.

Totul s-a schimbat când s-a întors ea; ziua era mai luminoasă. Nașterea nu o schimbase deloc, arăta la fel de tânără și de subțire. Ducele își dorea atât de mult să-și vadă fiul, dar nu putea. Copilul era cu o doică la Kettlethorpe.

Tot ce-a reușit să facă pentru a-și arăta dragostea a fost să o salveze pe Katherine de rușinea pe care o îndura fiind una dintre doamnele de companie ale soției sale, Constance. I-a oferit o altă

slujbă, numind-o *magistra*[1] și dându-i în grijă fiicele din prima căsătorie, pe care le-a mutat într-o aripă separată din palat. Astfel, a crezut că-i va fi mai ușor să o vadă pe Katherine. S-a înșelat amarnic. Vara, obligațiile față de rege l-au trimis înapoi în Franța, să continue războiul și să trăiască noi umilințe. Când, în cele din urmă, a reușit să-l ia pe micul John în brațe, copilul începuse deja să meargă și chiar să vorbească.

Ioan i-a auzit pe oameni inventând motive urâte, infame, prin care explicau lipsa lui de interes față de războiul cu Franța. Circulă chiar și un zvon amuzant, conform căruia el pierde vremea prin țară, căutând armistiții cu Franța, pentru că așteaptă să moară Eduard și să-i fure tronul nepotului său, micul Richard. Își subțiază buzele ori de câte ori își amintește de acest zvon. Nu pricepe cum pot acei oameni – niște blestemați de negustori, bogați, vicleni și ghiftuiți, care nu știu ce înseamnă lupta și l-au fermecat pe rege cu pungile lor de bani – să creadă așa ceva. Cum poate cineva, care l-a întâlnit în carne și oase, să dea crezare unui asemenea zvon? Nu! Acesta era motivul pentru care nu mai e interesat deloc de războaie și tot ce înseamnă el: armata, campaniile, expedițiile pe mare. Nu e vorba nici de înaintarea în vârstă, nici de trădare. Această femeie este motivul. Dragostea.

Așa că, într-un fel, ducele le este recunoscător pentru idei, sfaturi și încurajări tuturor oamenilor precum Perrers sau Latimer, care se agită ca să se facă remarcați. Îi oferă niște portițe de salvare la care tatăl lui n-a visat vreodată. Trebuie să-i asculte.

Dar tot ce-și dorește cu adevărat este o prețioasă clipă de liniște, departe de toți și de toate – să fie singur cu ea, liniștit, sub cerul albastru, în parfum de trandafiri, să-și lase fruntea mângâiată de degetele ei lungi și albe și numai porumbeii să le tulbure liniștea.

O parte din el încă are păreri deloc frumoase, împărtășite de mulți oameni: „Știu că multora nu le place *madame* Perrers. E insistentă, simplă... Dar e și inteligentă. Nu văd ce rău ar putea să facă..."

Însă Katherine își apropie gura de urechea lui (știe și ea că în spatele tufelor se ascund scribii) și îi șoptește:

---

[1] „Profesoară" (lat. în original).

— Îți vine să crezi? O s-avem un copil... Încă unul...

Apoi, el nu mai vede nimic, nimic altceva în afară de ochii deosebit de albaștri ai lui Katherine Swynford.

O lună mai târziu, când ducele se află deja la Leicester (sau poate s-a dus pe ascuns la Kettlethorpe, cu metresa lui), Alice Perrers, care bate drumurile dintre Sheen, Havering, Eltham sau Westminster, află cu bucurie de la amicul Latimer că John Wyclif a primit parohia din Lutterworth din Leicestershire și a fost invitat să ia parte la Bruges, în ianuarie, la negocierile pentru armistițiul cu Franța și pentru taxele papale.

Ideea asta s-ar putea să dea rezultate foarte bune. Între timp, Alice va fi ocupată toată vara și toamna. Întocmai ca Wyclif, a pus mâna pe proprietăți noi. În 1374, până acum, a cumpărat personal conacul Pallenswick, din partea de vest a satului riveran Hammersmith, precum și proprietatea învecinată, Gunnersbury. Asociații și reprezentanții ei, pe care îi conduce din City, au achiziționat în numele ei conacele Culworth și Farndon din Northamptonshire, Fillyngley din Nottinghamshire și Kingham, de lângă Oxford. În plus, Eduard a promis că-i dă câteva mici proprietăți din domeniul regal, actele urmând să fie semnate: Wantage din Berkshire, Bentham și Whittington din Salop, Stanton Fitzwarren și Crofton din Wiltshire, toate fiind din domeniul Fitz Warren. Aceste proprietăți îi vor da foarte mult de lucru, căci trebuie aranjate pentru a fi apoi închiriate.

Însă Alice se bucură de primele roade ale marelui plan financiar: datoriile către italieni sunt plătite din vistieria regală, iar ea își primește partea. Cu prima tranșă de bani primită de la lordul Latimer cumpără o tapiserie foarte scumpă pentru sala principală de la Pallenswick. Tapiseria o înfățișează pe Dalila strecurându-se în camera lui Samson și tăindu-i părul. A cerut ca toată scena să fie cusută cu mai mult fir de aur ca de obicei.

9

— Cred că m-am îmbătat... puțin, spune Chaucer cu uimire.

Alice se amuză și-i umple din nou cupa.

Ce iute este Alice! Când e aici, când acolo, ia ba una, ba alta, le cere slujitorilor ceva, îi arată lui Chaucer altceva, îi mângâie din când în când creștetul capului cu multă afecțiune. Nu stă nicio clipă. Pesemne că i-a umplut cupa de prea multe ori. Ametește când se uită la ea, învârtindu-se în jurul lui. Îl tulbură – mai ales de când pereții au început să se clatine și să facă valuri.

L-a adus la noul conac din Pellenswick, lângă Hammersmith, de care reprezentanții ei nu se vor ocupa. Vrea ca acesta să fie locul ei de relaxare, departe de Londra sau Sheen. Abandonată după epidemia de ciumă, casa este în paragină, cu găuri în acoperiș și găleți pe jos, și miroase sinistru a mucegai. Alice vrea să o demoleze aproape complet și să o reconstruiască. În spate se vede un parc înțesat de arbori cu frunze verzi-aurii, iar pe ferestrele din față se zărește o apă curgătoare strălucind. În interior, Alice a aranjat câteva colțișoare splendide. De exemplu, o parte din sala principală, unde acoperișul e intact, a fost împodobită cu tapiserii groase, colorate și rezistente la umezeală; aici stă la masă cu Chaucer, care bea dintr-o cupă de aur și mănâncă folosind un cuțit încrustat cu pietre prețioase.

Toate aceste obiecte scumpe, care contrastează puternic cu pereții scorojiți, îl fac pe Chaucer să se simtă stânjenit. De fapt, s-a simțit astfel înainte ca pereții să se miște atât de ciudat.

Se gândește că n-ar trebui să-și etaleze bogăția. De obicei, știe de ce o face. Dar tocmai acum, când vrea să-i spună, nu-și mai găsește cuvintele.

Alice se așază la loc și-l urmărește cu ochi scânteietori, șireți, apoi pufnește în râs.

— Nu-i bine să te îmbeți, Chaucer. E un păcat. Știi ce-a pățit bietul Lot din cauza băuturii. S-a îmbătat criță, a căzut lat lângă fiicele lui, și înainte ca ele să-și dea seama ce se întâmplă...

Face un gest obscen, băgându-și arătătorul într-un cerc format din alte două degete, și-l privește sugestiv.

— Așa că ai grijă.

Ce-i pasă lui de nemernicul de Lot? Lui îi pasă de...

— Prea multă bogăsie... îngaimă cu limba împleticită.

N-a reușit niciodată să-i spună ce-l macină de atâta vreme, iar acum, când în sfârșit i-a atras atenția, a uitat. De multe săptămâni tot încearcă.

— Prea multă...

— Prea mult vin, aș zice eu, îl repede Alice. Dar nu contează. Îmi place de tine și când ai ochii roșii.

E tare drăguț chipul ei, care se dublează în fața ochilor lui. Are un zâmbet frumos și umeri încântători. Se uită pierdut la sânii ei.

— Sunt beat, spune melancolic. Nu trebuia să beau. E groaznic când bei. Îți miroase gura. Brațele tale provoacă repulsie. Spui toate secretele. Groaznic. Gâtul e ca o latrină. Sunt obosit... Te superi dacă mă-ntind puțin?

Știe că nu se supără. E prietena lui. Cea mai bună prietenă din lume. Fantastică femeie. Alice râde ușor în timp ce îl conduce spre o anticameră unde are o canapea cu perne moi.

Îl lasă acolo până dimineață. N-are rost să-l trimită înapoi pe întuneric. O să cadă în râu și o să se înece, sau o să-l prindă gărzile, căci e mult trecut de ora stingerii.

În zori, când vine să-l trezească, ținând o lumânare, găsește pernele pe jos, iar pe el stând pe canapea, scriind de zor.

E nebărbierit și palid. Pare rușinat. Face o grimasă comică.

— Știu, îmi pare rău. Sunt pedepsit deja: am o durere cruntă de cap.

Ea râde cu blândețe.

— Dar ai fost tare lucid, chiar și beat, îi spune râzând.

Se apropie. Chaucer, conștient că miroase oribil, se retrage timid.

— Ce scrii? îl întreabă, lungindu-și gâtul ca să tragă cu ochiul.

El își ascunde hârtiile.

— Te rog, lasă-mă să văd și eu, îl imploră jucăuș. Te rog.

Se uită la ea cu atenție.

— O să fii dezamăgită, o avertizează. Nu e genul de poezie pe care îl cunoști. Nu e poezie... aleasă. Curtenească. E ceva ce mă reprezintă.

— Arată-mi, insistă ea. Nu-mi pasă.

Se uită la el încurajator. Se așază lângă el pe canapea și așteaptă.

Chaucer își drege vocea. Își îndreaptă spatele. Apoi începe să citească tare, cu voce subțire, afectată și autoironică:

O, pântec! Burdăhanule-mpuțit,
De borhot plin, lăcaș de putrăjuni,
Urât la îmbe vranele mai suni![1]

Nu mai continuă. Își ridică privirea spre ea. Amândoi râd pe înfundate.

Chiar în timp ce râde, Chaucer își amintește că a venit la Alice cu un scop anume în minte, pe lângă prietenia care-i leagă și flirturile nevinovate. Voia să-i spună sincer câteva lucruri.

A venit să o avertizeze pe Alice că nu-și joacă rolul așa de bine cum crede.

În primul rând, trebuie să știe că Walworth e mânios. Este toamnă, anul 1374, iar Chaucer lucrează de câteva luni bune, așa că îi cunoaște foarte bine starea de spirit a lui Walworth. Poate că

[1] Geoffrey Chaucer, *Povestirile din Canterbury, Povestirea vânzătorului de iertăciuni*, trad. Dan Duțescu, Editura Adevărul Holding, 2012, p. 269.

în primăvară primarul s-a plâns că trebuie să-i dea regelui bani pe care nu-i va primi niciodată înapoi, dar până la urmă asta face orice primar: dă bani mulți și crâcnește puțin. Chaucer știe că Walworth n-a fost bucuros să afle că Richard Lyons îl va împrumuta pe rege, chiar cu o sumă mai mare decât cea pe care i-ar fi dat-o el. Știe asta pentru că în iulie, chiar înainte să fie numit primar, Walworth s-a întors de la o lungă discuție cu șambelanul Latimer cu pete roșii în obraji și o privire cătrănită. Când Chaucer, stând la biroul lui, l-a întrebat dacă suma sugerată de rege e mai mare decât în alți ani, Walworth a zâmbit chinuit și i-a spus printre dinți:

— Dimpotrivă, dragul meu. Se pare că anul ăsta sunt scutit de o asemenea responsabilitate. Se pare că regele preferă să primească bani de la... Lyons, i-a spus Walworth, strâmbându-se în momentul în care i-a rostit numele flamandului, așa cum numai el știe s-o facă.

Bietul Walworth... Spre disperarea lui, știe ce vor spune oamenii în taverne, chiar și în bucătăria din casa lui, despe toate astea. De atunci, fiindcă Chaucer i-a arătat câteva semne discrete de simpatie, primarul i-a mai făcut câteva confesiuni. Odată i-a sugerat că are încredere în el din ce în ce mai mult și că îl consideră un apropiat al negustorilor, și nu al ducelui. Altădată i-a sugerat faptul că se simte umilit că a fost înlocuit, mai ales cu un străin. Walworth o crede vinovată de schimbare pe Alice. („E mână în mână cu Lyons. Cum altfel a ajuns omul la curte?“ i-a spus lui Chaucer de câteva ori. „Iar ideea schimbării obligațiunilor e a naibii de inteligentă, mult prea inteligentă să fi fost a flamandului. E numai mâna ei!“) Chaucer bănuiește că are dreptate; și-a dat seama că totul a început de la acea discuție pe care a auzit-o fără să vrea la el acasă.

Și mai e ceva care, dacă e adevărat, face situația și mai rea. Dar mai bine nu începe cu asta. Mai bine începe ușor.

— Să știi, îi spune ezitant, că Walworth și amicii lui mi se par niște parteneri de afaceri foarte onești. Oamenii se uită cu suspiciune la domnul Lyons și la... asociații lui. Am auzit și numele tău menționat...

Însă Alice nu are chef să primească sfaturi. Începe să râdă și se uită la el cu ochi strălucitori.

— Vorbești prea liber pentru gustul meu, îi spune. Eu credeam că vii în City să mă sprijini. N-ar trebui să mănânci ceva, să-ți mai treacă mahmureala?

Chaucer se uită uluit la ea. Chiar i-a oferit acest post important și i-a cerut să o informeze despre mersul lucrurilor în City doar ca să râdă de el atunci când o face?

— Uite, îi spune, simțind un val de sânge inundându-i tâmplele, de parcă furia i se răspândește direct în corp, fără să mai fie filtrată de creier, eu zic să ai grijă. Nu e de glumă. Chiar nu-ți dai seama cât de serioși sunt oamenii când vine vorba de bani? Cine îi cheltuie, cine îi face, cine îi fură... Chiar nu-ți dai seama câte semne de întrebare s-au adunat?

Se uită la el cu ochii larg deschiși. Chaucer înțelege că vrea să continue.

— Situația datoriilor din Anglia e următoarea: de când a reînceput războiul, acum cinci ani, s-au cheltuit peste o jumătate de milion de lire, chiar și în timpul armistițiului. Și nu li s-a dat nimic înapoi. Iar acum nu mai sunt bani.

Alice își deschide ochii și mai mult, mimând inocența. Furios, Chaucer se gândește că are chef de joacă. Ei i se pare că e amuzant. Știe și nu-i pasă.

— Încă vrem să credem că, dacă am avea bani pentru armată, soldații s-ar întoarce mai bogați decât au plecat, numai pentru că altădată așa s-a întâmplat, când regele era încă tânăr și favorizat de soartă. Pentru că atunci se pare că toate orașele și mănăstirile din Franța aveau aur, bijuterii și bani cât să facă toți englezii putrezi de bogați. Dar acum nu mai e nimic, iar dacă mai este, atunci soldații noștri nu sunt capabili să găsească. I-am luat Franței tot ce urma să ne dea, în caz de victorie. Și acum suntem faliți.

— Scumpul meu Chaucer, spune Alice mieros, de ce-mi spui mie toate astea? Le știu deja ... Tu le știi deja... Știi că le știu și eu...

— Pentru că atunci când sute de soldați neplătiți se întorc mai mult morți decât vii la familiile lor muritoare de foame, ultimul

lucru pe care vor să-l audă e că ai cheltuit sute de lire pe rochii pentru un turnir! urlă furios.

Dar problema nu o reprezintă numai rochiile. Mai e ceva. Mai sunt multe, de fapt. Chaucer inspiră adânc – se simte suficient de mânios pentru a le menționa pe toate.

Dar se pare că nu este. Alice profită de momentul lui de ezitare, câștigând teren.

Zâmbește, se apleacă și îi atinge mâna. Ochii îi sunt cât se poate de larg deschiși.

— Chaucer... festivitățile de la curte nici măcar nu sunt prevăzute în bugetul țării, gângurește Alice.

Cât de arogantă pare!

— Regele le cere. Și tot el le plătește.

Chaucer se lasă cu zgomot pe canapea. Alice știe totul. Sigur că știe, dar refuză să recunoască.

— Oamenii îl iubesc pe rege. Îl venerează. Toți știu că este extravagant, dar nimeni nu vrea să-l învinovățească pe *el*. Caută un alt țap ispășitor. Și tu ești la îndemână. Pe tine te văd în rochii scumpe, cu bijuterii la gât. Tu ești simbolul extravaganței, pe tine vor căuta să se răzbune. E ușor să te facă o femeie ușuratică, o hoață, o târfă, o...

Simte că i se îmbujorează fața din cauza cuvintelor, așa că se oprește.

— Înțelegi ce zic. Pentru că ești un străin. Nu ești din City. Nu ai sânge nobil. Nimeni nu-ți poartă de grijă, nu ești soția sau copilul nimănui. Ești atât de ușor de învinuit pentru fiecare bănuț cheltuit de rege sau furat din vistieria lui în toți anii ăștia. Chiar dacă nu ești tu de vină. Chiar nu-ți dai seama?

Se oprește să-și tragă sufletul. E mulțumit de discurs. A reușit cu destulă pricepere să o facă să înțeleagă că e în pericol, fără să ajungă să o insulte, acuzând-o că fură.

Alice renunță la orice încercare de flirt. Colțurile gurii i se lasă, iar privirea îi devine sfidătoare. Lui Chaucer îi place mai mult așa. Măcar e mai serioasă.

— N-am ce să-mi reproșez, răspunde cu cruzime. Nici nu se pune problema.

„Ah, Alice Perrers!“ gândește Chaucer disperat. „Alice Perrers!“

— Ba da, îi spune. Îți faci dușmani și nici nu-ți pasă. Pentru început, l-ai înfuriat pe cel mai important om din stat. Walworth e furios că a fost înlocuit. Mai ales cu Lyons, pe care îl disprețuiește.

Alice amuțește. Este surprinsă. Se uită intens la Chaucer, măsurându-l îndelung.

— Ah, spune cu băgare de seamă, deci știi despre Lyons?

El dă din cap.

— Normal că știu! Toată lumea vorbește despre asta. În City nu există secrete.

Îi susține privirea.

— Douăzeci de mii, se zice, bani care îi vor fi returnați sub forma obligațiunilor devalorizate ale italienilor. Așa e?

Ea confirmă dând din cap, fără nicio expresie. Chaucer nu crede că-și ascunde teama sau vinovăția. Simte că o să facă o altă grimasă răutăcioasă dacă o lasă, așa că se grăbește să continue:

— Vezi? Ai crezut că o să rămână secret, dar tot s-a aflat. Cred că-ți dai seama că, după toate astea, Walworth n-o să te sprijine niciodată.

Alice rămâne puțin pe gânduri, apoi ridică din umeri, ca și cum nu-i pasă.

— O, Chaucer, nu cred că trebuie să-mi fac prea multe griji pentru sentimentele rănite ale bietului Walworth, spune rânjind, spre disperarea lui Chaucer. Și, oricum, n-o să fie nevoie să mă sprijine. Împrumutul e treaba regelui, nu a mea. Ce legătură am eu?

Chaucer oftează. Alice refuză să discute despre subiectul pe care i-l impune el.

— Alice, ascultă-mă, îi spune cu tristețe. Ieri m-am dus la Westminster să-mi iau renta. Cred că ar fi bine să știi că toți curtenii vorbesc...

Își înclină capul și se uită la ea, întrebându-se dacă o să roșească. Nu roșește. Doar se uită la el și spune:

— Arăți ca o pasăre pitită într-o tufă, Chaucer, ținându-ți capul într-o parte, uitându-te chiorâș...

— Știi măcar ce se zice? insistă el.

Își pune mâinile în șolduri și se uită în ochii lui.

— Spune-mi tu dacă e chiar așa interesant, îi spune fără urmă de rușine.

— Bunul meu prieten de la trezorerie mi-a spus că s-au cam dus banii pentru că s-au încasat dintr-odată multe obligațiuni ale italienilor. Au fost plătite pe loc. Nu la jumătate, ci la sumă întreagă. Adică de două ori mai mult.

Știe că arată ridicol, dar își înclină și mai mult capul, căutând semne de vinovăție pe chipul ei.

— Au rămas fără bani gheață... Abia au reușit să-mi dea cele zece lire.

Alice dă din cap, cu un surâs sarcastic pe buze și îi spune pe un ton fals compătimitor:

— O, Doamne! Bietul de tine!

— L-am întrebat cine a venit cu hârtiile. Nu știa. Știa doar că n-a fost Lyons. Mi-a spus că niciun flamand înalt și roșcat n-a pus piciorul în biroul lui.

Alice își ridică sprâncenele. Fără nicio emoție, îi spune:

— Hm, ce mister!

Lui Chaucer îi bate inima gata să-i sară din piept.

— Trebuie să te întreb, îi zice grăbit, disperat să-i spună odată totul și să încheie. Tu ai fost, nu-i așa? Despre asemenea jocuri tot încerc să te avertizez. O să te prindă. Relațiile dintre City și palat sunt mai strânse decât îți închipui. Bârfa ajunge peste tot. Dacă ești implicată și cineva se trezește să pună totul cap la cap... O să pună mâna pe tine cât ai clipi. Cei din City, curtea și restul...

— Pe mine? spune Alice Perrers, iar chipul i se destinde, nările îi freamătă și ochii i se deschid și mai mult, de parcă avântul lui Chaucer o însuflețește. N-am mai fost la Westminster de zile întregi, Chaucer!

Își ridică sprâncenele și deschide larg brațele, ca și cum ar vrea să-i arate că n-are nicio obligațiune. Vrea să pară inocentă, în schimb arată cât se poate de satisfăcută.

— Vrei să spui că n-ai fost tu? întreabă Caucer încet. Și că nu știi nimic?

Nu o crede, dar, văzând expresia lui Alice, care se preface că este jignită, izbucnește în râs.

— Știi ce-aș spune oricui, în afară de tine, care m-ar acuza de așa ceva? I-aș spune: „Asta spui tu, mincinosule! Dovedește-o!" În felul ăsta aș scăpa. Pentru că n-ar reuși niciodată să dovedească.

Confuz, Chaucer dă din cap. Desigur, și-a dat seama că nu i-a răspuns deschis la întrebare. E chiar convinsă că-l face să se simtă neghiob venind aici să-i dea sfaturi nesărate. „Cine știe?" își spune. „Încrederea ei e molipsitoare." Poate că a înțeles greșit; sunt multe lucrurile pe care nu le înțelege despre ea. Continuă, încercând o altă cale:

— Și totuși... te expui acuzațiilor pentru că te interesează banii și te descurci de minune să-i obții. Te interesează mai mult decât pe alte femei. Mai mult decât pe majoritatea bărbaților. Am dreptate?

Alice ridică din umeri, intenționând să-și arate iar nepăsarea, dar se oprește brusc. Umerii îi rămân ridicați, iar brațele întinse. Se uită intens la el; de data asta nu mai e nicio urmă de agresivitate în privirea ei.

— Presupun că așa este, spune pe un ton diferit, mai sincer. Mă interesează. Mă interesează mai mult decât pe alții.

— De ce? o întreabă.

Se uită la el de parcă e surprinsă de naivitatea întrebării – sau de parcă se întreabă și ea același lucru. Chaucer are senzația că-i aude gândurile.

În cele din urmă, îi spune cu voce joasă:

— Aș putea să-ți povestesc cum am ajuns aici. Pentru că n-am fost bogată de la început. Mi-am folosit inteligența ca să ajung aici. Și ți-aș răspunde, într-un fel. Dar...

El așteaptă. Alice e pierdută în gânduri; surâde vag, amintindu-și.

— ...N-ar fi răspunsul potrivit, îi spune după câteva momente.

Tace. Pare să aibă încredere în el.

— Nu mai este potrivit acum.

— Pentru că ești mult prea bogată, adaugă el, în șoaptă.

Se află atât de aproape unul de celălalt, încât nu este nevoie să-și ridice vocea.

Alice încuviințează dând din cap. Dar este absentă. Se gândește încă la un răspuns – răspunsul potrivit.

— Altele se căsătoresc, se dedică apoi copiilor... încearcă el să o ajute.

Pare că nu-l aude.

— O, am fost căsătorită, îi spune ca prin vis.

Se încruntă.

— Bărbații ăștia sunt... statornici. Toți și-au găsit locul în viață. Dacă te căsătorești cu un negustor, ești nevastă de negustor o viață întreagă. Dacă te căsătorești cu unul dintre cavalerii de la țară, o să supraveghezi toată viața lăptăresele. Nimeni nu se mișcă din loc. Sunt puțini bărbați care ar putea să-și schimbe viața așa cum ai făcut-o tu, Chaucer – să se mute de la palat în City, fără nicio ezitare. Majoritatea se tem. Dar dacă îți dai seama că tocmai schimbarea îți dă satisfacție? Libertatea de a încerca mereu ceva nou...

— Libertatea, spune Chaucer, repetând acest cuvânt necunoscut buzelor sale, ascultându-i ecoul în minte, puternic ca o pală de vânt.

Îi place curajul pe care i-l inspiră acest cuvânt și faptul că Alice nu se teme să trăiască fără sprijinul unui bărbat, pe care majoritatea femeilor îl caută. E flatat de faptul că îl consideră unul dintre cei curajoși. Alice are dreptate. În general, oamenilor nu le place schimbarea. Se tem de ea. Soției lui nu-i place deloc faptul că el și-a schimbat viața.

— Pentru că eu mi-am dat seama că asta îmi place. Mă pricep să fac schimbări... să gândesc din mers, i se confesează. Nu contează câți bani am (niciodată nu poți spune că ai destui). Dar ce-aș face

dacă tot restul vieții aș lenevi, mi-aș număra pe degete reușitele și m-aș îngrășa? M-aș plictisi. Nu mă interesează banii, de fapt. Îmi place să-mi pun mintea să lucreze. Adevărul este că-mi place să trăiesc de pe urma ideilor mele.

Aproape se ating. Sunt nas în nas.

— Cred că asta o să-i deranjeze mereu pe cei care se tem, adaugă cu tâlc și cu o urmă de tristețe în glas. Bieții de ei!

Transfigurat de seninătatea ei, sau poate doar de apropiere, Chaucer se apleacă, gata să o sărute. Dar se oprește la timp și se retrage. Alice își ridică privirea, parcă trezindu-se la realitate. Zâmbește – e același zâmbet larg, ironic.

— Însă tu ai nevoie de ceva mai solid decât niște idei ca să trăiești, îi zice veselă. Ai nevoie de mâncare.

O oră mai târziu, după o plăcintă cu carne, multe glume și o lectură foarte plăcută a altor versuri scrise la mahmureală („O, bețivane, slut ce ești la față/ Duhnești scârnav și tuturor faci greață"[1]), Chaucer se pregătește să se întoarcă acasă.

E pierdut în gânduri. Acum, fiind sătul, scăpând de mahmureală cu ajutorul pateurilor și de durerea de cap cu ajutorul vântului răcoros, nu mai este la fel de mulțumit de rezultatul discuției cu Alice.

Orice ar spune, cu siguranță este implicată într-un fel sau altul în povestea obligațiunilor. Înseamnă că-l minte și pe el. N-are niciun rost să se mintă singur. În primul rând, numai ea (în afară, poate, de Latimer și de el) are suficiente legături atât în oraș, cât și la palat ca să pună totul pe roate. În al doilea rând, e singura persoană îndeajuns de inteligentă să facă asta.

Se gândește că dacă într-adevăr este implicată – și încearcă să se concentreze pe un sentiment de dezaprobare, știind că asta e corect să simtă –, pofta ei de bani e la fel de mare ca pofta lui de vin. Chiar dacă îi strânge numai ca să-și demonstreze că poate,

[1] Geoffrey Chaucer, *Povestirile din Canterbury, Povestirea vânzătorului de iertăciuni*, trad. Dan Duțescu, Editura Adevărul Holding, 2012, p. 269.

așa cum i-a spus. Pentru ce-i trebuie atâția bani până la urmă? Doar nu-i ia în mormânt! Și nici n-are copii să le lase moștenire.

Dar sentimentul de dezaprobare e trecător. Când se gândește la Alice, întotdeauna se înveselește. Încearcă, fără prea multă străduanie, să alunge gândurile obscene care, neinvitate, îi invadează mintea, gânduri legate de faptul că nu are niciun copil, deși a avut numeroși soți și amanți. Poate că a fost alegerea ei – să-și păstreze prospețimea de fată, adevărata ei avere. Poate că știe mai multe decât alte femei despre metode precum bureți îmbibați în oțet și număratul zilelor din calendar și e mai atentă la fazele lunii de pe cer; sau, cine știe, poate că îl pune pe rege să poarte o vezică de porc atunci când face dragoste cu ea. Gândurile acestea îl fac să chicotească. Orice e posibil când vine vorba de Alice Perrers.

Sau poate că lipsa copiilor e tristețea ei ascunsă. Poate că asta a dus la nenumăratele mariaje, neobosita dorință de îmbogățire și înclinația spre ticăloșii.

„Săraca Alice Perrers", își spune Chaucer, conștient că încearcă să o disculpe pentru ca relația lor de prietenie să continue, conștient că are nevoie de puțină compasiune, de acel sentiment plăcut și liniștitor care să-l ajute să accepte mai ușor amărăciunea trădării.

Se gândește la copiii lui. Indiferent ce probleme are în familie, acceptă cu bucurie valul de gingășie care îl inundă când se gândește la ei; e atât de puternic încât îl sufocă. A fi tatăl lui Thomas și Lizzie e cea mai mare mândrie și consolare a lui – e ceva mai copleșitor decât dragostea pentru orice femeie, decât orice poziție la curte sau chiar decât versurile pe care le scrie cu multă plăcere.

Se bucură că nu face parte dintre curteni, care își trimit copiii în alte case, încă de la vârsta de șapte ani, ca să învețe lecții de cavalerism și de etichetă. Nimic nu-l mulțumește mai mult decât să facă parte din umila tagmă a negustorilor, în care, dacă toate merg bine, copiii rămân lângă părinți și învață totul de la ei, până când, ajunși la maturitate, fiii se însoară, își aduc soția acasă, și, cu ajutorul Domnului, familia se mărește.

„Iar dacă toate proprietățile și tot bănetul lui Alice Perrers nu fac altceva decât să suplinească lipsa copiilor, nu reușesc asta decât pe jumătate“, își spune Chaucer, alinându-și un pic inima rănită.

Apoi renunță să se mai gândească. Se așază pe o bancă, bucurându-se de vântul care-i adie în păr și-i alungă durerea de cap. „Libertate“, își spune când se uită la păsările ce zboară în cerc deasupra lui, încercând să-și imagineze cum este lumea lor. Și-ar dori să știe.

10

Alice așteaptă pe ponton până când barca pe care a chemat-o Chaucer pornește spre est, către City. Îi face cu mâna până silueta lui îndepărtată dispare.

Apoi, când capul lui este doar un punct pe valurile sclipitoare, lasă mâna jos și face semn unei alte bărci. Are treabă la Westminster, la prânz.

Ar fi putut merge cu Chaucer, dar n-ar fi vrut să-i spună unde se duce sau pentru ce anume. Asta l-ar fi stârnit iar și l-ar fi îndemnat să-i țină o altă prelegere. Nu-i place să i se dea lecții.

Se duce în est pentru că noaptea trecută, după ce l-a pus pe canapea pe simpaticul Chaucer – amețit, împleticit, rușinat și cu ochi roșii –, a primit un mesaj de la Richard Lyons.

Mesagerul care a venit la ea călare (și a rămas să doarmă într-o altă aripă a conacului, împărțind cu preotul camera de la etaj) a informat-o că unul dintre asociații lui Lyons are probleme. Arestat în urmă cu mai multe luni la Southampton, bărbatul urma să fie adus în fața judecătorilor din tribunalul regelui în ziua următoare. Cazul era transferat la Westminster, la tribunalul regelui, pentru că omul, angajat de un cetățean londonez, fusese arestat de subordonații primarului Walworth, iar fapta de care era acuzat se petrecuse în unul dintre porturile regale. Lyons spera ca Alice, prin influența ei, să-i determine pe judecători să fie mai blânzi față de acuzat.

Favoarea pe care i-o cere Lyons este tocmai ceea ce Chaucer consideră că Alice nu trebuie să facă: să intervină în actul regal de justiție. Ar fi ceva necugetat, nesăbuit, ne... Însă, din punctul ei de vedere, asta înseamnă să fii un bun prieten – este o chestiune de onoare.

Nu i-a cerut mesagerului detalii despre acuzele ce i se aduceau vinovatului și nici n-a primit de la el vreo informație. Cel mai probabil este vorba de încălcarea legilor comerciale. Dar de ce i-ar păsa? Detaliile despre faptă sau despre acuzat nu o ajută cu nimic. Se duce la Westminster să rezolve problema. Lasă apa râului să i se scurgă printre degete; ascultă mormăielile barcagiului; se uită la razele soarelui jucându-se printre valuri.

Și, în timp ce se îndepărtează de mal, urmărește cu privirea punctul din fața ei – capul lui Chaucer.

Așa cum se întâmplă de obicei, cazul începe cu o discuție privată cu judecătorul. Spre satisfacția lui Alice, care a străbătut în mare grabă holul principal, după ce și-a aranjat iute rochia și părul ca să dea impresia că a nimerit acolo din întâmplare, și nu a venit din Pallenswick special pentru asta, judecătorul este Sir Robert Belknap.

Masiv, cu buze mari, Belknap este un om deschis, așa cum sunt oamenii din lumea ei. Râde cu poftă, e însurat cu o femeie mai tânără decât el și are o bucătăreasă pricepută. Alice îl cunoaște îndeajuns de bine să știe că va face orice să ajungă acasă la cină. Nu e genul de om care să insiste asupra detaliilor legii.

După ce se salută și judecătorul o întreabă cum merge reparația acoperișului de la casa mătușii ei (n-a fost niciodată la Gaines, dar s-a născut în Essex și face parte din consiliul local al orașului apropiat, Brentwood, deci a auzit de conac; e un semn de prietenie), Alice îi spune:

— Voiam să discutăm puțin despre primul acuzat...

Apoi face o pauză. Poate că ar fi trebuit să fie mai atentă la detalii. Își dă seama că nu știe nici măcar cum se numește omul lui Lyons.

— Tyler? îi sare Belknap în ajutor.

Alice tace.

— E adus pentru...

Se uită în registru, șuierând printre dinți.

— ...Șantaj. Obținere de bani prin amenințare... În portul Southampton. Capul unei bande de șase oameni.

„Ăsta trebuie să fie", își spune Alice, mai sigură pe sine de data aceasta.

— Se pare că e acuzat și de faptul că le-a spus victimelor că banii pe care-i cere se duc la Richard Lyons, se amuză sincer Belknap și își ridică sprâncenele, îndemnând-o și pe ea să râdă. Lyons, comerciantul de vinuri. Se pare că el l-a angajat. Deși sarcina lui Tyler era să încaseze taxele, nu să jefuiască lumea la drumul mare. Totuși, dacă te gândești bine, povestea lui nu e rea, pentru că Lyons lucrează acum la vamă, nu? Oare ce-o să spună când o să afle?

— Mi s-a cerut să pun o vorbă bună... spune Alice.

Îi zâmbește lui Belknap, arătându-și dantura sclipitoare.

— Pentru omul ăsta... Tyler.

Belknap se uită la ea și zâmbește în continuare, dar este vizibil mai precaut. Alice își dă seama că reevaluează natura discuției în minte și că nu o mai consideră o cunoștință apropiată, ci o posibilă... piedică? Amenințare? Poate că nu prea i se cer favoruri. Poate nu știe cum să reacționeze.

— Aha, îi răspunde și dă din cap de câteva ori, arătându-și gușa. Înțeleg.

Alice se înclină și dă să plece. Dacă n-o întreabă nimic, n-are de ce să-i dea explicații, nu? Abia după ce trece pe lângă el, îndreptându-se spre capela St. Stephen, mulțumită de faptul că unii oamenii sunt atât de ușor de influențat, judecătorul își face puțin curaj, își drege vocea și îi pune o întrebare evidentă, deși lipsită de tact:

— Dacă-mi permiteți... se aude vocea lui plină.

Poate că, odată ce și-a recăpătat curajul, vrea să o determine să răspundă sincer, sau poate încă nu reușește să-și controleze tonul vocii. Oricare ar fi motivul, judecătorul i s-a adresat mult prea tare, iar întrebarea o neliniștește.

— ...Cine anume...?

Alice se întoarce iute, înainte ca toată sală să audă că a venit pentru o favoare (căci nu așa se fac lucrurile). Judecătorul își coboară glasul, dar în ochii lui micuți e aceeași notă de amenințare.

— ...Vrea să-i facă lui Tyler viața mai ușoară?

Lui Alice nu-i place să fie încolțită. Așa că întârzie să răspundă. Știe că acum el se întreabă dacă nu cumva a greșit întrebând-o, dacă nu cumva a supărat astfel pe cineva mai puternic decât el. Nu e curajos din fire. Deși nu o slăbește din ochi, își agită picioarele și își frânge degetele.

Bătrâna Alison îi spunea mereu lui Alice că îi poate ușor intimida pe ceilalți. În copilărie, se pierdea cu firea și-i mustra întotdeauna pe băieți. Iar acum îi place chinul prin care trece îndesatul de Belknap, încercând să se controleze.

Nu vrea să-i dea satisfacție, așa că nu-i răspunde. Îl lasă în întuneric. Își ridică amuzată o sprânceană, îl salută dând din cap și îi întoarce spatele, lăsându-l cu gura deschisă, ca un pește pe uscat.

Asta va pune, sau ar trebui să pună, capăt problemei: l-a învățat minte pe judecător, iar acuzatul este salvat. N-a intenționat niciodată să se ducă la audiere. Nu se cuvine. Nu așa lucrează puterea.

Numai că, în drum spre ieșire, vede gardienii aducând în sala de judecată pe primul condamnat – omul ei. Mai întâi îi zărește doar pe cei doi gardieni (și observă, cu obiceiul ei de a se amuza pe seama destinului, că cei doi oameni uriași sunt cel puțin la fel de amenințători ca bărbatul speriat și legat fedeleș dintre ei). „Ăsta trebuie să fie Tailor sau Tiler“, își spune. Încă nu știe că în scurt timp îi va fi recunoscător. Lasă grupul să treacă.

Aflată la câțiva pași distanță, își ridică privirea și se uită direct în ochii lui. Și el se uită la ea.

Este doar puțin mai înalt decât ea, dar e mult mai solid. Are un chip plăcut, păr răvășit, de culoarea nisipului, ochi alungiți, inteligenți, nas mare și drept, foarte umflat acum, câțiva pistrui și buze mari, senzuale, care par că se pregătesc să zâmbească.

„Oare mai face cu ochiul când zâmbește?“ se întreabă Alice, dându-și dintr-odată seama că-l cunoaște.

Desigur! Tyler... E un nume fals. Vine de la fabrica de țigle[1]! Cum să nu!

— Wat... murmură.

Gardienii se întorc iute spre ea, crezând că le vorbește.

— Ați spus ceva, doamnă?

Wat îi face un semn discret din cap. A recunoscut-o și el (dar Alice se gândește că poate o recunoaște drept metresa regelui). Totuși, pare că-i spune: „Nu acum, Allie. Nu e momentul." Arată ca și cum o imploră să nu-i facă probleme, așa cum obișnuia să se uite la ea ori de câte ori intrau în bucluc în urma furtișagurilor. „Flăcăii ăștia mi-ar face viața un calvar. Stai la locul tău. Renunță."

Ea înțelege și dă din cap.

— Nimic, spune. Mergeți.

Îi urmează în sală, ca să asiste la ședință. Asta nu mai e o favoare pentru Lyons. A devenit ceva personal.

E uimită să vadă iar ceafa lui Wat; are același creștet turtit, aceleași unghii tăiate drept. Dintr-odată, uitându-se la mâinile lui, Alice se simte iar o copilă de zece ani, întinsă în iarba mare, râzând cu poftă, în timp ce băieții o țintuiesc la pământ și o gâdilă în ureche cu o șuviță din părul ei, iar Wat, rânjind, o ține cu aceleași mâini și, în lumina puternică a soarelui, o întreabă fără întrerupere, cu o voce ascuțită de băiat: „Recunoști?"

A fost preferatul ei. Seamănă foarte mult. Tușa spunea că erau cei mai afurisiți și cei mai isteți dintre toți.

Desigur, e o nebunie că s-a întors în sală, având în vedere că s-a asigurat deja care va fi verdictul. Dar vrea să fie sigură. Acum că știe exact cine este prizonierul, o preocupă nota de împotrivire pe care crede că o citește în ochii lui Belknap.

Alice Perrers nu se folosește de puterea ei în fiecare zi. Și nu crede că e cineva în stare să i se împotrivească sau să o împiedice. Cine? Belknap? „Îmi vine să râd", își spune. Cât despre Eduard... Dacă lucrurile vor lua o turnură proastă, poate să-i spună că i-a cerut să intervină chiar el. Oricum nu-și amintește nimic.

---

[1] Numele Tyler e derivat din „tilery", „fabrică de țigle".

În loc să se stea cuminte la margine, rezemată de unul dintre stâlpi, lângă funcționari agitați și scribi, lăsându-și puterea să lucreze discret, așa cum ar fi indicat, Alice se duce direct în mijlocul sălii, unde, între atâția bărbați îmbrăcați în negru, rochia ei de un galben aprins atrage toate privirile.

Cu fruntea sus și spatele drept, se îndreaptă spre tronul de marmură din mijlocul încăperii pe care Eduard ar fi stat dacă ar fi fost prezent – banca regelui. E perfect conștientă de fiecare pas pe care îl face. La fel sunt și ceilalți.

Toți știu – mai bine decât ea – că n-ar trebui să stea acolo. Dar nimeni nu îndrăznește să se ridice și să-i spună.

Înconjurată de guri amuțite de uimire, Alice spune:

— Puteți începe, onorabile!

Belknap are ochii mari și gura larg deschisă. Dar, după acest moment de uimire, vocile încep să se facă auzite: se fac jurăminte, se spun formalități. Capetele plecate sunt precupate să îndeplinească ritualul, se aruncă priviri pe furiș, ici, colo se zărește câte o chelie. Sunt ca furnicile la picioarele ei. Alice simte sângele năvălindu-i în tâmple în timp ce se citesc acuzațiile. „Deci așa se simte un rege“, își spune.

Nu se lasă totuși dusă de val, așa că îl observă pe Belknap aruncându-i o privire dezgustată, în timp ce se apleacă pentru a vorbi despre primul caz.

— Au apărut noi probe, începe.

Vocea lui e puternică și aspră. Alice simte un gol în stomac. Belknap pare ostil – ca și cum are de gând să se răzbune pe ea pentru faptul că a încercat să îl intimideze, recunoscând tacit în fața tuturor celor prezenți în tribunal ceea ce, oricum, știe toată lumea. Și anume că atunci când un oarecare Wat Tyler este prins împreună cu alți huligani șantajând exportatorii din Southampton, dar, în același timp, are și sarcina de a colecta taxele pentru un extraordinar de bogat negustor de vinuri numit Richard Lyons, mai mult ca sigur că a fost trimis să facă o asemenea slujbă murdară chiar de acel om. Dar a fost răsplătit cum se cuvine pentru că și-a asumat acele riscuri și pentru că a acceptat să ia vina asupra lui în cazul în

care va fi prins, așa că numele lui Richard Lyons nu va fi pomenit niciodată, în niciun context oficial.

Îngrozită, Alice își dă seama că Belknap s-ar putea să o facă. O, Doamne! Arată atât de furios! Părul i s-a zburlit de-a dreptul! Până și burta i s-a transformat, devenind din gâlma moale și gelatinoasă un soi de carapace – ca o platoșă curbată sub care s-a adunat toată furia pe care o simte față de ea, pentru că a încercat să-i spună ce să facă. Alice are impresia că dacă cineva ar încerca să-i dea un pumn în stomac, și-ar rupe mâna.

Când Belknap își ridică vocea, Alice se apleacă. Își ține spatele și mai drept. Fața ei devine și mai severă. Apoi vorbește cât de tare poate, ca să acopere vocea tunătoare a judecătorului:

— Dovezile noi anulează acuzațiile prezente, i se adresează cu o voce asurzitoare.

Belknap amuțește iar, uluit. Și ceilalți rămân cu gura căscată. Oare au auzit-o? Poate că, în disperarea ei, a avut impresia că a țipat, dar, de fapt, n-a deschis deloc gura.

— Așadar, regele vrea ca acuzatul să fie eliberat, continuă la fel de tare.

Din nou se lasă o tăcere adâncă, de parcă toți cei prezenți în sală au fost fermecați; ca și cum nimeni nu se poate mișca, nu poate vorbi sau face nimic în afară de a se uita.

Țipă și mai tare la cei doi soldați care-l țin pe Wat, îndemnându-i cu mâna dreaptă să-l elibereze:

— Haide. Ce mai stați? Dați-i drumul.

Abia când soldații se trezesc din visare și încep să desfacă sforile (fără să îndrăznească vreo clipă să-și ridice privirea), sala pare să se dezmorțească.

Alice se ridică în picioare văzând că oamenii se agită în jur. Se apropie de condamnat și se oprește în fața lui.

— Să-ți fie învățătură de minte, îi spune ferm.

El își ridică încet ochii și se uită la ea. Întotdeauna a avut această privire obraznică.

— La Dancing Bear, Cheapside, peste o oră, îi șoptește el.

Alice nu-i dă niciun semn că a înțeles. Rămâne cu privirea ațintită asupra nasului său pistruiat, întrebându-se cum a reușit să și-l zdrelească. Au atât de multe de povestit.

— Ai înțeles? i se adresează ea mai tare. Să nu te mai prindă judecătorul în sala asta. Data viitoare nu se va termina la fel.

El îi face discret cu ochiul. Alice nu crede c-a observat cineva. Zâmbește în sinea ei.

Se întoarce și, îndreptându-se spre ieșire, îi aude pe toți șușotind, apoi murmurând tot mai aprins.

— Să fiu al naibii! spune Wat gâfâind, lăsându-și jos halba de bere.

Are spumă pe buza de sus.

— Ai fost incredibilă. Și eu credeam că s-a zis cu mine. Dar apoi ai apărut tu.

Își ciocnesc halbele, iar Wat îi face cu ochiul. Ea râde prostește și-l soarbe din priviri.

Au trecut repede peste subiectul legat de statutul ei.

— Deci te-ai descurcat, spune Wat, dând din cap de câteva ori. Galbenul te prinde, adaugă făcând un gest spre rochie. Arată bine.

Nu i-a spus direct că a aflat că este concubina regelui, dar evident că știe, căci este rezervat și respectuos față de ea. Mai întâi trebuie să vorbească despre nimicuri, abia apoi să intre în miezul problemei. Mai întâi trebuie să se amuze împreună.

Se află într-un colț întunecat din fundul unei taverne, între ora de rugăciune și ora cinei. Nimeni nu-i aude. Wat îi povestește aproape în șoaptă cum a dat de bucluc. Se pare că lucrează pentru Richard Lyons de când s-a întors de pe câmpul de bătălie.

Înainte de asta, după ce a luptat în Franța pentru fratele mai mare al ducelui, prințul Eduard, a trecut la o viață aventuroasă, de baron-tâlhar, ca mercenar în Compania Liberă[1], jefuind Burgundia, Normandia, Champagne, Languedoc, Savoy și statele

[1] Armată de mercenari din Evul Mediu târziu, care acționa independent de orice formă de guvernământ și trăia din jafuri.

italiene. Acelea au fost cele mai frumoase zile din viața lui, când, alături de conducătorul companiei, Seguin de Badefol, se năpustea asupra negustorilor bogați din Toulouse, La Riolle sau Bergerac.

— Nu trecea o zi fără să ne pice în mână ceva care să ne facă mai bogați și mai fericiți. Totul era la dispoziția noastră, trebuia doar să întindem mâna. Țăranii din Auvergne ne aduceau provizii, grâu, făină, pâine proaspătă, fân pentru cai și multe feluri de carne. Mâncam ca regii. Iar când treceam prin sate, tremurau când ne vedeau.

Alice știe poveștile despre mercenarii și condontierii din Companiile Libere, care se luptau pentru oricine îi plătea și își făceau de cap în restul timpului, dedându-se la orice fel de crimă: de la consumarea cărnii în Postul Mare, la spintecarea burților femeilor însărcinate, omorându-le fetii nenăscuți și nebotezați. Se spune că au făcut multe victime în ținuturile din sud, lăsând în urmă o grămadă de vagabonzi: preoți fără parohie, țărani nevoiași, meșteri fără loc de muncă.

— Deci tu ești unul dintre renumiții fii ai fărădelegii, îi spune Alice.

Papa îi numește așa când jefuiesc biserici. Totuși, Papa se folosește adesea de ei. Alice știe că gâfâie, dar nu-și poate stăpâni admirația. Dacă ar fi fost bărbat, ar fi făcut același lucru ca Wat, ca să se îmbogățească repede.

Wat îi face din nou cu ochiul și, întinzându-și brațele, îi spune cu accent străin, graseiat:

— *Perfidi e scelleratissimi*[1], da, noi suntem. Dacă Dumnezeu ar fi soldat, s-ar face tâlhar, adaugă gânditor.

Așadar, Wat se descurca foarte bine până a intrat într-un conflict cu un tip din Mantova. Nu-i spune ce fel de conflict, ci își atinge nasul – ceea ce înseamnă că e secret – și îi face cu ochiul. A trebuit să plece degrabă și să fugă înapoi acasă. A lăsat baltă totul: casele, pământurile, caii, hainele, bogățiile.

---

[1] „Răi și ticăloși“ (it. în original).

— Așa este, zice iar gânditor. Tot ce ai poate să dispară într-o clipită. Ce-am avut găsesc și aici dacă știu unde să caut.

Se uită unul în ochii celuilalt și își zâmbesc, amintindu-și de spusele Tușei: „Străzile Londrei sunt pavate cu aur. Trebuie doar să știi unde să cauți!“

După ce râsetele se opresc, Wat își continuă povestea. Întors în Londra, Wat a dat peste Lyons, cel mai bun stăpân din câți au existat. A făcut tot felul de servicii pentru Lyons, dar ultimul a fost cel mai important. Se pare că Lyons s-a folosit de funcția de inspector vamal pe care a obținut-o cu ajutorul lui Alice, la începutul anului, pentru a angaja un număr mare de huligani – conduși de Wat – în porturile de pe coasta sudică. Oficial, de ochii lumii, trebuia ca ei să supravegheze încărcarea și descărcarea mărfii. Bineînțeles că, pe lângă asta, se ocupau și cu alte treburi.

Uneori primeau mită. (Așa a fost prins Wat. Unul dintre oamenii lui s-a pus cu cine nu trebuia – un negustor cu un simț al corectitudinii exacerbat, însoțit de o bandă de huligani mai mare decât a lui Wat.) Însă Lyons nu se ocupă doar cu atât. Principala lui activitate ilegală este să confiște și să pună sechestru pe cantități uriașe de marfă străină importată de cei trei mari negustori londonezi – băcanii. Lyons și-a strâns astfel stocuri uriașe de condimente din importurile băcanilor. Este un atac indirect, dar nu la adresa lui Walworth, care e negustor de pește, ci la a celorlalți doi apropiați ai lui, Brembre și Philpot. Wat nu înțelege ce caută să obțină Lyons prin asta, dar probabil că mai târziu, după ce va bloca piața, va vrea să vândă la suprapreț marfa luată.

Lyons e întotdeauna cu un pas înaintea altora. Niciodată nu știi în ce direcție se îndreaptă lucrurile când e vorba de el. Inițial, începând să înțeleagă, Alice își spune: „Deci îi atacă pe băcani. Bun. Spiritele se încing.“ Dar apoi, simțind un neașteptat resentiment față de partenerul ei de afaceri din City, un om atât de fermecător și de exotic, gătit în haine viu colorate, cel căruia tocmai i-a sărit în ajutor, își spune: „Mie nu mi-a spus de planul *ăsta*. N-ar fi trebuit?“

— Un bănuț pentru gândurile tale, zice Wat.

E același băiat cu nas cârn și pistrui, care e atent la stările ei, doar că fața lui e mai grosolană, mai urâțită și mai ciudată. Atunci își dă seama că tace de ceva vreme, nu mai știe de când, pierdută în gândurile legate de Lyons.

Alice râde, puțin stânjenită.

— Ah, mă gândeam doar, îi răspunde.

Simte că a început să vorbească iar ca pe vremea când nu știa nici franceza, nici nu-i cunoștea pe curteni.

— Nu știi niciodată ce are în minte Richard Lyons... Nu-i așa?

El surâde vag. Nu știe. Iar Alice vede că nici nu-i pasă, atâta timp cât Lyons îl plătește. E relaxat și nu-i place să complice lucrurile.

Poate și ea ar trebui să fie la fel. Zâmbește searbăd ca el.

— Eh, măcar e loial. Te-a scos azi, îi spune resemnată. Mai degrabă eu, adaugă apoi, puțin înciudată.

Observă că Wat s-a întristat dintr-odată pentru că discuția a devenit numai despre el. Câte ocazii are în viață să bea bere cu femeia regelui?

— Tu mi-ai salvat pielea, îi spune repede. Știu.

O soarbe din priviri. Are aceiași ochi jucăuși. Alice își dă seama că, de-a lungul timpului, a exersat îndelung privirea asta năstrușnică și veselă. Se folosește de ea ca să scape de necazuri.

— Nu mă pricep la vorbe mari, continuă el, dar știi că-ți sunt recunoscător.

Apoi, timid, adaugă pe un ton mai scăzut:

— Nu știu ce să te întreb... Deja știu destule.

Arată spre rochia ei scumpă.

„Ce ușor află oamenii lucruri despre mine“, își spune Alice, devenind iar înduioșată. Are o reputație (bună sau proastă). Unii au compus cântece despre ea în taverne. Ce poate să o mai întrebe și să nu știe deja?

— Și totuși, nu știu totul. Cum...?

Ezită ca un băiețel.

— ...Cum l-ai cunoscut?

Ea râde scurt, fără vlagă. Abia când începe să-i povestească, își dă seama cu uimire că sentimentul pe care l-a trăit în timp ce Wat i-a povestit despre el a fost invidie.

Îi invidiază viața liberă și neîngrădită: azi e aici, mâine în altă parte, victime noi sunt la orice pas, oricând o poate lua de la început.

Ce să-i spună despre trecutul ei? Un pic sarcastică, răspunde:

— Evident, mi-a fost dat să sfârșesc lângă un boșorog putred de bogat. Ca fată, nu prea ai de ales.

Wat dă din cap. Alice își dă seama că și-o imaginează lângă bătrân. Nu prea-i place ideea. Ba chiar o compătimește puțin. Nu-i e milă de ea. Niciunul nu știe ce este mila.

— Probabil că nu, îi spune el.

Alice evită să-i povestească despre cei doi soți negustori. Wat l-a cunoscut pe primul, în ziua în care familia Champagne a înnoptat acasă la Tușa, atunci când s-au rătăcit în Essex, căutând casa lăsată de ruda lor care murise din cauza ciumei. Doar și-a dat seama că se măritase cu tatăl, nu? Că au găsit casa, dar era o ruină, și că a devenit nevastă de brutar? Poate să-și închipuie singur. L-a omis și pe Froissart, profesorul de franceză angajat de Tom Champagne, pe care l-a reîntâlnit la scurt timp după ce a devenit văduvă, când a reluat lecțiile pentru că avea bani și partidele de amor fiindcă era o femeie liberă. Tânărul Jean Froissart nu era interesat cu adevărat de ea, cel puțin nu-l interesa ceva de durată. Ajuns cronicarul oficial al reginei, era mult prea îndrăgostit de ideea cavalerismului, de poveștile de dragoste dintre domnițe și cavaleri și de aventurile lor imposibile. Și, la fel ca mulți alții de la curte, era cam îndrăgostit și de regină. Vorbea tot timpul despre ea: cât de frumoasă, de adorabilă și de atentă este. Regina avea vreo cincizeci de ani la vremea aceea. Dar îi dăduse o slujbă la curte! Normal că o iubea. Alice Perrers era doar o mică distracție, un crâmpei de realitate, la sfârșitul căruia se întoarcea la visurile și la poveștile lui. Dar Jean știa prea bine că Alice își croiește drum prin viață, ca el. A fost generos. El a dus-o să guste pentru prima oară din plăcerile curtenești. El a dus-o prima dată la un turnir.

— Vreau să-i vorbești reginei în franceză, îi spusese înainte cu entuziasm. Să-i spui că eu te-am învățat tot ce știi. O să fie impresionată.

Alice omite să-i spună toate astea.

— Cineva m-a dus la un turnir, îi spune calm, amintindu-și că a stat sus, pe platforma dedicată doamnelor, uitându-se la bărbații care se duelau jos.

Dar și mai bine își amintește chipul supt și ridat al reginei Filipa, blândețea ochilor ei de un albastru deschis și recunoștința ei mută atunci când Alice, văzând că se înfioară de durere, a coborât să o ajute.

— Reginei i-a plăcut de mine, continuă ea. Am fost norocoasă. Unul dintre fiii ei tocmai o dăduse afară pe una dintre domnișoarele de companie, așa că era un loc liber, pe care mi l-a oferit mie.

Wat dă din cap gânditor, fluierând.

— Ca să vezi! spune Wat, uitându-se la ea admirativ. Ziua ta norocoasă.

Pare că toți anii care s-au scurs de când l-a văzut ultima oară pe Wat au fost doar un vis. În nimeni nu are încredere mai mult decât în el. Se cunosc prea bine ca să se prefacă unul în fața celuilalt. Pot vorbi deschis.

Reținerea ei dispare treptat și începe să-i povestească mai mult, lucruri mai intime. Îi spune că l-a cunoscut pe William de Windsor la scurt timp după ce-a ajuns la curte (fără să-i zică și despre fiorul pe care l-a simțit când și-a îndreptat spre ea privirea albastră, nici despre senzațiile care au tulburat-o peste măsură; Wat nu va înțelege lucrurile astea). Îi spune că William e un cavaler din Northumberland, care s-a făcut remarcat pe câmpul de luptă din Franța. Tocmai se întorsese din Irlanda cu Lionel de Ulster, fiul regelui, care a murit între timp.

— Trebuia să te măriți cu el, îi spune Wat. Ai fi ajuns o doamnă. Te-ai fi dus în nord.

— Dar... începe ea, dându-și seama că e prima oară când vorbea cuiva despre acele clipe dificile prin care a trecut, despre indecizia ei.

N-a avut prilejul. O neliniștește.

— Apoi regele...

— Da, zice Wat înțelegător. Ai ales altceva. E normal. Oricine ar fi făcut la fel, spune râzând.

Râde prietenește, din toată inima. Râsul lui e molipsitor.

Alice înțelege că nu e nevoie să-și continue povestea, nu trebuie să-i mai spună detaliile. Oricum, Wat a înțeles esențialul. E mai bine așa. Bătrâna Alison are o vorbă: „Mai bine îți ții gura dacă nu trebuie să vorbești."

— Te-ai mai întâlnit cu ceilalți? îl întreabă, rupând tăcerea.

Wat neagă dând din cap.

— Am auzit că Johnny e în Kent, îi spune el. Are ceva pământ și o familie. Dar... nimic despre restul.

Cuvintele lui creează un mare gol între ea și Johnny, care era următorul ei preferat dintre toți „frații", după Wat. Și-l închipuie pe Johnny îmbătrânit, tras la față, cu niște copii sărăcăcioși lângă el. În ochii lui Johnny n-ar vedea sclipirea de inteligență pe care o are Wat. „N-o să-l caut", își spune.

— Știi că am luat-o pe Tușa Alison la mine? îl întreabă pe Wat.

— La Gaines? Normal.

— Știai? se miră sincer. Serios?

El dă din cap.

— Păi n-am fost pe-acolo? De câteva ori. I-am văzut și pe copii.

Fața lui liniștită se luminează.

— Cresc frumos, toți trei. Băiatul e de treabă. Fetița... Joan, Jane? Cea mică... Are caracter. E bucățică ruptă din tine.

Amândoi au obrajii aprinși când ies din Dancing Bear. Halbele de bere sunt goale. Alice simte un val de căldură și în suflet. Se bucură că l-a găsit pe Wat, care îi este ca o rudă apropiată. E fericită că soarta i l-a scos din nou în cale.

Înainte să se despartă de el, îi lasă o pungă cu destul de multe monede de aur. El o cântărește în palmă, își ridică sprâncenele și apoi, impulsiv, o sărută.

— Nu-ți face iluzii, îi spune ea, îndreptând un deget spre el. Nu mai am... cel puțin nu mai am pentru tine. Și ar fi bine să nu ne mai vedem.

El dă din cap. E omul lui Lyons. Trăiește în umbră. Dacă se află că se cunosc, poate fi rău pentru amândoi.

— Și eu m-am gândit la asta, îi spune el.

Dar nu e convingător. Alice îi citește nehotărârea pe chip. Niciunul nu-și găsește cuvintele sau gesturile potrivite pentru a-și exprima sentimentele, aceste poveri complet inutile.

— Dar putem lua legătura dacă avem nevoie, nu? spune Alice. Prin Tușa...

Wat dă din nou din cap. De data asta arată mai fericit.

— Știe unde să mă găsească. Întotdeauna știe.

Apoi o bate prietenește pe umăr. N-are curajul să-și ia rămas-bun.

— Pe data viitoare, spune în schimb.

Are lacrimi în ochi.

Lyons se apleacă puțin. Stă pe cea mai mare bancă din încăpere, peste care a pus o piele de leopard. E cu spatele la fereastră; din cauza soarelui puternic, Alice nu-i poate vedea fața, ci numai conturul siluetei. Se simte în dezavantaj.

De fapt, întreaga încăpere, sala mare din casa lui Lyons, îi dă o senzație neplăcută, fiind înțesată de dovezi ale nemărginitei aroganțe care îl caracterizează pe proprietar. Numele îi ilustrează caracterul: îl cheamă Lyons și are firea unui leu, așa cum lui îi place să spună. De când și-a alungat soția (pe biata Isabella, o englezoaică indignată de comportamentul lui) și a divorțat, a devenit și mai periculos. Peste tot are piei de hermină și blănuri luxoase (ce-ar fi zis legiuitorii care susțineau legea prohibitivă ce spunea că oamenii trebuie să se îmbrace conform statutului social?); iar printre multele tapiserii care acoperă toți pereții, atârnă draperii în cele mai vii tonuri de albastru și roșu, brodate cu lei impunători.

— Omul tău e liber, se adresează Alice siluetei neclare din fața ei.

Se întreabă dacă ar fi înțelept să-i dezvăluie că, eliberându-l pe Wat, a aflat despre jocurile lui de culise, dar, pentru a mia oară de când se tot gândește la el, renunță. E mai bine să nu arate că știe.

— Belknap nu mi-a făcut probleme.

— Ah, Belknap, mormăie el, dând din cap. Mare laș.

Râde cu putere.

— Cu tine și-a găsit nașul.

Alice vede iar chipul înăsprit al lui Wat luminându-se în timp ce-i spune că i-a văzut copiii. Vede lacrimile pe care nu și le-a putut stăpâni în momentul despărțirii. Își amintește că Wat, de care se simte atât de apropiată și pe care probabil că nu l-ar fi revăzut dacă el n-ar fi intrat într-un conflict cu un criminal din Mantova și n-ar fi fugit acasă, a fost salvat de sărăcie de Richard Lyons, care l-a angajat.

Nu mai contează. Trebuie să meargă mai departe.

— Acum trebuie să renunți la el. La Tyler. Nu mai are acoperire. Dacă-l arestează din nou...

Își duce degetul la gât și trasează repede o linie.

— Vrei să spui că nu e bine pentru mine? se aude vocea lui Lyons ieșind din umbră.

— Dă-i bani și trimite-l undeva. Poate afară din țară. Se descurcă mai bine. E ideal pentru Compania Liberă, adaugă râzând.

Îl lumina puternică, vede capul întunecat al lui Lyons mișcându-se de sus în jos. Lyons nu se deranjează să-i spună că Wat a venit la el tocmai din Compania Liberă. Lyons e la fel de zgârcit la vorbă ca Alice. Cuvintele denaturează și sărăcesc conținutul; cuvintele sunt periculoase.

În acea seară, când se urcă în pat, Alice încă se mai gândește la Wat cu același sentiment de candoare, de nostalgie și de vinovăție. I-ar fi plăcut să-l mai vadă o dată. De nu i-ar fi spus atât de multe... De n-ar fi adus vorba despre copiii ei...

11

Alice s-a mândrit întotdeauna cu faptul că simte și poate să înlăture pericolul mai repede decât oricine.

Dar niciodată nu s-a gândit la cele patru persoane care grăbesc acum pasul pe lângă zidurile abației St. Albans. Se lasă seara, pe cer sunt nori grei și amenințători de ninsoare; anul 1374 se apropie de sfârșit. Sunt trei bărbați și o femeie. Femeia le vorbește, aruncându-le câte o privire. Mantia largă îi flutură în jur. Toți sunt dușmanii lui Alice, într-un fel sau altul, sau urmează să fie.

Cei patru au fost convocați de prințul Angliei. Din așternutul mizerabil în care-și duce zilele, prințul a început să pună la cale un plan încă din acea seară de primăvară în care Ioana, soția lui, s-a întors tunând de la Westminster și i-a spus că „femeia aia, târfa", a dansat cu Ioan.

Eduard al Angliei își amintește că spusele ei l-au străpuns ca o sabie.

— O să încerce s-o facă pe Perrers marioneta lui, i-a spus soției.

Iar Ioana, cu ochi alungiți și migdalați ca ai lui și pometi înalți, a completat:

— Sau invers...

Adesea Eduard și soția lui, veri fiind, gândesc la fel, ca niște gemeni; de multe ori nici nu mai au nevoie să-și vorbească. Abia în

ultimii ani, odată cu începutul bolii lui, a apărut în sufletul amândurora un sentiment chinuitor de frică.

Frica pe care o împărtășesc e atât de puternică încât multă vreme s-au temut chiar să o exprime în cuvinte; le-a fost frică că astfel îi vor da o formă, iar sentimentul va țâșni cu toată forța din întunericul nopții. Dar în acea seară, inevitabilul s-a petrecut.

Prințului aflat pe patul de moarte și soției lui le e frică de Ioan. Nu de Ioan în carne și oase, căci amândoi adoră o parte din Ioan – acel Ioan care a crescut în aceeași cameră cu Eduard, chiar dacă a apărut puțin mai târziu decât el, acel Ioan micuț pe care și-l amintesc ca pe un copil serios, zelos, cu ochi negri, căruia ei, având doisprezece, respectiv treisprezece ani și toată viața înainte, îi ascundeau cadourile de Paște în putina cu tărâțe și pe care îl făceau să sară ca să-i dea turtă dulce.

Într-un fel, îl iubesc și pe Ioan din prezent, pe prințul care împărtășește cu ei frumusețea sobră a Plantageneților și sentimentul înrădăcinat de onoare și mândrie față de sângele lui albastru. E mai bogat decât ei, sigur, dar niciodată n-a reușit să le insufle oamenilor dragostea pe care prințul Eduard o primește de la ei și n-a ajuns un erou de război, ca fratele lui mai mare. Nimic din acest Ioan nu le stârnește frica.

În schimb, gândul la viitorul Ioan îi face pe prințul și pe prințesa Angliei să se trezească din ce în ce mai des în toiul nopții, cu inima bătând asurzitor în piept. E vorba despre frica sufocantă de ceea ce Ioan i-ar putea face unicului lor fiu, dacă Eduard moare înainte de vreme.

Știu amândoi că asta se va întâmpla foarte curând, dar nu îndrăznesc să o spună cu voce tare. Richard n-are nici opt ani. Ce prinț ajuns la maturitate, în fața unui tron atât de lesne de obținut, ar rezista tentației?

De aceea, Ioan, lord de Lancaster, a devenit pentru cei doi dușmanul din umbră, armata războinică, întunericul care așteaptă să le invadeze casa pentru a distruge viața fiului lor. Sentimentele lor față de el s-au schimbat subtil, pe nesimțite. N-au avut loc nici

cuvinte grele, nici gesturi violente. Nici măcar nu știu dacă Ioan e conștient de teama lor.

Numai despre asta vorbesc în jurul patului de suferință: să-l supravegheze pe lordul de Lancaster, să stea cu ochii pe aliații lui, să fie cu băgare de seamă la toate mișcările sale. Teama de el a devenit principala lor preocupare, ca o negură ce-i învăluie rece și treptat, din interior.

Au căutat și au obținut mai multe informații, apoi au întors problema pe toate părțile, până au ajuns la concluzia că aventura lui Ioan cu simpatica văduvă Swynford, pe care el încă o mai crede secretă, nu reprezintă un pericol pentru Richard.

S-au concentrat asupra altei probleme, s-au consultat cu preoți și au trimis spioni să investigheze, apoi au ajuns la concluzia că relația apropiată dintre lordul de Lancaster și Wyclif nu reprezinta un pericol pentru Richard.

Însă văd tot soiul de pericole în prietenia lordului cu Perrers și șleahta de tâlhari abjecți care a invadat palatele regale de când regele a devenit prea slab la minte și nu-i mai disprețuiește pe acești șobolani șcârboși, iar fiul lui mai mare este prea slab la trup ca să-i prindă de coadă și să-i azvârle afară.

Iar Eduard bănuiește unde este pericolul. Însă fiecare imagine îi pare mai înfricoșătoare decât cealaltă. Dar pe una nu o poate alunga cu niciun chip. Știe că Perrers este mână în mână cu negustorii. Dacă face astfel încât Ioan să intre în grațiile comercianților din City, ajungând, prin urmare, că controleze totul? Dacă negustorii îl vor sprijini pe Ioan pentru tron?

A sosit timpul să acționeze. Și ar acționa dacă, din cauza bolii de care suferă de șapte ani, n-ar fi o ființă ștearsă, rahitică și secată de puteri.

Astfel că Eduard și Ioana s-au frământat neputincios toată vara și toată toamna, pentru a găsi cea mai bună metodă de a ataca relația lordului cu Perrers. Iar răspunsul, atunci când l-au găsit, a fost neașteptat de simplu. Un nume: Thomas de la Mare, vechi prieten cu prințul Eduard, abate la St. Albans.

Își amintește că abatele și Perrers au avut câteva divergențe legate de niște pământuri. Thomas e energic și veșnic ambițios, așa cum a fost și prințul odată; și este înzestrat cu darul răbdării când vine vorba de distrugerea dușmanilor. De îndată ce a găsit răspunsul, prințul a știut că-i poate încredința abatelui misiunea. De asemenea, a știut că trebuie să păstreze discreția.

Cu mare greutate, au plecat să-și petreacă iarna la castelul din Riseberg. St. Albans este în drum. Prin urmare, e firesc să înnopteze acolo.

Thomas de la Mare, vechiul adversar al lui Alice din neplăcuta dispută pentru conacul Oxhey care se învecinează cu abația, este un om lipsit de pasiuni, în afară, poate, de autoflagerarea din timpul nopții, în ceasurile de rugăciune, de mâncărimile pe care i le provoacă haina aspră pe care o poartă toată ziua sau de înfometarea și nesomnul pe care și le impune – lucrurile pe care nu le cere credincioșilor aflați sub conducerea lui. Tocmai de aceea are obraji sfrijiți, piele uscată și mâini noduroase.

Abatele n-ar accepta s-audă niciun om din mănăstire spunând că îndrumătorul lui e lipsit de *caritas* – acel spirit al generozității, al iertării și al bunăvoinței divine pe care Biserica sfântă, căruia el și-a dedicat viața, își îndeamnă adepții să îl primească în suflet. Iobagii care cosesc, scot rădăcini, seamănă, sapă, plantează și fac curat pe sutele de hectare de pământ ale abației pentru care și plătesc n-ar îndrăzni să spună ceva atât de nerușinat, nici măcar în șoaptă. Dar, auzind asemenea cuvinte, ar fi în stare să-și caște ochii afundați în orbite pentru o clipă – singurul fel în care își permit să încuviințeze. Până la urmă, Thomas de la Mare n-a iertat niciodată un țăran care nu și-a terminat ora de lucru, pe unul căruia îi lipsește un nap din cele două treimi din recoltă pe care i le-a cerut abatele sau pe săracul care nu poate să achite taxa care trebuie plătită atunci când cineva din familia îi pleacă din abație. El este motivul pentru care țăranii de la Oxhey au abandonat cu bucurie biserica și au ales să muncească pentru Alice. Forma lui

de disciplină este plină de cruzime, o cruzime soră cu persecuția, care nu se oprește până nu vede sânge.

Thomas de la Mare are o altă părere despre aceste lucruri. Ar spune că a fost dezamăgit de prea multe ori de bărbați și de femei – niște lași, neputincioși, slabi de înger – pe care soarta i-a scos în calea lui. Viața e plină de dezamăgiri. Necunoscute sunt căile Domnului.

N-a uitat niciodată dezamăgirea care i-a dirijat viața: tatăl lui, om de rând, înalt, cu obraji rumeni, a crezut că interesul timpuriu al lui Thomas pentru cărți îl recomandă pentru o carieră bisericească. Thomas era al doilea fiu. În adolescență, din dorința de a se afirma, a condus cu o mână de fier proprietatea familiei, timp de cinci ani, cât timp tatăl lui și fratele mai mare, Lionel, au fost plecați la război. A dat ordine să se lucreze mai mult pământ decât de obicei, pentru un profit mai mare. De ce să fie el alesul lui Dumnezeu? Când tatăl lui s-a întors, i-a spus că mai are doi frați mai mici, cărora li s-ar potrivi mai bine cariera de preot. Dar asta nu a schimbat nimic. Bătrânul știa una și bună. Thomas a îmbrăcat sutana de preot, iar când Lionel a murit în Franța, cel de-al treilea frate, Ioan, a preluat conducerea proprietății și s-a însurat; iar tatăl lui, cărunt acum, dar același om cu obraji rumeni, veșnic nemulțumit că n-a înhățat suficiente prăzi în Franța, pentru a le oferi copiilor banii de care aveau nevoie să-și urmeze destinele alese de ei, n-a mai fost niciodată în stare să-și privească fiul dezmoștenit în ochi.

— O să te descurci mai ușor în biserică, mormăia cu fruntea în pământ, uitându-se la vârful pantofilor. Ai să vezi.

Thomas de la Mare încă se teme de valul de ură care-i sfâșie sufletul când se gândește la tatăl lui. Nenorocitul!

Dar, în timp ce se gândește cum să răspundă la ordinul prințului, ordin care îi este comunicat cu atât de multă intensitate de către prințesa Ioana, ochii îi scânteiază. Se uită la ea, apoi la cei doi frați mai mici ai lui, care țin pasul atât cu mersul iute al abatelui, cât și cu spusele prințesei. I-a chemat să se sfătuiască, dar din două motive diferite. Pentru prima oară, abatele trăiește ceva ce nu poate exprima în cuvinte. Un altul i-ar spune „fericire“.

Prințesa Ioana, care merge drept înainte, nu l-a slăbit nicio clipă din ochi pe abate, care se află în dreapta ei.

— Deci, domnii mei, concluzionează ea.

Îi măsoară cu privirea.

— Ce urmează?

Prințesa înțelege că niciodată nu va primi răspusuri încurajatoare de la cei trei frați. Sir John de la Mare deține titlul familiei; ceva atât de ciudat se petrece între el și abate încât nici nu vrea să ia seama la faptul că cei doi frați nici măcar nu se privesc în ochi.

Ridică din umeri. „E normal", își spune, încercând să fie nepăsătoare. „Sunt bărbați. Se ceartă."

Și-a pus multe speranțe în înțelepciunea abatelui, care de data asta tace. Nu are idei pe moment.

Cel de-a treilea, Sir Peter de la Mare, are totuși o părere. Peter este stăpânul conacului Yatton din Herefordshire, pe care l-a obținut prin căsătorie, și, mai important, este administratorul lui Edmund Mortimer, conte de March, al treilea moștenitor al tronului – după micul Richard, dar înaintea ducelui Ioan. Această relație îi dă lui Peter de la Mare un statut social foarte important. Peter este, de asemenea, și unul dintre cei doi conducători ai ținutului Herefordshire și se duce în Parlament ori de câte ori e convocat de rege în scopuri financiare. Îi reprezintă pe nobilii mici și pe burghezii nemulțumiți.

Probabil că autoritatea pe care o are îl îndeamnă să vorbească. Oricum, Peter de la Mare nu pare să se teamă de nimic. Ține pasul fără greutate, gândindu-se cum să-i răspundă prințesei. Toți, chiar și prințesa, i-au înțeles intenția.

Înalt și slab, la fel ca frații lui, Sir Peter râde mult. Dar când vorbește cuiva stă drept și își privește interlocutorul în ochi, fără nicio urmă de răutate.

„De ce e atât de diferit de ursuzul Thomas, care face numai comentarii cinice și are numai opinii răutăcioase, și de mine?" se întreabă cu oarecare invidie Sir John de la Mare. Pe furiș, îi aruncă o privire fratelui său. „De ce așteptați să auziți ce gândește Peter? De ce inspiră el mai multă încredere?"

Până la urmă, părerile lui nu sunt atât de diferite de ale altora. Cei trei fraţi s-au adunat la St. Albans cu o zi în urmă, aşa că John a văzut că Peter de la Mare e la fel de indignat ca ceilalţi că ţara trece prin haos.

Pe deasupra, viaţa lui Peter nu e atât de diferită de a lui, de pildă. Atât Peter, cât şi John sunt nobili şi au proprietăţi la ţară. Deşi, se gândeşte nervos John, se spune că Peter se pricepe mai bine să-şi administreze pământurile; nu face alegeri proaste în ce priveşte culturile, nu cheltuie banii pe nimicuri, nu-i pedepseşte pe nevinovaţi – greşelile pe care le face orice proprietar de pământuri care preferă să meargă la război decât să muncească pământul.

John îşi înfige adânc unghiile roase în palme. Peter nu se remarcă nici prin succes, nici prin perspicacitate şi nici prin eficienţă, ci prin altceva. Este ceva ce i-a ocolit pe cei doi fraţi – Peter de la Mare e fericit.

Până şi prinţesa se arată mai relaxată când Peter începe să vorbească, în cele din urmă, de parcă acea mulţumire profundă a lui, al cărei efect îl simt toţi din jur, reuşeşte s-o liniştească; dar răspunsul nu-i este pe plac.

— Dacă târfuliţa aia complotează cu ducele în detrimentul ţării, avem de-a face cu o situaţie care trebuie adusă în faţa Parlamentului.

Prinţesa dă din cap cu plăcere sumbră pe care numele Parlamentului nu i-o stârneşte de obicei.

— Însă nu e de-ajuns ce ştim, continuă Peter de la Mare.

Neatent la privirea intensă a prinţesei, se scarpină în cap.

— Avem nevoie de fapte concrete... de dovezi.

— Dar aveţi cuvântul meu! izbucneşte prinţesa.

Ceilalţi doi fraţi, păstrând distanţa dintre ei, merg fiecare de-o parte şi de cealaltă a Ioanei şi a lui Peter. Nu vorbesc.

Peter dă din cap.

— Nu e de-ajuns pentru un proces, scumpă doamnă, îi răspunde amuzat, iar ochii îi strălucesc. Vorbele nu ajung, înţelegeţi?

Peter îi vorbeşte acestei mari doamne direct şi deschis, de parcă ar fi egali, frate şi soră sau chiar soţi. În secret, John de la Mare admiră şi asta la Peter. De unde are atâta curaj?

Peter face o pauză, așteptând ca prințesa să înțeleagă situația, dar nu primește niciun răspuns. În schimb, ea mărește pasul, călcând apăsat, ca un leu în cușcă.

Timid din fire, John rămâne cu respirația tăiată la auzul vorbelor îndrăznețe ale fratelui său. Astrele își urmează cursul prestabilit; la fel și viața. Încrederea pe care Peter o afișează, împotrivindu-se cuvântului unei prințese, are ceva necurat.

— Dar nu cred că o să fie greu să obținem dovezi legale, continuă Peter, înmuindu-se puțin, iar vocea îi este iar lină. Lumea vorbește peste tot despre afacerile ascunse ale lui Perrers. Știți și dumneavoastră că fără foc nu iese fum.

Prințesa mormăie nemulțumită. Spre mirarea lui John, pare să accepte că Peter are dreptate.

Urmează o tăcere lungă. Încetinind pasul ca să-și tragă sufletul, John își spune că nu înțelege de ce Peter ține să aibă dovezi concrete pentru a pune la îndoială acțiunile reprobabile ale lui Alice Perrers, având în vedere că prințesa nu consideră este necesar. Știu toți ce poamă este femeia aceea, iar dacă prințesa o vrea pedepsită, ar trebui să caute să se folosească de tot ce au împotriva ei. Ce se petrece aici depășește capacitatea lui de înțelegere.

Cu multă precauție, îi aruncă fratele său o ocheadă, căutând pe chipul lui vreun sens ascuns. Însă Peter se oprește brusc din mers.

— De ceva timp, ambiția mea, începe, uitându-se la fețele celorlalți care se întorc spre el ca florile spre lumina soarelui, e ca la următoarea ședință a Parlamentului să aduc acuze serioase și grave la adresa bisericuței de judecători și a oricui îi susține. Perrers este una dintre aceste persoane asupra căreia vreau să-mi îndrept atenția. Vreau să curăț țara de corupția care se răspândește prin intermediul lor. Întocmai ca dumneavoastră, doamnă, adaugă și se înclină, și eu cred că această corupție pornește de la niște oameni superiori lui Perrers și apropiaților ei. Probabil că preabunul dumneavoastră cumnat, ducele, a fost... necugetat, ca să nu spun altfel, în alegerea asociațiilor săi. Poate că, într-adevăr, încearcă să-și facă aliați la curte, poate chiar și în Londra sau pe teritoriul țării, din motive pe care noi doar le putem bănui. Sunt de acord că

trebuie împiedicat să continue; consider că, dacă reușim să aducem acuzații serioase împotriva doamnei Perrers și a prietenilor ei, ducele va învăța ceva, sper, din soarta lor și va renunța la planurile sale, indiferent care sunt acestea. Însă planul *nostru* va reuși numai dacă știm limpede care ne este scopul. Trebuie să găsim niște acuze serioase și clare, pe care să le putem dovedi. Trebuie să-i putem condamna pe Perrers și pe acoliții ei pe baza legii, iar fiindcă ei acționează împotriva legii, n-ar trebui să fie prea dificil. Și nu trebuie să lăsăm nimic să ne îndepărteze de acest scop.

Face o pauză.

— Sunteți de acord? o întreabă.

— N-ar fi mai simplu dacă am acuza-o de vrăjitorie? pufnește Sir John, încercând și el să se afirme.

Până la urmă, el a moștenit titlul familiei. Ridurile adânci de pe fața lui vorbesc despre experiența din Franța și despre viața lui în general. El ar fi trebuit să preia frâiele discuției. Râde; are un râs grosolan, necontrolat și agresiv, de om băut. Întotdeauna râde așa când dorește să impresioneze sau să intimideze oamenii. Nu prea reușește.

Peter se întoarce spre el:

— Numai dacă poți dovedi că e vrăjtoare, frate, îi răspunde calm. Într-un fel, toată lumea din ținut ar fi înclinată să creadă așa ceva. Dar, chiar dacă ai reușit, nu asta ne dorim, nu? Ne interesează să stârpim corupția din Anglia, nu doar pe cucoana Perrers, care este doar un simptom al bolii. Noi vrem să anihilăm cauza.

John își pleacă privirea. Nu Peter i-a tăiat avântul, ci ochii dușmănoși ai celuilalt frate, abatele.

— E o chestiune de putere. Este vorba despre abuz de putere și de folosirea banilor în scopuri improprii, spune Peter, iar prințesa aprobă. E mai presus de Perrers. Ar putea ajunge, Doamne ferește, până în rândul unor membri ai familiei regale. În mod evident, trebuie să găsim o soluție pe măsură. Prin urmare, avem nevoie de informații despre afacerile acestor oameni, și nu mă refer la puterile lor magice. Informații despre cum abuzează de aceste puteri, când n-au dreptul să o facă.

Urmează alte clipe de tăcere. Fraţii se uită unul la altul, iar Sir John îşi ridică neputincios umerii:

— Eu nu ştiu nimic despre afaceri. Nu sunt vechil, spune încercând să facă o glumă demnă de un nobil.

— Cred că sunt anumite lucruri pe care trebuie să le aflu singur, spune Peter.

Prinţesa dă iar din cap.

— Eşti omul potrivit, Sir Peter, îi spune, apoi se întoarce spre fratele acestuia. Abate, aţi făcut bine că m-aţi pus în relaţie cu fratele dumneavoastră.

Vocea ei este plină de respect. Chiar dacă prinţesa n-a încetat nicio clipă să se gândească şi să-şi facă griji pentru soţul ei, care este dus înăuntru pe o targă, îi vine să zâmbească.

Abatele îşi înclină capul, curtenitor. Dar nu este atent. Se uită la fratele lui John, care stă retras ca un bleg, conştient că este exclus din grup. Râcâie pavajul cu vârful pantofului. John, dar poate şi altcineva, a observat expresia de satisfacţie de pe chipul abatelui atunci când prinţesa l-a umilit, ignorându-l. Abatele ştie că John fierbe în adâncul sufletului.

12

Pădurile de la marginea Palatului Eltham sunt tăcute ca mormintele. Nu se aud nici păsări, nici iepuri; doar sunetul ritmic de copite pe pământul întărit, foșnetul frunzelor și clinchetul harnașamentului.

Alice urmărește ridicarea lină a rotocoalelor de aburi ce ies din nările calului și se risipesc în ceață. Îi pare bine că va sta câteva zile departe de palat.

Crăciunul petrecut de curte la Eltham trebuia să fie o bucurie: trei sute de oameni, cu Alice în mijlocul lor, împodobită cu bijuteriile reginei. A organizat cu meticulozitate totul: partide de vânătoare, ospețe, foc de artificii, spectacole cu menestreli, cu grupuri de actori, momente petrecute numai cu Eduard, pregătirea unor cadouri pretențioase pentru Anul Nou. În așteptarea lor, Alice s-a bucurat mai ales știind că nu va trebui să mai facă temenele în fața nimănui și nu va mai fi nevoită să se ascundă, prefăcându-se că o altă doamnă, cu sânge nobil, are frâiele puterii. Prințesa Ioana va sta închisă la Riseberg, la căpătâiul soțului. Soția ducelui, castiliana Constance, își va petrece sărbătorile la Hertford, cu fetița și doamnele ei de companie castiliene. În schimb ducele, invitat la palat chiar de Alice, în numele regelui, a acceptat spunând cu eleganță că-i va face mare plăcere să se alăture tatălui său.

— Și doamnei Perrers, desigur, a adăugat încet, amuzat.

Răspunsul a încântat-o pe Alice. Încă de la început, a considerat singurătatea ducelui un avantaj pentru planul ei de a și-l face protector. Întâlnirile lui cu ducesa sunt atât de rare încât n-a existat niciodată vreun risc ca soția să devină ostilă și suspicioasă și să-i șoptească la ureche răutăți despre Alice.

Astfel că, în timpul în care a planificat festivitățile de Crăciun, s-a gândit că-i va avea alături pe cei doi bărbați importanți din țară, că se va bucura de atenția lor exclusivă timp de două săptămâni și că va primi mulțumiri pentru elegantele ceremonii organizate pentru ei.

Acum însă, nu mai vrea să-și amintească de toate acele visuri deșarte, false speranțe care i-au lăsat un gust amar. La scurt timp după ce alaiurile au început să sosească la Palatul Eltham, valetul ducelui a cerut o audiență privată. Cu privirea în pământ și foarte vizibil jenat, a întrebat-o pe Alice dacă și *madame* Swynford se numără printre invitați. Uimită, Alice a negat politicos din cap – normal că nu le invitase pe surorile de Roët, care probabil aveau alte planuri; în orice caz, *madame* Swynford parcă trebuia să fie la Herftord, sau să se ducă la țară la copii. Valetul s-a jenat și mai tare și s-a înroșit.

— Ducele de Lancaster, i-a spus sugrumat... Regele Castiliei... cere ca *madame* Swynford să fie invitată.

Alice a înțeles din comportamentul valetului că și el a avut de-a face într-un fel sau altul cu acea femeie vicleană și îngâmfată, cu glas blând și privire plină de dispreț. Și-a revenit din uimire și, ațintindu-și privirea asupra lui, i-a spus:

— Înțeleg...

Valetul a refuzat să-i dea mai multe detalii. Alice a rămas cu un sentiment de neliniște.

Inițial, acea neliniște nu părea să aibă vreo cauză reală. Festivitățile au început întocmai cum le planificase.

Ducele a sosit primul, singur (dar cu o suită de treizeci, patruzeci de persoane). Arăta foarte bine, era îmbujorat, binedispus și

foate bucuros să o revadă. Fața i s-a luminat când Alice i-a ieșit în întâmpinare pe scările palatului.

— Ah, *madame* Perrers, scumpa mea prietenă.

S-a înclinat și i-a sărutat mâna.

După ce l-a dus în apartamentul lui, lăsându-i răgaz să se spele, l-a scos iute la o plimbare prin grădina acoperită cu un strat de zăpadă. Intenția ei era ca în fiecare zi să fie singură cu el măcar câteva minute, pentru o discuție liberă. Ca să nu-i refuze propunerea, invocând oboseala, Alice i-a spus în șoaptă, obligându-l să se apropie de ea, că vrea să-i vorbească despre tatăl lui. A dat cu amărăciune din cap, pregătindu-l pentru ce e mai rău. Ducele a urmat-o fără întrebări. Arăta deja îngrijorat, fără să știe prea multe. Astfel, au ieșit singuri, pe aleile măturate, și s-au pierdut printre tufele îngreunate de omăt, unde ea și-a continuat povestea. I-a spus că face tot ce poate pentru ca regele, tatăl lui, să aibă tot confortul și să fie mulțumit, dar l-a avertizat că ceea ce va vedea va fi un om – și s-a oprit pentru a găsi un cuvânt mai puțin dur – ramolit.

Ducele a rămas șocat, ca un om credincios familiei. În plus, îl respectă profund pe rege, care a fost atât de măreț odată. A dat din cap încet, iar Alice a înțeles că îl năpădesc amintirile despre Eduard, în vremurile lui de glorie. S-a emoționat și ea în fața durerii sincere a ducelui, ba chiar i-a împărtășit-o, în vreme ce o parte din ea palpita de bucurie că totul decurge atât de natural în acea conversație șoptită, intimă, dintre ea și duce.

— Mi-e atât de greu să-mi închipui că îmbătrânește, doamnă Perrers, i-a spus ducele nostalgic. Când el a fost întotdeauna atât de...

S-a oprit neputincios. Și-a întins brațele. Ducele e un om sincer, deschis și generos afectiv, însă nu se pricepe la vorbe alese.

— Glorios? a încercat ea, ținându-i isonul.

Recunoscător, ducele a dat din cap. Alice a profitat de ocazie. Nu se cădea să vorbească despre succesul din Franța al lui Eduard – un subiect dureros pentru fiul regelui –, dar putea insista puțin asupra altor reușite.

— Vă mai amintiți de ziua în care a împlinit cincizeci de ani? l-a întrebat, ca și cum ar fi trăit amândoi același lucru.

Ea n-avea cum să-și amintească jubileul regelui, festivitățile de atunci, ședința solemnă din Parlament, când se aprobase ca legile să fie scrise numai în engleză. S-a întâmplat înainte de vremea ei. Dar Ioan nu e omul care să se împiedice în detalii. Spera să nu-și dea seama.

Ducele a oftat nostalgic. Evident, era mândru de ziua aceea, în care el și frații lui au fost chemați în Parlament pentru a primi titlurile create chiar de Eduard. Lionel, pe atunci încă în viață, a primit ducatul de Clarence, micul Eduard a fost numit conte de Cambridge, iar Ioan a fost ridicat de la rangul de conte la cel de duce de Lancaster. Mai întâi au depus jurământul, apoi au primit sabia înmânată de tatăl lor; aceea era gloria lui Eduard.

— Sau anii în care aveam turniruri în fiecare lună... a completat ducele cu glasul scăzut și serios al băiatului care își venerează eroul. El câștiga întotdeauna.

— Sau partidele de vânătoare, a zis Alice, intrând și ea în magia poveștii.

Eduard a continuat să vâneze mult timp după ce n-a mai reușit să câștige turnirurile. De puțin timp, cheltuielile pentru câini de vânătoare și zeci de păsări de pradă – șoimi islandezi, șoimi sudici, ulii porumbari și multe altele – au scăzut sub 600 de lire pe an, venitul anual al unui baron obținut din chirii. Arăta magnific cu o pasăre pe umăr.

Ducele a oftat din nou și a surâs înduioșat.

— Sau mâncarea...

Alice a zâmbit. Regele considera că slujitorii nu trebuie să mănânce mai mult de două mese pe zi. „Cumpătare în toate", îi plăcea să zică. „Nu vreau să mă lase pe drumuri." Dar altfel stăteau lucrurile când venea vorba de el. Regele-cavaler și vânător trebuia hrănit cu munți de mâncare: hălci de carne de vită, porumbei, crapi... Lui Eduard îi plăcea să i se așeze dinainte, la fiecare masă, câte opt feluri de mâncare, lorzilor câte cinci, iar valeților câte două. Mare mirare că nu s-a îngrășat niciodată.

— Totul s-a schimbat acum, a spus Alice, readucându-l cu picioarele pe pământ. Abia ciugulește... A slăbit mult.

Ducele a dat din cap. Era cu totul absorbit de discuție.

— Ce bine că-i sunteți alături, a remarcat, apoi s-a uitat la ea cu atâta afecțiune încât Alice, recunoscătoare, și-a scos palma înghețată din matie ca să-i strângă mâna. Știu că-i sunteți devotată. Am certitudinea că întotdeauna îl veți îngriji cum trebuie.

Alice și-a plecat ochii, cu modestie. Avea mâinile reci, dar un val de căldură a străbătut-o la auzul acestor cuvinte.

— Să-mi spuneți cum pot ajuta. Deși... cu atâtea pe cap... În curând mă duc la Bruges. Trebuie să plec imediat după Crăciun, după cum știți. Sau poate credeți că...

A făcut din nou o pauză, căci îi venea greu să exprime în cuvinte acel gând apăsător.

— Sau poate credeți că ar trebui să amân negocierile?

Alice a înțeles aluzia. Ducele o întreba practic dacă există posibilitatea ca regele să moară într-una dintre acele zile. Evident că-și dorea să fie în țară când avea să se întâmple.

A dat din cap pentru a-l liniști.

— Nu, nu, a spus, imitând fără să vrea stilul stângaci de a vorbi al ducelui. Are toane. În unele zile e chiar bine, în altele are mintea departe, dar nu... Încă nu... De fapt, vă veți convinge.

I-a strâns din nou mâna.

— Se bucură că mergeți la Bruges, a adăugat. Știe că totul o să fie organizat așa cum trebuie sub comanda dumneavoastră. Are deplină încredere.

Apoi și-a ridicat ochii spre el și a continuat mai veselă:

— Am auzit că-l luați pe Wyclif cu dumneavoastră.

„Nu strică niciodată să le reamintești oamenilor că *tu* le-ai dat ideea salvatoare“, și-a spus.

Ducele s-a uitat la ea. Și-au zâmbit.

— E un om de treabă, a spus cu căldură. Și înțelept. Vă sunt recunoscător pentru această sugestie.

„Fă-te de neînlocuit!“ și-a spus Alice. „Fă-te utilă!“

Aproape întrevedea un viitor în care ea, puțin mai îmbătrânită (și poate mai potolită, fără titluri sau pretenții, dar cu aceeași influență și cu averea intactă), îi va șopti ducelui – ușor cărunt – la

ureche, devenind sfătuitorul lui permanent; un viitor în care ideile ei se transformă în realitate, ca prin minune; un viitor în care nu-și va pierde puterea după moartea lui Eduard, indiferent când se va produce asta, ci, dimpotrivă, va câștiga și mai multă.

Când s-au întors la palat pentru ca ducele, odată înștiințat de starea de sănătate a regelui, să-și viziteze tatăl, Alice era atât de încrezătoare că festivitățile de Crăciun o vor apropia definitiv de ducele Ioan, încât a uitat complet de Katherine Swynford.

Katherine Swynford a apărut o oră mai târziu.

Când a intrat în palat neanunțată, ducele Ioan – care stătea lângă tatăl lui în fața șemineului, povestindu-i cu emoție călătoria până acolo, întrebându-se în același timp cum va evolua starea de sănătate a regelui în următoarele zile – s-a întors și, la vederea ei, chipul i-a fost luminat de o profundă iubire, ceea ce lui Alice i s-a părut jenant pentru un bărbat sever, trecut de treizeci de ani.

— Mă scuzați, a spus și s-a înclinat spre Alice și tatăl lui, fără să se uite la ei, apoi străbătut sala, îndreptându-se spre Katherine.

Mirată, Alice și-a ridicat sprâncenele, uitându-se la Eduard. Spera să se amuze puțin cu regele pe seama acelei situații nepotrivite: ducele Ioan, îndrăgostit de o tovarășă din copilărie, o femeie pe care o cunoscuse când era o copilă cu față murdară, nas mizerabil și păr vâlvoi. Dar Eduard arăta încântat de dovezile de dragoste ale fiului său și, spre crunta dezamăgire a lui Alice, chiar era mulțumit de alegere. Și-a ridicat și el sprâncenele stufoase, dar tot ce i-a spus lui Alice a fost:

— Foarte bine, excelent. Katherine e o fată frumușică.

După aceea, nu s-a mai ivit nicio clipă de răgaz. Alice nu s-a mai plimbat singură cu ducele și n-a mai avut ocazia să aprofundeze relația. Katherine Swynford a rămas la palat până la sfârșit, până în 2 ianuarie. N-a participat la petrecerile publice, dar a venit la toate evenimentele de familie, lipindu-se de brațul lui Ioan de Gaunt ca un parazit. N-a căutat să o atace pe Alice, făcând comentarii obraznice, critice sau ironice. Pur și simplu, în prezența ei, Alice era ca pe ghimpi; scăpa lucruri sau le lăsa să-i cadă din

mână și apoi călca pe ele; se simțea ștearsă, limitată și incapabilă să găsească subiecte interesante de discuție. N-a afectat-o nici faptul că *madame* Swynford s-a arătat total indiferntă față de organizarea ei și nu s-a atins deloc de mâncare.

— Am o mică indispoziție, spunea cu glas stins, refuzând mâncarea ce i se aducea în apartament. Nu e nimic serios.

După înmânarea cadourilor, cu puțin timp înainte să plece, a leșinat și au trezit-o cu oțet.

— Vezi, draga mea, trebuie să mănânci mai mult, i-a zis Eduard, care îi pusese cârpa cu miros acru la nas.

Exact în acel moment a intrat ducele, având mantia pe umeri, pregătit să iasă cu Alice în grădina golașă, la o plimbare pentru care ea insistase. („Aș dori să-mi spuneți părerea dumneavoastră despre starea de sănătate a regelui, acum că l-ați văzut", i-a spus încercând să-l convingă.) Dar, văzând scena, a alergat degrabă spre Katherine, îngrijorat peste măsură. Alice a înțeles pe loc că *el* știe. Știa foarte bine cauza leșinului. Cu inima neagră, Alice s-a întors spre geam, uitându-se afară, la grădina albă.

În ziua în care ducele a plecat, Alice s-a alăturat celorlalți pe treptele palatului și i-a urat să aibă succes la Bruges. La rândul lui, ducele i-a mulțumit, tot formal, pentru găzduire. Nu părea să-și dea seama că ea avusese mari așteptări sau că este dezamăgită. Ba chiar i-a surâs afectuos, apoi s-a apropiat de ea, ca să nu-l audă nimeni.

— Tata pare...

S-a oprit, căutându-și cuvintele. Părea ușurat.

— Mai bine? l-a ajutat Alice, încercând să-și stăpânească tulburarea.

— Vă rog, trimiteți vorbă dacă se schimbă ceva...

„E un semn bun", și-a zis ea. Dar nu era deloc suficient.

I-a lăsat pe toți să plece, inclusiv pe Eduard, apoi a pornit la drum. A spus că are multe treburi de rezolvat la Eltham. A zis că are nevoie să stea în Londra câteva zile.

Înainte să plece, l-a căutat pe valetul ducelui Ioan să discute cu el între patru ochi și astfel, întrebându-l pe un ton ba agresiv,

ba glumeț, prefăcându-se că știe mai multe, a aflat că *madame* Swynford – zeiță a frumuseții, a deziluziei și a fertilității – nu are grijă numai de cei patru copii de la Lincolnshire, ci și de un băiat născut la începutul anului, în mare secret, care este al ducelui. Se numea John. John Beaufort.

— Ah, da, a spus când valetul i-a zis în cele din urmă numele copilului.

Zâmbea răutăcios, dar atât de forțat încât o dureau mușchii feței.

— Atât voiam. John... Desigur. Nu știu de ce știam că se numește Eduard.

„Nu e chiar gelozie", își spune în timp ce străbate pădurea. Nu-l iubește pe cel pe care și l-a ales protector, dar atunci de ce este chinuită de gelozie?

Dar dacă ducele e îndrăgostit de Katherine Swynford – dacă dorința lui cea mai arzătoare este să o soarbă din priviri, să o prezinte la curte și să-i facă pe curteni să se uite transfigurați la aleasa inimii lui, de parcă s-ar uita la soare –, atunci el n-o să mai aibă niciodată timp sau interes pentru relația cu Alice, mult mai folositoare, amicală și frivolă, pe care ea s-a străduit s-o construiască. (Surprinsă, își dă seama că este chiar genul de relație de prietenie pe care o are cu Chaucer; genul de relație în care poți vorbi despre orice sau despre nimic, și totuși să te simți în largul tău. Asta i-a lipsit în ultimele două săptămâni.)

Știe că ea nu va avea niciodată o relație de prietenie cu Katherine Swynford. Nu-i este tocmai dușman, dar nici altceva. Katherine nu o vede pe Alice; ochii ei nespus de frumoși pur și simplu o evită. Deci poate să-și ia gândul că vreodată Katherine Swynford îi va șopti ducelui la ureche cuvinte de apreciere la adresa ei.

Alice încearcă să-și stăpânească profunda dezamăgire. E doar un pas înapoi, nimic mai mult, își spune. „Ducele încă mă respectă. Mă apreciază din ce în ce mai mult. Și e recunoscător pentru sfaturile mele."

„Dar mai mult o apreciază pe *ea*“, îi șoptește o voce înciudată pe care nu o poate opri. „Abia te-a băgat în seamă, oricât ai încercat să-i atragi atenția. Credeai că o să meargă totul ca pe roate. Dacă o are pe ea, dacă o iubește, ea o să fie cea care o să-i dea sfaturi, atunci când n-o să fie ocupată cu nașterile. Și, până la urmă, de unde știi că o să vrea să te sprijine? N-o să fie așa de ușor cum crezi.“

Toate gândurile care-i ocupă mintea în timp ce străbate pădurea, urmată de câțiva servitori, sunt neplăcute, într-un fel sau altul.

Unul dintre ele o privește personal. Mai are puțin și face treizeci de ani. Pe lângă șansele de a-și vedea planul îndeplinit, a început să-și piardă frumusețea. Dimineața, înainte de plecare, s-a uitat în oglindă și a descoperit noi riduri în jurul ochilor și al gurii.

Celălalt gând are legătură cu banii. Până în prezent, a reușit să păstreze un echilibru între cele două planuri de viitor pe care le are. Desigur, vrea profitul obținut în urma achitării obligațiunilor, menit să-i asigure viitorul în cazul unui dezastru financiar, dar asta presupune să scoată bani din vistieria coroanei. Însă vrea să păstreze și prietenia cu ducele, mai ales că el ar putea-o apăra de acel dezastru financiar. Iar ducele va avea nevoie de bani în vistierie pentru a negocia pacea; trebuie să-i șantajeze pe francezi cu un război mai scump, și astfel să obțină termeni mai favorabili. Vrea ca la Bruges ducele să aibă siguranța unui confort financiar și să știe că acest lucru este posibil datorită lui Alice Perrers. Poate să piardă pe loc prietenia ducelui dacă află că în timp ce ajută la umplerea vistieriei, Alice sustrage o parte din bani. Deși conștientă de acest lucru, Alice nu s-a oprit, dar s-a mai potolit. L-a împiedicat pe Latimer să mai încaseze multe obligațiuni odată. „E mai sigur dacă se întâmplă mai încet“, i-a spus șambelanului. „Puțin și des. Să nu fim prea lacomi.“

Dacă până la moartea lui Eduard prietenia ei cu ducele nu se concretizează? E pentru prima oară când ia în calcul această posibilitate. „Și dacă o să fie așa“, își spune înaintând pe cărare, „și nu apuc să strâng suficienți bani din obligațiuni, n-o să rămân cu buza umflată?“

Poate că n-ar trebui să se bazeze prea mult pe eventuala prietenia cu ducele. Poate că ea, Latimer și Lyons ar putea să ia totuși mai mult.

Își înfășoară mai bine capul în gluga umedă, îndepărtând zăpada care i se topește pe obraji și în păr. E un frig crunt. Chiar dacă aude în spate harnașamentele cailor slujitorilor zornăitul, chiar dacă vede aburul ieșind pe nări, are impresia că se află singură într-un tărâm de basm.

Poate că și viitorul ei va arăta la fel: o singurătate covârșitoare.

Știe că gândurile i-au ajuns prea departe. E conștientă că a intrat în panică. Ca să-și revină, se consolează cu gândul că nu e timpul potrivit să ia o decizie, pe o asemenea vreme friguroasă, când starea ei de spirit este atât de jalnică. Poate să o facă în ziua următoare. Deocamdată are nevoie de un foc zdravăn și de puțină liniște.

Și de un prieten.

Din senin, în pustietatea dintre Greenwich și Rotherhithe, Alice are prima idee sclipitoare din zi: știe exact unde va găsi acele trei lucruri. Poate să-și ducă deziluziile, temerile și mândria rănită tocmai în City, în apartamentul de deasupra porții Aldgate. Cu siguranță că Chaucer, țintuit la masă, făcând socoteli ca un câine în cușcă, și-a petrecut sărbătorile singur, fără copii, iritat de absența soției. Nu-l poate întreba dacă ar trebui să riște totul, cu speranța unei trainice prietenii cu ducele, sau dacă ar trebui să fure mai mulți bani din vistierie. Sinceritatea are o limită, chiar și în fața celui mai bun prieten. Chiar și în fața lui Chaucer. Dar va putea să-și mărturisească disprețul față de cumnata lui, una dintre surorile de Roët, alături de care a fost obligată să petreacă acest Crăciun jalnic. Sigur o va compătimi. O va asculta. Îi va sorbi cuvintele.

13

Vântul spulberă zăpada printre pilonii porții Aldgate. Vârtejurile albe, amenințătoare au alungat majoritatea târgoveților care încercau să se întoarcă la lucru după Anul Nou; doar câțiva, mai mult femei, se adăpostesc în apropierea ușilor, lângă tarabe. Zăpada revarsă în camera lui Chaucer o lumină cenușie, nepământească, aproape selenară, chiar dacă este miezul zilei. Aproape nimeni nu trece pe poartă. Chaucer și soția lui, stând unul lângă celălalt pe o bancă adusă în fața focului, se uită la flăcările ce încălzesc încăperea și își spun vorbe grele pe care n-ar îndrăzni să și le spună față în față.

Dezordinea domnește peste tot. Mai multe penițe zac aruncate pe masă, vârful lor negru pătând lemnul. Tot pe masă se află un teanc de foi, umplute cu litere micuțe, negre, a căror lipsă de simetrie arată că au fost scrise în grabă, frenetic, de cineva care a uitat complet de lumea exterioară în timpul lucrului, sau de cineva care, cel puțin, a încercat. Câteva foi au căzut pe jos, formând o grămăjoară albă. Mai este un bol de supă rece, uitat pe un colț al mesei, sub o altă grămadă de hârtii. Din mijlocul bolului răsare un colț de pâine. Dacă nimeni nu se gândește să facă puțină ordine, șoarecii vor invada camera. Meticuloasă, Filipa Chaucer își pune mâinile în poala rochiei alb-cenușie. Nu stă prea mult, așa că n-are rost să se apuce să-i îndrume pe slujitorii lui Geoffrey. Oricum, ar

fi o pierdere de timp pentru că, îndată ce ea va pleca, va fi iar mizerie. Așa că se străduiește să o ignore.

A lăsat jos cadourile pe care i le-a adus din partea copiilor, care n-au venit cu ea: două cupe de argint, comandate de ea în numele lor, și o călimară frumos lucrată, din partea ei. Într-o desagă a pus cadourile cumpărate de Geoffrey pentru copii – pe care el sperase ca ei să le deschidă în fața lui.

Tăcerea care a urmat după ce a văzut-o intrând singură în cameră a fost ruptă de tânguielile ei:

— N-ai reușit să le insufli iubire nici lui Thomas, nici lui Elizabeth. Presupun că te-ai străduit... Văd că ai mai scris...

Dar n-au ajuns nicăieri. Și-au adresat reciproc tradiționalele urări de sezon printre dinți, fără să se privească în ochi. S-au îmbrățișat fără ca trupurile să li se atingă. Apoi, minute în șir, Chaucer a început să atâțe focul care mocnea în șemineu.

Dacă i-ar întreba cineva, niciunul dintre ei nu și-ar aminti de ce s-au căsătorit. Nu s-au iubit exagerat de mult, dar probabil că la un moment dat aveau mari speranțe, se bucurau de compania celuilalt și credeau că mariajul le va aduce fericirea. Filipa a dat demult uitării umilința îndurată la doisprezece ani, când era subiectul de bârfă al celorlalte domnișoare, care o acuzau că se culcă cu ducele Ioan. La rândul său, Chaucer a uitat satisfacția trăită odată, când ducele – la fel de jenat ca Filipa de acele bârfe, care o supărau pe adorabila lui soție, Blanche – l-a tras deoparte și i-a vorbit cu stângăcie despre căsătorie.

— Fată frumoasă. N-are bani, desigur... dar are sânge albastru. Și mama ei ține la ea ca la ochii din cap. Exact ce ai nevoie ca să-ți faci intrarea în lume.

Tot ce-și amintește Filipa este faptul că regina i-a vorbit despre *el*, chiar în aceeași zi.

— Are o avere consistentă, se trage dintr-o familie de negustori și e unul dintre cei mai iscusiți tineri pe care-i are ducele. Va avea un viitor strălucit în administrație dacă va dori. Dacă nu preferă să se întoarcă pe câmpul de luptă când va veni vremea... A luptat deja în Franța. E curajos și... e foarte posibil să ajungă cavaler.

La momentul respectiv, era de ajuns pentru a convinge o fată din Hainault rămasă orfană, dar cu speranțe mari. De atunci însă, l-a atacat de nenumărate ori pe soțul ei cu acele laude. De atunci nimic nu le-a reușit. Chaucer își amintește doar vreo două nopți în care au făcut dragoste – poate cu stângăcie, dar cu mult zel –, în urma cărora Filipa a rămas însărcinată cu primul copil. Un an mai târziu, după ce i-a aruncat cu jind multe priviri, au avut loc niște atingeri grăbite și așa a apărut Thomas. Un fiu. Apoi s-au ridicat baricadele, de data aceea definitiv. „Ai un moștenitor. Eu mi-am făcut datoria, tu? Unde e averea, gloria din război, titlul de cavaler?“ Dezamăgirea Filipei față de soț este distrugătoare. Cu fiecare zi în care Chaucer nu avansează pe scara socială așa cum ar trebui, Filipa devine tot mai înverșunată, comparându-l de-a lungul anilor cu fiecare bărbat pe care l-ar fi putut lua de soț. Ba chiar a ajuns să-și invidieze sora pentru namila de soț pe care l-a avut; era sărac și semianalfabet, dar măcar Sir Hugh Swynford provenea dintr-o familie distinsă și credea în curaj, se ținea bine în șa și a murit cu eleganță, pe câmpul de luptă din Franța.

Războiul dintre cei doi soți Chaucer a devenit un motiv de îngrijorare pentru cei din afară. Regina nu mai trăiește ca să vadă ostilitatea pe care cei doi nu o mai ascund, nici măcar în public. Dar ducele își încurajează an de an soția, care preferă să aibă în jur numai domnișoare castiliene, să o păstreze pe Filipa ca doamnă de companie, ceea ce arată că regretă faptul că i-a îndemnat să se căsătorească. Pentru Filipa, acest post este binevenit, la fel și banii pe care-i câștigă. Deplasările ducesei le oferă soților Chaucer scuza perfectă pentru a sta departe unul de celălalt, păstrând, în același timp, aparențele. Până să se mute în oraș, Chaucer spera că soția lui se va îmbuna în timpul acelor lungi absențe; între timp, a renunțat la orice speranță. Acum e fericit că e tot timpul plecată și recunoscător pentru sentimentul de culpabilitate care-l determină pe duce să-l țină aproape de el, să-i laude și să-i cumpere poemele și să-i reamintească regelui, din când în când, să-i ofere acestui om – mult prea modest ca să facă presiuni pentru o avansare – câte ceva: o rentă, diverse favoruri sau recompense.

Însă nimeni nu poate aduce pacea între soții Chaucer.

De data asta, fiecare își pregătește armele, așteptând să fie atacat de celălalt. Ostilitățile încep cu adevărat când Filipa îl anunță că în ultima vreme a corespondat cu sora ei. Aranjându-și fustele, îi spune că au hotărât să-și ducă fiicele, care împlinesc zece ani, la Barking Abbey, peste doi ani, când vor avea doisprezece.

Chaucer se arată atât de șocat încât preț de o clipă uită regulile de etichetă. Cu ochii minții vede chipul micuței Elizabeth, așa cum arăta când o vedea zilnic, cu ochișori năzdrăvani și bucle blonde care-i săltau pe spate în timp ce se apropia cu mers legănat să ia cu lacomie bomboana pe care el i-o întindea. „Lizbef luat bomboana tati, Lizbef luat bomboana tati", spunea apoi încântată. Chaucer chicotea, apoi izbucnea într-un hohot de râs, o ridica în aer și o îmbrățișa. Pe Thomas l-a pierdut, știe asta, deși nu înțelege când a dispărut blândețea din acei ochi adorabili. Dar Elizabeth e viața lui. Dacă o trimit la mănăstire, nu o mai vede niciodată. Trebuie să fie în Londra zi de zi; nu poate să străbată ținutul Essex ori de câte ori starețа găsește de cuviință să îngăduie accesul vizitatorilor. „Nu pot s-o pierd și pe ea", își spune.

Cu vătraiul în mână, se întoarce spre soția lui, căutând cu disperare un început de ceartă serioasă, pe care Filipa o refuză.

— Cum adică? spune aproape țipând și ridică amenințător vătraiul în aer, pentru a fi mai convingător. Nu-mi pasă ce face Katherine cu fata ei. N-are decât să o mărite cu regele Franței. Nu o trimiți pe fiica mea la mănăstire!

Dar nu reușește să o facă pe Filipa să-și ridice privirea spre el. Se simte mult prea stăpână pe situație. Cu privirea ațintită la flăcările mari, își strânge buzele.

— Așa e tradiția în familia noastră, spune încet. Sora mea, Elizabeth, a fost la mănăstire. Fiica cea mare se duce întotdeauna la mănăstire. De-asta i-am și pus numele Lizzie, după sora mea. Ții mine.

— E o copilă! urlă Chaucer.

Se calmează puțin, cât să lase vătraiul mai jos, apoi se întoarce și țipă spre foc. Cu inima strânsă, recunoaște că asta înseamnă că ea a câștigat.

— E cu totul altceva, continuă mai potolit, dar repede. N-o poți trimite de-acasă pentru totdeauna. E absurd. Abia a ieșit din scutece.

— Copiii cresc, știi bine, Geoffrey.

Cum îndrăznește să i-o spună cu atâta trufie?

— Da, mormăie el printre dinți, normal că știu. Dar nu văd de ce aș trimite-o de acasă pe fiica mea, când nici n-a apucat să se bucure de copilărie.

— Tradiția formează o familie, obiectează Filipa. Desigur, nu e ușor să-ți iei rămas-bun. Dar e important să ai anumite standarde. E bine să ai totul planificat dinainte, ca să obții cele mai bune rezultate. Sunt sigură că-ți dai seama. Până la urmă e vorba de... Barking, nu de orice mănăstire.

„Deci asta a impresionat-o", se gândește Chaucer, tot mai copleșit de sentimentul dezgustător al înfrângerii. „A impresionat-o faptul că e vorba despre afurisita de Barking Abbey. Normal, Barking e mare. Starețа are rang de baroneasă și e cea mai renumită din Anglia. Numai fiicele oamenilor influenți și bogați ajung acolo. Trebuie să ai o recomandare personală din partea regelui pentru a fi acceptat acolo."

— N-o să primească niciodată o recomandare, o asigură Chaucer de îndată ce-și amintește de acea condiție.

Dar soția lui s-a gândit și la asta.

— Ba da, ripostează Filipa. Katherine a vorbit deja cu regele, care s-a bucurat.

Chaucer vrea să înjure, dar se oprește. Tâmplele îi zvâcnesc.

— O cheamă Chaucer! E din familia *mea*. Eu decid pentru ea, îi spune.

Nu mai are nicio armă. Filipa ridică mâna și își admiră manichiura frumoasă. Amândoi știu că urmează să dea lovitura de grație. Filipa așteaptă. Își plănuiește cu măiestrie fiecare mișcare. Numai sfârâitul bușteniilor întrerupe tăcerea adâncă.

— De fapt, te înșeli, îi spune în cele din urmă. Regele și-a dat acordul, așa că nu mai ai nimic de zis. Decizia e luată. Iar Elizabeth e încântată să meargă cu Margaret la Barking. *Vrea* să meargă.

Spre după-amiază, furtuna se mai potolește. Străzile complet albe par ca desprinse din basm. Dar Chaucer nu e în stare să admire bucuriile naturii. Cu ochi sticloși, deschide ușa.

Primul lucru pe care-l vede Alice este o claie de păr dezordonat. Barba neagră, odată aranjată, i-a crescut mult, acoperindu-i obrajii. Mâinile îi tremură. Înțelege pe dată motivul: lângă banca din fața focului zac o sticlă goală de vin, o alta pe jumătate terminată și o singură cupă.

Pe Alice o recunoaște abia când intră în casă și începe să-și scuture zăpada de pe haină.

— Arăți groazic, îi spune el. Ce s-a întâmplat?

Alice simte în vocea lui o urmă de compasiune. Își dă seama că a băut prea mult alcool.

— Și tu la fel, îi răspunde ofensată.

N-are nevoie de mila nimănui, mai ales din partea unui om în starea în care se află Chaucer. Deja se simte destul de rău. I-ar fi plăcut să-l găsească treaz. Spera să o consoleze cu vorbele lui inteligente. De fapt, se miră să-l vadă atât de afumat. Întotdeauna a crezut că e prea rațional sau prea șugubăț, ca să se bea de unul singur.

— M-am închinat de unul singur în fața lui Bahus, îi spune arătând spre sticlele goale. Ca să-mi înec amarul, adaugă pe un ton atât de serios încât, fără să vrea, Alice pufnește în râs.

— Știi că ne potrivim? îi spune ea, oprindu-și chicotelile.

Oricât de întristată ar fi, hohotele de râs i-au redat puterile, așa că e în stare să-i arate compătimire. Pesemne a pățit ceva grav.

— Uită-te la noi, continuă. Care e problema *ta*?

— Nevasta, îi răspunde el, trântindu-se pe bancă.

Alice dă din cap, apoi își ridică umerii. Se uită la vin. De ce nu? Își dă seama că o să dureze ceva timp până o să termine de povestit ce-are pe suflet. Se așază lângă el și soarbe puțin vin.

Chaucer începe să-şi descarce sufletul, iar Alice îşi ciuleşte urechile pentru a-i desluşi bolboroselile încâlcite şi frazele întortocheate. De îndată ce îşi dă seama că problemele lui sunt banale, orice urmă de compasiune dispare. De fapt, singura lui problemă este că Filipa i-a spus că-i trimite fiica la cea mai pretenţioasă mănăstire din ţinut, peste doi ani de zile. Câte nu se pot schimba în doi ani?

Abia atunci Alice îşi dă seama că, într-un fel, a venit acolo pentru că e furioasă pe Chaucer. Până la urmă, Swynford este sora soţiei lui, pe care o critică fără întrerupere. Iar cele două surori sunt în cârdăşie – întotdeauna au fost. Deci Chaucer trebuie să fi ştiut de ani buni despre aventura Katherinei cu ducele; dar n-a suflat o vorbă. Gândindu-se la trădarea lui, simte că-i dau lacrimile. După câte a făcut pentru el, ar fi putut măcar să-i dea un indiciu. Chiar dacă nu şi-a dat seama că vrea cu disperare să se apropie de duce, trebuie să se fi gândit că o asemenea informaţie este deosebit de preţioasă. Rămâne fără cuvinte câteva clipe, apoi se ridică şi îi întrerupe jalnicele lamentaţii:

— Stimabile Chaucer, chiar n-ai nimic mai bun să-mi povesteşti? întreabă pe un ton aspru.

El se opreşte nedumerit, cu gura deschisă. Niciodată n-a văzut-o furioasă.

— Poftim? îi spune.

— Am auzit destule despre biata de fiică-ta. În schimb, n-am auzit nimic de la tine despre cumnata ta.

— Poftim? repetă Chaucer, neînţelegând nimic.

— Nu crezi că ar fi fost frumos să mă avertizezi că buna văduvă Swynford, pe care am suportat-o douăsprezece zile în cap, pe perioada Crăciunului, e cu burta la gură? Şi că tatăl e ducele?

Se întoarce spre el şi-l trage de braţ, uitându-se în ochii lui ca să se asigure că a înţeles. Altfel, se pregăteşte să-l scuture. Chaucer o ascultă atent; ba chiar se arată atât de uluit încât pare că s-a trezit din beţie.

— Poftim? o întreabă pentru a treia oară, de data asta pe un ton aspru, evident surprins.

— E al doilea copil, completează Alice, lăsând intenționat această informație la sfârșit. Iar eu n-am știut nimic!

Totuși, pe măsură ce situația se luminează, furia i se mai domolește. Observă că amărăciunea lui Chaucer nu este provocată doar de o neînțelegere legată de fiica lui.

— Ah... Nici tu n-ai știut.

Câteva clipe rămân nemișcați, uitându-se unul la celălalt, muți în fața celor aflate.

Apropierea lui, căldura brațelor sale pe care încă le ține strâns, o consolează întrucâtva. În mod ciudat, se mai liniștește văzându-l pe Chaucer trezit brusc la starea sa obișnuită de intensă preocupare.

Chaucer revede în minte ultimii doi ani, încercând să găsească tot ce știe despre soția și cumnata lui, ca și cum ar desface o tapiserie cusută greșit și ar împleti iar firele colorate, dar într-un model nou. Nu prea s-a întâlnit cu Katherine, care l-a tratat mereu cu aroganță – atunci când el îi vorbea, își dădea ochii peste cap sau îi întorcea spatele, ca un cal buiestru care vrea să-și arunce călărețul din șa.

Și totuși... desigur. Niciodată n-a înțeles de ce Katherine își petrecea tot mai mult timp la țară, având în vedere că până atunci a fost mulțumită – în acel stil arogant și nepăsător al familiei de Roët – să-și lase cei patru copii să crească fără pic de educație, în grija dădacelor sau a învățătorilor-preoți. Își amintește desele ei drumuri la Lincolnshire, în ultimul an, făcute cu scopul de a supraveghea construcția conacului Kettlethorpe; ducele se afla în nord sau în ținuturile de mijloc, în vizită pe domeniile sale – probabil era și ea cu el. Apoi își amintește dorința Filipei de a-și petrece ultimele două veri la sora ei, la Kettlethorpe. Probabil a vrut să fie acolo pentru a avea grijă de copilul din flori al ducelui. Primul copil. Totul începe să se limpezească, poate chiar și faptul că Filipa își ține copiii departe de tatăl lor. I-a dus la Kettlethorpe în ultima vacanță de vară. Pesemne că și ei știu.

Dacă soția lui a știut totul și nu i-a spus nimic, înseamnă că relația lui cu ea e mai deteriorată decât și-a închipuit vreodată.

Dă din cap, calculând lunile ei de absență. Katherine a devenit dădaca fetițelor ducelui (în loc să fie doamnă de companie a ducesei, alături de Filipa) în urmă cu doi ani, după primul sejur, dintr-un lung șir, la Kettelthorpe. Probabil că atunci a început totul. Toate se leagă. E surprins de compromisul pe care l-a făcut ducele ca să-și vadă mai lesne metresa. Ce fel de educație poate să le dea această femeie copiilor săi?

După un timp, se arată ceva mai resemnat, chiar amuzat.

— Presupun că o guvernantă care are un amant secret e ca un braconier... E cel mai bun paznic al vânatului.

De-abia când Alice izbucnește în râs, Chaucer înțelege că a vorbit cu voce tare. Surprins, își dă seama că mâinile ei sunt încă pe umerii lui. Se uită la ea râzând în hohote și îi pare că râsul este al altcuiva, căci ochii ei, atât de aproape de ai lui, sunt umezi. Distanța dintre ei e atât de mică încât îi simte mirosul: un amestec de blană, trandafir parfumat, lemn de santal și zăpadă.

Amândoi sunt surprinși când trupurile lor se contopesc într-o îmbrățișare. Dar uimirea dispare iute și este înlocuită, după ce buzele li se ating, iar ei închid ochii, de pofta oarbă a trupului.

Chaucer aprinde o lumânare. Se ridică în pat, lângă Alice, înfășurat în plapumă, cu genunchii la piept. E tare frumoasă goală. E mai mică și mai planturoasă, are genunchi mai pronunțați și forme mai pline decât și-a imaginat. Uitându-se la ochii alungiți și răutăcioși, la nasul puțin cârn, pistruiat și obraznic și la buclele negre răsfirate atât de senzual pe pernă, ca o aură întunecată, îi vine din nou să râdă, de uimire și de ușurare, așa cum au râs amândoi în ultima oră.

Se miră cât de ușor au trecut de la o simplă prietenie și dorință de confesiune, pe care o au împărtășit-o încă de la început, la un contact fizic. Până acum nu și-a dat seama că o dorește. Îl miră și faptul că ea este atât de relaxată că se află acolo. Încă i se pare amuzant. Se uită la el de pe pernă și râde. Nu se consideră nici vinovată, nici păcătoasă, nici îngrijorată. Din râsetele ei, Chaucer înțelege că Alice nu se consideră îndrăgostită după partida lor de

amor, așa cum nici el nu se crede îndrăgostit. „Alice e mult prea realistă pentru asta", își spune Chaucer ușurat.

Dar apropierea, atingerea trupurilor, satisfacerea dorinței ce aduce o senzație de eliberare și de toropeală nu rămân fără consecințe. Chaucer se luptă cu gândul că lângă el, în pat, se află metresa regelui, dar și cu alte gânduri, la fel de stânjenitoare, pe care încearcă din răsputeri să le ignore.

— Poți să rămâi...? începe să-i șoptească, mușcându-și buzele.

Dar nu reușește să-și termine întrebarea.

— Însărcinată? completează ea, provocator. De-asta îți faci griji?

Francheța ei îl liniștește și îl șochează în același timp. Dă din cap. Ea neagă și-i zâmbește liniștitor. Chaucer se apleacă și-i sărută fruntea.

— Slavă Domnului, îi spune, răsuflând ușurat.

Dar apoi își face griji că poate a fost nepoliticos aducând vorba despre tragedia vieții ei, dacă este adevărată, așa că o întreabă blând:

— Ți-ai dorit vreodată să ai copii?

Alice se uită lung la el, iscoditor. Chaucer se uită la cârlionții ei umezi de transpirație și la pistruii delicoși de pe nas, gândindu-se să-i sărute.

— Am copii, îi răspunde dintr-odată, cât se poate de serioasă. Doar că nu le spun oamenilor despre ei.

Chaucer, sprijinindu-se într-un braț, tocmai se pregătește să o sărute. La auzul spuselor ei, se oprește pe jumătate aplecat. Se uită la ea, încercând să înțeleagă dacă îl tachinează. Ba chiar o imploră din priviri să-i spună că a fost o glumă. Dar nu e.

Clipește des și se ridică ușor, ducându-și din nou genunchii la piept. Încearcă, fără succes, să-și pună gândurile în ordine. În ultima oră, a avut impresia că făcând dragoste cu Alice și-a redobândit măcar parțial cotrolul asupra vieții, așa cum scrierea unui poem bun îl face, uneori, să se simtă stăpân pe toate, cel puțin un timp. Acum nu mai reușește. Viața gonește din nou pe lângă

el, în forme și umbre neînțelese, iar în adâncul stomacului simte un gol ameţitor, ca şi cum este în cădere liberă.

— Ce vrei să spui? o întreabă nedumerit. Ce copii?

— Nu face faţa asta de câine plouat, îi spune cu nerăbdare, dar blând. Încerc să-ți spun, nu?

„Poate e o minciună", își spune când ea începe să-i povestească. Dar vocea nu-i tremură deloc. Este evident, ceea ce s-a întâmplat între ei a îndemnat-o să-i împărtășească acest secret. Ar trebui să se simtă flatat; în schimb, simte că fierbe.

Chaucer, ale cărui tâmple zvâcnesc, află că tatăl copiilor lui Alice este William de Windsor.

Îl cunoaște. Cine nu-l cunoaște? Era locțiitorul regelui în Irlanda, cavaler de Westmoreland, bun soldat în Franţa, prieten cu Lionel de Ulster, după moartea căruia a devenit omul regelui. În timpul războiului cu Franța, și-a apărat teritoriile, dar cu mari costuri. Se spune că i-a tratat pe irlandezi cu o cruzime ieșită din comun și a fost chemat periodic la curte pentru a i se aduce reproșuri. Chaucer mai știe că e un bărbat trecut de prima tinerețe – trebuie să aibă peste patruzeci de ani –, deși vârsta nu l-a împiedicat să ajungă în patul lui Alice. Chaucer își spune că dacă se mai gândește, sigur o să-și mai amintească și alte lucruri despre William de Windsor. Dar n-are motiv. În cincispreze ani, în afară de situațiile în care a fost chemat la Londra pentru a fi mustrat – una dintre vizite fiind mai lungă, cu mulți ani în urmă, poate zece, dacă mai ține bine minte, anul în care Chaucer a plecat în străinătate, admirând măreția arizilor Pirinei, înainte să i se nască băiatul și să-i moară tatăl –, William de Windsor a locuit numai în Irlanda. Chaucer nu l-a întâlnit niciodată.

Se încruntă cu încăpățânare, fiindcă nu-i ies calculele. În urmă cu zece ani, Alice abia a venit la curte, în slujba reginei. Deci nici ea n-a avut prea multe ocazii să-l întâlnească.

— Dumnezeule, spune fără vlagă. Dar... cum?

Alice se ridică într-un cot. Vrea să-și pună ideile în ordine. N-a povestit nimănui despre el. N-are o poveste pregătită. Și cu siguranță nu poate să explice că odată ea, care se consideră regina

planurilor financiare și a profitului, regina cinismului, a simțit acea tulburare, acel șuvoi de emoții, ceva atât de sfâșietor încât i se părea mai degrabă o suferință decât o binecuvântare, care o făcea să alerge pe coridoare sau să se ascundă, cu speranța că-i va putea zări măcar spatele sau părul cărunt. De atunci, n-a mai simțit niciodată că se topește la vederea degetelor sau a brațelor unui bărbat.

Dar îi poate povesti, măcar parțial, ce s-a întâmplat. L-a întâlnit pe William de Windsor la un turnir, unde se afla împreună cu Froissart, înainte ca ea să intre la curte. La scurt timp după ce regina, simpatizând-o, i-a oferit slujba de domnișoară de companie, ea și William de Windsor au făcut un soi de... înțelegere. Când rostește ultimul cuvânt, care i se pare nepotrivit, vocea i se frânge, ceea ce o face să se simtă naivă. Rămăsese însărcinată, însă nu putea mărturisi nimănui pentru că avea nevoie de slujbă ca să avanseze la curte. Oricum, regina o primise doar ca să o înlocuiască pe Marie de Saint-Hilaire, o domnișoară de companie care, născând un copil din flori, n-a mai fost primită înapoi. Deci Alice a înțeles încă de la început că nu-i poate spune nimic reginei. Așa că a inventat o poveste emoționantă, spunându-i că mama ei este bolnavă și trebuie să se ducă la ea pe timpul verii. Înduioșată peste măsură, regina a lăsat-o pe Alice să plece și i-a zis că poate lipsi trei luni. Alice a născut la țară, fără să știe nimeni. A avut gemeni: un băiat și o fată, botezați John și Jane. În următorul an, a inventat o altă poveste sfâșietoare despre mama ei bolnavă. Atunci a născut-o pe Joan; a fost o naștere foarte grea, după care doctorii i-au spus că nu va mai putea avea copii niciodată. Alice s-a întors la palat îndoliată și a anunțat-o pe regină că biata ei mamă – „Dumnezeu să o odihnească în pace!" – murise. Impresionată din nou, regina i-a plătit rochia de doliu. Regina Filipa a fost cea mai bună femeie din lume... Într-o zi, nu după mult timp, Alice s-a pomenit făcând o observație întâmplătoare, spunând că nu se teme de ciumă, care i-a atras regelui atenția.

— Și...? întreabă Chaucer.

Alice se oprește din nou. Își încrețește nasul, iar constelația de pistrui își modifică forma. Se gândește. Povestea e mai greu de spus decât a crezut. Sunt multe amănunte care o stânjenesc.

Oare Chaucer, care are un vis limitat de avansare, așteaptă să-l găsească norocul și nu face nimic să-l caute, poate să înțeleagă ce a urmat? Atât ea, cât și William de Windsor, amândoi știind încă de la începutul dragostei lor că sunt conduși de foamea și de dorința de a merge mereu înainte, pentru a umple golurile lăsate în urzeala vieții de moarte și de schimbări, au înțeles că atenția regelui este cea mai mare șansă pe care o poate avea Alice în viață. Un an sau doi mai târziu, când fiul regelui, Lionel de Ulster, a murit de ciumă, William a avut și el parte de cea mai mare șansă a vieții: a trecut marea și i-a luat locul lui Lionel. Atunci au stabilit de comun acord că e mai bine să dea uitării dragostea lor, pentru ca Alice să profite de șansa ivită, iar William să-și urmeze norocul în Irlanda. I-a oferit o sumă frumușică de bani pentru copiii pe care i-a lăsat în grija ei. Având în vedere că amândoi erau plămădiți din același aluat, nici nu le-a trecut prin minte să facă altfel.

Probabil că Chaucer n-ar înțelege. Chaucer n-ar pricepe scopul lui William, dar poate ar intui amărăciunea ei atunci când, cu mulți ani în urmă, singurul bărbat pe care l-a iubit vreodată a plecat călare pe cal. „Nu e pentru totdeauna. O știm amândoi", i-a spus la plecare și a sărutat-o.

Sărutul a fost șters, plin de regrete. Cuvintele au fost o minciună. Adevărul era în acel sărut. Amândoi știau că nu se va întoarce. Uneori, chiar și acum, Alice mai speră că într-o bună zi, William va veni și ea va avea astfel șansa să retrăiască... acele clipe. Dar știe că e doar o iluzie. După toți acești ani, speranța ei este un fel de pietrică îndelung șlefuită: a devenit mult prea familiară, uscată și caldă din cauza deselor frământări între degete, imposibil de readus la strălucirea de odinioară, când se afla sub apă. L-a iubit pe William. Dar a plecat și totul s-a terminat. A trecut mult timp.

Are nevoie de compasiunea lui Chaucer. Poate că lui Chaucer i-ar fi plăcut să audă că l-a lăsat pe rege să o aștepte un timp. Nu vrea să-și aducă aminte că, de fapt, perioada aceea a fost scurtă.

Se reîntoarce în timp. Își spune că au trecut luni bune, în care s-a dedicat cu multă căldură și devotament reginei, încercând să-i aline suferințele – gută, dureri, supărări, imobilizarea la pat –,

timp în care și-a permis doar să se uite pe furiș la rege și să chicotească pe înfundate la glumele lui. Într-o zi, aflându-se pe patul de moarte, știind că nu mai este nimeni în odaie în afară de soțul ei, de fiul mai mic și de o slujnică devotată – Alice, care-i pregătea trecerea lină în lumea de apoi –, regina i-a făcut pe cei doi să se apropie, de parcă și-ar fi dorit să-i vadă împreună. Abia atunci Alice l-a lăsat pe Eduard să o atingă, în fața ușii, și...

Da, probabil că asta Chaucer ar înțelege. Pe el nu-l chinuie ochii încrezători ai reginei.

Dar Alice nu poate să vorbească despre sentimente care nu sunt ușor de pus în cuvinte. Așa că scurtează povestea.

— William a fost trimis înapoi în Irlanda, spune repede. Iar cu mine știi ce s-a întâmplat, continuă și ridică din umeri.

Chaucer ascultă încruntat. Doar nu o învinuia că a profitat intrând în patul regelui! Alice observă că lui Chaucer nu i-a plăcut ce a auzit. Sau poate se gândește că-l minte.

— Dar copiii? o întreabă într-un final, cu o urmă de neliniște în glas.

Ea se ridică lângă el și își întinde brațele.

— Copiii? spune mirată. Îi văd când pot. Sunt în Essex. Ți-am spus că am o casă acolo.

— Și el... William de Windsor? N-a vrut niciodată să...?

Alice simte că i se strânge inima, dar încearcă să-și păstreze calmul. Așa a înțeles că William nu se va întoarce. Căci dacă ar fi intenționat să se întoarcă, s-ar fi interesat de copii, nu? A fost o naivitate să spere. Dar și-a învățat lecția.

— Nu, îi spune scurt.

Urmează un moment de tăcere. Alice simte nevoia să adauge ceva în apărarea ei:

— Nu au nevoie de el.

— Copiii au nevoie de părinți, o contrazice el. Dacă nu au tată, au nevoie de mama lor mai mult ca oricând...

Deci asta este! Iar se gândește la mândria lui rănită.

— Sunt crescuți bine, protestează Alice.

Dar tăcerea lui Chaucer ascunde multe reproșuri. Alice îl simte tot mai retras.

— O să aibă nevoie de bani, încearcă atunci să-i explice. De bani, de pământuri, de un statut. Eu am crescut fără nimic și să știi că nu e tocmai o plăcere. Nu vreau să-i văd scormonind în țărână. Vreau să aibă de toate. Să păşească în viaţă cu capul sus.

— Ești mama lor. Cum poți să nu fii lângă ei?

Doar nu vorbește serios! Cum să meargă să stea la Gaines? Să renunțe la tot?

— Mă străduiesc. Tot ce fac e pentru ei, spune, încercând iar să se apere.

Știe că nu este chiar adevărat. În fața ochilor ei se conturează trei fețișoare. O cuprinde înduioșarea pe care o trăiește de fiecare dată când se află la Gaines și-i vede râzând, atât de prinși în farmecul jocului încât nu vrea să-i întrerupă, neînțelegând ce fac, căci știe prea puține lucruri despre ei. Desigur, îi iubește și se gândește la ei cu multă căldură.

Dar asta nu înseamnă că face totul pentru ei. Pentru că, la drept vorbind, nu stă departe de Essex, ca să le poată cumpăra haine și ponei albi. Strânge grămezi de bani, cumpără case și pământuri, organizează banchete la curte sau la Londra pentru că-i place. Îi place să fie în centrul atenției. Nimic nu-i dă mai multă energie decât un plan bine ticluit pe care-l pune în aplicare – și numai pentru că poate.

Nu vrea să o lase pe Katherine Swynford să-i ia locul la curte, nici pe Lyons să se îmbogățească de unul singur. Și nu-i va lăsa, atâta timp cât mai poate lua măsuri.

— N-aș putea să mă îngrop la țară, adaugă simplu, sperând că astfel pune capăt discuției.

Dar Chaucer se încăpățânează ca un câine care se chinuie să termine un os.

— Atunci de ce nu ți-ai adus copiii aici?

Ea oftează, iar tristețea de odinioară îi umple iar sufletul.

— Pentru că n-am socotit bine, răspunde cu glas scăzut. Pentru că prea multă vreme mi-am închipuit că William mă va lua de soție, iar când a plecat...

Clipește des.

— ...Când a plecat, reia înverșunată, ca să-și alunge tristețea, nu-i puteam spune noului meu iubit, regele, că am copii, care sunt ai altuia. Trebuia să-i spun că am uitat? Trebuia să-i spun că am mințit-o pe regină pe patul de moarte?

Chaucer se încruntă ușor. Alice continuă pe un ton mai blând:

— Nu înțelegi că era prea târziu? Bulgărele s-a tot rostogolit... Nu puteam da înapoi.

Într-un final, Chaucer pare să dea semne că înțelege. În privirea lui zărește îngăduință. Sau poate milă?

— Înainte să spui altceva, acum e prea târziu, adaugă iute Alice.

Nu vrea să-i fie milă de ea.

— Știi bine, Chaucer. Când împlinesc șapte ani, copiii de la curte sunt trimiși să învețe carte în altă parte. Ai mei au nouă, respectiv zece ani. Să spunem că aș fi reușit să-i iau la palat cu mine când erau mici, dar acum sunt prea mari. Ar trebui să-i duc undeva să se șlefuiască puțin. Eu n-aș putea să-i țin pe lângă fusta mea toată ziua, să-i dădăcesc, nu crezi?

Chaucer o ia de umăr și o trage aproape. Nu vrea să-i țină predici. E mult prea abătut pentru asta. Alice înțelege că el se gândește din nou la familia lui. Mila lui se trasformă ușor-ușor în autocompătimire.

— Filipa spune tot timpul că sunt prea moale când vine vorba de copii, ceea ce e un semn că n-am sânge nobil. Zice că astfel se vede că ne tragem din negustori.

Îi sărută creștetul capului și murmură mai departe:

— Poate are dreptate. Poate și tu ai. Dar tot ce-mi doresc mai mult pe lume e să-i am pe copii aproape. Nu găsesc cruzime mai mare din partea ei decât să-i țină departe de mine.

Se întoarce și-i caută privirea. Are o idee. Alice vede cum i se luminează chipul.

— Măcar în cazul tău nu va dura o veșnicie, îi spune, dându-i parcă o speranță pe care el, și nu se ferește să i-o arate, nu o are.

„Ce vrea să spună?“ se întreabă Alice, dar știe deja despre ce e vorba. Oftează.

— Pentru că după...

Se oprește. Caută cuvinte mai delicat.

— După ce moare Eduard? îi sare ea în ajutor.

El dă din cap, recunoscător.

— ...Și după ce pleci de la curte, o să ai o cu totul altă viață. Atunci n-o să mai fi nevoită să stai departe de ei.

Arată încântat de soluția găsită. Ba chiar pare că explodează de fericire la gândul că în curând Alice va ieși din viața de la curte, pe care o iubește atât de mult, și își va dedica tot timpul copiilor. Deci n-a priceput nimic, până la urmă. Are în minte doar ce ar simți și ar face el dacă ar fi în locul ei.

„Cine a zis că plec?" își spune Alice furioasă. „S-ar putea să nu se ajungă la asta... Dacă reușesc să mă apropii de duce."

Dar nu vrea să-i strice lui Chaucer momentul de bucurie. E bine intenționat. Îi place bunătatea lui.

— Vedem când ajungem acolo. Acum e prea devreme să vorbim despre asta.

14

Briza ușoară răvășește hârtiile de pe masa de scris. E o după-amiază liniștită și aurie. Chaucer, care n-a mai părăsit Aldgate și biroul vamal de trei luni, sau chiar mai mult, surâde nostalgic uitându-se la stihurile ieșite de sub penița lui.

Frumoasă foc și mlădioasă, puica
Trupșor alung avea ca nevăstuica.

I se portivesc de minune. La fel și acestea:

Sprâncenele subțiri, ca din condei,
Și negre, tot la fel cu ochii ei.
Mai mândră arăta la-nfățișare
Decât un pui de păr când dă în floare...

Oftează cu o anume încântare și continuă să scrie:

Iar pielița-i lucioasă semăna
C-un galben proaspăt din tarapaná.
Era ca miedul dulcea ei suflare,
Ca florile din fân aromitoare.

Abia când își dă seama că a scris și „Încât și-un crai ar fi primit-o-n pat,/ Și-ar fi nuntit-o orice om bogat“[1], se uită îngrijorat la cele așternute pe hârtie și lasă jos penița.

Pe măsură ce primăvara își intră în drepturi, Chaucer simte tot mai acut un sentiment de rușine care îl face să stea retras. Nici acum nu înțelege ce l-a împins în ajunul Anului Nou să facă o asemenea nebunie cu Alice Perrers. A ținut totul cu ușurință ascuns de soția lui. Până la începutul săptămânii, Filipa a fost la Castelul Hertford cu ducesa. Urmează să-l viziteze în această după-amiază. Dar s-a ținut departe și de Alice.

Mai ales de ea. Închide ochii strâns. Își amintește că râdeau în hohote în timp ce se zvârcoleau și își legănau șoldurile – scene pe care încearcă să și le șteargă din minte. Acum înțelege atracția pe care o exercită Alice asupra iubiților ei: toți își doresc să se înfrupte iar din energia ei. Lui Chaucer, însă, nu-i pare rău că la plecare, Alice la sărutat sobru pe frunte și i-a spus privindu-l blând, ca și cum s-ar fi uitat la sufletul lui: „Asta a fost, Chaucer. N-o să se mai repete... O știm amândoi, nu?“

Știe că are dreptate. Evident că nu vor mai face dragoste. Nu pot fi iubiți. E o nebunie pentru ei: el este însurat, iar ea e departe de a fi liberă, căci acum știe de existența acelor copii pe care într-o bună zi va dori să-i ia lângă ea. Totul este complicat la Alice. Întotdeauna a fost așa. Așadar, mai bine uită tot ce s-a petrecut în acea noapte. Totuși, nu-și poate stăpâni gândurile, care în fiecare zi, clipă de clipă, îi zboară la acea noapte și la ea – la fericirea și libertatea de a sta în pat cu ea, de a râde. Ori de câte ori își amintește toate astea, zâmbește fără să vrea.

Lucrează la aceste versuri de ceva vreme. Și-a terminat treburile la biroul vamal. N-are ce să-și reproșeze. Nu se ferește de responsabilitățile pe care le are. A terminat devreme pentru că negustorii – Brembre și Philpot, care lucrează cu el în această lună – au cerut să plece mai devreme, ca să ajungă la o cină.

---

[1] Geoffrey Chaucer, *Povestirile din Canterbury, Povestirea morarului*, trad. Dan Duțescu, Editura Adevărul Holding, 2012, p. 95.

„Despre ce o fi vorba?“ se întreabă Chaucer. Nu e ceva obișnuit. Cinele oficiale din City sunt plănuite cu multe luni înainte. Iar asta a apărut din senin, însă pare a fi ceva mult mai important decât obișnuitele mese ale negustorilor. După-masă, Brembre și Philpot s-au gătit și au ieșit pe ponton pentru a-l întâmpina pe primar, care venea cu barca de la Palatul Kennington, palatul prințului Angliei, și se îndrepta spre Guildhall. În barcă se afla Walworth, gătit ca un adevărat primar, o suită de slujitori și un bărbat în haine de drum, cu tâmple cărunte și mișcări elegante, încins cu o sabie la brâu.

— Cine e musafirul? a întrebat Chaucer, uitându-se pe geam la barcă, în timp ce-l ajuta pe Philpot să se îmbrace.

— De la Mare, i-a răspuns negustorul de sub haina îmblănită. Foarte interesant. A venit din Herefordshire, cu afaceri. Îl cunoști? E frate cu abatele de la St. Albans. În următorul Parlament va fi cavaler al ținutului Herefordshire... dacă regele apucă să numească Parlamentul.

Fără nicio altă explicație, Philpot a fugit afară pe ponton, înainte ca barca să tragă aproape. Nimic nu este mai important pentru un negustor decât demnitatea; Chaucer știe, așa că rămâne cu un semn de întrebare. Nu înțelege pentru ce un gentleman din Herefordshire, fie și viitor membru în Parlament, se întâlnește cu primarul Londrei și cei mai importanți negustori din oraș, care trebuie să-i dea să mănânce și să bea. Nu-l deranjează. Așa are și el o după-amiază liberă să viseze în voie.

Se uită la versurile scrise și zâmbește, conștient că mica lui plăcere și deranjul o vor enerva pe Filipa. Găsește un refugiu în această satisfacție răutăcioasă, căci nu se mai gândește la vina pe care o simte pentru ce a făcut cu... Alice Perrers. Atunci intră Filipa.

Prezența soției pare că alungă lumina din cameră. În doar câteva minute, el și Filipa reiau cearta pe care au avut-o înainte de Anul Nou. Deși, ascultându-se vorbind, Chaucer își dă seama cu uimire că și-a pregătit, fără să știe, noi planuri și rugăminți legate de viitorul fiicei lui.

— Dacă tot vrei să o trimiți la mănăstire, măcar trimite-o undeva aproape de mine, în Londra, se trezește spunând.

Nu-i place tonul rugător și plângăcios pe care îl are.

— Poate la St. Helen, în Bishopsgate. E tot benedictină. Care e diferența? Dacă nu-i place, se poate muta la Barking după o vreme...

Probabil nici Filipei nu-i plac rugămințile lui. Și cu siguranță nu-i place nici foaia care flutură sub mâna lui. Se ridică în picioare, ținându-și buzele atât de strâns încât gura ei seamănă cu un fund de pisică, și dă scurt din cap.

— Vara asta stăm la Kettlethorpe cu Katherine, îl informează.

Chaucer bănuiește că Filipa încearcă să tragă de timp pentru că nu găsește motiv să-l refuze.

— O să vorbesc cu Elizabeth, continuă. Poate îi va surâde ideea. Eu nu știu ce să zic. Luăm o decizie când mă întorc.

— Aha, la Kettlethorpe, se pomenește Chaucer spunând pe un ton răutăcios, ușor sarcastic. Deci mergeți în vizită la noul plod al lui Katherine, cel cu sânge albastru, nu?

Trebuie să o atace cumva. E mult prea sigură pe sine. Filipa îi răspunde aruncându-i o căutătură aprigă, însă fără urmă de teamă sau descurajare. Este un soi de privire mai mult resemnată, care spune: „Mă așteptam să joci atât de murdar."

— Am auzit că e cazul să o felicităm și pe *madame* Perrers a ta, rispostează ea imediat, fără să răspundă la acuzațiile la adresa surorii ei. Se pare că și ea are o droaie de plozi ascunși undeva la țară.

Filipa se ține dreaptă. Cu mâhnire, Chaucer constată că lovitura ei are un efect mult mai puternic decât a avut a lui. Reușește să-și revină, dar prea târziu.

— Poftim? se trezește spunând, grăbit să repare greșeala. Prostii!

Apoi, după o pauză de gândire, adaugă:

— De unde știi asta?

Filipa dă din cap, ca și cum atitudinea lui nu face altceva decât să-i confirme bănuielile.

— Așa cum se află astfel de lucruri, îi răspunde enervant de calmă. Un om pe care negustorul ăla flamand, Lyons, l-a concediat, și-a dat drumul la gură la tavernă, după o încăierare. Era beat, desigur. Slobod la gură din cauza băuturii...

— Și? pufnește Chaucer.

— Se pare că vrea să se răzbune. Zice că îl va da pe Lyons pe mâna lui Perrers.

— De ce tocmai ea? o întreabă el, încercând să păstreze o urmă de dispreț în glas.

Filipa râde ușor, ridicându-și o sprânceană.

— Pentru că ar fi sora lui. Sunt apropiați ca niște gemeni. El stă în casa ei din Essex, iar ea are deplină încredere în el. Le dă lecții de călărie copiilor ei... Cel puțin așa spunea.

— E nebun, spune Chaucer cu hotărâre în tăcerea care urmează.

— Cu siguranță nu e genul de rudă despre care Perrers ar dori să afle lumea, spune Filipa, ridicându-și mai mult sprâncenele, însă pe un ton atât de politicos încât pare că în sfârșit își aprobă soțul.

Tocmai această politețe pefăcută e cea mai blestemată calitate a Filipei. Chaucer își strânge pumnii.

— Asta e. Și dacă tot discutăm despre niște bârfe din tavernă... începe Filipa.

Urmează lovitura finală, pe care i-o dă cu o plăcere foarte discretă.

— ...Poate ar trebui să ne întrebăm dacă nu cumva ascunde și niște bastarzi cu sânge albastru.

Surâde, iar Chaucer își simte obrajii, ba chiar întreaga ființă, arzând mocnit. Indiferent ce pune la cale Katherine, care-și ascunde copiii într-un conac la țară, de ce ar ascunde Alice un copil al regelui? Nu-i stă în fire. Fără îndoială, l-ar prezenta la curte, l-ar găti în catifele, cu podoabe scumpe. S-ar mândri cu el și ar căuta să obțină beneficii de pe urma lui. Normal că Filipa face astfel de insinuări ca să schimbe subiectul conversației. Știe prea bine să-l lase fără apărare. Știe să-l facă să răbufnească.

— E numai invidie! exclamă Chaucer. O prostie! Copiii sunt prea mari!

Își dă seama că a greșit imediat ce a rostit cuvintele. Dar nu le mai poate retrage. Mirată, Filipa își ridică iar sprâncenele. E nemaipomenit de încântată că s-a dat de gol.

— Deci știai despre copiii ei? întreabă mieros. Știi câți ani au?

Chaucer își târăște picioarele prin odaie, mormăind în barbă. Își dă tot mai mult seama că a făcut o gafă enormă. E furios atât pe sine, cât și pe Filipa. Dă ușor din cap și speră ca soția lui să înțeleagă că nu știe. Dar e conștient că nu va fi așa. Îl cunoaște prea bine.

Filipa continuă să-l urmărească îndeaproape, cu o privire de felină.

— Atunci de unde știi că tatăl lor nu e regele? întreabă și mai mieros decât înainte.

— Pentru că e William de Windsor, îi spune el printre dinți. Poftim! Acum nu mai ai pe cine să ataci!

Filipa clipește des, fără a schița nicio reacție.

— Înțeleg... spune cu mult calm. Și-mi aduc aminte că acum multă vreme chiar vorbeam despre ei.

„Fără îndoială", își spune Chaucer furios. „Probabil i-ați și făcut viața un iad." Își amintește că domnișoarele de onoare o bârfeau cu răutate pe Alice. Cine își amintește mai bine decât el, când tocmai o astfel de vorbă invidioasă aruncată în vânt l-a legat pe el de Filipa, pe viață? Totuși, își dorește să nu-i fi mărturisit ce știe. Mai bine se prefăcea neștiutor, ca Alice să aibă în continuare încredere în el. Trebuia să-i fi păstrat secretul. Știe regulile diplomației. Își dorește să fi fost un mai bun diplomat în fața soției.

Glasul ei îi întrerupe reveria.

— Foarte ciudat, adaugă, părând să caute noi căi de atac. E ciudat că știi atât de multe despre viața de familie a doamnei Perrers.

Încă o dată, Chaucer se blestemă pentru faptul că a fost slobod la gură. Numără în gând până la trei. E timpul să facă un pact.

— Nu știu chiar atât de multe, încearcă de îndată ce se simte pregătit să se arate indiferent. Am auzit și eu prin oraș. Tot bârfe.

Nu bag mâna în foc pentru ele. Probabil la fel ar trebui să facem toți, adaugă surâzând, pregătit să lase garda jos și să îngroape securea războiului.

— Sunt de acord, spune ea fermecător. Ne lăsăm atât de ușor influențați.

Se uită la el cu mult interes și dă de câteva ori din cap. Chaucer înțelege mesajul: dacă el nu pomenește de Katherine și de copiii pe care îi are cu ducele, ea e gata să îngroape armele. Chaucer surâde mai mult. Acceptă.

— Totuși, sunt curios, spune el. Unde ai auzit tu bârfele?

Nu o deranjează să-i spună: la o cină dată de prințesa Angliei pentru cumnata ei din Castilia. „Normal", își spune Chaucer. „Cine știe ce slujitor se afla în tavernă când s-a petrecut scena, a reținut o parte din poveste, a șlefuit-o și a înflorit-o puțin, apoi a servit-o la curte cu răutatea de rigoare." Chaucer își imaginează scena: domnișoarele castiliene șușotesc, iar curtenii englezi râd pe înfundate și schimbă zâmbete ironice și malițioase. Uneori îi pare bine că nu mai e la curte.

— Prostii, desigur, adaugă Filipa și se ridică să plece. Cum spui și tu, n-ar trebui să mai plecăm urechea la bârfe.

Din prag, îl sărută scurt pe obraz. Pare mulțumită că Chaucer a înțeles mesajul.

— Vorbesc cu Lizzie despre St. Helen, spune înainte să se ducă.

După ce pleacă, Chaucer se sprijină de tocul ușii și respiră adânc. Simte o imensă ușurare la gândul că Filipa a plecat cu gânduri mai bune, părând că vrea să se mai gândească la St. Helen și la viitorul lui Elizabeth. Abia apoi își aduce aminte de povestea pe care i-a spus-o ea despre Alice.

„Putea fi mai rău", își spune. Slujitorul ar fi putut să se întoarcă la curte cu bârfe mult mai periculoase despre Alice. În majoritatea tavernelor, oamenii se întreabă de unde are Alice bani să cumpere atâtea proprietăți.

În primele luni din 1375, regele Angliei, aflat în cel de-al patruzeci și optulea an de domnie, i-a dăruit lui Alice două conace: Frome Valeys din Somerset și Brampford Speke din Devon. Pe lângă astea, asociații ei, printre care John Bernes, londonez, funcționarii William Mulsho, Edward de Chirdestoke și John de Freton și Robert Brown din Warwick, au achiziționat, în numele lui Alice, conacele Southcore din Middlesex, Powerstock din Dorset, Liton Cheney din Dorset, Knole din Somerset, Lydfort din Somerset, Stoke Mandeville din Buckinghamshire, Morton Pinkey din Northamptonshire și trei conace din Sutton Veny, din Wiltshire. În total, sunt zece conace noi – o grămadă de pământ, care înseamnă o grămadă de bănet. De undeva îi are.

Iar asta e ciudat, având în vedere că Anglia a sărăcit. Chaucer cunoaște acum situația îndeaproape. Încasările taxelor pe lână, cel mai bun produs de export al țării, scad continuu, chiar și după ce au fost anulate permisele speciale acordate lui Richard Lyons și altora ca el. Deși, în urmă cu zece ani, se exportau 32.000 de saci de lână brută anual, Chaucer a numărat doar 28.000 de saci în primul lui an ca vameș. Iar veniturile obținute de pe urma taxelor indirecte pe produse din lână au scăzut de la 80.000 de lire, cât erau cu zece ani în urmă, și 70.000 de lire (ultima intrare din registru), la puțin sub 60.000 de lire.

N-a găsit nicio faptă ilegală care să justifice scăderea veniturilor. N-a auzit ca negustorii de lână să facă fraude. Singura lui explicație este că proprietarii de pământ o duc greu, căci cheltuielile și prețul mâinii de lucru cresc fără oprire, astfel încât nu-și mai permit să aibă turme imense și pajiști bogate ca altădată. Lordul Latimer i-a spus odată, poate cu un an înainte, că Anglia are nevoie „mai mult sau mai puțin“ de 70.000 de lire ca să rămână pe linia de plutire. Chaucer presimte dezastrul.

A auzit că vistieria regală e din nou goală. Stury i-a spus că regele trăiește de pe urma amanetării bunurilor și a împrumuturilor uriașe pe care Lyons a acceptat cu bucurie să i le dea. Însă aproape toți banii pe care-i încasează funcționarii regelui par să se scurgă în mod ciudat din vistierie, de parcă toți sacii cu galbeni au găuri.

Astfel de neajunsuri înrăutățesc lucrurile pentru ducele de Lancaster, care se află la Bruges ca să renegocieze armistițiul cu francezii; tot orașul vuiește de zvonuri nefavorabile, despre câți bani luați cu împrumut cheltuie acolo ca să facă paradă de grandoarea englezească, crezând că astfel își impresionează dușmanul.

În curând, nu va mai exista altă cale pentru rege decât să strângă din dinți și să convoace Parlamentul. Dacă guvernul Angliei vrea să rezolve problema financiară, în astfel de vremuri grele, va fi nevoit într-un an de zile să ceară Parlamentului permisiunea de a-i taxa direct pe englezi.

Această soluție disperată nu este fără cusur. În mod tradițional, prin taxa directă pe proprietăți mobiliare, pe care regele o poate impune cu acordul Parlamentului, ocazional, în vremuri de război, cetățenii trebuie să plătească o zecime din valoarea proprietății la oraș și o cincisprezecime la țară. În cel mai bun caz, se strâng 37.000 de lire. Dar cei de la țară sunt încă de săraci, după epidemia de ciumă. Nu s-au mai strâns banii în întregime de ani de zile. Ba mai rău, în opinia lui Chaucer, cavalerii – care deja plătesc mai mult decât ar da ca să le fie lucrate pământurile și primesc mai puțin decât se așteaptă din chirii și servicii, dar care trebuie să suporte orice taxă, oricât de mare – nu sunt de acord să suporte cheltuielile extravagantului rege.

Dar regele nu mai este extravagant. Nu mai are puterea necesară. Aflat în amurgul vieții, monarhul zace în odăile lui, printre doctori. E prea tulburat să se mai bucure de partide de vânătoare, de dansuri, de ospețe, de haine aurite (deși partide de vânătoare, dansuri și ospețe sunt organizate frecvent de Alice). Nu mai cheltuie bani nici măcar pentru război, care deocamdată nu mai există.

Așadar, oricine își poate da seama unde se duc banii și de ce guvernul Angliei a ajuns în pragul colapsului. Prea mulți au băgat mâna liniștiți în vistieria regală. Chaucer abia poate să se mai uite la fața palidă a lui Scrope, vistiernicul, care stă toată ziua cu ochii în registre, adunând și scăzând, cu penița în gură.

Iar Chaucer bănuiește că Alice e implicată mai mult sau mai puțin direct, indiferent ce ar spune. Își amintește că gurile din

City spun că Alice este cea care a aranjat ca Lyons să-l împrumute pe rege și să fie încasate obligațiunile italienilor, micșorându-le valoarea; alte guri spun că obligațiunile nu au fost, de fapt, încasate la valoare redusă, așa cum s-a stabilit, ci la adevărata lor valoare, astfel că guvernul a pierdut de două ori mai mulți bani. Da, aici este mâna lui Alice – poate chiar în ambele situații. Și cine știe în câte altele?

Bietul Scrope se căznește atât de mult să pară sincer, dar nu se pricepe să-și ascundă teama din priviri. Lăcomia domnește peste tot; nimic nu-i împiedică pe șoareci să joace pe masă când pisica nu este acasă.

Desigur, Chaucer ar trebui să raporteze curții bănuielile lui legate de Alice. Ar trebui să-i spună lordului Latimer. Dar nu-și imaginează că poate fi atât de neloial încât să o denunțe, și mai ales la domnul Latimer, care îi este prieten lui Alice. După tot ce-a făcut pentru el! Și mai ales după... acea seară! (În plus, cine poate baga mâna în foc că Latimer este mai cinstit și nevinovat curtean? Toată lumea este suspectă.) Așa că nu-i rămâne decât să se frământe singur, să amâne la nesfârșit totul și să scrie mai multe versuri despre ochii ei negri ca noaptea. „E doar o posibilitate", își spune. „N-am dovezi."

Bănuielile lui se bazează pe următorul lucru: Alice e singura persoană, în afară de el, care se simte ca acasă atât la curte, cât și în City. Trebuie, într-un fel, să tragă niște foloase din această viață dublă. E aproape sigur, deși ea a negat când a întrebat-o, că e vorba de asta: ia bani din vistierie și de la negustori, pentru că a pus în circulație obligațiunile. Dacă e așa, probabil că se bazează pe faptul că lumea de la curte și cea din City nu se ating aproape niciodată, că negustorii și curtenii nu se întâlnesc și nu bârfesc împreună și că unui om care aparține cu totul unei lumi îi este imposibil să afle ce se întâmplă în cealaltă.

Și totuși, din când în când, unele informații ajung de la curte la City și invers – de exemplu, cea pe care Chaucer a aflat-o de la soția lui.

Alice are mult prea multă încredere în ea. Numai cineva exagerat de precaut, precum Chaucer, poate întrezări pericolul.

Chaucer se așază în fața focului și își toarnă vin. O clipă, uitându-se la lichidul roșu care îi umple paharul, se gândește că lucrurile ar fi putut lua o turnură foarte proastă pentru Alice dacă acel slujitor ar fi avut inspirația să tragă cu urechea la bârfele cu adevărat importante din City și n-ar fi rămas cu gura căscată la spusele unui bețivan.

Atunci Filipa ar fi venit și i-ar fi spus că Alice a adus coroana în pragul falimentului – o chestiune mult mai serioasă și, din păcate, mai plauzibilă decât absurditatea că a făcut copii cu regele. (E o idee complet absurdă pentru că, oricât de bine își ascunde distinsa doamnă Katherine Swynford copiii ilegitimi, se înțelege că o face pentru a-și proteja amantul, care este căsătorit și are deja reputația distrusă. Pe când, dacă Alice ar fi avut un copil cu bătrânul rege, care este văduv și încă foarte popular, s-ar fi afișat triumfătoare cu el în fața curtenilor și ar fi avut grijă să aibă cel puțin un ducat până acum.)

Gândul la rege îl face pe Chaucer să dea din cap. Da, putea fi mai rău. Domnișoarele de companie s-ar fi delectat calculând exact sumele, de ordinul miilor, pe care Alice le-a șterpelit de la bietul bătrân care o iubește atât de mult.

„Alice, renunță. Renunță cât poți." Asta i-ar spune dacă ar avea ocazia.

A trecut o zi, iar Chaucer s-a trezit atât de îngrijorat din pricina ei, încât a luat o barcă până în satul Hammersmith, urmând să o caute la Pallenswick ca să o avertizeze. I se pare atât de important încât și-a amânat vizita la călugării benedictini de la St. Helen, cărora trebuia să le vorbească despre Elizabeth.

(În timp ce-i face semn barcagiului să plece, se gândește că poate exagerează totul pentru că vrea s-o vadă; poate că încearcă să găsească un motiv pentru a ignora dorința lui Alice ca lucrurile să rămână așa cum au fost.)

Dar ea nu-i ia în seamă expresia gravă și cererea de a avea o discuție importantă. În schimb, îi cuprinde gâtul cu brațele când îl vede.

— Chaucer! strigă. Prietene drag. A trecut atât de mult de când nu ne-am văzut!

Pare încântată și nu dă niciun semn – nicio îmbujorare, niciun tremur – că și-ar aminti de acea seară. Cere să se pregătească cina, timp în care îi arată casa și schimbările făcute în numai un an.

Chaucer s-a udat la picioare în barcă. Nu are chef să facă asta. Detestă disconfortul. Încălțămintea îi scârțâie în timp ce ea îl duce prin grădini acoperite și livezi de puieți, care vor fi protejați de vântul ce vine dinspre râu de copacii special plantați, și-i arată cele patruzeci de pogoane de pământ arabil, alte șaizeci de pășune și o jumătate de pogon de izlaz.

— Iar dacă o luăm pe aici...

Îl duce spre clădirile din jurul conacului, unde se lucrează; pe jos este un morman mare de lemne de stejar, acoperite cu o pânză groasă.

— ...O să vezi...

Într-adevăr, vede: capele, bucătării, brutării, grajduri și hambare, toate refăcute, cu gard nou, aliniate pe cărarea ce se pierde în pădure.

Una peste alta, șerbii lui Alice arată bine hrăniți. Nu au fața suptă, picioare numai piele și os sau priviri învrăjbite. Pământurile sunt lucrate. Iar la bucătărie se pregătesc mâncăruri extraordinare.

Casa principală, deși încă neterminată, va fi elegantă. Pe cufere, câteva tapiserii abia scoase din atelier, așteaptă să fie agățate pe pereți.

— Dacă ai fi venit o lună mai târziu, îi spune luminoasă Alice, ai fi văzut-o gata. Deocamdată n-ai decât să-ți închipui cât de strălucită va fi.

Chaucer a uitat de toate. În schimb, radiază de fericire văzând-o încântată. Când, în cele din urmă, prinde ocazia să-i vorbească, în fața unui purcel de lapte cu măr în gură, a cărui jumătate a fost deja frumos feliată, își dă seama că motivul lui de a veni acolo e slab, iar temerile îi sunt exagerate. Nu vrea să-i pomenească de bârfele de la tavernă. I se par lipsite de substanță. Prin urmare, îi spune bârfe generale: starea regelui se înrăutățește, ducele a

năruit planurile pentru armistițiul de la Bruges, nu mai sunt bani și s-ar putea ca regele să convoace Parlamentul.

Alice râde, mai ales când aude finalul:

— Dar cel mai mult îmi fac griji pentru *tine*, Alice. Am auzit lucruri urâte. Oamenilor nu le place că o duci atât de bine, când alții nu au nimic. N-ar trebui să te gândești să... te retragi, să cheltui mai puțin, să fii mai discretă? Sau să stai departe de oraș? Sau chiar să te retragi cu familia?

— Nu sunt pegătită să mă duc nicăieri încă, spune ea într-o doară. Întotdeauna îți faci griji, Chaucer.

Simțindu-se ironizat, tace. Alice îi umple iar farfuria și paharul. Apoi îi zâmbește.

— Dar îmi place că-ți faci griji pentru mine, adăugă cu blândețe.

Când el refuză farfuria, îl ia de mână și-l ridică încântată:

— Dacă ai terminat, haide cu mine. Tocmai am primit cea mai frumoasă tapiserie.

Până și Chaucer se vede nevoit să uite de presimțirile negre și să râdă după ce întind pe podea tapiseria prăfuită. Lucrătura este extraordinară și o ilustrează perfect pe Alice. Samson, dormind pe un pat de perle, are păr și barbă de aur. E aur adevărat: fir gros de Cipru, care strălucește sub ghemotoacele de praf. Dalila este cu foarfeca în mână. Brunetă, cu ochi albaștri și forme pline, înaintează spre victimă, surâzând mișelește, pregătită să-i taie părul și să-i fure puterile. Rochia ei roșie pare destul de neobișnuită pentru un personaj biblic; seamănă, mai degrabă, cu rochia Doamnei Soarelui.

„Ce vicleană ești, Alice Perrers!“ își spune cu mândrie. Fără să vrea, speră ca Alice să reușească în continuare să-i jecmănească pe alții, să-i joace pe degete și să-i asmută unul împotriva celuilalt, să născocească alte planuri, să dănțuiască în continuare, să râdă și să-i înnebunească pe toți. Pentru totdeauna.

— Îți place? îl întreabă cu inocență, arătându-și gropițele.

Dă din cap de câteva ori. Stă prea aproape de el, având în vedere că, în urmă cu doar câteva luni, i-a spus să nu se mai gândească la... *seara aia*. Îi adulmecă parfumul de ulei de trandafir. Se pregătește să se retragă, când ea se apropie și mai mult și îl îmbrățișează. Chaucer se topește de plăcere și se simte excitat. Ea se ridică pe vârfuri și-l sărută pe buze.

— Mi-ai lipsit, Chaucer.

Pentru a doua oară, uită să mai respire.

Un timp, Chaucer nu se poate gândi decât la mișcările corpului său. Pe măsură ce-și recăpătă suflul, își ridică obrazul și coatele de pe materialul aspru al broderiei cu fir de aur și de pe micuțele perle brodate pe fusta roșie a Dalilei. Se grăbește să se aranjeze, apoi îi trage lui Alice fustele peste picioare (ea stă așa, sprijinită într-un cot, și-i zâmbește răutăcios). Își ridică și pălăria care i-a căzut pe frunza de smochin a lui Samson. Încă o dată e șocat de cele întâmplate... iar.

— Parcă spuneai că... n-ar trebui să mai...

Alice zâmbește iar, arătându-și gropițele din obraji. Chaucer ar vrea să i le sărute. Cu inocență, își ridică umerii dezgoliți, delicios de rozalii.

— S-a întâmplat, spune, iar gestul ei pare să-i absolve pe amândoi de orice vină. N-a fost rău, nu? Ce-am avut de pierdut?

Chaucer nu rezistă tentației și îi zâmbește. Dar simte nevoia să afle, așa că o întreabă:

— Ce te-a făcut să te răzgândești?

Alice se ridică în cele din urmă și începe să-și aranjeze fustele. Fredonează o melodie. După un timp, îi aruncă o privire nespus de caldă și-i zâmbește mai blând.

— Prima oară m-a luat și pe mine prin surprindere. Mi-am zis că nu pot avea relații cu doi bărbați în același timp, că ar fi imoral, chiar și pentru mine. Dar acum nu mai știu ce să zic. Altfel stau lucrurile. Pentru că, sincer să fiu, nu mai sunt a *lui*... nu mă mai culc cu el de ceva vreme. E-adevărat ce-am spus, Chaucer. Chiar

mi-ai lipsit. În orice caz, de ce tindem întotdeauna să credem că avem de ales? De ce nu putem avea parte de toate?

Se ridică în picioare. Chaucer socotește că ar trebui să-și arate în vreun fel bucuria. Desigur, e bucuros, dar și neliniștit. A venit să o avertizeze să fie mai atentă, însă e chiar și mai nesăbuită. Dar cum să o condamne, când și el a profitat de ocazia ivită, cu doar câteva minute în urmă...? Înghite în sec.

— Pesemne că a costat ceva, remarcă pentru a schimba subiectul. La tapiserie mă refer.

Cu ochii întredeschiși, se uită la el cu atenție. A mai surprins-o privindu-l așa de câteva ori. Chaucer se gândește că vrea să vadă dacă poate avea încredere în el. Își ține respirația. Indiferent ce este, vrea să afle.

Ea dă din cap.

— Îhâm, spune.

Își ridică iar privirea spre el, apoi se uită la mâneci și le aranjează.

— Îmi permit. Am făcut niște bani recent.

— Hm? spune el.

Privirea ei îl răscolește. Deodată, nu mai e atât de sigur că vrea să știe mai multe.

— Din obligațiuni, recunoaște Alice zeflemitor. Am făcut un pic de speculă. Desigur, asta numai tu știi, Chaucer. Pentru că am încredere în tine. Să nu sufli o vorbă!

Îl țintuiește cu privirea din nou, de data asta mai înverșunată, să vadă ce efect au spusele ei asupra lui.

Efectul este colosal. Chaucer înghite necontenit în sec, mărul lui Adam urcă și coboară. Alice recunoaște!

— Dar te-am întrebat anul trecut și ai negat! răbufnește aproape înecându-se.

Alice nu se arată câtuși de puțin intimidată. Pare mulțumită de sine; îi vorbește în continuare. Chaucer încearcă să-i înțeleagă cuvintele care ies cu atâta lejeritate. Îi spune că anul trecut a fost doar o joacă de amator, care nu a avut nicio importanță, și că nu l-a

minţit, de fapt. Abia după Anul Nou s-a gândit că ar putea să facă mai mulţi bani de pe urma hârtiilor de datorii. Mult mai mulţi.

— ...Pentru că, după Crăciun, mi-am dat dintr-odată seama că Eduard s-ar putea să nu o mai ducă mult şi că ducele s-ar putea să nu fie stăpânul pe care mi-l doresc în viitor. Aşa că mi-am zis să risc, şi asta cât mai degrabă...

Chaucer e şocat. Înainte de Anul Nou, Alice părea atât de sigură că ducele îi va deveni protector, mentor şi stăpân şi era atât de entuziasmată de planul ei pentru creşterea bugetului de război, convinsă că aceasta este soluţia mai multor probleme! La fel a crezut şi el. În tot acest timp, din loialitate, a susţinut cauza lui Alice, încercând să-i apropie pe negustorii din City şi pe duce, lăudându-l în faţa lui Walworth; într-adevăr, nu prea a avut succes, pentru că Walworth încă îl priveşte cu suspiciune pe fiul regelui, dar măcar n-au mai existat tensiuni între lordul de Lancaster şi cei din City în ultimele luni, spre satisfacţia lui Chaucer, căci ducele a fost plecat aproape tot anul.

Iar Alice avea planul ei diabolic în tot acest timp – un „plan" care nu presupune altceva decât o metodă de autoservire din vistieria regală, cu speranţa că nimeni nu va observa, un „plan" în urma căruia, atunci când va fi prinsă, ceea ce inevitabil se va întâmpla, toate avantajele pe care le-a obţinut datorită minţii ei sclipitoare vor dispărea în neant. A abandonat oare toate speranţele – inteligente, de altfel – pentru un viitor în slujba ducelui, doar fiindcă l-a văzut complet absorbit de amanta lui, de Crăciun? Să fie Alice chiar atât de sensibilă?

Chaucer se pomeneşte profund dezamăgit. Nu credea că poate să fie aşa.

— Acum mi-am reconstruit şi mi-am organizat toate proprietăţile, continuă ea cu acelaşi entuziasm. Veniturile din chirii o să-mi crească substanţial şi am cumpărat câteva locuri noi. Mi-am asigurat viitorul, concluzionează cu mândrie.

— N-ai minte! o acuză Chaucer grav. Ai renunţat la binele pe care-l făceai ca să furi. De ce? Din invidie? Pentru că se culcă cu Katherine?

— Nu, răspunde Alice, după ce inițial s-a arătat șocată. Nici gând!

Nu-și mai aranjează fustele, ci își ridică privirea ca să-l înfrunte:

— Întotdeauna am crezut că trebuie să aleg între a-l sluji sau a fura de la el. Dacă-l slujesc cum se cuvine, îl impresionez și astfel pot sta la curte. Dacă fur, plec odată cu Eduard... dar măcar plec mai bogată. N-am știut ce să aleg. Un an de zile am chibzuit ce să fac. După Crăciun, văzând că ducele nu e câtuși de puțin interesat să afle cum am reușit să-l ajut, ci era mulțumit să știe că lucrurile merg mai bine (și poate să se îndoape cu păun împănat în timp ce-i șoptește vorbe dulci lui *madame* Swynford), mi-am dat seama că m-am înșelat. Am înțeles că nu trebuie să aleg, pentru că le pot avea pe amândouă. Mă place în continuare, deși o are pe ea.

Atinge brațul lui Chaucer.

— Încă mă consideră un bun sfătuitor, continuă cu multă convingere. L-am întâlnit în ianuarie, înainte să plece la Bruges; ea nu era acolo, iar el s-a arătat deosebit de fermecător și de recunoscător. Doar că nu-i plac detaliile, așa cum nici tatălui său nu-i plac. Cei ca el, cu sânge albastru, văd doar scena în ansamblu. Vor ca viața să le fie prezentată într-un tablou măreț, strălucitor. Felul în care se petrec lucrurile, în care sala mare scapă de incendiul ce a cuprins castelul, în care lebedele de gheață rezistă pe masă în nopțile fierbinți de aprilie nu-i interesează; lasă toate astea în seama slujitorilor. Deci n-o să știe dacă iau și eu puțin; chiar dacă e puțin mai mult. N-are cum să afle, mai ales că acum e la Bruges pentru armistițiu. Chiar dacă la întoarcere află că lipsește o parte din bani, poate una destul de însemnată, care nu-i mai permite să pună la cale un război, nu-l interesează cine și cum a luat banii. Și cu siguranță nu va căuta să mă învinovățească pe mine. Are încredere în mine. Pot să-i spun orice. I-aș spune: „Ah, funcționarii ăștia! Mereu șterpelesc din vistierie. N-ai ce să le faci.“ Sau: „Te pomenești că Walworth are vreo legătură cu asta.“ Oricum, o să mă creadă. Ba chiar s-ar putea ca în sinea lui să răsufle ușurat că n-are destui bani pentru război. Crede-mă, așa o să fie. Preferă pacea.

S-ar bucura să aibă o asemenea scuză, ca să nu pară laș. Așa că, încheie, uitându-se la Chaucer cu un amestec de provocare și teamă, mi-am dat seama că pot șterpeli puțin și, în același timp, pot rămâne la curte. Le pot avea pe toate.

— Ah, Alice Perrers, spune Chaucer după o pauză considerabilă. Crezi că ești isteață, dar ești doar lacomă. Ducele n-are nevoie să consulte registrele ca să-și dea seama că tu ai furat. Ai dușmani destui peste tot care vor fi încântați să-i dea detaliile. Iar dacă te prind pe picior greșit, nu-l pierzi numai pe duce, ci pierzi toți banii.

Alice își ridică umerii. Nimic nu-i poate face încrederea să scadă.

— N-o vor face, îi răspunde pe loc. Nu pot. N-au dovezi că sunt implicată.

— Trebuie să existe dovezi! exclamă Chaucer, uluit că ea nu s-a gândit la asta.

Întreaga lui ființă e revoltată.

— Prețul plătit pentru obligațiuni se notează de fiecare dată în registru. E pe față, da?

Alice dă din cap în tăcere. Totuși, privirea ei tot mai are o notă de revoltă.

— Prețul plătit de italieni e notat în registrele lor, nu?

Alice dă iar din cap, dar nu pare stingherită.

— Tot ce trebuie să facă e să compare registrelele, nu? îi explică Chaucer, aproape strigând cu înverșunare, ca să o facă să priceapă.

— Și ce dacă? spune ea, ridicându-și umerii cu nepăsare. Nu o vor face niciodată. Nimeni nu face așa ceva, știi bine. Oamenii sunt delăsători. Intenționează să verifice, dar apoi... știi tu... se duc la masă sau găsesc alte scuze.

— Dar când au pică pe cineva? îi sugerează sumbru Chaucer. Atunci le compară.

Ea zâmbește îngăduitor, iar chipul i se luminează. Se întoarce cu totul spre el și-i cuprinde umerii.

— Ai plecat urechea la prea multe bârfe. Ar trebui să bei mai puțin. Îți promit să nu fiu nesăbuită. Indiferent ce părere ai, totul e aranjat. Fără cusur. Toate hârtiile plătite cu bani din vistierie sunt pe numele lui Latimer. În primul rând, ideea i-a aparținut; în mod oficial, profitul e al lui. Iar obligațiunile cumpărate de la italieni sunt pe numele lui Richard Lyons. Pierderile sunt pe numele lui. Deci n-au legătură una cu alta. Numele meu nu apare nicăieri. Mie mi se dă câte o pungă de bani, din când în când. Sunt economiile mele, spune luând o expresie de femeie bătrână, pentru zilele de pe urmă.

Chaucer are din nou o senzație de greață. Deci și Latimer e implicat – bine că nu s-a dus la el mai întâi. Poate că Alice are dreptate: oficial, ea n-are nicio legătură. Dar își dorește ca ea să nu-i fi spus nimic. Nu vrea să știe toate astea.

— Dar dacă cineva, să spunem, vrea să-l investigheze pe Latimer? o întreabă cu voce slabă. Nu te-ar arunca și pe tine în gura lupului?

— De ce-ar face asta? întreabă Alice, întinzându-și brațele grăsune.

Pare nedumerită.

— Serios, cine-ar vrea să-l atace pe Latimer? Nu fi naiv, Chaucer! Toată lumea caută să se îmbogățească. Nu există ființă la palat care să nu fi furat ceva, la un moment dat. E vorba de sentimentul de onoare al hoților. Nimeni nu l-ar trăda pe celălalt dacă ar mirosi ceva. N-ar risca. Și întotdeauna găsești ceva putred dacă sapi adânc.

Teoria ei pare atât de simplă.

— Nu-i adevărat, se încăpățânează Chaucer.

— Probabil și tu ai șterpelit câte ceva din când în când. Doar nu ești chiar atât de nobil....

— Ba da, sunt, o contrazice, iar ea se amuză. Trebuie să plec, adaugă.

Se simte ofensat. Nu-i place să fie luat în derâdere sau acuzat de corupție.

Alice se apropie mai mult și-l îndeamnă să o ia în brațe.

— Ar trebui să fii mulțumit că nu mai cred că trebuie să aleg între plăceri, Chaucer, îi șoptește la ureche. Și nici tu nu trebuie să mai faci asta. Acum, de exemplu, mă poți avea pe mine...și orice altceva îți dorești, adaugă și-i face cu ochiul. Refuzi?

Se uită în ochii lui și-l sărută. Chaucer știe că nu va refuza.

15

Peter de la Mare a încărunțit mult. Are și un început de cocoașă. Nu e atent la cerul cuprins de flăcările amurgului, la zborul amețitor al părăsilor, la ritmul dulce al valurilor care se izbesc de mal, în fața terasei Palatului Kennington. Se simte descurajat.

În ultimele săptămâni, a vizitat de nenumărate ori Londra și Westminster de unul singur. Și totuși, n-a găsit dovezile concrete pe care le caută; a găsit doar zvonuri, nenumărate zvonuri.

Înțelege că banii guvernului se scurg din cauza unei legături necurate dintre curte și City – cele două centre financiare ale regatului. Însă asta e foarte greu de urmărit. Cine cunoaște îndeajuns de bine ambele lumi ca să descopere ce le unește împotriva regatului? El, Peter de la Mare, nu cunoaște bine niciuna dintre aceste lumi.

Oftează.

În oraș, toată lumea vorbește pe ascuns că Alice Perrers fură sau se află în spatele hoțiilor altora; de parcă toți londonezii sunt un model de integritate (în afară, poate, de flamandul Lyons, pe care se pare că nu-l plac; dar cui îi plac străinii, până la urmă?). Walworth, negustor de vază, nu se poate stăpâni; se strâmbă când aude numele lui Perrers. Nici la palat n-a fost mai bine, căci Sir Peter a dat la fiecare pas de o barieră de oameni zâmbitori și politicoși, dar ostili. I-au arătat registrele fără să-i explice nimic. În mod evident, nu vor să se amestece necunoscuții în treburile lor.

Sir Peter știe, chiar și fără să aibă o experiență financiară deosebită, că dacă vrea să redreseze situația economică a statului, va trebui să prezinte Parlamentului, pe care urmează să-l conducă, o listă de acuzații ceva mai concrete la adresa femeii de moravuri ușoare, care vrea să-și depășească limitele și condiția socială, și la adresa flamandului. Ambii sunt niște țapi ispășitori. Ei singuri n-ar fi putut aduce Anglia la marginea prăpastiei. Peter de la Mare s-ar face de rușine dacă s-ar mulțumit cu o asemenea explicație banală. Toată Londra ar râde pe ascuns de el. În plus, vistieria nu își va reveni și nu va dispărea putreziciunea morală ce se acunde în spatele unei explicații atât de simple.

Însă tocmai de asta există principii. Nu i se oferă niciun amănunt concret. Trebuie să găsească un aliat, pe cineva din interior. De-ar găsi pe cineva care se află în mijlocul problemei și-i poate explica adevărata situație financiară! Cine, cât, cum și de ce ia; cine trebuie să dea din cap și să facă cu ochiul.

Dar fără asta... Oftează din nou.

Când barca sosește să-l ducă la ultima întrevedere din această zi, Peter de la Mare se desprinde cu mare greutate de stâlpul pe care stă sprijinit și apoi coboară.

De la Mare intră în birou și-l găsește pe lordul Latimer complet relaxat. Stă la masă și scrie; corpul lui are aceeași forță sălbatică, iar umerii par la fel de puternici în timp ce scrijelește iute cu penița pe hârtie.

Când își îndreaptă spatele, haina de catifea verde-închis, bogat îmblănită, îi alunecă pe spătarul scaunului. Latimer se întoarce, ridicând o sprânceană, și dintr-o mișcare azvârle pe jos obiectul incomod.

De la Mare, un gentleman desăvârșit, nu schițează nicio reacție când vede că trebuie să aștepte, deși a fost anunțat. Oftează. Cunoaște puterea disciplinei.

Așa că așteaptă. Simte un fior pe șira spinării, așa cum i se întâmplă de fiecare dată în prezența lordului Latimer. Disciplina nu-l mai poate ajuta să-și reprime dezgustul. A auzit că Latimer a

fost un bun soldat odată. Probabil că pe atunci nu avea acest stil vestimentar bătător la ochi și acest zâmbet ipocrit.

— Ah, Sir Peter, spune Latimer în cele din urmă, uitându-se la oaspetele său din Herefordshire, de parcă tocmai l-a observat. Vă rog, luați loc.

Îi face semn să se așeze. Dar răsfoiește în continuare hârtiile de pe masă, ca și cum ar vrea să-i arate cât de multe și de importante sunt. De la Mare își dă seama că lordul șambelan are emoții.

— Acum să trecem la ale noastre, spune într-un final Latimer și zâmbește bucuros, arătându-și dinții ascuțiți. Am înțeles că doriți să vedeți lista de obligațiuni achitate, nu-i așa?

Între timp, s-a ridicat și, cu bunăvoință, și-a condus oaspetele la fereastră; îl servește cu un pahar de vin, apoi admiră apusul împreună și așteaptă. Șambelanul își lasă mult timp mâna caldă și încrezătoare pe spatele tensionat al gentlemanului din Herefordshire. Soarbe din cupă, se uită la de la Mare și-l întreabă pe un ton moale dacă stă confortabil, în ce stadiu sunt pregătirile pentru convocarea Parlamentului, dacă știe când se va întâmpla.

— Nu invidiez sarcina pe care v-ați asumat-o, Sir Peter, îi șoptește, apropiindu-se de el. Niciodată, nicăieri, nu e ușor să găsești sursa corupției. Dar în Londra, unde toți negustorii sunt foarte secretoși când vine vorba de afacerile lor și, în același timp, pretind respect și amabilitate, pesemne că este imposibil.

Chipul șambelanului exprimă o admirație sinceră față de dedicația lui de la Mare, dar totodată îl invită să se amuze împreună pe seama negustorilor.

— Sper să fac progrese, spune de la Mare, reușind chiar să zâmbească.

— Acum știu mai multe după atâția ani, continuă Latimer cu precauție. Dar, vai, ce m-au păcălit aparențele la început, când am venit în Londra.

Chicotește, apoi dă din cap, parcă retrăind o întâmplare foarte haioasă.

— De pildă, continuă nostalgic, îmi aduc aminte cât de uimit am fost când am aflat că William Walworth, care pare așa de

inocent, administrează mai multe bordeluri dincolo de Southwark. Prostituatele sunt flamande, ca să nu ciripească aşa cum o fac englezoaicele.

Se opreşte şi se uită la Peter de la Mare, încântat ca un pescar, asigurându-se că a prins momeala. Apoi continuă:

— N-ai zice că e genul ăla de om, nu?

Dă iar din cap cu regret. Apoi povesteşte despre un om regelui din Irlanda, numit William de Windsor, care, potrivit lui Latimer, a luat sume importante de bani din Londra ca să apere Irlanda şi, în acelaşi timp, i-a stors pe localnici pe bani; dar castelele nu prea sunt fortificate, iar armata lui nu e deloc numeroasă, aşadar nimeni nu înţelege unde s-au dus banii.

— Toţi banii au dispărut, spune Latimer.

Mirat, îşi întinde braţele.

— Dacă te uiţi la el, n-ai spune că e în stare de aşa ceva. Are un chip onest, de soldat, nimic nu-l trădează. Nu, spune zâmbind, niciodată nu poţi fi sigur.

În sfârşit, i se aduc registrele. Latimer se retrage, lăsându-l pe de la Mare la masă, cu o lumânare, un pahar de vin şi un om, în caz că are nevoie de ajutor.

— Nu vă grăbiţi, îl sfătuieşte înainte să iasă. Dacă vă mai pot fi de folos, nu ezitaţi să mă chemaţi.

— Mulţumesc.

Zăboveşte acolo doar o oră, apoi se întoarce repede la Kennington, singur în barcă. A studiat cu atenţie registrele şi iar n-a găsit nicio dovadă de acţiune ilegală.

În schimb, la bârfele răspândite de cei care locuiesc în aceste clădiri suprapopulate de pe malul acestui fluviu mizerabil s-au mai adăugat două zvonuri. Ceva mai devreme, întâlnirea cu Walworth a fost la fel de nefructuoasă. Negustorul i-a spus că flamandul Lyons se foloseşte de acoliţii lui din porturi ca să confişte condimentele de pe vasele băcanilor; există riscul să-i aducă pe Brembre şi pe Philpot la faliment; lipsa produselor va determina creşterea preţurilor, iar când se va întâmpla asta, Lyons va vinde marfa confiscată. De asemenea, tot el i-a spus că Alice Perrers şi ducele de Lancaster sprijină financiar, pe ascuns şi ilegal, un

negustor care va candida pentru funcția de primar, ca să-i înlăture pe Walworth și pe aliații lui din administrație. Dar, la urma urmei, toată lumea are de spus niște bârfe despre Alice Perrers.

De la Mare a auzit că își ia și ea o parte din banii sustrași din trezorerie și că numărul proprietăților ei s-a triplat în acel an. Potrivit lui Walworth, Perrers a cheltuit trei mii de lire pe case. Ba chiar a auzit că intră în tribunal și se așază în banca regelui, pe locul regelui, de unde dictează sentințe. Din toate aceste bârfe, s-ar spune că Alice Perrers este creierul tuturor acțiunilor ilegale. E în cârdășie cu ducele, cu Lyons, ba chiar cu diavolul. Nimeni nu-și dă seama că Peter de la Mare știe că Alice Perrers este cel mai ușor de învinuit.

Peter de la Mare este un om cu principii bune. E decis să continue căutările până ce obține un rezultat pozitiv. Dar minciuna care domnește peste tot în Londra îl obosește. La curte sau în City, toți sunt o apă și-un pământ. Toți sunt putrezi până în măduva oaselor; toți aleargă de colo olo ca șobolanii, hrănindu-se din orice reușesc să șterpelească.

Nu reușește să se încline cum se cuvine în fața oficialului vizibil emoționat care îl conduce pe ponton. Este baronul Scrope, vistiernicul: înalt, adus de spate, încruntat.

— E totul bine? se interesează când de la Mare pășește țeapăn în barcă.

Sir Peter închide ochii. Îl doare capul. Nu-și dorește decât să plece odată, să traverseze fluviul, care colcăie de atâta putreziciune, și să ajungă în odaia lui.

— Nicio neregulă, îi răspunde scurt.

Apoi, când barcagiul se pregătește să pornească, iar Scrope își înfășoară haina în jurul corpului, pregătindu-se să plece, de la Mare adaugă:

— ...Cel puțin, eu n-am văzut nimic.

Simte privirea vistiernicului urmărindu-l cu atenție pe măsură ce barca se îndepărtează ușor de mal.

Peter de la Mare a simțit o mare onoare când a fost ales în Parlament, în calitate de cavaler al ținutului Herefordshire, să-i reprezinte și să-i îndrume pe cei în mijlocul cărora trăiește. Așteaptă

de doi ani ca regele să convoace Parlamentul, iar când acel moment va sosi, vrea să fie pregătit să vorbească în fața tuturor, în numele justiției.

Peter de la Mare nu are visuri de măreție. Nu visează nici la o viață la palat, nici la una de soldat în armata regală; consideră că riscurile lor sunt mult mai mari decât avantajele. Nu-l interesează nici averile. De fapt, nu-i înțelege pe curtenii precum lordul Latimer, care, deși are proprietăți, ține cu tot dinadinsul să avanseze și își lasă conacul abandonat ani de zile, de parcă ar fi un negustor fără casă și pământ, însetat de bani. De la Mare e mai mult decât mulțumit cu viața pe care i-a hărăzit-o Dumnezeu. Ceea ce urmărește să obțină de la Parlament, întâlnire pentru care se pregătește cu mult sârg, este ca viața micilor nobili din provincie, cum este și el, să rămână neschimbată. Căci a observat că acțiunile nobililor de la curte sunt dăunătoare și încep să amenințe modestele speranțe și visuri ale micii nobilimi. Iar el se consideră îndeajuns de curajos să stârpească răul.

E destul de înstărit în urma căsătoriei; a fost o întâmplare fericită pentru el, mezinul familiei, pentru care îi mulțumește lui Dumnezeu. Deține un domeniu suficient de mare, de trei sute de pogoane de pământ, cu păduri, lacuri cu pești, o crescătorie de iepuri de casă, un parc, vite și oi. Toate astea se află la Zatton, în Wye Valley, unde locuiește cu Matilda și micuții Roger și Janey. Mai are un al doilea domeniu mai mare, de cinci mii de pogoane, la Little Hereford, pe care-l folosește aproape în exclusivitate pentru creșterea animalelor. Venitul i-a scăzut, așa cum li s-a întâmplat multora, odată cu pretențiile țăranilor de a li se mări leafa cu aproape jumătate din 400 de lire, suma pe care o primeau anual când era el tânăr. Dar încă n-are de ce să-și facă griji, chiar dacă, de câte ori Parlamentul i-a luat o cincisprezecime din bunurile mobile, ca plată de război, a fost nevoit să vândă niște pământ ca să își sporească venitul; a știrbit puțin din ceea ce speră să-i lase într-o zi lui Roger.

Dar, în anii în care a fost majordomul contelui de March (încă un semn al bunăvoinței divine, pentru care este de asemenea recunoscător) și a ajuns cu nobilii din comitat aproape de granița cu

Țara Galilor, negociind disputele pe pământ și încasând taxele pe minereul de fier de la minele din Pădurea Dean, a văzut cu ochii lui situația nefastă în care se află micii nobili din ținut.

Tot mai puțini cavaleri își permit să își cumpere cele necesare pentru război; în tinerețea lui Peter de la Mare, războiul era cea mai sigură cale pentru un bărbat să avanseze și să ajungă în slujba unui nobil mai mare, așa cum a făcut el, fiind plătit pentru diverse sarcini. Acum un tată se întreabă ce rost mai are toată cheltuiala, când nu faci altceva decât să pierzi vremea, să-ți lustruiești armura și să aștepți în zadar să fii chemat. Dacă se întâmplă să fii chemat, nu primești nicio răsplată, pentru că de ani de zile nu s-a mai câștigat nicio bătălie și n-au mai fost luate prăzi de război. Un cavaler al cărui venit din chirii a scăzut cu aproape douăzeci de lire, minimul necesar pentru a obține o funcție administrativă în comitat, își pune întrebarea legitimă dacă mai are rost să cheltuiască banii pentru a-și echipa fiii pentru război.

Pe de altă parte, nici din agricultură nu pot spera la un profit mare, având în vedere că țăranii care muncesc pământul deja cer patru pence pe zi, iar prețul porumbului scade în fiecare an.

Unii dintre cavaleri au început să-și dea în arendă pământurile, în loc să le mai muncească ei. Dar și arendașii întâmpină aceleași dificultăți: mână de lucru mai scumpă și profit mai mic din vânzări. Iar dacă arendașul e de încredere, însă cultura este proastă și o vinde pe mai puțini bani, nu poți să faci altceva decât să accepți două treimi sau chiar mai puțin din chirie.

Așadar, nobilii din tot ținutul sunt în declin. Mulți au case pe terenuri mlăștinoase pe care animalele nu pot să pască, mulți au rămas fără chiriași sau cu foarte multe chirii neplătite. Mulți au încetat să mai spere că războiul e salvarea. Mulți, printre care și vechiul prieten al lui Sir Peter, Sir John Verney, sunt îngroziți că micile lor domenii nu le vor putea asigura un trai decent urmașilor; dar nici războiul, nici studiile juridice, pe care nu și le pot permite – în urma cărora băieții ar putea deveni administratori buni –, nici biserica – în care tinerii s-ar pierde – nu le-ar putea asigura un viitor. Mulți ajung să se teamă că preaiubiții lor fii (de exemplu,

Roger Verney, un băiat cu obraji rumeni, școlit în în biserică, unde se vorbește o latină elementară, dar bun cunoscător al literaturii cavalerești) vor ajunge într-o bună zi să tragă la plug dacă nu găsesc o femeie cu zestre; dar unde să o găsească dacă nu-și permit să plece de pe umilele lor pământuri?

Peter de la Mare mulțumește în fiecare an lui Dumnezeu că i-a dat șansa să scape de sărăcia micii nobilimi. Șansa lui a fost Matilda, o femeie cu ochi albaștri și o zestre generoasă. Abia recent, văzându-și fiul crescând, a început să-și dea seama cât de mult s-au înrăutățit lucrurile pentru mica nobilime.

Întotdeauna a știut că oamenii din clasa lui stau la temelia Angliei. Întotdeauna s-a mândrit cu asta și a fost conștient de misiunea lui. Dar abia ajuns în floarea vârstei, a înțeles că pentru cei care conduc țara în numele regelui asta înseamnă că problemele financiare trebuie lăsate în seama micii nobilimi.

Din copilăria lui Peter de la Mare, când a început domnia lui Eduard, dările către stat s-au triplat. Oficialii de la Westminster se așteaptă să fie menținuți pe linia de plutire de nobilimea adusă la sapă de lemn, cum este cea din Herefordshire – oameni care nu-și permit să plătească dacă nu vând pământ, ceea ce înseamnă să-și piardă statutul și, cu lacrimi în ochi, să-și trimită copiii la plug.

— Dacă e pentru binele Angliei, obișnuia să-i spună de la Mare lui Verney, încercând să evite privirea prietenului său, care încerca să-i spună că Roger și micuța lui Janey ar fi o pereche potrivită, oricât de greu ar fi, trebuie să plătim taxele și să ne păstrăm speranța.

Era o afirmație naivă, pe care o făcuse înainte să i se deschidă ochii... Iar ochii i-au fost deschiși în urmă cu trei ani, în timpul vizitei anuale făcute la St. Albans, la fratele lui mai mare, abatele Thomas. Obsesia lui Thomas de a urmări îndeaproape afacerile țării își are rădăcinile, probabil, în disprețul pe care îl nutrește față de hotărârea tatălui său de a-l rupe de lume și a-l trimite la biserică. Drumurile lui dese la tribunal și planurile financiare complexe, realizate pentru abație, l-au ajutat pe ambițiosul Thomas, care a ajuns aproape un rege al bisericii, să cunoască îndeaproape cele ce se petrec în Londra și la curte. Thomas are legături multe și

strânse pretutindeni, iar prietenia lui de lungă durată cu prințul i-a adus adesea conflicte cu mai-marii țării. Dacă există o persoană care înțelege ce se petrece în inima Angliei, Thomas este aceea.

— Chiar crezi că toate se fac pentru binele Angliei? l-a întrebat odată Thomas, aruncându-i acea privire înspăimântătoare care îl urâțește. Pentru asta crezi că suferă cei buni și oneşti ca John Verney?

Fără a-i spune nimic mai mult, l-a luat pe Peter în scriptoriu, pentru a-i arăta cronica evenimentelor de la abație, consemnată de un frate cu obraji durdulii și roșii, pe care abatele părea că-l prețuiește mult.

Ce a citit acolo i-a schimbat lui Peter viața pentru totdeauna. Cronica, scrisă negru pe alb pentru ca oricine să o înțeleagă, vorbea despre fărădelegile de la curte, despre regele senil, despre femeia lui ușoară și cheltuitoare – mâna diavolului –, despre șleahta de curteni care fură banii micii nobilimi, depuși anual în vistieria regală, cheltuindu-i pentru nemeritatul lor confort și pentru plozii lor afurisiți. Pe măsură ce citea, Peter simțea că inima îi bate tot mai tare și că tâmplele îi zvâcnesc; era furios văzând asemenea nedreptăți și fapte atât de abominabile.

Atunci s-a întors la Hereford, unde a fost ales să reprezinte Camera Comunelor – conții, gentlemenii, mica nobilime și bogații din City – în următorul Parlament.

De atunci, una dintre ambițiile lui a fost să-i prindă pe nelegiuiți și să-i apere de lăcomia lor pe oamenii cinstiți. Nu-și face prea mari speranțe că opiniile Camerei Comunelor vor schimba viitorul Angliei. De regulă, celor din Camera Comunelor li se spune, fără exces de politețe, să nu uite care le este locul. Și totuși... Peter are convingerea că regele este un om bun, împins pe calea pierzaniei; însă n-ar mai greși dacă adevărații lui slujitori, cei sinceri, l-ar readuce pe calea cea bună. Peter speră de ceva vreme – la început, în secret – că, sub conducerea unui om integru, care poate identifica virusul care atacă statul și e capabil să descrie situația și să ofere o soluție pentru stârpirea răului, cavalerii și nobilii din Parlament vor fi ascultați de rege. Iar Peter vrea

să fie el cel care îi conduce. Și, de când prințesa l-a căutat, visul lui pare că se apropie de realitate.

Îi este recunoscător lui Thomas, care, în ciuda aparențelor, e un om bun la suflet și își dorește triumful virtuții asupra răului, fiindcă l-a prezentat prințesei Ioana. Iar prințesa și soțul ei i-au sprijinit financiar în ultimul an căutările pe urmele sursei corupției din stat.

Desigur, prințesa are părerile ei. Ea și prințul l-au considerat pe ducele de Lancaster sursa corupției, bănuindu-l că vrea să fure nu doar banii, ci chiar și coroana fiului lor.

Peter de la Mare bănuiește, mai degrabă, că temerile prințului nu sunt altceva decât coșmarurile unui om aflat pe patul de moarte, care știe că nu va mai putea să-și protejeze fiul la vârsta maturității. Evident că prințul își face griji pentru fiu, dar în opinia lui de la Mare, Sir John Verney are mai multe motive să-și facă griji. Consideră că acțiunile ducelui de Lancaster nu au legătură cu corupția de la curte. Dar, atâta timp cât prințul Angliei îi finanțează investigațiile, poate să accepte și alte ipoteze.

Numai de-ar găsi ceva concret cât mai curând!

Își dorește să se întoarcă acasă, la Yatton. Se coace porumbul. Vrea să doarmă lângă soție, să se spovedească, să călărească pe pământuri împreună cu fiul său, Roger, și cu Roger Verney, care, în cele din urmă, a acceptat să se însoare cu Janey când aceasta va împlini paisprezece ani. Vrea să se uite în ochii sinceri și albaștri ca cerul senin ai soției și să inspire aerul proaspăt.

Chiar și pe coridoarele de piatră ale palatului, unde-i raportează prințesei cele aflate, Sir Peter simte putreziciunea sinistră a Londrei. Mirosul pestilențial îi stăruie în nări. Nu e sigur dacă rădăcina corupției trebuie căutată la negustorii din City sau la oficialii din mlăștinosul Westminster. Însă toți sunt al naibii de isteți – și-au ticluit bine minciunile, iar hârtiile lor nu dau nimic în vileag.

Prințesa îl întâmpină plină de speranță.

— Nimic, îi spune el, întinzându-și brațele.

— Sir Peter, zice prințesa împietrită. Am auzit că la Bruges sunt pe cale să încheie armistițiul rușinos. Pentru a doua oară. O

să cedăm și în fața papei, iar Anglia o să plătească niște bani pe care nu-i are. E foarte posibil să fie convocat Parlamentul. Regele o să aibă nevoie de bani. Trebuie să aveți totul pregătit. Grăbiți-vă!

— V-am spus că ar fi mai ușor să o acuzăm pe Perrers de vrăjitorie, se aude pe neașteptate glasul mișelesc al celuilalt frate al lui Peter, John.

Peter își simte bătăile puternice ale inimii. Poate că John a avut dreptate. Poate că nu contează mijloacele, ci triumful binelui asupra răului, cu ajotorul virtuții. Poate nu trebuie decât să calci răul în picioare – simplu și eficient.

Își duce mâinile la tâmple și începe să și le maseze.

— E vorba de principii, spune înfundat. Dacă o facem, trebuie să o facem cum trebuie. Aveți încredere în mine, adaugă ridicându-și privirea spre prințesă. O să găsesc dovezile.

16

— Ți-am spus că n-o să se întâmple nimic, spune Alice. Sunt tot aici, teafără și nevătămată.

Chaucer se foiește lângă ea. Alice se ridică și își duce genunchii la piept. Rămâne pe gânduri. Din când în când, pătura tremură odată cu ea. La ceas de amurg, în friguroasa primăvară a anului 1376, chiar și sub cearșafuri e atât de frig încât îi ies aburi din gură. A început să ningă cu o noapte înainte; este echinocțiul de primăvară. Când Alice vine la el – ocazional –, slujitorii nu intră să facă focul dimineața pentru că le este rușine. Așadar, probabil că s-a stins.

„Poate are dreptate", se gândește Chaucer ascuns sub pătură. Ducele Ioan cu siguranță n-a verificat registrele. Nici nu pare să-l intereseze că John Wyclif, negociatorul ales de Alice, nu e bun de nimic: și-a pierdut cumpătul în fața francezilor la Bruges, a abandonat totul și s-a întors acasă. Dar asta nu l-a împiedicat pe duce să aibă în continuare încredere în Alice. A primit cu brațele deschise următorul ei sfat: să se ducă împreună cu soția lui, însărcinată, la Bruges, la următoarea rundă de negocieri, pentru ca toată lumea să vadă pântecul din care ar putea ieși următorul rege al Castiliei. De îndată ce delegația ducală a părăsit Palatul Savoy, Alice a dat fuga la Chaucer. A apărut la ușa lui îmbujorată, și primul lucru pe care l-a făcut a fost să-i vorbească despre biata Katherine, metresa rămasă în urmă.

— Pun rămășag că e al naibii de frig și de sinistru la Kettlethorpe, i-a spus cu veselie.

Chaucer s-a obișnuit cu ideea de a o vedea pe Filipa tot mai rar, doar cu prilejul unor întâlniri mute, când se întâmplă ca ducesa și soția lui să se afle la Savoy. Au ajuns la un armistițiu. El nu o întreabă despre situația Katherinei (dar a auzit de la Alice că cel de-al doilea copil al ducelui se numește Henry), iar Filipa acceptă ca Elizabeth să se ducă, începând cu anul următor, la St. Helen, unde Chaucer o poate vizita o dată pe lună.

Spre marea întristare a lui Chaucer, Thomas n-a venit nici măcar o dată în oraș în ultimul an. Filipa susține că e ocupat cu echitația și cu studiile. Dar Elizabeth – înaltă, slabă, o versiune tăcută, timidă, mută chiar, a copilei vesele și jucăușe pe care el o iubește atât de mult – a venit de trei ori cu mama ei. În sinea lui, Chaucer speră că odată ce va începe să o vadă de unul singur, va reuși să-i trezească la viață sentimentele pe care altădată le citea în privirea ei.

Între timp, o are pe Alice. Vine destul de des. Niciodată nu știe când trebuie să o aștepte.

O trage înapoi lângă el și îi sprijină capul de piept.

— Poate ai avut dreptate, admite șăgalnic. Dar ce știu eu, un poet îndrăgostit?

— Ah, poezia, spune ea îngăduitoare. Afectează simțul rațiunii.

Alice n-are timp de vorbe goale. Dar e mulțumită că măcar de data asta nu-l vede îngrijorat.

În sinea lui, Chaucer nu împărtășește siguranța lui Alice că nu va fi descoperită niciodată, chiar dacă pare sigură pe sine, chiar dacă poate să aibă dreptate. Se simte vinovat în locul ei. Iar în aceste zile iernatice, instinctul îi spune să vorbească tot timpul în șoaptă, să evite chiar și cea mai neînsemnată conversație cu oricine, fie si cu funcționari, slujitori sau membri ai familiei. Poate la mijloc este conștiința lui încărcată, însă Chaucer presimte pericolul.

Dar e ușurat că misteriosul cavaler din Herefordshire, care tot vine în Londra și în Westminster, interesându-se peste tot despre finanțele țării (fiind împuternicit de prinț, așa cum spune el, deși nimeni nu știe dacă e adevărat sau dacă încearcă să ascundă identitatea unui latifundiar puternic), pare că a plecat definitiv. Niciunul dintre cunoscuții lui Chaucer n-a mai fost vizitat de acel cavaler de două zile.

Peter de la Mare a trecut pe la antrepozitele de lână de pe chei și a verificat registrele negustorilor și registrul lui Chaucer. Atunci a reușit Chaucer să-l studieze îndeaproape. E un lungan sfrijit de care unii s-ar speria dacă l-ar vedea mânios; cu toate acestea, a studiat calculele lui Chaucer în liniște, cu multă atenție, deși era puțin obosit.

Lui Chaucer chiar i-a plăcut expresia nedumerită de pe fața musafirului când și-a ridicat ochii din registrul oficial; avea sprâncenele ridicate, capul puțin înclinat, așteptând ceva parcă.

— Vă pot fi de folos? a spus Chaucer cât mai binevoitor cu putință, dar, în același timp, cu mari emoții.

Oare a descoperit vreo greșeală importantă?

— Nu sunt sigur... a răspuns Sir Peter, zâmbind. N-aveți nimic să-mi spuneți, domnule Chaucer? l-a întrebat când vameșul a dat din cap. Nu vreau să vă alarmez, dar, sincer să fiu, am impresia că lipsește ceva. Nu cred că este vina dumneavoastră; nici vorbă. Nu vă faceți griji. Dar am discutat cu mai multe persoane din Londra, și de fiecare dată, cam după o oră, încep să-mi spună că rivalul lor în afaceri e cel mai necinstit om de pe pământ și că pe el ar trebui să-l verific. Dar dumneavoastră ați stat aici cu mine fără să spuneți nimic.

Ochii îi sclipeau; dacă Chaucer ar fi remarcat acea sclipire la cineva mai puțin înalt și mai puțin serios, ar fi zis că interlocutorului îi vine să râdă.

— N-am dușmani, i-a răspuns cu istețime și veselie ușurat. Sau cel puțin încerc să nu am.

A răsuflat ușurat după ce cavalerul a făcut o plecăciune cu eleganță și s-a dus să-i interogheze pe Walworth, pe Lyons sau pe cei de la Westminster.

Toată lumea e pusă pe jar. Nimeni nu știe cine e în spatele misteriosului cavaler cu păr grizonant și care este adevăratul scop al investigațiilor sale. (Se spune, printre altele, că pur și simplu se pregătește pentru momentul în care noul Parlament va fi convocat, când va trebui să vorbească în numele Camerei Comunelor; dar este absurd pentru că această Cameră nu apucă să spună prea multe în Parlament; membrii ei sunt puși să stea într-un colț al sălii de ședințe, în spatele Camerei Lorzilor, și rugați să-și termine repede discursurile și plângerile, ca să lase timp celor mai importanți decât ei să discute adevăratele probleme; în plus, cum de își permite un cavaler din provincie să stea în Londra atâtea luni, fără să facă nimic?) Lumea e pusă pe jar pentru că fiecare om se simte cu musca pe căciulă dintr-un motiv sau altul. Cine mai are conștiința curată?

Alice e singura care nu-și simte conștiința încărcată. Ba chiar este mai îndrăzneață ca niciodată.

A venit la Chaucer după ospățul dat de primar în cinstea femeilor, la Guildhall. Chaucer s-a dus acolo, așteptându-se să găsească mâncare bună și companie proastă – bârfe cu nevestele negustorilor, discuții incomode cu bărbații lor despre cât va mai rezista regele până când va convoca Parlamentul –, fără să știe că va fi și ea. Mai ales, nu s-a așteptat să o vadă la brațul lui Richard Lyons, cu atât mai mult să fie invitata negustorului străin proaspăt divorțat. Erau în centrul atenției. Lyons purta costumul breslei de negustori de vinuri, dar în culori alese de el – roz și portocaliu –, atrăgând toate privirile cu haina lui îmblănită, de culoarea vinului roșu. Deși hainele îi erau potrivite, din pricina mușchilor, materialul se cam întindea pe brațe și pe umeri. Alice era la fel de extravagantă: avea o rochie de mătase de un verde crud, un voal cu fir de argint și smaralde la gât. Întreaga după-amiază, Chaucer s-a străduit să își sugrume gelozia când îl vedea pe Lyons atingând-o. Ce rost avea? În schimb, i se strângea stomacul ori de câte ori vedea privirile celorlalți ațintiți asupra ei. Alice zâmbea, flirta, anima mulțimea, fără să ia în seamă privirile mânioase ale celorlalți.

Chaucer a tras puțin cu urechea la conversația ei cu Walworth, poate fără ca ea să știe. Cu spatele la cei doi, a ciulit urechile, înregistrând toate replicile ei mieroase și toate răspunsurile lui înțepate și pompoase:

ALICE: Am auzit că inspectorul guvernamental a trecut pe la toate persoanele mai importante și apoi a plecat. Mă refer la cavalerul din Herefordshire, desigur. A fost și pe la dumneavoastră?

WALWORTH: Da, chiar de mai multe ori, doamnă Perrers.

ALICE: Înseamnă că ați beneficiat de atenție specială. Am auzit că n-a trecut pe la nimeni de mai mult de două ori. (Râde veselă.)

WALWORTH: Foarte amuzant, doamnă Perrers. Vă las să glumiți. Să știți că eu l-am găsit încântător. Era foarte curios să afle mai multe despre afacerile din Londra. Fără îndoială că și dumneavoastră ați vorbit cu el.

ALICE: Nu, chiar deloc. Să mă simt neglijată? (Râde veselă.)

WALWORTH (după o pauză): Am auzit că se află în căutarea fărădelegilor făcute de mai-marii statului.

ALICE: Nu mă mir atunci că o simplă femeie ca mine n-a prezentat interes. Iar pe dumneavoastră v-a căutat de-atâtea ori. (Râde veselă.) Pare mult prea serios să fie interesat de nimicuri femeiești.

„Încetează Alice“, a implorat-o Chaucer în mintea lui, imaginând-și chipul contorsionat, roșu de furie al lui Walworth și privirea ei vie, ironică. „Încetează. Lasă-l în pace!“

Dar Alice nu s-a oprit. Într-un final, când n-a mai suportat, Chaucer s-a întors iute, cu precauție, dar cu o față luminoasă, și s-a uitat la ei pe rând:

— Walworth! Doamnă Perrers! Ce plăcere! a spus pe un ton foarte cald.

Spre ușurarea lui, Walworth s-a înclinat cu respect, ca în fața unui salvator.

— Pe mine mă scuzați, domnule Chaucer, a spus cât mai diplomat, vreau să-mi găsesc soția. Am lăsat-o dansând cu domnul Lyons acum ceva vreme. Cine știe ce s-a întâmplat?

Apoi a dispărut iute în mulțime.

— Alice... i-a șoptit Chaucer, încercând să o avertizeze.

— Mă distram atât de bine, i-a spus ea rânjind, apoi s-a îndepărtat.

Puțin mai târziu, Chaucer l-a regăsit pe Walworth la masă, luptându-se cu îndârjire cu o budincă.

— Cucoana Perrers v-a cam luat peste picior? i-a zis compătimitor, ca un fel de scuză.

În ultima vreme, sentimentul de prietenie pe care îl simte față de Walworth îl face să fie sincer față de el.

— Femeiușca aia! a spus Walworth, înghițind ultima bucată de budincă, de parcă spărgea un os. Are obrazul să insinueze că omul din Hereford – îl știi și dumneata – m-a *investigat*. Doar fiindcă l-am ajutat!

A făcut o pauză. Culegea cu lingurița rămășițele din bol. Chaucer se întreba cu invidie de ce nu se îngrașă. În același timp, încerca să-și dea seama pe cine a învinuit Walworth în fața străinului care îi spusese lui Chaucer că toată lumea, mai puțin el, a dat vina pe altcineva? Probabil o învinuise pe Alice Perrers, având în vedere cât era de furios pe ea.

— Știm toți că n-ai de ce să-ți faci griji, l-a consolat Chaucer, încercând să nu se gândească la faptul că, probabil, Walworth spusese ceva și despre *el* cavalerului și că a ratat prilejul să-l bârfească și el.

„Vina... Ce sentiment detestabil!“ și-a spus Chaucer. „Toți ne comportăm urât. Toți suntem vinovați.“

Mult mai târziu, după lăsarea serii, cu puțin înainte să se audă clopotele care anunță ora stingerii, Alice a apărut la ușa lui. Știa prea bine când îi pleacă slujitorii. Arătând spre scufia de pe capul lui, și-a ridicat sprâncenele și i-a spus ironică:

— Dacă n-ai spectatori, ai cumva o cameră liberă?

Starea iluzorie de bine pe care o simte Chaucer când deschide ochii, sub păturile calde, cu Alice lângă el, dispare de îndată ce sparge pojghița de gheață din carafă și se spală pe față, sub braț

și între picioare. Apoi se șterge și se îmbracă în hainele din ziua trecută. Nu-i ia mult timp.

Toate gândurile din ultima vreme îl chinuiesc din nou; e la fel de îngrijorat cum era înainte ca ea să apară pe ușă. Știe că se teme. Încearcă să își potolească frica glumind pe seama străinului și a investigațiilor lui. Se preface că totul e în regulă.

Chaucer se duce la șemineu. Tremurând tot, ridică iasca de lângă găleata cu frunze și rămurele. „O scânteie e de-ajuns", își spune ținând între degetele amorțite amnarul. Focul se aprinde.

— Uite, îi spune când flăcările prind viață, pictând odaia cenușie în nuanțe de auriu și cărămiziu.

— Mmm, o aude foindu-se în spatele lui. Minunat.

Însă Chaucer nu vede nimic minunat. Vede flăcări puternice încolăcindu-se în jurul lemnului neputincios, devorându-l, așa cum devorează întunericul. Aceasta e firea lumii.

Pune doi bușteni în focul încă mic. Când flăcările se înalță, se retrage în pat, de unde Alice îl urmărește cu privirea. Pare atât de mică! Probabil și-a dat seama că i-a vorbit foarte serios. Când privirile li se întâlnesc, pare că se face și mai mică, retrăgându-se în sine.

— N-are rost să ne amăgim, îi spune el din senin.

Doar ochii ei se văd deasupra cearșafului; ochi mari și rotunzi. Tace.

— Nu contează că încă nu te-au prins, îi spune, privind-o intens. Dacă n-a reușit cavalerul din Herefordshire, o să apară altcineva mai devreme sau mai târziu. Oprește-te. Nici măcar nu contează dacă a venit aici cu un scop serios. Venirea lui ne-a reamintit un lucru pe care îl știam. Nu mai putem continua astfel – nici la curte, nici în City. Bem vin franțuzesc, ne îndopăm cu limbă de privighetoare și lapte cald cu mirodenii de parcă ziua de mâine nu mai există, în timp ce războiul nici nu continuă, nici nu se încheie, iar săracii urlă în fața ferestrelor noastre, întrebându-se cum o să mai plătească pentru apetitul nostru. Până și cavalerul ăla se numără printre cei care plătesc.

Ea clipește des și se foiește sub pătură. Chaucer nu o ia în seamă.

— Trebuie să te schimbi, îi spune, fără să-și dea seama de unde a căpătat atâta forță, dar știind că a sosit timpul să-i spună. N-ar trebui să te mai atingi de banii italienilor. Vezi-ți de afacerile tale, asigură-te că ceea ce faci e legal, că ai acte doveditoare. Nu știu ce și cât ai, sau cât de clar e statutul tău, dar fă bine și scapă de tot ce e... neclar. În orice caz, scapă măcar de o parte. Sunt mai puține șanse să te atace dacă nu ești una dintre persoanele foarte bogate din ținut. Ar trebui să începi să te pregătești și pentru perioada care o să urmeze după... rege. Fă-l să-l numească pe fiul tău cavaler și lasă-i lui pământul din Essex sau de oriunde vrei. Asta ți-ar da un motiv bun să revii oricând sau chiar să rămâi la curte dacă vrei, indiferent cine ar veni la tron. Ai avea un tânăr cavaler cu viitorul înainte. Și după ce ai făcut toate astea, stai locului.

Alice se ridică și se înfășoară în pături. Dă din cap. Măcar cu ultima idee este de acord.

— Mi-ar plăcea să rămân la curte, murmură. Așa aș putea să te văd în continuare.

Apoi cade iar pe gânduri.

— Parlamentul o să fie convocat, spune în cele din urmă cu glasul vinovat al copilului care-și recunoaște greșeala. Trebuie să fie convocat. Ducele se întoarce acasă. După toate negocierile, n-a reușit decât să încheie un alt armistițiu de un an. Nu avem bani suficienți pentru o reînarmare. Deci trebuie impusă o taxă. Latimer o să-l înștiințeze pe Eduard în zilele următoare, iar Eduard o să convoace Parlamentul în cel mult o săptămână.

Chaucer dă din cap. Tăcerea se adâncește. Îl copleșește dorința de a o proteja cumva pe Alice, de a salva această ființă curios de fragilă care se ascunde sub pături atât de ea, cât și de dușmani; nu-și mai găsește cuvintele.

Cel puțin înțelege motivul temerilor ei.

În timp ce Alice îl tachinează pe Wiliam Walworth la ospățul din City, organizat de Buna Vestire, Sir Richard Scrope, primul baron Scrope de Bolton, se pregătește să părăsească pontonul Palatului

Westminster, pentru a traversa fluviul cenușiu. Cu palmele mari și roșii, ține pe genunchi un sac. Nu trebuie să-l ude.

Barcagiul se întreabă ce lucruri de valoare duce vistiernicul. La gura sacului se văd doar niște bucăți de pergament.

— Unde vă duc? îl întreabă prudent.

— La Kennington, cere Scrope, mai sever ca niciodată, iar barcagiul se pune de îndată în mișcare.

Peter de la Mare își face bagajele – se pregătește, mai degrabă. Se uită la așternuturi, la cele două tunici de schimb, la ciorapii lungi, la haina de drum și la cizmele pe care le-a curățat de noroiul din Londra, la notițele adunate și frumos aranjate pe cufărul din sărăcăcioasa cameră de la ultimul etaj al Palatului Kennington. Pe toate și le imaginează puse într-un sac, pe spinarea calului. Se întreabă ce scuză să găsească pentru a se duce o scurtă perioadă de timp acasă, la pământurile lui; cum să-i ceară prințesei să-i dea câteva zile libere. O să pară că vrea să renunțe.

Își oprește un oftat. Dacă ar ofta, ar însemna că, într-adevăr, vrea să renunțe.

Singurul lucru sigur pe care l-a aflat în urma tuturor drumurilor făcute, a căutărilor zadarnice și a zilelor pierdute, este că nu cunoaște îndeajuns de bine londonezii ca să le recunoască mijloacele prin care înșală.

Nu-i place să recunoască, nici măcar în adâncul sufletului, dar plecarea lui ar însemna un abandon.

Atât de mâhnit și de obosit este din cauza eșecului pe care și-l asumă, încât nici nu se întoarce atunci când valetul îi ciocăne la ușă.

— Lucrez, răspunde.

(Dumnezeu va trece cu vederea o minciună nevinovată din marea de putreziciuni din Londra.)

— Aveți un musafir, îl anunță tânărul.

Peter de la Mare nu-și amintește pe moment unde l-a mai văzut pe celălalt bărbat, la fel de înalt, de slab și de obosit ca el.

— Scrope, îi reamintește musafirul scurt, mutându-și greutatea corpului de pe un picior pe celălalt, din cauza sacului greu de piele pe care îl ține.

— Desigur, spune Peter politicos. Vistiernicul, completează și își îndreaptă spatele.

— Nu mai sunt, spune Scrope și dă din cap. Tocmai am fost concediat.

O flacără se aprinde în sufletul lui Sir Peter.

— Îmi pare rău, spune ceva mai vesel, apoi trage două scaune de sub masă. Vă rog...

Se așază, apoi îl invită și pe Scrope. Îl macină nerăbdarea. Dar Scrope se uită la gazdă și pare că nu știe ce să mai zică.

— Așadar, ce vă aduce aici?

Scrope își scoate pălăria și își ciufulește cu degetele părul grizonant.

— Mi-am zis că ar trebui să vorbim. Trebuia să vin aici înainte să plec. Mă întorc în nord, la pământurile mele din Bolton. La prima oră. Oamenii lordului Latimer o să mă escorteze până la marele drum spre nord. Din politețe, adaugă surâzând fără vlagă. Unii ar zice că vrea, de fapt, să se asigure că plec din Westminster fără să spun nimănui nimic, continuă întristat. Și chiar asta vrea. Ăsta e motivul pentru care m-a dat afară, sunt sigur. Fiindcă e îngrijorat. Știu tot ce apare în registre, iar el nu vrea să mai afle nimeni. Nimeni dintre cei care pot vorbi.

Deocamdată, Sir Peter nu găsește de cuviință să comenteze. Nu poate decât să-i mulțumească acestui om, în sinea lui, că a venit direct la el, înainte ca Latimer să aibă răgaz să pună șaua pe caii de escortă. Cât despre lipsa de eficiență a lui Latimer în a-l scoate pe fostul vistiernic din oraș, Sir Peter bănuiește că lordul a devenit prea îngâmfat și delăsător după atâția ani de trai în puf. Și probabil nu s-a așteptat ca subordonatul lui să acționeze atât de repede.

— Ce s-a întâmplat mai exact?

Sir Peter știe că trebuie să fie precaut.

— Nu mi s-a spus. Lordul Latimer m-a anunțat doar că regele l-a numit pe Sir Robert Ashton în locul meu.

— Dar dumneavoastră nu credeți că a fost ideea regelui, spune Sir Peter. Credeți că lordul Latimer a vrut să scape de dumneavoastră. De ce?

Scrope își pune mâinile mari și albe pe masă. Îi vine greu să vorbească. Deschide gura, ezită, dă din cap, apoi trage adând aer în piept.

— Cred că din cauza dumneavoastră. Pentru că ați venit să puneți întrebări.

Se gârbovește, ca și cum și-ar cere scuze pentru îndrăzneală; nu este un om căruia îi place să domine interlocutorul, indiferent cine ar fi, sau conversația.

— Sau poate pentru că săptămâna asta o să se anunțe convocarea Parlamentului. Nu contează. Vor să curețe totul.

— Convocarea Parlamentului! izbucnește Sir Peter fără să vrea.

— În aprilie, răspunde scurt Scrope.

„Luna următoare", își spune Sir Peter. Inima îi bate repede. Dar nu asta contează în această clipă. Trebuie să se concentreze.

— Cum adică vor să curețe totul?

Scrope nu-i răspunde deschis. Sau poate că o face, dar nu înțelege Peter de la Mare.

— N-ar trebui să mă aflu aici. Dar m-am gândit că poate vreți să vedeți cum au stat lucrurile în departamentul meu. Am copii ale socotelilor pe care le-am ținut în ultimii doi ani – înainte să fie corectate de superiorul meu pentru a fi trecute în registrul oficial. Adică registrul pe care l-ați consultat. Dar socotelile mele arată altceva. Arată mai multe... Și de prea multe ori. Mi-am zis că poate vă interesează să faceți o comparație.

— Aha, spune Peter de la Mare.

Nu poate să creadă ce noroc are. Asta e piesa care-i lipsește din puzzle. Asta a așteptat atâtea luni de zile. Se gândește că omul nu are deloc un suflet rău; pesemne că a a avut tot timpul conștiința încărcată, din moment ce a făcut copii ale socotelilor, care sunt diferite față de cele din registrul oficial, pregătindu-se să le scoată la iveală de îndată ce Latimer îl eliberează din funcție. Pesemne

că Scrope s-a simțit jignit că-i sunt modificate socotelile; probabil la început a simțit că-i este rănită mândria, apoi a devenit tot mai conștient că este ceva în neregulă în administrație dacă superiorul lui continuă să facă modificări. Chiar dacă deocamdată nu înțelege motivele, Sir Peter știe ce valoare au datele pe care onestul lui musafir i le-a adus – din mândrie rănită, desigur, dar poate și cu speranța că va primi un loc în viitorul guvern dacă Latimer pică. Așadar, există o discrepanță între cele două versiuni ale socotelilor – ciornele lui Scrope și registrul oficial, scris de Latimer – care îl pot detrona pe șambelan.

Întinde mâna spre sacul de piele. Apoi duce o palmă caldă pe umărul lui Scrope. Inima îi bate cu putere. Acest om se oferă să-i arate mijloacele prin care înșală londonezii. Lui Sir Peter i se pare incredibil. Surâde, gândindu-se că mai devreme plănuia să plece.

Dar nu trebuie să-și arate prea iute bucuria.

— Nu sunt un expert, spune umil. N-ați vrea să îmi arătați chiar dumneavoastră?

17

Alice se întoarce la Eduard, la Palatul Havering, și își petrece acolo ultimele zile friguroase din martie. Avându-l pe rege alături, se simte în siguranță deocamdată.

Scrisorile care anunță convocarea Parlamentului au fost trimise. În curând, membrii Camerelor Comunelor și Lorzilor se vor aduna la Westminster. Ședințele încep peste o lună, în aprilie. Alice va fi pregătită, căci până atunci, își va pune afacerile și documentele în ordine. Primăvara va aduce un nou început.

Nu trebuie să se grăbească, să fie nesăbuită, să facă lucrurile altfel decât de obicei, să dea de bănuit. Chaucer a sfătuit-o să stea locului. Nimeni n-a mai încercat să o protejeze așa cum o face el, deși nu este de acord cu acțiunile ei. Dar sprijinul lui îi dă curaj; o ajută să depășească frica. Nu-și mai dorește să aibă mai multe case și mai mulți bani, pentru că își dă seama și ea că s-a umplut paharul. A ajuns în vârful roții destinului, iar tot ce-și dorește este să reziste acolo. Dacă va putea face așa cum i-a spus, să-și șteargă pe cât posibil urmele, poate că tertipurile ei recente vor trece neobservate. Poate că va reuși să trăiască în continuare la fel și să-l vadă și pe el din când în când. Cu toate grijile pe care le are, asta i se pare mai mult decât suficient.

Așa că a început să-și pună treburile în ordine. Le-a scris agenților, spunându-le ce să vândă, ce hârtii să pună la punct și

pe care să le distrugă. Urmează să se întâlnească peste o lună cu ei, pentru a se asigura că i-au îndeplinit ordinele cum trebuie.

Va sta la Havering până când se va întoarce ducele, iar Eduard se va duce la Wesminster să audă versiunea fiului său despre discuțiile fără rezultat despre pace pe care le-a avut în ultimul an. După aceea, va face un drum rapid la Gaines pentru a se asigura că, în cazul în care totul se prăbușește, are o portiță de scăpare și pentru a-și vedea copiii. Ideea lui Chaucer nu este rea: dacă îl convinge pe Eduard să-l numească pe Johnny cavaler, ar avea un motiv să se întoarcă la curte, măcar în calitate de mamă, indiferent ce s-ar întâmpla. Însă de la discuția cu Chaucer, Alice a început să aibă îndoieli. Ce s-a ales de Johnny și de fetele ei, lăsați în grija Tușei? Chaucer nu știe cât de puțin... Deși i-ar plăcea să-l aducă pe Johnny la curte, el ar... În fine, Eduard e atât de absent încât n-ar fi nevoită să-i spună cine este copilul; probabil l-ar putea convinge, folosind vorbe frumoase, să-l facă pe un tânăr gentleman cavaler, fără ca Eduard să se intereseze cine este. Dar mai întâi trebuie să verifice. Să vadă cu ochii ei dacă Johnny ar fi putea să treacă drept un tânăr gentleman.

Eduard nu va observa că lipsește. E mult prea preocupat de cea mai importantă zi din an: 23 aprilie, ziua Sfântului Gheorghe. După Consiliul de Coroană, chiar înainte de covocarea Parlamentului, regele îi va conduce pe toți senilii de la curte – cavalerii bătrâni și eroii cărunți ai războiului cu Franța –, pe fiul său, ducele, și poate chiar pe scheletic prinț al Angliei, până la Windsor, unde vor deveni distinșii Cavaleri ai Mesei Rotunde. Vor sta la imensa masă rotundă, își vor lăsa barba lungă să atârne în cupe cu vin și vor povesti cu glas chinuit despre glorii de mult apuse.

Așadar, deocamdată Alice n-are altceva de făcut decât să se îngrijească de bătrânul ei partener. Îi face baie lui Eduard și îi vorbește, dar adesea este absent. Se străduiește să nu-și piardă răbdarea cu el. Mâncarea îi cade din gură; e normal, nu mai are dinți. Stă mai mult în pat, nu din cauza vreunei boli, ci pentru că nu mai are energie să se ridice. O dată s-a uitat la ea cu o urmă din virilitatea de altădată:

— Nu-i vorba că nu mă mai gândesc la băutură și futaiuri...

Dar când Alice a înțeles gluma și l-a bătut pe braț râzând, el a uitat totul.

— *Cher ami*, i-a spus, vrei să-l numești pe Johnny al meu cavaler zilele astea?

El a dat vag din cap.

— Pe Johnny... a repetat, fără să întrebe cine este acel Johnny.

Într-un fel, părea că acceptă, dar Alice nu era convinsă.

Teama se răspândește cu repeziciune. Odată ce o lași să intre, se infiltrează peste tot – ca dragostea, probabil.

Pentru prima oară, lui Alice îi e teamă să plece la drum singură. Își ia o escortă de slujitori de la palat pentru că trebuie să străbată câțiva kilometri în afara Londrei și cine știe peste cine dă prin pădure. Pădurile sunt ascunzători jilave, pline de foșnete, pentru grupuri de bărbați violenți și foști arcași veniți din război, alungați de pe pământurile lor, care umblă ca niște sălbatici. Nu există nici bani, nici voință ca să fie trimiși în altă parte. Predica episcopului de Rochester revine adesea pe buzele tuturor: Anglia e plină de omucideri; se caută vărsare de sânge. Nicăieri nu mai ești în siguranță.

Totuși, Alice se desparte de escortă la hanul din Upminster, de pe malul râului, la mai puțin de un kilometru de Gaines. Deși hangiul o avertizează că peste tot sunt vagabonzi criminali, nu are încredere în slujitori. Bârfesc.

— Mă așteptați aici, le cere cu mai mult curaj decât simte în realitate. Mă întorc în două zile.

Pleacă pe cal, pe o ploaie măruntă, mulțumită că pământul umed amuțește tropotul copitelor. Tresare însă la fiecare foșnet al tufelor. La un moment dat i se pare că aude un fornăit de cal. Încremenește. Se oprește și ascultă. Nimic. Nicio pasăre nu ciripește, deși din când în când le aude aripile în zbor. Pădurea are încă un aspect iernatic, al morții. Numai râul pare viu, curgând la vale. Când copacii se mai răresc, observă și câțiva muguri grăsuni pe ramurile care-i zgârie brațele.

Vine primăvara. Trebuie doar să aştepte şi să stea locului, cum a sfătuit-o Chaucer. Totul va fi bine.

Nu-i vine să creadă ce bucurie imensă o cuprinde când iese din pădure. În lumina alburie a amurgului, intră pe poartă şi o ia pe cărarea de pe câmp. Respiră mai uşor, iar sufletul îi cântă admirând câmpul întins şi golaş.

Odată s-a gândit să planteze rânduri de copaci umbroşi pe marginea cărării. Musafirii ar fi conduşi printre ei, spre căldura şi confortul din casa frumoasă, înconjurată de grădini de trandafiri şi de garoafe, cu roiuri de albine împânzind tufele de rozmarin şi de lavandă şi livezile pline de porumbiţe.

Casa e dărăpănată şi are în jur mormane de butuci de lemn, căruţe stricate, cutii şi ţigle vechi şi sparte pe care Tuşa nu poate să le arunce la gunoi, căci „niciodată nu ştii când îţi prind bine". Însă dărâmătura îi inspiră siguranţă şi dragoste. E un cămin adevărat. Iar acum i se pare îndeajuns de frumoasă.

La cealaltă margine a câmpului zăreşte două copile zburdând. Chiar şi de la distanţă le vede zdrenţele. Sunt îmbrăcate ca nişte copile de ţăran, au noroi pe picioare şi pe haine. Chiar şi de la depărtare îşi recunoaşte fetele.

Un tăvălug de emoţii dureroase, copleşitoare îi inundă fiinţa.

Înainte de ultima ei vizită, a anunţat-o pe tuşa Alison că vine, aşa că a găsit casa curată, preotul prezent, copiii îngrijiţi, aliniaţi pentru a o întâmpina pe străina pe care o cunosc drept mama lor. Când ştiu că vine Alice nu mai sunt desculţi sau plini de glod.

„Dar probabil aşa trăiesc când nu sunt eu prin preajmă", se gândeşte cu ruşine şi cu înţelegere Alice. În adâncul sufletului ştie, întotdeauna a ştiut, că bătrâna Alison nu e în stare de mai mult.

Se opreşte şi urmăreşte scena în continuare, iar bucuria de la început se risipeşte ca fumul.

O fiinţă înaltă ca o sperietoare iese în curtea inundată de lumina puternică a amurgului. Se opreşte. Pare o fantomă care se uită în zare, spre câmp. Apoi Alice aude glasul gutural al Tuşei ţipând spre cineva care se apropie de ea:

— E târziu. Ce-ai stat atâta? Ce-ai adus?

Fetele încep să se agite, iar glăscioarele lor vesele spun ceva nedesluşit. Tuşa e întoarsă cu spatele, dar evident se bucură că persoana se întoarce. Fetele îşi ridică funia şi aleargă spre fermă; cozile lor saltă în vânt.

Alice îndeamnă calul obosit să se apropie. Îi urmăreşte în tăcere pe ceilalţi, care se uită spre răsărit. A ajuns destul de aproape când persoana apare în zare.

Vede mai întâi creştetul unui tânăr, mişcându-se în sus şi în jos, iar în spatele lui o brazdă de pământ arat. E brunet, poartă o vestă maro; brazda este tot maro. Alice îi zăreşte chipul palid şi mânile albe. La fiecare pas, Johnny îşi ridică mult picioarele osoase, mergând greoi, ca să nu rămână împotmolit. Probabil că asta îl oboseşte. „Ce mare a crescut!“ îşi spune Alice, cuprinsă de dureroasa emoţie a revederii.

În spatele lui vine un bărbat. E mai înalt decât Johnny, poate şi decât Alice, dar nu atât de înalt cum ar trebui să fie un bărbat. Este îndesat şi are o claie de păr. Pe umăr are o raniţă, iar în mână un băţ.

— Destul de bine pentru o după-amiază! aude un răspuns vesel. Mai bine de cinci galbeni.

„Cinci galbeni“, spune Alice. „Aproape două lire.“ Nu primeşti atâţia bani dacă munceşti pământul.

— De la cine? strigă Tuşa încântată.

Auzind tropăitul unui cal ce se apropie din direcţia opusă, amuţeşte şi se întoarce.

— Alice! spune bătrâna pălind.

Încremeneşte. N-are nicio emoţie în glas. Nu se trădează şi, desigur, n-are de gând să o facă. Înfăţişarea ei sumbră pare că-i cere musafirei să nu pună întrebări incomode.

Fetele o aud pe bătrână şi îşi contenesc ciripiturile vioaie. Văzând direcţia în care se uită Tuşa, se întorc amândouă şi o ţintuiesc pe Alice cu o privire la fel de goală ca a femeii, însă mult mai nesigură, ca şi cum nu o cunosc pe musafiră.

— De la nişte preoţi burduhănoşi! se aude glasul bărbatului de undeva din apropiere, semn că a ieşit din noroiul de pe câmp.

— Ce s-au speriat! spune băiatul după o clipă, începând să râdă. S-au căcat pe ei!

Alice o ţintuieşte pe Tuşa cu privirea, dând de înţeles că a auzit şi a înţeles totul. Apoi descalecă, duce calul să-l adape şi îl leagă. Îi tremură mâinile. Închide ochii.

Abia după îşi revine, aruncându-şi puţină apă îngheţată pe faţă, şi aude gâfâielile celor doi care ajung lângă ele, la marginea curţii, poate să vorbească:

— Tuşă, copii, spune cu glas tremurat. Wat.

Intră toţi în linişte în bucătărie. Alice speră că tac pentru că s-au ruşinat. Şi ei îi este ruşine: îi este ruşine că i-a găsit astfel; îi vede cu alţi ochi, poate cu ochii lui Chaucer. Vede cât de mult i-au scăpat lucrurile de sub control. De îndată ce se văd înăuntru, unde fierbe pe foc o oală mare de tocană, se dezmorţesc în faţa flăcărilor roşietice. Scapă degrabă de cizmele şi hainele murdare şi încep să vorbească. Tăcerea se transformă într-o conversaţie liberă, în care nimeni nu ezită să-şi arate încântarea. „Nu se ruşinează deloc“, observă Alice. „Sunt doar şocaţi să mă găsească aici.“ Sunt chiar liniştiţi, căci Alice e de-a lor.

— Lasă-mă pe mine, tu ai degetele îngheţate, îi spune Tuşa lui Johnny.

Băiatul se întoarce repede, rânjind, şi se lasă dezbrăcat de vestă.

Jane şi Joan pun tocană în castroane. Wat aduce din beci o carafă de bere şi pahare. Deşi n-ar trebui să se arate bucuroşi, totuşi sunt, gândindu-se la câştigul din acea după-amiază. Ochii le sclipesc.

Alice dă din cap. N-are puterea să-i întrerupă şi să-i condamne pentru ceea ce fac. Aşa că rămâne la locul ei şi-i lasă pe micuţi să-şi spună poveştile, cu glas piţigăiat de copii. Mai întâi aude că Wat l-a dus pe Johnny să fure la drumul mare de trei sau patru ori. Are aproape doisprezece ani.

— Era şi timpul, comentează Wat.

Când Wat îi ciufuleşte părul, ochii de un albastru viu ai băiatului se luminează de mândrie.

— Avem aici un mic luptător, anunță Wat.

Apoi Tușa îi spune că le-a învățat pe Joan și pe Jane să urce la ferestre, să se strecoare pe sub uși sau prin crăpături, să șterpelească de prin buzunare, să pună capcane pentru iepuri. Așa cum a învățat-o și pe Alice, cu mulți ani înainte.

— Sunt la fel de pricepute ca tine, draga mea, spune Tușa cu mândrie, uitând de precauție. Oricând le-aș putea trimite în lume să se descurce singure.

— Unde e preotul care trebuia să-i învețe să citească și să le dea lecții de latină?

— S-a dus, răspunde Tușa cu seninătate. Nu-i nimic. Nu ne descurcam cu el. Era ca o femeie bătrână. Ne tot bătea la cap să dăm tot avutul episcopului și să stăm duminica întreagă în genunchi. I-am spus că n-avem timp pentru așa ceva. Suntem prea ocupați. Și dacă-i dădeam lui toți napii, noi ce mai mâncam? Așa că s-a dus.

— Dar, Tușă...

Tușa nu i-a avut niciodată la inimă pe preoți; Alice ține minte. Așa că n-are rost să se mire.

— E un tânăr din sat care mai trece pe aici. E mult mai bine, mărturisește bătrâna. Câteodată îl bagă după gratii, dar iese întotdeauna. Apare din senin în piață. Strânge mulțime în jurul lui și vorbește foarte frumos.

Micuța Joan, care are zece ani, continuă povestea:

— Prieteni, începe ea, imitând un glas bărbătesc, lucrurile nu pot să meargă bine în Anglia și niciodată n-au să meargă dacă situația nu e aceeași pentru toți.

Wat și Tușa pufnesc în râs și se plesnesc cu palmele peste genunchi. De fapt, oricine i-ar vedea ar râde în hohote, în afară o mamă care a sperat oarecum că-și va găsi copiii educați, nu pungași îndopați cu tocană.

Alice tace. Se gândește cu amărăciune la prăpastia nemăsurată dintre ce găsește acolo și ce este la Aldgate; la imposibilitatea de a-i explica lui Chaucer, sau oricui altcuiva din City, cum stau lucrurile acolo. Nici știe cine trebuie să mai fie. Pe de o parte, își dorește să râdă cu ceilalți, să nu-i mai pese de nimic din ce se întâmplă în

lume. A pierdut atâția ani, străduindu-se să se îmbogățească... Dar cât de bogată trebuie să ajungă? Și pentru ce? A urcat până în vârf, dar niciodată nu va avea parte de respectul dorit, oricât de mult ar câștiga. În ciuda ascensiunii amețitoare de care a avut parte, niciodată nu va dobândi poziția cu adevărat înaltă care se moștenește prin sânge. Dintr-odată, o copleșesc teama și nesiguranța pe care caznele ei i le-au adus odată cu banii. Poate că ar fi mai fericită dacă nu s-ar măcina atât, dacă s-ar alătura familiei și ar râde zgomotos împreună cu ceilalți, dacă ar vedea lumea prin ochii lor.

Tăcerea ei trece neobservată. Ceilalți râd cu lacrimi, iar micuța Joan continuă cu zâmbetul pe buze, mândră că se află în centrul atenției, așa cum, fără îndoială, este adesea:

— ...Când n-o să mai existe nici vasal, nici stăpân, nici altă distincție... Când lorzii n-o să ne mai fie superiori cu nimic.

— Nu-l mai poți trimite pe Johnny la drumul mare cu Wat, îi spune în șoaptă Tușei, pe întuneric, sub baldachin, atunci când socotește că Wat și copiii au adormit în celelalte două paturi.

Afară, totul este cufundat în tăcerea de catifea a nopții de la țară.

— Unde ți-a fost mintea? Auzi, să fure de la preoți!

Tușa știe că nu e bine, dar nu vrea să recunoască.

— Nici măcar nu mi-ai spus că Wat stă aici. Trebuie să plece. Trebuie să-l trimiți de aici.

Tușa se foiește lângă ea, în pat.

— Atunci îi spun eu, șuieră Alice. Mâine, la prima oră. Și să știi că vă trimit un alt preot să-i educe pe copii. Unul care să nu vă mai bată la cap.

Wat știe ce se va întâmpla. Alice îl trezește dis-de-dimineață, îl scutură și-l trage din pat, punându-i în brațe primele haine pe care le-a apucat.

— Bine, bine, vin, Allie, mormăie cu un surâs șăgalnic, în timp ce ea îl împinge. Nu mă mai pișca! Vin acum!

Ar vrea să o facă să râdă, poate chiar să se răzgândească. Și totuși, ezită să o privească în ochi, pentru că se rușinează că l-a găsit acolo, profitând de ospitalitatea ei.

Nenorocirea este că Alice aproape pufnește în râs. Bineînțeles că vede hazul din această situație, dar nu trebuie să lase garda jos.

Așa că se ține tare și-l duce pe Wat în curte. Trec de poarta scârțâitoare, se rezeamă de gard și se uită în zare.

— Uite ce e... Gluma e glumă, dar trebuie să pleci.

Wat dă din cap. Niciodată n-a crezut că Alice l-ar lăsa să-i învețe băiatul să fure. Are planul făcut.

— Mda, știam... Mă duc la Johnny.

— Poftim? exclamă Alice, luată pe nepregătite. La Johnny *al nostru*?

Știe prea bine că nu e vorba de fiul ei, ci de băiatul cel mai mic al Tușei: Johnny, cel cu nasul roșu și plin de pistrui, care strănuta întruna, avea o colecție de cărăbuși în desagă și putea să întoarcă roțile căruțelor; Johnny, care a devenit tâmplar ambulant, despre care Wat i-a povestit că l-a întâlnit o dată, că are puțin pământ și o familie în Kent, că a devenit ursuz, dar un om respectabil.

— Da. S-a stabilit la Dartford. E însurat. Are copii. Muncește... Știi, nu ți-am spus? M-ar ține un timp, m-ar ajuta să mă pun pe picioare.

— Adică? Vrei să-l ajuți la câmp? se miră Alice. Ai fi în siguranță dacă ai pleca din țară.

„Aș fi *eu* în siguranță dacă ai pleca," își spune. „N-am reușit să-l conving pe Richard Lyons să te trimită altundeva?"

Însă pe Wat nu-l mai interesează străinătatea.

— Lasă astea. Aici sunt destule de făcut. În Kent e bine. E aproape de mare. E de lucru. Sunt mulți la drumul mare.

„Deci n-are de gând să muncească pământul", își spune Alice. Totuși, nu se cade să-l judece. Nu l-a ajutat cu nimic în viață; de ce să-l critice petru că-și câștigă traiul furând?

— Oricum, am motiv să rămân. Lyons... explică după o pauză, probabil citindu-i nedumerirea. Nu suport să fiu umilit. M-a concediat. M-a făcut de râs în fața oamenilor mei. Vreau să ajung

să fiu propriul meu stăpân... în timp. Într-o zi o să i-o plătesc. Nu o pot face dacă plec.

— N-ai nicio șansă, îi spune Alice surâzând, cu Richard Lyons.

Dar când îl sărută pe obraz, își ascunde admirația. Wat are dreptate. Lyons i-a ignorat sugestia de a-i da bani lui Wat și de a-l trimite în străinătate. Normal că tânărul s-a simțit alungat atunci când negustorul n-a mai avut nevoie de el. Wat e aprig. Întotdeauna a fost așa.

În mai puțin de o oră, Wat este gata de plecare.

— Cu bine, au fost singurele lui cuvinte la plecare.

L-au urmărit toți îndreptându-se spre râu, cu rania pe umăr – și probabil cu cei cinci galbeni printre haine, pentru că nimeni n-a mai pomenit nimic de ei. Fără el, casa pare pustie. Tușa mormăie în bucătărie. Copiii nu spun nimic. Johnny a dispărut pe-afară. Fetele stau la foc, se joacă cu niște bețe și vorbesc în șoaptă. Alice speră că nu fac pariuri. Nimeni nu se uită la Alice.

Stând la masă, Alice se simte exclusă. Începe să-și facă planuri de rezervă, pentru că înțelege că nu-l poate duce pe Johnny la Londra, având în vedere felul în care a crescut. Dar gândul de a renunța la toate soluțiile oferite de Chaucer îi readuce teama în suflet. E nevoie de un compromis. Trebuie să facă astfel încât totul să fie posibil.

Se gândește să-l trimită acolo pe preotul ei; să-l sfătuiască să nu-i țină Tușei predici, lecții despre slujbe sau despre dări. Poate că așa, Tușa îl lasă în pace. Părintele John îi poate educa puțin pe copii. Poate că până se termină ședințele Parlamentului, îndreaptă puțin greșelile, învățându-i cum să se poarte. Și atunci poate îl aduce pe Johnny cu el la Londra. Abia după aceea, ar putea să-i obțină un titlu.

Rămâne peste noapte. Pleacă dis-de-dimineață. Slujitorii ei probabil că încep să se neliniștească la han.

Mai întâi, îi trezește pe copii, încercând să le smulgă un soi de îmbrățișare stângace. Probabil că Chaucer asta își dorește de la ea. Copiii se arată mirați, dar dornici. Somnoroși, se lasă moale în brațele ei. Preț de o clipă, simțindu-le trupurile calde, se

abandonează nostalgiei. Apoi își revine. Ce rost are? Îi bate ușor pe spate și se desprinde din îmbrățișare.

— Vă trimit un alt preot. Aveți grijă să vă țineți de carte. Nu o lăsați pe Tușa să-l alunge, ați auzit?

Cei trei se uită la ea cu niște ochi sălbatici – aceiași ochi sălbatici și atenți pe care Wat, Johnny și ceilalți trebuie să îi fi avut cu ani în urmă –, apoi încuviințează dând din cap. Sigur au altceva în minte. Îi seamănă. Alice descoperă cu încântare aceleași degete la mâini și la picioare, aceeași formă a nasului, aceiași ochi ageri. Dar, în același timp, o îngrozește gândul că-i sunt străini. Nu sunt copiii pe care ea – cea din prezent, cea care știe atâtea și are un anume statut – ar fi trebuit să-i crească. Sunt copiii Tușei. Ideea de a-i schimba, de a face din ei niște colegi de joacă potriviți – pentru copiii lui Chaucer, de exemplu –, curați, educați, manierați, care știu să vorbească în latină și să mânuiască sabia, i se pare imposibilă deocamdată. A eșuat ca mamă. Singura ei speranță este că-și va putea răscumpăra la un moment dat greșelile trecutului.

18

Alice și ducele se reîntâlnesc în anticamera regelui. S-a îmbrăcat special pentru această întâlnire „accidentală“: poartă haine negre, simple, fără podoabe. A ales cu grijă momentul: o dimineață liniștită, destul de devreme, după terminarea Consiliului. Ducele a venit să-și vadă tatăl dintr-un simplu devotament filial, fără niciun gând anume. Pentru el, întâlnirea este o pură întâmplare. Dar când Alice observă că ducele este încordat, își dă seama că a așteptat și el acest moment.

Se apropie vigilenți. În ochii ducelui se citește teama că ea știe ce reproșuri i-a adus regele în orele de luciditate și că bătrânul nu va fi de acord cu armistițiul. În ochii ei se citește teama că el a aflat de furtul din vistierie și nu e deloc încântat.

Așadar, ambii sunt temători, dar încearcă să nu o arate. Se îmbărbătează în tăcere. Pășind spre el, Alice îl găsește mult îmbătrânit; firele argintii din păr se pierd printre șuvițele negre. E foarte întristat. Desigur, nu-l interesează nici francezii, nici Parlamentul. Se zice că soția lui a născut la Ghent, chiar înainte de negocieri, dar copilul a murit.

Pentru un făt abia născut, durerea nu trebuie afișată în public. Condoleanțele nu-și au rostul. Dar Alice îl ia de mână de îndată ce-și face plecăciunea, încercând să-l consoleze prin gesturi. Ducele îi pare sumbru, livid, scheletic. Până și pielea mâinii este transparentă.

— Mă bucur să vă revăd, îi spune cu o căldură care o miră chiar și pe ea. După atâtea luni de strădanie neobosită, Anglia vă este recunoscătoare. Ne-ați lipsit. Știu că regele v-a simțit lipsa.

Și-ar dori să-i poată arăta mai mult respect, pentru că i se rupe sufletul când îl vede așa. E un om bun, încercat de soartă. Dar, deocamdată, e mai bine să nu insiste. Câteva cuvinte sunt de-ajuns. Trebuie să se țină cu firea. O încălzește privirea lui recunoscătoare, deși trecătoare, în loc de răspuns.

I-ar fi plăcut să-i citească pe chip semne de prietenie. În schimb, fața lui are cute adânci lăsate de amărăciune și dezamăgiri. Din fericire, nu sunt provocate de ea, iar asta contează cel mai mult.

— S-a trezit, îi spune Alice, arătând spre odaia regelui.

Apoi încearcă să-i explice, cu o expresie curajoasă, dar tristă pe chip, că tatăl lui nu va rezista la o conversație prea lungă.

— Dacă vreți să intrați...

Ducele se bucură că Alice se apropie de el cu timididate. Îi vede chipul rotunjor, atât de expresiv și de înțelegător. Mâna ei este caldă.

Răsuflă mai ușurat. Vede în ea loialitate; ochii ei sclipesc de dorința de a-i face pe plac. Ea nu l-ar critica pentru faptele de la Bruges, pentru stilul de a negocia sau pentru cheltuielile făcute acolo.

Îi ajung cele pe care le-a auzit începând cu săptămâna trecută, în timpul consiliului, până în acea dimineață, când s-a întâlnit în City cu noul primar, burduhănosul și insolentul băcan Warde. Steaguri cu blazonul lui fuseseră atârnate dinainte pe strada Chepe, în semn de respect. Dar când a trecut călare pe lângă ele, a observat că toate sunt întoarse invers; semnul trădării. La marginea drumului i-a zărit pe niște ticăloși râzând pe înfundate, amuzați de gluma lor. Dezonoarea adusă i-a dat fiori. Când a intrat înfuriat la Warde și i-a cerut să găsească un vinovat și să-l biciuiască, primarul a început și el să râdă pe înfundate.

— Vai de mine, a început cu o blândețe falsă în glas, ba chiar cu răutate. Vreun vagabond.. vreun nemernic. Desigur, au fost niște comentarii negative la adresa armistițiului, dar asta este lipsă de respect. O să mă interesez.

Ducele a rămas fără suflare. Nu se cădea ca Wade, băcanul, să comenteze pe seama armistițiului. Cât despre vagabonzii de pe Chepe... Cine se cred afurisiții ăștia din City? Asta e problema negustorilor. Cei care nu s-au născut cu sânge nobil nu înțeleg cât luptă și riscă un nobil pentru ca ei să șadă liniștiți în birourile lor. Nu știu ce înseamnă onoarea, dar se înfoaie în pene pentru că au contribuit la cheltuielile de război și cred că astfel pot dicta unui prinț al Angliei cum să negocieze cu dușmanul.

„Măcar Alice Perrers își cunoaște locul", își spune ducele și, ridicând perdeaua de pe baldachin, se apropie de patul tatălui său. E adevărat că în trecut s-a bucurat de haine scumpe, podoabe și ospețe. E interesată de politică. Știe că și-a pus în secret bani deoparte. (De când s-a întors, i-a auzit pe cei din City învinuind-o pentru jumătate dintre nenorocile abătute asupra țării, dar a ignorat toate zvonurile; de fapt, este înclinat să aibă numai păreri bune despre oricine este criticat de șobolanii ăștia hulpavi, căci bănuiește că o fac numai ca să-și acopere urmele.) Ceea ce-i place la metresa tatălui său este că, oricât de bine se pricepe să învârtă pe degete atât banii, cât și bărbații, niciodată n-a încercat în timpul discuțiilor să i se arate superioară, nu i-a criticat alegerile, n-a strâmbat din nas și nu i-a subestimat greutatea pe care o poartă pe umeri. Își cunoaște locul. De asemenea, o place pentru că a rămăs lângă rege, în ultimii ani de viață, ca să-l îngrijească. E o mare schimbare față de veselia în care trăia altădată. E o viață tristă. Altele s-ar fi căsătorit sau s-ar fi retras de la curte. Ducele prețuiește loialitatea.

Tatăl lui stă rezemat pe mai multe perne. În aer plutește mirosul acru, de bătrânețe. Ducele se apleacă să-i sărute fruntea și-i caută privirea iubitoare. Se așteaptă să nu fie recunoscut. Dar ochii bătrânului se luminează, și, preț de o secundă, ducele simte o mare bucurie.

— Eduard, spune regele cu o umbră de încântare. Scumpul meu.

Ducele dă încet din cap.

— Ioan, răspunde cu un gol în suflet, așezându-se și luându-i mâna. Sunt Ioan.

Speră ca lumina din ochii palizi ai bătrânului să nu dispară, deși știe că asta se va întâmpla.

De îndată ce Ioan intră la tatăl lui, Alice rămâne nemișcată câteva clipe. Răsuflă ușurată văzând privirea plină de încredere a ducelui. Așadar, nu-i poartă pică. Se poate baza pe el. Rămâne speranța ei pentru viitor.

Își întoarce atenția spre escorta ducelui. Îi poftește pe cavaleri să servească vin și prăjituri. Ridică șervetele de pe platouri care au păstrat bunătățile proaspete, lăsând mirosul apetisant să-i îmbie. De bucurie, sau pur și simplu pentru a-și demonstra că poate, surâde ispititor spre pajul lui Ioan – stângaciul gentleman din Leicester care i-a dat amănunte despre copiii Katherinei Swynford –, se așază cu lucrul de mână și îi arată scaunul de lângă ea.

Bărbatul se apropie și se așază jenat, dar și măgulit că tocmai pe el l-a ales. Se numește John de Stafford. E înalt, brunet și timid, în ciuda siluetei lui impunătoare. Alice știe că are o slăbiciune pentru ea, sau e pe cale să o aibă.

— *Monsieur* de Stafford, spune șăgalnic.

Lasă lucrul de mână și îl servește cu vin și prăjituri. Apoi începe o conversație domestică despre șofranul și fructele din prăjituri, de parcă ea le-ar fi făcut. El mestecă și mormăie apreciativ; Alice îi arată cupa cu vin.

— Ce mai e prin Leicester? Ce mai face doamna Swynford?

Îi face sugestiv cu ochiul, aducându-i aminte de confesiunea pe care el i-a făcut-o în preajma Crăciunului.

Bărbatul dă aprig din cap. Pesemne că nu o are la inimă pe doamna Swynford. Acel scurt schimb de replici i-a apropiat, făcându-i uneltitori, gata oricând să șușotească împreună, poate chiar să flirteze puțin, pentru că viața nu trebuie trăită în teamă și într-o continuă agitație.

Spre surprinderea ei, după câteva clipe în care n-a făcut altceva decât să roșească, să dea din cap și să aprobe tot ce spune Alice, pajul se apleacă la urechea ei, îngrijorat, uitând de jenă:

— Aș putea să vă povestesc ce-am auzit azi-dimineață în City, când eram cu stăpânul?

— Desigur, îl încurajează, uitându-se în ochii lui.

Povestea se înfiripă destul de greu – în mod evident, nu se simte în largul lui să repete ce a auzit de la alții, dar vrea să-i spună și ei. Auzindu-i cuvintele, Alice se simte atât de copleșită încât se bucură că stă jos.

John de Stafford îi povestește că în timpul întâlnirii de dimineață dintre primarul Warde și duce, edilul l-a anunțat pe cel din urmă că pune la cale un complot împotriva lui Alice Perrers. A reușit, în cele din urmă, să-i determine pe negustorii din City să dea uitării conflictele dintre ei, iscate din cauza banilor, și să-și unească forțele pentru o investigație financiară. Aparent, totul e doar o veche conspirație a mai-marilor din Londra împotriva străinilor: plănuiesc să meargă la Guildhall cu un dosar penal împotriva italienilor care au beneficiat de plata parțială a datoriei. Un caz de uzurpare, după cum a spus primarul (de parcă nu toți sunt uzurpatori). Warde era în culmea fericirii, așa că nu putea fi vorba despre o simplă lovitură dată italienilor. Frecându-și mâinile, a spus:

— Vă spun de pe-acum, sire, că n-are să fie bine pentru niciunul dintre cei implicați în povestea datoriilor.

— La cine vă referiți? a întrebat ducele.

— Toate cărările duc spre Richard Lyons, l-a anunțat Warde cu mândrie, de parcă ducelui îi păsa că scormonitorii de bani din Londra încearcă să pună mâna pe un nelegiuit din Flandra. S-ar putea să ajungă cazul la tribunal și să fie pedepsit oficial, continuă cu o privire sugestivă. Și el, dar și alții.

Desigur, ducele știe că schimbul de obligațiuni a fost ideea lui Alice Perrers; i-a fost recunoscător în ultimul an pentru această idee strălucită. Și cei din familia lui știu.

— Doar nu vreți să spuneți că... doamna Perrers...?

Primarul nu i-a răspuns direct, ci a început să se agite iar de bucurie. John de Stafford nu poate băga mâna în foc, dar crede că l-a zărit pe primar făcându-i ducelui cu ochiul, ceea ce depășea orice limită de bun-simț.

— Vor să vă distrugă, îi spune lui Alice cu glas tremurat. Sunt foarte porniți. Ar trebui să vă păziți spatele.

Alice dă din cap. Șocul anunțului și fiorii aduși de spaimă dispar treptat. La urma urmei, e conștientă de multă vreme că se pune ceva la cale: un soi de atac, de ambuscadă. Confirmarea nu face altceva decât să-i aducă... mai multă ușurare.

— Dar de ce? se întreabă retoric, însă cu voce tare, prefăcându-se deznădăjduită.

Are nevoie de consolare și de încurajare din partea străinului vânjos de lângă ea.

John de Stafford, care se pricepe mai bine la socoteli decât la sufletul omului, crede, în naivitatea lui, că Alice într-adevăr nu cunoaște motivul.

— Pentru că aveți multă putere, răspunde sincer. Pentru că v-ați construit puterea și averea. Nu le place să fie învinși pe terenul lor. Mai ales de o femeie.

Apoi, rușinat cumva de cuvintele lui, se grăbește să completeze:

— De o femeie frumoasă.

Alice îl aprobă dând din cap. A primit încurajarea cerută.

„Ciudat", își spune, uitându-se cu ochi de cățel alungat la bărbatul timid de lângă ea. Adesea se consideră o furnică, un șoarece sau o umbră care fură firimiturile ce cad de la masa altora. Abia deunăzi, la Gaines, urmărindu-și copiii râzând cu poftă pe seama unor lucruri pe care ea nu le mai consideră amuzante, și-a dat seama pentru prima oară cât de mult s-a distanțat de inocența de altădată. Acum face parte dintr-o junglă mai mare, iar ea este o fiară. Îi e greu să înțeleagă distanța infimă ce o desparte – și-ar trebui să o despartă în continuare – de putere, căci, iată, îl consolează discret pe fiul regelui, probabil chiar viitorul rege, care îi mănâncă din palmă. Îi e greu să înțeleagă cât de vizibilă este, mai ales că

niciodată n-a aspirat la titluri sau la grandoare. Și totuși, oamenii o văd. Probabil că sunt atenți la ea de ani de zile, mai mult decât a crezut. Cât de enervantă trebuie să o considere cei care își doresc ca lumea să rămână la fel, iar oamenii să nu uite care le este locul! Sau cei cărora le-ar fi plăcut să realizeze ce a realizat ea în viață, doar că nu au știut cum.

La urma urmei, nimeni – nicio femeie, mai ales – n-a ajuns atât de sus, pornind de atât de jos; chiar dacă nimeni nu știe cu adevărat de unde a pornit ea. Are mai multă energie decât oricare dintre ei. E o învingătoare: regina ambițioșilor, răsărită din rândurile celor umili.

Așadar, probabil că înțelege animozitatea și invidia negustorilor lui Walworth, cărora nu le sunt străine căile de îmbogățire ale prințesei și ale multor curteni; înțelege de ce voiau să o detroneze.

Dintr-odată îmbărbătată, simțindu-se invincibilă într-un fel, își arată gropițele ispititoare și-i surâde lui John Stafford, care pare îngrijorat.

— Sunteți foarte amabil, dar nu vă faceți griji. Nu vor avea câștig de cauză, îl anunță hotărâtă, apoi își reia lucrul de mână. Povestiți-mi despre minunatele planuri de construcție ale ducelui pentru Kenilworth...

Nu se va lăsa detronată și împiedicată să profite de roadele succesului. Nu va permite ca odraslele ei să nu aibă parte de aceste roade. Pentru ei a făcut totul, nu?

Ducele nu zăbovește mult la tatăl lui. Ce rost are? La scurt timp, iese în anticameră, dând la o parte draperiile.

Alice Perrers și-a făcut de lucru în absența lui. I-a servit pe oamenii lui cu băutură; sunt toți acolo, ghiftuiți, lingând crema de pe degete. Pe o masă zărește un castron aburind și o carafă de vin: mâncarea regelui. Alice stă cuminte la masă, ocupată cu lucrul de mână. E răbdătoare, așa cum orice bun slujitor al regelui trebuie să fie. La vederea acestor dovezi de modestie și de virtute, ducele se mai înveselește.

De asemenea, își amintește că voia să-i arate și el loialitatea. Mai devreme, a intenționat să-i spună lui Alice, dar a uitat, fiind

prea ocupat cu starea în care se află regele. Își aduce aminte de cuvintele primarului băcan – un complot împotriva ei și a complicilor ei. Trebuie să afle. Paza bună trece primejdia rea.

Alice își ridică discret privirea, iar chipul i se luminează de bucurie că-l vede. Ducele se simte pregătit.

— Sire, se grăbește Alice, ridicându-se și făcând o plecăciune.

Ducele tușește puțin, pregătindu-se să înceapă, dar ea i-o ia înainte. Surâde în timp ce vorbește, iar zâmbetele ei i se par ducelui lingușitoare și stăruitoare. Vrea o favoare. Îi cunoaște privirea. Devine iar sobru, o ascultă, caută să-i înțeleagă rugămintea și probabil să i-o îndeplinească. Îi e mult îndatorat.

După discuția cu John de Stafford, instinctul de autoconservare începe să se manifeste în mintea lui Alice. Când îl zărește pe duce, se ridică și îl ia de lângă oamenii lui. Așteaptă ca aceștia să iasă din odaie, pe coridor, apoi îi șoptește rugător la ureche să-l convingă pe Eduard să-l facă pe Johnny cavaler la următoarea ceremonie care se organizează pentru băieții de la curte. Până atunci, Johnny se va schimba... măcar puțin. Iar ducele este, și întotdeauna a fost, mult mai priceput să ducă la îndeplinire promisiunile făcute, dar uitate imediat, de rege.

Se așteaptă să-l vadă încruntându-se. Se așteaptă să-i audă întrebarea:

— Dar al cui este băiatul?

Însă a plănuit totul în ultimele câteva minute halucinante. Ducele, cu siguranță, nu-i cunoaște trecutul dinainte de Eduard. Nu-i va cere detalii. Tocmai de aceea apelează cu încredere la el.

— Ah, e o poveste mai lungă, răspunde cu o urmă de șarm. E vorba de primul meu soț. Acum mulți ani...

Pe neașteptate, chipul lui se întunecă amenințător.

Ducele își simte tâmplele zvâcnind.

Titlul de cavaler presupune glorie; nu e suficient să stai în șa sau să mânuiești sabia cu eleganță, ci și să ai curajul de a te jert-

fi pentru ce ai mai scump pe lume. E o răsplată nobilă pentru oameni la fel de nobili; o emblemă a onoarei.

N-ar putea niciodată să înnobileze un negustor, nici măcar pe Chaucer, pe care-l admiră, dar care este un papă-lapte pe câmpul de luptă. Nu e vina lui; pur și simplu are sânge de negustor.

Titlul de cavaler nu se cuvine unor asemenea oameni; nici celor de teapa doamnei Perrers. O credea modestă, dar acum depășește orice limite. E la fel de lacomă ca ceilalți. Chiar crede că *orice* se poate cumpăra sau fura?

Alice ezită. Își pleacă ochii, nemaiputând înfrunta privirea lui amenințătoare. Nu înțelege.

— Doamnă Perrers, spune ducele cu glas oțelit. Titlul de cavaler e un însemn nobil.

Se străduiește să nu se arate intimidată sau doborâtă. Rămâne cu ochii în pământ. L-a insultat. O teamă mută ia locul bucuriei de scurtă durată de mai devreme.

Visurile ei de putere se spulberă. Puterea nu va fi niciodată a ei. Este a *lui* – cel în care și-a pus toate speranțele. Ea e doar o umbră în urma lui, o persoană fără statut, care nu are dreptul să se bucure de putere. Cu o singură privire severă, a făcut-o să se simtă neînsemnată.

Își strânge pumnii până ce încheieturile îi albesc; simte că îi arde palma, căci are unghiile ovale înfipte adânc în carne.

Desigur, ducele e pretențios. Chiar ea cunoaște cel puțin șase negustori retrași la conacele de la țară, care au fost înnobilați, ai căror fii vor primi de asemenea titluri. Ce rău e în asta? Pentru ea de ce nu se poate? Sau pentru fiul ei? Nu caută niciun rău. Nu se gândea să... Chiar nu-și dă seama?

Însă ducele o privește acuzator în continuare, de parcă îndrăzneala ei l-a amuțit.

Alice înghite în sec și dă din cap. E mai bine să-i dea dreptate. E mai bine să bată în retragere cât mai degrabă.

— Înțeleg, murmură împăciutor.

„Ce să-i mai spun ca să uite de rugămintea mea?“ se întreabă.

Ducele nu așteaptă continuarea, ci se îndreaptă spre ușă.

Alice își amintește de un joc din copilărie: se face o movilă de făină pe care copiii pun o monedă, apoi îndepărtează făina, puțin câte puțin, având grijă ca moneda să nu cadă. Pierde cel ale cărui mâini încep să tremure și, luând făină dintr-o parte greșită, face moneda să cadă. Alice simte că joacă același joc. Nu a tăiat unde trebuie movila de făină, iar moneda din vârf începe să se clatine. A jucat greșit mult prea des în ultima vreme.

— Vi s-a potrivit statutul de Doamnă a Soarelui, adaugă ducele peste umăr. Ar fi bine să vă limitați la atât.

Alice închide ochii. Aude ușa închizându-se; încearcă să vizualizeze moneda, care este încă în vârf. Încă nu cade.

19

Toți îl așteaptă. Când Chaucer intră în biroul vamal, îi găsește rezemați de masă, angajați în conversații amiabile: Brembre, voinic, răsfățat de soare; Philpot, chel, cu fața lucioasă ca întotdeauna; Walworth, mai relaxat după ce a predat scaunul de edil, mai înalt, mai palid și mai angelic ca niciodată. Chaucer se uită pe rând la cei trei amici ai tatălui său, mentorii lui, și se miră de dezgustul care-i învăluie sufletul.

Ochii celor trei se luminează la vederea lui; toți își arată dantura sclipitoare. Chaucer nu se simte în largul lui. Toată dimineața și-a petrecut-o scriind, amintindu-și că trebuie să se ducă la birou abia când a văzut soarele sus, în înaltul cerului. Știe ce-ar fi spus tatăl lui despre trândăveală, mai ales când are o sarcină atât de importantă. Acum regretă că n-a zăbovit mai mult și că nu s-a bărbierit.

Walworth tușește puțin. Înaintea lui, pe masă, are un sul desfăcut.

— Stimabile Chaucer, spune binevoitor.

Părul auriu îi lucește deasupra ochilor palizi.

— Ne-am uitat peste socotelile dumitale. Voiam să discutăm despre *asta*.

Arată cu degetul lung și subțire pe hârtie. Chaucer întinde puțin gâtul și înțelege imediat ce-i arată: numele lui John Kent, unul dintre cei mulți care au încercat să exporte lână fără să plătească taxa

vamală. I-a confiscat întreaga marfă în valoare de aproape 72 de lire. O are în depozit.

Nu înțelege unde a greșit, iar degetul care-i arată numele lui Kent îl face să se simtă vinovat. E sigur că ceilalți așa îl consideră.

Răspunde îngrijorat:

— Domnule Walworth...

Au stabilit între timp să se adreseze unul celuilalt în termeni oficiali.

— ...Am mai discutat despre asta, nu mai ții mine? Ai fost de acord să confiscăm marfa.

Walworth și ceilalți se uită la el precaut și chicotesc în cor.

— Ai înțeles greșit, dragul meu. Ai făcut ce trebuia.

Urmează o pauză. Tot Walworth întrerupe liniștea:

— De fapt, tocmai le spuneam celorlalți cât de bine este de când ai fost dumneata angajat, spune și surâde.

— Și cât de mult depindem de dumneata, intervine Philpot. Ești de încredere, harnic, atent la greșeli ca asta.

Toți aprobă dând din cap și clipesc. Însă tot Walworth continuă jovial:

— Considerăm că a venit vremea să te răsplătim pentru strădania și seriozitatea dumitale.

Ceilalți aprobă din nou. Chaucer abia își mai găsește suflul.

— Am decis ca valoarea mărfii confiscate să-ți revină, îl anunță Walworth.

Lui Chaucer nu-i vine să-și creadă urechilor. Asta înseamnă aproape șaptezeci și două de lire! Înseamnă de șapte ori salariul lui anual, mai mult decât ar fi nevoie să plătească pentru ședera Elizabethei la St. Helen, fără să-și mai folosească economiile. Simte că inima îi crește în el, că e gata să explodeze.

— Mulțumesc, murmură. Mulțumesc.

Dar presimte că asta nu e tot. Vrea să creadă că răsplata nu e de fapt o mituire. Consideră că nu poate fi cumpărat. Odată i-a spus lui Alice că n-a luat mită niciodată. Vrea să creadă că negustorii într-adevăr își arată mulțumirea față de munca lui. Deși nu e sigur că sunt mulțumiți de munca lui. De aceea se așteaptă să

fie ceva la mijloc. Iar dacă încearcă să-l cumpere, trebuie să-i explice și motivele.

— Ești loial, Chaucer, continuă Walworth cu multă căldură, după răgazul pe care i l-a lăsat vameșului ca să-i înțeleagă spusele. Întotdeauna ai fost. Când ai venit aici de la curte, n-am știut ce fel de om o să fii, având în vedere ce renume aveai...

„Protejatul lui Alice Perrers și al ducelui", își spune Chaucer. Dintr-odată deșteptat, își ciulește urechile.

— Suntem mândri de dumneata. Tatăl tău ar fi mândru de dumneata.

Când aude că tatăl lui este adus în discuție, Chaucer simte că îl năpădesc lacrimile. Apoi înțelege că ei mizau pe asta. Devine și mai precaut. Surâde nostalgic, arătându-le că le apeciază complimentul, dar rămâne în gardă.

— Înțelegi mai bine decât oricine că uneori e bine să ții ochii plecați și gura închisă și să-ți vezi de treabă.

Walworth se apleacă spre Chaucer, ațintind asupra lui o privire hipnotizantă, de parcă vrea să-și determine interlocutorul să dea din cap la fel ca el.

— Într-adevăr, spune Chaucer cu mult tact. Indiferent ce se întâmplă în afara acestor ziduri.

— În următoarele luni o să fie agitație mare, aude vocea lui Philpot. Convocarea Parlamentului și toate celelalte... Privirea s-ar putea să nu mai fie atât de vigilentă, treaba ar putea fi lăsată neterminată... Cine știe ce sau cine se strecoară când nimeni nu se uită!

„Atât? Mă mituiesc ca să fiu cu ochii în patru în timpul ședințelor din Parlament? De ce? Oricum n-am nicio legătură cu ce se întâmplă acolo", se miră Chaucer. A auzit zvonurile. În oraș au apărut din senin vorbe conform cărora mai-marii din City vor să deschidă un proces împotriva italienilor pentru scandalul datoriilor; iar dacă reușesc, îi duc pe Lyons, pe Alice și pe toți acoliții la tribunal pentru a-și recunoaște complicitatea. Înțelege că i se cere să stea departe de Alice în timpul procesului. Știu că Alice îl protejează și nu vor ca Chaucer să-i găsească vreo apărare iscu-

sită. Înțelege că-l mituiesc ca să nu se amestece în procesul de la Giuldhall. Dar ce legătură are cu Parlamentul?

— Vreți să țin ochii în pământ și să-mi văd de treabă, spune pe un ton cât se poate de umil. În timpul convocării Parlamentului...

Vrea să se asigure că e vorba de perioada în care se desfășoară ședințele din Parlament.

— Așa este, îi spune Walworth, râzând jovial și fermecător și-l bate pe spate. Dar trebuie să faci ce spun eu, nu ce fac eu, pentru că eu o să fiu în Parlament. Sunt unul dintre cei doi reprezentanți ai Londrei. N-o să-mi îndeplinesc sarcinile obișnuite. Trebuie să las totul deoparte. Va trebui să fii cu ochii pe *mine*!

Râde iar. Râd și ceilalți și-l bat pe Chaucer pe spate. Apoi pleacă împreună.

Rămas singur cu scribii, Chaucer oftează. Știe că o vânează pe Alice, dar încă nu înțelege cum vor să prezinte cazul în Parlament.

Nedreptatea evidentă îl întristează. E conștient (poate mai mult decât oricine) că Alice e lacomă și coruptă, urmărind să obțină mereu un câștig. Dar consideră că Alice e doar un simptom al tuturor problemelor din Anglia, și nu cauza, așa cum vor ei să spună. Lăcomia e un simptom. Cine nu profită puțin sau mai mult dacă nimeni nu se împotrivește, dacă e atât de ușor încât ar fi o nebunie să nu o faci? Nu cunoaște pe nimeni care să nu fi fost corupt în ultimii ani... Până și el...

De l-ar asculta, de-ar pleca din Londra. Ar trebui să se ascundă la țară. Dar refuză cu încăpățânare. Și probabil că e prea târziu. Chaucer presimte răul ce se va abate asupra ei; îl citește în privirea hămesită a lui Walworth. Nu vrea ca Alice să fie mielul sacrificat, țapul ispășitor pentru lăcomia și avariția tuturora. Cu teamă, își dă seama că a început să... țină la ea. Pe de altă parte, e îngrijorat. Dacă o doboară și-l trage în jos și pe el? El n-a făcut nimic reprobabil; n-a luat mită (fără să țină seama de răsplata oferită de Walworth), n-a ascuns fapte. Dar dacă-l dau afară din postul obținut de Alice și n-o să mai fie primit înapoi la curte din cauza asocierii cu ea?

De-ar fi un cavaler adevărat, lucrul cel mai onorabil în situația dată este să le mulțumească negustorilor, să refuze banii și să-și

apere doamna cu orice arme împotriva acuzelor care i se aduc. Însă, și dacă ar fi îndeajuns de curajos să o apere, ce-ar putea face pentru a ține la distanță dușmanii care o înconjoară din toate părțile?

N-are ce să facă. E fiu de negustor, într-o lume lacomă, de negustori. Are nevoie de bani pentru Lizzie. Cine mai alege calea nobilă într-o astfel de lume?

— Niciodată n-am fost un om curajos, spune cu voce tare, ca și cum ar vrea să-și audă gândul. De ce să atrag atenția asupra mea? În plus, știu că ea s-ar distra pe seama naivității mele dacă aș face-o.

În aceeași seară, Chaucer se duce în circumscripția Vintry și bate la ușa lui Richard Stury, vechiul lui prieten din război. Au trecut luni de zile de când nu l-a mai văzut – foarte mult timp.

Din fericire, Richard e acasă și se bucură să-l vadă pe Chaucer. Îl ia de umeri, cavalerește, și-l conduce înăuntru, la cină.

La prima carafă de vin de Renania („În ziua de azi nu reușești să iei vin de Gasconia decât la prețuri exorbitante“, se scuză gazda), Stury încearcă să-l atragă în teoriile religioase pe care a început să le îmbrățișeze: sprijină cu înfocare mișcarea lolarzilor.

— Ar trebui să vii într-o zi să asculți predica lui Wyclif, spune cu ardoare, iar pupilele îi sunt dilatate. Vorbește despre eliberarea de sub tirania Romei cu atâta elocvență încât eu nici nu mă pricep să-i redau cuvintele. Dar ai înțelege dacă l-ai auzi.

Abandonează destul de repede când Chaucer oftează și cască discret. „Sunt gesturi împrumutate de la Alice“, își dă seama vameșul pe măsură ce le face.

La a doua carafă de vin, discută despre poezie. Sir Richard aduce o copie frumoasă și foarte scumpă a *Romanului trandafirului*, pe care a cumpărat-o recent. După ce se minunează împreună și citesc câteva rânduri, Stury se interesează cu multă iscusință de ultimele versuri scrise de Chaucer.

Atmosfera prietenoasă, rafinamentul conversației și vinul îl umplu pe Chaucer de o foarte plăcută melancolie.

Afară plouă mărunt. Nu mai ninge de o lună, dar plouă fără oprire. Se aude numai ploaia bătând monoton în geamuri.

— Mai știi ce devreme venea primăvara când eram tineri? întreabă Chaucer.

— Iar verile erau nesfârșite, spune Stury râzând, la fel de melancolic ca prietenul lui. Desigur că mai știu. Dar ce vrei, iubite prieten? Trăim vremuri grele.

Rămân amândoi cu vinul în mână, dând din cap ușor, bucuroși că împărtășesc un moment de nostalgie.

După ceva mai mult de o oră, la a treia carafă, ajung la amintiri din zilele în care au fost ținuți prizonieri în același turn de castel, cu mulți ani înainte; au împărțit atunci o singură cupă de vin și o bucată de pâine, cumplit de întristați din cauza neputinței de a afla cât vor sta acolo. Apoi povestesc despre diverși prieteni din armata regelui, despre vremurile frumoase pe care le-au trăit în misiunile date de suveran. Abia apoi Chaucer găsește curajul de a aborda un anume subiect.

— Să știi că nu mă încântă ce fac la Oficiul Vamal, începe subtil, dar câteodată, recunosc, mi-e dor de zilele în care eram diplomat în seviciul regelui. Italia... adaugă și oftează nostalgic.

Se gândește la străzile largi și curate, la domurile și portalurile impresionante din Genova, la zidul dublu care înconjoară Florența, la frumusețea baptisteriului Sf. Ioan, mare, sumbru și misterios între acele ziduri, la marmura albă și verde și la mozaicurile strălucitoare de pe cupolă.

A avut adesea astfel de gânduri – gânduri de plecare. Îl apasă o presimțire nefastă ori de câte ori merge pe străzile întortocheate, printre casele de lemn din Londra. Ar vrea să scape de el, dar nu reușește. I-ar plăcea să urmeze și el sfatul pe care i l-a dat lui Alice , iar ea l-a refuzat: să plece. Desigur, nu e momentul să se reîntoarcă în slujba regelui, având în vedere că Eduard e slăbit și probabil își trăiește ultimele zile, dar s-ar simți mai în siguranță decât în City, unde așteaptă să vadă ce aduc norii grei. I-ar prinde bine să se distanțeze puțin de toate grijile.

— M-am întrebat adesea cât o să reziști îngropat sub sacii de lână, îi spune Stury râzând. Nu zic că nu te compătimesc. Chiar

trebuie să te duci acolo zi de zi? întreabă umplându-i cupa. Vrei să dau pe careva afară? Să văd dacă se pot lipsi de tine la vamă și să intri iar în slujba regelui?

Chaucer își ridică grijuliu cupa. Studiază vinul, agită cupa în mână și adulmecă buchetul, așa cum l-a învățat tatăl lui.

— Un vin foarte bun, zice foarte diplomat. Dragul meu, adaugă rar, știind că nepăsarea afișată nu-l va păcăli pe Stury. Nu ne grăbim. Dar dacă apare ceva, aș vrea să știu.

20

27 aprilie 1376. Ultima zi înainte de întrunirea membrilor Parlamentului la Westminster. Străzile din City, ude după ploile reci, deşi primăvara ar fi trebuit să-şi intre de mult în drepturi, sunt înţesate de lume. Toate hanurile sunt ocupate.

Regele nu se vede nicăieri. A obosit după ceremoniile dedicate celor din Ordinul Jartierei. S-a întors la Havering, în est, pentru odihnă. Ducele a anunţat în public că va participa la şedinţe în locul tatălui său.

Alice nu este nici în mijlocul agitaţiei din Londra, nici la Havering, cu Eduard. S-a retras acolo unde nimeni nu o poate găsi: la Hammersmith, la vest de Londra, mult mai în amonte chiar decât Westminster, pe câmpiile blânde din Middlesex. Are nevoie de liniște pentru a se ocupa de ceea ce și-a propus să facă înainte de începerea şedinţelor: să-şi pună în ordine socotelile.

Şase bărbaţi stau în jurul mesei, cu privirea aţintită asupra lui Alice. Toţi sunt bine făcuţi şi au haine simple şi negre, chipuri inexpresive şi incerte: unul are nasul coroiat, altul urechi mari, dar nimic nu-i face să iasă în evidenţă.

De-a lungul anilor, Alice şi-a ales cu grijă oamenii din rândul clericilor răspopiţi sau al tinerilor ambiţioşi, dar anonimi. John Bernes, William Mulsho, John Freford, Robert Broun, John

Vyncent și Hugh Cotyngham sunt mercenari pricepuți să socotească și să-și arate puterea fizică. Îi plătește pe măsură pentru că merită.

Îi sunt credincioși probabil de nevoie, dar i-au rămas loiali fără doar și poate. N-au familie sau cămin unde să se întoarcă. Își trăiesc viața în mișcare. Nu se stabilesc nicăieri pentru că locul lor este acolo unde sunt și ceilalți, acolo unde este și ea, unde răsar idei bune după zile întregi de discuții. Sensul vieții pentru ei este să îndeplinească ordinele lui Alice – asta le aduce o urmă de surâs pe buze.

Chiar dacă tac, mulțumindu-se să se uite la ea și să-i studieze chipul aplecat asupra registrelor, așteptând-o să vorbească, Alice le simte nedumerirea.

E o schimbare semnificativă față de ultima lor întrevedere, la scurt timp după Anul Nou, în casa ei din Londra, când le-a prezentat atâtea planuri. Se uită cu atenție mai ales la Mulsho și Freford, palizi ca niște călugări; ambii au mâinile zdrelite pentru că s-au străduit toată iarna să ducă la îndeplinere ultimele planuri de a achiziționa pământuri în Northamptonshire. Se așteaptă, fără îndoială, să audă laude din partea ei pentru că reușiseră să cumpere toate proprietățile dorite de ea: Hitchin, Plumpton End, Castelul Moor End și Lillington Dansey. Probabil că deja au socotit răsplata pe care trebuie să o primească pentru munca depusă.

Ceilalți s-au străduit, de asemenea, să aducă îmbunătățiri proprietăților mai recente din Dorset sau Devon. Au rezolvat toate problemele cauzate de vânzătorii indecișI sau litigiile cu anumiți lorzi. Au reușit să cumpere materiale de construcție la preț redus. Au tocmit țărani și au cumpărat semințe pentru pământ. Toate astea le-au făcut prin mijloace corecte sau mai puțin corecte.

— Nu mă interesează argumentele, mă interesează rezultatul, le spune întotdeauna Alice, pe un ton oficial și impunător.

Apoi au primit ultimele ei scrisori. Opriți. Lichidați. Vindeți. Fără nicio altă explicație. Probabil că această schimbare bruscă îi înspăimântă. Dar sunt mult prea călițI ca să mormăie între ei, să-și trădeze curiozitatea sau neliniștea; mai ales în fața ei. Niciunul nu

pare mirat. Niciunul nu se clintește. Stau pur și simplu la masă, cu mâinile în poală, așteptând explicațiile.

Alice nu reușește încă să se adune ca să le explice. Dar sunt îndeajuns de inteligenți ca să-și dea seama că probabil o paște pericolul. Cu siguranță știu despre întrunirea membrilor Parlamentului, iar dacă pun lucrurile cap la cap...

În orice caz, Alice nu vrea încă să admită că marea aventură pe care au trăit-o împreună se încheie, deși arde de nerăbdare să termine odată cu socotelile. Și totuși, toate speranțele ei... toate speranțele lor... prețul pe care l-au obținut pentru pământurile din Somerset, cu un an în urmă... Își mușcă buzele.

— Vă mulțumesc că ați dus repede la bun sfârșit ultimele mele indicații, începe. În primul rând, vreau să știți că o să vă primiți răsplata pentru ce ați făcut la începutul anului.

Le vede chipurile relaxate; atmosfera se detensionează. Broun răsuflă ușurat, apoi tușește, ca și cum ar vrea să-și ascundă mica scăpare.

— Atunci, să începem, le spune Alice ceva mai sever. Cu Northamptonshire.

Deschide registrul mare din fața ei și ia penița în mână.

— Mulsho, Freford...

Cei doi se ridică și se apropie. Pun pe masă pungile de bani pe care le țin la centură, cusute în căptușeala hainelor sau în cizme – în locuri separate, pentru mai multă siguranță –, precum și listele cu socotelile lor.

— Douăzeci de lire pentru lemnul de stejar, ca să mărim sala de primire de la Lillington Dancey, anunță Mulsho. I-am returnat.

Alice numără banii și șterge însemnarea din listă.

— Cinci mărci pentru plata majordomului de la Lillington Dancey, ca să modifice documentele, așa cum am stabilit, continuă el.

Alice taie și această însemnare din registru.

— Cincisprezece mărci administratorului de la Lillington Dancey, să accepte modificarea documentelor, așa cum am stabilit.

Alice taie și asta de pe listă.

Ideea ei este să renunțe la toate proprietățile care sunt departe de Londra, aflate la mai mult de o zi sau două de mers călare. Vrea să pună la punct niște proprietăți pe care să le poată administra, dar să nu fie mai mult de zece. Celelalte patruzeci și șase, în nordul și în vestul țării, trebuie vândute. Fiecare dintre oamenii ei primesc câte o casă, în apropiere de cele pe care le păstrează ea. Vrea să-i răsplătească, să le cumpere loialitatea pentru viitor. O vor ajuta în continuare, însă la o scară mai redusă.

E miezul zilei. Alice a umplut mai multe pagini din registru cu date ale ultimului proiect, Northampton, ținând evidența fiecărui bănuț; i s-a raportat totul despre vânzarea sau transferul altor proprietăți din Northamptonshire, realizate sau în curs de desfășurare.

Fac o pauză să mănânce pâine și brânză.

Pe la trei sau patru, după ce încheie socotelile pentru vânzările din vestul țării, aude un ropot de copite în curte; vine dinspre o potecă lăturalnică, de dincolo de râu. De jos se aude cineva strigând:

— Unde e călugărul? Cel care se pricepe la doctorii.

E un glas cultivat de bărbat, poruncitor ca glasul unui cavaler, dar și rugător.

Alice se duce la fereastră. Printre șiroaiele de apă ce se scurg pe geam, zărește doi oameni în armuri, cu pinteni; sunt călare pe murgii uzi leoarcă, pe care i-au dus să se adape.

Rar se întâmplă ca niște cavaleri să apară în acele părți, iar atunci vin de-a lungul râului.

Când Alice zărește sticluțele făcute special pentru colectarea și analiza urinei de către doctori, își amintește că și părintele John al ei se pricepe să găsească orice boală numai uitându-se la urină. Abia atunci înțelege și se liniștește. Se întoarce la locul ei, revenind asupra discuției amănunțite pe care o avea cu Broun, despre casele cu dependințe din Lower Chicksgrove. Însă cu o ureche ascultă conversația de jos, care a devenit mai aprinsă.

Cei doi strigă în continuare. Cel care se îngrijește de curte încearcă să-i calmeze.

— Mai puțină gălăgie, vă rog, îi roagă fără rezultat.

Fără îndoială, ceilalți îl ignoră pentru că le permite rangul.

Într-un final, se aude glasul subțire și nemulțumit al părintelui, de la geamul camerei de la etaj.

— Eu sunt doctorul. Ce doriți?

Bietul părinte... E bătrân și are probleme de sănătate: un început de gută și de reumatism. Frigul și umezeala îl necăjesc teribil. Altfel, e un om bun și un medic priceput. Alice l-a anunțat de mai bine de o săptămână că-l trimite la Gaines să-i învețe carte pe copiii de acolo, fără să-i spună că e vorba de copiii ei. (Nu și-a găsit curajul, nici cuvintele. Nu încă.) Încă n-a renunțat la gândul de a obține un titlu nobiliar pentru Johnny, chiar și după ce a văzut ostilitatea ducelui. Atâta timp cât băiatul poate fi educat să devină un nobil... Deocamdată e mult prea ocupată cu oamenii ei, dar după ce termină afacerile cu pământ, va căuta un alt plan de-a obține titlul. Poate că Eduard, într-un moment de luciditate, va lua decizia de unul singur; poate că va încerca și ea să strecoare numele lui Johnny pe o listă; sau poate să încerce (deși nu prea are tragere de inimă) să rișteși să i se confeseze lui Latimer. Însă, fiindcă e o chestiune mai delicată ce necesită multă atenție, iar părintele John este foarte slăbit, n-a grăbit lucurile. Speră să se schimbe vremea ca să-l trimită la ei. Altminteri, va suferi din cauza frigului.

— Un remediu, părinte, spune cu o voce puternică, de bariton, unul dintre ei. Niște ierburi. Ne dor toate și am auzit că vă pricepeți să vindecați bolnavii.

„Pentru un om bolnav, îl țin încă destul de bine plămânii", își spune Alice, amuzându-se.

— Nu coborâți puțin să vă uitați la noi?

Tăcere.

Probabil că părintele a început deja să coboare greoi scările. Străinii însă nu înțeleg unde a dispărut bătrânul, așa că încep iar să-l strige, încercând să-l ademenească.

— Vă plătim bine. Va merita efortul! strigă unul.

— Ah, ce mă doare! se vaită celălalt.

Broun începe lista lui de activități întreprinse pentru hanul londonez de pe malul Tamisei și pentru câteva case învecinate cu poarta principală, toate în parohia All Hallows the Less, care sunt

construite de Alice. „Și de astea trebuie să scap“, își spune cu o urmă de regret. Trebuie să-i spună discret lui Broun să le vândă.

Afară, o ușă se deschide cu un scârțâit, apoi se închide la loc. Se aud pașii târșâiți ai bătrânului, care străbate curtea.

— Care e problema, domnilor? îi întreabă pe străini.

Zgomotele devin confuze: bufnituri, sticlă spartă, gâfâieli. Apoi răzbate până la ei glasul subțire, dar speriat și furios, al părintelui John:

— Mă doare! Ce faceți? Mă *doare*!

Alice și ceilalți sar imediat de pe bănci și fug la fereastră.

Sticluțele sunt pe jos, sparte. Pesemne că nu aveau nevoie de ele. Totul a fost o farsă. Unul dintre bărbați l-a țintuit la pământ pe bietul preot, care scâncește și gâfâie. Celălalt se îndreaptă spre calul lui, unde are pregătită o funie.

— Opriți-vă! strigă Alice la ei, fără niciun rezultat.

Își ridică poalele rochiei și aleargă pe scări. Oamenii ei o urmează.

Umezeala din aer o ia prin surprindere. Străinii au reușit deja să-l lege fedeleș pe preot și să-l ridice în picioare. În timp ce se îndepărtează cu el, mormăie și pufnesc, dar rânjesc mulțumiți, cu ochii strălucind de răutate.

— Mișcă-te, mișelule! urlă furios unul dintre ei. Haide! A venit vremea să smulgem adevărul din gura ta.

Fața bietului preot e mânjită cu apă noroioasă, iar pe creștetul frumos ras are o urmă de balegă. S-a udat pe piept. Pe chip i se citește disperarea, una mai puternică decât teama.

Cei doi aud ușa scârțâind și se opresc speriați. Când se întorc, dau cu ochii de Alice și de cei șase bărbați în negru din spatele ei. Sunt urmăriți de la toate ferestrele; peste tot sunt ochi și urechi. În spatele celor șase, se află și îngrijitorul curții, care se retrage discret, pas cu pas, pregătindu-se să dispară.

Lui Alice îi vine în minte sfatul pe care i l-a dat Tușa odată: „Orice ai face, niciodată să nu-ți arăți teama.“

— Dați-i drumul! spune Alice ridicând vocea. Ce naiba faceți?

Străinii nu se lasă intimidați. Se apropie, ținând victima în fața lor, ca un scut.

— Vrem să-i punem niște întrebări, spune cel mai vânjos dintre ei. Îl împrumutăm puțin.

Îl scutură pe bătrânul care începe să geamă și să respire gâtuit și o măsoară obraznic din priviri pe Alice, rânjind, de parcă i-au arătat ce pot să facă.

Un zgomot o face pe Alice, să-și întoarcă privirea spre porți. Atunci înțelege curajul pe care îl au cei doi. Simte că i se taie repirația. Au întăriri: vreo douăzeci de bărbați călare care patrulează în jurul casei, ațintind cu armele frumos lustruite asupra lor. Sunt pregătiți de scandal.

Broun îi dă un ghiont lui Alice. N-a văzut întâririle. Îi aruncă o privire întrebătoare. Ceilalți cinci se adună în spatele ei încordați, cu pumnii strânși. E de ajuns un cuvânt din partea ei, dar Alice refuză. Nu trebuie să se ajungă la o confruntare. Ar fi prea periculos. În primul rând, ceilalți sunt călare și îi depășesc numeric. În plus, pesemne că au venit din ordinul cuiva. Dar al cui?

— Cu ce drept? întreabă Alice ridicându-și vocea, cu mâinile în șolduri.

Se simte oarecum liniștită că bărbații vânjoși și ascultători sunt în spatele ei.

— N-aveți niciun drept!

— Nu vă privește, se aude glasul răgușit al celuilalt, care o urmărește cu o privire agresivă.

— Vreau să știu! se răstește Alice. Dacă nu-mi spuneți, o să fiți urmăriți până la capătul pământului din ordinul regelui.

Tăcere.

Alice simte că un val de furie pune stăpânire pe ea.

— Cum vă spune? îi întreabă cu fălcile încleștate.

Străinii fac un schimb de priviri. Cel care-l ține pe preot dă din cap. Celălalt încalecă. Primul îl împinge pe bătrân spre calul colegului și-l ajută să urce. Preotul se vaită în continuare și începe să murmure o rugăciune. Când calul se întoarce, Alice îi vede ochii mari, rugători.

Se apropie și ia căpăstrul calului, dar străinul i-l smulge din mână. Calul se sperie și începe să dea din picioare. Alice și străinul se dau în lături ca să nu fie loviți.

— O să ne spună vrăjitoriile pe care le-ai făcut, nu? spune cel călare, arătând cu capul spre preot.

Oprește calul și-i aruncă lui Alice o privire răzbunătoare și victorioasă în același timp. A făcut-o să tacă. Apucă din nou căpăstrul și dă pinteni calului.

— O să arzi pe rug pentru asta, ascultă ce-ți spun. Ești mâna diavolului.

Spunând aceste cuvinte se îndepărtează, însoțit de uralele care izbucnesc dincolo de gard; victima geme jalnic în spatele lui.

Când Alice se întoarce, cei șase bărbați care așteaptă ordinele ei, dar și slujitorii numeroși strânși la ferestre observă că fața ei este albă ca varul.

— Putem merge după ei, zice Broun.

Ceilalți se adună, pregătiți. Caii celor doi merg la trap. Încă îi pot auzi. În mod evident, Broun vrea. Și ceilalți la fel. Nimeni nu scapă nepedepsit dacă își bate joc de Alice Perrers. Însă, de data asta, nu îndrăznește. Nu dă crezare cuvintelor acelui ticălos – că va arde pe rug. Și totuși... Înțelege că acest arest s-a făcut din motive politice.

— O să ridic problema asta în cadrul consiliului, le spune mușcându-și buzele.

Apoi, cu mai mult curaj decât are în realitate, adaugă:

— Mâine îl aduc pe părintele John înapoi, iar nelegiuiții ăia o să fie biciuiți.

Crede că dacă pare suficient de convingătoare, nimeni nu-și va da seama că nu va avea loc ședința de consiliu în ziua următoare, ci doar cea a Parlamentului. Răpirea părintelui poate avea legătură cu asta.

— Veniți! le spune celor șase bărbați rămași cu gura căscată.

Încearcă să nu se mai gândească la părintele urcat cu forța pe cal, legat fedeleș. Dar ochii lui...

Și totuși, văzându-l cu ochii minții pe bătrânul deznădeăjduit, o cuprinde furia și teama totodată – o teamă sumbră, copleșitoare, ce i se strecoară în oasele fragile. Drept rezultat, se ambiționează să se concetreze asupra ei. Deodată, înțelege care este prioritatea în acel moment, unica prioritate: trebuie să pună documentele în ordine, să nu lase nimic la voia întâmplării; iar asta cât mai degrabă.

Au terminat discuțiile despre Northamptonshire și Nottinghamshire, precum și cele despre proprietățile din vestul țării – majoritatea pământurilor. Dar mai sunt chestiuni neclarificate, și oricând pot veni alți musafiri nepoftiți. N-au început deloc să discute despre Southcote Manor din Middlesex, Stoke Mandeville din Buckinghamshire sau despre pământurile de lângă Oxford. Și n-au rezolvat problemele celor din Londra.

— Înăuntru! le spune repede pe un ton ferm, încercând să-și învingă teama.

Intră în hol.

„Îi trimit pe Broun și pe Mulsho cu banii la Londra", își spune. „Ba nu, e prea riscant. Mai bine ascund banii în șemineu."

— Hai, avem multe de rezolvat și trebuie să vă luați tălpășița până la căderea nopții, le spune apoi.

E încă în vârf. Încearcă să se asigure că nu are de ce să se teamă. Își ascunde mâinile tremurânde sub masă, unde ceilalți nu i le pot vedeaa. Cu ochii minții, vede movila de făină și moneda aurită ce rezistă din vârf, indiferent cât de mult se apropie cuțitul de ea. E încâ în vârf, nu?

21

Întregul City este cuprins de plăcerea răzbunării. Pare că e sărbătoare; cel puțin, așa ar arăta orașul în această perioadă dacă ar exista un sfânt al răzbunării. Tavernele sunt înțesate de petrecăreți îmbuibați, care fac apoi larmă pe străzile ude, fără să le pese de ploaia rece. Străinii, slujitorii membrilor Parlamentului și londonezii se bucură de aceleași bârfe, de parcă i-a înfrățit ura; toți strigă unii la alții și aruncă oase de pui în canalele orașului.

Chaucer pleacă devreme de la birou; nu-i mai pasă de promisiunea făcută. Nu e o zi obișnuită de lucru. Intră la Burning Bush și se așază într-un colț, temător, înghiontit din toate părțile, ca să asculte bârfele care îți fac sângele să înghețe în vine. Inima îi este deja înghețată.

Se vorbește despre un singur lucru: despre ședința de Parlament, despre lorzii strânși grămadă în Camera Albă de la palat și despre cei din Camera Comunelor, adunați într-o sală de ședințe a abației. Până și prințul Angliei a fost dus acolo pe o targă, deși trage să moară.

Chaucer nu e naiv. De când a auzit că prințul Angliei a venit la Westminster, l-a cuprins frica. În sfârșit, înțelege. Prezența prințului îi arată că acest spectacol este, de fapt, o luptă între doi păpușari: cei doi frați moștenitori. Prințul vrea să-l atace pe ambițiosul lui frate prin intermediul Parlamentului. Însemnele și

delegațiile unuia vor fi anulate de însemnele și delegațiile celuilalt. Este o scenă de temut pentru toți cei care îi sunt datori ducelui – unul dintre ei este chiar Chaucer – și presimt că va fi înfrânt.

Camera Comunelor – alcătuită din multe capete și glasuri influențate de prințul Angliei și de soția lui – a preluat deja controlul, semn că a plănuit luni sau chiar ani de zile această strategie. Cavalerii inferiori și alți membri ai Camerei au căpătat un statut mai nobil după ce au solicitat și au obținut includerea a patru baroni, a patru conți și a tuturor episcopilor în rândul lor. Au ales un cavaler din Herefordshire să vorbească în numele lor: pe Sir Peter de la Mare, care, fiind pajul unuia dintre conții din Cameră, și anume Edmund Mortimer, conte de March, îi este îndatorat regelui, la fel ca stăpânul lui.

Același Peter de la Mare i-a condus pe toți nobilii în Camera Albă în acea zi și s-a așezat printre lorzi. A ascultat discursul coroanei, care cerea bani: câteva cuvinte seci și surde ale cancelarului, urmate de o cuvântare a ducelui de Lancaster – cătrănit și iritat –, căruia nu-i place să dea explicații inferiorilor și detestă discursurile. Ba mormăia, ba țipa, cerând bani; toată lumea îl auzea, dar nimeni nu înțelegea ce vrea să spună.

În ziua următoare îi vine rândul lui Peter de la Mare să dea un răspuns coroanei, care cere introducerea unei noi taxe.

— Va ieși cu scandal, îți zic eu, spune omul beat și fără un ochi de lângă Chaucer, care vorbește repede, dându-i un cot în coaste și scuipând printre dinți.

Chaucer e conștient că se va strecura în sală în ziua următoare, ca să asculte discursul. Vrea să-l audă. Îi e mai teamă să stea deoparte și să nu afle cauza unui eventual război dintre rege și Camera Comunelor decât să fie prins. Nu se poate să nu meargă.

Drumul până la Westminster Chaucer îl parcurge rușinat de lașitatea lui. Ia o barcă la prima oră din zi, înainte de mijirea zorilor, înainte să se strângă puhoiul de lume. Își acoperă fața – se apără de ploaie, dar, în același timp, nu vrea să-l descopere cineva și să-l raporteze ulterior lui Walworth. Intră direct în vistieria din

Palatul Westminster, aparent cu scopul de a-și lua renta. De fapt, asta plănuiește să spună dacă este întrebat unde merge. Crede că e o scuză plauzibilă. În barcă, aproape s-a convins că acesta este planul. Renta nu i se dă decât peste o lună și e sigur că nu va găsi pe nimeni la trezorerie; așa că se va putea strecura nevăzut pe coridoare.

Ajuns într-un balcon plin de praf, exact deasupra locului în care e așezat ducele cu oamenii lui, de unde urmează să vorbească în numele coroanei, Chaucer își lungește gâtul și zărește capetele parlamentarilor și targa pe care se află prințul, într-un colț îndepărtat. Trupul înalt, înveșmântat în cenușiu al lui Peter de la Mare, se ridică în fața tuturor. Chaucer îndrăznește o secundă să se întindă mai mult ca să-i vadă fața. I se pare... exaltat. Revine la locul lui.

Stă pe un rând de bănci. Încearcă să ignore nevoia de a strănuta și amorțeala din tălpi. Ascultă cu admirație glasul frumos și răsunător al cavalerului, demn ca întotdeauna, al cărui ecou răzbate până sus, printre norii de praf.

— Lorzi și magnați, care prin loialitatea și munca voastră ar trebui să guvernați regatul, n-am să vă ascund cât de copleșiți sunt oamenii din popor de povara taxelor, care au ajuns de la o cincisprezecime, la o zecime, apoi la nouă procente, pentru folosul regelui. Ar suporta însă cu mai multă bucurie aceste taxe dacă regele sau regatul ar câștiga un avantaj sau un profit. De asemenea, ar fi mult mai tolerabil pentru ei dacă acești bani s-ar folosi pentru război, chiar dacă în ultimul timp am avut parte de eșecuri. În mod evident, nici regele, nici regatul nu s-au ales cu nimic din acești bani. Așadar, dat fiind că oamenii n-au știut niciodată cum se cheltuie enormele sume de bani, cei din Camera Comunelor solicită o dovadă a cheltuielilor din partea celor care au primit banii; nu e posibil ca regele să aibă nevoie de sume din ce în ce mai mari dacă miniștrii lui sunt loiali.

Rumoarea iscată în sală îi acoperă glasul – urale timide din rândurile cavalerilor, mormăieli furioase din partea celorlalți. Chaucer dă din cap la auzul cuvintelor îndrăznețe ale lui de la Mare.

— Tocmai a refuzat, murmură Chaucer, încercând să priceapă. Camera Comunelor a refuzat taxa regelui.

Își dorește atât de mult să poată trage cu ochiul printre scândurile de sub el, să vadă fața ducelui când i s-a cerut să explice inferiorilor lui unde au dispărut banii. Totodată, e bucuros că se află acolo sus, departe de confruntarea urâtă de jos. Precaut, își trage capul înapoi, chircindu-se mai mult, și trage în piept aerul plin de praf.

Îl surprinde mai mult ce urmează după ce vacarmul se potolește. De la Mare își continuă discursul, insistând ca ședința să se transforme într-o sală de judecată. Camera Comunelor, le spune de la Mare, nu vrea ca regele să primească niciun sfanț până când coroana nu acceptă să asculte cazul pe care el vrea să-l prezinte în numele cavalerilor și al celorlalți membri ai Parlamentului, caz care se referă la oamenii corupți din cele mai înalte pături. Vrea din partea coroanei garanții că toți cei acuzați, bărbați sau femei, vor fi aduși acolo, în fața Parlamentului, pentru a răspunde acuzațiilor.

Chaucer se îngrozește de cele auzite. Niciodată nu s-a mai pomenit așa ceva. De la Mare vrea o adevărată revoluție. Ducele o va refuza... Nu?

Își strânge genunchii la piept, așteptând fie ca glasurile mânioase ale celor prezenți să se potolească, fie ca totul să degenereze. Acest fel de obrăznicie a inferiorilor îi stârnește ducelui mânie de obicei. Unde se ajunge dacă ducele își iese din fire? Căci n-ar fi indicat să se ajungă acolo...

Totuși, Chaucer crede cu tărie că ceea ce se întâmplă jos e ceva mult prea atent, mult prea precis și amplu organizat pentru ca mânia unui membru al coroanei să-i pună capăt. O astfel de atitudine n-ar face altceva decât să înrăutățească lucrurile.

„Dar dacă ducele își iese din fire?“ se întreabă Chaucer. „Să mă duc jos la el, să-l calmez?“

L-a liniștit pe duce de multe ori. Dar de data aceasta, având în vedere că Walworth este prezent acolo, printre cei din Camera Comunelor, Chaucer este în dilemă.

Deocamdată, pare că nu e nevoie să-l calmeze. Răspunsul celor din preajma ducelui abia răzbate până la el. Se aude foarte slab.

Ducele se află chiar sub el, deci nu poate vedea ce s-a întâmplat. Dar, văzându-i pe inferiori rânjind și aplaudând, bănuiește că ducele acceptase până la urmă, deși cu greutate.

De la Mare se ridică din nou în picioare, cu brațele întinse pentru a-i potoli pe camarazii lui cavaleri răzvrătiți – căci se află acolo pentru a instaura ordinea. În acel moment, Chaucer iese tiptil din încăpere.

Reîntorcându-se cu barca în City, amețit de importanța pe care au căpătat-o evenimentele publice și de curajul nemaiîntâlnit al cavalerului din Herefordshire, care l-a atacat pe duce (chiar dacă este sprijinit de prinț), Chaucer găsește cumva timp să se gândească și la el. Într-un fel, e mulțumit că a ieșit nevăzut de nimeni. Dar se rușinează de purtarea lui, de felul în care a stat la pândă în balcon și s-a strecurat pe ușile dosnice, destinate slujitorilor. „Sunt demn de milă", își reproșează.

Un lucru e cert: nu aprobă solicitările Camerei Comunelor. Nici prin gând nu-i trece că cineva ar putea găsi de cuviință să se îndoiască de autoritatea coroanei, așa cum a îndrăznit să facă de la Mare. Deși înțelege nemulțumirea micilor nobili și a reprezentanților orașelor. Dar atitudinea gravă, curajul, glasul impunător în fața mulțimii și cutezanța cu care de la Mare a vorbit în numele Comunelor i-a tulburat sufletul. În acea zi, Sir Peter a arătat și a acționat ca un înger răzbunător.

Bun cunoscător al diplomației și obișnuit cu lectura în fața publicului, Chaucer este pregătit să țină piept unui public, dar îl neliniștesc ochii ațintiți asupra lui atunci când încearcă să vorbească. Îl surprinde următorul gând pe care îl are în timp ce revede în minte evenimentele agitate ale zilei: „Dacă mi se oferă șansa, probabil o să am ocazia, cât de curând, să țin și eu un discurs."

În aceași seară, la Burning Bush, după o zi de muncă, bețivani de toate soiurile se întrec în povești. Unul mai solid, care a stat acolo toată ziua, ascultând toate bârfele, e încântat de îndrăzneala lui de la Mare. Fața i se încrețește ușor de câte ori se gândește la asta. „E boiangiu. Pute", își spune Chaucer, gândindu-se cu dispreț la pieile semitratate.

— Să știi, amice, că el știe tot ce se petrece. Și-a făcut temele. Se vede de la o poștă.

Grăsunul mai ia o gură de bere.

— Urmează niște luni grele, adaugă ștergându-și urma de spumă de pe buza transpirată și roșie. Pentru toată lumea, nu? Să-i vedem cum le vin de hac ăstora căpătuiți. Cel mai bun spectacol din ultimii ani. Deci Dumnezeu să-i dea minte lui Sir Peter, am zis!

— Pe cine crezi că vor chema în Parlament? întreabă Chaucer.

— Pe Latimer, în primul rând, răspunde cu tâlc omul, ridicându-i degetele arătătoare grăsune și împreunându-le. Și pe restul lingușitorilor pătați de la curte. Iar din City, pe Richard Lyons cu acoliții lui. Iar ăsta nu-i decât începutul.

— Dar pe ei deja îi audiază, nu? spune Chaucer. Adică aici, în City. Pentru că deja s-a început investigarea cazului de fraudă despre care s-a zvonit... Nu despre asta e vorba?

Omul izbucnește într-un râs sănătos, iar când se potolește, îi trage lui Chaucer o palmă zdravănă pe spate, așa încât vameșul are impresia că a rămas fără coaste.

— Ah, amice, ești în urmă rău de tot! Cazul ăla – o nimica toată – s-a închis. Am auzit la Dancing Bear, azi după-masă. Walworth le-a spus celorlalți de dimineață că închid cazul ca să îl prezinte și ei în Parlament. Are dreptate. Așa poate aflăm și noi ce se petrece. O să-i pună sub acuzare, așa cum se face în Parlament. Și poate-i pedepsesc. Ce s-ar alege dacă ar rămâne cazul aici, în City? Știi foarte bine. Lyons ar scăpa rapid de pungile cu bani, iar unul dintre aleșii orașului ar trece totul sub tăcere de îndată ce s-ar găsi cine să-l mituiască.

— De ce-a facut Walworth asta? răzbate până la ei glasul pițigăiat al unui lungan cu barbă sură. N-are autoritatea să lase cazurile din Londra să fie judecate în afara orașului. Noi trebuie să-i judecăm pe afurisiții ăia, nu? Sunt nemernicii noștri, nu?

A vorbit atât de aprins încât ochii apoși păreau că-i ies din orbite.

— Bah! izbucnește corul de glasuri binedispuse. Gândește, tataie! Walworth nu mai e primar, dar e membru în Camera Comunelor. Unde crezi că vrea să vadă cel mai important proces al anului?

— Așa e, aprobă celălalt. Normal că-l vrea în Parlament. E mai bine pentru el. Așa îl înfundă pe Warde și se acoperă el de glorie. Astfel încât la anul să-l vrem tot pe el primar.

Ceilalți aprobă dând din cap și murmură în cor cu mulțumire.

Între timp, amorțeala din sufletul lui Chaucer se transformă treptat într-o apăsare ca o durere mută. Nu e vorba că nu dorește pedepsirea criminalilor; îl îngrozește furia generală, pe care o vede oriunde se uită și care se va dezlănțui în cele din urmă.

— Și Alice Perrers? întreabă cu mare efort, abia îndrăznind să aducă vorba.

Îi răspunde un bărbat la fel de înalt și de subțire ca săgețile pe care le face. Bărbatul rânjește neprietenos la el, arătându-și dinții bonți și negri. Apoi trage adând în piept aerul îmbâcsit de tavernă, bucurându-se de ceea ce urmează să spună:

— Vrăjitoarea aia? întreabă vesel. Eu zic că e pe ducă. Cred că o să ardă în curând, din ce-am auzit, dar abia mâine o să aflăm. L-au luat cu japca pe doctorul ei, un mișel de preot. Fratele lui de la Mare s-a dus după el. L-au găsit la Hammersmith. A ciripit înainte să apuce să-l agite puțin. Le-a zis despre inele fermecate, vrăji, poțiuni, cine știe mai câte. Nu e de mirare că s-a ajuns în situația asta – s-a căpătuit chiar sub nasul nostru, atâția ani de zile. Am auzit că primul pe care îl aduc mâine în fața ducelui e preotul.

Chaucer se duce rar la rugăciune. Însă de data asta cedează. Își atinge borul pălăriei în fața bețivanilor și iese din tavernă, apoi dă colțul și se îndreaptă spre biserica din All Hallows. Intră și cade în genunchi în fața vitraliului.

Se roagă în tăcere pentru Alice. Speră că Dumnezeu îi iartă incoerența și îi înțelege sinceritatea.

De-asta s-a temut. Poate e chiar mai rău. Urmează căderea liberă.

În ziua următoare, Chaucer nu se mișcă de la birou toată ziua. Nici nu îndrăznește să-și ridice ochii din hârtii. Fiecare secundă care se scurge i se pare o eternitate. Abia seara se hotărăște să meargă acasă. Umblând pe străzi cu capul plecat, înțelege că speranțele revoltaților de-a o vedea pe Alice Perrers arsă pe rug pentru vrăjitorie s-au năruit.

N-are rost să se ducă la tavernă ca să afle totul, căci străzile freamătă de oameni care anunță ultimele noutăți în gura mare. Ciulește urechile, ridică fruntea și grăbește pasul. Când ajunge la prima tavernă, în ciuda bunelor intenții de mai devreme, nu-și dorește altceva decât să se îngroape acolo.

Bătrânul preot, sub amenințarea torturii, a povestit, într-adevăr, în fața Parlamentului niște lucruri demne de milă: Alice a făcut vrăji și a practicat magia neagră pentru a-l ademeni pe rege într-o relație ilegitimă. Însă nimeni n-a dat crezare acelor povești trucate. Până și cavalerii l-au privit cu milă pe bietul preot. Când ducele l-a întrerupt și i-a cerut arhiepiscopului de Canterbury să-l scoată de-acolo pe bătrân și să-l țină în siguranță într-o mănăstire, nici prințul și nici Peter de la Mare n-au ridicat obiecții.

Dar Chaucer e preocupat de altceva. Îi dă boiangiului de băut. Încearcă să nu-și arate bucuria. „Numai înțelepciunea ducelui a salvat-o astăzi pe Alice", își spune. (În realitate, nu s-a așteptat la un comportament atât de plin de tact din partea ducelui. Nobilii sunt vestiți pentru ieșirile violente.) Ducele a înțeles: a cooperat cu membrii Camerei Comunelor pentru a le potoli furia. Vor mai fi multe alte acuzații false și situații neprevăzute. Trebuie să-și țină firea. La urma urmei, ce știe mica nobilime din provincie despre finanțele țării?

Totuși, pe măsură ce orele serii înaintează, iar el își dă seama că părerea oamenilor despre starea de fapt a lucrurilor este diferită de a lui, euforia lui Chaucer se risipește treptat, pe când buna dispoziție a pielarului nu scade câtuși de puțin. Dezamăgit, Chaucer se apleacă tăcut asupra halbei, îndurând fluierăturile frenetice și strigătele celorlalți. Ar vrea să știe unde e Alice, și-ar dori ca ea să rîște și să-i trimită o vorbă prin cineva, sau măcar să existe ceva îmbucurător care merită să fie transmis printr-un mesager.

— Vrăjitoarea! urlă boiangiii, făuritorii de săgeți și de frânghii.

— Târfa! îi completează apoi călăfătuitorii și dogarii, izbind cu pumnii lor cărnoși în aburii alcoolului.

Ura pe care o simt față de ea îi bucură mai mult decât orice altceva. Chiar dacă acuzațiile împotriva ei s-au dovedit a fi absurde, chiar dacă nu va arde pe rug, îndârjirea lor e la fel de mare, de parcă au reușit să-i dea foc lui Alice chiar în fața lor, de parcă simt fumul înecăcios al flăcărilor ce-i devorează trupul și râd în hohote văzându-i chinul. Furia pe care au simțit-o atât de mult timp se îndreaptă spre o singură țintă. Chaucer se uită la spuma din halbă. „De ce ea?“ se tânguie în sinea lui. „N-a făcut nimic mai mult decât voi, s-a înfruptat la fel, a ciupit de ici-colo. Întocmai la fel ca voi, doar că la un nivel mai înalt, pentru că a știut cum. Nu e cu nimic mai detestabilă decât voi. De ce ea?“

Însă în adâncul sufletului știe de ce. Moneda din vârful movilei de făină a căzut. Urletele lor de izbândă sunt stârnite de convingerea că, în lumina evenimentelor din acea zi, Alice e cea mai slabă dintre toți acuzații cu poziții înalte. Cea mai vulnerabilă. Chipul ei era alb ca varul, ochii îi ieșiseră din orbite. Nu e o vrăjitoare, deci nu poate fi arsă pe rug, dar e unul dintre cei pe care destinul îi va arunca de pe roată. E o victimă. Vremea ei în vârful roții se apropie de final. Îi vor sângele.

II

Regnavi
Am domnit

22

În timpul ședinței introductive a Parlamentului, Ioan de Gaunt, duce de Lancaster, s-a plimbat nervos prin sală, copleșit de o neputincioasă furie, aruncând priviri înveninate mulțimii strânse acolo. Capul îi plesnește de durere. Nimic nu s-a schimbat. Cu fiecare oră care trece, furia i se întețește.

Mirosul apăsător de lână udă și de piele unsuroasă adus de cei din Camera Comunelor îi întoarce stomacul pe dos. Capetele celor patruzeci de cavaleri și ale celor aproape o sută de membri ai Parlamentului veniți din provincie se leagănă în fața ochilor lui; niciunul nu are bunul simț de a-și recunoaște inferioritatea în fața puterii date de Dumnezeu a ducelui. Cine se cred oamenii ăștia?

Fierbe de furie din momentul în care cancelarul Knyvett a dat citire solicitării de finanțare a coroanei, iar cei din Camera Comunelor, lași ca de obicei, s-au ascuns în spatele baronilor și al episcopilor pe care i-au adus și l-au împins pe unul dintre ei să refuze în numele lor solicitarea, iar apoi i-au mânjit pe favoriții ducelui, reali sau imaginari, învinuindu-i de crime, începând cu Alice Perrers. Poate că cei acuzați au furat; e foarte probabil. Dar cu asta se ocupă soiul ăsta de oameni, pentru că sunt negustori, administratori, niște birocrați vicleni. Le e scris în sânge. Nu e vorba de un atac la adresa corupției din țară, ci la adresa lui.

Ceea ce i-a iscat furia în primul rând a fost ignoranța cu care l-au tratat cei din Camera Comunelor când, în prima zi, le-a cerut

să delege câțiva membri care să intre în Camera Albă și să stea în spatele lorzilor aflați pe scaune sau pe rogojini, ca să-și spună păsul când le vine rândul. Arogantul de la Mare a refuzat să vorbească dacă nu intră toți cei o sută treizeci de membri. Au năvălit în sală. Stăpânirea de sine a lui de la Mare, nemaiîntâlnită până atunci, l-a enervat și l-a neliniștit în același timp. În viața lui n-a întâlnit o asemenea dovadă de nesupunere. Astfel au ajuns să stea acolo acești neica-nimeni, care nu fac nimic altceva în afară de a se uita cu nerușinare la lorzi, de a se scărpina și a da din cap, în timpul dezbaterilor. Ca și cum statutul lor de oameni liberi sau banii le-ar fi dat niște drepturi pe care ducele le-ar fi spus că nu le-au avut și nu le vor avea niciodată. Simplul gând că le pot, într-adevăr, avea l-a amuțit pe duce inițial. Nu știe cum să-i înfrunte, să-i intimideze și să-i trimită mai repede înapoi la treburile lor.

Nicio soluție nu se zărește. Știe ce gândesc toți cei prezenți acolo. Toți îl suspectează că încearcă să fure tronul, pentru că fratele lui e pe patul de moarte, iar fiul acestuia este încă un biet copil. Dacă le pedepsește neobrăzarea – dacă cedează și-l scutură puțin pe de la Mare, ca pe un câine ce este, deși vorbește în numele lor, sau dacă răstoarnă băncile, ridică sabia să declare nulă acea nenorocită de adunare și-i trimite pe toți afară în noroi și ploaie –, nu reușește decât să le confirme bănuielile că puterile îi sunt limitate. Trebuie să fie cu băgare de seamă.

În spatele lui, în lectică, pe un pat de perne, se află un trup neputincios, scheletic, care emană uneori un miros îngrozitor și murmură din când în când: ce a mai rămas din fratele lui, Eduard. Prințul Angliei, care, asemenea unui Hector, a băgat în sperieți toate neamurile păgâne sau creștine, dar mai ales pe fratele lui, Ioan, cu norocul pe care l-a avut pe câmpul de luptă, încearcă să amâne moartea încă puțin. A fost adus acolo pentru a asista la ședințe. Însă ducele știe că Eduard a venit doar pentru a-l urmări pe *el*. Simte ochii demni de milă ai lui Eduard ațintiți asupra lui. Privirea lui, deși nu o vede, îi dă fiori.

Știe că bătălia din Parlament se dă între ei, ca frați, și că toate... *personajele* astea vorbesc în numele prințului. Cu siguranță,

e mâna lui Eduard în spatele atacului asupa ducelui și a oamenilor lui; pesemne și Eduard crede că ducele vrea să-i fure tronul.

Nedreptatea întregii situații îl spintecă pe Ioan ca o lamă de cuțit. Ar vrea să se repeadă asupra lui Eduard, să cadă în genunchi înaintea lui, ignorând putreziciunea cărnii și chipul brăzdat adânc de durere și umilință, să vadă ochii pe care dintotdeauna i-a venerat și să-i spună că nu dorește și niciodată nu va dori coroana; că nu este, nu a fost și niciodată nu va fi omul pe care toți îl cred a fi.

Dar nu poate să facă asta în fața acestor animale, a acestor lepădături, al căror loc nu este la Westminster, care și-au uitat locul din planul hărăzit de Dumnezeu.

Nu vrea ca Eduard să creadă toate astea despre el. I-a fost credincios și apropiat. Îl venerează pe Eduard ca pe un erou. Simplele bănuieli ale fratelui său îl fac să agonizeze de durere.

În mintea lui Ioan de Gaunt mai există un gând, dar acesta nu-l tulbură deloc pentru că-l ține ascuns bine, într-un colț liniștit și rușinos, separat de conștiință. Iar acest gând zace acolo latent, zbătându-se să scape din lanțurile care-l țin. Dacă Eduard nu s-ar afla acolo sau dacă ar muri și n-ar mai fi deloc pe fața pământului, iar dacă soarta Angliei ar sta într-o alegere între el – un om matur, prinț, soldat, om de stat, bun mânuitor al armelor și cunoscător al treburilor statului, cu ani de experiență și cu sânge albastru, prin urmare, înzestrat cu toate calitățile de care un prinț războinic are nevoie pentru a salva Anglia de pericolul iminent care o amenință – și un copil răsfățat și răzgâiat precum Richard, nepotul lui...

Normal că-l doare capul. Îi detestă pe toți oamenii din Camera Comunelor, care caută să atâțe focul cu orice preț. Cel puțin a reușit să-l convingă pe Stury să-l cheme pe Chaucer în Parlament și să-l roage să rămână peste noapte. Chaucer e înțelept; știe cum să aplice diplomația într-o dispută. Va ști să-i explice pe înțelesul lui ce vor ticăloșii. Dar va putea oare Chaucer...?

Oftează și își ridică din nou privirea spre fața antipatică a celui care vorbește în numele Comunelor.

La finalul ședinței, ducele îl urmărește cu privirea pe prinț fiind purtat afară din sală, în lectică. Prințul își ține ochii închiși și nici măcar nu întoarce capul, ca să-l salute. Apoi ducele își cheamă sfătuitorii, la fel de șocați ca el, în anticameră. Se strâng în jurul lui, tremurând de frică în așteptarea concluziilor.

Câteva minute bune, ducele Ioan nu-și găsește cuvintele. Intră automat în anticameră: doi pași la stânga, doi la dreapta. E neliniștit ca un leu în cușcă.

— Ce părere au degenerații ăștia...? izbucnește în cele din urmă. Nobili de doi bani...

N-are nicio strategie. Vrea doar să-și descarce uriașa povară de pe suflet.

— Se cred regi sau prinți, cumva? De unde atâta aroganță și mândrie?

Sfătuitorii murmură între ei. Stury, mai înalt decât ceilalți, stând mai retras, dă din cap. „E un fel de avertisment", înțelege ducele. Simte că îi sporește furia.

— Mâine mă duc în fața lor în toată gloria! Mă ridic în mijlocul lor ca o forță nemaiîntâlnită! Le fac sângele să le-nghețe în vine! Nimeni n-o să mai îndrăznească vreodată să-mi pună la îndoială autoritatea.

Ceilalți se adună îngrijorați. Neliniștea îi cuprinde pe toți. Încep să gesticuleze cu mâinile în aer, de parcă trebuie calmat chiar și aerul. Cineva șuieră, îndemnându-i să tacă, și toți se uitară cu teamă peste umăr, spre ușă, de parcă acel cavaler din Herefordshire ar sta la pândă dincolo.

Ce i-a apucat? Le curge lapte prin vene în loc de sânge nobil?

Ducele își continuă mersul apăsat prin odaie. Dar când Chaucer începe să vorbească plin de tact, îl ascultă, deși puțin distrat.

— Sire, nu lăsați mândria să vă orbească. Cavalerii ăștia au un sprijin însemnat. Gândiți-vă cine îi sprijină. Lorzii și, cel mai important, prințul Eduard, fratele dumneavoastră, sunt de partea lor.

Ducele vede în minte chipul lui Eduard: are ochii închiși, inima ferecată. Se oprește din mers. Se uită la trupul scund al lui Chaucer, care îl urmărește cu o privire respectuoasă și curioasă,

implorându-l. Deși statura sau înfățișarea lui nu impresionează oamenii, vorbele lui au, de obicei, o logică. Chaucer știe să spună lucrurilor pe nume. Nimeni n-a îndrăznit să-i amintească până atunci ducelui că Eduard este implicat, cu excepția lui. Ioan își împreunează degetele. Se întoarce încet spre oamenii lui. În toți ochii citește rugămintea din privirea lui Chaucer. „Păstrați-vă calmul", îl sfătuiau. „Fiți blând. Nu cedați violenței."

Își pleacă repede ochii, într-un moment de cumpănă. Nu vrea să fie dușmănos față de Eduard. Vrea ca fratele lui să știe că nu-i poartă pică. Dar dacă nu lovește în nobilii pe care tocmai Eduard i-a asmuțit împotriva lui, atunci cum să răspundă? Și el e nobil; se apără cu sabia, nu prin cuvinte.

Altcineva îndrăznește să vorbească. Ducele își ridică din nou privirea hăituită. E Stury, care stă în umbră – Stury, care doarme în Londra când curtea se află la Westminster; Stury, care știe toate bârfele londonezilor, care se pricepe să redea un discurs înflăcărat auzit în tavernă într-o singură frază bine aleasă.

— Nici londonezii, nici oamenii de rând nu vor permite ca tocmai cavalerii să fie acoperiți de insulte sau agresați fizic, oricât de neînsemnate ar fi rănile, spune apăsat cu ochi strălucitori. Pentru orice insultă adresată cavalerilor, o să caute să ia cele mai drastice măsuri împotriva majestății voastre și a apropiaților...

„Doar nu-mi spune să mă tem?" se miră ducele. Din instinct, își încleștează degetele pe mânerul sabiei. Dar se relaxează când Chaucer intervine pentru a-l completa pe Stury, de parcă s-au înțeles (fiind prieteni, probabil că asta s-a întâmplat):

— Pe când, dacă nu le dați atenție, e foarte probabil să nu facă nimic.

Chaucer se uită la obrajii fini, rotunzi și îmbujorați ai ducelui. Privirea lui încearcă să-l înduplece cu toată diplomația de care e în stare: „Fiți îngăduitor, fiți amabil, recăpătați-vă calmul, lăsați-i să se liniștească singuri." Atmosfera e foarte încărcată, presimte pericolul – ce-i drept, e unul temporar. Doar dacă nu se găsește cineva să arunce totul în aer. Dar știe că ducele, la fel ca fratele lui,

e predispus la ieșiri cutremurătoare, deși rare, de nervozitate. Iar într-o asemenea atmosferă, tocmai una dintre aceste ieșiri poate fi scânteia care aprinde totul.

La un moment dat, când îl aude pe duce trăgând aer adânc, Chaucer își dă seama că și el a uitat să mai respire (dacă așa ceva este posibil). De îndată ce dă aerul afară din piept, ducele pare că se ofilește. Slăbit și obosit, Ioan dă din cap și se oprește din mers. Se așază.

— Prea bine, încuviințează cu fărâma de demnitate rămasă.

23

În ziua următoare ducele apare în Parlament cu totul schimbat: e zâmbitor, amabil, gata să facă oricui pe plac. Expresia plină de îngăduință, de modestie și de încurajare de pe chipul lui iscă mirare și provoacă un cor de murmure înainte să se adreseze cavalerilor din Camera Comunelor.

— Solicitările voastre au un caracter onorabil, la fel ca eforturile pe care le faceți pentru a îmbunătăți condițiile de trai din țară. Vă rog să numiți orice considerați că trebuie îndreptat, iar eu voi aplica soluțiile pe care le doriți.

Peter de la Mare se uită în jur, căutând privirile încurajatoare ale celor din spatele lui. Pe fețele cavalerilor și ale reprezentanților celorlalte comitate se citește nefericita bănuială că o parte din banii furați din vistierie de diverșii corupți pe care-i vor judeca au ajuns direct în buzunarul lui Ioan de Gaunt (cum altfel ar putea ducele să tolereze situația atâta timp?). Și pe el îl impresionează discursul ducelui, însă nu îndeajuns de puternic. Rămâne de neclintit. E ziua pe care a așteptat-o de multă vreme.

Se ridică, mulțumește ducelui în numele cavalerilor, dar nu se sfiește să invite membrii Parlamentului, rând pe rând, să-și prezinte acuzațiile.

El este primul, căci un bun comandant se află întotdeauna în frunte. Vorbește tare și răspicat, rostind acuzații sonore la adresa lui Latimer, șambelanul regelui:

— E inutil regelui și regatului. L-a înșelat adesea pe suveran și a mințit în fața lui, să nu spun că l-a trădat. Așadar, cerem să fie eliberat numaidecât din funcție.

Unul câte unul, membrii Camerei Comunelor ies la pupitrul din mijlocul sălii pentru a-și prezenta acuzațiile și plângerile. Într-o atmosferă calmă, dar tensionată, lordul Latimer și Richard Lyons, negustorul de vinuri, au primit mai bine de șaizeci de acuzații. Numele lui Alice Perrers a fost rostit de mai multe ori, de fiecare dată cu multă obidă, însă nu s-a formulat nicio acuzație la adresa ei.

De la Mare știe că nici nu i se vor aduce. Împotriva lui Alice Perrers nu există prea multe dovezi, iar povestea netrebnicului său frate despre vrăjitorie a făcut mai mult stricăciuni. Nu-i pasă. Pe Latimer și pe Lyons îi vrea pedepsiți: ei sunt întruchiparea corupției.

Principala acuzație împotriva lor este faptul că au încheiat un împrumut de 20.000 de lire cu o dobândă exorbitantă și complet nejustificată, obținând un profit de pe urma obligațiunilor achitate la jumătate.

Pe fața ducelui, de la Mare citește scepticismul. „Oricine se pricepe să acuze", pare să-i spună. Ducele murmură ceva sfătuitorilor, iar aceștia gesticulează, încercând să-l calmeze. Fără îndoială, îl sfătuiesc să-și păstreze calmul și să aștepte ca Parlamentul să-și epuizeze resursele. „Ce dovezi pot aduce niște neica-nimeni din provincie?" par ei că-i spun. Totul se întâmplă numai de fațadă; îi lasă pe acești oameni naivi să-și spună păsul. De la Mare, mai precaut, așteaptă continuarea. Printre sfătuitorii, ducelui îl recunoaște pe înfumuratul Sir Richard Stury și pe încă unul care stă în umbră; seamănă cu vameșul Chaucer. Și totuși, nu pare să fie el. „Uită-te la ei", își spune. „Toți dau din cap. Mă compătimesc, gândindu-se că o să mă umilesc."

Dar se înșală. De la Mare se ridică din nou; inima îi cântă de bucurie. Cavalerii se agită și încep să șușotească. Au încredere în el. Știu că s-a pregătit temeinic.

— Cu permisiunea dumneavoastră, îl invit pe Richard Scrope, baron de Bolton, fost vistiernic al regelui, să... depună mărturie.

Ultimele cuvinte îi ies fără vlagă din gură; din cauza vacarmului iscat, nici măcar el nu le poate auzi.

Cu o încântare ascunsă, de la Mare vede privirile uimite ale celor din jurul ducelui. Acum înțeleg seriozitatea situației, căci dacă există cineva care știe adevărul despre socotelile guvernului, Scrope este acela. Dar nu înțeleg cum s-a ajuns aici. De la Mare aproape îi aude spunând: „Parcă Scrope plecase acasă, nu? În nord..."

Scrope iese din anticameră cu fața lividă. Tresare auzind strigătele și fluierăturile de încurajare ale cavalerilor. Evită privirea ducelui. Când ajunge în dreptul lui de la Mare, rămâne cu ochii în pământ. Însă este evident că nu se va sustrage datoriei pe care o are.

De la Mare trece direct la subiect. Dar mai întâi așteaptă să se facă liniște. Timp este destul.

— Copiile registrului pe care le-ați ținut în ultimul an dovedesc adevărul acuzațiilor? întreabă de îndată ce sala se cufundă în cea mai deplină tăcere.

— Da, răspunde Scrope, iar sala vuiește.

— Mulțumesc, spune de la Mare, ridicându-și glasul pentru a acoperi vacarmul.

Scrope se înclină stângaci după care se așază. Apoi de la Mare începe să compare socotelile.

Mai întâi, citește mărturia negustorilor din City, unii dintre ei florentini, și sumele scrise pe obligațiuni florentine care ar fi trebuit să fie încasate la vistierie la jumătate din valoarea lor, așa cum a fost înțelegerea. Potrivit mărturiei, beneficiarii au primit într-adevăr jumătate din valoarea datoriei, adică 50 de lire pentru fiecare obligațiune în valoare de 100 de lire. După care, de la Mare trece la registrele coroanei, scrise în ultimii doi ani. În varianta finală, cea aprobată de lordul Latimer, apare că, într-adevăr, coroana a plătit doar 50 de lire pentru fiecare obligațiune în valoare de 100 de lire – cu reducerea de 50% convenită.

Însă, în registrul lui Scrope, lucrurile arată altceva: câte 100 de lire, în monede de aur, au fost scoase din vistierie pentru fiecare obligațiune în valoare de 100 de lire. Suma totală de bani scoasă,

potrivit versiunii finale a registrului, este de mii de lire, numai în ultimul an.

— Către cine s-a dus diferența de bani? întreabă de la Mare curtenitor, întorcându-se spre Scrope.

— N-aș putea spune, vine răspunsul.

Scrope se ridică în picioare, cu ochii în pământ.

— N-am fost prezent la nicio plată făcută. Vă pot spune doar că sumele au fost trecute de fiecare dată de lordul Latimer. Dacă doriți mai multe amănunte, vă sugerez să-l întrebați pe dumnealui. Sau l-ați putea întreba și pe agentul londonez al Casei Bari, din Florența, care, din câte am înțeles, a fost și el implicat. Poate știe ceva.

— Deci Casa de Bari încă mai are un agent în Londra, spuneți? zice de la Mare cu o voce joasă, insinuantă. Având în vedere că și-a închis cu mulți ani în urmă birourile din Anglia?

Surâde, ridicându-și o sprânceană.

— E un birou neoficial, răspunde Scrope. Nu cred că se știe despre el în străinătate. E reprezentat de un negustor flamand, pe nume Richard Lyons.

Se iscă un murmur general. Ducele nu se clintește de pe tron, însă toți ceilalți din jur încep să se agite și să arate o panică ce întârzie să se manifeste la adevărata intensitate.

— Când s-au început aceste... *corectări* ale datelor din registre? revine de la Mare.

Scrope ezită, își închide ochii și răspunde:

— Cam în urmă cu un an... Când ați fost însărcinat să începeți să investigați pierderile din vistierie.

Deschide ochii și continuă:

— Înainte, dacă vă uitați în registrele de acum un an sau doi, o să vedeți sumele trecute fără nicio greșeală. Acele registre au fost arhivate și duse în pivnițe. Nu sunt niciodată scoase la lumină.

— De ce credeți că s-a schimbat sistemul de calcul de atunci? spune rar de la Mare, simțind gustul victoriei.

Scrope se face roșu ca racul; niciodată nu s-a simțit atât de rușinat. Dar nu vrea să se oprească tocmai acum.

— Cred că investigațiile dumneavoastră i-au pus pe jar pe cei implicați în fraudarea sistemului, răspunde cu privirea ațintită asupra pantofilor. Cred că au vrut să-și șteargă urma. S-au gândit că o să vă mulțumiți cu un simplu studiu al registrelor. Probabil nu și-au dat seama cât de departe o să mergeți.

De la Mare așteaptă ca publicul să priceapă cele spuse.

— Mulțumesc, spune apoi mieros.

De la Mare se abține cu mare greutate să zâmbească. A reușit. Le-a dovedit cavalerilor că adevărul e de partea lor. I-a pus pe lorzi pe jar. În lectica lui, prințul, care ascultă cu ochii închiși, pare că surâde. Preț de câteva secunde chiar deschide ochii și se uită spre de la Mare. Acesta își închide ochii pe jumătate și face o plecăciune – singurul gest pe care și-l permite pentru a sărbători. Astfel împărtășește cu prințul momentul de glorie.

Abia mai târziu, când mulțimea se îmbulzește spre ușă și, odată cu ea, se risipește atmosfera încordată, de la Mare simte efectul întârziat al emoțiilor și începe să tremure. Alții ar sări în sus de bucurie și ar sărbători cumva. Dar el este nespus de obosit. Tânjește să se așeze. „Ce bine voi dormi la noapte!“ își spune.

În ziua următoare, Latimer și Lyons, amândoi cu fața inexpresivă, sunt aduși în fața lorzilor pentru a fi judecați. Chaucer se strecoară în sală, ca membru neoficial al escortei ducelui. Și-a petrecut noaptea la Stury.

Lui Latimer i s-au adus la cunoștință multe acuzații, inclusiv aceea de a sustrage bani prin intermediul achitării obligațiunilor. De asemenea, este acuzat și că a profitat de recentul eșec militar din Bretania: a obținut prin șantaj sume uriașe de bani pentru recompense în unele orașe, în timp ce pe altele le-a dat pe mâna dușmanului – inclusiv Bécherel și Saint-Sauver –, în schimbul unor mite uriașe. Este învinovățit și de cruzime manifestată față de oamenii din ținuturile respective.

Lyons este acuzat de evaziune fiscală, de diverse forme de înșelăciune în vămile din porturile din sudul țării și de încercarea de a monopoliza piața bunurilor alimentare importate – aflată

în mod normal sub controlul negustorilor de condimente și al băcanilor –, prin confiscarea, tâlhărirea și formarea de provizii enorme pentru a încuraja creșterea artificială a prețurilor.

Privirile hulpave ale celor din Camera Comunelor nu-i scapă nicio clipă pe cei doi acuzați. Vistieria a fost golită de curteni, ceea ce le stârnește disprețul. „Regatul a fost sărăcit, cei din Camera Comunelor ruinați – toate acestea pentru ca niște apropiați ai regelui să facă profit", a observat la un moment dat Peter de la Mare. Fraza a fost preluată de toți cei care sunt de partea lui. „Vrem pedepse pentru tâlharii ăștia", gândesc toți. „Vrem să nu mai fie nevoie să plătim încă o taxă."

Chaucer și Stury se uită, de asemenea, la Latimer și Lyons, sperând că interogatoriul se va sfârși cât mai grabnic. Pentru că amândoi sunt tulburați și nu mai cred în cuvintele de consolare pe care i le-au spus ducelui.

Spre ușurarea lui, Chaucer vede pe chipul amândurora că sunt încrezători. „Măcar nu par deranjați", își spune el. De fapt, pe Latimer nu l-a văzut niciodată pierzându-și firea. Iar pe Lyons cu greu și l-ar imagina altfel decât calm și plin de sine.

Latimer, care are o fire de felină vicleană, opune rezistență. Are un licăr aprins în ochii migdalați și căprui, iar chipul smead. Nobilul șambelan cere răspicat să afle numele persoanei care-i acuză. Dar cei din Camera Comunelor, care au jurat să țină totul secret și să se sprijine reciproc, spun prin gura lui de la Mare că vor să-și prezinte acuzele „în comun".

Latimer se arată neliniștit preț de câteva secunde.

— Ah, dar acuzațiile pe care mi le aduceți au fost făcute cu aprobarea regelui și a miniștrilor lui, zice el cu privirea înflăcărată, așteptând victoria.

— Ah, spune de la Mare, cu o privire la fel de înflăcărată, dar așteptând o altfel de victorie. Și totuși, acțiunile dumneavoastră s-au abătut de la litera legii și au fost împotriva deciziilor Parlamentului. Iar deciziile din Parlament trebuie urmate întocmai.

Scoate codul de legi, pe care întâmplător îl are la el, și-l deschide la pagina potrivită pentru a demonstra că Latimer a încălcat

legea. Citește paragrafele relevante, acompaniat de uralele oamenilor lui.

Latimer mai are și calitatea de a inspira teamă, mai ales atunci când își arată puterea. După pauza de prânz, îl trimite pe nepotul lui, Sir John Neville, majordomul regelui, să-l apere în fața Camerei Comunelor. Neville spune pe un ton de superioritate că mica nobilime venită din cine știe ce colț al țării n-are dreptul să ridice acuzații împotriva unui nobil mai mare, care este consilier personal și cavaler al Ordinului Jartierei.

— Vă rog, nu mai interveniți în numele altuia, îi cere de la Mare, pe un ton la fel de superior, bătând cu degetele în mormanul de documente din fața lui. Încă nu am ajuns la persoana dumneavoastră și la acuzațiile care vi se aduc. S-ar putea să aveți destule de spus la momentul respectiv.

Când se termină audierea lui, Latimer pleacă din sală zâmbind ca de obicei, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Chaucer, care stă la pândă într-un colț întunecat, nu mai e sigur de nimic.

Stury cedează nervos. Seara își descarcă întreaga furie stârnită de înjosirea prietenului său, Neville, devenit acuzat, care va trebui să depună mărturie.

— Știi unde vor duce toate, nu? îl întreabă pe Chaucer, amețit de băutură, cu privirea injectată ațintită asupra apelor tulburi ale râului.

— Nu pune totul la suflet, îl sfătuiește cu mult calm Chaucer. Noi suntem observatori în tot procesul. Îl putem sfătui pe duce dacă o cere. Dar nu suntem implicați. Așa trebuie să rămânem.

Stury dă din cap, își mai toarnă vin, apoi bâiguie:

— Rebeliune, re-be-li-u-ne. Asta este. O rebeliune!

„Se implică prea mult", își spune Chaucer îngrijorat, dar ținându-se la distanță de toate evenimentele.

Când vine rândul lui Lyons să iasă în fața cavalerilor, se dovedește că arma lui cea mai de preț este mituirea, nu convingerea sau intimidarea celuilalt. În cinismul lui nemăsurat, consideră că n-are rost să-l mituiască pe de la Mare, un farsor de doi bani

cu un discurs pompos despre justiție. Lyons se duce direct la stăpân. Umple o desagă de pește cu o mie de monede de aur, peste care pune câțiva sturioni frumoși și o trimite prințului Angliei. Dezgustat, prințul trimite ploconul regelui, la Havering, ca să-i demonstreze cât de josnic este Lyons. Dar nu pune la socoteală simțul umorului pe care tatăl lui încă îl are. Regele, ceva mai liniștit că nu mai trebuie să se ducă în Parlament, acceptă amuzat – după toate spusele – darul lui Lyons. Apoi, cu un cinism nu departe de al negustorului, îi spune fiului că a acceptat darul pentru că, la urma urmei, din vistieria lui au fost furați banii.

— Nu ne-a oferit nimic altceva decât ceea ce ne aparține.

Cam asta este povestea care circulă prin taverne și pe care oamenii o apreciază. Își iubesc regele.

Însă nici apărarea, nici mita nu-i ajută pe acuzați. Atât Latimer, cât și Lyons au fost găsiți vinovați, împreună cu patru subordonați de-ai lor, inclusiv Neville. Au fost eliberați din funcții și închiși. Ducele a citit sentințele amândurora, mirat de calea pe care au luat-o evenimentele. A primit de la Peter de la Mare foaia cu sentințe, a citit-o tare, monoton, fără să schimbe nimic. Din umbră, Chaucer a asistat la încătușarea lui Latimer, Lyons, Neville și a celorlalți. Nici lor nu le venea să creadă. Latimer a găsit puterea de a-i arunca o privire plină de scârbă gorilei care îl ținea. În schimb, chipul frumos bărbierit al lui Lyons exprima teamă.

Mulțimea a dat năvală în taverne să sărbătorească. Stury, mahmur și încă șocat de evenimente, n-a vorbit o zi întreagă.

Ca și el, Chaucer se teme pentru cei arestați, deși s-au dat asigurări că vor fi întemnițați în conformitate cu rangul lor, și nu vor fi duși într-o celulă sordidă. Pe de altă parte, Chaucer presimte că răul a trecut.

— Asta a fost ziua lui de la Mare, îi zice prietenului său în drum spre casă, cu gândul să-l liniștească. Nu mai urmează alte evenimente neprevăzute. Și-a îndeplinit misiunea, nu crezi?

Stury tace.

— În curând, cavalerii o să se ducă la casele lor. Totul o să fie dat uitării. Probabil Latimer și Lyons învață ceva din asta; sau poate că cei care o să le ia locul o să fie mai onești. Ar trebui să vedem

toate astea ca pe un succes, nu ca pe un eșec, spune cu mai puțină vlagă. Ai reușit să-l faci pe duce să-și păstreze calmul. Am avut și eu un mic aport...

Se oprește pentru a-i da lui Stury un răgaz să-i mulțumească pentru cuvintele spuse și timpul acordat. Dar Stury se joacă absent cu căpăstrul. Nu-l ascultă.

— Mâine ar fi cazul să mă întorc la muncă, spune Chaucer apoi. Ar trebui să mă duc acasă în seara asta.

Revenit în biroul vamal, Chaucer se liniștește măsurând cantități și socotind amănunțit, până la ultimul șiling. În drum spre casă, se oprește la o tavernă pentru a asculta ultimele vești din Westminster. Cu toate astea, și-a cam pierdut curiozitatea de a afla ce s-a mai întâmplat în ședințele Parlamentului. Din fericire, ducele încă îi tratează cu mănuși pe cavaleri. Alice a intrat în pământ și n-a mai adus nimeni vorba despre ea. Cu puțin noroc, totul o să se sfârșească în curând.

La Westminster, ședințele Parlamentului au continuat în lunile aprilie și mai, însă verva și energia de la început s-au risipit treptat.

De la Mare a cerut și a obținut acordul coroanei de a forma un consiliu din nouă oameni, care să ia parte la conducerea țării. Asta implică o diminuare a influenței lui Ioan de Gaunt și a apropiaților lui. Din consiliu urmează să facă parte vechi oponenți ai ducelui, inclusiv fostul cancelar, William de Wykeham, episcop de Winchester, și vărul lui Ioan, Edmund de Mortimer, conte de March, care au ajutat foarte mult Parlamentul.

După instalarea consiliului, Parlamentul a început să condamne niște persoane mai puțin însemnate, acuzându-i de lucruri mai puțin importante.

Printre acuzați se numără și Stury. „E vina lui“, își spune Chaucer. „Ar fi trebuit să stea în umbră, să-și amâne lupta.“

În loc să stea retras, nesăbuitul Stury se pare că a cedat în fața nobilului impuls de a acționa. S-a deplasat până la Havering să-l informeze pe rege despre condamnarea apropiaților lui, fapt pe care suveranul se pare că nu-l știa. Stury a fost dintotdeauna mai impulsiv. Însă de data asta a încălcat limita, căci i-a spus bătrânului

rege că Parlamentul caută să-l detroneze – ceea ce i se întâmplase cu mult timp în urmă și tatălui suveranului. Iritat, Chaucer și-l imaginează pe Stury stând în fața regelui, repetând întruna „Rebeliune... Curată rebeliune!". Regele l-a întrebat pe nobil ce-ar trebui să facă, iar Stury l-a sfătuit să anuleze Parlamentul. Cel puțin asta spune gura târgului.

Rezultatul acelei întrevederi a devenit pentru două, trei zile subiect de tavernă. Panicat, regele a decis pe loc să se ducă la Westminster pentru a se consulta cu fiul cel mare. Nu știa că, după mai multe leșinuri și crize în sala de ședințe, prințul Eduard fusese dus în palatul său din Kennington.

Lectica regelui, cu o escortă de o sută de oameni, a trecut pe sub apartamentul lui Chaucer de la etajul porții Algate. Observând însemnele de pe lectică, cei care se aflau în zonă au încetat orice activitate și s-au adunat în jurul escortei care înainta lent. E întotdeauna o plăcere să te afli în preajma regelui. E un om care zâmbește, face glume, chiar se apleacă și aruncă un bănuț vreunui băiat sau sarută o fată. În acea zi, însă, perdelele stracojii și aurii au rămas trase până la pontonul din dreptul Turnului Londrei. Regele n-a coborât nici măcar când i-a văzut pe slujitori chinuindu-se să urce lectica în barcă. Resemnate, dând din cap, parcă înțelegând că lucrurile nu mai sunt ca altădată, târgoveții și-au pus iar coșurile pe umeri și și-au văzut de treburi.

Trădătorii stăteau la pândă la toate colțurile. Vestea întrevederii lui Stury cu regele a ajuns la urechile londonezilor înainte ca nobilul să se înapoieze. În Parlament s-a anunțat demiterea lui Stury din consiliul regal. Gărzile îl așteptau în fața casei ca să-l aresteze la întoarcere. Stury, probabil conștient de asta, a dispărut de parcă l-ar fi înghițit pământul. Întocmai ca Alice. Dar Parlamentul își continuă ședințele.

24

Chaucer a renunțat să se mai oprească la Burning Bush, Bear sau Bull în drum spre casă, ca să audă ultimele vești. Le va afla oricum, mai devreme sau mai târziu – fie la birou, fie pe stradă, fie de la slujitori. N-are de ce să se grăbească.

Nici măcar nu se teme pentru Alice când află că au arestat-o la Pallenswick și că o țin sub pază la Westminster. Dacă Alice e înțeleaptă și știe să tacă, se va descurca. E numai o fază trecătoare.

La începutul lui iunie aude, la birou, că Parlamentul a luat-o pe un făgaș nou.

— Ia ghicește! îl îndeamnă cel care l-a informat, zâmbind. O aduc pe Alice Perrers în Parlament din nou. Depune mărturie în după-amiaza asta.

Chaucer își ridică ochii din registru, simțind că i se strânge stomacul.

— Poftim?

Apoi, încercând să nu se arate îngrijorat, spune:

— Pentru ce?

— Adulter! răspunde omul, frecându-și mâinile.

— Poftim? repetă Chaucer prostește.

Stomacul i se strânge din nou. Alice nu e măritată. E văduvă. La fel e și regele. Nimeni nu pretinde că nu există nimic între ei, dar păcatul lor n-a deranjat pe nimeni. În termeni bisericești, e vorba doar de păcatul trupesc, dar în niciun caz de adulter, așa cum, de

exemplu, poate fi socotită legătura dintre duce și Katherine, din care neglijata ducesă iese acoperită de rușine. De ce o acuză pe Alice de adulter?

— Dar... nu era vorba de vrăjitorie? întreabă Chaucer.

Gândurile i se învălmășesc în minte. A știut încă de la început că încercarea de a face din Alice o vrăjitoare este o prostie. Apoi, n-au găsit suficiente dovezi pentru a o acuza de spălare de bani, oricât de mult i-au pomenit numele. (În privința asta, Alice a avut dreptate.) Cei din Camera Comunelor au ridicat acuzații neplauzibile, spunând că ducele îi dă o mie de lire pe an – unii spuneau chiar trei mii. Au acuzat-o că a intrat nepoftită în sala de judecată și a stat în banca regelui. Ca de obicei, au acuzat-o că s-a folosit de numele regelui pentru a-și desfășura afacerile și că a purtat bijuteriile defunctei regine. Cineva a mers atât de departe încât a afirmat, fără nicio dovadă, că Alice a plătit un nobil să ucidă un marinar pe care îl ura. Însă toate astea sunt doar povești fără dovezi, și de aceea niciuna nu este plauzibilă.

Probabil că de la Mare și-a pierdut nădejdea de a găsi o acuzație serioasă. Probabil că vrea să o vadă arestată cu orice chip, înainte de încheierea ședințelor Parlamentului. Sunt înverșunați din cauza banilor, nu a relațiilor intime. Dar a aduce o acuzație unui om și a-l pedepsi pentru o cu totul alta nu pare a fi stilul lui de la Mare. Sir Peter a acționat corect până atunci. Nu s-a dedat la calomnii.

Iar aceasta, pe lângă faptul că pare absurdă, este și imposibil de dovedit. Alice ar trebui judecată de biserică dacă este acuzată de adulter. Iar Chaucer nu crede că de la Mare așteaptă ca biserica, reprezentată de omul lui Eduard, arhiepiscopul Sudbury, să danseze cum îi spune el și să o acuze pe Alice de un păcat capital, numai pentru că așa vrea Parlamentul, sau chiar să o radă în cap. Ar fi complet absurd.

Așadar, nu înțelege încotro se îndreaptă lucurile. La urma urmei, chestiunea adulterului pare a fi scoasă dintr-un discurs de o falsă moralitate, rostit la amvon, nu? Folosești adulterul împotriva dușmanilor dacă vrei răzbunare, fără să uiți în ograda ta, căci toată lumea...

Chaucer îi dă seama de încă un lucru. Îngrozit, simte că tot sângele i se scurge din vine și îl ia ameţeala. Se prinde de masă ca să se ţină drept. Apoi simte că un val de sânge îi inundă capul, făcându-i urechile să vuiască și chipul să prindă cea mai aprinsă culoare posibilă.

Doar n-aveau cum să... În faţa ochilor vede chipul alungit al Filipei și surâsul ei plin de dispreţ. Simte parfumul de trandafiri al pielii lui Alice, care se unduiește sub el...

Sub *el*?

Da, știe prea bine cu cine a săvârșit Alice adulter în ultima vreme. Doar că nu s-a gândit în astfel de termeni la relaţia lor. Nu i-a pus o etichetă. Dar Parlamentul nu știe despre *el* și nu-l interesează viaţa *lui*, cu atât mai puţin pe Peter de la Mare, care are o enervantă curiozitate de a scoate la lumină secrete ascunse, o neobosită credinţă în caracterul justiţiar al legii, săpând zilnic tot mai adânc. N-are cum să creadă că ceea ce a făcut Alice Perrers de câteva ori, într-un capăt de oraș, departe de văzul lumii, este...

Funcţionarul dă din cap, foarte mulţumit de vestea anunţată.

— Se pare că e măritată de ani de zile, continuă cu multă satisfacţie, cu William de Winsdor, cavalerul din Irlanda.

Chaucer dă din cap și mai uluit. Bolborosește ceva, copleșit de un sentiment egoist de ușurare. E slab. Se apleacă asupra registrului, așteptând să-i treacă roșeaţa din obraji și să-și dispară starea de panică, mulţumind lui Dumnezeu din toată fiinţa lui păcătoasă că nu va fi târât în noroi și acoperit de dizgraţie. Abia într-un târziu, mintea lui își reia activitatea normală. Și atunci apar întrebările.

Pesemne că de la Mare a săpat, sau a fost forţat să sape, foarte adânc ca să o acuze de adulter bazându-se pe acea relaţie veche a lui Alice cu William de Windsor. A ajuns la bănuiala că Alice s-a căsătorit cândva cu un om care de zece ani se află în Irlanda. Dar cum a aflat toate astea?

Chaucer știe că povestea are un sâmbure de adevăr pentru că Alice i-a spus despre el. (Se îndoiește totuși că ea și William de Windsor au primit vreodată binecuvântarea unui preot. Dar au copii. Biserica poate lua copiii drept dovadă a unui mariaj dacă

ar trebui. Dacă ar ști despre ei... Iar de la Mare n-are cum să... Și totuși, cum a aflat toate astea?)

Chaucer e cu atât mai uluit cu cât știe că Alice nu vorbește nimănui despre relațiile ei din trecut. Probabil că i-a spus lui Froissart, căci au fost apropiați. Dar și el a plecat din Anglia de ani buni. E foarte probabil că Alice n-a mai spus nimănui apoi, cu excepția lui Chaucer. Și nu e posibil ca de la Mare să afle de la William de Windsor; nici el nu se află în țară.

Așadar, de unde știe de la Mare? Efortul cavalerului pare aproape supraomenesc.

Chaucer stăruie timp îndelungat asupra acestei probleme. Abia într-un târziu își amintește că el i-a spus Filipei că Alice are copii, dar nu cu regele. Își amintește și că a pomenit numele lui William de Windsor. Își amintește ochii soției strălucind. Își dă seama că încă de atunci și-a conștientizat greșeala făcută.

A fost un comentariu nesăbuit făcut în vâltoarea momentului, ce ar fi trebuit dat uitării. N-ar trebui să se simtă vinovat. Dar se simte foarte vinovat! Tăcut, cu ochii închiși, răvășit înăuntru, Chaucer se lasă pradă unui sentiment adânc de vinovăție, pe care știe că îl va avea toată viața.

Cu toate speranțele și bunele lui intenții, el, Geoffrey Chaucer, a trădat-o pe Alice. El, Geoffrey Chaucer, trebuie pedepsit.

Câteva ore mai târziu, Alice este adusă în Parlament. A stat o săptămână sub pază, în condiții acceptabile, într-o cameră cu vedere spre râu, având haine și mâncare de la palat și chiar apă caldă. Însă fost păzită de bărbați cu care nu s-a putut împrieteni și supravegheată de slujitori necunoscuți, care refuzau dând din cap atunci când le cerea cu falsă curtoazie ceva de scris sau să transmită un mesaj regelui. (Nu-i mai întreba dacă primesc să transmită mesaje lui Richard Lyons sau Chaucer.) N-a deznădăjduit; și-a păstrat calmul, fluierând din când în când ca să nu se gândească prea mult la acuzațiile care-i vor fi aduse de reprezentantul Camerei Comunelor. „N-au nicio dovadă împotriva mea“, încerca să se încurajeze, ignorând faptul că și împotriva lui Stury

sau a lui Neville au avut puține dovezi la început, dar asta nu i-a împiedicat să-i condamne. Toți parlamentarii sunt niște proști! Niște țărani! Ce-au găsit împotriva ei?

De multe ori se consolează cu gândul că ducele va interveni, oprind atacurile împotriva ei; dar și-ar dori să fie mai sigură că se va întâmpla. În prima parte a ședinței, ducele nu se uită deloc la ea. De fapt, nu se uită la nimeni, doar la mâinile lui. Alice îl urmărește cu coada ochiului; ducele pare mai degrabă dezamăgit. Învins chiar...

O oră întreagă, cât timp cavalerii și-au ocupat locurile în sală și au fost îndeplinite formalitățile, Alice a fost ținută într-un colț dosnic, între Sir John de la Mare și insuportabilul lui amic, cei care l-au luat cu forța pe preotul ei; tot ei i-au tăiat drumul spre Pallenswick, cu o săptămână în urmă. Satisfacția lor a fost atât de mare încât s-au oferit să o aducă în sala de judecată și să o păzească, aruncându-i, din când în când, câte o privire triumfătoare. Peter de la Mare spune un lung discurs despre cum a ajuns Alice „favorita regelui, mai presus de regină". „Și ce dacă?" se gândește Alice cu mândrie. „Doar n-am fost singura. N-aveți cum să dovediți când a început legătura mea cu Eduard. Numai atât puteți?" continuă și își înalță bărbia cu mândrie.

Regele se rezeamă de marginea lecticii. Slujitorii spun că a fost chemat special pentru această ședință. Pare confuz, nedumerit. Alice îi transmite un surâs. El răspunde cu o privire tristă. „Ia-mă de aici", pare că o roagă. „Să mergem acasă." Inima ei tresare gândindu-se că acest lucru ar putea fi posibil, că totul ar putea să se sfârșească, iar ei doi să se întoarcă la palat, unde îl va îngriji pe bătrânel în tihna odăii cu vedere spre pădure, fără a mai fi deranjați de oamenii de acolo. Însă Eduard abia dacă o recunoaște, își dă seama Alice. Nu se uită la ea, la Alice Perrers, la femeia pe care a iubit-o atâția ani. Se uită în gol, ca un om pierdut care imploră să fie dus într-un loc liniștit. „Am nevoie de liniște și pace. De ce mă aflu aici, între dușmani?" Bietul Eduard... Probabil nu înțelege nimic.

A auzit că și prințul Eduard participă la ședințe în lectica lui, însă nici urmă de el în această zi.

Peter de la Mare se apleacă spre ea. Alice adulmecă ura pe care acesta o emană prin toți porii, așteptând cu nerăbdare să o defăimeze. Nu-i pasă. A trăit prea multă vreme cu frica în sân. S-a săturat de-atâtea luni de groază. Cu suprindere și multă plăcere, observă că sentimentul dominant din sufletul ei este furia. „Ce detestabilă e falsa pietate pe care o afișează obrazul ăsta palid!“ își spune.

Își arată disprețul rânjind. N-are ce să pățească, nu? Niciun cuvânt al agresorului ei n-o poate lăsa fără locul pe care și l-a câștigat în lume, cel din vârf. Nimic nu-i poate răsturna sau distruge lumea.

— Ești tu, Alice Perrers...? începe el, ignorând-i expresia sfidătoare.

— Da, se grăbește ea să răspundă, înțelegându-i greșit spusele.

El se enervează, de parcă Alice l-a întrerupt în mod deliberat, apoi continuă:

— ...Soția lui William de Windsor din Greyrigg, din Northumberland?

Preț de câteva clipe, ea nu pricepe despre ce e vorba. N-are cum să știe. Nimeni nu știe.

Doar Chaucer...

Se uită la Eduard și-i vede barba tremurând. Privirea lui o caută, înțelegând cine este, de fapt. E o privire jalnică, de om trădat, ca a unui câine smuls de lângă osul lui, dat afară din casă.

Chaucer? Prietenul ei, în care a avut atâta încredere?

În acest moment, lumea îi este răsturnată.

Chaucer nu se alătură escortei regelui când coboară toți la Westminster. E prea înfricoșat. Prea îl apasă sentimentul de vinovăție. Nu poate intra în sală, să-l vadă ea. Urcă din nou la balcon și se ghemuiește deasupra locului unde se află ducele. Strănutând înfundat, încearcă să audă ce se vorbește jos.

Întinde gâtul când o aduc pe Alice să rostească jurământul. Are vedere bună. Îi observă paloarea în momentul în care de la Mare îi citește acuzația de adulter. Alice se uită în jur, căutând parcă o cale de scăpare sau un prieten care să o ajute. Leșină. I se aduce

un scăunel pe care se lasă moale. Nu spune nimic. Nici măcar nu răspunde acuzațiilor. Dar nu e nevoie. Încă nu. Pe fața ei se citește totul. E lividă.

Chaucer nu-l vede pe regele care jură pe Sfânta Fecioară că n-a știut că Alice este căsătorită. Dar îi aude rugămintea abia șoptită:

— Vă implor, aveți milă de ea, din dragoste față de mine.

La fel ca toți ceilalți, îi aude glasul tremurând în timp ce rostește ultimele cuvinte. Și se gândește că regele, care, timp de aproape cincizeci de ani pe tron a fost iubit pentru libertatea de a-și exprima sentimentele, a început să plângă în public.

De la Mare dă din cap și tușește. Nu cedează în fața emoțiilor, dar pare jenat de neplăcerea cauzată suveranului. Chaucer se afundă și mai mult în disperare. Se apleacă. De la Mare se întoarce spre Alice, parcă ceva mai îngăduitor.

— Doamnă Perrers, reia pe același ton politicos, dar insistent, cum răspundeți acuzațiilor?

Alice se ridică și rămâne așa multă vreme, fără a spune nimic, clătinându-se. Cu o mână își tot trage rochia.

Chaucer își amintește să respire și trage aer adânc în piept.

În cele din urmă, Alice își regăsește glasul, precum și o urmă din îndrăzneala de altădată. Își ridică fruntea și se uită direct în ochii lui de la Mare.

— Tot ce pot să vă spun e că s-a întâmplat acum mulți ani, zice și ridică din umeri, surâzând cu indiferență, ca pe vremuri. A fost o căsătorie la ușa bisericii.

Chaucer îi înțelege strategia. Biserica nu s-a hotărât încă dacă trebuie să recunoască jurămintele superficiale pe care și le fac cuplurile la ușa bisericii, fără participarea unui cleric (și fără niciun folos, pentru că în această situație nu se plătește taxa), drept o căsătorie adevărată, în fața lui Dumnezeu.

Însă nu este convingătoare. Apărarea ei sună... ieftin. Și este exact soiul de minciună pe care acești oameni încearcă să o pedepsească. Spunând-o, Alice admite că a existat o formă de căsătorie și că, deci, poate fi considerată vinovată de adulter. Victoria se citește pe chipul lui de la Mare, care abia se abține să surâdă. Chaucer

înțelege că Alice a făcut o greșeală gravă, văzând oamenii murmurând cu încântare și uitându-se unii la alții cu ochi triumfători.

Închide ochii. Se lasă pe spate, acoperindu-și fața cu palmele. Nu vrea să vadă reacția lui Alice în momentul în care își va da seama că minciuna ei a înrăutățit lucrurile. E de-ajuns.

— Eu zic că ăștia n-o să aibă milă, îi spune cu satisfacție barcagiul, în drum spre casă. Am auzit că mâine îl cheamă pe episcopul Londrei.

Chaucer își ațintește privirea asupra apei. Simte un nod în gât. Până în acest moment, nu s-a gândit că se poate simți și mai rău. Dar se simte... Dacă blândul arhiepiscop Sudbury este înlăturat din acest caz, iar Alice ajunge pe mâinile preotului care este marioneta lui William Walworth, atunci...

— Adulterul e o crimă în fața lui Dumnezeu, aude glasul barcagiului venind de la o mare distanță. O spânzură. Episcopul Courtenay o să-i lege șireangul cu mâna lui.

Dar ceva se petrece înaintea procesului lui Alice Perrers și schimbă cursul lucrurilor într-o direcție mult mai periculoasă și mai sumbră; ceva ce pune în umbră, deși pentru scurt timp, spectacolul orchestrat de Peter de la Mare la Westminster.

25

După ședința de la Westminster, regele Eduard se urcă în barcă pentru a fi dus la Palatul Kennington. Bolborosește întruna și-și frânge mâinile firave, iar lacrimile din ochi, care nu sunt neapărat stârnite de vânt, i se preling pe barbă.

Uitându-se la trupul neajutorat al regelui, pe chipul atât de sobru al lui Peter de la Mare, care-l urmează într-o barcă închiriată, se arată o urmă de milă. Regretă că întrebările din timpul procesului l-au supărat pe monarh, dar fără îndoială că Anglia trebuie să afle de imoralitatea acelei femei; afacerile ei, foarte greu de investigat, sunt la fel de dubioase precum relațiile necinstite pe care le-a avut cu bărbații. „Regele o să-și găsească liniștea în fiul lui, exact așa cum trebuie să fie", își spune de la Mare. Acest gând îi aprinde o dorință vie, însă înăbușită, de a fi acasă și de a-și vedea fiul pistruiat urcând pe cal și galopând pe malul râului în chiote de bucurie. De la Mare venerează tot ce are legătură cu regele, iar în această clipă, aflat în barcă, venerează dragostea pe care regele i-o poartă fiului cel mare. Își imaginează gândurile care tulbură mintea confuză a regelui: „Fiul meu înțelege. Fiul meu o să-mi explice tot ce se întâmplă."

Însă regele nu-și găsește liniștea când călătoria lui se sfârșește. Când sosește la palat, îl întâmpină un urlet îngrozitor venind dinspre odăile întunecate ale prințului.

Prințul a căzut în ultimele zile într-o comă profundă, întreruptă de scurte perioade în care s-a trezit, agonizând. Uitându-se în sus pe scară, la cocoașa bătrânului care se chinuie să urce spre nora lui, Sir Peter observă durerea întipărită pe chipul prințesei. Fețele doctorilor sunt transfigurate de groază.

Eduard grăbește pasul și dispare împreună cu Ioana în întunericul odăii. Ușa se închide în urma lor.

Sir Peter rămâne în sala de primire de jos, singur, cu gândurile lui. Servitorii aleargă de colo colo, fără a ține seama de el. Știe că regele și-a îngropat patru copii mari. Și el și-a pierdut doi băieți. Pesemne că și regele, la fiecare deces, suferă cumplit. Însă acum este altceva. E ceva mai grav. De data asta, e vorba de fiul pe care Eduard îl iubește cu ardoare – comoara ochilor lui, alinarea lui.

Urletele de sus încetează după o vreme, însă agitația de jos continuă. Slujitorii urcă scările în grabă, încărcați cu găleți cu apă, vin, pături, așternuri și mangaluri ca să acopere mirosul greu; alții coboară cu obiecte folosite, spre care nimeni nu îndrăznește să-și îndrepte privirea.

Sir Peter, neclintit în mijlocul sălii de așteptare, copleșit de o milă aproape insuportabilă, vede la un moment dat o lectică ieșind din camera prințului. Înăuntru se află trupul acestuia, redus la tăcere. În urmă vin regele, prințesa, băiatul, doctorii, pajii, slujitorii apropiați și alții cărând cufere și desăgi. Regele ține capul plecat; nu-și ascunde lacrimile.

Sir Peter înțelege golul interior pe care-l resimte bătrânul. Slujitorii coboară lectica într-o barcă. Regele, devenind în mod curios galant, o ajută pe prințesa Ioana să coboare după soțul ei. Regele îi duce la Westminster cu el. Sir Peter înțelege, sau are impresia că înțelege. E sfârșitul, iar suveranul urmărește ceea ce orice tată grijuliu își dorește în apropierea unor astfel de evenimente cumplite: ca familia lui să fie unită în clipele de pe urmă.

În zilele următoare, ședințele Parlamentului se anulează. Sunt înlocuite de urlete sfâșietoare sau de o liniște deplină, și mai sfâșietoare. Între acestea, există clipe de luciditate, în care prințul

se ridică și-și cheamă avocații, spunându-le ca după moartea lui să trimită un cal de război unui anumit cavaler, să-i dea fiului mobilierul încrustat cu scene din viața lui Saladin, din odaia lui, sau o cupă de argint unui anumit servitor. Își cheamă fiul, care așteaptă cuminte și neclintit lângă prințesa Ioana, și-l povățuiește să-și păstreze toate slugile. În 7 iunie se citește în sfârștit lungul său testament, se fac ultimele modificări și sunt numiți executorii. Eduard va fi înmormântat în Catedrala Canterbury, în cripta de sub altarul Sfântului Martir Thomas, iar scutul, coiful, sabia și mantia trebuie să-i fie puse pe mormânt. Vrea să aibă inscripționate pe piatra funerară un poem în franceză și emblema cu trei pene de struț și cu motoul flamand *Ich Dien*[1], pe care a folosit-o la Crécy, unde a obținut cea mai mare victorie. Își adună familia – prințesa, băiatul speriat, regele, Ioan, duce de Lancaster, și pe ceilalți doi frați mai mici – și le cere să jure pe Biblie că-i vor proteja fiul. Cu ochii întredeschiși, îl urmărește cu mult interes pe Ioan în timp ce își rostește jurământul; știe că Ioana, aflată într-un colț, face la fel. E important pentru Eduard să moară cu toate treburile lumești puse în ordine.

Abia după încheierea testamentului, cere să fie deschise ușile. În acea seară, toată noaptea și următoarea zi, până spre seară, este permis accesul în palat oricui vrea să-și ia rămas-bun. Membrii familiei stau pe scaune, lângă pat, nemișcați, cu fața trasă și ochii goi (cu excepția băiatului, care, neștiind ce să facă, se agită de colo colo). Cei apropiați intră primii, apoi restul. Agonia prințului se apropie de final. Îi rămâne teama pentru viitorul băiatului, însoțită de o furie împotriva fratelui său, la fel de intensă precum durerile care l-au chinuit până atunci. Zace tăcut în patul lui, deschizând din când în când ochii; o sigură dată se foiește și strigă, nu se știe spre cine:

— Acesta este fiul meu, încă foarte tânăr. Așa cum m-ai slujit pe mine cu toată inima, sper să-l slujești și pe el.

---

[1] Prescurtare de la *Ich Diene* (lb. germ.), „Eu îmi slujesc țara".

Plecarea lui din această viață nu este umilă. Pleacă la fel de elegant și de mândru cum a trăit. Lumea consideră important ca omul, pregătindu-și sufletul să părăsească închisoarea trupului, să ceară iertare în fața lui Dumnezeu și a tuturor celor pe care i-a rănit de-a lungul vieții. Dar acest bărbat nu e de aceeași părere. Ore în șir, prințul ignoră prezența popilor care se învârt în jurul lui, încercând să-l ungă cu mir și să-l determine să spună: „Îmi cer iertare în fața Domnului și a oamenilor." La toate rugămințile lor, prințul refuză dând din cap. Și mormăie. Preoții fac schimb de priviri și dau din cap. Ies, dar apoi se strecoară iar în odaia lui, în momentele liniștite dintre vizite, pentru a-l convinge să ceară iertare pentru păcate.

— Trebuie să spuneți cuvintele cu gura dumneavoastră, îl imploră.

Însă prințul refuză să rostească numele Domnului. Încă nu vrea să lase în urmă lumea și ura care l-a ținut în viață atâta vreme. Își strânge buzele și pumnii, gata să-i lovească pe preoți, și închide ochii.

Dimineața, când trage să moară, intră la el Sir Richard Stury. Ud leoarcă în urma călătoriei cu barca sau din cauza ploii, Stury își leapădă haina roșie de om sărac. La vederea lui Stury, pe care l-a tratat întotdeauna cu respect, ca pe un prieten și un bun camarad, dar care este credincios ducelui de Lancaster, aflat la pândă în umbră, prințul se trezește brusc, din nou cuprins de furie. Mârâie nemulțumit la vederea trupului plouat din fața lui, al celui care a încercat să-l convingă pe regele Angliei să anuleze Parlamentul care caută să-l distrugă pe ducele de Lancaster, al trădătorului care pesemne se afla acolo doar ca să se desfete văzându-l pe prințul muribund pe care l-a trădat.

— Apropie-te, Richard, spune cu amărăciune în glas. Apropie-te să vezi ceea ce ți-ai dorit atâta timp.

Ignoră protestele acestuia și cuvintele pe care i le spune apoi în șoaptă: „Întotdeauna v-am iubit."

— Dumnezeu să te răsplătească pe măsură! urlă prințul. Pleacă! Să nu te mai văd la față!

Când deschide ochii, Stury nu mai este. În jurul lui au revenit preoții, zgâriindu-i auzul cu îndemnurile lor la pocăire și la iertare.

Să ierte? Refuză dând din cap. Se uită spre chipul împietrit și plâns al ducelui. Nu poate face asta. Abia când zărește chipul răvășit al tatălui său – ochii roșii, barba albă presărată cu nenumărate lacrimi – se înmoaie și cedează. Dar tot refuză să repete cuvintele preoților.

— Bine, șuieră printre fălcile încleștate. O fac.

Câteva ore mai târziu, după apusul soarelui și după moartea prințului, regele, care a căzut într-o vagă toropeală, nemâncat și nebăut, cere să fie chemată Alice. Slujitorii nu-l ascultă. Șușotesc între ei, apoi se fac nevăzuți.

În ziua următoare, necruțătorul Parlament își reia ședințele.

26

Soarele apune; nu se vede din cauza ploii reci, care cade în rafale și străpunge aerul ca niște săgeți ascuțite. Pe malul celălalt, prințul trage să moară. În partea opusă, Geoffrey Chaucer se strecoară pe o străduță lăturalnică ce se deschide din pustia și noroioasa stradă Thames; merge sacadat, ca un șchiop, ignorând apelul la stingere.

Știe că soldații păzesc casa lui Alice. Îi vede: sunt șase, stau la poartă jucând cărți. Deci au adus-o acolo în așteptarea reluării ședințelor.

La poarta grădinii de legume nu e nimeni. Probabil soldații nu știu de existența ei.

Chaucer o ia spre casă pe aleea principală, auzind în spate clipocitul râului. Clipește des ca să-și îndepărteze apa din ochi. În fața ferestrei crește un măr mare și bătrân, ale cărui flori s-au ofilit din cauza vremii reci și au căzut, formând un covor alb. În timp ce se apropie, cineva trage obloanele la parter, iar aleea se întunecă deodată. Nu-l deranjează. Sus mai e o fereastră deschisă – un pătrat galben. Pesemne că Alice se află în camera ei.

Așteaptă, simțind umezeala pătrunzându-i în oase. Apoi începe să urce trunchiul copacului, puțin câte puțin, pe scoarța umedă. „Ești în siguranță dacă ai trei puncte de sprijin“, aude în minte glasul tatălui său, în timp ce înaintează cu grijă. „Picioarele și o mână. Mâinile și un picior.“ Însă nu vrea să asculte vocea tatălui. Nu-l interesează să fie precaut sau curajos.

Niciodată n-a fost curajos. Când negustorii i-au spus „Tatăl tău ar fi mândru de tine“, știa că nu e adevărat. John Chaucer l-a urmat ca un slav pe rege în timpul războaielor, acumulând cunoștințe și făcând bani în slujba curții, nutrind speranța că fiul lui va beneficia de pe urma legăturii cu nobilii. Și-a dorit ca Geoffrey să fie soldat sau chiar cavaler. N-a înțeles de ce fiul lui pare lipsit de curaj. Lui Geoffrey Chaucer nu-i place să retrăiască momentul în care tatăl lui i-a dat sabia și scutul pe care le purtase în Franța. Nu-i place să-și amintească nedumerirea din ochii tatălui, când, după o ambuscadă soldată cu luarea unor prizonieri de război – așadar, nici măcar o bătălie adevărată –, Geoffrey a refuzat categoric să se mai ducă pe câmpul de luptă și a ieșit de bunăvoie din serviciul lui Lionel de Ulster. John Chaucer nu înțelegea frica. El a fost un negustor pur-sânge, nu o corcitură, ca fiul lui.

— Dacă nu se poate, nu se poate, a spus bătrânul Chaucer ceva mai târziu.

După câteva luni, mariajul fiului său cu nobila Filipa l-a consolat. Pesemne a întrevăzut o nouă șansă ca fiul lui să ajungă cavaler. De-ar fi fost capabil să-și dea seama că Filipa îi va disprețui fiul pentru că îi lipsesc însușirile cavalerești, de s-ar fi gândit că odraslele acestuia, aproape curteni, se vor feri să fie asociați cu un bărbat în haină lungă, a cărui unică armă este pana de scris... Sau dacă și-ar fi dat el seama!

Cel puțin, încearcă să-și ia revanșa. Încearcă să-și arate vitejia. Vrea să-i spună lui Alice că o va salva.

Ajuns destul de sus cât să poată vedea înăuntru, printre ramurile subțiri din vârf, care se înclină sub greutatea lui, zărește cu o infinită ușurare, prin geamul luminat, conturul unui cap mic. Alice se uită afară, în întuneric.

— Alice! strigă cât mai încet, ca să nu-l audă soldații. Alice!

Ea își ridică fruntea și se apropie. Se uită direct la el, prin șuvoaiele de ploaie. Are impresia că-l recunoaște.

Dar nu-i răspunde în niciun fel. Închide obloanele.

Dimineața, se răspândește zvonul că Stury a fost arestat când încerca să părăsească palatul regelui de la Kennington. În acel

moment, clopotele au început să bată. Toate lumea a înțeles că prințul a murit.

Simțurile îl îndeamnă pe Chaucer să se ducă acasă de la birou. Nimic nu-și mai are rostul. Ce mai poate să facă? A răcit. Tremură tot. Trupul și sufletul lui sunt reci. N-a dormit. Haina și ghetele nu i s-au uscat.

Totuși, plătește un barcagiu să-l ducă până la Westminster. I-o cere onorea. Trebuie să încerce.

În labirintul de coridoare și galerii din spatele abației, găsesc o încăpere goală. De regulă, nu e atât de liniște. Însă majoritatea celor din Camera Comunelor împânzesc străzile Londrei, dezbătând în șoaptă moartea prințului.

— O zi tragică. Dumnezeu să-l odihnească, murmură Chaucer, prezentându-se drept un om care, având în vedere că a fost curtean, cunoaște tristețile Londrei.

— Sunt în temă cu munca dumneavoastră, domnule Chaucer, i se răspunde sec.

De pe scaunul înalt de lângă fereastră, de la Mare se uită la el de sus, ca un vultur care își urmărește prada. E scump la vorbă, dar ascultă.

Chaucer se străduiește să-și păstreze calmul. Se gândește cu mare grijă cum ar putea să-l impresioneze pe reprezentantul Comunelor. Nu vrea să dea greș de data asta.

— Tragedia de acum schimbă totul, inclusiv ceea ce oamenii dumneavoastră vor să obțină după reluarea ședințelor Parlamentului, începe cu emfază. Lucrurile care înainte contau mult, acum o să aibă o mai puțină importanță...

După un moment de tăcere, de la Mare încuviințează dând din cap.

— Iar cei de la conducerea țării o să aibă alte greutăți de dus pe umeri, continuă Chaucer, încurajat.

De la Mare încuviințează din nou, dând foarte subtil din cap. Chaucer înțelege că e încordat: nările și încheieturile degetelor îi sunt albe. Așadar, se pregătește de o confruntare. Moartea celui

care i-a sprijinit din umbră pe cei din Camera Comunelor și, implicit, pe de la Mare îi lasă fără apărare în fața atacurilor. Probabil că vor urma replici din partea ducelui. Și probabil că pe de la Mare îl sperie, dar în același timp îi dă și un sentiment de ușurare, că Ioan de Gaunt va acționa și va încerca, așa cum s-a zvonit atâta timp, să preia tronul. Deci nu mai e timp. N-o să mai aibă energie pentru altceva în afară de confruntarea care știe că va urma. Trebuie să termine repede ședințele din Parlament. Iar Chaucer speră că astfel își va pierde interesul pentru Alice.

— Vorbesc în numele multor londonezi care vă admiră reușitele, spune Chaucer. Ați curățat guvernul. Ați stârpit răul.

De la Mare își îngăduie să surâdă slab.

— Mulți ar crede să v-ați îndeplinit misiunea, continuă Chaucer abia respirând. Mai rămâne doar Alice Perrers. Dar, luând în considerare tragedia actuală și durerea tuturor, e posibil ca londonezii să-și piardă răbdarea dacă procesul bazat pe un mariaj demult consumat se prelungește la nesfârșit. Un astfel de proces, în asemenea circumstanțe, poate părea frivol...

Tăcere. De la Mare își ridică o sprânceană. Chaucer ar vrea să-i citească gândurile.

— Știm amândoi că nu doamna Perrers este vinovată pentru corupția din țară, continuă. Ea e doar un factor al răului pe care ați reușit să-l stârpiți. Ar fi o dovadă de compasiune și de milă, în nefericitele circumstanțe de astăzi, să încercați ca pedeapsa ei să fie una simbolică.

Spunând acestea, Chaucer începe să se teamă că de la Mare, care cu o săptămână în urmă l-a închis pe Neville pentru că i-a luat apărarea lui Latimer, se va întoarce și-i va spune cu flăcări în ochi: „Ce interes ai tu s-o aperi pe târfă? N-ar fi cazul să te interogăm și pe tine?“

Poate că de la Mare nu e un om sensibil, însă este, până la urmă, om.

— Și ce aveți în minte, domnule Chaucer?

Îi aude glasul ca prin vis.

Chaucer nu se pricepe la arme, dar știe să profite de un moment atunci când trebuie să încheie o înțelegere.

— Obligați-o să plece de la curte și de lângă rege. Confiscați-i proprietățile dăruite de rege. Renunțați la celelalte acuzații și eliberați-o.

„Măcar îi rămân copiii", își spune plin de speranță. „Și celelalte proprietăți neștiute, plus banii puși la saltea. O să se descurce. O să aibă parte de viața pe care ar fi dus-o în alte circumstanțe." Din ce în ce mai încrezător, așteaptă ca ideile lui să se întipărească în mintea celuilalt.

Nici nu-și închipuie chinuitoarea și necruțătoarea milă ce l-a sfâșiat pe de la Mare din ziua în care l-a văzut pe rege în lectică, alături de fiul lui. Nu-și închipuie că în acest moment, de la Mare ar face orice să-l apere pe rege de alte chinuri, că are nevoie de foarte puțin ca să se convingă că a o elibera pe metresa regelui, urmând sfatul lui Chaucer, nu e un semn de slăbiciune cauzată de durere – sau un semn de milă covârșitoare, de lipsă a rațiunii –, căci niciodată nu s-a lăsat pradă emoțiilor.

Tăcerea se prelungește la nesfârșit. Într-un final, de la Mare încuviințează.

— Lăsați totul în seama mea.

27

Noul moștenitor al tronului Angliei intră în sala Parlamentului în sunet de trompete. Peter de la Mare s-a folosit de puterea lui temporară pentru a-l chema pe tânărul prinț în fața viitorilor supuși.

Blond, înalt – și totuși mai scund cu un cap decât cel mai înalt bărbat din încăpere –, tânărul de nouă ani clipește des la vederea mulțimii. Dar își ține firea. Poartă doliu, însă pe chip nu i se citesc semnele durerii. Până la urmă, se trage din Plantageneți. Își pleacă puțin capul, cu multă grație. Se pleacă și privirile devoratoare ale celorlalți, iar toți cad în genunchi. După un astfel de moment, nimeni n-ar mai crede în eventualele cuvinte mișelești ale ducelui, că prințul a murit în somn, fiind plăpând, că e un olog sau un bastard, nepotrivit pentru lumea asta. Toată lumea îi observă tăria de caracter și atitudinea de suveran. Toți cavalerii care îi jură credință le văd.

Singurul rămas în picioare, preț de câteva secunde, este ducele de Lancaster. Fața îi este întunecată, iar ochii adumbriți și goi. Își ațintește privirea asupra reprezentantului Comunelor, Peter de la Mare, care, îngenuncheat, îi jura credință băiatului, în numele Camerei Comunelor mai întâi. Disprețul din privirea lui îl face până și pe neclintitul cavaler de Herefordshire să se cutremure.

Alice ia crucifixul și se uită la el. Încearcă să nu se gândească la toți ochii ațintiți asupra ei. Simte privirile apăsătoare ale tuturor bărbaților din jur. Sala e înțesată de lume.

— Jur, spune de la Mare.

— Jur, repetă ea, ținând crucea mare, de metal, în mână.

Lista păcatelor și crimelor de care este acuzată a fost deja citită. Sentința a fost anunțată. „E ciudat", își spune cu încântare, „că singura acuzație rămasă în picioare este intervenția în favoarea lui Wat." La celelalte – vrăjitorie, adulter, spălare de bani – nu se mai face nicio referire. În schimb, au aprobat o nouă lege potrivit căreia femeile nu au voie să intervină în actul de justiție. Aproape nu-i vine să creadă că o lasă liberă, că nu moare. Aproape plutește de fericire. Vrea să-și atingă cu degetele gâtul și să-i spună: „Ai scăpat." Nu știe ce va face după ce va ieși din sală.

Și-ar dori ca obraii ei să nu mai fie atât de îmbujorați.

Jură să nu se mai întoarcă la rege și să-i dea înapoi tot ce i-a dăruit. Cu asta, ședința se încheie.

— Puteți pleca, spune de la Mare.

Alice iese, urmărită de ochii lor până la ușă și chiar dincolo de ea.

Ajunsă în anticameră, își lipește mâinile și un obraz de cel mai apropiat zid de piatră rece. „Și acum ce fac" se gândește pentru prima oară. Nu știe dacă are dreptul să ceară un cal. Nu știe nici unde să se ducă. Dar trebuie să scape de toți acei ochi. Însă deocamdată nu e în stare de altceva decât să se asculte respirând.

Așa o găsește ducele.

Înțelege postura în care o surprinde – cu aripile desfăcute ca un vultur –, îi înțelege neajutorarea. Și el a trecut prin asta. Poartă doliu pentru un frate care a murit urându-l. În mintea lui, țipă la Eduard. Își dorește ca măcar Ioana că nu-l deteste cu atâta înverșunare. Mai presus de toate, îl copleșește ura înveninată pe care o simte față de Peter de la Mare, care l-a umilit în public demonstrându-i, prin acel jurământ de credință, că cei din Camera Comunelor cred că plănuiește să-și asasineze nepotul. E și el neajutorat. „Nu vreau să fiu regele Angliei!" urlă conștiința lui. „Vreau răzbunare!"

— Doamnă Perrers, șoptește fără vlagă.

Alice își întoarce capul. Nimic mai mult. Nu-i mai pasă. Dar când își dă seama că e ducele, se îmbărbătează și se despinde de zid. Face o mică plecăciune. Obrajii îi ard.

— Sire, răspunde cu ochii în pământ.

El are pregătită o pungă de bani.

— Tata a întrebat de dumneavoastră. Să zicem că asta e din partea lui.

Primește banii cu o mică ezitare. Nu spune nimic despre rege. Ducele înțelege că e prea emoționată ca să vorbească. Tăcerea ei îi mai stinge revolta interioară, neputincioasă, față de nemernicii din sală. „Suntem amândoi victimele lor", își spune. „Așa ajungi din cauza lor."

— N-o să țină mult, îi spune ca un fel de promisiune.

A trecut multă vreme de când o caută pe Alice Perrers. A uitat complet furia pe care i-a provocat-o atunci când i-a cerut din nesăbuință un titlu nobiliar pentru băiatul ei. În fața ochilor, are acum o ființă bună care este batjocorită, dezonorată, distrusă pe nedrept de o mână de dușmani.

Alice își ridică ochii. Se îndoiește. Ducele se uită la ea, încercând să-i câștige încrederea. Dacă ea crede, va crede și el.

— Nimeni n-o să se atingă de dumneavoastră, îi spune mai ferm. Luați un cal din grajdurile mele. Mergeți la Wendover. E aproape de pământurile mele din Weston Turville și din Chalfont St. Peter. Puteți să-mi trimiteți vorbă oricând. Aveți răbdare.

Ea îl ascultă, privindu-l cu aceeași îndoială.

— Nu vă temeți, adaugă ducele. O să îndrept lucrurile.

— Să mă tem? spune dând din cap, reușind chiar să zâmbească. Nu mă tem niciodată.

Apoi se înclină adânc, ferindu-și privirea. Neliniștit, ducele bănuiește că Alice încearcă să-și ascundă lacrimile, căci glasul îi tremură când îi mulțumește. Și pasul pare să-i tremure când trece pe lângă el, atingându-i în treacăt haina – încălcând astfel orice etichetă, dar fără a-i aduce nicio ofensă –, și se îndepărtează.

Ducele iese din anticameră ceva mai încurajat. Durerea încă îl mai sfâșie cu biciul ei necruțător; neșansa încă apasă crunt asupra lui. Și a avut atâtea neșanse.

A pierdut un frate preaiubit. Încă nu-i vine să creadă că nu-l va mai vedea niciodată pe Eduard. Nimeni nu va mai ridica vălul cernit ce s-a așternut între ei, din motive pe care nu le știe. Probabil și cumnata lui e pierdută pentru totdeauna. Ioana s-a izolat la Kennington cu trupul lui Eduard și cu fiul lor. A venit cu micul Richard la Westminster în timpul zilei, însă, când l-a întâlnit pe Ioan pe coridor, a rămas pur și simplu cu ochii înroșiți de lacrimi în pământ.

— Iartă-mă. Sunt o văduvă îndurerată.

Doar atât i-a spus, apoi a trecut mai departe. Ducele a urmărit-o. N-ar fi știut ce să-i spună.

Ioan și-a pierdut și tatăl, tocmai când avea cea mai mare nevoie de sfaturile pline de afecțiune ale celui pe care-l venerează. Nu știe ce să facă atunci când bătrânul care îi înlocuiește tatăl se uită la el cu ochi străini, bolborosește cuvinte neînțelese și salivează în barbă. Îl îmbrățișează și îi șterge lacrimile de pe obrajii uscați. Dar nu-i poate împărtăși durerea. Se bucură într-un fel că regele s-a retras la Eltham pentru a-și alina rănile, căci rănile regelui sunt multe, trecute și prezente, toate strânse în această suferință. Ioan n-ar suporta să-l urmeze în trecut, să dezgroape alte răni. Aproape zilnic, Eduard al Angliei comandă haine cu fir de aur, extraordinar de scumpe, și poruncește să se facă slujbe costisitoare pentru mama, soția și fiul lui – toți morți. A cerut bisericilor cincizeci și șapte astfel de slujbe închinate prințului. În fiecare zi, întreabă de Alice. Uneori înțelege că nu se mai întoarce, dar nu durează mult. Uneori chiar pare să înțeleagă că este (probabil) măritată cu un alt bărbat. L-a chemat pe William de Windsor acasă. De asemenea, a comandat o cutiuță încrustată în care a pus acuzațiile care i s-au adus de către Parlament fostului său locțiitor din Irlanda. În general, e absent față de tot ce se petrece. Plânge întruna, până ce barba i se udă cu totul.

Ioan a fost învățat să-și dorească să se jertfească pentru Anglia. Acum, în cele mai negre ceasuri, evident că vrea să fie de folos, să se arunce în vârtej și să scape astfel de durere. El e singurul membru adult al familiei care are experiența necesară pentru a păstra onoarea și reputația acesteia. Vrea să-l învețe pe tânărul moștenitor cum să guverneze. Să-i ia de pe umeri unele dintre poverile domniei. Poate face atât de multe...

Dar ticăloșii din Parlament l-au privat de toate drepturile. Aroganța lor incredibilă, ura nechizbuită și bănuiala că urmărește să-l omoare pe micul Richard le arată josnicia și îl împiedică să vorbească. Au reușit să amâne numirea ducelui ca prinț regent. L-au înlocuit cu acel consiliu plin de dușmani, răpindu-i misiunea dată de Dumnezeu. Îl alungă, așa cum o alungă și pe biata femeie, metresa regelui. Îl exilează, furându-i un drept dobândit prin naștere.

Toate cele întâmplate în ultimele zile îl încolțesc și-l paralizează pe ducele Ioan. Singurul lucru pe care a reușit să-l planifice și să-l ducă la bun sfârșit în toate aceste săptămâni a fost acel gest de milă față de metresa căzută în dizgrație. Nu e mult, dar l-a făcut să spere. E ca o gură de aer, dându-i energie pentru a face alte planuri.

„Când se termină ședința Parlamentul, când toți câinii se întorc în cușca lor", își spune în timp ce se îndreaptă spre camera lui, „mă duc în nord." Nu-l poate deranja nimeni în timp ce-și vizitează pământurile. Acolo își va regăsi liniștea, acolo va pune la cale următoarea mișcare; acolo e și înțelegătoarea Katherine, care, cu privirea ei liniștitoare și mâinile reci, îi va alunga toată durerea din minte și din suflet.

Este iulie. Ședințele Parlamentului s-au încheiat. Țara e condusă de un consiliu alcătuit din nouă bărbați aleși. Regele tot n-a obținut banii necesari pentru război. Chiar și după procesele împotriva corupției, de la Mare a refuzat să accepte.

Astfel că, în curând, regele va fi nevoit să convoace din nou Parlamentul, iar de data asta să se străduiască mai mult să câștige. Mai sunt nouă luni până ce expiră armistițiul cu Franța, după care războiul se reia. Dacă nu se întâmpla ceva miraculos între timp...

După plecarea membrilor parlamentului, Westminster – ba chiar întreaga Londră – pare ciudat de pustiu. Walworth a organizat un ospăț în cinstea orașului; a fost mai degrabă un banchet în care dorea să-și sărbătorească victoria. Locul rezervat lui Geoffrey Chaucer a rămas gol; vameșul a trimis vorbă că suferă de dureri de stomac și nu se poate da jos din pat. De câteva săptămâni, Chaucer își vede mâhnit de muncă, bătând drumul dintre casă și birou și înapoi, fără să se uite în ochii aroganți și triumfători ai negustorilor sau ai funcționarilor. Pe ei îi urăște, pe sine se disprețuiește. Alice a plecat. Nimeni nu știe încotro s-a dus. A așteptat o zi întreagă în fața Palatului Westminster, sperând că o va vedea plecând și că poate va schimba un cuvânt cu ea. Dar nu s-a întâmplat nimic. Lyons, Latimer, Stury și celelalte victime ale proceselor se află prin cine știe ce închisori.

Ducele de Lancaster se pregătește să plece de la Savoy pentru a-și petrece o vară liniștită la Pontefract, unde va vâna, își va linge rănile și-și va petrece serile cu fiicele, iar nopțile cu buna lor guvernantă. Ducesa de Lancaster, stăpâna Filipei Chaucer, nu s-a întors încă în Londra, așa cum ar fi trebuit. Încă poartă doliu pentru fiul ei. Deci Filipa și copiii lui Chaucer sunt încă la Hereford. Absența soției îl liniștește întrucâtva pe Geoffrey Chaucer. E mânios atât pe ea, cât și pe el, pentru că a avut încredere.

De-ar fi reușit să o vadă pe Alice! De-ar fi putut să-i spună că măcar a încercat să îndrepte răul făcut! De-ar putea să scape de această lașitate vrednică de dispreț! De-ar putea să facă ceva care să-l salveze, atât în ochii lui, cât și în cei ai copiilor!

De n-ar fi rămas în acest mizerabil oraș de negustori, părăsit de toți!

Abia când aude că o delegație se pregătește să plece în Franța, ca să întrețină discuțiile despre pace, îi vine o idee.

— Trimiteți-mă și pe mine, îl roagă pe duce. Trimiteți-mă în Franța.

Ducele nu vrea să audă. E ocupat cu pregătirile pentru drumul spre nord, care se fac în curtea de la Savoy. Chaucer obser-

vă că ducele nu mai suportă să stea în Londra și că-și dorește cu disperare să plece.

— De ce? îl întreabă.

Dintr-odată, Chaucer se luminează, înflăcărat de gândul că va salva Anglia cu mâinile lui și de tabloul din minte: Thomas și Elizabeth îl vor asculta cu ochii larg deschiși în timp ce le va povesti cu modestie despre reușitele lui.

— Camera Comunelor n-ar avea nicio putere dacă dumneavoastră ați avea banii pentru război. Mai sunt nouă luni până la expirarea armistițiului.

— Francezii nu vor pace, îi spune ducele, uitându-se în altă parte. Am încercat.

— Eforturile dumneavoastră n-au fost apreciate sau înțelese la adevărata lor valoare, spune Chaucer, grăbindu-se să termine de spus acest crud adevăr. Binecuvântați să fie cei care aduc pacea... Dar situația e alta acum. Ce-ați zice dacă le-am oferi mâna prințului moștenitor?

Ducele întoarce capul. Abia acum pare că-l observă pe Chaucer.

O săptămână mai târziu, Chaucer părăsește și el Londra.

Abia când pășește pe puntea vasului, la Southampton, i se risipește și slaba senzație de mulțumire pe care i-au adus-o pregătirile de plecare și instruirea locțiitorului său de la biroul vamal. Cu inima strânsă, își dă seama că nici de data asta n-a fost îndeajuns de curajos. În adâncul sufletului, știe că singur nu va obține pacea cu Franța. Nu poate face nimic pentru a-și răscumpăra greșelile față de Alice, să o împace pe Filipa sau să-și impresioneze copiii. Nu face altceva decât să fugă de situațiile neplăcute.

28

Abia la sfârșitul lui septembrie, Ioan de Gaunt se întoarce la Londra de la Pontefract, pentru funeraliile fratelui său Eduard, care au loc la Canterbury, în 5 octombrie. E mult mai liniștit după cele două luni petrecute sub cerul liber, în tihna dată de privirea albastră și glasul cu accent flamand ale iubitei lui, urmărindu-i pântecul care i se rotunjește din nou. Adoră felul în care trăiesc și respiră cei doi copii pe care-i are cu ea: John, care deja vorbește, și Henry, care a început să meargă. Au moștenit de la el nasul drept și degetele lungi, iar de la ea, părul întins și blond; sunt dovada vie a inocenței și a minunatei lor legături.

— Ioana o să-și găsească în curând liniștea, l-a consolat de nenumărate ori Katherine, mângâindu-i părul și fruntea. E conștientă că a ținut întotdeauna la tine, la fel ca Eduard. Din cauza bolii te-a respins. Ea i-a împărtășit înverșunarea din loialitate. Dar o să-i treacă. Toate trec odată cu durerea. O să vadă că ai grijă de fiul lor, că îl urci pe Richard pe tron. N-ai de ce să te temi. Să n-ai regrete.

Katherine crede în dragoste. În asta constă frumusețea ei.

Pe măsură ce Ioan se apropie de sud, printre frunzele îngălbenite, sub soarele aspru de toamnă, totul devine mai limpede. Își iubește tatăl. Și-a iubit fratele. Vrea să fie unchiul puternic pe care Richard și familia lui îl doresc. Vrea să găsească o prințesă de orgine franceză pentru nepotul lui tânăr și astfel să scape țara

de război. Altminteri, va trebui să meargă la luptă și să moară ca un erou.

Apoi ajunge la el vestea că tatăl lui, regele, trage să moară. Monarhul are febră, rana de la picior i s-a infectat și i se vede osul prin pielea prea subțire ca să se mai vindece. Rana răspândește un miros îngrozitor. Poate să apară cangrena în orice moment. Doctorii sunt îngroziți. Au fost chemați avocații pentru încheierea testamentului. Popii așteaptă în fața alcovului. Toți cred că regele mai are doar câteva zile, poate doar câteva ore, cât va dura înmormântarea fiului.

La auzul acestei vești, gânduri nepoftite și sumbre îi ocupă mintea lui Ioan.

Ajunge la Leicester. O lasă pe Katherine la castel și se duce la Kettlethorpe. După o zi sau două, mergând la sud de Northampton, trimite caravana înainte, spre Londra și Savoy, iar el face singur un ocol. Se duce la Wendover să o vadă pe Alice.

„Indiferent de jurământul pe care Alice Perrers a fost forțată să-l facă în fața Parlamentului, i se poate îngădui să se întoarcă acum, când regele e pe patul de moarte, nu?“ își spune. „Nimic nu l-ar liniști mai mult pe bătrân în ultimele zile de viață decât femeia pe care o iubește. Cine ar îndrăzni să-i refuze preaiubitului rege ultima dorință?“

Refuză să recunoască faptul că Alice, care are o minte vicleană și atentă la șansele care se ivesc, i-ar putea înțelege gândurile ascunse despre viitor mai bine decât oricine, chiar mai bine decât Katherine, care vede numai noblețe în tot ce face el și are doar gânduri împăciuitoare. Nu recunoaște fățiș că Alice Perrers îl va înțelege, aproba, încuraja și ajuta dacă boala tatălui îi va aduce mai multă putere și dacă o va folosi pentru a se răzbuna pe cei care l-au umilit... care i-au umilit pe amândoi. Însă într-acolo bat gândurile lui. Știe că Alice Perrers vrea ca ducele să pună la cale un plan de răzbunare, pentru că amândoi își doresc același lucru, iar dușmanii lui sunt și ai ei.

Însă ceea ce nu-i trece ducelui prin minte este că, dacă acest plan îi reușește, el va fi obligat să preia tronul Angliei. Este un

gând mult prea bine îngropat pentru a fi scos la lumină, deși se află acolo, undeva în străfundul minții, pulsând și încordându-și forțele.

— Ar fi trebuit să mă lase să rămân lângă el, spune doamna Perrers.

A slăbit atât de mult încât a devenit ascuțită; coatele, genunchii, pomeții, nasul îi ies în evidență. „O prinde bine", se gândește ducele. Preferă femeile în fața cărora nu se simte amenințat. Dar și-a păstrat energia. Aprinsă la față, îmbujorată, cu verva de altădată, îi oferă o carafă de apă să-și spele mâinile, perne moi și apoi ceva răcoritor.

— Cunosc toate alifiile. Abcesul nu-l supăra înainte. Doctorii sunt niște neștiutori. Poate că aș fi putut să țin infecția sub control.

Ioan nu vrea să audă despre alifii. Poate că, la urma urmei, este o vrăjitoare, așa cum se spune. Nici acum, când sunt aliați, nu știe sigur dacă îi place această femeie. Dar surâde înțelegător, văzând-o neliniștită și îngrijorată. E îndreptățită să-și facă griji pentru tatăl lui.

Ea oftează și-i mai toarnă vin. El se teme ca nu cumva să-i ceară ceva. Dar nu se întâmplă asta.

— Anglia are nevoie de un bărbat puternic să țină frâiele, în asemenea vremuri riscante, spune pe neașteptate, privindu-l cu admirație.

Ochii ei par mai mari decât înainte. Arată mai vulnerabili.

— Mă bucur atât de mult că v-ați întors!

Nu-i spune că Anglia n-are nevoie de un băiat de nouă ani. Ioan se umflă în pene, cu un aer protector. „Alice Perrers și-a păstrat capul pe umeri", își spune.

— Mă duc la el acum, o anunță. Preiau controlul...

Ducele se referă, sau crede că se referă, la boala tatălui său. Dar nu-și continuă ideea, așa că întrebarea nerostită – „Controlul asupra ce?" – rămâne fără răspuns. Amândoi sunt mulțumiți de situația neclară.

— Bine, spune ea.

Apoi adaugă mai aspru:

— Profitați. Sunt mulți a căror îndrăzneală n-ar trebui să rămână nepedepsită.

Ioan își închide ochii pe jumătate. Pare că i-a citit gândurile. A repetat de nenumărate ori în minte numele acelor neobrăzați: Peter de la Mare, contele de March, William de Wykenham...

Ea dă din cap. Evident, se gândește la aceleași persoane. Nu e nevoie să le mai numească.

— Tatăl meu merită să i se împlinească o ultimă dorință, spune Ioan înainte să plece. Iar aceea este să fie cu dumneavoastră. Pregătiți-vă, o anunță, uitându-se la hainele rupte și la aspectul neîngrijit. Trimit vorbă.

La Eltham plouă neîncetat. Regele stă în pat, sprijinit pe perne. Pare că are o sută de ani, și nu șaizeci și patru. Peste rana supurândă are un soi de bandaj. Așezat pe pat, ținându-l de mână, Ioan încearcă să-i ignore piciorul, dar de câte ori se mișcă, salteaua se mișcă odată cu el, iar tatăl lui începe să se vaite. Șapte doctori așteaptă în fundul camerei, foindu-se și agitându-se fără oprire.

— Am convocat consiliul după înmormântare, spune Ioan.

Și-ar dori să vadă în ochii tatălui său că e încântat că se află acolo. Dar regele se uită în gol; e bătrân, măcinat de durere.

— Consilul *tău*, nu cel ales de Parlament. Pe celălalt o să-l anulez.

Regele nu e chiar atât de neputincios. O scânteie se aprinde în privirea obosită care încearcă să întâlnească privirea fiului. Ducele îi surprinde o undă de neliniște în ochi; sau poate e doar emoția pe care regele Eduard a avut-o întotdeauna înaintea unei bătălii. „Îi prinde bine să se gândească la ceva", își spune fiul.

— Tot ce a făcut Parlamentul în primăvară e nul și neavenit. Nu putem tolera nesupunerea. O să-l convocăm din nou. Avem nevoie de bani pentru război.

Își face griji că tatăl lui, slăbit fiind, i se va împotrivi.

— Dacă îți permit, vine răspunsul lui viclean, însoțit de o expresie rugătoare, o primesc înapoi pe Alice?

„E un troc“, își spune ducele, mulțumit. Bătrânul încă dă dovadă de energie și de șiretenie.

— Desigur, spune, strângând mâna tatălui său.

În 22 octombrie, Alice pornește spre Eltham. „Jocul de-a șoarecele și pisica“, așa cum numesc oamenii mai spirituali ce se întâmplă la curte, este în plină desfășurare. Deciziile Parlamentului din primăvară au fost anulate. Latimer, Neville și Stury au fost eliberați. (Urmează să iasă din închisoare și ceilalți negustori.) William de Wykeham, episcop de Winchester, a fost deposedat de bunurile lumești și alungat de la curte.

Ducele îi povestește totul lui Alice în timp ce se îndepărtează de grajduri și se îndreaptă spre palat, spre coridoarele reci, de piatră, care duc în apartamentul regelui. Ea încuviințează dând din cap. Are în mână o cutie mică din piele, pe care insistă să o ducă personal. Din când în când, se oprește și ascultă spusele vreunui servitor sau gardian. Încearcă să-și păstreze expresia de seriozitate, dar un mic surâs se tot încăpățânează să iasă la suprafață. „În mod evident, nu-i vine să creadă că se află iar aici“, își spune ducele. „Eu am făcut asta“, își zice apoi cu mândrie. „Am reușit.“

Alice oprește un rândaș pe care pare că-l cunoaște. Îi șoptește ceva ducelui, apoi se îndepărtează.

— Pregătește o cadă cu apă pentru rege, îi cere omului.

Apoi se întoarce la duce, care s-a oprit să o aștepte, așa cum ar face pentru orice femeie.

— Nu mi-am închipuit vreodată că cineva poate îndrepta atâtea lucruri într-un timp atât de scurt, îi spune ea cu admirație în glas și o privire luminoasă.

Eduard a adormit în fotoliul. Piciorul infectat e ridicat pe un scăunel și înfășurat. Ține gura deschisă. Pare încremenit. Preț de o secundă, inima ducelui i se oprește în loc, cuprinsă de acea speranță îngrozitoare pe care încă nu o înțelege. Întotdeauna i se întâmplă asta când își găsește astfel tatăl. Întotdeauna există un moment de nedumerire, în care se întreabă dacă bătrânul

într-adevăr a murit. Dar când observă că pieptul tatălui său se ridică și coboară sub pătură, Eduard scoate un mormăit. Apoi, cu binecunoscutul amestec de ușurare și regret pe care îl simte de câte ori vede că n-a murit, se întoarce spre Alice.

Dar Alice a uitat de el. Cu pas ușor, pășește înainte și atinge foarte tandru umărul lui Eduard.

— *Mon amour*, șoptește în franceza vorbită la Londra, iar regele se mișcă.

Își deschide ochii încet, iar când o zărește, chipul livid, însemnat de durere, se luminează în mod curios și, spre mirarea lui Ioan, un surâs neîncrezător îi apare pe buze.

— Filipa, șoptește, apoi duce una dintre mâinile lui Alice la buze și i-o sărută repetat, de parcă nu mai vrea să-i dea drumul.

Pe Alice nu o deranjează confuzia. Își lasă mâna moale și își lipește obrazul de-al lui. Atentă să nu-i lovească piciorul rănit, îi sărută creștetul cu păr argintiu, fruntea, obrajii, iar apoi, buzele – sărutări scurte și delicate ca un fulg.

— Te-ai întors, murmură Eduard, fără să dea drumul mâinii.

Ea râde ușor. Nu se ridică.

— Am adus uleiurile și unguentul. Haide să faci o baie și după aia vedem ce facem cu piciorul.

Cât timp îi bandajează piciorul, Alice îngână un cântec. Rana e dezgustătoare: carnea albă se despinde sub pielea vineție, puroiul țâșnește prin fiecare crăpătură, iar piciorul, până la genunchi, îi este tare și umflat. Alice alungă doctorii. Se descurcă mai bine singură. Știe să-l urce în pat.

— N-avem nevoie de nenorociții ăștia, nu-i așa? îi spune lui Eduard după ce doctorii se retrag, iar el pufnește în râs.

— Dragostea vindecă totul, îi fredonează Alice în timp ce-i curăță rana și întinde unguentul.

Regele moțăie. Îi piaptănă părul și barba proaspăt spălate. Eduard surâde și închide ochii.

— Dragostea vindecă totul, murmură el.

Vrea ca Eduard să trăiască. Nu vrea să-l lase să moară.

Când se trezește, o găsește în fotoliu. Alice se apropie și se întinde lângă el în pat. Sprijinită într-un cot, îi dă să mănânce cu linguriță puțină supă de pui și să bea vin. Îl ademenește ca pe un copil.

— Una pentru tine, una pentru mine.

El cedează, râde și acceptă să mănânce. La final, o ia de mână.

Abia după o zi își dă seama cine este ea, dintre toate femeile lui. Alice înțelege că știe atunci când îl vede dintr-odată întristându-se.

— Am trimis după William de Windsor, o anunță din senin, cu glas trist. Știu că a fost vina lui, adaugă cu o privire rugătoare. Ar trebui să ajungă dintr-un moment în altul. De fapt, ar fi trebuit să fie deja aici. Nu înțeleg de ce-i ia atât de mult timp.

Alice pune supa deoparte și, cu aceeași mână cu care i-a dat să mănânce, îl trage spre ea și îl îmbrățișează. „Bietul bătrân", își spune. Nu-și permite să spere că l-a chemat cu adevărat pe William acasă.

— Pe *William*? spune ridicând din umeri.

Îl strânge în brațe și îi mângâie tandru fruntea.

— Ce înseamnă el pentru mine? Nici nu mai știu cum arată. A trecut atât de mult... O viață de om. Nu mă interesează nimeni...

Se apleacă spre el și se uită cu multă afecțiune în ochii lui.

— Nimeni în afară de tine, îl asigură, crezând și ea în ceea ce spune. N-a mai fost nimeni de când te-am cunoscut.

Pe Chaucer nu-l consideră un amant. De fapt, nu se mai gândește deloc la el. Știe că a plecat într-o inutilă misiune de pace în Franța. N-are nevoie de el. N-are decât să rămână acolo pe veci. Locul pe care l-a ocupat în mintea ei este gol. Așa că nu simte nicio remușcare. Nu minte.

Dar Eduard nu pare convins.

— Se zice că ai avut copii, șoptește, ațintindu-și privirea asupra ei.

Alice își închide ochii.

— Am greșit că ți-am ascuns asta, îi spune în șoaptă, serioasă. Știu. Te rog să mă ierți.

— Un fiu, insistă regele.

— John... Are doisprezece ani.

Mult timp a avut parte numai de disperare, așa că și-a cam pierdut îndemânarea. E ca și cum mintea ei ageră prinde iar viață, începând să vibreze.

— Draga mea, murmură Eduard, spre ușurarea ei. N-ai nicio vină. Știu. E băiat bun John al tău? o întreabă, făcând-o să tresară. E ca Richard? Călărește bine? Se pricepe să mânuiască sabia?

— Da, îi răspunde.

Încă are ochii închiși, așa că nu-i vede chipul. Dintr-odată, îi aude glasul înflăcărat de altădată:

— N-ar trebui să-l fac cavaler la primăvară, odată cu Richard?

Alice își deschide ochii. Regele zâmbește, iar în ochi are o lumină jucăușă, ca pe vremuri. E atât de uimită încât, preț de o clipă, nu e în stare nici măcar să zâmbească.

— Să-l faci cavaler? îl întreabă, amintindu-și de micul zdrențăros, înstrăinat, care se juca printre buruieni și grămezi de gunoi, rânjind larg, ca un copil de țară.

„Ce? Eduard se oferă să facă asta pur și simplu?“ își spune.

Și totuși, e puțin probabil să se ajungă acolo. Regele poate muri înainte să apuce să ducă la îndeplinire ce-i propune.

— De îndată ce mă simt mai bine, zice Eduard. Organizăm și alte ceremonii... Un festival de vară... Trebuie să facem și planurile pentru Crăciun... Și pentru jubileul meu, la primăvară.

Alice face un efort și-i surâde, străduindu-se să intre în jocul lui.

— Să le țină minte toată lumea, îi spune cu voce slabă.

Eduard încuviințează, dând din cap cu energie. E încântat că i s-a alăturat.

Însă Alice se simte ca o pisică abandonată care-și caută un loc ferit și cald pe străzi lăturalnice și un bol de lapte. Nu e tocmai ca pe vremuri. E conștientă că asta e o scurtă perioadă de grație; trebuie să joace un rol de asistentă în palatul-spital cât timp i-a mai rămas lui Eduard de trăit. Asta i se oferă acum, cel puțin. Însă a văzut în ochii ducelui o sclipire. El sigur vrea mai mult.

Așa că, măcar în minte, și Alice își dorește mai mult. Dacă va profita de acest timp ca să intre iar în grațiile ducelui, ajutându-l să-și învingă dușmanii și să șteargă din istoria țării dezastruoasele decizii din ultimele luni, atunci cu siguranță va fi acolo când lui Eduard îi va suna ceasul, iar ducele va ajunge, în sfârșit, în vârf, depășindu-l pe băiat...

Spre deosebire de ducele Ioan, Alice nu se ferește de acest gând. De fapt, gândul acesta a îndemnat-o să se apropie de duce. Consideră că dacă îi va fi apropiată ducelui, va avea acces la putere. Alice a crezut întotdeaua că, la un moment dat, ducele va găsi irezistibilă tentația de a-i lua nepotului tronul.

Multe lucruri îl așteaptă pe duce; trebuie doar să aibă istețimea și curajul să le vadă și să pună mâna pe ele.

Și iată că planul seducător pe care Alice l-a crezut pierdut pe veci, după atâtea luni de eșecuri și dezamăgiri, pare iarăși realizabil.

Poate să spere și ea la mai mult? Este oare posibil? Până la urmă, nu cumva e posibil să devină sfătuitorul ducelui, recăpătându-și puterea, dacă-l urmează?

29

Eduard nu moare. Culoarea intensă a rănii și umflăturile dispar treptat. Își recapătă luciditatea. După zece zile, Alice consideră că este îndeajuns de întremat pentru a fi dus la Havering, palatul lor retras, unde, speră ea, liniștea pădurii și cerul de vis îl vor ajuta să-și revină complet.

Dar în toate acele zece zile, Alice ia cina cu ducele într-un salon, feriți de ochii slujitorilor. În fiecare zi căpătă tot mai multă încredere că are un viitor, chiar și fără Eduard.

Ducele se consultă în fiecare zi cu Alice și-i ascultă sfaturile cu multă atenție. Nu are pe nimeni altcineva aproape; Katherine Swynford este la Kettlethorpe, așteptând un alt copil, iar el nu-i poate vorbi oricui despre visurile lui. Prin urmare, este la cheremul lui Alice.

Iar Alice se dovedește necruțătoare. Și-a regăsit tăria în timpul lunilor lungi și ploioase de vară. Nu se ferește să i-o arate, simțind că ducele îi împărtășește dorința de răzbunare.

— N-ar trebui să-l arestați pe de la Mare? îi spune, închizându-și ochii pe jumătate.

În secunda următoare, se trimite ordin ca fostul reprezentant al Camerei Comunelor în ședințele Parlamentului din 1376 să fie dus la palatul din Nottingham al ducelui și aruncat într-o temniță, fără dreptul la judecată.

— N-ar fi bine să-l alungați pe contele de March? îi sugerează la un moment dat, atunci când simte că puterea ei este tot mai vie și mai solidă.

Iar ducele ordonă imediat ca vărul lui incomod să fie trimis la Calais pentru a conduce garnizoana de acolo. Când contele refuză, temându-se că va sta închis între zidurile castelului, izolat în mlaștinile din nordul Franței, ducele îl demite din postul de mareșal al Angliei. Îi oferă postul dușmanului său: Henry, lordul Percy.

— Foarte bine, îi spune Alice, iar pieptul ducelui se umflă.

Cu ochii întredeschiși, fac schimb de priviri, gândindu-se la următoarea mișcare: un Parlament supus, alcătuit din oamenii ducelui, al cărui purtător de cuvânt va fi chiar pajul lui Ioan. Acest Parlament va anula deciziile luate de cel anterior și va accepta taxa pentru război a regelui.

Zi de zi se încurajează și se îndeamnă reciproc. Pentru Alice e captivant să asiste la căderea dușmanilor ei, fără ca ea să miște un deget. Ajunge să-și exprime o dorință pentru ca aceasta să i se îndeplinească.

Înțelege de ce îi este teamă ducelui să-i vorbească despre adevăratul motiv pentru care vrea să scape de dușmani. Dar îi respectă dorința. Nu aduce vorba despre asta. Încet-încet, își pregătește terenul. „Iar mai târziu, când o să vină momentul să facă mișcarea cea mare“, își spune triumfătoare Alice, „o să știe că eu i-am fost tot timpul alături. O să știe cum să-mi mulțumească.“

Ioan de Gaunt trăiește cu satisfacție cele câteva săptămâni de priviri viclene și de mișcări grăbite, violente și neprevăzute. Discuțiile cu doamna Perrers – în care de fiecare dată apare numele unui personaj nedorit și imediat este găsită o soluție, nu-și mai dă seama de către cine, și, până să se dezmeticească, se pomenește că persoana respectivă nu mai reprezintă o amenințare – l-au ajutat să se simtă iarăși un bărbat capabil să acționeze. A scăpat de amorțeala pe care a arătat-o în timpul ședințelor Parlamentului. A uitat acel sentiment căruia nu vrea să-i spună „teamă“.

Abia după ce Alice și regele, împreună cu o escortă, se pun încet-încet în mișcare spre Havering, Ioan se întoarce la consiliul lui, la Palatul Savoy și la gândurile lui.

Tatăl său a trecut de perioada critică. Prezența doamnei Perrers pare să-l fi salvat pe bătrân. Se bucură că regele încă trăiește. Întotdeauna s-a temut de ideea morții, dar acum se teme îngrozitor, mai mult ca niciodată. Urăște nodul care îi apare în gât atunci când se gândește la asta și la deciziile pe care va trebui să le ia, unele pe care probabil le va regreta.

Scrisoarea lui Katherine îl așteaptă la Savoy și-i reamintește de privirea ei visătoare, de chipul blând, de pântecul rotund și de gestul liniștitor pe care l-a făcut în noaptea în care s-au despărțit, când ea i-a luat mâna și i-a pus-o pe burtă, ca să simtă mișcările copilului.

„Dacă e băiat, o să-i spunem Richard. Dacă e fată, o s-o cheme Joan", îi scrie Katherine.

Ducele înțelege. Katherine dorește ca el să facă pace cu familia fratelui său. Ea îi arată că punându-i copilului numele nepotului său este o cale bună. Întreaga ființă îi este pe loc cuprinsă de un sentiment de ușurare. E conștient – a fost conștient în toate aceste săptămâni – că toate acțiunile sale, arestările, convocarea Parlamentului, atitudinea mândră, încordată, vocea aspră, încurajând-o pe doamna Perrers să-l măgulească și să-l împingă tot mai mult pe o cale pe care n-ar fi apucat-o de unul singur, sunt o pregătire mută pentru ziua în care tatăl lui nu va mai fi, iar el probabil va încerca să...

Nici măcar nu se poate gândi la așa ceva.

...Să preia puterea.

De îndată ce gândul i se concretizează, îl studiază o secundă sau două, apoi meditează la influența covârșitoare pe care a avut-o asupra acțiunilor sale. Se simte eliberat.

Doar că o astfel de faptă nu-i stă în fire. Nu e aceasta natura lui. N-ar putea să facă niciodată asta.

Deși Richard se află la o vârstă fragedă, deși nu are experiență de viață și nu este pregătit să preia puterea în vreme de război, e totuși fiul lui Eduard, adevăratul moștenitor, unsul lui Dumnezeu.

Iar el, Ioan, e un om de onoare. E și un om al acțiunii, într-adevăr, dar al unei acțiuni aflate sub semnele virtuții și al idealurilor cavalerești. Este un om al datoriei. Își cunoaște datoria, întotdeauna a știut care este: să încerce să recâștige regatul soției lui din Castilia, să negocieze cu francezii și, mai ales, să-l protejeze pe Richard la această vârstă fragedă, să-l ghideze și să-l apere până la ultima suflare dacă i se cere.

Se așază pe o bancă. De multă vreme nu s-a simțit atât de copleșit de fericire.

Răzbunarea e bună, dar s-a înfruptat destul din ea. Și-a distrus dușmanii; nu are motiv să meargă mai departe. Nu e un tâlhar. Menirea lui nu este să devină rege. Și nici nu e făcut să trădeze.

În ziua următoare, în consiliu, ducele de Lancaster anunță că într-o zi din noiembrie Richard urmează să fie numit prinț de Wales. În decembrie, la Westminster Hall, urmează să se dea un mare ospăț în timpul căruia Richard va sta la dreapta lui Eduard, iar toți nobilii din ținut, în frunte cu Ioan, se vor lăsa în genunchi și-i vor jura credință.

Cum să se mai uite în ochii lui Katherine dacă nu îndeplinește toate astea?

În liniștea palatului de la Havering, Alice află cu întârziere de ziua stabilită pentru înscăunarea prințului Richard. O primește cu multă stăpânire de sine.

Nu vede în asta un semn că ducele renunță la visul de putere absolută pe care ea i l-a făurit. Și nu crede că, odată cu această schimbare, ducele nu-și va mai dori să-i ceară sfatul.

„E mai înțelept decât l-am crezut", își spune în schimb, cu o expresie severă pe care o adoptă tot mai des. „Joacă în continuare, înlătură cu mult tact orice suspiciune. Cui o să-i treacă prin minte că...?"

Deocamdată, Alice e mulțumită. Începe să se simtă din nou în siguranță. I-au fost înapoiate toate proprietățile. Arendele luate pe pământurile pe care a putut să le păstreze sunt în creștere. În orele de liniște, când Eduard doarme, le scrie agenților. Doi dintre ei, Robert Broun și John Vyncent, au reînceput să lucreze

din nou pentru ea, ocupându-se de reparațiile unor case. Spre nemulțumirea profundă a noului șambelan, Roger Beauchamp, Alice l-a convins pe rege să-l ierte pe Richard Lyons și să-l elibereze din închisoare. Altfel, a stat destul de retrasă.

De Crăciun a rămas la Westminster. Katherine Swynford, al cărei pântec este uriaș, nu a venit. Ducele s-a arătat la fel de curtenitor cu Alice precum a fost la Eltham, deși n-au mai discutat politică, în afară de niște subiecte generale. Despre înscăunarea lui Richard a spus de fiecare dată, foarte politicos, că s-a desfășurat totul bine. Alice nu-și face griji. Se gândește că au planul pregătit. „Ce să mai vorbim despre asta?" E mândră că ducele a lăudat-o, exprimându-și recunoștința pentru modul în care îl îngrijește pe rege.

După Anul Nou, când vine timpul ca Richard, Henry Bolinbroke, fiul cel mare al ducelui, și alți băieți în vârstă de zece ani, fii de nobili, să fie făcuți cavaleri, este adus la Londra și băiatul lui Alice, pentru a se alătura grupului. Alice nu insistă asupra acestui lucru, iar ducele, dacă a aflat sau a observat, nu obiectează. Desigur, vrea un titlu pentru fiul ei (normal că-l vrea), doar că nu e sigură că își dorește ca oamenii de la curte (mai degrabă Eduard) să-i vadă copiii. Și nici nu vrea ca fiul ei, sau oricare dintre ceilalți copii, să afle cât de aproape de buza prăpastiei s-a aflat ea și cât de subțire a fost firul de pai de care s-a agățat pentru a-și redobândi poziția. În ochii lor, trebuie să fie o femeie puternică, atât de puternică încât nu are timp să stea la Gaines. Dar Eduard își amintește singur de promisiunea făcută. Cum să-l refuze?

Alice i-a însărcinat pe Robert Broun și pe John Vyncent să-i aducă fiul la curte. Le-a trimis vorbă să se ducă la o anumită casă din Essex și să aducă un anumit tânăr de acolo la Londra. Nu-i poate împiedica să afle că John e fiul ei, dacă se întâmpla asta, și că familia ei stă la Gaines. Însă, dacă nu află din gura ei, poate să nege oricând. Iar ei nu sunt genul de oameni care să pună întrebări inutile.

Agitată, își petrece noaptea anterioară ceremoniei în casa din Londra, unde se află și micul John. Când ajunge în curtea casei, venind dinspre râu, îl găsește acolo, abia sosit, descălecând de pe ponei. Poartă haine ponosite de acasă și se uită uluit în jur. Și

însoțitorii lui sunt acolo, însă Alice îl vede numai pe fiul ei: are o claie de păr negru, haină de lână aspră și roșie, umerii lăsați și unghiile roase. E mai înalt și mai slab decât și-l amintește. E atât de sălbatic, de needucat și de vulnerabil încât simte rușine pentru el. Bine că a aranjat să i se facă haine potrivite. Slujitorii ei se uită uimiți la băiat. Alice îl trimite repede înăuntru, fără să-l atingă. I-a pregătit masa în salon. Nu vrea să-l ducă în sala cea mare, ca să se uite la el toți slujitorii.

— Ce-ai mai făcut? îl întreabă la un moment dat, încercând să-și ascundă bătăile puternice ale inimii și să vorbească pe tonul strict și corect al unei mătuși.

El își ridică ochii speriat și mormăie ceva.

— Să nu-ți faci griji pentru mâine. Mergem împreună. O să aștepți împreună cu ceilalți băieți până îți auzi numele. Apoi urmează o mică ceremonie în timpul căreia trebuie să stai nemișcat. Domnul Broun o să te ducă înapoi acasă, ai înțeles?

El dă din cap. Are ochi mari. În vizitele ei la Gaines, niciodată nu l-a văzut timid. De fiecare dată îi povestea despre capcanele pe care le pune pentru iepuri și despre soldățeii din lemn făcuți de Wat. De data asta, e mut. Alice speră că n-a auzit vreun zvon despre nefericita soartă a mamei lui. Chiar dacă a auzit ceva, nu vrea să vorbească despre asta.

— Ți-e foame? îl întreabă, jenată că-i vorbește atât de mult, iar el nu spune nimic. Haide, mănâncă, spune și împinge o farfurie cu pâine și brânză. Apoi îți arăt tunica și hainele pe care o să le porți. Și pantofii cu vârf lung și ascuțit. Ai mai purtat pantofi de-ăștia?

El neagă dând din cap. „Sunt foarte mari“, se gândește Alice cu teamă. „Trebuie să exersezi mult ca să poți merge cu ei.“ Unii curteni își leagă de pulpă vârful curbat și lung, uneori chiar de șaizeci de centimetri, cu panglici sau lănțișoare. I-a comandat lui John niște pantofi cu un vârf mai rezonabil, de numai douăzeci de centimetri. Se gândește și la saboții înalți de lemn pe care-i poartă curtenii peste pantofii eleganți. Au șase centimetri. Dacă va cădea în fața regelui? De l-ar auzi spunând măcar un cuvânt, s-ar mai liniști. Ar da orice să-l audă vorbind.

Copilul vorbește într-un final, după ce ia prima îmbucătură care-i alunecă greu pe gâtlejul uscat. Tușește, apoi ia o gură de bere. Își face puțin curaj. Se uită la tapiseriile scumpe de pe pereți și arată cu degetul spre curte.

— Ai o grămadă de servitori p-aicea, mamă. E casă mare!

— Nu-mi spune așa! îl ceartă Alice cu asprime, căci nu s-a putut abține.

Băiatul amuțește. Alice regretă să și-a ieșit din fire. Știe că băiatul nu va începe să-i spună la curte „mamă". Dar e prea târziu să-și retragă cuvintele.

Băiatul exersează mersul în pantofii cu vârf ascuțit. Își mușcă neîncetat buzele și pare speriat. Încearcă și tunica. Apoi Alice îi arată cum trebuie să îngenuncheze când îl va vedea pe rege și îl învață să spună „Da, sire", apoi în franceză: *Oui, monseigneur le roi*.

— Haide, spune! Nu așa. Așa!

Celorlalți băieți, fii de conți sau de prinți, nu trebuie le vorbească. După aceea, îl duce în camera lui. El întinde obrazul ca să-l sărute.

— Să fii cuminte. Și să nu-ți fie teamă, îl sfătuiește conștientă că mai degrabă încearcă să se liniștească pe ea.

În acel moment, privirile li se întâlnesc, iar timiditatea lui se risipește. Rânjește.

— Mie? Teamă? spune băiatul mândru, cu un glas ce seamănă cu al bătrânei Alison și cu al ei. Niciodată.

Se vede în ochii lui și simte ceva asemănător cu... mândria? Nu știe cum să numească sentimentul care-i înalță întreaga ființă. Îi vine să-l ia în brațe, dar se oprește. N-are rost să-l răsfețe, să tulbure apele. Situația e destul de complicată.

— Somn ușor, îi spune repede și închide ușa în urma ei.

Dar nu se poate abține și aruncă o privire peste umăr. El crede că a plecat. Deja a uitat-o. Își apropie lumânarea de așternutul brodat și îl atinge încântat cu două degete, cu un aer de cunoscător. Alice oftează. Știe acest gest. Probabil că băiatul se gândește ce preț bun ar obține pe un asemenea așternut dacă l-ar vinde pe drumul spre Brentwood.

John se descurcă de minune a doua zi. Alice îl lasă în anticameră împreună cu ceilalți copii, gătit pentru ceremonie. Băiatul afișează mândrie și indiferență. Ceilalți îl ignoră, prea ocupați să discute între ei. Când ajunge în fața regelui și Eduard îi pune sabia pe umăr, apoi rostește la urechea lui cuvintele, Alice îi face un semn din cap. Ochii lui mari și albaștri se uită direct la ea, în timp ce gura spune: „Da, sire." După ceremonie, îl duce direct la Robert Broun și la John Vyncent. I-au pregătit o haină de drum și calul. Băiatul e tăcut. Alice îl bate stângaci pe umăr.

— Grăbiți-vă. Ajungeți fără probleme la Barking până la căderea serii.

— Ai un copil frumos, remarcă Eduard ceva mai târziu. Îți seamănă. Păcat că nu a rămas la masă. Cum i-a plăcut să i se spună Sir John?

Abia atunci Alice își dă seama, cu o urmă de durere, că nu știe. Și-ar fi dorit să-l întrebe. Dar e liniștită că l-a trimis înapoi. E mai bine să fie discretă.

Lui Alice i-ar fi prins bine să stea retrasă un timp mai îndelungat.

Dar în primele zile din ianuarie, când se vede nevoită să mai slăbească șnurul corsetului, după săptămâni întregi de festivități și ospețe bogate (nu mai e deloc osoasă), faptul că s-a întors lângă rege, care nu mai dă semne că trage să moară, ci, dimpotrivă, se pregătește să-și sărbătorească domnia de cincizeci de ani, faptul că a reintrat în grațiile ducelui, care practic conduce țara, că este mama unui cavaler și că are multe de câștigat pe viitor o determină să lase un timp garda jos.

Pentru prima dată, după foarte multă vreme, începe să-și permită din nou să „trăiască clipa".

Ducele de Lancaster este nemulțumit, deși nu știe exact din ce cauză. Ori de câte ori se duce la Havering, o găsește pe doamna Perrers în odaia regelui. Ascultă și întrerupe conversațiile pe care el le are cu tatăl lui. Ochii ei prevestesc ceva sumbru și-i par atotștiutori; se ferește să-i întâlnească. Nu dorește să-și amintească

faptul că, toamna trecută, și ochii lui erau tulburați de aceleași premoniții atunci când vorbea cu ea.

Se uită înapoi cu neliniște la acea perioadă și-și spune cu destul de multă ușurință că ea l-a încurajat la violență. „S-a folosit de mine să se răzbune pe cine vrea. E manipulatoare. E vicleană și manipulatoare. Din cauza ei a fost arestat de la Mare. Ea m-a încurajat să-l alung pe March și să-l trimit în Irlanda."

Totuși, nu-l deranjează că a făcut toate astea. Căci oamenii aceia își merită pedeapsa. Nu-l deranjează nici că a fost sfătuit să convoace Parlamentul, sfat pe care l-a ascultat cu multă supunere. Nu trebuie să li se permită celor inferiori să se răzvrătească. Coroana deține puterea, nu sperietorile care muncesc câmpul.

Doar că nu-i plac privirea aceea și lucrurile pe care ea le spune în continuare. După ce și-a dat seama că nu vrea conflicte, simte că ea îl împinge la și mai multă agresivitate – o agresivitate inutilă. Și îl face să se simtă laș pentru că nu mai dorește asta.

De pildă, Alice a strâmbat din nas când a auzit despre discuțiile de negociere care urmează să înceapă, având rolul de a evita reînceperea războiului în aprilie. Ducele nu va lua parte la ele. Vor fi purtate de oameni cu funcții mai puțin înalte, pentru a nu fi cheltuiți mulți bani. Anglia va fi reprezentată de gardianul lui Richard, cavalerul gascon Sir Guichard d'Angle, împreună cu Sir Richard Stury (care a ieșit din închisoare), lordul Thomas Percy, fratele noului mareșal al Angliei, și Chaucer. Au multe oferte pregătite, inclusiv ideea lui Chaucer: un mariaj între Richard și Marie, fiica de numai șapte ani a regelui Franței. După ce a citit câteva dintre misivele lui Chaucer, ducele a început să spere. S-ar putea să aibă succes.

Dar doamna Perrers nu se arată impresionată. În primul rând, critică delegația Angliei.

— Chaucer? spune pufnind. Ce să facă el?

Nu ascultă cuvintele pline de speranță ale ducelui și începe să strâmbe din nas, de parcă ceva nu-i miroase bine.

— Doar nu doriți pacea? îl întreabă cu reproș. Nu doriți mai degrabă o victorie luminoasă?

Ducele nu poate să nege asta, desigur. Este prinț, primul soldat al țării, care trebuie să meargă la bătălie după toate regulile cavalerești.

Când încep discuțiile despre pace, la Bologna, Ioan de Gaunt începe să-i ceară sfatul tatălui său (sau mai degrabă lui Alice Perrers) despre activitatea Parlamentului care s-a întrunit la Westminster. De data asta, Parlamentul a fost supus și nu a respins taxa de război.

— Perfect, intervine Alice când ducele îi raportează totul lui Eduard. Gloria englezilor aflați pe câmpul de luptă...

Ochii bătrânului se luminează. Probabil că Alice asta căuta.

După discuțiile dintre Camera Comunelor și Camera Lorzilor, se decide adoptarea unei noi forme a taxei. În loc ca taxa să fie plătită numai de cei din Camera Comunelor, ca până atunci, se propune ca această responsabilitate să cadă pe umerii tuturor oamenilor din ținut, astfel încât fiecare persoană să dea câte un ban de argint. Până atunci n-a existat o taxă universală în Anglia, dar cavalerilor și negustorilor din Camera Comunelor, care ani de zile au strigat despre nedreptățile suportate de ei, cei inferiori, li se pare o măsură foarte corectă. „Să suporte și ei taxele", își spun cavalerii. „Să vadă și ei că viața nu e tocmai liniștită." Pe străzile Londrei, i se spune taxa *per capita*. (Iar Parlamentului i se spune Parlamentul cel Rău.)

Deși Ioan speră ca negocierile de pace să aibă un final fericit, nu-i vorbește lui Alice despre asta. Ea consideră că speranțele lui sunt dezonorante, așa cum sunt tentați să creadă și tatăl lui și cavalerii; i-ar strivi părerea sfioasă că, în realitate, Angliei i-ar folosi mai degrabă pacea decât războiul. Cu Alice discută, în schimb, planuri de război. A pregătit o flotă în Portul Londrei, gata să pornească la atac pe mare de îndată ce expiră armistițiul. Însă nu-i poate mărturisi groaza pe care o simte atunci când se gândește la toate navele. „E mai bine să fim pregătiți", îl sfătuiește cu încântare Alice Perrers. „Trăiește clipa."

Alice Perrers e o femeie isteață. Sfaturile ei sunt chibzuite, însă ducele se simte din ce în ce mai stingherit atunci când se află în aceeași încăpere cu ea; cine știe ce idei îi mai vin? E mai bine să fie pregătiți, într-adevăr. Nu o poate contrazice. Fără îndoială

că e o femeie puternică. Și este enervant de insistentă. Glasul ei îi zgârie uneori creierul. Îi provoacă dureri de cap.

Ducele îi evită privirea. Vizitele lui devin din ce în ce mai scurte. În februarie, când episcopul Courtenay din Londra, preferatul negustorilor, îl cheamă la el pe John Wyclif sub acuzația de erezie, pretențiile lui Alice devin mai mari.

— Wyclif e omul dumneavoastră, o aude din spatele tatălui său.

„Ce privire înflăcărată!" își spune Ioan. „E mai dură decât un bob de diamant."

— A fost negociatorul dumneavoastră la Bruges. E un atac împotriva dumneavoastră. Până acum ați fost blând față de episcopi. Anul trecut v-au înfruntat, alături de toți cavalerii. N-ar fi cazul să-i pedepsiți? Să vă apărați onoarea?

Ioan îi ghicește planul. Alice vrea să-l vadă pe Courtenay suferind; încă își mai dorește să-i vadă pe negustorii londonezi în chinuri. Într-adevăr, răzvrătirea negustorilor din Parlamentul trecut n-a fost pedepsită în niciun fel. Însă Ioan are alte planuri. Vrea să să se ducă la Kettlethorpe de îndată ce i se naște pruncul și să-și petreacă un timp cu Katherine înainte să înfrunte un posibil nou război. Deocamdată îi ajunge.

Dar onoarea vine înainte de toate. Iar Alice face astfel încât această chestiune să fie una de onoare.

Așa că încuviințează cu amărăciune. Va merge la Londra să-l sprijine pe Wyclif.

O săptămâna mai târziu, spre nedumerirea lui Alice, ducele intră valvârtej pe porțile palatului Havering, descalecă în grabă și urcă direct în odaia tatălui, lăsându-și escorta în curte.

Alice tocmai l-a așezat pe Eduard într-un fotoliu, la fereastră. Îl învelește cu un șal, apoi îi pune mai multe perne la spate și sub cap. Când ducele intră, își ridică o sprânceană. Se gândește să-l întâmpine cu vorbe de laudă, însă, din expresia feței lui, înțelege că nu e momentul potrivit. Atunci încearcă să-i întâlnească privirea.

— Lăsați-ne puțin, doamnă Perrers, îi cere el scurt, fără să se uite la ea. Vă rog. Vreau să discut cu regele între patru ochi.

Ea iese. N-are de ales în fața unei solicitări atât de directe.

Dar nu se îndepărtează prea mult, ci rămâne în curte, ascultând frânturile de conversații dintre paji, soldați și servitori.

În timp ce se află acolo, în mijlocul cailor care fornăie obosiți, a harnașamentelor zornăitoare și a discuțiilor aprinse dintre oamenii ducelui, care se pare că au luat parte la un conflict armat despre care ea încă nu înțelege nimic, sosește un alt doilea grup.

Sunt oameni din City, toți în haine lungi. Ușurată, își dă seama că nu sunt dușmanii ei, ci niște oameni cu care nu prea a avut de-a face: noul primar, negustorul de textile Adam Stable, postăvarul John de Northampton, aurarul Robert Lounde; probabil adjuncții primarului. Cu priviri neliniștite, cei trei încep să-și frângă mâinile. Devin mai agitați când observă că ceilalți oameni adunați în curtea palatului poartă lanțurile specifice celor din escorta ducelui. Așa că se retrag într-o parte, lăsând o distanță cât se poate de mare între ei și oamenii ducelui, și așteaptă cu nerăbdare să fie chemați înăuntru și să-și vadă de treburi.

În scurt timp, pendulând între cele două tabere, Alice află cele petrecute: cei din City spun că ducele a apărut înarmat și amenințător la procesul de erezie al lui Wyclif, în Catedrala St. Paul, și și-a pierdut cumpătul în fața episcopului Courtenay. L-a amenințat pe cel din urmă cu arestarea. Oamenii ducelui au arestat pe nedrept un londonez, și de aici s-a iscat revolta.

Oamenii ducelui spun că, după ce stăpânul lor a luat măsurile necesare împotriva nelegiuiților din Londra, mulțimea răzvrătită s-a revărsat pe străzi, dincolo de porțile orașului, spre palatul Savoy. A fost oprită în ultima clipă să nu dea foc palatului.

Cei din City spun că episcopul a dat dovadă de curaj și a oprit revolta.

Oamenii ducelui susțin că, din cauza lașității lui, episcopul va plăti cu viața. Și că stăpânul lor a scăpat cu viață printr-un miracol: a fugit în ultima clipă prin grădinile palatului, a urcat într-o barcă și a urmat cursul rapid al râului.

Cei din City spun că au venit să discute cu regele, să-l roage să facă pace între ei și duce.

Oamenii ducelui tac, semn clar că altele le sunt gândurile.

Dând din cap, Alice îi spune lui Stable, un om cu care nu are nimic de împărțit, a cărei față este roșie se frică:

— Mă duc să discut cu regele.

Nu-i dă prea multe speranțe. Să mai fiarbă puțin.

Așa găsește un motiv să urce din nou și să ia parte la discuția de sus.

Intră în liniște în cameră. Vede fața lui Eduard: e îngrozit, sau cel puțin alarmat, după cele auzite. Suveranul dă întruna din cap.

— ...Cel mai groaznic lucru, îl aude pe duce. Să pierd tot...

Glasul îi este găunos, chinuit. Când se apropie, Alice observă că și chipul lui și-a pierdut din îndârjire. S-a făcut alb ca varul.

Înțelegând totul, o cuprinde furia. L-au încolțit. Sălbaticii! Nu e de mirare că a cerut să-și descarce sufletul în intimitate.

Înțelege neplăcerea de pe chipul lui când o revede în cameră. Însă ea se află acolo doar ca să-l ajute.

— A sosit o delegație din City, sire, spune ea repede. Primarul Stable...

Ducele sare în picioare, iar scaunul cade pe spate. Nu bagă de seamă. E prea nervos. Se duce la fereastră. Cu buzele strânse și nările albite, se uită la mulțimea de cai.

Alice rămâne cu ochii în pământ. Îl lasă pe duce să-și revină. Se așază pe scaunul de la căpătâiul lui Eduard și caută mâna regelui. Eduard se uită spre ea, parcă cerându-i îndrumare. Ea îl bate ușor pe braț.

— Rebelii din Londra trebuie pedepsiți, spune cu blândețe. Sunt sigură că-ți dai seama, dragul meu.

— Dar... începe Eduard. Dar...

Alice își dă seama că tot ce a înțeles regele este că au venit reprezentanții administrației londoneze și că, dacă îi cheamă la el, va reuși cumva să repare lucrurile.

— Nu-i poți lăsa să scape acum, după ce-au încercat să dea foc Palatului Savoy. Sau după ce-au încercat să-l excomunice pe fiul tău. Trebuie să fii un exemplu.

Eduard pare în continuare nedumerit. Și totuși, de data asta dă dovadă de luciditate. După câteva clipe, dă din cap.

— Spune-le londonezilor să urce. Vreau să le ascult părerea.

Alice se uită neîncrezătoare la el.

— Te rog, draga mea, insistă cu glas tremurat, dar hotărât. Acum. Ioan, discutăm după ce-i ascult și pe ei.

Face un semn din cap spre amândoi, îndemnându-i să iasă.

Pe coridor, în timp ce se îndreaptă spre scări, Alice observă ochii injectați de furie și nările fremătânde ale ducelui, care este mai cătrânit decât niciodată. Merge repede și apăsat, gata parcă să lovească pe oricine. „Din cauza deciziei regelui", își spune Alice.

— Nu vă amărâți, sire, îi spune.

Tăcere. Ducele își ține buzele strâns lipite.

— Vine și vremea dumneavoastră.

Ducele mărește pasul. Alice se vede nevoită să alerge.

— Atunci o să le dați nelegiuiților ăstora lecția pe care o merită, continuă ea, aproape fără suflare.

Poate din cauza lipsei de aer, a disperării sau a stării lui de nervozitate – nici ea nu știe sigur –, Alice merge mai departe.

— Atunci când o să fiți rege, adaugă cu un glas împăciuitor, ca și cum ar avea în față un copil bosumflat, care a căzut.

Asta e picătura care umple paharul. Ducele își iese din fire. Se oprește cu mâinile în șolduri. O țintuiește cu privirea și devine mai palid.

— Rege? urlă cu o furie pe care ea n-a mai văzut-o niciodată la el. Cum adică atunci când o să fiu rege?

Atunci Alice înțelege că o urăște.

— Pui de năpârcă! Vrei să faci din mine un trădător?

Alice se oprește. Se arată mirată. Nu înțelege de ce reacționează așa. Din cauza revoltei?

Se studiază reciproc. Chipul lui pare obosit din cauza gândurilor care-l macină. Pare că acum o vede cu adevărat și o urăște pentru ceea ce este.

— Cum anume aș putea ajunge rege, doamnă Perrers? spune ceva mai potolit, însă la fel de înverșunat. Poate doar dacă moare tata, apoi nepotul meu.

„Dar asta *vrei*... Asta am vrut pentru *tine*... Acum mă condamni pe *mine* pentru ceea ce ți-ai dorit și tu odată", își spune Alice.

Alice amuțește. Se uită la el cu gura căscată, fără să-și dea seama că probabil arată ridicol. Ducele nu o slăbește din ochi.

În cele din urmă, cu o neputință învecinată cu disperarea, Alice își pleacă ochii. Simte că ducele dă din cap – o mișcare scurtă, ostilă, triumfătoare.

Chiar dacă e cuprinsă de frică, începe să-și dea seama de ce este atât de furios. Doar a avut și el gândul ăsta. I l-a citit de multe ori în privire. Se poate să o considere pe ea vinovată pentru un gând ascuns pe care l-a avut, atât de ascuns încât nu l-a pus niciodată în cuvinte? Pentru că și-a imaginat la un moment dat moartea băiatului și s-a văzut pe el încoronat, pentru că i-a căutat compania, cerându-i să-i dea sfaturi și să-i hrănească visul, să-l îndemne să facă toți acei pași pentru îndeplinirea lui. Nu se poate, nu? Dar altă explicație nu găsește.

Pesemne că și-a schimbat părerea. Ori și-a pierdut curajul. E același lucru. Nu-și *mai* dorește viitorul pe care ea a încercat să i-l făurească. Poate că l-a împins mai repede și mai departe decât și-a dorit el. De ce nu i-a atras atenția? Trebuia să-i spună: „Oprește-te! Ajunge! Pace!“ Poate că... Se oprește, căci un gând incredibil îi ocupă mintea. Desigur, este prinț, are sânge albastru, e atins de aripa divină, e persoana cea mai apropiată de Dumnezeu. Dar poate că a tăcut și a făcut tot ce i-a sugerat ea (până atunci, în orice caz) pentru că a fost, sau încă este... speriat... de *ea*?

„Prostul!“ își spune. Deschide gura ca să se disculpe, sau măcar să-i alunge furia inutilă, însă el o întrerupe avântul:

— Nu vreau să mai aud nimic! șuieră. Nu vreau să vă mai văd! Țineți-vă la distanță, ați înțeles? De-acum înainte vă descurcați singură. Singură!

Se îndepărtează pe picioarele lui subțiri, lăsând în urma lui un zid negru. Alice rămâne pe loc, urmărindu-l. Pentru prima dată în viață simte că mantia puterii, împrumutată, de altfel, purtată atâta vreme, începe să-i alunece ușor de pe umeri. Pentru prima dată înțelege că a întrecut măsura.

30

Alice Perrers n-a fost invitată să ia parte la funeraliile regelui.

Se spune că de fiecare dată când intrau musafiri în camera regelui, ea îl punea în fotoliu, îl înfofolea în pături aurite, ca să primească lume în continuare, în ciuda faptul că avea privirea goală și îi curgea salivă din gură. Prin urmare, ea l-a băgat în mormânt.

Se zice că a refuzat să-i primească pe preoții care ar fi trebuit să-i dea ultima împărtășanie. În schimb, i-a tulburat mintea până la final, ținându-i discursuri păcătoase despre partide de vânătoare și ospețe.

Se spune că i-a smuls inelele de pe degete înainte să plece de la Sheen și că l-a lăsat pe Eduard să moară singur.

Probabil că ea are o altă versiune. În orice caz, nimeni nu știe unde este Alice.

Toate acestea le aude Geoffrey Chaucer în timp ce se întoarce nefericit în Londra, în iunie 1377, la o zi după moartea regelui, când armistițiul pe care a încercat să-l transforme într-un tratat de pace expiră, iar războiul reîncepe. Se întoarce învins.

Vaporul pe care se află delegația, care-l include și pe cancelarul Angliei, a ajuns în portul Southampton exact la timp. Toate porturile urmează să fie închise, astfel încât vestea despre moartea regelui să nu ajungă pe celălalt mal, la francezi. Toate vasele sunt întoarse din drum. Gărzile din orașe încep să-și lustruiască

armele ruginite, în vreme ce nevestele se apucă să facă provizii. Toată lumea se teme de o posibilă invazie.

Chaucer își lasă calul să-l ducă înainte. Se ține moale în șa, ca un sac de cartofi, încercând să-și stăpânească senzația de greață la revederea clădirilor și străzilor mult prea cunoscute. Nu vrea să urce la apartament. Nu vrea să se ducă la biroul vamal. Nici măcar nu vrea să audă părerea londonezilor, care se agită, cară diverse cutii și saci cu provizii și verifică încuietorile și închizătorile geamurilor. Probabil că l-ar jeli pe rege, și-ar exprima temeri legate de tânărul moștenitor, ar vorbi urât despre ducele de Lancaster și mult mai urât desprre Alice, și-ar face griji pentru viitor și ar critica eșecurile trecuturile. Inclusiv pe al lui. Chaucer își pleacă fruntea vinovat.

În cele din urmă, dă pinteni calului. Se îndreaptă spre Guildhall. Întristat, se gândește să-i facă o vizită primarului. Ducele, care a început să fie văzut drept dușmanul celor din City, l-a demis pe ultimul primar, pedepsindu-l pentru revolta din februarie – o mișcare care nu l-a avantajat deloc. Noul primar, Nicholas Brembre, băcanul, e mult mai puternic și nu vede cu ochi buni implicarea activă a ducelui. În primăvară, Brembre s-a opus public planului ducelui de a desființa postul de primar și de a-l înlocui pe acesta cu un conducător-marionetă, care urma să poarte numele *custos*[1] și să răspundă direct în fața ducelui și a mareșalului Angliei. Brembre a câștigat. Și nimeni n-a fost pedepsit pentru că a dezonorat numele ducelui prin taverne sau pe străzi. Iar actele de dezonoare sunt nenumărate.

— Ai auzit ce se vorbește? îi spune Brembre extrem de relaxat, ridicându-și picioarele pe un scăunel și sprijinindu-și un cot de masă.

(E mai amabil ca niciodată față de Chaucer, pe care-l felicită pentru nereușitele tratative. I-a făcut complimente pentru energia și diplomația lui. „Ai făcut tot ce se putea în aceste circumstanțe imposibile. Desigur, aici în City, noi am câștigat, pentru că te

[1] „Custode“ (lat. în original).

avem din nou la datorie", i-a spus cu mai multă căldură decât se aștepta Chaucer.)

Însă abia când începe să vorbească despre duce, zâmbește larg, plin de mândrie:

— Când pisica nu-i acasă, joacă șoarecii pe masă.

Brembre adaugă apoi, cu un oarecare disconfort, că ducele n-a făcut nicio greșală de la moartea tatălui. Dimpotrivă, a încercat prin orice mijloace să fie pe plac. L-a eliberat din închisoare pe Peter de la Mare, n-a protestat că n-a fost numit regent și n-a contestat componența Marelui Consiliu care va conduce țara până la majoratul tânărului rege. E un consiliu neutru, din care fac parte apropiați de-ai ducelui, cum ar fi lordul Latimer („Uite unul care s-a descurcat", își spune Chaucer cu tristețe), dar și dușmani: de exemplu, contele de March, reîntors din Irlanda, sau episcopul Courtenay.

— Se spune că a riscat foarte mult când s-a apropiat de cucoana Perrers, spune Brembre foarte natural, dar Chaucer îi observă privirea sfredelitoare pe care a ațintit-o asupra lui. Se spune că acum, când ea nu mai este, se simte neputincios, continuă și începe să râdă sănătos.

Ochii îi sclipesc de răutate.

— Unde s-a dus doamna Perrers? se interesează Chaucer, la fel de natural.

Noi griji îl macină din cauza ei. Pe de o parte, se simte ușurat că a plecat și că, măcar de data asta, nu e vina lui. Însă, pe de altă parte, dorește să o vadă, poate chiar să-și răscumpere greșeala, dacă ar ști cum. N-a fost niciodată un erou și niciodată nu va fi. Dar, văzând-o cât este de curajoasă, și-a dat seama că tocmai asta îi lipsește și l-a făcut să tânjească să fie un om mai bun. Și-ar dori să fie deja acel om. Astfel, nefericita lui revenire ar fi mai puțin amară.

Brembre ridică din umeri.

— Cine știe, băiete, cine știe? Și sincer, cui îi pasă? Nu mai contează.

Într-adevăr, Alice Perrers pare de mult uitată. Alte chestiuni intră în atenția oamenilor odată cu expirarea armistițiului.

Fiecare veste de pe coasta de miazăzi sfredelește rana lui Chaucer. La cinci zile după expirarea armistițiul, în 29 iunie, forțele navale franceze au acostat la Rye. Au urmat o zi și o noapte de măcel – același măcel pe care l-au făcut englezii în orașele franțuzești, timp de atâția ani. Francezii au pârjolit și au jefuit sute de gospodării, au ucis bărbați, au violat femei pe care apoi le-au ucis, au răpit tinere fete, care țipau ca din gură de șarpe, pline de sânge, și le-au luat pe vasele lor. Amiralul francez, Jean de Vienne, și-a condus flota de-a lungul coastei. Au prădat Folkestone, Lewes, Portsmouth, Weymouth, Dartmouth și Plymouth, iar apoi, Insula Wight.

N-au întâmpinat rezistență pentru că nu exista apărare. Lorzii și cavalerii englezi au lăsat așezările din sud să fie arse. Nimic nu fusese organizat. Și nici nu le-a păsat de oameni. Erau ocupați cu altele.

Ducele de Lancaster, de pildă, era ocupat cu funeraliile tatălui, cu încoronarea nepotului și cu noul consiliu.

După ce-a terminat, la mijlocul lui iunie, l-a lăsat pe micul Richard să se ocupe de o serie de treburi neimportante, cum ar fi intrarea micuței Elizabeth Chaucer în Abația St. Helen din Bishopsgate și cea a lui Margaret Swynford, verișoara ei, în Abația Barking. Ducele s-a retras în lunile de vară pe pământurile lui din Midlands. A rămas trei luni la Castelul Kenilworth, mergând la partide de vânătoare în Leicestershire și ocupându-se de întărirea zidurilor de apărare ale palatelor. Katherine Swynford l-a însoțit. Ducele a avut timp să se joace cu noua lui fiică, Joan, și să participe la petreceri câmpenești în Rathby, alături de țărani.

„Încă unul care s-a descurcat“, își spune Chaucer.

În Kent și Sussex, oamenii sunt ceva mai puțin veseli, ocupați fiind să-și reconstruiască gospodăriile și să le facă morților slujbe în biserici fără acoperiș. Dar cum să afle ducele de ei?

Chaucer aude de Alice Perrers abia în toamna anului 1377, când începe activitatea noului Parlament.

— Apropo, ai vreo notă de credit de la Perrers? se interesează Walworth, rânjind între catastife, când se prezintă la birou pentru ședința anuală de toamnă.

Trebuie să o țină el în acest an, pentru că Brembre este primar.

— Ai împrumuturi neplătite, bijuterii lipsă...?

Chaucer își ridică ochii din catastifele lui, apoi o sprânceană.

— De ce? întreabă într-o doară.

— Pentru că acum ai șansa să-ți recuperezi banii. Parlamentul vrea să preia toate cazurile de datorie și să lupte împotriva ei în numele creditorilor. Plătește și costurile, deci nu te costă nimic.

Chaucer își ridică sprâncenele și mai mult. „Câtă înverșunare împotriva lui Alice!"

— Interesant... spune rar, precaut.

Apoi adaugă ceva mai ferm:

— Deci, până la urmă, se pare că lumea n-a uitat-o. Dacă mai sunt persoane care își doresc atât de mult să o distrugă...

Walworth îl privește atent. Loialitatea este iportantă acum, având în vedere că Londra se opune ducelui de Lancaster. Oricât de discret a fost Chaucer, încă se mai îndoiesc de el, fiindcă pe vremuri a fost omul ducelui, oarecum. Iar Chaucer înțelege că Walworth nu e convins că le este loial oligarhilor londonezi, dar că ar vrea să fie. Acesta este un test.

„Dar oare cui îi sunt loial?" se întreabă Chaucer.

Cu siguranță nu este credincios Filipei. Au avut un schimb urât de vorbe la ultima lor întâlnire, în iulie, când Elizabeth a plecat la St. Helen.

Nici ducelui nu-i este, cel puțin în suflet. Stăpânul lui, sau fostul stăpân, l-a dezamăgit. (Sigur, încă mai primește rentă de la el, dar știe că asta se datorează faptului că Filipa lucrează pentru familia lui, căci nu l-a mai invitat să-și citească poemele la curte de ani de zile.) Este nemulțumit de duce pentru că i-a lăsat pe cei din Kent pradă francezilor, că nu a depus niciun efort să o protejeze pe Alice, care l-a ajutat mereu, dar în special – probabil acesta fiind adevăratul motiv – fiindcă are o idilă cu sora Filipei.

Chaucer compătimește soarta lui Alice, cu atât mai mult când află că este încă vânată, ascunsă în cine știe ce vizuină. Desigur, se simte vinovat față de ea, dar nici măcar nu știe unde se află. Nu mai face parte din viața lui. Nu mai are nevoie de el.

Prin urmare, date fiind vremurile nesigure și primejdioase, Chaucer poate foarte bine să rămână loial celor din City. Nu e un gând tocmai fericit.

— Am auzit în ședința de ieri că i-au confiscat tot ce avea la Pallenswick, continuă Walworth pe același ton neutru.

— Avea mult? îl întreabă Chaucer, la fel de indiferent.

Rostind întrebarea pe un ton atât de detașat, își dă seama că nu-și va risca pielea să o apere pe Alice Perrers. Nici de data asta nu va fi curajos.

Cu ochi mari, Walworth dă din cap, prefăcându-se uluit. Zâmbește satisfăcut. La urma urmei, Chaucer e de încredere.

— Nici n-ai crede! spune cu o pioșenie închipuită, de parcă n-ar avea nimic pe conștiință, de parcă viața lui, sau a lui Chaucer, a fost un șir lung de fapte virtuoase. Ce bogăție! adaugă plescăind. Valorau mii de lire! Bani furați, desigur. O ființă imorală, din cap până în picioare.

Deși se simte rușinat până în străfundul sufletului, Chaucer zâmbește și spune cu un aer cunoscător:

— Presupun că-i prinde bine vistieriei dacă mai pune mâna pe lucruri de amanetat.

Cel mai recent scandal din oraș a fost stârnit de noul consiliu, care, ducând mare lipsă de sprijin financiar, le-a cerut negustorilor bani în schimbul bijuteriilor coroanei, a mantiilor brodate și a hainelor scumpe ale regelui. Consilierii vor să lase zălog bunurile coroanei pentru 5.000 de lire, sau cel puțin așa se zvonește. Walworth, care cu siguranță știe, nu contestă zvonul. Chaucer îi observă zâmbetul satisfăcut, asemănător cu al lui. În acel moment, se disprețuiește și pe sine, nu numai pe Walworth. Își ațintește privirea asupra cifrelor din catastife.

Dar nu se poate abține. Cu ochii în catastif, fără să-și ridice privirea la Walworth, începe să vorbească, îndepărtându-se puțin de subiect:

— E cam absurd. Toate acuzațiile astea aduse doamnei Perrers, că a furat, că a comis adulter... sau mai știu eu de ce o găsesc vinovată acum... La urma urmei, care dintre noi e mai virtuos decât ea?

Pe măsură ce vorbește, își dă seama că Walworth face un pas înapoi. Își dă seama că nu trebuia să spună asta. Nu e tocmai ce vrea să audă negustorul. Detestându-se mai mult ca oricând, încearcă să repare lucrurile. Nu poate să facă nimic să se simtă mai bine, dar măcar poate ataca un om pe care Walworth îl urăște.

— De pildă, n-am putea spune asta despre duce, spune, iar negustorul se apropie din nou. N-auzim niciun cuvânt despre bastarzii lui cu Katherine Swynford, nu?

Nu e prima oară când Chaucer aduce vorba despre asta, în discuțiile particulare pe care le are în Londra. Face parte din strategia lui tacită de a se alia cu negustorii londonezi, căci disprețul față de faptele ducelui și ale acoliților săi devine tot mai mare. Se simte împins să facă asta, fără să-și dea seama de ce, ori de câte ori îl chinuie amintirile ori îl deranjează lipsa de loialitate și de curaj a lui sau a altora. În special a lui. În acele momente, simte un sentiment de curaj fals, stârnit de invidie. Preț de câteva secunde, se simte mai puțin laș.

E foarte mulțumit când îl vede pe Walworth ridicându-și sprâncele.

În aceeași seară, în apartamentul lui, Chaucer nu-și găsește liniștea pentru a termina poemul început. Demult, într-o glumă, un gând năstrușnic l-a determinat să-i asemuiască pe negustorii care se plimbă în bărci pe Tamisa cu niște gâște elegante, obraznice și lucioase, dar și lacome, ce alungă păsările mai mici ca să înșface ultima firimitură de pe oglinda apei. E un parlament al păsărilor, una mai mică și mai tâmpă decât cealaltă, care fac o gălăgie nebună pe marginea mariajului unui arătos și nobil vultur. Până atunci, vulturul a ascultat cu plăcere, oarecum retras; acesta e felul lui de a protesta în fața nebuniei prostești a celor din parlament. Dar în această seară, Chaucer nu reușește să scrie altceva decât „ga-ga“ sau „cu-cu“, cuvinte pe care le taie apoi repede, nervos.

Își sprijină capul în palme. Lasă pana jos, tăcut.

Flacăra lumânării se face tot mai mică. E întuneric afară. În cele din urmă, dă din cap hotărât și scoate o bucată nouă de hârtie pe care începe să scrie în grabă: „Onorabilului Sir William de Windsor, baron de Greyrigg, Westmoreland…"

Cineva trebuie să o ajute pe Alice, iar Chaucer știe că el n-are curaj. Dar celălalt? Știe că iubitul din trecut – poate chiar soțul – lui Alice, chemat în țară în ultimele săptămâni de viață ale regelui, s-a retras pe pământurile lui din nord, în loc să apară în sud, ca să țină piept unui interogatoriu neplăcut din partea monarhului. Nimeni nu l-a văzut la curtea noului rege și nu l-au mai chemat, căci altele erau prioritățile. Iar Chaucer nu poate face nimic să o ajute pe Alice, dar presimte că va avea loc un nou atac împotriva ei în Parlament. Dar ce-ar fi să-l caute pe Windsor, despre care se spune că e o brută, deci și un om curajos? Poate că este încă loial lui Alice și, aflat în sălbăticia din nord, nu știe ce i se pregătește. Dacă-l cheamă în sud să-și apere soția?

31

De săptămâni întregi, Alice știe că trebuie să se pregătească pentru ce e mai rău. Știe din momentul în care niște netrebnici au venit la poarta ei, la Pallenswick, spunându-i că vin din partea noului parlament și că au fost însărcinați să inventarieze tot ce a primit din partea coroanei.

Li s-a spus că stăpâna nu e acasă. Dar nu i-a interesat. Au cerut să vadă cămările, să li se aducă hainele și tapiseriile. S-au așezat la masa mare din sala de primire, unde unul dintre ei a făcut o listă cu toate lucrurile. Au turnat bere în ei, au râgâit, s-au ghiftuit cu pâine, carne și ceapă cerute din bucătăria lui Alice.

Pe măsură ce grămada de lucruri frumoase și scumpe creștea la picioarele lor, la fel de repede cum se ridică și castelele din povești, era tot mai clar că nimic nu se va întoarce înapoi în cufere. Servitorii au înțeles că totul va fi oficial confiscat, cu excepția tapiseriei aurite cu Samson și Dalila. (O ascunseseră într-un cufăr pe care doi dintre bărbați l-au luat fără să-l deschidă, așa că nu a mai apărut pe lista Parlamentului.)

Inventarul făcut de inspectorii parlamentari lipsiți de orice maniere avea un scop cât se poate de josnic. Au trecut pe listă așternuturi, mobilier, bijuterii, haine și alte obiecte. Au trecut o rochie exorbitant de scumpă, de culoare verde, pe care Alice intenționase să o poarte la o ceremonie care nu mai avusese loc.

Au trecut un număr de 21.868 de perle, dar și aproape un metru de fundă și o pereche de mănuși. Orice lucru, cât de mic, le stârnea dușmănia. Notau o valoare în dreptul fiecărui obiect, dar una exagerată, ajungând la niște cifre amețitoare. După ce au căscat gura la niște bijuterii dăruite de rege, evaluate la 400 de lire în registrul vistiernicului la momentul în care îi fuseseră date, au trecut o cifră mai mare și mai rotundă: 500 de lire. Pentru a-i face un portret cât mai nefavorabil, era indicat să exagereze valoarea prăzilor pe care le strânsese.

Asta a înțeles slujnica brunetă, îmbrăcată simplu, care se strecura înăuntru și afară din sală, cu platouri de mâncare; neobservată de nimeni.

Noul Parlament a presimțit încă de la început că dorința de a o ataca pe Alice Perrers pornește de la cel mai înalt nivel.

Cei din Camera Comunelor încă vor un țap ispășitor pentru toate relele din anii trecuți. Nu le-a mai rămăs nimeni în afară de Alice. Bătrânul rege a ajuns deja în fața Domnului, iar ducele, ținta inițială a revoltei cavalerilor – sursa și susținătorul corupției, lașul, cel care provoacă la revolte, dar și cel despre care au crezut mult timp că uneltește ca să fure tronul –, își ține capul plecat, foarte precaut. Îi este loial nepotului și apropiat cumnatei. Parlamentul s-a văzut nevoit să-l cheme, cu jumătate de gură, să ia parte la planurile care se fac pentru apărarea poporului. Ducele a acceptat să conducă armata în Franța, în anul următor. Nu face nimic greșit. N-a devenit popular și nimeni nu crede că pacea asta va fi de lungă durată, dar atâta timp cât rezistă, nimeni nu îndrăznește să ridice acuzații împotriva lui. Sângele lui albastru încă este venerat, iar puterea, încă temută. Altădată au îndrăznit să-l atace pentru că au fost împinși de fratele lui mai mare. Însă furia descătușată cu un an în urmă, setea de sânge și de răzbunare încă plutesc în aer. Se cere sacrificată o victimă.

Iar Alice Perrers trebuie să fie undeva. Și-a pierdut cel mai de preț stăpân – regele. Iar legătura cu cel de-al doilea, ducele, e din ce în ce mai fragilă. Nu mai are puterea de altădată. La auzul

numelui ei, membrii Parlamentului își umezesc buzele. Căutările pe urmele vizuinei lui Alice continuă.

La cererea Camerei Comunelor, lorzii anunță că Alice Perrers este chemată pentru o a doua judecare. Dar e doar iluzie doar, fiindcă Alice Perrers nu iese atât de ușor din vizuina ei.

Luna noiembrie și jumătate din decembrie trec până o găsesc. În apropierea Crăciunului, îngrijitorul de la Pallenswick apare în Londra și raportează șefului comisiei parlamentare, care și-a reluat locul de la Palatul Kennington, că stăpâna se ascunde în anexele personalului. Acolo a fost de la început, sub nasul tuturor. Știrea îi este răsplătită cu o sumă frumușică, să-i ajungă omului să se îmbete zdravăn în noaptea de Crăciun. Desigur, la Pallenswick nimeni nu observă că odată cu el au dispărut mai multe obiecte; sunt prea neînsemnate pentru a atrage atenția celor din comisie.

O zi mai târziu, vestea că femeia ușoară a regelui a fost adusă, închisă și pusă sub pază la Palatul Westminster face înconjurul orașului.

Lorzii își amână plecarea din oraș. Procesul ei începe în 22 decembrie.

Când se uită la chipul oval, cenușiu, oglindit în apa din găleată – singura oglindă pe care o are –, Alice trăiește un adevărat șoc. Ce schimbare ireversibilă îi poate aduce pierderea ultimei speranțe! E palidă. Albul ochilor îi iese în evidență mai mult decât niciodată. Și-i este îngrozitor de frig. Până și sângele pare că i-a înghețat. Se uită pierdută la apa din găleată. Nu e în stare să mai gândească.

Prima persoană pe care o vede Alice când este dusă în sala înțesată de bărbați a Parlamentului este ducele de Lancaster. Înainte să intre, și-a ciupit puțin obrajii să le dea culoare și a adoptat o expresie indiferentă. Însă, în clipa în care îi zărește ochii adumbriți, care se uită prin ea, plini de ură, simte că sângele i se scurge din toată ființa și că devine iar cenușie și moale. Înțelege că e pierdută.

Aceia sunt ochii unui dușman. Este privirea unui om care vrea să-și șteargă o bucată din trecut.

Știe de ce. Pesemne că în mintea ducelui, ea are legătură cu cele mai sumbre și mai ascunse dorințe ale lui. Fiindcă se răzvrătește împotriva acelor dorințe și a celui care ar fi putut deveni, vrea să o distrugă pe ea. Nu e ceva rațional. Vrea pur și simplu ca ea să dispară din lumea lui, să-i fie anulată existența, astfel încât să poată da uitării omul care era pe cale să devină. Iar dacă aruncând-o pe Alice în cușca leilor potolește setea cavalerilor și a negustorilor deopotrivă – a celor care i-au fost ostili până atunci –, cu atât mai bine. Nu-i strică să fie mai popular. Însă adevăratul motiv pentru care vrea să o găsească pe Alice vinovată nu este neapărat dorința de a-i potoli pe ei.

Alice pășește cu precauție, cu mâinile împreunate în față. Își concentrează atenția asupra picioarelor care o duc înainte, ca și cum ar vrea să nu uite faptul că este făcută din carne și oase, că are un trup capabil să riposteze. Dar palmele îi sunt uscate și albe.

Între ea și restul lumii pare că se cască un abis. Aude glasurile celorlalți ca prin vis. N-ar trebui să vorbească despre fraudă, despre trădare? Nu înțelege nimic din acuzațiile aduse. Conștientizează în adâncul ei că adevăratul pericol nu-l reprezintă discursurile parlamentarilor sau ale celor din fața ei, ci privirea ducelui.

Nu după mult timp, Alice își dă seama că n-a visat cu ochii deschiși, ci, într-adevăr, nu pricepe acuzațiile aduse. Acuzațiile nu mai sunt oficiale, nu mai au la bază legea. În aroganța lor, parlamentarii nu se mai obosesc să le formuleze cum trebuie. Cu alte cuvinte, se abat de la litera legii, alegând o cale mai dură, însă mai eficientă pentru ei. Întreaga sală fierbe de răutate.

Parlamentul susține că Alice Perrers n-a respectat ordinul primit în primăvară, de a se ține departe de rege, și că s-a întors din capriciu la el. De asemenea, e acuzată că l-a influențat pe rege să-l ierte pe Richard Lyons și să-l elibereze din Turnul Londrei.

Alice, ceva mai roșie în obraji, revenindu-și în fire, se ridică să-și declare nevinovăția, spunând că ducele de Lancaster, care conduce ședința, i-a ordonat să se întoarcă la rege. Tot el a

autorizat, în numele regelui, eliberarea lui Lyons. Însă abia atunci înțelege de ce Parlamentul nu mai ține cont de formalități. Ducele de Lancaster nu este numai judecător, ci și un martor ostil.

Cu aceeași privire oțelită și dușmănoasă, dă puternic din cap la auzul spuselor ei. Nu se deranjează să răspundă.

Din rândul parlamentarilor se ridică un zumzet care se potolește treptat. Protestează în locul lui.

În picioare, Alice își simte mintea mai ageră. Îl studiază pe duce. Privirea lui înflăcărată o evită. N-ar recunoaște în veci că el a trimis după ea, că a cerut să fie adusă la curte; nici pajul trimis n-ar recunoaște. Alți martori nu sunt. Dar știe că atunci când au discutat despre eliberarea lui Richard Lyons nu erau singuri. Jumătate dintre servitorii lui Eduard erau în odaie; fără îndoială că l-au auzit pe duce când i-a sugerat să-i ceară regelui să semneze actul pe care îl pregătise. Unul dintre ei poate să spună că a fost ideea lui. Și sigur există, în Turn sau în altă parte, documentele semnate, care pot arăta cine a autorizat eliberarea.

Deci există o cale.

— Dați-mi răgaz să găsesc martori, cere cu o tărie de caracter care o surprinde. Unii funcționari ar putea să-mi confirme spusele. Vreau puțin răgaz pentru a-mi susține apărarea.

Calea mai simplă e întotdeauna cea mai bună. Trebuie să iasă din închisoare, chiar și sub pază. Trebuie să meargă la Turn și să ceară hârtiile. Gândul că aerul din oraș îi va mângâia în curând obrajii o readuce la viață.

Se iscă un nou val de murmure. Toți recunosc că are dreptate. În plus, e miezul zilei și toți așteaptă pauza ca să mănânce. Ochii lor se întorc curioși spre duce.

Ducele pare dezgustat. Se joacă nervos cu inelele. Își împreunează mâinile ca la rugăciune.

— Prea bine, mormăie într-un final, uitându-se dincolo de ea.

Se aude un cor mai intens de murmure care-l enervează. Ultimul lucru pe care și-l dorește este să pară slab în ochii lor. Întoarce capul, încercând să calmeze spiritele.

— Alegeți un om, iar acesta va face tot ce-i cereți, spune dintr-odată, acoperind glasurile celorlalți. N-aveți permisiunea să ieșiți.

— Dar... pe cine? protestează Alice la fel de tare.

Nu vrea să se dea bătută pentru că știe că singura ei șansă este să mențină atenția parlamentarilor.

— Și cum?

Ducele se ridică și întinde mâinile. Nu-i răspunde. Îi dă de înțeles că i-a făcut o favoare.

— Aveți după-amiaza și noaptea asta. Ședința se reia mâine dimineață.

E un timp mult prea scurt, fără nicio șasă de izbândă. Ducele iese repede, în vuietul de glasuri care se dezlănțuie dintr-odată.

Chipul lui Alice își pierde din nou culoarea. Gărzile o înșfacă. Se lasă dusă pe coridorul aglomerat. Lumea se împinge să o vadă.

Preț de o clipă, în sufletul ei încolțește o speranță. Dar speranța o duce aproape de disperare. Încearcă să-și recapete luciditatea. Să gândească... Dar mintea nu o ascultă. Până și picioarele îi tremură. Nu trebuie să se împiedice în poalele fustei. Nu trebuie să se acopere de rușine.

Ignoră vocile. Ignoră privirile. Închide pleoapele și se concentrează asupra pașilor pe care-i face, ca și cum ar fi singură pe coridor.

Abia când simte o mână străină, alta decât cele ale gardienilor, deschide puțin pleoapele.

Nu-i vine să-și creadă ochilor. Nu e vreun necioplit de cavaler care încearcă să-și bată joc de ea. E chiar Chaucer, care încearcă din răsputeri să țină pasul cu ea, să-i surprindă privirea. Pare că de ani buni încearcă să ajungă la ea. Poate chiar este. Nu pare a fi un trădător, unul pe care ea l-a dat demult uitării. E mai înalt decât și-l amintește, însă are aceeași expresie ghidușă și aceeași frunte brăzdată de griji, de vinovăție și de afecțiune. Nu-i vorbește. Nu vrea să fie auzit. „Niciodată n-a fost curajos“, gândește vag Alice.

Și totuși îi vorbește, dar în tăcere. După o vreme, își dă seama că privirea lui o întreabă: „Să încerc?“

Ea dă din cap, iar Chaucer se oprește. Trasă de gardieni, Alice dispare după colț, iar larma rămâne în urmă.

Nu-i stă în fire să plângă. De fapt, n-a plâns niciodată. Dar în acea zi, spre surprinderea ei, ochii i se umplu de lacrimi și buzele încep să-i tremure atât de tare încât trebuie să le țină strâns lipite, ca să nu se piardă cu firea.

32

Nici lui Chaucer nu-i vine să creadă ce dovadă de curaj a arătat în fața lui Alice. Ceva s-a schimbat. Cu o zi în urmă, după slujba de dimineață, s-a dus la St. Helen și a cerut să o vadă pe Elizabeth (al cărui glas divin l-a auzit înălțându-se în înaltul bisericii din spatele paravanului, dar care a părut că nu-l observă nici când a intrat, nici când a ieșit). Când se pregătea să iasă pe poartă, abătut, gata să se întoarcă la viața laică, a observat-o pe soția lui.

Filipa nu mai avea liniștea superioară de altădată. Dimpotrivă, era palidă ca varul, cu ochii bulbucați de furie, agitându-și brațele pe lângă corp în neștire. Cât pe ce să pufnească în râs, Chaucer și-a dat seama că se îndreaptă în direcția lui și că el pare să fie motivul tulburării. Arăta pornită să-l omoare.

În spatele Filipei, Chaucer a observat-o pe maica stareță, care stătea cu o carte de rugăciuni în mână în ușa chiliilor, de unde pesemne că venea și Filipa. Se prefăcea că citește, însă nu se putea abține să se uite pe sub sprâncene la cei doi soți. Probabil că și Filipa și-a dat seama că au spectatori, căci n-a spus nimic până n-a ajuns la el, când i-a vorbit în șoaptă, sau mai degrabă i-a șuierat la ureche:

— N-o s-o mai vezi niciodată pe Elizabeth! Și nici pe mine, ai înțeles?

— Poftim? De ce? a ripostat Chaucer nedumerit.

A adoptat o expresie de șoț nefericit, încercând să pară cât mai dezamăgit și mai nevinovat cu putință, ca să se apere de acuzații, oricare ar fi fost ele, dar și să convingă publicul nepoftit că i se face o nedreptate.

Jocul lui n-a impresionat inima de gheață a Filipei, care și-a închis ochii pe jumătate și a dat cu hotărâre din cap, de parcă abia se abținea să îl plesnească.

„Ciudat", și-a spus el, „niciodată n-am văzut-o atât de pornită."

— Când am venit azi, m-a întrebat dacă e adevărat ce se zice despre Katherine și duce, spune Filipa.

Evident, se referea la maica stareță.

— Așa că am întrebat-o pe Elizabeth. Mi-a spus că toată Londra vorbește și că tu ai răspândit zvonul. Tu ai dezonorat-o pe Katherine. Nu vrea să te mai vadă niciodată.

Chaucer a amuțit. Nu lua în seamă amenințarea serioasă a soției. Fără îndoială, era o altă tactică. Îi va fi mai greu să o dejoace.

Însă, era la fel de conștient ca soția lui că discuția aceea e mult mai gravă decât cearta purtată în șoaptă ultima dată, în iulie, când o aduseseră pe Elizabeth acolo și se uitau, stând unul lângă celălalt, la maica stareță, care o săruta și o împingea ușor pe poarta abației. Atunci măcar se prefăceau că formează un cuplu, de dragul aparențelor, chiar dacă își adresau în barbă mustrări grele. Atunci el măcar avea o superioritate morală. Din câte își amintea, conversația descursese astfel:

EL: Ai trădat-o pe Alice. De ce-ai făcut asta? Cu ce ți-a greșit?

EA: Pe târfa aia? Și ce dacă? O merită cu vârf și-ndesat. Ce te interesează pe tine?

EL: Cum de-ți permiți să vorbești așa? Soră-ta nu-i cu nimic mai bună decât ea.

Discuția se încheiase în coadă de pește, așa cum se încheie toate discuțiile lor, pentru că ajung într-un punct mort. Niciunul nu vrea să-și recunoască interesul sau să lupte fățiș pentru o cauză. Așa că niciunul nu poate avea câștig de cauză. În schimb, s-au

despărțit dându-și capul pe spate, ca niște cai de război, apucând-o fiecare în altă direcție, ca întotdeauna.

Discuția era mai gravă fiindcă acuzațiile pe care Filipa i le arunca printre dinți erau adevărate. Povestise în stânga și-n dreapta despre Katherine, despre duce și copiii lor. Cedase în fața invidiei și a gândurilor nesăbuite. Comisese marele păcat al celor din tagma negustorilor și-și lăsase gura să vorbească fără el. Însă doar de câteva ori, din frustrare. Încerca să se disculpe, dar fără niciun rezultat. Îi spusese doar lui Walworth, slujitorilor lui și unuia dintre funcționarii vamali... Și unui om din tavernă... Nu s-a gândit că o să fie prins.

S-a lăsat pradă noianului de gânduri necinstite. Recunoștea că se mințise singur. Normal că știuse încă de la început că o să fie prins. Normal că o parte din el probabil că-și dorise să-și răneasc că soția și cumnata.

Însă cu adevărat nu s-a așteptat ca tocmai fiica lui să-l descopere. De unde să știe că bârfele circulă atât de repede încât până și novicele din mănăstiri le află?

Dar a început să nege, fiindcă nu știa cum să reacționeze.

— Nu fi ridicolă! i-a răspuns Filipei cu răceală. Te enervezi degeaba. Controlează-te. Nu știu ce vrei să spui. N-ar trebui să pleci urechea la niște zvonuri. Îți fac rău la sănătate.

Și-a umflat pieptul ca să pară mai înalt (și, ca de obicei, a observat cu regret că tot nu e la fel de înalt ca soția lui), a ridicat indiferent din sprâncene, s-a întors pe călcâie și a plecat fără să-i mai spună nimic.

Abia după ce a străbătut în grabă străzile și a trântit ușa în urma lui, a înțeles cu adevărat semnificația amenințării Filipei.

La momentul respectiv, când a răspândit vestea despre duce, a crezut că nu face altceva decât să îndrepte răul provocat lui Alice. În schimb, n-a reușit decât să-și facă dușmani din Filipa, din familia ei și – își dă seama abia acum – poate chiar din copiii lui, care au și sângele Filipei.

De-asta nu l-a lăsat maica stareță să o vadă pe Elizabeth? (Cu toate că a asigurat-o că nu vrea decât să-i dea cele două rânduri

de haine aflate în raniță, pe care le comandase pentru ea.) „Oare chiar a cerut să nu mă mai vadă niciodată?“ se întreabă cuprins de disperare. „Oare chiar vorbește serios?“

Oricum nu poate face nimic dacă într-adevăr vorbește serios. Poate că n-are să o mai vadă niciodată.

Întreaga noaptea n-a închis un ochi; a suduit neîncetat, și-a aruncat hârtiile în foc, apoi le-a scos, a băut peste măsură, a ajuns aproape să urle de durere, pe urmă și-a dat seama că prea face spectacol. Se închipuia văzut prin ochii Elizabethei: beat, jalnic de-a dreptul. S-a certat, dar a continuat să bea mai mult și să se jeluiască mai abitir.

Dimineața, cu o durere cumplită de cap și cu stomacul întors de dos, se oprește pe Seething Lane în drum spre birou, apoi se hotărăște să nu se mai ducă la birou. În schimb, o ia pe strada Thames și coboară pe ponton. Nu știe unde merge, însă picioarele lui par să aibă o direcție precisă.

„Ce rost are?“ își spune. „Ce rost are să lingușesc oamenii ambițioși, dacă centrul lumii mele e atât de searbăd și de lipsit de dragoste? Ce rost are să-mi trăiesc viața certându-mă întruna?“

Abia când se află în barcă și-i cere barcagiului să-l lase la Westminster, înțelege ce are de gând să facă.

Vrea să o vadă pe Alice. Vrea să se strecoare în sala de judecată sau să stea în fața clădirii, cu speranța că va prinde momentul să o zărească și eventual îi va putea fi de folos într-un fel sau altul. La naiba cu toate riscurile!

Nu se mai gândește la demnitate. Nu se mai gândește la eventuala dezaprobare a colegilor lui, la mânia pe care fără îndoială o va stârni ducelui sau la dezgustul pe care i-l va arăta soția. Prea multe lucruri din viața lui au sfârșit prost fiindcă a rămas în umbră, încercând să o impresioneze pe Filipa, confundând răutatea celorlalți cu bărbăția.

A pierdut mult timp din viață astfel, sau lingușind niște oameni pe care nu-i respectă, în loc să facă ceva pentru cealaltă femeie, pe care o îndrăgește foarte mult, care este persecutată și fără apărare. Deși consideră scandalos procesul, la fel și faptul că

ducele a trădat o femeie care i-a fost loială, n-a făcut nimic altceva în afară de a scrie o misivă unui fost iubit, de care ea s-a despărțit cu mulți ani în urmă, cerându-i să intervină. Până și acest gest bine intenționat, dar total nepotrivit, i se pare rușinos.

În orice caz, probabil că nu mai are prea multe de pierdut. Probabil că va fi izolat de toate lucrurile dragi, întocmai ca Alice.

Dar Chaucer e foarte hotărât. Nu vrea să acționeze din ură, din răutate sau din vreun alt motiv meschin. Măcar o dată să facă ceva din dragoste. Să încerce să fie sincer cu sine. Să devină bărbatul pe care tatăl lui ar fi dorit să-l vadă.

De îndată ce o vede pe Alice și primește sarcina, se hotărăște cu o îndârjire demnă de un cavaler să o ducă la îndeplinire cât mai bine cu putință. Are încredere în el. Nu crede că e necesar să dea fuga la birocrații din Turn sau din alte părți, ca să ceară niște documente pe care oricum nu le-ar obține, pentru că știe deja cine o va ajuta pe Alice.

Iar acesta este John Beverly, unul dintre slujitorii personali ai regelui Eduard, care, de la moartea lui, s-a retras în Londra pentru a sta cu fiica lui. Frecventează Dancing Bear. I-a spus odată lui Chaucer că Alice Perrers nu e chiar atât de păcătoasă pe cât o cred alții. În orice caz, i-a făcut mereu câte o mică favoare. Ducele nu e plăcut de nimeni din Londra. Iar Beverly e un om simpatic, în vârstă, cât se poate de sincer și de direct. Cu siguranță îi va fi de folos.

Chaucer îl găsește cu berea în mână. Are privirea pierdută în trecut; încearcă să-i povestească proprietarului cum aranja hainele regelui, punând crenguțe de rozmarin între ele drept leac pentru memorie. Celălalt om, ocupat fiind, nu prea are timp să-l asculte.

— Eu n-am încercat... Ca să vezi ce pot face niște ierburi, mormăie când trece pe lângă Beverly.

Ochii bătrânului se luminează când Chaucer îi spune să se ducă, măcar o clipă, în sala Parlamentului.

— Important e să spui că n-ai auzit niciodată ca doamna Perrers și ducele să fi discutat despre eliberarea lui Richard Lyons,

insistă Chaucer, după ce-i mai cumpără o bere. Și că ar fi trebuit să auzi, fiindcă ai stat acolo tot timpul.

Bătrânul se scarpină în cap. Este confuz.

— Dar i-am auzit. Au vorbit despre asta săptămâni întregi. Dar a fost ideea lui, spune el și se luminează. A ducelui. El a vrut.

— E prea complicat, îl repede Chaucer. Trebuie să te exprimi clar. Vrem ca parlamentarii că priceapă că ducele a avut inițiativa. Și că niciodată nu a încercat să obțină permisiunea regelui. Și că Alice nu a fost implicată în niciun fel. Trebuie să spui doar: „Nu s-a discutat despre asta.“ Poți?

Confuz, omul dă din cap în continuare, însă primește.

Abia după ce John Beverly depune, cu multă mândrie, jurământul și începe să vorbească, Chaucer își dă seama că ar fi trebuit să-l asculte cu atenție.

Ducele, cu aceeași privire dezgustată a celui pus pe răzbunare, se întoarce spre slujitor de îndată ce acesta deschide gura.

Între timp, Alice rămâne în colțul ei, cu ochii plecați.

John Beverly mărturisește cu glas tremurat că s-a aflat tot timpul în odaia regelui din cauza infirmității lui.

— N-am ieșit deloc, se mândrește.

Ochii ducelui sclipesc. Cu teamă, Beverly se uită la el.

— Și nu l-am auzit pe duce și pe doamna Perrers să discute despre iertarea domnului Lyons, adaugă, aproape la fel de mândru.

Suportă destul de calm vacarmul care se iscă. Deși este puțin entuziasmat că vorbele lui au creat o asemenea vâlvă, reușește să se țină cu firea.

Însă ducele nu-l slăbește deloc din ochi. Bătrânul amuțește sub greutatea acelei priviri. Chaucer simte un nod în gât când Beverly cere permisiunea să se așeze. Bătrânul se ghemuiește pe bancă și cere apă. E conștient de minciuna spusă. Din schimbul de priviri dintre el și duce, Chaucer înțelege că Beverly are mustrări. Pesemne că niciunul dintre ei nu s-a așteptat la asta. E oare Beverly îndeajuns de brav să îndure atacul unui leu întărâtat?

E liber să plece. A spus ce a avut de spus.

— Mai aveți ceva de adăugat? răsună glasul ducelui.

Slujitorul îi aruncă o privire chinuită, speriată, apoi, făcând un gest ce seamănă cu un salut militar, își ridică glasul de om bătrân:

— Da!

Chaucer închide ochii. Nu poate să amuțească glasul tremurat al bietului om, care pare că nu mai știe nimic alceva decât că a slujit familia regală toată viața și că tot ce-și dorește este să facă asta și mai departe.

— În adâncul conștiinței, începe, vărsând apa fără să-și dea seama, cred că doamna Perrers a fost principalul pion în eliberarea domnului Lyons. Și cred că n-am fost tot timpul în odaie, adaugă cu jumătate de gură. Am fost în cea mai mare a timpului, dar nu tot timpul. Desigur, uneori eu eram trimis afară, dar doamna Perrers rămânea...

Se oprește. E un om respectabil. Fluierăturile, înjurăturile și gesturile obscene îl nedumeresc.

— Desigur... spune mieros ducele, ridicând mâna ca să-i potolească pe ceilalți. Mulțumim, domnule Beverly.

Își înclină capul, zâmbind vag.

Chaucer își ridică privirea când bătrânul este condus afară. Beverly îi evită privirea și trece repede pe lângă el. Știe că a stricat totul, dar se va gândi la ce-a spus mai târziu.

Alice, cu privirea în podea, nu se clintește.

Chaucer se simte doborât. Nu-i vine să creadă cât de rău se simte.

Comisia care o judecă pe Alice se retrage să delibereze, împreună cu ducele. Însă verdictul e deja stabilit. Revin după trei minute.

Ducele, care conduce ședința, spune că Alice a fost găsită vinovată. Apoi, cu glas tot mai puternic, anunță că toate pământurile și posesiunile ei obținute fraudulos (presupunerea că tot ce are a fost obținut ilicit e atât de înrădăcinată încât nu cere și nici nu oferă vreo dovadă a fărădelegilor ei) urmează să-i fie confiscate.

Ca să arate că vorbește foarte serios, spune că și frumosul conac de la Wendover se va întoarce în posesia regelui.

Când ceilalți membri ai comitetului își reiau locurile, Chaucer se strecoară spre cel mai apropiat cavaler, care se arată entuziasmat de verdict, ca să-l descoasă. Află ce se va întâmpla cu proprietățile lui Alice.

— Ducele vrea casa din Londra pentru el, îi spune omul cu satisfacție. Și toate proprietățile pe care le are în arendă în Ropery. Spune că e un soi de despăbugure pentru calomniile pe care Alice i le-a adus. Dar ne-a promis că ne dă chiria pe primul an, ca răsplată pentru serviciile noastre.

Chaucer oftează, mai dezgustat și mai abătut ca niciodată, văzând o umilință atât de mare. Ce ieftin se vând unii oameni! Câtă de josnici sunt cei care ar trebui să reprezinte onoarea și principiile cele mai înalte!

Nu înțelege cruzimea ducelui față de Alice. Ducele a fost un alt om odinioară. Un om cu suflet. Pesemne că i s-a întâmplat o mare nenorocire. Sau poate că dușmanii ducelui au avut dreptate...

Însă ducele n-a terminat de vorbit.

— Odată ce-a fost găsită vinovată, comisia dorește să ispășească și prima sentința, exilarea doamnei Perrers, spune tare, acoperind vocile din sală.

Ultimele cuvinte îi amuțesc pe toți. Urmează o tăcere confuză. Chiar și ceilalți membrii ai comisiei se arată surprinși.

Cu optsprezece luni în urmă, au alungat-o de lângă rege. O știe toată lumea. Dar e imposibil să ispășească aceeași sentință. Regele a murit. Din tăcerea lor adâncă, Chaucer își dă seama că au aceeași dilemă: „De unde sau de lângă cine o alungă acum?“

În vreme de război, alungarea din țară – o condamnare indirectă, dar inevitabilă la moarte – nu mai este o idee bună. Unde poți trimite un exilat, în ce țară care nu se află în război cu Anglia? Și ce speranțe are un englez într-o țară ca Franța, cu excepția unei morți sigure, în mâna francezilor?

E vorba de ură. E un act inutil de cruzime din partea ducelui. Chaucer se uită la chipul frumos, oacheș, cu un surâs pe buze, și

e cuprins de repulsia pe care o simte în fața creaturilor mărunte: un păianjen, un șobolan, o hermină (și soția lui). „Unde-a ajuns ducele?“ își spune. „Cum poate face așa ceva?“

Pe măsură ce membrii Parlamentului încep să înțeleagă, se se agite și să discute între ei, Chaucer se uită la Alice, care încă își ține ochii în pământ. Observă că tot sângele i s-a scurs din obraji, care au devenit aproape cenușii din cauza unei frici insuportabile, soră cu moartea.

33

O scot din sală și o duc pe un coridor. Chaucer o urmărește din nou, prin mulțime. Îi vine greu să n-o piardă din ochi, așa că se vede nevoit să urmărească mai degrabă gărzile. Probabil își ține capul plecat, căci nici măcar nu-l zărește.

O duc în anticameră, departe de toată agitația. Chaucer e tot în urma lor.

Nu mai știe ce face. Știe doar că teama care l-a însoțit întotdeauna, teama care îi strânge și îi agită stomacul, care îi face fruntea, palmele și subsuorile să transpire, s-a risipit. În schimb, corpul lui e calm și încordat. De parcă pășește pe aer. I se pare că totul în jur își încetinește ritmul, sau poate mintea lui lucrează mai repede. Ideile prind viață rând pe rând, sub forme pe care nu le recunoaște. Nu-i mai pasă.

Alice e atât de supusă încât paznicii încep să joace cărți de îndată ce închid ușa în urma ei. Chaucer observă că n-au încuiat-o.

Se pare că nimeni nu știe ce urmează. Toți sunt încă șocați de sentința ducelui, așa că nu s-au gândit la următorul pas.

Dar nu e cazul lui Chaucer. Chaucer, care e în plin avânt dintr-odată, din cine știe ce motiv se simte însuflețit de ideea „Acum, ori niciodată“ și se întreabă dacă senzația amețitoare pe care o simte este adevăratul curaj.

Așteaptă un sfert de oră ca paznicii să se liniștească, timp în care se potolește și gălăgia provocată de cei care ies din sală și invadează coridoarele.

Nu mai este ghidat de rațiune. Căci, dacă cineva l-ar opri în orice moment, n-ar ști să explice ce-are de gând să facă. Însă, necunoscutul impuls care îl îndeamnă să acționeze îl împinge spre grajduri, la raniţa lui, în care se află hainele făcute pentru Elizabeth.

Apoi se întoarce sus, la paznici.

— Aveți mâncare în bucătărie. Bucate alese și bere... Să meargă cineva să le-aducă...

Spre surprinderea lui, glasul nu-i tremură. E calm și încrezător. Pare chiar vesel, de parcă e foarte firesc ca vameșul din Portul Londrei să fie trimis să-i anunțe pe paznici unde pot găsi mâncare; de parcă e mulţumit dacă îi știe cu burta plină. „Normal că au încredere în mine“, îi spune din depărtare vocea lui Chaucer cel precaut. „Cum să nu aibă? Nici dacă aș fi vrut n-aș fi putut să le inspir mai multă încredere.“

Într-adevăr, paznicii nu-l iau în seamă, ci sunt mulţumiți că li se dă ceva de făcut. Toți se îngrămădesc pe scări, nerăbdători. Niciunul nu vrea să rămână cu firimituri.

Chaucer deschide ușa.

Alice stă la fereastră, cu spatele la el.

— Acum, îi spune agitat.

Scoate un rând de haine și i-l întinde.

În ochii ei se aprinde o scânteie. Chaucer înțelege că e de acord cu planul lui. Alice nu e persoana care să piardă timpul cu vorbe goale. După ce îmbracă haina lungă de călugăriță, își încheie ultimul nasture și-și trage gluga peste cap. Apoi ies împreună, alergând cât îi țin picioarele pe coridoare, de parcă plutesc, fără să se oprească să-și tragă răsuflarea.

Abia după ce încalecă pe cal și Chaucer, în plin zbucium interior, ia frâiele și mână animalul afară din Westminster, neobservat de nimeni, abia când ajung în câmp deschis, pe malul râului, și Londra se ivește în fața ochilor, Alice pare să se relaxeze.

— Am ieșit.. murmură ea, apoi își ridică ochii spre el, cu o urmă de mirare. Nu-i așa? Chiar am ieșit? Chiar m-ai scos... pur și simplu?

După câteva secunde, zâmbește larg – „Ca pe vremuri", observă el cu ușurare –, de parcă tocmai a auzit o glumă bună. Apoi dă din cap.

— N-aș fi ghicit că ești în stare, Chaucer, adăugă răgușit, fiindcă nu s-a obișnuit încă să vorbească în voie.

Chaucer nu le explică servitorilor ce caută o călugăriță în casa lui. O lasă în fața șemineului, cu mâinile în poală și gluga pe cap. Nu pare să aibă vreun motiv să dea explicații și nici nu simte nevoia să le mulțumească. Abia după ce a săvârșit totul își conștientizează actul de răzvrătire.

Dacă ar putea să gândească lucid, ar reuși să le explice faptul că, în opinia lui, membrii Parlamentului au exagerat; pornirea lor dușmănoasă, sprijinită și chiar încurajată de duce a ajuns atât de departe încât rezultatul i-a uimit și pe ei. Legiuitorii nu știu cum va fi dusă la îndeplinire sentința. Probabil că nu va trece mult și se vor rușina de pornirile răzbunătoare; sau măcar nu vor insista să o mai urmărească pe cea pe care au pedepsit-o deja. Au avut parte de spectacolul dorit; și-au atins scopul. Acum pot răsufla ușurați că Alice a dispărut fără a-i obliga să-și înfrunte consecințele propriilor acțiuni. Mai mult ca sigur că vor abandona cazul. Dintr-odată, Chaucer se simte încântat și neașteptat de amuzat că a reușit să o scoată pe Alice atât de ușor. Nutrește pentru ea numai sentimente de prietenie și are convingerea că sunt asemănători, prin urmare trebuie să aibă grijă unul de celălalt. E agitat.

Așeaptă ca servitorii să plece, după ce le-au pus pe masă carnea, pâinea și cupele cu vin.

— Acum să vedem unde te poți duce, spune el imediat. Undeva unde să fii în siguranță.

Ea face un gest din cap. Nu e încă în stare să vorbească sau să mănânce. Îi e nespus de recunoscătoare, însă în acel moment nu-și dorește nimic altceva decât să se uite la foc și să-și golească

mintea de gânduri. În schimb, nu o deranjează ca Chaucer să gândească în locul ei.

Iar el o face cu mult entuziasm.

— Evident, nu la Wendover. Nici la Pallenswick. Și nici în Londra. Poate că...

Înșiră casele pe care-și amintește că ea le-a cumpărat fără vreun ajutor din partea regelui: Hitchin, Plumpton End, Moor End, Lillington Dansey, Frome Valeys, Brampford Speke, Southcote, Powerstock, Litton Cheney, Knole, Stoke Mandeville, Morton Pinkey, Sutton Veny... De fiecare dată, ea neagă dând din cap.

— De ce? o întreabă la un moment dat, însuflețit de o energie care-i luminează sufletul.

Ea murmură ceva. Chaucer așteaptă puțin, apoi își amintește că ea a renunțat la multe proprietăți, cu excepția unora, zece la număr, înaintea primului Parlament. A intenționat să scape de toate proprietățile aflate la mai puțin de o zi sau două distanță de Londra. Pe cele zece le-a primit mai târziu înapoi, iar toți banii luați din vânzarea celorlalte i-a dus la Gaines. Are toate actele de la cele zece proprietăți pe numele ei; nu e nimic suspicios. Totul a fost foarte serios aranjat, întocmai cum a sfătuit-o el. Însă, după ce i-a făcut Parlamentul, după ce a văzut dușmănia fățișă a ducelui, crede că legiuitorii vor căuta să cerceteze toate proprietățile pe care le deține legal și fără îndoială că i le vor confisca, împreună cu bunurile din ele. Mai ales după ce vor afla că a fugit. Iar Alice nu vrea să retrăiască scena de la Pallenswick, când au năvălit peste ea inspectorii.

— Deci nu mai rămâne altceva, spune Chaucer la urmă.

Dar își dă seama că ideea n-o să-i fie pe plac; altfel, ar fi spus-o chiar ea.

— Să văd dacă pot să aflu ce se întâmplă cu ele. Între timp, trebuie să te duci acasă, în Essex. La Gaines.

Ea refuză dând din cap. Chaucer nu înțelege motivul, așa că insistă:

— Din câte îmi aduc aminte, casa de acolo i-ai dat-o fiului tău, când a primit titlul de cavaler. Sau cel puțin asta intenționai. Ai făcut-o?

Nu acesta este motivul pentru care dă din cap. Nu s-a gândit la asta. Se adâncește puțin în gânduri. Într-adevăr, a trecut casa pe numele lui. Teoretic, nu i-o pot confisca (deși nu știe dacă mai contează asta dacă ducelui îi vine ideea să i-o ia).

Chaucer aproape se crede învingător. Alice înțelege.

Dacă ar pricepe Chaucer că nici acum copiii ei nu înseamnă pentru ea ceea ce copiii lui înseamnă pentru el... Îi sunt străini, niște amintiri ale unei iubiri demult apuse. Mai degrabă sunt copiii Tușei. De-ar înțelege Chaucer că a-și petrece viitorul la Gaines înseamnă a-și accepta eșecul... Și nu este pregătită. De-ar putea să nu se mai gândească la nimic...

— Probabil îți faci griji că dacă te duci acolo, îi pui și pe ei în pericol, spune Chaucer, aplecându-se. Dar, dacă proprietatea nu mai este a ta și dacă ducele și oamenii lui pun mâna pe tot ce ai, sunt slabe șansele să ajungă acolo. Înțelegi?

Ea dă din cap, mirată că răspunde la stăruințele lui cu atâta indiferență.

— Du-te acolo. Lasă să se așternă praful peste toate. Învață glasul pământului. Refă-ți puterile. Nu e chiar atât de grav. Măcar ai copiii cu tine.

Oare de ce face o grimasă când aduce vorba despre copii? Nu-l întreabă, fiind prea absorbită de gândurile ei.

Însă Chaucer insistă atât de mult să o trimită la Gaines încât, în cele din urmă, Alice acceptă. Înțelege că n-ar fi bine pentru viitorul lui să rămână acolo, sub nasul tuturor.

— Bine, spune mulțumit Chaucer după ce ea acceptă și răsuflă ușurat. Te duci la Gaines. Haide să ne pregătim.

O tratează ca pe un copil, nu ca pe o iubită. Îi este recunoscătoare pentru asta. Într-un astfel de moment, e complet incapabilă să ia vreo decizie.

În primul rând, îi pregătește un pachet cu merinde. Apoi îi dă o pungă cu bani pe care ea o primește fără niciun cuvânt. (Ca prin vis, își amintește că după ședințele Parlamentului anterior, ducele a salvat-o și i-a oferit bani. Cât de recunoscătoare i-a fost atunci

și cât de lipsită de sens s-a dovedit a fi recunoștința ei!) Pe urmă, Chaucer îi întinde o cheie.

— E de aici. Ușa o să-ți fie întotdeauna deschisă.

Apoi coboară împreună, iar el o ajută să urce pe calul lui. Alice se gândește că Chaucer nu e un om bogat. Cu atât mai mult îi este recunoscătoare; chiar mai mult decât recunoscătoare.

E o zi cenușie, frigul mușcă din oase, însă ninsoarea care a amenințat să cadă toată ziua întârzie.

Abia după ce o vede în șa și o conduce afară pe poartă – să nu întâmpine priviri curioase –, în coada unei caravane întârziate de negustori care merge la Waltham, Chaucer o atinge tandru pe spate și-i surâde încurajator.

— Viața are atâtea surprinze pentru noi toți, zice întinzând gâtul ca și cum ar vrea să-i împărtășească un mare secret. Niciodată nu știi ce te așteaptă la capăt de drum.

E o încurajare. Alice dă din cap mecanic, apoi dă iute pinteni calului. Nu vrea să pară nerecunoscătoare. Pur și simplu nu vrea să lase totul în urmă. Dacă nu-și ia rămas-bun, dacă nu-și exprimă sentimentele în cuvinte, poate că plecarea nu este definitivă.

Chaucer începe să tremure după plecarea ei. Abia când se vede din nou singur, strângând cupele goale, care se ciocnesc una de cealaltă, își dă seama cât de aproape erau să fie descoperiți. Și ce riscuri și-a asumat... Uită de masa nestrânsă. Se așază înfrigurat și-și duce genunchii la piept, așteptând să-i treacă tremurul. Pentru prima oară înțelege că de la curaj la nesăbuință e doar un pas.

De această dată, când intră pe cărarea pustie care duce la Gaines, Alice nu-i mai vede pe copii jucându-se pe câmp. Vede în schimb un bărbat cărunt, cu barbă cenușie, care priponește cu mișcări sacadate un cal.

Îl urmărește bănuitoare, în timp ce calul o duce înainte. Încă un străin. Începe să se teamă de străini.

Bărbatul e lat în umeri, foarte înalt și bine făcut. Trebuie să fi fost chipeș la vremea lui.

E deja foarte aproape când bărbatul se întoarce și-i aruncă o privire de un albastru șters, la fel de iscoditoare.

Abia atunci îl recunoaște. La asta s-a referit Chaucer când i-a vorbit despre surprizele de la capăt de drum? Știa ceva?

Oprește calul la mai puțin de doi metri de el.

— Will... spune simplu, din șa.

El încremenește. Îi recunoaște vocea. Dar că nu e sigur. Atunci ea își amintește că poartă haina lungă de călugăriță. Își dă jos gluga.

N-a fost niciodată genul de om care să dea frâu liber sentimentelor. O pironește cu privirea vreme îndelungată.

— Alice, spune pe un ton neutru, deși o privește intens.

„Nu e genul de om care să dea frâu liber sentimentelor", își reamintește Alice. Și totuși, nu simte niciun pic din tandrețea pe care și-ar dori să o audă în glasul soțului ei.

Ceea ce urmează o face pe Alice să râdă, mai ales când se gândește că Chaucer – înconjurat de ciorne, cu mintea doldora de idei, cu pofta de viață pe care o are întotdeauna și privirea sclipitoare – își imaginează o scenă idilică de Crăciun, în care ea își regăsește iubirea pierdută, înconjurată de niște copii frumoși, curați și veseli.

De fapt, William o ia pe sus, urcă la etaj cu ea în brațe, se descheie iute la pantaloni, o aruncă pe pat, îi ridică poalele fustei și face dragoste cu ea milităreşte, fără prea multe complicații, fără nicio vorbă de alint.

William răspândește un miros familiar, de fericire.

În ultimele zile, totul a fost aproape ireal. Oricum, e curioasă. Se lasă purtată de val. Poate că ăsta e viitorul. De ce să protesteze?

Însă, când el se ridică și începe să-i vorbească – fără să-i ceară nimic, nici măcar o explicație pentru haina de călugăriță pe care i-a smuls-o de pe corp –, în timp ce ea îl ascultă supusă și se uită la el, încercând să se obișnuiască iar cu ticurile feței, timbrul vocii și gâlma de grăsime din dosul urechilor lui, pe care a detestat-o întotdeauna, își dă seama că, deși pare mult mai cărunt și mai călit

decât odinioară, probabil că ea este cea care s-a schimbat mai mult. Oare și înainte îl asculta la fel de tăcută și de umilă în timp ce dădea ordine? Nu s-a întâmplat vreodată să fie ea în centrul atenției? I-a ascultat vreodată râsul, glumele? S-a amuzat vreodată de vorbele ei istețe? Începe să creadă că în toți anii în care a organizat și a plănuit atât de multe, lingușind oamenii din jur, s-a transformat atât de mult încât poate nu va fi în stare să accepte că un astfel de om – cu gesturi smucite, cu privirea de gheață și felul soldățesc de a da ordine – i-ar putea aduce fericirea pe care și-o dorește.

Află că este acolo de aproape o săptămână și că o caută demult; mai precis, de îndată ce a primit scrisoarea de la Chaucer, care a bănuit că Alice va ajunge mai devreme sau mai târziu la Gaines. („Chaucer", își spune cu nostalgie, gândindu-se la verva și mintea isteață a prietenului ei, „întotdeauna e cu un pas înainte.") Neștiind sigur unde să o găsească, William a încercat mai întâi la Wendover și la alte câteva conace din drum. S-a dus apoi la Londra, dar a ajuns acolo, unde i-a găsit pe Tușa și pe copii, și a aflat că a fost arestată. Așa că s-a hotărât să rămână până se termină judecata. N-a făcut nimic din ceea ce o sfătuise pe ea Chaucer: să lase praful să se așternă peste toate, să învețe glasul pământului, să-și refacă puterile. Dar asta e firea lui. Will e soldat. În schimb, a studiat situația, le-a dat tuturor din casă ordine și a organizat totul.

— Slugile o luaseră razna când am ajuns eu. I-am biciuit pe câțiva. Disciplină! Asta trebuie. Acum totul merge strună.

Într-adevăr, Alice observă că are dreptate. Totul e ordonat, iar gospodăria e mai curată ca niciodată. Și curtea e aranjată. Mormanul de unelte uzate, de găleți crăpate din piele, de cutii aruncate sau de lemne care nu se știe pentru ce ar fi fost bune a dispărut. Țăranii muncesc pământul, pregătindu-l pentru primăvară. Caii sunt în grajd, păsările, în cotețe. Și miroase a mâncare gătită.

Nu mai arată ca o casă în care atunci când stăpânul nu este acasă, slujitorii joacă pe masă. „Cine știe cum ar fi dacă Will ar să prelua frâiele?" își spune Alice cu admirație. Poate că pământul de la Gaines ar deveni profitabil. Desigur, oamenii ar fi nemulțumiți, din moment ce metodele lui Will implică și violență fizică. Dar un câștig frumușel de pe urma pământului prinde bine.

Nu se mai gândește la părerea Tușei despre schimbare, dar își închipuie comentariile țâfnoase pe care trebuie să le fi făcut bătrâna.

— Tușa ce-a avut de zis? se interesează surâzând.

Se gândește că astfel va sparge gheața. Socotește că el îi va spune o poveste despre o confrutare între două personalități puternice. Apoi ea îi va povesti câte ceva despre Tușa și ciudățeniile ei și probabil se vor amuza împreună, pentru prima oară.

Însă Will se uită la ea fără să se amuze.

— Cine, dădaca aia bătrână? A făcut nazuri. E cam neobrăzată. Am pus-o să doarmă cu slugile. Acolo îi este locul. A întrecut măsura. Începuse să creadă că ea conduce aici. Stătea la bârfe cu țăranii. Îi tot stârnea. Cine știe ce mai urma!

Alice face ochii mari, dar are prezență de spirit să-și țină gura. Biața Tușa. Ce supărată trebuie să fi fost...

— Ar trebui să-și păzească pielea, continuă Will cu multă înverșunare. Vorbește prea mult. Nu e disciplinată. Am fost cât pe ce să pun biciul și pe ea. Să le dau un exemplu celorlalți.

Urmează un moment de tăcere.

„Trebuie să o găsesc degrabă pe Tușa", își spune Alice. Mângâie cuvertura de sub ea cu gesturi nesigure. „Trebuie să aflu ce se întâmplă." Îi zâmbește soțului cu multă bunăvoință.

— Și... copiii? întreabă precaută. Unde sunt?

Nu i-a spus nimic despre ei. Nici în anii trecuți nu s-a arătat prea interesat, și totuși sunt copiii lui. Știe de ei. Nu se gândește chiar deloc la ei?

El se uită spre geam. Alice se roagă în sine să nu-i fi stârnit mânia pentru că i-a lăsat să se sălbăticească, precum niște țărani. Abia după o clipă se gândește că poate și pe el îl încearcă același amestec de grijă și vinovăție ca pe ea. La urma urmei, n-a fost deloc lângă ei, deși e tatăl lor.

— I-am trimis la Greyrigg, răspunde cu băgare de seamă. N-am avut de ales. Băiatul nu se pricepe să țină arcul în mână, să nu mai zic de sabie. Fetele habar n-au să coasă. Nimeni nu-i învață

aici. Abia pot citi. Nu știu franceza. Și abia îngaimă o rugăciune în latină. Mai bine să stea acasă. Să se școlească puțin.

Lumina de-afară se răsfrânge pe chipul lui împietrit, mai cu seamă în ochii palizi. E chipeș; are o frumusețe statuară. „Ce ciudat", își spune Alice. „Îi recunoaște." Odată a visat la asta. Dar acum nu se gândește decât la amărăciunea Tușei.

— Se pot întoarce la vară, adaugă el. Dacă se descurcă așa cum trebuie. Și o să le găsesc un tutore.

În ciuda glasului ferm, Alice are impresia că el încearcă oarecum să se scuze, crezând că i-a preluat datoriile de mamă. Își pleacă fruntea. Nu mai știe nici ea ce simte. Poate ușurare. Situația e oricum destul de complicată. Așa că aprobă dând din cap.

— Cu noi cum rămâne, Will? întreabă în cele urmă, copleșită de situație.

Oricum, nu are ce să facă, așa că îi caută îndrumarea, așa cum probabil a făcut-o și altădată.

Se referă, desigur, la faptul că a pierdut totul, întocmai ca el. Chemat acasă și căzut în dizgrație, nici el nu are parte de un statut în guvern sau de favoruri, ci numai de banii de pe chiriile luate pe conacele din nord. Trăiește în obscuritate totală, întocmai ca ea. Atâția ani de strădanii... irosiți.

Însă el știe răspunsul. E un conducător. Întotdeauna are un răspuns. Pentru el, lucrurile nu au jumătăți de măsură. S-a conformat situației după înfrângerea suportată în ultima bătălie. Dar întotdeauna își va dori să lupte în continuare.

— Să lăsăm să se aștearnă praful, zice. Să învățăm glasul pământului. Poate obținem ceva.

Alice recunoaște aceste cuvinte. Pesemne că William le-a reținut din scrisoarea lui Chaucer. Îl citează, probabil fără să-și dea seama. Pentru prima oară, Alice începe să se simtă mai în siguranță.

În săptămânile care urmează, nu mai găsește nimic care să-i dea același sentiment. Crăciunul vine și trece. Încearcă să nu se gândească la strălucirea în care și-a petrecut alte Crăciunuri la

curte. Între timp, William a făcut o listă cu proprietățile ei. În paralel, Tușa a făcut o listă cu lucrurile care trebuie trimise copiilor din partea ei și „a mamei“, după cum o înștiințează pe Alice. „Se vor bucura.“ Nu-i reproșează absolut nimic. Dar cu siguranță are ceva de spus. După Crăciun, William trimite oameni la casele care nu demult au fost ale lui Alice. Când aceștia se întorc, rând pe rând, abătuți, cu inevitabilele vești proaste, el începe să se agite și să urle la ei. Urlă și la Tușa, a cărei atitudine rebelă îl irită, care se retrage sus sau în bucătărie, fierbând de furie. William abia-i mai vorbește lui Alice, cu excepția situațiilor în care o informează despre proprietățile ei, când îi cere să o învețe pe Tușa cum trebuie ținută casa, când vrea grăsime pentru armură, ovăz pentru cai sau un popă. „De ce naiba nu exista un popă priceput în apropiere?“

Ar vrea să riposteze cumva. Însă, fără soldații lui, fără garnizoana lui, e pierdut. Nu e omul care să gândească. Nu știe să lupte altfel decât cu sabia.

Alice e mult prea fericită că se știe în viață, eliberată, și mult prea bucuroasă că nimeni n-a căutat-o acolo, așa că nu se simte deziluzionată. Totuși, e conștientă că asta va simți în ziua în care se va deștepta și-și va da seama că lucrurile vor continua astfel pe veci. Cu fiecare zi, timpul atârnă tot mai greu pe umerii ei. Începe să umble pe furiș. Face plimbări pe câmp, observând că țăranii sunt mai tăcuți decât înainte; nu are șerbi la Gaines. „Nu văd rostul“, îi spunea întotdeauna Tușa. Știe că oamenii primesc acum mai puțin, deși muncesc mai mult. Tușa fierbe (dar numai în interior). Țăranii aceia sunt apropiații ei.

Uneori se strecoară în camera de la etaj sau în bucătărie și mai discută cu Tușa. Îi povestește în șoaptă despre proces, despre ajutorul nesperat din partea lui Chaucer.

— Pare un băiat bun Chaucer ăsta, remarcă Tușa, uitând de nenorocirea ei. Văd că ne plac bărbații cu mintea ageră și un dram de răutate în ei, nu-i așa?

Apoi chipul osos i se întunecă, iar gura lăbărțată și îmbătrânită îi încremenește:

— Nu ca lordul Tună și Fulgeră pe care-l avem aici, mormăie cu înverșunare.

Altceva nu spune despre Will. În schimb, îi spune că micuții au aflat înainte să plece în nord că mama lor fusese arestată. Și-au făcut griji. Și că întotdeauna întrebau, cu lacrimi în ochi, dacă va scăpa teafără.

Alice trăiește un sentiment confuz, necunoscut până atunci, dar care-i tulbură ființa la auzul acelor cuvinte.

— E mai bine așa, spune, întrebându-se de ce simte un nod în gât.

— Sigur au auzit că ai scăpat și că ești bine, o liniștește bătrâna, a cărei bărbie veștejită tremură. Sunt sigură că băiatul s-a descurcat. E o ușurare. Bieții copii...

Alice nu găsește mereu ocazia să discute cu Tușa, pentru că bătrâna stă mult pe drumuri. Ca să scape de sudălmile lui Will, Tușa se duce la câteva zile la Brentwood să asculte, într-un cimitir, predicile rebele ale unui fals preot. Asta se întâmplă lângă biserică, în zilele în care adevărații preoți nu ies să-l alunge.

— Ar trebui să vii și tu, o sfătuiește Tușa cu un licăr viclean în ochii de un verd crud. Să-l auzi cum vorbește. Ți-ar plăcea, sunt sigură.

Însă Alice știe că Tușa caută doar să-l întărâte pe Will, pentru că Will n-a ascuns niciodată faptul că vrea ca rebelul predicator, numit John Ball, să fie prins și închis pentru discursurile lui împotriva lorzilor, a mai-marilor din biserici și a taxelor. Or, Alice nu vrea să fie împotriva lui Will, așa că stă la locul ei. Apoi Tușa îi spune că susținătorii acelui așa-zis preot au format un fel de organizație secretă care se numește Magna Societas și că au început să scrie scrisori pentru a-i răspândi cuvântul. Oamenii statului au început să colecteze noua taxă; e jale. „Închipuie-ți, draga mea, un galben de om, chiar și de la cel mai sărac din ținut, când oamenii sunt plătiți din nou cu doi pence pe zi...“ Atât îi plătește Will, dar și alții ca el. Bineînțeles că Tușa s-a oferit să ajute, din moment ce era vorba de o cauză nobilă, pentru care merita să-și irosească timpul. Doar că Tușa nu prea știe să scrie, așa că poate Alice... Alice surâde cu amărăciune și refuză. Tușa nu și-a permis niciodată să piardă timpul, indiferent de circumstanțe. Nimic nu

s-a schimbat în acest sens. Însă apetitul bătrânei pentru această nouă formă riscantă de revoltă nu e pe gustul lui Alice.

Uneori, simțind puternic lipsa de activitate, Alice citește.

— Uită-te la tine, o mustră Tușa când o surprinde.

Dar Alice crede că-i reproșează faptul că citește Biblia, singura carte pe care o are. Înțelege latina doar parțial. Câteodată își dorește să-l fi rugat pe Chaucer să-i arate poeziile lui. Scrie în engleză, dar niciodată nu i le-a citit.

O dată la câteva zile, Will se descheie la pantaloni și o duce pe Alice pe un pat, fără niciun cuvânt bun sau blând. Uneori, ea deschide ochii și se uită împrejur în timp ce el gâfâie deasupra ei, scrâșnind din dinți. Asta este fericirea supremă, demnă de ținut minte o viață întreagă? Împerecherea pur fizică și anostă? Cele câteva nopți în care s-a strecurat în patul lui Chaucer, pe care le-a petrecut mai degrabă filosofând, au încântat-o mai mult. A râs mult în acele nopți. Pe Chaucer nu l-a luat în serios niciodată, considerându-l mai degrabă un amic, decât un iubit. De ce nu și-a dat seama atunci?

Situația prezentă o nemulțumește în continuare. Chiar dacă Will nu recunoaște, chiar dacă nu-i vorbește despre ce ar fi putut să facă amândoi, vede că e supărat pe viață, pe Dumnezeu și pe ea, din cauza schimbării.

Ceea ce-și dorește Will, mai mult decât orice, nu are legătură cu Alice: vrea să recupereze proprietățile. Alice își dă seama de asta văzând că face în continuare vizite la fostele conace, liste de obiecte sau accese de furie. Căci e vorba de tot avutul pe care ea i l-ar fi putut dărui, pe care l-a deținut odată, dar l-a pierdut. Nu se gândește la nimic altceva. Rostește întruna numele caselor, chiar dacă nu le-a văzut niciodată. Știe suprafața pământurilor. Știa profitul pe care îl fac. Știe chiriile. Știe numele celor care le-au cumpărat, pe fiecare în parte; și pe ei vrea să se răzbune dacă poate. Doar că nu știe cum.

Abia prin februarie sau martie, când primii muguri își arată frunzulițele pe ramurile golașe, Alice înțelege că-și urăște soțul. Nu mai vrea să-l audă murmurând numele caselor pierdute, nici

să-i asculte rugăciunile în fața oamenilor lui, de parcă e vina lor că pământurile sunt pierdute. Ea zace amorțită și pierdută în mijlocul unei lumi sterpe; nu mai poate face nimic să-și recupereze chiriile pierdute. Și nici el. Totuși, Will tânjește după acele proprietăți mai mult decât Alice, deși ea le-a obținut, de cele mai multe ori prin forțe proprii. „Nu e corect ca el să fie mai disperat decât mine din cauza profiturilor pe care ar fi putut să le aibă dacă nu și-ar fi vândut soția unui alt zgârie-brânză bătrân, cu o barbă la fel de cenușie ca a lui, acum mulți ani", își spune Alice când simte pentru prima oară ură față de el.

Îi studiază chipul întunecat, barba sură, tunsă frumos și umerii prea lați; și-l închipuie peste câțiva ani, adus de spate, slăbit, suferind, cu răni deschise, urât mirositoare, plângându-se încontinuu, cerând căldură, atenție, timp, respect, alifii și bandaje, obligând-o pe ea să-și irosească viața acolo, în mijlocul noroaielor și a vântului tăios. Toți bărbații ajunși la o vârstă înaintată sunt la fel. Egoismul lor e distrugător. „Și eu credeam că mă folosesc de ei, când, de fapt, *ei* se distrau pe seama mea..."

Aproape că o pufnește râsul, deși nu găsește nimic amuzant. S-a întors de unde a plecat: în Essex, lângă Tușa, în noroaie, unde urlă nostalgic „Am domnit" sau „Domnia mea s-a sfârșit". N-ar fi trebuit să se întâmple așa, și nu s-ar fi întâmplat dacă ea nu și-ar fi dedicat atâția ani din viață încercând să-i manipuleze pe acei bărbați mai în vârstă.

Niciunul dintre ei nu i-au făcut bine. Chaucer – inteligentul, luminosul, tânărul și temătorul Chaucer – e singurul ei prieten, singurul care într-adevăr a ajutat-o. „Ba nu, el e cel care m-a văzut cu adevărat", se corectează aproape imediat. Pentru asta îi este recunoscătoare în primul rând, mai ales când vede că are alături încă un monstru bătrân și fără minte, care o tratează de parcă e invizibilă atunci când n-are nevoie de serviciile ei. „Chaucer m-a văzut, s-a gândit la mine, m-a salvat, iar eu n-am făcut nimic să-l răsplătesc. Nu i-am mulțumit cu adevărat."

Regretă asta când își amintește cu o nostalgie zdrobitoare de el și de zilele agitate în care alerga între Londra, Westminster și patul

răvășit al lui Chaucer. Încearcă să facă un troc cu un Dumnezeu de a cărui existență se îndoiește; ar fi trebuit să-i mulțumească, și poate că-i va mulțumi dacă ar putea să scape cumva, chiar și pentru ultima oară, chiar și pentru o clipă, de rutina asta stranie, de pedeapsa pe care o îndură pentru că s-a aventurat prea aproape de soare. Dacă ar putea să-l revadă pe Chaucer...

34

Trec aproape doi ani până când dorința lui Alice de a-l revedea pe Chaucer și de a-i mulțumi se îndeplinește.

Între timp, sfaturile lui de a sta locului și de a lăsa praful să se așternă peste toate se dovedesc a fi înțelepte. Roata destinului se învârtește în continuare, aducând în viața ei o primăvară și o recoltă frumoasă. Iarna grea care urmează, când singurele fructe ale ramurilor scheletice de copac sunt corbii negri ca tăciunele, croncănind melancolic, alunecând din cer ca niște pere fantomatice, aduce un nou Parlament la Westminster.

Până să afle subiectul discutat și să înțeleagă schimbul de misive între William și Londra, Alice nu simte că vine vreo schimbare. E conștientă doar de ceea ce a rămas neschimbat. Știe, de pildă, că Tușei încă-i lipsesc copiii, care se află tot în nord; vorbește adesea despre ei, folosind numai cuvinte blânde. Alice e suprinsă. Tușa nu spune niciodată că i-ar fi învățat pe copii să fie mici tâlhari, așa cum o învățase cândva pe mama lor: să se strecoare pe fereastră, prin crăpăturile din garduri sau din hambare, să ia orice obiect la îndemână și să-l bage în traistă. În schimb, Alice află că tânăra și încăpățânata Joan are coșmaruri, din care se trezește tremurând toată și se agață de fata lângă care doarme, și niciodată nu recunoaște că a visat urât. Jane se pricepe de minune să se urce în copaci și își împarte mâncarea cu Hamo, fiica plugarului,

care e de-o vârstă cu ea. Pe când era încă mică, Jane și prietena ei au renunțat cu greu să nu mai mănânce viermi. Joan e ușoară ca un fulg și subțire ca o trestie, pe când Jane a fost dintotdeauna mai îndesată. Johnny a început să aibă pistrui la puțin timp după ce-a împlinit șase ani și se rușinează din cauza asta. Se pare că are un glas de înger. Călărește ca vântul. Hamo i-a făcut un fluier de lemn, iar fetelor le place să danseze în jurul focului în timp ce el le cântă, mai ales toamna. O dată, Jane a sărit peste un foc cu atâta pricepere, încât nu i s-a aprins fusta.

— Le este mai bine acolo, mormăie Will ori de câte ori Tușa întreabă cu glas timid când se vor întoarce.

Așa că bătrâna își vede mai departe de predicile așa-zisului preot, dar nu mai e vorba de John Ball, căci acesta a fost prins după o excursie la Kent și închis la Maidstone. În valurile nesfârșite de arătări umane care se perindă încolo și-ncoace prin Essex, bătând în lung și-n lat drumurile țării, întotdeauna se găsește cineva care să aibă un discurs răsunător. Tușa le duce tuturora mâncare într-un coș. Alice a văzut-o umblând la punga cu bani a lui Will, de unde, rânjind, a luat câteva monede, chiar sub nasul lui. Dar el știe că banii ajung la acei oameni. Nu o oprește niciodată. Se face că nu o vede.

Tot prin Tușa și cunoscuții ei, Alice află ultimele vești: multe vorbe rele despre ducele de Lancaster. Nu există om în țară care să nu-l urască, mai mult ca oricând, având în vedere că lucrurile s-au înrăutățit. Nu comentează nimic, nici în fața Tușei, nici în fața lui Will. Nu vrea ca Tușa s-o atragă de partea ei, iar cu Will nu mai știe să se poarte, căci a descoperit că și-a pierdut darul vorbei frumoase și mintea ageră care au ajutat-o altădată să facă avere. Will o face să tacă și o intimidează; probabil că nu intenționează asta, însă Alice nu-i poate vorbi deschis. Chipul lui sever nu se îmblânzește nici în rarele ocazii când se întâmplă să-i adreseze vreun cuvânt. Nimic nu există între ei. El supraveghează țăranii care muncesc pământul sau se duce la Colchester, unde stă la garnizoană împreună cu alți camarazi. Ia masa cu Alice o dată la două zile. Fac dragoste o dată pe săptămână și întotdeauna pe fugă, fără să-și vorbească deloc.

Aşadar, Will e ultima persoană căreia Alice vrea să-i împărtăşească poveştile despre duce. Se mulţumeşte să surâdă împăcată. „Şi-a săpat singur groapa", îşi spune. „Acum nu sunt eu de vină."

Aude că ducele nu mai are frică sau ruşine de nimeni şi de nimic, nici măcar de Dumnezeu. Trăieşte cu o femeie dezagreabilă, pe nume Swynford, care e o vrăjitoare şi o târfă. E atât de fermecat, sau de laş – poate amândouă la un loc –, încât a uitat să mai meargă în Franţa.

Şi-a trimis cavalerul, pe Sir Ralph Ferrers, să dea buzna în Westminster Abbey în timpul slujbei, să pângărească sanctuarul şi să ucidă un nobil care se refugiase acolo ca să scape de Turnul Londrei, căci ducele îl codamnase pe nedrept la închisoare. După aceea, au închis biserica pentru a o resfinţi. Iar ducele nu s-a mai obosit să-l apere pe Ferrers.

Dumnezeu s-a pus în calea ducelui, care a ieşit învins dintr-un asediu şi a pierdut o avere din banii supuşilor. Iar de curând s-a îmbarcat pentru a merge la Saint-Malo şi a se lupta cu francezii.

Încă n-a reuşit să se răzbune pe londonezi după sperietura zdravănă pe care a trăit-o atunci când aceştia au încercat să-i dea foc palatului. Iar mai nou, a încercat să-l distrugă pe angelicul Walworth, negustorul de peşte. Le-a luat negustorilor de peşte puterea. L-a dat pe Walworth afară din funcţia de trezorier de război.

Se spune că ducele îi urăşte pe londonezi şi le-o arată prin orice mijloace. L-a arungat din guvern şi pe John Philpot, cel mai puternic băcan. Ar fi trebuit să-i fie recunoscător lui Philpot, căci acesta a plătit din buzunarul lui pentru o flotă întreagă, care să apere coasta de piraţi.

Şi încă una bună: se pare că ducele unelteşte cu genovezii să-i distrugă pe negustorii londonezi. Tot timpul se afişează cu ambasadorul Janus Imperial (ce mai nume!). Se spune că nu peste mult timp vor anunţa că centrul comercial al Angliei se va muta permanent din Londra la Southampton.

Alice ascultă toate astea cu obişnuita satisfacţie, enervant de visătoare. Vreme îndelungată, nu observă căutătura curioasă a Tuşei.

Dar Tușa îi povestește mai departe: s-au săturat atât de mult de duce încât la următoarele ședințe ale Parlamentului vor să readucă în discuție unul dintre cazuri. „E cazul tău, Alice. Will a adus citația“, o aude pe Tușa ca prin vis.

— E cazul tău, Alice, repetă Tușa. Will a adus citația.

Secundele se scurg una după alta; odaia începe să se învârtă. Alice își dă seama că Tușa se uită intens la ea. Simte un amestec de încântare, dar și de întristare fiindcă el a ținut totul ascuns.

— Știai? întreabă Tușa. A, nu ți-a zis? adaugă apoi, văzându-i expresia de pe chip.

Alice își ridică poala fustei și fuge să-l găsească pe Will.

— Așa e, răspunde el. Se judecă recursul în ianuarie. Mă duc la Westminster după Crăciun.

Îi vorbește la fel de aspru și de flegmatic ca întotdeauna. Nu vede nici măcar o urmă de bucurie în ochii lui.

— De ce nu mi-ai zis? îl întreabă.

Fără să vrea, glasul i se înmoaie și începe să-i tremure.

Alice n-a bănuit nimic. În sfârșit, a făcut și el ceva folositor. S-a gândit la ea. A știut pe cine să caute pentru cazul ei. L-a judecat greșit.

— Dar cum? Când...?

— E treabă de bărbat, se ridică Will. Am trimis o scrisoare. Am zis că sunt soțul tău. Au acceptat imediat recursul.

Alice simte o lumină incandescentă încălzindu-i sufletul.

„După atâția ani, a recunoscut public că e soțul meu“, își spune. „La urma urmei, l-a impresionat și pe el faptul că ne-am împreunat mâinile la ușa bisericii, acum multă vreme. Și-a amintit. Și-a asumat responsabilitatea pentru copii, iar acum pentru asta... Cât de greșit l-am judecat.“

Încearcă să-i surprindă privirea. Ar vrea să se oglinească în ochii lui, să se simtă iubită, protejată, alintată, așa cum poate că a și fost, de fapt. Ar vrea să i se arunce în brațe și să se topească în el, așa cum a făcut-o cu mulți ani înainte.

Însă Will e ocupat să aranjeze niște foi în teancuri. Nu se uită la ea. Nu-i vede dorința de afecțiune. Dar, dacă tot a început, vrea să-și termine explicațiile întârziate.

— Le-am spus că au greșit când te-au judecat ca pe o femeie singură. Iar de aici, au făcut următoarea greșeală: ți-au confiscat proprietățile. Ca soție a mea, ce aveai tu era și al meu. Iar eu nu am greșit cu nimic, deci pe mine nu au de ce să mă pedepsească. Așa că le-am cerut să-mi dea mie proprietățile tale.

Treptat, lumina din sufletul ei pălește. Deci asta este... Nu caută ca ea să fie iertată, nu vrea să o răzbune, nu se mândrește cu ea. În fine, ca să obțină recursul, s-a descurcat mult mai bine decât s-ar fi așteptat ea. Dar oare numai atât își dorește: să se asigure că recuperează banii câștigați de ea?

— Cred că o vor face, adaugă el.

Apoi dă din cap, semn că a terminat, iar ea poate să-l lase să-și vadă de treburi. „Nu-ți face griij. E o formalitate. Mă ocup eu", pare că-i spune.

Alice rămâne pe loc.

— Dar... Cum rămâne cu...?

— Cu ce? spune el, începând să-și piardă răbdarea.

Alice își găsește cu mare chin cuvintele. De-ar ști cum să-i vorbească acestui om alături de care trăiește, cu care este măritată, dar care-i este atât de străin! Cuvântul „iertarea" îi rămâne înțepenit pe gât. Ar vrea să se întoarcă la curte cu un aer triumfător, să fie prezentată noului rege ca Lady Alice de Greyrigg, o doamnă respectabilă, dar nedreptățită. De ce nu vede Will toate astea?

— Cu mine, spune umilită, în cele din urmă.

Pare că scâncește din cauza durerii, dar și a furiei pe care o simte.

— Păi despre tine e vorba, răspunde el, fără să arate interes sau afecțiune, ducându-se la ușă. Ți-am corectat greșelile. Te salvez de tine însăți.

Iese, închizând ușa în urma lui. „De fapt, e plecat demult", își spune Alice. „Dacă a fost vreodată prezent."

Ca să-i arate că există și să dea curs revoltei interioare, îi răscolește hârtiile abia ordonate, răsturnând teancurile, trezindu-le la viață.

Așa dă peste o foaie cu scrisul lui Chaucer. O scrisoare... Apoi încă una și încă una... O întreagă corespondență. Îi sare în ochi o frază: „Acum, când toți se ridică împotriva duceluui, ar fi momentul potrivit să cereți recurs." Ia alta: „În ce privește recuperarea proprietăților, vă sugerez să le spuneți că au greșit în primul rând că v-au judecat soția ca pe o femeie singură, deși știau că e căsătorită, iar apoi, că au pedepsit-o prin confiscarea proprietăților, pedepsindu-vă, în același timp, pe dumneavoastră, care sunteți nevinovat."

Așadar, Chaucer i-a scris soțului ei. Chaucer l-a învățat ce să spună. Desigur că Will n-a pomenit despre vreun ajutor. Nu-i stă în fire. Acum înțelege de unde știe soțul ei atât de multe. Așa a obținut recursul.

„Chaucer, dragul meu..."

Ia o altă foaie, căutând printre literele mici și ordonate, scrise la repezeală, vreun indiciu, vreun mesaj, vreo aluzie, vreun cuvânt care să trădeze afecțiunea pentru ea. Citește scrisoarea:

Sugerez să solicitați Parlamentului ca în primul rând să retragă toate acuzațiile și să o absolve pe Alice. Ați putea aduce următoarele argumente: Alice ar fi trebuit să fie judecată de judecătorii regelui, nu de Parlament, iar procesul să aibă ca obiect banii publici. Apoi, nu a avut răgaz să-și pregătească apărarea sau să găsească martori..."

„...Să o absolve pe Alice..." recitește Alice în șoaptă. Chaucer îi înțelege dorințele. Întotdeauna i le-a înțeles. Lumina incandescentă i se reaprinde în suflet, dar de data asta nu e provocată de străinul cu care este măritată. Se simte deodată fără suflare – o senzație deloc neplăcută –, iar ochii i se umezesc așa cum i se întâmplă rar, numai în situații excepționale... Numai în preajma lui Chaucer.

Tușa o anunță pe Alice de hotărârea Parlamentului cu mult timp înainte ca Will să se întoarcă de la Westminster. E una neconcludentă, dar care-i dă speranțe.

— Au spus că au nevoie de un an, spune cu multă precauție.

Mai întâi vor să colecteze taxa. Toți banii din prima taxă au fost cheltuiți pentru război. Mai bine spus, ducele i-a cheltuit.

Dar Parlamentul nu-i lasă pe Will și pe Alice cu mâna întinsă. Tușa îi spune că tânărul rege i-a ordonat lui Will să accepte postul de guvernator la Cherbourg până la anunțarea deciziei finale; e un post foarte bănos.

— Ei se așteaptă să pleci și tu, spune Tușa, rânjind încurajator. Ochii care nu se văd se uită, cred. Dar ce-ți pasă? Ai un an la dispoziție să te plimbi în voie în rochiile tale scumpe și să o faci pe șefa. Ar fi frumos să reușești, zic eu. Până la urmă, mi-e greu să cred că o să se încumete să o pună în cătușe pe Lady de Cherbourg, nu?

Alice dă din cap. Nimic nu i se pare mai groaznic decât să se izoleze într-un oraș fortificat din Franța, să asculte toată ziua vuietul valurilor spărgându-se de ziduri și țipetele pescărușilor, să nu aibă nicio altă companie în afară de soțul ei și de alte câteva sute de soldați. Ar prefera să-și petreacă restul zilelor în Essex, cu Tușa.

— Nu mă duc nicăieri, refuză ferm.

Nu-i scăpă licărul aprins din ochii Tușei, care totuși nu spune nimic.

Același lucru i-l spune și lui Will când acesta se întoarce cu vestea, o săptămână mai târziu. Cât mai politicos, îi mulțumește pentru efort și-l felicită pentru reușită, dar îl anunță că preferă să rămână în locul pe care îl știe, unde se simte în siguranță, până ce Parlamentul deliberează. Desigur, după ce este absolvită de acuzații, îl va urma.

Will nu cere mai multe explicații.

— Prea bine, răspunde politicos. Atunci mă duc singur.

I se pare că-i citește pe chip ușurarea. Înainte de lăsarea serii, Will începe să împacheteze. Îl aude fluierând pe scări. Pare la fel de bucuros ca ea că se despart.

— Ce-o să ne mai distrăm fără el! Spune Tușa, în timp ce-l urmăresc amândouă pe Will îndepărtându-se cu oamenii lui.

Corbii țipă, iar în aer se simte un miros proapăt, de libertate.

— Am putea să-i aducem pe copii înapoi.

Alice însă dă din cap.

— Nu-i pot ieși din cuvânt, după câte a făcut, spune cu falsă sinceritate, simțindu-se meschină.

Știe că Tușa vrea să-i aibă iar pe copii lângă ea; a încercat de mai multe ori, cu multă bunăvoință, să o convingă pe Alice că și ea, sau măcar o parte din ea, își dorește să vadă copiii pistruiați și bântuiți de coșmaruri. Însă Alice nu se simte încă în stare să dea ochii cu ei. Vrea să le câștige respectul; să apară în fața lor ca o femeie de succes, nu ca o ratată, o femeie ușoară, sau o persoană dată uitării.

— Mai întâi să vedem ce se întâmplă cu sentința mea.

Chipul Tușei se întunecă, dar își revine aproape instantaneu. Nu e răzbunătoare; acceptă ce-i oferă viața, fără să se plângă niciodată.

— Atunci... m-ai putea ajuta să scriu scrisorile, spune vesel. Nu mai văd bine... și nici nu mă pricep la scris.

Alice râde și o îmbrățișează. Cu fiecare pas pe care Will și oamenii lui îl fac spre orizont, ea se simte tot mai ușoară.

„Scrisorile“ Tușei nu sunt deloc luminoase, ci pline de răzvrătire, presărate cu idei din discursurile așa-zișilor preoți. Circulă printre țăranii liberi care au învățat puțină carte și pot să citească. Sunt scrisori fictive, adresate lui Piers Plowman, semnate de John Carter sau de Henry Hooper. Așa cred membrii din Magna Societas – societatea secretă a răzvrătiților – că vor reuși să-i convingă pe țărani să se ridice împotriva asupritorilor. Deocamdată agită spritele. Scrisorile sunt bătute în cuie pe ușile bisericilor și pe copaci sau sunt înmânate pe drum. Alice nu e indiferentă față de suferințele țăranilor. Cum să fie, având în vedere de unde se trage? Se bucură că toate astea îi dau Tușei o ocupație. Dar le consideră inutile. Țăranii nu se vor răscula niciodată. Iar Alice e proprietară de pământuri... Cum să-i încurajeze să se răscoale împotriva ei?

— Nu vreau să le scriu, îi spune cu multă afecțiune, iar bătrâna își ațintește privirea blândă asupra ei, zâmbind. Vrei să am probleme?

— Deci nu mă aleg cu nimic, spune bătrâna iute, cu șiretenie.

Întotdeauna i-a plăcut să strecoare câte o glumă în discuție.

— Va trebui să-l chemăm pe Wat să ne mai spună câte ceva.

Îi aruncă lui Alice o privire aprinsă. Deci asta vrea: să aibă alături cât mai mulți dintre copiii ei. Alice râde, simțindu-se dintr-odată gata să riște.

— Bine, acceptă bucuroasă, fluturându-și mâinile.

Vede în minte seri lungi, partide de cărți și oaspeți misterioși în jurul focului, la sfârșitul unei zile grele de muncă pe câmp. Nu-i mai pasă. Măcar mai trece timpul.

— Găsește-l. De ce nu?

De îndată ce Will pleacă, iar și ea își redobândește energia pe care prezența lui i-a furat-o, Alice își găsește imediat o ocupație. Se ocupă de administrarea fermei și de reparații. Pune femeile să facă unt și brânză și pe bărbați să adune chiriile. Le arată mai multă înțelegere decât Will, mărindu-le leafa. Cu fiecare săptămână, atmosfera la Gaines devine mai plăcută. Rămâne totuși mai severă decât Tușa. Iar câștigurile nu întârzie să apară. În primăvară, se întoarce la planul inițial de a înfrumuseța Gaines și plantează două șiruri de mesteceni care vor străjui într-o zi aleea principală; deocamdată sunt niște puieți firavi, dar se vor înălța până când John va avea copiii lui, dacă dă Dumnezeu. Plantează și flori în grădini: trandafiri delicați, micsandre, rozmarin și lavandă. Albinele încep să se adune în jurul florilor, iar porumbițele să zboare deasupra livezilor.

„De-aș putea să pun mâna pe banii pe care i-am ascuns în vatra de la Pallenswick, aș cumpăra pământurile din jur și aș transforma casa veche într-un conac de toată frumusețea“, își spune uneori. E vorba de banii pe care i-a făcut când și-a vândut urgent proprietățile. Dar n-are nicio șansă să recupereze casa din Pallenswick. A auzit că ducele a pus mâna pe ea.

Încearcă să nu se gândească la acei bani ascunşi, care îi aduc aminte de trecut. Încearcă să trăiască în prezent.

Odată ce Wat începe să le viziteze, nu trece o lună fără să afle noi bârfe.

Are trupul mai suplu şi mai noduros. Nu vorbeşte despre ocupaţiile lui. Ca de obicei, se pricepe să destindă atmosfera, aşa că Alice, îmbrăţişând viaţa comună a Tuşei, începe să se bucure de prezenţa lui. Din Kent, unde stă Johnny, Wat a luat-o spre Essex şi a trecut pe la marginea Londrei. Astfel a reuşit să afle multe poveşti despre tâlhari la drumul mare, femei răpite, disperarea din Londra, provocată de faptul că Parlamentul n-a reuşit să reducă cheltuielile noului consiliu al regelui, despre ultimele înfrângeri pe câmpul de bătălie, amanetarea vechilor mantii brodate ale regelui, izbucnirea unei epidemii de ciumă în nord şi despre colectarea celei de-a doua taxe. Abia strânseseră banii – 27.000 de lire –, că şi dispăruseră. „Să nu-mi mai vorbiţi mie de tâlhari", le-a spus Wat. „Cei mai mari tâlhari nu sunt ăia de pe drumuri, ci membrii consiliului." Iar cel mai mare hoţ dintre toţi este, desigur, cel care conduce consiliul: ducele.

Într-o seară, se aşază la foc, cu registrele, cidrul şi friptura în faţă, iar Wat le povesteşte despre ce se mai petrece în lume: Tuşa dă grav din cap, în timp ce Alice aţâţă focul.

E august, 1379.

— Mai ţineţi minte când am spus că ducele şi ambasadorul genovez, ăla cu nume haios, Janus Imperial, pun la cale să-i înfunde pe negustorii londonezi şi să mute portul comercial la Southampton? le spune Wat. Am dovada, ce ziceţi de-asta? Ambasadorul a fost ucis chiar în faţa casei lui, pe strada St. Nicholas Acon, în plină zi.

Aşadar, cineva îşi făcea griji. Nu iese foc fără fum.

Tot în august, dar ceva mai târziu, Wat vine cu noi detalii:

— Philpot, primarul, a arestat doi bărbaţi despre care se spune că i-ar fi făcut felul lui Janus Imperial. Nişte matahale care lucrează pentru breaslă. Sunt londonezi: John Kirkby şi John Algor. Algor susţine că el s-a ocupat de slujitorii genovezi, în timp ce

Kirby l-a înjughiat pe Janus Imperial în zona capului. De două ori. Cică rana era adâncă de cinşpe centimetri. Urât de tot, ce să mai!

Spre toamnă, Wat revine, frecându-şi palmele cu multă satisfacţie.

— N-o să vă vină să credeţi! Ducele nu vrea ca ăia doi să fie condamnaţi pentru crimă. Are un plan mai diabolic. Zice că Janus Imperial era ambasador al coroanei, deci uciderea lui este considerată un act de lezmaiestate. Vrea să fie judecaţi pentru trădare. Se joacă de-a spânzurătoarea cu ei! În City se spune că aşa se va juca şi cu negustorii...

În ianuarie, Wat le povesteşte despre şedinţele recente ale Parlamentului. Regele cere bani. Îi primeşte apelând în mod repetat la negustori şi vânzând proprietăţile regale. Dar Parlamentul vrea să-l convingă pe tânărul conducător al Angliei, ajuns la treisprezece ani, să amâne cu cel puţin optsprezece luni să le ceară iar supuşilor bani, pentru că ceea ce va obţine din vânzarea vastelor pământuri regale ar trebui să fie de-ajuns.

Toate poveştile despre lipsa de bani a administraţiei o îngrijorează pe Alice. Nu are de gând să-i înapoieze proprietăţile confiscate, nu-i aşa?

Şi totuşi, i le înapoiază în martie, 1380.

În mod surprinzător, căci erau adevărate ispite în acele vremuri de restrişte, toate casele au fost înapoiate soţului ei (cu excepţia celor pe care ducele le-a dăruit oamenilor săi), care se află la Cherbourg. De asemenea, ordinul emis pe numele ei, conform căruia trebuia să fie alungată din ţară, a fost anulat.

În sfârşit, lui Alice i se oferă ocazia să-i mulţumească lui Chaucer.

35

În 15 martie, Alice face un drum la Londra. În Camera Pictată de la Westminster, îi este înmânat actul ștampilat, semnat și sigilat.

L-a rugat pe Wat să o aducă, dar nu călare, ci pe apa liniștită a Tamisei. Așa se duce el la Kent în ultimul timp, sărind în bărci de pescari care merg spre sud, spre Dartmouth. Știe drumurile pescarilor. Dar de data asta nu se îndreaptă spre Kent, căci vrea să o ducă pe Alice în siguranță la Gaines. Rămâne să o aștepte pe malul sudic, spre Southwarck, la un han ieftin din umbra bisericii St. Mary Overie, unde ascultă trilurile tremurate ale corului de băieți și își amintește de copilărie. Alice îi spune că nu vrea să zăbovească prea mult. Probabil va sta o noapte în oraș, își va vizita câțiva prieteni, dar nimic mai mult. Wat se gândește cât de straniu trebuie să se simtă ea, întorcându-se acolo. Alice își dă seama că i-a ghicit sentimentele, văzându-l că refuză să pună piciorul în Londra; nici măcar nu vrea să treacă podul. Cel puțin, nu vrea să se arate acolo așa cum este în prezent: un nimeni, o relicvă. Londra e locul celor în plină glorie, socotește Wat, al celor cu câțiva galbeni în buzunar, care fac impresie bună. Deocamdată se mulțumește cu Southwarck. Totuși, Alice insistă să-i cumpere de mâncare, și Wat se mai înveselește. Se uită împreună spre nord, închipuindu-și că văd acoperișurile înalte ale orașului.

— Într-o bună zi, Allie dragă, o să ne întoarcem acoperiți de glorie, spune strângându-i mâna. Știi asta, nu?

E o zi plăcută; soarele se ivește din când în când de după norii mișcători. Însă Alice nu se simte nici liniștită, nici luminoasă. O ia la întâmplare pe străzi. Are o oră la dispoziție să facă orice vrea și, cu toate că nu simte nevoia, se lasă purtată de picioare spre Aldgate. Se uită sus, la fereastra lui Chaucer, însă figura lui familiară nu i se arată în spatele perdelelor. Dă din cap și se întoarce la râu, ca să ia o barcă spre Westminster. Nu întâlnește pe nimeni cunoscut. Merge cu privirea înainte, încercând parcă să străpungă un perete de sticlă. Lucrurile sunt schimbate, deși n-ar ști să explice în ce constă schimbarea. Când coboară pe ponton, își dă seama pentru prima oară că nu mai e sigură că aparține acelui loc. Îndoiala ei devine aproape o certitudine paralizantă pe măsură ce dă peste noile gărzi, noii barcagii și noii funcționari care se agită de colo colo pe coridoarele de la Wesminster. A venit îmbrăcată modest, ca o femeie de la țară, și se străduiește să se comporte cât mai discret posibil, așa cum se cade din partea unei femei respectabile și nedreptățite. Însă zbuciumul interior care nu-i dă pace îi cere atenția. Nimeni nu pare să o bage în seamă. Toți sunt ocupați. Uniforme noi, necunoscute ei; parole noi, ritualuri noi.

„Va fi altfel după ce mă văd cu grațierea în mână", se consolează. „Nu pierd prea mult vremea pe aici, fac câteva vizite, îmi adun oamenii... Cu siguranță că tânărul rege își va aminti că la ultima noastră întâlnire eu i-am înmânat cadoul de An Nou, împreună cu Eduard. O să-mi transmită un mesaj elegant. O să fie un nou început. O să uit repede stângăcia de acum și o să încep o nouă viață."

Însă lucrurile decurg altfel decât și-a închipuit. Cazul ei nu mai prezintă interes. A devenit o poveste de mult încheiată; o simplă hârtie. După teroarea îndurată odată, când era ținta nenumăratelor priviri ostile, când scandalul era în plină desfășurare, ar trebui să se simtă ușurată. Însă, fiind complet ignorată, aproape că o întrista lipsa sentimentului de teroare de altădată. Prezența ei în ședință durează doar câteva minute. Preț de o clipă, trăiește un șoc la revederea ducelui, omul vinovat pentru greutățile ei. Stă la

dreapta tânărului rege, pe care ea abia îl recunoaște. Cu respirația tăiată, încearcă să se îmbărbăteze: era de așteptat. A auzit destul de multe despre competiția dintre duce și prințesa Ioana pentru a sta în preajma suveranului – competiție care deocamdată se desfășoară în termeni amiabili. Dacă ar fi găsit-o pe prințesă acolo, lucrurile ar fi putut decurge mai rău pentru ea. Alice se înclină în fața regelui, ignorându-l pe duce. Ducele o ignoră și el.

Însă nu se abține și aruncă o privire pe sub gene, crezând că este tot ignorată. Atunci, inevitabil, ochii ei îi întâlnesc pe ai lui. În acel moment, el se apropie protector de tânărul Richard al II-lea și spune tare și apăsat, fără să o scape din ochi.

— Iubitul nostru nepot, pe care-l iubim atât de mult.

Are aceeași căutătură dușmănoasă pe care ea și-o amintește prea bine.

Alice așteaptă să i se domolească tulburarea provocată de vechea ranchiună. Afișează apoi o expresie jovială, care pare să spună: „Doar nu mă mai învinuiește pentru ce s-a întâmplat?“ Încearcă să se amuze pe seama privirii întunecate a ducelui. Nu vrea ca ostilitatea lui să o mai tulbure în situația de față, când lucrurile încep să se îndrepte. Ducele nu mai reprezintă nimic pentru ea. De ce să-i mai pese?

Își ferește privirea și își ridică foarte discret umerii. Știe că el remarcă această dovadă de nesupunere și aproape că-l aude trăgând adânc aer în piept.

Și ce dacă? Nu mai contează că-l înfruntă. Peste câteva clipe va ieși cu grațierea.

Nu?

Abia când îi înmânează hârtia, ducele găsește de cuviință să vorbească:

— Spuneți-i să se întoarcă la casa fiului ei din Essex, zice pe un ton plictisit, morocănos, și să nu se mai întoarcă în Londra, să ne creeze neplăceri.

Apoi îi dă un mic ghiont regelui, care se uită nedumerit la el, ca și cum asta nu face parte din plan. Apoi suveranul aprobă dând din cap. Ce-i pasă lui? Nu o cunoștea pe Alice și cu siguranță n-a

auzit lucruri bune despre ea. Oamenii îi iau lui Alice hârtia și mai adaugă o frază.

Să nu se mai întoarcă în Londra? Să nu mai aibă parte de glorie? Alice clocotește în fața acestei noi dovezi de răzbunare, de dușmănie și de indiferență a ducelui. E însă legată de mâini și de picioare. N-are ce să facă decât să se încline din nou. Măcar ducele nu-i poate citi gândurile – adevărate scene de coșmar în acel moment. „De-aș fi avut un cuțit...“ își spune ea. Preț de o clipă, își închipuie groaza din ochii lui în momentul în care i l-ar înfige în coaste. Așa cu siguranță ar privi-o în ochi, chiar de-ar fi ultima persoană pe care o mai vede. Însă n-are un cuțit. Și privirea lui s-a îndreptat în altă direcție. Așa că Alice primește înapoi hârtia și iese condusă de un gardian până la ponton. Bărbatul îi cheamă o barcă.

— Mulțumesc, îi spune timid, căci întotdeauna e amabilă cu slujitorii.

Încearcă să stabilească o legătură cu el, sperând la o privire blândă din partea lui.

Însă el înclină capul fără să o privească și se întoarce în palat.

Alice se uită spre Westminster și se gândește că aceasta poate fi ultima oară când vede domeniul pe care cândva l-a stăpânit, într-un fel. Toate pietrele și toate băncile îi sunt cunoscute, dar nu se mai simte legată de ele. Își amintește cum a fost să-l revadă pe Will după atâția ani. Acest loc s-a îndepărtat de ea, iar ea a devenit invizibilă.

În barca ce se clatină ritmic sub soarele indecis o încearcă tot soiul de gânduri neplăcute. Își simte pielea din jurul ochilor uscată, gâtul înțepenit, rochia prea strâmtă la mijloc. Nu mai are mâini fine; a muncit mult, îndreptând greșelile țăranilor, a numărat prea mulți saci cu grâne. Cum să-și păstreze delicatețea? În toate acele luni mohorâte petrecute la țară, n-a căutat să atragă atenția nimănui; n-a interesat-o dacă arată bine sau nu. Poate chiar fără să-și dea seama, a încetat să mai fie o femeie agreabilă. Și poate că întotdeauna a fost lipsită de valoare; poate că strălucirea ei s-a pierdut, iar efectele înaintării în vârstă devin tot mai vizibile...

„Încetează!“ spune dând puternic din cap. „Încetează acum!“

Lasă deoparte temerile tot mai apăsătoare și revine la furia de mai devreme. Furia o trezește la viață. Dacă tot se scufundă, mai bine să o facă luptând. Încă o dată, ducele a stricat totul. Alice nu mai poate sta în City. Nu i-au returnat casa din Vintry odată cu grațierea; casa aparține mai nou fratelui vitreg al regelui. Deci ar fi trebuit să înnopteze la Dancing Bear. Măcar i-ar fi putut găsi pe John Broun și pe ceilalți din echipă, să facă ceva planuri de viitor. Dar nu mai este posibil. Nu poate să meargă nici la vechii ei prieteni. Nu poate face nimic. E obligată să se ducă înapoi în Essex, cu coada între picioare.

„Dar cum să afle?“ o încearcă un gând rebel. Nu e obligată să accepte totul cu naivitate. Poate să facă ceva. Poate să se ducă la Chaucer. Să-i arate grațierea. La urma urmei, vede prea bine că el are legătură cu asta. Cu siguranță, ducele n-are cum să afle și, oricum, nu poate ridica obiecții dacă ea vrea să-i mulțumească unui vechi prieten, care și-a amintit de ea chiar și atunci când se afla pe fundul prăpastiei și a salvat-o. Cine ar condamna-o? Iar Aldgate e în drum spre Essex. Într-adevăr, dacă o ia spre Southwark, pe malul râului, să-l ia pe Wat, nu mai este în drumul ei. Dar poate fi.

Nu cheamă servitorii. Nu caută să provoace discuții. Intră singură. Încă are cheia.

Găsește odăile surprinzător de curate. Nici urmă de hârtii aruncate, de carafe golite și lăsate să mucegăiască. În vaze sunt aranjate flori de câmp; în șemineu arde focul; pernele au fost aranjate, podeaua acoperită cu rogojine noi, iar masa încărcată cu mâncare.

Chaucer intră brusc. Până și el este neobișnuit de aranjat. Are o tunică nouă, barba tunsă, pielea proaspătă. Miroase a lavandă.

— Chaucer, murmură Alice, întorcându-se de la fereastra de unde până atunci s-a uitat la câmpiile din Essex.

Dintr-odată, o cuprinde timiditatea. Poate că el nu vrea să o vadă.

Chaucer încremenește preț de câteva clipe, cu o privire neliniștită. Inima ei îngheață. Apoi ochii lui se luminează, iar pașii îl poartă iute spre ea.

— Alice! spune tare și o îmbrățișază cu multă afecțiune, însă politicos, ca un vechi prieten.

Abia atunci jena ei se risipește.

— N-am știut că astăzi te-au chemat, adaugă el. Nimeni nu mi-a zis.

Inima ei îngheață pentru a doua oară. Nici măcar nu o mai bârfesc prin taverne. Dar apoi aude din nou glasul lui, undeva la ureche; e vesel, ca și cum vederea ei i-a ridicat o piatră de pe umeri. Treptat, ea își reintră în simțuri.

— Ai terminat cu Parlamentul? spune și face un pas înapoi ca să o vadă de aproape. Ai grațierea?

Între acei pereți familiari, scăldați de razele jucăușe ale soarelui, Alice simte în sfârșit că este în siguranță. Râde. Îl sărută pe vârful nasului și, fără se se desprindă de el, ridică mâna dreaptă în care are prețiosul document. L-a ocrotit tot drumul, ținându-l în mână ca pe o pasăre rară; nici măcar nu l-a pus în raniță. Vrea să-i dea înapoi banii cheltuiți pentru ea: punga de galbeni dăruită, prețul calului. Întotdeauna își plătește datoriile. Și-a pegătit un discurs de mulțumire – cuvinte atent alese, elegante, pline de recunoștință –, dar nu apucă să i-l spună, pentru că el o întrerupe. Ca de obicei...

— Iartă-mă dacă m-am arătat surprins să te văd, spune.

Palmele lui sunt calde și strâns lipite de spatele ei. O ține foarte aproape. Lui Alice i-a plăcut întotdeauna felul în care trupul lui pare că-l așteaptă pe-al ei, ca să se topească în el. Îi e atât de recunoscătoare că se bucură să o vadă, sau că măcar o privește.

— Inițial, am crezut că ești Filipa, continuă. Mă gândeam că a venit mai devreme. O aștept...

— Ah, spune ea dezamăgită, însă fără să se retragă.

E atât de cald și de plăcut în brațele lui...

— Acum locuiește la Kettlethorpe, îi explică el iute.

Ca de obicei, Alice se miră cât de repede îi ies din gură cuvintele, explicațiile, ideile. Cum de reușește să se miște atât de repede?

— Atunci când nu e cu ducesa, continuă el. Nu cred că știi nimic, nu? Ideea e că a terminat-o cu mine. Dar nu-ți face griji. E

poveste veche. E mai bine pentru toți. Între timp, am mai dres lucrurile, atât cât să putem merge mai departe. Nu ne lăsăm atrași în dizgrație și nici nu căutăm să-l tragem pe celălalt. Nu ne lăsăm numele târât prin scandaluri. Eu îmi păstrez conștiința curată, la fel și odaia, și-mi văd de treabă. Ridic renta pentru ea de la Westminster și ne ducem împreună să o vedem pe Elizabeth la mănăstire, în ziua de plată trimestrială. Iar la cină ne împărțim banii.

Râde cu o oarecare tristețe.

— Asta e răsplata mea pentru bună purtare: mă lasă să-mi văd fiica.

— Mă și miram că e atât de curat la tine, remarcă Alice cu multă căldură, absorbită de povestea lui, mulțumită să dea uitării ziua ei săracă în întâmplări.

— Nu mi-a fost ușor, îi spune cu o expresie tragicomică pe chip. Dar nu mai am voie să mă îmbăt. Probabil că asta m-a ajutat.

Face un pas înapoi, dar rămâne cu o mână pe talia ei.

— Arăți foarte bine.

O spune doar din curtoazie?

— De-aș putea să stau la povești cu tine acum. Vreau să-mi spui tot, tot! Dar...

Se uită temător spre ușă.

— Știu, îi răspunde ea, uitându-se la foc, la flăcările cu forme și visuri schimbătoare.

Toate dispar în cele din urmă.

— Din cauza Filipei...

Face un pas înapoi. Nu poate să intervină în noua lui viață, unde ea nu mai are niciun loc. Mai bine pleacă.

Și totuși, el o privește jucăuș ca odinioară și refuză să-și ia rămas-bun.

— Desigur, am putea povesti, dar mai târziu, se grăbește să adauge, entuziasmat de noua lui idee. Dacă ai timp.

Ea dă din cap. Ce altceva are de făcut? Dacă nu o bagă nimeni în seamă, probabil că ar putea să tragă la un han. Nimeni nu o va recunoște și nimănui nu-i va păsa, nu?

— Nu vrei să mergi să mănânci la Dancing Bear? Au o tocană delicioasă astăzi. Am comandat pentru Filipa. Stai acolo câteva

ore. Și revino apoi, după ce va pleca ea cu punga de bani, o îndeamnă cu o privire de câine, rugând-o să accepte.

Lui Alice aproape îi dau lacrimile în fața unor dovezi atât de calde de afecțiune și de bunătate. Acceptă. Simte un nod în gât care o împiedică să vorbească.

— Mulțumesc, spune el, sărutând-o pe fugă, însă cu un sincer entuziasm. Du-te, să nu te găsească aici. Hai, fugi!

Alice coboară amuzată. Când ajunge la Dancing Bear, încă se amuză de toată situația.

Zorii se ivesc pe sub marginile obloanelor. Cei doi îndrăgostiți stau încolăciți în pat, ca niște pisoi pufoși și fericiți, unul lângă celălalt.

— Ar trebui să mă duc, i-a spus Alice în seara trecută, când a reapărut la ușa lui. Oricum, n-ar trebui să fiu în Londra.

El i-a zâmbit, a luat-o de mână și au urcat împreună.

N-a mai plecat de acolo. Wat putea să aștepte. Au povestit, s-au îmbăiat, au povestit iar, au făcut dragoste, au vorbit și mai mult, au mâncat, apoi au mai povestit, au făcut focul, au stat de vorbă, au făcut din nou dragoste, au depănat povești, au aprins lumânările și au continuat să povestească. Ea i-a spus despre viața ei, despre Tușa, despre Wat, despre copiii ei zdrențăroși care nu mai stau cu ea. („Tușa te iubește, nu?“ a întrebat-o el. Ea a dat din umeri, căci noțiunea nu-i este cunoscută. „Sunt tot ce are. Noi suntem realiste.“ Însă gândul la afecțiunea pe care i-o poartă Tușa îi dă o ciudată senzație de liniște.) Au discutat despre Will și Filipa. Apoi au încercat să uite amândoi de căsniciile lor nefericite. Nu mai contează atunci când ești cu cineva pe care... Alice ezita în fața noțiunii de iubire. Nu o cunoștea atât de bine ca noul Chaucer, un om mai potolit și mai înțelept. O noapte poate însemna o eternitate dacă ești fericită.

— M-ai salvat, să știi, îi șoptește el la ureche, oarecum în glumă. M-ai salvat de la o viață trăită în lașitate. Am avut momentul meu de curaj. Acum pot să mor liniștit.

— *Tu* m-ai salvat pe mine, îi spune ea foarte serioasă.

— Ai gene foarte frumoase, vine răspunsul lui. Lungi, ca firele unei perii. Mă gâdilă. Aici... și aici... și aici...

Îi acoperă ochii cu sărutări mărunte, apoi se oprește și spune:

— Dacă Filipa n-ar fi... Sau William... Dacă niciunul dintre ei n-ar exista, să știi că m-aș căsători cu tine, Alice.

Își ridică puțin capul ca să-i sărute părul și să-și ascundă fața. Alice se gândește că e foarte uimit de cuvintele pe care le-a spus mai în glumă, mai în serios.

— Dar trăiesc numai datorită ție.

— Cum așa? îl întreabă, uitându-se la gâtul lui.

Mereu vorbește în dodii. „E foarte ușor să vorbești", își spune Alice cu tristețe. „De la cuvinte la faptă e o mare distanță..."

— Nu știu, spune el dând din cap. N-am putea sta aici, nu? Cel puțin tu n-ai putea... Iar eu n-aș putea fi cu tine în Londra. Dar nu m-ar deranja. Sincer, nu mă atrage viața din City, cu excepția posibilității de-a o vedea pe Elizabeth. Mai nou, îmi petrec toată ziua scriind poezii. Nu vreau să mă duc la curte. E prea complicat. Filipa... Și ce ți-a făcut ducele...

Alice știe că el suferă fiindcă nu înțelege, dar niciodată nu-i va putea explica ura pe care i-o poartă ducele. Chaucer n-ar înțelege-o pentru că el nu are gânduri negre. De n-ar mai avea nici ea...

Oftează, lăsând gândul să se risipească. A crezut, inutil, că el va pune la cale un plan. Cum s-o facă? Ce spune despre ei doi, cum că ar putea fi împreună, e doar o fantezie. Știe că e o prostie să se simtă dezamăgită, dar nu se poate abține.

— Am putea merge undeva împreună, murmură Chaucer. Un fel de pelerinaj lung... În Țara Sfântă, de pildă... În pelerinaje se stă ani de zile. Și n-ai văzut nici Italia... pavajul aurit, soarele, culorile...

Alice oftează din nou. Până la urmă, el e un poet. Ea nu vreaa să plece, dar n-are de ales. Nu poate să mai rămână.

— Trebuie să plec, spune.

Detestă lumina zilei, își urăște soțul și o disprețuiește pe soția lui Chaucer, detestă pustietatea care se întinde dincolo de acel pat, dincolo de acel bărbat. Înțelege că dragostea pe care a crezut că

i-a purtat-o lui Will atâția ani n-a fost decât o iluzie, o închipuire a minții ei, sau a celei care a fost în trecut; înțelege și cât de important este să-l știe pe Chaucer acolo. Să știe că trăiește, că-l poate vedea oricând, că este al ei, într-un fel. Dar totul se va sfârși. Din cauza ducelui, se despart pentru totdeauna.

El se ridică într-un cot și o studiază, ca și cum ar încerca să și-o întipărească în minte.

— Știu, răspunde cu tristețe.

Ea se îmbracă în grabă, sub privirile lui. O uimește valul de mânie care îi inundă ființa. În ultimele două zile n-a avut răgaz să se gândească la nimic, prinsă în vâltoarea evenimentelor. Dar, în timp ce-și îmbracă lenjeria, rochia, haina, dându-și seama că nimic nu mai poate prelungi acea stare de fericire, își amintește de o altă conversație pe care a avut-o cu Chaucer în noaptea trecută. L-a întrebat despre vechii ei prieteni, victime ale Parlamentui la ale căror ședințe participase și Eduard: „Ce s-a întâmplat cu Lyons? Unde e Latimer? Dar Stury?"

Se pare că toți o duc bine. Sunt prosperi. Lyons face din nou avere în City și locuiește în imensa lui casă din Vintry, peste drum de St. James' Garlickhithe. Stury a devenit unul dintre pajii regelui, un apropiat al acestuia, care încă mai predică lolardismul la curte. Latimer, care s-a întors pentru o scurtă perioadă de timp în Consiliul regal, după moartea lui Eduard, a fost numit guvernator în Calais și se bucură de favorurile regale, servind ca soldat, în Franța.

Niciunul dintre ei n-a fost uitat sau alungat din Londra.

— Deci numai eu am avut de pierdut, a observat Alice, cât mai senin cu putință.

Chaucer a sărutat-o fără să-i răspundă. Ar fi putut să o dojenească: de ce nu l-a ascultat de la bun început? Dar nici n-a îmbărbătat-o, deși nu-și dă seama ce i-ar fi putut spune.

Chipul ducelui, din timpul ultimei întrevederi, îi revine cu încăpățânare în minte: părul negru lucios, barba ascuțită, sprâncenele arcuite, buzele roșii, mâinile lungi și osoase, ochii negri, plini de ură, ațintiți asupra ei. În mintea lui Alice, ducele seamănă

cu Lucifer. Își amintește cuvintele din Biblie: Lucifer, steaua dimineții, fiul zorilor... Tușa vorbește tot mai des despre Lucifer. Unul dintre falșii preoți pe care-i ascultă a tradus Cartea lui Isaia în engleză și bătrâna o tot citește în fața focului, murmurând în barbă. Lucifer, atotputernicul rege al Babilonului, care a crezut că se poate ridica deasupra stelelor, a fost aruncat de Dumnezeu în tărâmul morților pentru a fi batjocorit de israeliții pe care îi asuprise cândva. Alice o aude pe Tușa mormăind cu multă râvnă: „În fundul pământului vei ajunge, tu cel care ai asuprit poporul!“ Și Wat îi răspunde: „El este omul care a făcut pământul să se cutremure, a răsturnat regatele, a adus deșertul pe pământ, a distrus orașele și nu vrea să-i elibereze pe prizonieri?“

Cea mai mare dorință a lui Alice este să-l aducă pe duce la nivelul ei, să-i șoptească aceleași cuvinte, iar el să se tăvălească frenetic în noroi, sângerând.

Din cauza urii lui, ea nu se mai poate întoarce în Londra și este izolată de curte, exilată în locul în care și-a făcut adăpost; din cauza lui nu-l mai poate vedea pe Chaucer. Ducele a făcut atâtea eforturi pentru a-i distruge viața. Iar în sala Parlamentului a citit în privirea lui dorința de a-i face mai mult rău. N-a abandonat ideea de a o distruge.

„Dar și eu vreau să-l distrug“, își spune, trăind o mare ușurare când acceptă acest acest gând.

— La ce te gândești? o întreabă Chaucer.

Ea își ridică umerii. A acumulat atâta furie în suflet încât nici nu mai e în stare să vorbească.

— Mi-ar plăcea să dau foc Palatului Savoy... Iar în el să se afle ducele, înfumurata lui metresă, soția ta și bărbatul meu... Numai de-aș ști cum... Și-apoi să rămân aici pentru totdeauna, spune cu avânt și cu o poftă nemăsurată de vărsare de sânge, însă aproape imediat se rușinează de ideea ei. E o închipuire, se scuză apoi, surâzând.

„O închipuire de copii“, își reproșează. Fiindcă e o prostie, sau mai rău de-atât, să-l învinuiască pe duce pentru toate nenorocirile ei. Într-adevăr, el i-a făcut rău. Dar și ea are o parte din vină. Își

amintește ce a văzut în ochii lui, atunci când erau foarte apropiați: dar a văzut pentru că și ea se gândea la același lucru. La momentul respectiv, nu s-a gândit că e un gând viclean. Niciodată nu se gândea la moralitate când făcea planuri, pentru că atunci credea că poate să scape din orice situație, pentru tot restul vieții. Într-un fel, simțea că i se permite totul pentru că a ajuns într-un punct în care merită totul. Însă abia mai târziu, poate chiar în clipa de față, a aflat cât de suspectă trebuie să-i fi fost ascensiunea amețitor de rapidă în ochii celor care au urcat treptat și s-au pomenit dintr-odată cu ea în vârf. A avut puterea, dar nu i-a înțeles valoarea. Și, odată căzută la pământ, nu și-a închipuit cât de mult vor dori să o lovească; dar o văzuseră în plină gorie, trecând țanțoșă printre ei, ignorându-le temerile și îndoielile naive. Poate că ar fi trebuit să se străduiască să înțeleagă mai multe. S-ar fi putut salva. Ar fi putut rămâne sus...

Dă din cap ca să-și alunge din minte imaginea Palatului Savoy înghițit de flăcări și a ducelui urlând în mijlocul lor. Ar fi vrut să se lepede de toată ura. Oricum, trebuie să o lase în urmă când pleacă din Londra. Poate foarte bine să înceapă.

— Asta n-ai să o vezi niciodată, spune Chaucer, ridicându-și umerii. Dar n-are importanță. Ei n-au importanță. Nici ducele, nici soția mea, nici soțul tău. Lumea întreagă n-are importanță.

O trage spre el și o privește în ochi.

— Ceea ce contează e că te iubesc. Ține minte asta. Conștientizarea sentimentului e consolarea noastră. Colacul nostru de savare. Iar ei nu pot face nimic în privința asta.

Ea își pleacă ochii, prea șocată la auzul declarației lui de iubire ca să facă vreo mișcare. Cum reușește să spună sau să gândească asemenea lucruri cu atâta îndrăzneală? Ochii ei se umplu de lacrimi.

— Dar... nu te deranjează? spune aproape disperată, uitând să mai încerce să pară înțeleaptă.

Și pe el l-a lăsat în urmă capricioasa zeiță a Destinului: e captiv într-un loc în care nu-și dorește să fie, părăsit de soție, nevoit să calce pe urmele tatălui și să fie negustor, când are atât de mult talent și e atât de inteligent.

— Nu e vorba doar de mine, ci și de tine. Ar trebui să fii la curte, să te acoperi de glorie...

— Nu ne asemănăm, Alice, răspunde Chaucer, cu un surâs mai degrabă trist. Tu ești capabilă să te schimbi, e în firea ta, dar eu nu vreau să devin ceea ce nu sunt, de fapt. Tata a încercat să facă din mine un aristocrat. Dar n-am supraviețuit luptei. Mi-am dat seama de timpuriu și sunt fericit pentru asta. Nu e în firea mea. Dacă prețul pentru un titlu și pentru o viață dusă la curte este să-mi împart traiul cu soția mea, să fac drumuri în Franța... atunci viața asta nu mă interesează. Așa că încerc să o trăiesc pe cea pe care mi-o oferă Dumnezeu, să fiu cu copiii mei atunci când și ei mă vor, adăugă cu un surâs chinuit.

Inspiră adânc, încercând să o încurajeze. Apoi continuă mai blând:

— Întotdeauna se poate mai mult. Asta e zicala mea, Alice. Dar încerc să mă mulțumesc cu ceea ce mi-a fost dat. Știu că nu este și filosofia ta de viață. N-a fost niciodată. Întotdeauna ai vrut să te ridici, să ai parte de glorie. Probabil că acum te simți captivă. Izolată. Dar îți vei afla consolarea în ceva, undeva. Poate în Essex. Sunt sigur de asta.

Ea răsuflă prelung și-și îngroapă fața în pieptul lui. Îl îmbrățișează cu toată forța. Niciodată nu se va mai simți atât de apropiată de cineva. Spune adio dragostei.

El îi murmură în păr că va reuși să transforme Gaines într-o fermă mare, că toți vecinii ei din Essex o vor invidia pentru asta, că poate le va cumpăra pământurile și-și va căsători copiii cu odraslele celor mai bune și mai bogate familii, că aceștia vor deveni aristocrați în toată regula. Johnny mai ales, aflat în floarea vârstei, va ajunge să aibă pantofii cu cel mai lung vârf din Anglia. Îi spune că nicio altă femeie n-a reușit vreodată să se ridice atât de sus, pornind de atât de jos; e un gând mândru, dar nerostit, care o macină și pe ea. Îi aduce o curioasă stare de liniște să-l audă exprimat în cuvintele lui. Îi spune că ar trebui să fie mândră de tot ce a câștigat. Nimănui nu-i place să renunțe la ambiții, însă ea are

capacitatea să construiască un viitor de care să fie mândră alături de copiii ei, chiar și în Essex.

Alice caută să-l facă să se oprească. Lucrurile astea i se par îndeajuns de importante. Vrea să-l facă să revină la cuvintele de mai devreme, la declarațiile de dragoste, însă nu reușește.

— O să fie bine, șoptește Chaucer. Noi o să fim bine. Amândoi.

Ea se desprinde de el și se ridică. Aprobă dând din cap și zâmbește slab.

Chaucer își găsește cămașa de noapte, o trage peste cap și o conduce pe Alice până la ușă. Cu multă seriozitate, îi ia mâinile. După ce se sărută, vine momentul despărțirii.

— Măcar încearcă să-i aduci pe copii înapoi în Essex. Promite-mi că faci asta. O să cunoaști atâtea bucurii! Nu există bucurie mai mare decât dragostea copiilor tăi. Caută-ți consolarea în ei.

Ea își închide gura ca să nu-i mai tremure buzele. Însă nu reușește să-și stăvilească lacrimile care i se preling fierbinți pe obraji. Chaucer i le șterge pe rând cu buzele.

— Dau sfaturi bune, nu? De obicei... Ai încredere în mine. Ia-ți copiii înapoi. Promite-mi.

Alice nu reușește să rostească niciun cuvânt. În schimb, acceptă dând din cap.

Apoi iese. Aruncă o ultimă privire înapoi, spre ușa lui.

O va face, de îndată ce se va înapoia și se va obișnui cu traiul meschin care-i este hărăzit. Îi va scrie lui William, apoi va trimite vorbă la Greyrigg, imediat ce va ajunge la Gaines. Copiii se vor întoarce ceva mai educați, având ceva cunoștințe de călărie, de croitorie, de latină și de tras cu arcul. Vor fi copii de nobil.

Acceptă faptul că în ochii lor nu va mai fi persoana care le-ar putea oferi o viață strălucită la curte. Acceptă că ei vor deveni niște oameni simpli, izolați în ținutul lor rural; dar măcar vor avea mai multe decât a avut ea în copilărie și mai multă siguranță. Chaucer are dreptate. Poate că n-ar trebui să-și considere viața un eșec. Gândul acesta o consolează oarecum. A ajuns destul de departe, chiar și în situația în care se află, față de locul din care a pornit. E capabilă să facă ceea ce trebuie.

Așadar, va căuta să accepte ceea ce-i rezervă soarta pe viitor. Va învăța să se laude cu copiii ei.

Totuși, oricât de mult se străduiește, nu găsește răspunsul la o întrebare: dacă face toate astea, va reuși oare să umple golul imens pe care-l simte în suflet? Va reuși să-și potolească furia nestăvilită care o răvășește văzând privirile celor care nu vor să mai știe de ea? Va reuși să-și găsească alinare în viața monotonă, fără Chaucer?

Probabil că nu.

Încearcă să nu-și mai amintească de Chaucer, de mirosul lui și de căldura pe care i-a arătat-o în ultimele clipe, în prag. Să nu se mai gândească la... Niciodată... Niciodată...

Însă nu-și poate stăpâni lacrimile fierbinți pe care nu vrea să le verse, ca nu cumva să se facă de rușine. O ia spre râu, unde o așteaptă Wat și viitorul pe care nu și-l dorește.

III

Regnabo?
Domni-voi din nou?

36

Copiii se uită timizi la ea, din șa. Sunt mai înalți și mai respectabili. Johnny are o tunică și o haină frumos croite, Jane și Joan sunt îmbrăcate în rochii verde-închis, peste care au haine maro, de călătorie.

Alice își ridică ochii spre ei, la fel de ezitantă.

Tușa țâșnește pe lângă ea, ia caii de căpăstru și-i dă la o parte pe lachei.

— Mergeți, băieți, mergeți. La bucătărie cu voi. Sigur sunteți lihniți, spune cu mult entuziasm în timp ce trage caii spre grajduri. Vreau să-i văd pe copii.

„Entuziasmul ei este molipsitor", își spune Alice, observând zâmbetele de pe fețele copiilor. Descalecă toți. Johnny coboară primul și se duce mândru lângă Tușa, pe care o cuprinde cavalerește cu mâna stângă, lăsându-și capul pe umărul ei.

— Uite ce mare m-am făcut, spune încet, însă îndeajuns de tare ca să-l audă și Alice. Acum trebuie să mă aplec.

Fetele încep să se hârjonească și să se joace, încercând să-i despartă pe cei doi din spate sau din lateral, pentru a-și găsi și ele un loc în brațele Tușei.

Apoi intră în casă. Alice rămâne pe loc, uitându-se la soarele care apune, simțindu-se lăsată în urmă, iar surâsul de bun-venit i se șterge treptat de pe chip.

Timp de câteva zile, Tușa a trebăluit fără oprire. Era ca o nebună.

— Să vezi ce-o să se bucure să te vadă, spunea, după care dispărea din nou, grăbită.

Era clar că se bucură peste măsură că se întorc, că nu-și mai poate controla sentimentele. Alice nu-și amintește ca Tușa să fi fost la fel de entuziasmată pe vremea copilăriei ei. Era numai cu ochii în patru atunci, pândind următoarea pradă. Atunci simțea numai fiorii pe care-i aduceau o nouă zi. Dar era amuzant. Adesea râdeau în hohote. Niciodată nu s-a simțit pierdută. Nici în prezent nu se simte pierdută, cel puțin nu pentru totdeauna. Încă se gândește cu tristețe la viața pe care a avut-o, dar e bucuroasă că s-a întors la Tușa. Poate că atunci nu aveau timp să se gândească la iubire sau la cuvinte alese.

— Crezi că oamenii învață de-a lungul vieții să iubească mai mult? a întrebat-o pe Tușa cu o seară în urmă. Îi iubești pe copii... *mai mult*?

Era inutil să spună „mai mult decât mine". Tușa a înțeles și a bătut-o pe umăr, zâmbind larg. A negat dând din cap, apoi a sărutat-o pe Alice pe frunte și și-a văzut de treburi. Alice a rămas ca trăsnită la masă, simțind urma buzelor ei pe frunte. Niciodată n-a făcut așa ceva.

Tușa se întoarce. Întotdeauna găsește soluții, exact ca o mamă, deși nimeni nu-i spune așa.

— Haide, draga mea, o cheamă pe un ton agitat. Nu sta acolo. Doar pe mama lor vor să o vadă, nu-i așa, copii?

Ceilalți se adună în jurul Tușei, care însă îi împinge înainte.

— Ia sărutați-o pe mama voastră, îi îndeamnă.

Într-un final, Johnny pășește primul în față, puțin timid, dar surâzător. Alice se apropie și ea. Nu vrea să-l sperie. Băiatul nu pare nici să o disprețuiască, nici să o considere o persoană rea. Iar dorința lui de a-i face pe plac o încălzește.

Alice se bucură când el se oprește în fața ei și o îmbrățișează cavalerește, așa cum a îmbrățișat-o pe Tușa. Intră în casă împreună.

În ultimele două săptămâni, Alice a încercat neîncetat să uite trecutul, dar acesta se întorce de fiecare dată în mintea ei. I se strecoară în gânduri noaptea, când e singură. Dimineața, Tușa nu cspune nimic când îi vede ochii roșii. Bătrâna își caută tot timpul de lucru afară, fie supraveghind munca țăranilor, fie discutând cu cineva. Îi va trece.

Alice vrea să revină treptat în viața copiilor ei, parțial la îndemnul lui Chaucer, pe care îl aude în minte: „Caută-ți consolarea în ei.“ Încearcă să-i urmeze sfatul. Însă ori de câte ori se gândește la asta, îl vede stând în cămașa de noapte, în pragul casei în care ea nu mai poate intra...

Își șterge nervoasă lacrimile. „Revino-ți!“ se îmbărbătează. „Asta ți-a fost dat pe pământ. Profită!“

Însă, chiar dacă-i are acolo pe copii, pe care-i aude alergând veseli, descoperind iar paturile, copacul pe care se cățărau odată, degetul lipsă al bucătarului și toate celelalte lucruri care le-au lipsit, cu preotul din Yorkshire pe urmele lor, încercând să-i potolească pentru a citi împreună psalmii, chiar dacă o parte din ea se bucură că-i revede, se simte încă tristă.

Și-a dorit ca fetele să devină niște domnișoare, iar băiatul, un gentleman. Mereu își aduce aminte de asta. Până acum ar fi trebuit să ajungă paji sau domnișoare de companie în vreo casă mare. Ar fi trebuit... Dar nu ăsta e motivul întristării ei.

Neputincioasă, se simte lăsată în urmă. Se petrec atâtea lucruri în absența ei. Chaucer stă la masă și scrie. Chaucer stă în același pat în care...

Dar e curajoasă. Va trece peste tristețea de acum. Cel puțin așa crede.

Masa a fost mai puțin sobră. Preotul care-i însoțește pe copii s-a retras în camera lui, cu o cină formată din zeamă și pâine. „N-are rost să-i dăm carne“, comentează Tușa. „Trebuie să trăiască la fel ca săracii, nu?“ Alice înțelege că trebuie să facă ceva să o lecuiască pe bătrână de ura față de clerici. Până la urmă, copiii au parte de o educație. Dar mai bine în ziua următoare. E obosită.

— Mâine vine și Wat, anunță Tușa în gura mare, ca să acopere glasurile tuturor celor din jurul focului, în timp ce întoarce proțapul.

Pusese oamenii să taie un miel. „De ce să nu sărbătorim?“ a spus.

— Din Kent. Peste o zi, două, se întrunește consiliul de la Brentwood. Și e târg. Niciodată nu pierde ocazia, adaugă și face cu ochiul.

— De ce? întreabă Joan, cu ochii mari.

— Îmi plac târgurile. Îmi plac prăjiturile de-acolo și panglicile. Putem merge și noi? întreabă Jane.

— Să-l întrebi pe el de ce, răspunde Tușa, făcând din nou cu ochiul. Eu zic că e vreo fată la mijloc.

Alice observă că Johnny, care are cincisprezece ani și e aproape la fel de înalt ca ea, roșește. În schimb, fetele se amuză copios.

— E îndrăgostit? spune Jane, țuguindu-și buzele.

— Să-l întrebi, spune Tușa dând din cap. Mie nu mi-a spus nimic.

Johnny stă în picioare lângă Alice, pe care a îndemnat-o să ia loc pe scaun. Se uită la ea timid, dar îngrijorat. De parcă ar fi bolnavă. De parcă are grijă de ea.

Copiii n-au vorbit niciodată despre trecutul ei, despre viața ei departe de Gaines. N-au întrebat-o, iar ea nu s-a oferit să le spună. Nu cunosc altceva în afară de Yorkshire; Johnny a fost o singură dată la Londra. N-ar înțelege. Însă, probabil, li se pare ciudat să o vadă acolo tot timpul. Mai ales lui Johnny, căci el a văzut... ce e dincolo. A văzut luxul, eleganța. Poate de asta o privește așa. Sau poate că servitorii vorbesc despre căderea ei în dizgrație.

— Ce-ați mai învățat? îi întreabă Alice dintr-o dată, căutând un subiect de conversație.

I se pare greu de explicat, dar simte durere la gândul că ar putea să afle despre umilința ei.

Copiii se întrec în răspunsuri.

— Am cusut ore întregi, zilnic. Am stat numai în casă! Urăsc să cos, se revoltă Jane. Am făcut o grămadă de tivuri. Odată mi-am

pierdut degetarul și mi-am înțepat toate degetele. Mă tot puneau să fac înțepături cu acul. Niște găurele afurisite. Dar nu-mi ieșeau bine. Nu m-au lăsat să brodez sau să cos tapiserii pentru că eram neascultătoare. Niciodată, spune la sfârșit, însă fără urmă de regret.

— *Pater noster, qui es in caelis sanctificetur Nomen Tuum adveniat Regnum Tuum fiat voluntas Tua sicut in caelo, et in terra*[1], recită Joan fără pauză, apoi chicotește când o vede pe Tușa subțiindu-și buzele. *Amen!* adaugă ca s-o necăjească.

— Nimeni nu știa ce căutăm acolo, începe Johnny, ezitant. Eu am muncit cu arendașul care administra pământurile. Părintele Thomas ne-a învățat puțină latină. Duminica aveam lecții de tras cu arcul, după slujba de la biserică. Am călărit cu un băiat din vecini, iar tatăl lui m-a învățat să mânuiesc sabia.

Fetele tac și dau din cap. Îl lasă pe el să vorbească în numele lor. „Johnny se pricepe să vorbească", observă Alice.

— La început, n-am știut nici noi ce să facem. Nici măcar nu înțelegeam accentul de-acolo. A fost foarte frig. Și acum e frig. Săptămâna trecută, când am pornit încoace, încă mai era zăpadă, deși e aprilie. Treptat, lucrurile s-au mai îndreptat.

— Dar a fost mai bine decât aici... spune Joan.

— Cu *el*... completează Jane.

Zâmbind, Tușa dă din cap. La fel și Alice.

— Ne-au spus că acum e în Franța, continuă Johnny, uitându-se atent la Alice. Și că mergi și tu, ca să devii Lady de Cherbourg.

— Nu cred, spune Alice, cu același zâmbet pe chip, pentru că nu vrea totuși să arate lipsă de respect față de tatăl lor. Rămân aici.

— Cu noi, spune Jane, iar privirea îi devine dintr-odată mai blândă.

Toată lumea tace preț de câteva minute. Apoi, Alice o observă pe Joan făcând un gest discret din cap, iar Johnny se apropie de scaunul ei. Alice îi simte căldura trupului în dreptul umărului.

— Ziceau că ai avut probleme, rupe el tăcerea.

---

[1] „Tatăl nostru Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta, fie voia Ta, precum în cer așa și pe Pământ." (lat. în original)

E un băiat curajos.

— S-a terminat, răspunde imediat Alice, deși apoi îi pare rău că l-a repezit.

Poate că băiatul are mai mult curaj decât ea. Și, evident, este îngrijorat.

— Ne-am rugat pentru tine, intervine Joan, uitându-se triumfătoare la Tușa. Și uite că a mers!

Tușa stă lângă proțap, încercând carnea cu o țepușă.

— Gata! Hai, copii! strigă sever, ignorând entuziasmul lui Joan. Să-l tăiem și să mâncăm.

Toți se îngrămădesc să o ajute. Urmează un moment de agitație: bolurile de lemn și tacâmurile se ciocnesc, copiii se ceartă pe grăsime și se îmbrâncesc veseli. Alice se ridică de pe scaun.

— Mă duc să aduc berea.

Ia o carafă de pe raft și se duce la dulapul răcoros unde este ținut butoiul cu bere.

Odaia începe să se învârtă. De undeva de departe aude ceva metalic căzând pe jos.

Se pomenește pe jos, în fund. Carafa din mâna ei are o gaură mare în ea. „De unde?“ se întrebă nedumerită.

— Te simți bine? aude cu întârziere.

Observă că toată lumea se uită la ea. Tușa se apleacă și o ridică.

— Cred că m-am împiedicat, spune ezitând. Aveți grijă la podea, adaugă cu un zâmbet șugubăț, lovind piatra cu piciorul.

Apoi se așază iar pe scaun, unde Johnny îi aduce o farfurie cu mâncare.

Carnea e grasă. Mirosul îi întoarce stomacul pe dos. N-are poftă. O tot învârte pe farfurie și o taie în bucăți.

— Îmi dai mie din ea? o întreabă Joan, după ce prinde curaj.

Fetele se ceartă pe resturile din farfuria mamei, în timp ce Alice închide ochii, încercând să-și stăpânească greața. Dar simte ochii Tușei sfredelind-o.

— Te simți bine? se interesează Tușa, care vine la patul ei cu o lumânare. Erai albă ca varul jos.

Scoate niște exclamații de nemulțumire, apoi o studiază cu atenție.

— Acum arăți mai bine.

Alice dă din cap. Nu e în stare să vorbească, de teamă ca nu cumva cuvintele să-i risipească liniștea de care se agață. „Tușa știe", își spune aproape panicată. Tușa i-a moșit toți copiii. Își amintește că ultima oară Alice a sângerat săptămâni întregi și a făcut febră. Ce s-a mai temut! Ceva se rupsese înăuntrul ei și era cât pe ce să moară. „Erai gata să te duci la Domnul... sau la încornoratul", au glumit după aceea, în stilul cinic al Tușei. Dar Tușa știe că Alice nu mai poate avea copii, așa cum știe și ea. De aceea nu și-a mai făcut probleme din cauza asta. Nu i s-a mai întâmplat. Era imposibil. Nu de asta a leșinat, nu?

Tușa o studiază mai atent. În orice caz, nu obișnuiește să-și bage nasul în treburile care nu o privesc.

— Cine știe, poate ești bolnavă, spune destul de împăciuitoare, după ce termină de studiat chipul lui Alice. Odihnește-te.

Dimineața, copiii vin tiptil, șușotind și chicotind, și se strecoară în patul lui Alice. Cu ochi mari, mirosind a rouă, îi aduc o ghirlandă de margarete și un buchet de ciuboțica-cucului într-o vază, alungându-i ultimele frânturi de vise. Sub căldura păturii, încep să se joace. Tot dau din picioarele murdare, întocmai ca niște pui de pisică într-un coș. Se bucură să fie acasă. „Și se bucură să fie cu mine în pat", își spune Alice. Niciodată n-au venit la ea. Nu o mai interesează noroiul pe care-l aduc, mai ales după ce Joan se cuibărește lângă ea și apoi, aparent nepăsătoare, își pune un braț pe pieptul ei. Intră și ea în joaca lor, deși încă somnoroasă, și le ascultă poveștile, încercând să uite de toate.

Apoi apare chipul lui Chaucer. Cu capul printre perdelele patului, îi zâmbește și-și ridică o sprânceană. „Așa, vezi?" îi spune.

Imaginea îi străpunge încet, dar sigur, inima. Alice se ridică într-un cot, încercând să uite. Se desprinde de Joan, care nu se supără, ci caută o altă poziție, rezemându-se de mama ei ca și cum numai așa își găsește liniștea. Îi pune o mână încurajatoare pe umăr.

— Ce mâncăm? întreabă Jane.

— Șunca Tușei, normal, zice Johnny, uitând complet de maniere, îndepărtându-și părul negru din ochii luminoși.

— Cu miere, spune Joan.

Pe Alice o cuprinde greața gândindu-se la șuncă, la fâșia groasă de grăsime albă, unsă cu un strat gros de miere, păstrată sub un șervet, să o ferească de muște. Rămâne puțin nemișcată, iar senzația de greață îi trece.

„Nu înseamnă nimic", își spune în timp ce copiii încep să cânte iar cu glasuri ascuțite și să bată din palme. Nu și-a pierdut pofta de mâncare, chiar deloc. Vrea să bea lapte. Și are poftă de brânză și de ghimbir. I-ar plăcea niște fursecuri cu ghimbir, doar că acolo nu există ghimbir, desigur.

Abia după ce copiii coboară din pat ca să se ducă jos, să facă dezordine și acolo, Alice ridică pătura de pe ea. Se simte mai încălzită și mai binedispusă decât în alte dimineți. Când sare din pat, camera începe să se învârtă. Se așază repede. Încearcă să se convingă că s-a așezat singură, dar știe că mai degrabă a căzut.

Mai sunt trei zile până când Wat trebuie să ajungă. Spre dezamăgirea copiilor, consiliul de la Brentwood a trecut, la fel și bâlciul. Probabil că a luat-o direct pe-acolo când a plecat din Kent, deși drumul direct spre Brentwood trece prin Chafford Hundred, pe la Gaines și Upminster. N-ar fi fost rău să dea mai întâi pe la ei.

Însă, când vine, aduce vești. Se însoară. Nu mai e zdrențărosul și pișicherul de altădată: este îmbrăcat curat, cu pantaloni strâmți destul de noi, are pletele și barba proaspăt tunse. Ia copiii în brațe pe rând și-i ridică în aer. Însă Alice înțelege imediat că ceva îl neliniștește. Află de îndată ce copiii se culcă.

Pe fată o cheamă Nan și e fiica brutarului Tom, din Fobbing. Alice n-a ajuns niciodată să cunoască prea bine sudul Essexului, până la Havering-atte-Bower, așa cum a cunoscut odată părțile nordice. Dar știe că Fobbing nu e prea departe, cam la treizeci de kilometri de Gaines, și că este unul dintre multele sate de fermieri din Barnstable Hundred, ai căror reprezentanți sunt obligați

să participe la consiliul de la Brentwood, pentru a asculta solicitările regelui, dar și la ședința solemnă de la curte, pentru a afla cerințele lorzilor din ținut. De aceea a trecut Wat mai întâi pe-acolo. Vrea să se așeze la casa lui.

Alice nu poate să creadă ce expresie duioasă și fericită are chipul lui Wat. Îi amintește de...

Abia după câteva clipe reușește să se smulgă din noianul de gânduri în care apare Chaucer, dar și chipul cu barbă neagră, cuprins de flăcări, al ducelui.

Strânge mâna lui Wat. Tușa se află în cămară, trebăluind. Probabil caută cidrul. E un motiv de sărbătoare.

— E ce ciudat că amândoi ne-am întors în locurile astea, nu? remarcă ea cu nostalgie. De parcă nimic din ce s-a întâmplat acolo, adaugă, arătând spre vest, spre Londra, nu s-a întâmplat cu adevărat.

Are privirea pierdută, dar concentrată asupra ei. Chipul i s-a schimbat. Probabil l-a luat prin surprindere, amintindu-i de trecut. Nimeni nu vorbește de obicei despre trecut. Și în sufletul lui există amintiri ascunse, speranțe zdrobite și regrete, care așteaptă să fie eliberate dacă cineva se încumetă să o facă.

— Ce rost are să ne mai amintim? spune strâmbând din nas. Suntem aici acum. Mai bine profităm de ce avem.

Alice insistă pentru că nu vrea să renunțe.

— Crezi că o să uiți vreodată? Serios!

Aproape că-și dorește să-i confirme, să-i spună că trecutul va rămâne în urmă. Poate că ar ajutat-o să învețe să trăiască în prezent, dacă ar vedea că el reușește.

Însă Wat tace. Își închide ochii pe jumătate. Se întoarce spre ea și își pune palmele de umerii ei.

— Nu, răspunde întunecat. Cel puțin eu n-am uitat niciodată. Trecutul e încă acolo, în suflet, pentru totdeauna. Visez noapte de noapte. Nu doar la Italia, la dealuri, la libertate, la lumina aurită... Mirosea a rozmarin și a cimbru oriunde mergeai. Dar nu asta visez. Îl visez pe *el*, pe Richard Lyons, cel mai bogat englez, care m-a umilit. Pe cel care m-a pălmuit de față cu toți oamenii mei, m-a

dezonorat și m-a alungat. După tot ce-am făcut pentru el. Atunci m-am lecuit. Mi-a fost rușine. Dar în vise ies învingător câteodată. Îl fugăresc pe străzi, pe Cheapside, alerg de parcă zbor. Am o sabie în mână și oamenii mă încurajează. El fuge ca să se salveze. Eu îl prind din urmă... Și-apoi mă trezesc, termină posomorât.

— Știu cum e, spune Alice. Și eu visez la fel, dar despre duce.

Se privesc în ochi îndelung; nu mai e nevoie de cuvinte. Dar ce pot face?

Abia după ce toată lumea merge la culcare, în afară de Tușa, care vorbește despre preotul din Yorkshire („Mănâncă în casa noastră, din mâncarea noastră... Și pentru ce?“ „Pentru copii“, îi răspunde Alice, trimițându-i pe bieții copii, împreună cu învățătorul lor, sus. „De ce le trebuie latina? Afurisiți de popi! Engleza ajunge. Mie mi-a fost de-ajuns întotdeauna...“), Alice găsește răgaz să se gândească la problemele ei.

A reușit să mănânce niște ouă la cină. Dar a ieșit afară și a vărsat. Grețurile nu-i trec. În plus, e foarte obosită. Dimineața abia se dă jos din pat și moțăie ori de câte ori prinde ocazia.

Stă în bucătărie cu ochii la foc, trăgând cu urechea la ce face Tușa jos, calculând în minte cât timp a trecut de la ultima sângerare, care s-a întâmplat cu o săptămână înainte să meargă la Londra. Se fac șase săptămâni în ziua următoare.

Deci nu mai există niciun dubiu.

Flăcările se înalță și se risipesc în aer.

În curând, va trebui să-și facă puțin curaj să le spună Tușei, copiilor și lui Wat.

Încearcă să-și păstreze calmul. Îi e greu să admită, chiar și în cele mai ascunse gânduri, că în pântecul ei crește un copil, dar trebuie să înceapă să creadă cu adevărat. „N-o să fie chiar atât de greu“, își spune, punându-și mâinile peste abdomen speriată, dar cu un aer protector. Se vor bucura toți. Sunt oameni buni. O iubesc. O vor ajuta să ascundă copilul până când găsesc o soluție. Lui Will îi poate spune că e un copil găsit de Tușa, sau că e copilul lui Wat, făcut cu Nan. Doar Alice a mai făcut asta: și-a ascuns copiii. Se pricepe și este o luptătoare.

Lui Chaucer nu-i poate spune pentru că nu-l va mai vedea.

Se relaxează, uitându-se în continuare la foc. Un gând îi vine pe neașteptate: dacă Dumnezeu îl ajută să trăiască și este băiat, îi va pune numele Lewis. Chaucer i-a spus odată că înseamnă „războinic renumit" în franceză. I-ar plăcea să știe că fiul lui este un războinic renumit. Iar numele va fi scutul de apărare al băiatului. Îl va proteja.

Pentru că numai Dumnezeu știe de câte va trebui să se ferească această ființă neajutorată, căreia ea îi va da viață. Îi vor fi de folos orice fărâmă de șiretenie și de agresivitate pe care ea le poate sădi în el. Fiindcă nu va fi crescut ca fiu al lui Will. Nu va avea aceeași viață ca ceilalți copii, care, în ciuda traiului libertin și lipsit de griji de până atunci, vor avea niște bani și un oarecare viitor, iar tatăl lor are un titlu. Desigur, se așteaptă ca mai-marii ținutului să strâmbe din nas în fața ei. Dar toți vor fi atrași de banii pe care i-a făcut de pe urma păcatelor ei. Așa că, își imaginează că lui John, Joan și Jane li se vor face propuneri să ia în căsătorie copii de nobili: pe ai lui Gildesburgh, parlamentarul, al șerifului Sewale sau ai fostului șerif, Bampton. Nu se compară cu o viață la curte, dar nici nu e de lepădat.

Însă micul Lewis, dacă supraviețuiește nașterii, nu va intra în pătura bogaților, ci în cea a săracilor: va îngroșa rândul miilor de revoltați și nemulțumiți, ca Wat sau Tușa, care împânzesc ținutul, își pleacă urechea la predicile falșilor preoți, lipesc scrisori pe copaci, visează la răscoale și la o lume mai dreaptă. Vorbesc despre o lume demult apusă, cea de dinainte de ciumă, sau chiar mai veche de atât – înainte ca lorzii, preoții și avocații să-și facă împărțeala, scriind toate documentele în franceză, din care au eliminat tot ce nu le era folositor. Wat îi spune vechea Lege de la Winchester[1], cartea Apocalipsei. Falșii preoți pe care-i ascultă Tușa vor să o readucă în atenție. E o mică speranță. Desigur, ea îi va oferi copilului

[1] Lege invocată de țăranii care au organizat răscoala din 1381, prin care se cerea renunțarea la anumite structuri guvernamentale nedorite și abolirea iobăgiei.

din puținul pe care-l are. Dar un lucru e cert: va fi unul dintre cei care dau din coate.

Asemenea gânduri îi limpezesc mintea. Îi arată mai clar ceea ce a început să vadă încă de la întoarcerea ei, când a știut că nu mai poate pleca. Gândurile ei încep să prindă viață și să capete noi dimensiuni: cu cine să se alieze, pe cine să prețuiască? Ca mamă a fiului nenăscut, va fi din nou una dintre persoanele respinse. Deci ar face bine să-și ascută armele, pentru Lewis.

— Tușa! strigă, îndreptându-și spatele. Mai ai nevoie de ajutor cu scrisorile?

37

„E vremea să deschidem ochii“, scrie Alice cu litere mari. Copilul îi lovește pântecul. Oftează și ridică fruntea.

Pământul e tare ca fierul de când a dat zăpada. Se apropie Crăciunul, dar Wat nu s-a oprit din lucru. Își construiește gospodăria puțin mai jos de Gaines. El și viitoarea lui soție vor fi chiriașii lui Alice. Oamenii din Fobbing au venit acolo înainte de sfârșitul verii sau al recoltei, pentru a da o mână de ajutor localnicilor angajați de Alice și de Tușa ca să sape fundația, iar apoi să o umple cu un amestec dur și să ridice stâlpii de lemn. Wat s-a stabilit definitiv acolo de îndată ce a terminat munca pe câmpurile lui Johnny Tyler, în Kent, când a putut să se ocupe de noua lui casă și de hambare.

— Nu era nevoie să te agiți atât, îi spune Alice uneori, ridicând ochii din hârtii, când oamenii lui trec prin fața ei. Puteai să stai la ferma noastră.

Însă nu i-o spune cu sinceritate.

Alice s-a liniștit în privința sarcinii, deși asta nu o împiedică să viseze în continuare. Wat o bate ușor pe pântec când trece pe lângă ea și pe lângă copiii care se adună în jurul lui Alice și se minunează, o mângâie și o ating ca să simtă fătul zbătându-se în interior. Alice nu știe unde a găsit Wat bani de construcție, dacă nu cumva i-a adunat în atâția ani de tâlhărie la drumul mare. Dar nu-l întreabă. Poate că există și miracole, după atâția ani dedicați țăranilor.

Țăranii sunt buni și uniți. Își fac dreptate. Și oricum, dacă Wat urmează să-i crească copilul în casa lui, pe celălalt mal al râului, vrea ca el și soția sa să aibă parte de tot confortul.

În plus, îi place agitația de la Gaines: vin acolo bărbați din Fobbing, din Henney și din Bocking, satul învecinat, oameni din nord pe care îi cunoaște Tușa, cărora ea le-a dat de muncă, și orășeni sau meșteșugari de tot soiul din Brentwood. Lui Alice îi place să-i audă tropăind prin curte, îi place mirosul de tocană și de pâine proaspătă. O fac să se simtă vie.

În timp ce muncesc, bărbații cântă despre cei din vârf, care jefuisesc țara încă din cele mai vechi timpuri, și despre Anglia, țara condusă pe un făgaș greșit zeci de ani, de când ciuma a făcut uitate inocența și dreptatea de altădată. „Fără rușine e desfrânarea, fără de vină lăcomia“, cântă în timp ce trec bârnele din mână-n mână, plângându-se de agresivitatea lorzilor față de țăranii ale căror drepturi sunt ignorate. „Puterea e dreaptă, noaptea e luminată, luptăm de îndată.“ Alice n-ar putea găsi ceva mai bun care să-i ilustreze întristarea decât acel cor de glasuri bărbătești ce răsună în diminețile cețoase.

Toți cei care participă la construcția casei lui Wat, în acel colț izolat de lume, formează un tot unitar, dar nu sunt uniți de pace și iubire, așa cum ar fi crezut Alice în tinerețe. Dimpotrivă, îi unesc ura și vinovăția.

Fiecare dintre acești bărbați are un secret, care îi alimentează. De exemplu, Wat e înverșunat împotriva tâlharilor pentru că se simte vinovat că-și ascunde trecutul – cel din Londra, din porturile de la miazăzi sau din Kent – față de viitoarea lui familie. La fel, Tușa probabil se simte vinovată că, păstrând fabrica de țigle din Henney, cu mulți ani în urmă, i-a furat micuței Alice drepturile dobândite prin naștere, chiar dacă de-atunci și-a răscumpărat greșeala. Poate că asta o înverșunează împotriva nobililor care-i jecmănesc pe țărani, furând mult mai mult decât ea, și îi liniștește conștiința. Iar Alice se simte vinovată că odată l-a convins pe Richard Lyons să-l alunge pe Wat, căruia i-a distrus visurile. Acum își răscumpără greșeala, ca să poată uita trecutul. Însă,

probabil că din această cauză condamnă cu atâta foc nedreptățile aduse de duce și de cercul lui de sfătuitori.

(În mod ciudat, Alice nu se simte niciodată vinovată că a făcut odată legea la curte, că a fost sursa tuturor actelor de corupție despre care cântă muncitorii. Dacă n-ar fi fost ea, s-ar fi găsit altul care să facă același lucru, nu? Ea a fost doar una dintre mulți alții. Nu este vinovată că Anglia se duce de râpă. Ei sunt vinovații: lorzii corupți, avocații mârșavi și ducele. Ei trebuie să plătească.)

Cine știe ce vină acund cei care cântă? După ce o viață întreagă au căutat bani, constrânși fiind de epidemia de ciumă – poate au luat mită, au cerut un preț mai mare, au furat, au mințit, s-au căsătorit din interes sau au jefuit pe cineva –, probabil că toți au conștiința încărcată.

Poate că și copiii lui Alice se simt vinovați (în felul lor), fiindcă au crescut cu dorința de a-și cunoaște tatăl, iar când acesta și-a făcut apariția, n-au reușit să se bucure de el. Sau că nu vor deveni doamne mari sau lorzi, așa cum li s-a spus în nord. Însă, dacă într-adevăr îi încearcă astfel de gânduri, ele rămân necunoscute celor din jur. Nimeni nu-i întreabă.

Toată lumea e ocupată, nu doar să contruiască noua casă a lui Wat, ci să-și uite și secretele, trecutul, regretele, lașitatea și minciunile. Toți încearcă să dea vina pe altcineva când vine vorba de greșelile trecutului. Caută dreptatea și adevărul, își spun unul altuia.

Adevărul e calea de odinioară. Ține de vremurile în care cuvântul dat era literă de lege și oamenii nu aveau nevoie de documente scrise într-o limbă pe care unii nici nu o cunosc. Adevărul a guvernat în Anglia pe timpul lui Alfred[1] și al capitalei Winchester; adevărul și țăranii. Englezii pot lua iar calea adevărului dacă nu le stă nimic și nimeni în cale.

---

[1] Alfred cel Mare (849-899), rege anglo-saxon al comitatului Wessex, apreciat pentru contribuțiile la sistemul educațional, legislativ și militar al țării.

Adevărul e mai necesar ca oricând, căci corupția și confuzia se răspândesc cu repeziciune. Până și în privința lui Dumnezeu au îndoieli, după separarea bisericii din Roma. Au un papă nebun la Roma și unul francez în Avignon; cu toate că englezii îl recunosc pe nebunul de la Roma, pentru că nu e francez, nimeni nu știe cu exactitate care dintre ei reprezintă autoritatea sprirtuală sau care era îndreptățit să colecteze taxele pentru biserică. Oamenii au bănuiala că niciunul dintre acești doi falși preoți, străini pe deasupra, nu sunt cei aleși.

Cât despre războiul care ruinează Anglia, la ședințele din primăvară ale Parlamentului, regele a promis că nu va mai cere bani timp de cel puțin optsprezece luni. Însă veștile despre atacurile din Franța sunt tot mai dese.

Parlamentul a fost chemat în noiembrie la Northampton; ducele e prea disprețuit și nu îndrăznește să-l cheme în Londra. S-au cerut iar bani. În curând, lorzii le vor cere oamenilor să plătească.

— Mamă, spune Johnny.

Alice scrie, îngânând unul dintre cântecele rebele ale muncitorilor, însă ușor, ca pe un cântec de leagăn. Vocea nesigură a băiatului o acoperă pe a ei.

— Mmm? răspunde ea, fără să ridice ochii.

— Nu mai cânta asta... te rog.

Ea își ridică ochii din foaie și se uită la el. Băiatul stă pe vatră, cu genunchii osoși, dar puternici, aduși la bărbie, cu brațele în jurul picioarelor. Pesemne că stă acolo de câteva ore. În ciuda faptului că s-a înălțat mult, pare un copil bosumflat.

Versul pe care ea îl tot repeta este „Invidia aduce trădare și trândăvia e în floare". E drept, toată ziua s-a gândit la asta. Probabil că numai asta a cântat. Probabil că e enervant, mai ales dacă te enervezi ușor.

— Ce s-a întâmplat? îl întreabă, nu prea entuziasmată.

— Mă plictisesc. M-am plictisit de cântecul ăsta. Și de... toate.

Ochii i se umplu de lacrimi de copil pe care el le șterge cu ciudă.

— Du-te și fă ceva, îi spune nepăsătoare. Ajută-l pe Wat. Fă ceva.

— Adică să mai cânt cu ei? o întreabă, vizibil nervos. Să mai bat un cui undeva?

Alice îl privește nedumerită, neștiind ce l-a apucat dintr-odată.

— Ai putea scrie ceva pentru mine, îi spune, încercând să-l îmbuneze. Dacă vrei, desigur.

Ea scrie scrisorile Tușei, transformând mâzgălelile bătrânei în adevărate opere de artă. Sunt niște mesaje adresate călătorilor de pe drumuri, celor care frecventează tavernele sau celor neduși la biserică. Nu conțin mesaje precum „Faceți asta" sau „Mergeți acolo", ci oferă idei generale. „Revoltați-vă", „Deschideți ochii", „Fiți cu băgare de seamă". Acesta este mesajul. Sunt adresate sau semnate de muncitorii în numele cărora scrie: Piers Plowman, Jack Trueman, Jack Carter, Jack Miller, John Nameless. Uneori își imaginează privirea mucalită a lui Chaucer, scriind la masa lui, în vreme ce ea compune niște epistole vagi, dar însuflețite, pentru nobilii fii ai pământului, care își caută sprijin în Dumnezeu.

„Jack Trueman ne învață că falsitatea și minciuna s-au împământenit aici de prea multă vreme, iar adevărul a fost ferecat, ca să domnească falsitatea. Numai adevărul vă va ajuta", scrie zi de zi. „Fiți cu băgare de seamă la cei nedrepți... A sosit vremea..."

De regulă, lui Johnny îi plac toate astea. Sau așa pare. Fiindcă de câteva săptămâni, chiar luni, se învârte numai pe lângă ea, cu excepția zilelor în care îl trimite să lipească epistolele pe copaci. Se întoarce acasă roșu în obraji și entuziasmat, intonând „Morarul Jack macină la moară, mic, mic, mic". Și râde în hohote când de afară i se răspunde: „Regele, unsul Domnului, va plăti, câte-un pic, pic, pic."

Dar nu și în clipa de față. Nu se înveselește nici când îi propune să scrie și el o scrisoare. Refuză dând din cap și se ghemuiește mai mult în colțul lui.

— Atunci vrei să-mi citești? întreabă Alice.

Poate că după plecarea preotului, cu o săptămână în urmă, s-a posomorât. Tușa a reușit destul de repede să câștige bătălia împotriva

preotului care-i învăța pe copii latina – limba „funcționarilor și a escrocilor“, după cum spune ea. Despre franceză are o altă opinie, considerând-o limba „mincinoșilor și a avocaților“. Bietul preot a considerat picătura care a umplut paharul momentul în care a intrat în spălătorie și a surprins-o pe Tușa găurind cu acul în cearșafurile lui forme de diamant. De săptămâni întregi bătrâna umbla cu un rânjet satisfacut pe chip, dând din cap și mormăind: „Diamantele... semnul morții“. A doua zi, preotul s-a făcut nevăzut.

Alice încă nu-și dă seama că a făcut rău lăsându-l să plece, punând astfel capăt educației copiilor ei, răpindu-le șansa de a ajunge în rândul celor mari. Le-a întors spatele familiilor Gildesburgh, Bampton sau Sewale, a neglijat viitorul copiilor, acceptând interesele țăranilor și ale călătorilor revoltați, obligându-i pe copii să se întoarcă la dificultățile muncii câmpenești din Essex, deși toată viața ei s-a bătut cu pumnul în piept că vrea să-i vadă avansând. N-a găsit un alt învățător, dar nu mai vrea un preot în casă. Tușa are dreptate.

Totuși, se întreabă dacă nu cumva a greșit.

— Spune-mi ce te nemulțumește, îl încurajează, încercând să-l mai înveselească.

Johnny a tras aer în piept, ridicându-și bărbia.

— Aș vrea să nu mai scrii ce scrii acum. Atât.

Se oprește, își mușcă buzele și își pleacă ochii.

— De ce? se miră. Parcă îți plăcea...

El îi aruncă o privire timidă, de parcă se se aștepta să fie mai supărată. Încă nu știe dacă poate să aibă încredere în ea.

— Nu înțeleg de ce le scrii, îi mărturisește. Sau de ce cânți ca ei, adaugă cu o blândețe care aproape îi sfâșie inima. Nu suntem șerbi, nu? Tu ești stăpână aici. Eu sunt cavaler. Mă pricep puțin să mânuiesc sabia, mă descurcam bine la franceză și latină până când Tușa...

Clipește des și continuă grăbit:

— Tu chiar vrei să se aplice Legea de la Winchester? Doar despre asta vorbesc toți țăranii când se îmbată.

— Ah, Johnny.

Are dreptate oarecum. Alice se neliniștește puțin, deși nu vrea să i-o arate. Își spune că peste câțiva ani îi va vorbi despre conducătorii care cred că pot lua totul – poate chiar îi va spune și despre duce –, fără să li se împotrivească cineva; să-i explice că tocmai de aceea este important ca oamenii să fie uniți, să-i demonstreze ducelui că nu mai poate continua așa. Dar, deocamdată, nu poate decât să-și ridice umerii și să pară indiferentă.

— E mai complicat decât crezi, spune. Ești prea tânăr să înțelegi, adaugă și surâde împăciuitor.

El se ridică în picioare și iese, aruncându-i o privire dezamăgită. Nu o surprinde deloc.

— În Parlament se discută despre o nouă taxă *per capita*, anunță Wat, făcînd ochii mari, când se întoarce de la târgul din Brentwood, cu sacoșe pline de cuie de lemn.

Tușa pufnește. A ieșit din bucătărie de îndată ce a auzit tropăitul copitelor. A lăsat ușa deschisă. Alice e înăuntru și aude.

— S-a mai discutat, răspunde cu o ură mocnită. Nenorociții!

Toată lumea din Essex stă cu urechile ciulite în așteptarea noilor vești, chiar dacă Westminster este departe. În numele Camerei Comunelor vorbește, de data asta, chiar un om de-al lor: Sir John Gildesburgh. Toată lumea se teme de o nouă taxă. Deci veștile circulă repede.

— Nu, spune Wat iute. Nu e ca înainte. La anul, vor de opt ori mai mult decât au luat data trecută. Vor 160.000 de lire. Înseamnă cinci gologani de căciulă.

Tâmplarii se opresc din lucru; cei care pun ușile înlemnesc, cei care bat cuie la geamuri amuțesc. Tăcerea cuprinde întreaga curte. Oamenii nu știu cum vor putea plăti suma care înseamnă câștigul pentru două, trei săptămâni de muncă, pentru fiecare membru al familiei, pe lângă cei 10% din venit pe care-i dau la biserică, dijme – două treimi din valoarea culturilor și a animalelor – și alte taxe mai mici, pentru orice, de la lână la in, de la praz la mere, de la brânză la pui, de la albine la miere. Jumătate dintre ei au casa plină de oameni ai străzii sau abandonați: văduve de război, bătrâni,

copii maturi care nu-și permit o căsnicie. Pentru fiecare dintre ei trebuie plătită aceeași sumă de bani. Și abia trăiesc, numai cu pâine și brânză. Ai lor umblă în zdrențe. Acolo, la Gaines, e singurul loc unde miroase a carne.

Singura consolare este că măcar nu sunt șerbi. Pentru șerbi e mai greu, pentru că plătesc mai mult lorzilor care-i dețin și au foarte puțin. Și totuși, consolarea e firavă.

— Vrei să spui că piticania aia din Sudbury a cerut taxa? pufnește Tușa cu neîncredere.

Toți se feresc mai nou de postul de cancelar al Angliei; e prea ingrat. Așa că l-au obligat pe tăcutul arhiepiscop de Canterbury să-l preia; omul ducelui, care are un accent calm din Sudbury, e foarte ascultător. Era o marionetă. Face orice îi spune ducele. Toată lumea e conștientă de asta.

„Doar nu crede ducele că o să obțină atâta bănet?“ își spune Alice. „Cum să fie chiar atât de lipsit de inimă sau de naiv? Trebuie să meargă soldații prin țară ca să obțină banii. Nu-și dă seama?“

— Dacă într-adevăr vor să ia și pielea de pe noi, nu le strică să le punem niște bețe în roate, nu? se aude glasul spart și înviorat al Tușei. Trebuie să le spunem alor noștri să-și micșoreze familiile. Le spunem că bătrânii ne-au murit de la ultima vizită a avocaților. Și copiii, dacă e nevoie. Așa o să plătim numai pe sfert.

Tușa se uită la cei din jur. Îi place să vorbească unei mulțimi, să fie în centrul atenției. Îi place să primească și aplauze, dar oamenii care o ascultă sunt prea uluiți.

— După faptă și răsplată. Nu trebuie să fim la fel de proști ca ei, zic eu, continuă Tușa, încercând să-i îndemne să vadă partea bună a lucrurilor.

Abia atunci cineva râde ezitant.

Alice se uită la foaia ei, pregătindu-se să continue să scrie. Constată că e toată plină cu aceleași cuvinte:

„A sosit vremea.
A sosit vremea.
A sosit vremea.“

Nu se mai gândește la soarta ei de când a aflat că e însărcinată. Dar vestea cea nouă umple paharul. Focul imens și fața ducelui în mijlocul lui îi apare atât de limpede în minte încât aproape simte că flăcările o ard. Și chiar o ard. Ceva se întâmplă. Simte un junghi puternic în pântec. Se chircește pe scaun și își pune mâinile în jurul picioarelor.

— Tușă! strigă fără vlagă de îndată ce durerea se mai potolește.

A înțeles despre ce e vorba.

— Tușă, iese copilul!

38

E încă dimineață. Chaucer se află la fereastra lui, de unde se uită în jos, la rândurile mici de oameni în haine aspre, roșii și negre, care își ridică ochii spre el: țăranii răzvrătiți. Cu o zi în urmă, au început să vină dinspre câmpiile din Mile End și să se uite intens la zidurile orașului. Oamenii din Essex par să fie într-o stare sănătoasă de bună dispoziție. Unul dintre ei îi face semn din mână:

— Hei, tu! strigă. Ia coboară și deschide-ne!

Chaucer se retrage neliniștit.

Nimeni nu știe de unde a pornit revolta țăranilor, însă agitația a început de două săptămâni în Essex și în Kent. Cele două mari grupuri de răzvrătiți au înconjurat Londra, pregătiți să atace City.

Chaucer așteaptă să audă rezultatul negocierilor dintre rege și reprezentanții celor din Kent, după care se duce la slujba de la St. Helen. Dacă o pierde pe cea de dimineață, se duce la slujba de la prânz. Vrea să-i dea Elizabethei vești încurajatoare. Nu-i place să se gândească la acele tinerere fete, adunate acolo, speriate, așteptând, fără cale de scăpare.

Se pare că totul a început la consiliul de la Brentwood, cu două săptămâni înainte. Cei trimiși să colecteze taxe „au verificat" virginitatea fetei conducătorului unui sat, să vadă dacă o pot considera femeie, ca să o pună să plătească. Chaucer își închipuie brutalitatea scenei, hohotele de râs ale cavalerilor, groaza bietei fete. Aparent, aceea a fost picătura care a umplut paharul.

Dar răzvrătiții par foarte calmi. Nu prea au avut loc acte de violență, deși mii de bărbați înarmați cu bâte și furie au înmulțit rândurile și au început să mărșăluiască prin comitate, asediind orașe și castele și punând mâna pe orașele de reședință, Canterbury și Chelmsford. Atacurile au fost numai două la număr, bine organizate. I-au atacat pe cei șase oameni care administrează cele două comitate: membri ai Parlamentului și colectori de taxe. I-au închis, i-au ucis sau i-au luat ostatici. Le-au incendiat casele. În rest, nu s-au atins de nimeni. De parcă, în ciuda lipsei lor de educație, știu din instinct pe cine să atace ca să decapiteze administrația și să oprească autoritățile. Iar conducătorii lor sunt tot țărani cu nume comune: Jack Straw, Tom Baker, Wat Tyler. Cum de știu? E de-a dreptul straniu.

Tot straniu e și faptul că armata nu-i oprește. Sau poate e vorba de un noroc chior. Numai la Turnul Londrei e o mică garnizoană, alcătuită din vreo două sute de oameni, care nu se aventurează în afara zidurilor. Sunt puși acolo să-l apere pe rege. Ducele se află în nord pentru a semna un nou armistițiu de pace cu scoțienii. Iar majoritatea soldaților au fost trimiși în sud-vest, spre Plymouth, într-o misiune secretă: ducele vrea să încerce iar să cucerească Castilia, cheltuind astfel banii destinați războiului cu Franța.

Încă și mai curios este faptul că cele două armate de țărani par să comunice. Înainte să se îndrepte spre Londra, au organizat două mari focuri publice, unul în Canterbury și altul în Chelmsford, în aceeași zi. Au aruncat în flăcări toate documentele sigilate cu ceară verde – însemnul documentelor financiare – găsite prin birouri. Deci nu mai există nicio însemnare depre cei care au plătit sau nu taxa.

Răzvrătiții se strâng la zidurile orașului, sincronizându-se iar, și strigă că ei sunt adevărații slujitori ai regelui, pe care lorzii și colectorii de taxe îl trădează. Cer ca regele să iasă în fața lor și să le asculte păsul. Oamenii din Kent se află dincolo de râu, lângă Greenwich, iar cei din Essex dorm pe câmpia Mile End. Chaucer îi poate vedea, la mai puțin de un kilometru depărtare de poarta Aldgate.

În acea dimineață, regele pornește pe râu, probabil să-i întâlnească pe țăranii din Kent. Chaucer speră că după întrevedere vor pleca acasă. Dacă nu se rezolvă nimic, pericolul poate ajunge cu ușurință în toată Londra. E o zi de joi, în luna iunie, zi în care se sărbătorește *Corpus Christi*. Așadar, e o zi de sărbătoare în care lumea nu merge la lucru, ci participă la diverse ceremonii; săracilor li se permite să se îmbrace ca regii sau episcopii și să-i imite pe superiorii lor. Străzile orașului vor fi înțesate de toată sărăcimea din Londra, care nu e deloc mai potolită decât răzvrătiții din provincie. Londonezii vor avea ocazia să trândăvească, să se îmbete și să fie puși pe harță.

Deocamdată, fără nicio veste sigură, Chaucer nu se așteaptă decât la o mare agitație. Afară, străzile orașului sunt deja pline. Din cealaltă parte a camerei, de la fereastra care dă spre oraș, poate să vadă mulțimile. Dar preferă să nu se uite. A umblat prin odaie toată dimineața, aruncând câte o privire speriată afară, cu sufletul la gură. Unii dintre oamenii pe care-i vede au ieșit toată săptămâna pe poartă, cel puțin așa se spune, anunțându-i pe răzvrătiți că sunt bineveniți în City. Iar atmosfera din rândul mulțimii de pe străzi e la fel de amenințătoare ca aceea din rândul țăranilor răspândiți pe câmp.

Îl cuprinde un fior. Se bucură că primarul Walworth a adus un gardian în plus la Aldgate.

O oră mai târziu, Chaucer se află la St. Helen, unde transmite veștile deloc încurajatoare, despre întâlnirea dintre rege și răzvrătiți, de la poarta Bishopsgate.

În drum spre abație, află că regele s-a speriat atât de tare de urletele celor adunați la Rotherhithe, pe malul râului – mai degrabă sfătuitorii lui s-au speriat, căci rebelii tocmai capetele lor le voiau –, încât barca regală s-a întors imediat și n-a mai existat nicio negociere.

„S-a zis cu noi", își spune Chaucer neliniștit, în timp ce se strecoară printre scandalagiii din preajma porții Aldgate, făcându-și loc printre umerii lor zdraveni, dând coate celor care nu vor să se dea la

o parte. Are în minte poveștile tulburătoare care circulă. Niciodată nu i-au plăcut mulțimile. Se spune că atunci când țăranii au cucerit Castelul Rochester, strigătele lor au dărâmat zidurile. Deci sunt pierduți. Evident, dacă regele a refuzat să mai negocieze cu ei, vor intra în oraș. Cine îi va opri? Nu le-a zis nimeni să încerce să intre?

Unii dintre rebeli se strecoară printre participanții la procesiune. „Când au fost făcuți Eva și Adam/ Cine era pe-atunci gentleman?“ cântau cu glasuri guturale.

— Ești în siguranță? o întreabă pe Elizabeth de îndată ce ajunge în fața ei, în camera unde se primesc vizite.

Nu-i pasă dacă vede că e panicat. Doar e cuprins de panică pentru ea.

— Au tras obloanele la toate ferestrele, îi spune ea, puțin nesigură. Au blocat ușile cu scânduri mari și groase, ca măsură de precauție. Mă gândeam să-i rog să te lase și pe tine să stai cu noi. Aici ești mai în siguranță decât la Aldgate și probabil nu ai pâine pentru o zi, două, nu? Aici avem mâncare și apă pentru mai multe săptămâni. Și lemne de foc.

Fata râde sau încearcă să râdă. E foarte cald, iar fruntea îi este plină de broboane de sudoare. Încearcă să se arate curajoasă. E atât de tânără... Are o față de copil, cu ten rozaliu. Și e atât de vulnerabilă. Este doar o copilă. Dacă sălbaticii ăia intră în oraș?

Chaucer și-a recunoscut fata de îndată ce a intrat în biserică, în ciuda întunericului și a faptului că toate fetele sunt îmbrăcate în haine negre. E cea mai mică dintre toate novicele. Iar în această zi are unghiile roase, ca ale lui.

Elizabeth e mică de înălțime, dar întotdeauna se străduiește să pară stăpână pe situație.

— Măcar nu sunt la Barking, spune chicotind din nou, dar cu întristare, pentru că, deși stă izolată între acele ziduri groase, știe că răsculații din Essex au invadat tot ținutul în ultimele zile. La Barking n-aș fi fost în siguranță.

Chaucer îi este recunoscător că spune asta. Calmul ei e molipsitor. „Elizabeth e o fată inteligentă“, își spune. Încearcă să respire normal și să se liniștească.

— Da, slavă cerului, îi răspunde cât mai natural, ridicându-și o sprânceană.

Altădată, fetei îi plăcea când el își ridica sprâncenele în direcții diferite. Dar în clipa de față dă din cap numai. Probabil că și ea îi este recunoscătoare.

— Și slavă cerului că Thomas și mama ta sunt în siguranță la Castelul Hertford. Departe de tot ce e aici. Acolo e liniște.

— Cel puțin deocamdată, spune ea. Sinceră să fiu, pentru ei îmi fac griji, continuă cu severitate.

Duce două degete la buze, dar apoi se dezmeticește și începe să se joace cu rozariul.

— Îmi fac griji mai mult decât pentru mine. Pentru că nu pot să nu aud tot ce urlă oamenii ăștia, afară... Spun numai lucruri urâte despre lordul Lancaster. Îl urăsc, nu-i așa? Chiar îl urăsc. Mă gândeam că tușa Katherine a fost cu ei cel puțin o parte din călătoria prin nord. La Leicester urma să se despartă de el și să o ia spre casă... Dar știi cum este ea...

Chaucer neagă dând din cap. Nu știe. Nimeni nu-i spune nimic despre Katherine și duce.

— Uneori nu pleacă, continuă Elizabeth, de parcă toată lumea știe, numai Chaucer e orb. S-ar putea să fie tot cu el. Nu sunt sigură că e bine. Dacă acolo se întâmplă altceva?

Lui Chauer nu-i pasă de Katherine, cel puțin nu așa cum îi pasă de copila frumoasă din fața lui. Dar nu vrea să pară insensibil.

— Nu-ți face griji pentru ei, răspunde, simțind că vocea lui e nesinceră. Dacă e cu el la graniță, acolo e și armata. Iar dacă nu e... Cred că se află totuși în siguranță.

Elizabeth nu pare convinsă. Nici el nu e pe deplin convins. Dacă mulțimea răzvrătită vrea să se răzbune pe duce, de ce n-ar pune mâna și pe metresa lui, la Kettlethorpe?

Însă fiica lui are și altele pe cap. Se încruntă. Chaucer ar vrea să-i facă toate grijile să dispară printr-un sărut.

— Dacă mama și Thomas sunt cu Lady Lancaster, chiar dacă ducele nu e cu ele, cât de în siguranță crezi că sunt? Sincer.

Deodată, expresia matură i se risipește, iar ochii i se umezesc. Își duce mâinile la gură. El o strânge în brațe.

— Nu-ți face griji, Lizbeth, o liniștește cu inima gata să-i explodeze de afecțiune. Se termină într-o zi sau două. Iar ei vor fi în siguranță. Noi o să fim în siguranță.

De ani de zile, fata nu s-a mai deschis astfel în fața lui. Dar a meritat să aștepte. A meritat să îndure o viață izolată, despărțirile și... să trăiască povestea cu Alice. Preț de câteva clipe, chiar se gândește că le este recunoscător răzvrătiților.

Iese pe portiță. O ia pe străzi și e gata să fie călcat de calul primarului Walworth, care patrulează pe străzi, printre sărăcimea cu priviri amenințătoare, prefăcându-se că nu vede pe nimeni. Primarul a fost pus în fruntea unei noi gărzi, formate din mari proprietari, niște omuleți ca niște saci de cartofi în șa. Par incomodați de armurile noi și, de sub coifurile metalice, aruncă priviri speriate celor de pe stradă.

— Chaucer! strigă Walworth, scoțându-și pălăria.

Nu mai are înfățișarea angelică. Dimpotrivă, pare încordat, bățos și sever. Walworh a fost întotdeauna un bun organizator. E cel mai de succes negustor din generația lui, care a urcat comerțul englezesc pe culmile gloriei, atingând aproape nivelul negustorilor din Italia, care și-au făcut din regi aliați și clienți. Dar Chaucer crede că dacă Walworth ar fi avut sânge nobil, ar fi fost un soldat excelent. Se ține bine în șa și nu pare speriat la gândul de a ucide. Ba chiar s-ar spune că îi surâde asta, căci ochii vigilenți îi strălucesc. Ar fi putut fi un soldat sau chiar un general mai bun decât cei care au comandat Anglia în ultimii ani. „În orice caz", se amuză Chaucer, „Walworth n-ar fi cu nimic mai prejos decât lorzii aflați în frunte."

— Sper că biroul vamal e în siguranță, spune Walworth. Ai încuiat și ai tras toate obloanele, da?

Puțin intimidat, Chaucer încuviințează dând din cap, în același timp gândindu-se să dea o fugă și să mai verifice o dată.

— Atunci, nu ne rămâne decât să ne înarmăm, spune Walworth.

Expresia războinică de pe chip îi dispare, iar el începe să râdă timid, ca și cum îi este rușine că a trebuit să-și arate puterea.

— E responsabilitatea primarului, știi.

Se apleacă, dar cu spatele drept. „Arată mult mai nobil azi decât mulți dintre cavalerii ale căror nume le vezi pe listele de turniruri", își spune Chaucer amuzat.

— Tu ai proprietăți, Chaucer, îi spune, aruncându-i o privire oțelită. Ești unul de-al nostru. Un om de onoare. Nu vrei să vii cu noi, să protejăm Londra?

— Nu mă pricep la arme, se grăbește Chaucer, conștient că nu are o voce prea curajoasă. Mai mult v-aș încurca.

Walworth pare nerăbdător. E convins că peste câteva secunde, Chaucer își va recăpăta curajul și va accepta. Știu amândoi că e de datoria vameșului să accepte. Pe de altă parte, Chaucer e conștient că nimic nu l-ar convinge să mai pună mâna pe arme, nici măcar gândul că l-ar vedea fiica lui sau că i-ar putea povesti apoi, cu falsă modestie. Așa că-și ferește privirea, cu stângăcie și un sentiment de jenă, însă în același timp ușurat de hotărârea luată, și-i întoarce primarului spatele. „Încă un prieten pierdut", își spune apoi, „încă unul care mă va desconsidera acum." Dar nu-i mai pasă.

Nu se duce acasă. Verifică toate încuietorile și ferestrele de la biroul vamal și-i trimite acasă pe cei doi funcționari pe care i-a chemat să-l ajute o oră, deși e sărbătoare. Apoi iese pe doc. Se sprijină de o macara, uitându-se în zare, spre Southwark și pod, încercând să nu se sperie la gândul că pe celălalt mal se află o mulțime de oameni cum nu i-a mai fost dat să vadă până atunci. Le aude urletele, probabil distorsionate din cauza distanței mari. Înțelege doar ulima silabă: „oară! oară! oară!" Apoi urletele devin huiduieli aprinse.

Înțelege imediat motivul. Podul mobil din Bridge Ward este coborât. Probabil că Walworth a cedat. Oamenii din Kent sunt lăsați să intre în oraș. Chaucer o ia imediat la fugă pe Water Lane. Dacă se mișcă repede și o ia prin spatele Turnului, pe toate străduțele, poate să fie acasă înainte să ajungă ei.

Dar sunt zeci de oameni la fel de grăbiți, așa că nu reușește să se hotărască pe unde să o ia. Ceilalți nu fug ca să scape, ca el. Sunt

bărbați vânjoși. Nu sunt oameni din Kent, ci londonezi puternici, înarmați cu bâte și cuțite. Toți sunt încrâncenați. Umblă cu capul plecat, se împiedică de Chaucer și-l împing din toate părțile. Se îndreaptă spre vest, cu mult avânt. Chaucer încearcă să traverseze strada Thames și să o ia spre nord, dar nu reușește. Valul îl poartă în aceeași direcție. Sunt prea mulți, așa că în scurt timp abandonează lupta. Cu o mână pe pălărie, li se alătură în fuga nebună de pe Cheapside, apoi spre Ludgate, către ieșirea din oraș. Știe încotro se îndreaptă pentru că-și aruncă în treacăt vorbe și fac schimb de priviri grăitoare: spre palatul ducelui de la Savoy. Palatul este ca un magnet pentru răzvrătiți, iar londonezii vor să-i întreacă și să fie primii care-l distrug pe duce.

Chaucer e copleșit de uimire în timp ce este purtat de-a lungul străzii Fleet, prin livezile și grădinile din acea suburbie minunată, destinată prinților și clericilor. Nu este vorba de o revoltă în masă, chiar dacă unii din mulțime strigă că vor să năvălească în închisoarea de la Newgate și să elibereze prizonierii. E vorba de altceva. Ceva nemaivăzut, nemaiauzit și inimaginabil.

Oamenii ăștia nu jefuiesc. Nu încearcă să se îmbogățească sau să caute de mâncare. Nu-i interesează să ia obiecte din palatele frumoase, cu grădini îngrijite, pe lângă care trec.

Caută să distrugă o singură persoană.

Trec pe lângă palatul episcopului de Salisbury, ignorând toate comorile lui de parcă nici n-ar exista. Trec și pe lângă abația de călugări de la Whitefriars. Apoi, când ajung la următoarea clădire, numită Temple, un grup mare de bărbați preiau conducerea. Acolo își au sediul, birourile și biblioteca legiuitorii din Londra. Cu mare băgare de seamă, Chaucer îi urmează pe Middle Temple Lane și urmărește totul de la o distanță destul de mare, din spatele unui trunchi de copac. Câțiva bărbați intră și ies iute de câteva ori din fiecare clădire, ca niște furnici. Scot registre și documente cărora le dau foc în fața vechii biserici cu ziduri rotunde, despre care Chaucer știe – poate că și ei știu – că este o copie a bisericii unde se află Mormântul Sfânt de la Ierusalim, considerată la

fel de sacră precum acel mormânt. Dar ce le pasă că focul în jurul căruia unii oameni strigă de bucurie este un sacrilegiu pentru care vor ajunge în iad!

Chaucer se retrage tăcut pe strada Fleet. Pierde astfel cea mai violentă scenă a atacului: luarea cu asalt a Palatului Savoy. Mulțimea ignoră casele episcopilor de Exter, de Bath, de Llandaff, de Convetry și de Worcester și se îndreaptă direct acolo. Străzile sunt mai liniștite și n-are rost să se mai grăbească. Știe ce o să vadă. Simte mirosul de fum.

Zidurile Palatului Savoy își schimbă culoarea: din albe, devin negre sau roșii. Trupurile însângerate ale gărzilor au fost aruncate unele peste altele în fața porților, pline de sânge, cu fața în jos.

Mii de omuleți sunt înăuntru, alergând în toate părțile. Un grup se află chiar sub nasul lui Chaucer, în spatele porții palatului, având în mijloc un par pe care se află o armură frumos lucrată. O folosesc drept țintă pentru săgețile lor, ca într-un exercițiu militar; la fiecare tragere, chiuie tare, ca la beție, deși niciunul nu este beat.

— Nu vrem un rege cu numele Ioan! strigă.

„Pesemne că armura este a ducelui", își spune Chaucer. Așadar, au intrat în vistierie. Acestă sărbătoare a urii ar trebui să-l întristeze, însă nu simte nimic, nici măcar teamă. Dar nici nu le împărtășește entuziasmul. Deocamdată asistă la spectacol cu o expresie de uluire pe chip.

Apoi se întoarce ușor și o ia prin grădini. Nu crede că cineva l-ar observa. Se simte invizibil. Nimeni nu-l bagă în seamă.

Într-adevăr, au intrat în vistierie. Câteva zeci de oameni scot banii și argintăria pe terasa cu priveliște spre râu. În lumina amurgului, pare că sunt niște muncitori care lucrează pe brânci. Topoarele mânuite de bărbații asudați zdrobesc și despică în bucăți unele dintre cele mai frumoase opere de artă de pe tot continentul. Metalul se aude scrâșnind de departe. Bijuteriile sunt îndesate în mojare ca să fie sfărâmate. Mai mulți bărbați calcă în picioare – unii chiar desculți – coliere de nestemate. Alții, fierari sau plugari vânjoși, smulg tapiseriile și tablourile de pe pereți,

răvășesc pernele și șervetele. Mobilierul e rupt sau dezmembrat ca și cum ar fi pradă de război. Doi dintre bărbați se îmbracă în rochii aurite, mult prea strâmte pentru ei, și imită coportamentul doamnelor: se invită reciproc la dans, sfâșie materialul ca să ajungă la sâni imaginari, își lipesc unii de alții trupurile osoase, mișcându-se ritmic, scot gemete și chicotesc.

Peste tot, este aceeași priveliște: hohote incontrolabile, urlete, transpirație, obiecte întregi sau bucăți aruncate în Tamisa.

Și de jos se aude activitatea lor: strigăte, metal izbit de lemn. Probabil că au intrat în pivnițe și sparg butoaiele cu vin.

„Se duc în două direcții", își dă seama Chaucer, analizând scena. O parte dintre oameni aruncă în râu tot ce nu pot arde: bijuterii sau obiecte de metal pe care topoarele nu le mai pot rupe. Ceilalți strâng toate registrele și documentele din toate clădirile palatului și le adună în sala mare, capitonată cu lambriuri de stejar, unde aduc și hainele distruse. Din aceeași sală se ridică și fumul.

Chaucer nu e deloc singurul care asistă la toate astea. Și alții se uită din umbră, ca niște fantome, și dau din cap cu gura deschisă. Nimeni nu-i observă; nici între ei nu s-au observat.

— Ai venit cu noi? strigă cu putere, însă deloc amenințător, unul dintre bărbații de pe terasă.

Apoi se întoarce degrabă la treaba lui; cel căruia i s-a adresat nu are timp să se retragă la umbră, să tremure sau chiar să leșine de frică. „Acestea erau singurele lui opțiuni", își spune Chaucer, văzându-l. Apoi, gândindu-se la accentul bărbatului care a vorbit, își dă seama că și oamenii din Kent se află acolo.

Chaucer se simte încă invizibil, așa că înaintează mai mult. Pe terasă dă peste un morman de catastife cu socoteli pe care le recunoaște; în ele sunt înscrise renta lui, a Filipei și probabil darurile oferite lui Katherine. Le-au lăsat acolo pentru că nu au sigiliul verde. Chaucer îndrăznește să le ridice și să bage catastifele în desagă. Apoi face câțiva pași în direcția oamenilor care ard documentele, lăsând impresia că se îndreaptă spre ei. Nu prea are ce să

salveze. Însă asta e o șansă venită de sus. Abia după ce se asigură că nu-l vede nimeni, o ia în altă direcție și se strecoară afară.

„Ce s-ar mai bucurat Alice", își spune, gândindu-se la ea pentru prima oară după multe luni, căci mintea lui i-a alungat în acel timp toate gândurile care îi puteau provoca durere. Este exact cum și-a dorit să se întâmple, când au vorbit ultima oară. Aproape că-i aude glasul; aproape că-i vede chipul întunecat. „Mi-ar plăcea să dau foc Palatului Savoy, iar ducele, înfumurata lui metresă, soția ta și bărbatul meu să fie în el... Dacă aș ști cum..."

Surâde. Îi lipsește energia lui Alice. Îi lipsește până și pofta ei de răzbunare. Și-ar dori să fie și ea acolo să vadă. Speră că-i este bine în Essex, deși a auzit că acolo a fost cel mai rău; însă n-are ce să facă pentru a o proteja.

Uită repede de Alice, căci nimic nu mai pare real, în afară de ceea ce se petrece acolo. Merge mai departe – calm, cu pași vigilenți.

Ajunge în sala mare, unde mai mulți nebuni se agită, dansează și se aleargă de colo colo. Îl pișcă ochii din cauza fumului ce se ridică din focul mare. Își duce mâinile la obraji ca să-i protejeze de căldură. Se întreabă dacă se mai poate salva ceva. În același timp, în spatele flăcărilor imense, îi aude pe câțiva oameni ciondănindu-se.

Se întoarce. Un grup de bărbați care aruncă butoaie în foc (de vin, probabil) își abandonează munca și se năpustesc cu pumnii asupra unuia de-al lor. Îi sfâșie tunica și-i smulg desaga. Bietul om urlă ca din gură de șarpe, izbind cu picioarele și încercând să se apuce de orice. Ceilalți îl ridică, dându-i palme în continuare, și îi adresează cuvinte nedeslușite. Apoi se lasă tăcere. Doar trosnetele din foc se mai aud. Bărbatul face ochii mari.

— Să te înveți minte să nu mai furi! șuieră cineva.

— Ți-am spus de-atâtea ori că noi nu facem asta! spune un altul.

Cineva aruncă un obiect sclipitor în foc.

— Nu suntem tâlhari! Noi suntem adevărata Cameră a Comunelor. Vrem adevăr și dreptate! urlă altul, cu accent londonez.

Apoi îl aruncă și pe bărbat în foc. Flăcările se înalță mai mult, iar fumul îi învăluie pe toți.

În timp ce urletele se întețesc, Chaucer se face nevăzut în sala mare. E livid și are impresia că duce cărbuni încinși în desagă. Fuge cât îl țin picioarele. Trebuie să scape dacă situația devine și mai rea.

Abia când ajunge pe o cărare înverzită care dă spre Strand și apoi spre Aldgate, aude două glasuri din spatele unui gard viu. Nu-i vede pe cei doi, dar își dă seama că au fugit de la palat, la fel ca el. Abia își trag răsuflarea, ieșind din transă:

— Tom? Tom Piper din Henney?

— Hopa! aude glasul răgușit al celuilalt și un zgomot înfundat, care pare a fi o bătaie pe umăr. Johnny! Aici am fost tot timpul, băiete!

„Hopa" spun doar cei din Essex. Dacă și cei din Essex se află acolo, înseamnă că au intrat pe poarta Aldgate.

Chaucer începe să transpire. Începe iar să alerge. Ajunge pe dealul catedralei. Nu se oprește nici când aude în spate o bubuitură groaznică.

Și totuși, încetinește, dar numai câteva secunde. Deși n-ar fi trebuit. Însă omul este curios din fire. Și ceilalți oameni de pe stradă se opresc și își întind gâtul, încercând să vadă. Dinspre Savoy se văd flăcări enorme, nori groși de fum negru și bucăți din ziduri prăbușite.

— Praf de pușcă, aude pe cineva spunând în mulțime.

Cel mai mare palat din Europa a fost pus la pământ cu ușurință. Tot ce amintește de prezența ducelui de Lancaster în Londra e astfel șters cu buretele.

„Butoaiele", își amintește Chaucer. „Butoaiele pe care oamenii le-au urcat." Bine că a plecat la timp. Dar nu trebuie să zăbovească. Se întoarce pe călcâie și o pornește în grabă spre est, trecând prin mulțime.

Nu dorește să se distanțeze neapărat de iadul din spate. Altceva îl zorește: dacă oamenii din Essex au intrat în oraș pe poartă, ce s-a întâmplat cu casa lui?

Poarta e deschisă. Vede biserica St. Botolph, casele și câmpurile din satele răsăritene. Țăranii care până atunci au stat în Mile End continuă să intre, năpustindu-se pe străzi; huiduie și scuipă pe unde apucă.

Gărzile de la poartă nu se văd nicăieri. Nu se văd nici morți, nici prizonieri și nici scene de groază. Nici fum sau zidărie spartă. Scara care urcă la apartamentul lui este neatinsă.

Se strecoară prin mulțime și ajunge sus. Dacă pericolul e la tot pasul afară, Chaucer socotește că n-are ce să facă decât să se încuie în casă și să aștepte. Așa cum probabil face și fiica lui. Abia după un timp, i se potolesc bătăile inimii și broboanele de sudoare de pe frunte i se usucă. Nu e încordat, dar merge agitat prin casă, cu ochii ieșiți din orbite și părul vâlvoi, retrăind toate scenele uluitoare pe care le-a văzut.

După ce-și revine puțin, scoate catastifele din desaga de piele și le pune pe masă. Sunt socotelile pe numai doi ani, dar și asta e mai bine decât nimic; e o fărâmă de speranță în întunericul pe care ceilalți l-au abătut asupra Londrei. Gândul îl mai înveselește. Ba chiar găsește îndeajuns curaj și liniște să studieze catastifele pe care le-a salvat. Oricum n-are altceva de făcut. Numele lui apare trecut de două ori pe an; al Filipei apare mai des. Se pare că a primit o cupă de argint de Crăciun, dar șireata nu i-a spus nimic. Cupa valorează jumătate din renta lui Chaucer pe un an întreg. Apar de asemenea sume mari de bani cheltuite de duce pe niște nimicuri pentru Katherine, pe lângă suma substanțială pe care i-o dă acesteia. Numai în acea primăvară, Katherine a primit două mese de argint și de email, în valoare de șapte mărci, o centură de argint, de 40 de șilingi, un vas din argint cu trei picioare, pentru cărbuni, în valoare de 33 de șilingi, o broșă aurită, în formă de inimă, cu un diamant în mijloc și o broșă de aur cu rubin – două mâini unite.

Se pare că ducele nu se dă în lături de la nimic când vine vorba de femeile lui. Însă aproape imediat își regretă gândul, căci și-o imaginează pe Katherine stând ascunsă cu copiii și clipele de groază prin care probabil trece. Simte pentru ea doar milă. Broșele aurite nu-i sunt de niciun folos bietei femei. N-ar vrea să fie în locul

ei dacă niște nebuni asemenea celor pe care i-a urmărit se pornesc pe urmele ei. Speră că și-a găsit un adăpost.

Chaucer se duce la fereastră. O voce sâcâitoare îi dictează să facă ceva mai mult decât să-și apere bunurile. Să-i ducă lui Walworth catastifele. Să fie util.

Afară nu se zărește nicio față cunoscută, doar străini urlând pe limba lor de țărani din Essex. Se întorc pe câmpul din Mile End, unii deja beți. Alții, ale căror fețe sunt ca niște napi, se îmbulzesc să intre pe porți.

Chaucer rămâne locului, neștiind încotro să o apuce.

39

Vin din pădure ca niște fantome rătăcite. Probabil că au dormit prost. Sunt cel puțin zece, iar în fruntea lor se află o femeie. Are un șal rupt înfășurat în jurul corpului, iar rochia pe care o poartă a fost cândva bună. Alice îi observă mai întâi ochiul vânăt, închis, și buza umflată. Iar copiii care merg în urma ei au mure în buzunarele înnegrite și arse.

E aproape miezul zilei. La Gaines nu mai este niciun bărbat. Au plecat toți după Wat, luându-și cu ei cântecele vitejești și vorbele mărețe. Au rămas doar femeile și copiii: Alice, bebelușul, Tușa și ceilalți trei copii. Alice a aflat ce se întâmplă de la Tușa, care a auzit pe drum, de la soțiile celor care se întorc pe furiș acasă sau de la cei trimiși să aducă întăriri. În acea dimineață, în timp ce învârtea satisfăcută în oală, Tușa i-a spus că oamenii au terminat de ars documentele cu sigiliu verde în Chelmsford și Canterbury și au înaintat spre Londra. Regele a acceptat să negocieze cu ei. Și încă nu s-a vărsat sânge.

Johnny este primul care îi vede pe necunoscuți. S-a refugiat la etaj când muncitorii încă mai erau acolo. De săptămâni de zile nu i-a mai adresat nicio vorbă bună lui Wat sau oricui altcuiva. Cu Alice sau cu Tușa nu mai vorbește. Mut și încăpățânat, se ridică de la masă și se uită afară. Iese în curte, apoi pe poartă, și o ia pe câmp.

Văzându-l cum se mișcă, Alice are o bănuială. I-l dă Tușei pe micul Lewis, care doarme dus, și-l urmează pe Johnny. Aerul

înăbușitor de-afară îi pare străin după atâtea zile de izolare în casă. Se uită cu ochi mari la femeia cu ochiul vânăt, la copii, la femeile speriate din spate, care duc pe brațe o fată rănită la picior. Toți se lasă la pământ când văd silueta lui Johnny apropiindu-se și făcându-le cu mâna. E înalt. Probabil cred că e un bărbat. Dar când îi aud glasul de băiețandru, un glas împăciutor pe care Alice nu l-a mai auzit de multă vreme prin casă, se ridică și înaintează. De la distanță, Alice îi aude pe copii chicotind și-i vede repezindu-se spre casă, la adăpost.

Mary Sewale și familia ei au trăit trei zile în pădure. Au fugit din casa lor, după ce răzvrătiții au intrat peste ei și au dat foc gospodăriei. Femeia nu știe ce i s-a întâmplat soțului ei, șeriful din Essex. A reușit doar să-i scoată pe copii pe ușa din bucătărie și să fugă cu ei.

Oamenii înconjuraseră casa cu o săptămână în urmă. Când au început să atace, nu mai aveau mâncare.

Copiii mănâncă pe nerăsuflate, se îndoapă și se uită cu ochi speriați în jur. Tresar la orice zgomot.

Fata pe care cele două slujnice mai în vârstă au adus-o pe brațe stă pe jos, cu o privire pierdută. Plânge în neștire; pare că nici nu-și simte lacrimile. Ea a fost... Dar nimeni nu îndrăznește să vorbească despre coșmarul prin care a trecut. Cu niște ochi care cer înțelegere și, la retrăirea acelor scene, se umplu de revoltă, slujnicele povestesc că totul s-a petrecut după ce oamenii au intrat în casa lor din Coggeshall. Au găsit-o pe tânăra Jane Ewell împreună cu proaspătul ei soț, vistiernicul din Essex.

Știu ce i s-a întâmplat lui. John Ewell a ieșit din ascunzătoare când a auzit țipetele soției. Atunci l-au prins, l-au târât afară l-au decapitat în fața capelei. Tom Woodcutter, cel cu o față de maniac, a făcut asta. Bătrânele au scos-o pe Jane din casă și i-au urmat pe ceilalți în pădure.

— De ce-ați mai stat? le întreabă Johnny, punându-și o palmă pe mâinile împreunate ale lui Mary Sewale. De ce n-ați plecat atunci, când a început revolta? De ce nu v-ați dus undeva să fiți în siguranță?

Femeia dă din cap. Nu știe cum să explice totul, nici măcar acestui tânăr binevoitor. Cine poate să explice exact ce înseamnă frica? Femeia e mult prea obosită și copleșită de evenimente.

La fel este și Alice. Ia bebelușul în brațe. Stă într-un colț, pe scaun, uitându-se la chipul lui plăpând, la pleoapele fragile care se închid și se deschid, la privirea lui plină de încredere. În acea privire își găsește refugiul. Însă neliniștea a început să i se strecoare în suflet.

Nu spunea Tușa că n-a fost vărsare de sânge? Parcă nu așa trebuia să se întâmple.

Se uită pe furiș la Tușa. Dacă are remușcări, bătrâna nu o arată. Chipul îi rămâne împietrit. Îl lasă pe Johnny să pună toate întrebările.

Tușa pune ceaunul mare cu apă pe un cârlig, deasupra focului. Apoi încearcă să ia copilul din brațele lui Mary. E legat cu panglici de trupul femeii. Se chinuie puțin să desfacă nodurile, dar nu reușește, așa că le tăie. Bebelușul nu mișcă.

Tușa desface panglicile și pune copilul pe masă. Cele două picioruțe cad fără vlagă pe lemn. Sunt învinețite. Miroase îngrozitor. Se lasă o tăcere de mormânt.

De parcă abia și-a amintit de existența fătului, Mary Sewale se ridică să o ajute. Se mișcă mecanic.

— A fost bolnăvioară în ultimul timp, zice neașteptat de firesc. De-asta n-am putut pleca. Fiindcă era bolnavă.

Se apleacă deasupra trupului inert, albă ca varul.

— E moartă? întreabă la fel de calmă.

Tușa neagă dând din cap, căci nu e în stare să-i răspundă femeii.

— Janey, Joanie! le cheamă pe fete, luând copilul în brațe. Aduceți-mi o găleată și o cârpă. Repede!

Copila începe să se miște abia când Tușa se apucă să curețe de pe ea, cu apă călduță, mizeria închegată. După ce termină, o ridică, lăsând cârpele murdare pe masă, și o duce la piept.

— E rece ca gheața, spune ca pentru sine.

Fetița începe să scâncească.

La prima zvâcnire a copilei, Mary Sewale se așază, din senin, pe masă. Johnny vine repede și o conduce serios la un loc mai sigur, pe scaunul unde a stat mai devreme.

Abia atunci Alice înțelege cum poate fi de folos. Trebuie să facă asta pentru ca Johnny, care-și ferește ochii de parcă ea este responsabilă pentru toate faptele cumplite comise de acei oameni, să o ierte că a intrat în așa ceva.

Cu inima sfâșiată, înțelege că asta își dorește cel mai mult de la viață. Lumea ei, odată populată de regi și palate, se învârte în jurul acelei unice dorințe. E atât de simplu! Probabil că întotdeauna a fost. De-ar fi știut din timp... Vrea ca fiul ei să se uite din nou la ea cu aceeași încredere. Îi e de-ajuns. Ar fi de-ajuns. Doar să nu fie prea târziu... Să nu fi distrus deja totul, pentru totdeauna.

„N-am știut", i se adresează o voce din sufletul ei lui Johnny. „Le-am spus să nu rănească pe nimeni. Nu sunt vinovată."

Dar știe că trebuie să facă mai mult, căci o simplă scuză nu e de niciun folos, mai ales pentru bieții oameni care stau în jurul ei, cu ochi mari și acuzatori, mai ales pentru fiul ei.

I-l dă repede pe Lewis lui Janey, care se află lângă ea.

— Dă-l încoace, spune și apoi se întoarce spre Tușa, cu brațele deschise, ca să-l ia bebelușul lui Mary Sewale.

Este evident. Mary Sewale a trecut prin clipe de groază încercând să-și salveze viața, așa că nu mai are lapte.

Alice pune fetița la sân, obișnuindu-se treptat cu acel trupușor nou, cu piciorușele ei înghețate, apoi își întoarce privirea, oarecum supusă, spre Johnny.

În brațele ei, copilul începe să caute înfometat sfârcul, îl găsește, apoi închide ochii și rămâne așa, suspendat, sugând cu o poftă străşnică.

Johnny e tot lângă Mary Sewale, care asistă la scenă copleșită de emoție. Tot ce-și dorește este ca fetița să accepte laptele și să trăiască. Începe să aibă o mică speranță. Pentru prima dată după zile întregi, Johnny se uită în ochii mamei. Și parcă în privirea lui Alice vede măcar o fărâmă de încredere, de speranță sau de ceva asemănător.

— Nu asta ți-ai dorit, nu-i așa, mamă? șoptește Johnny cu teamă. Nu asta ai vrut de la... *ei*?

E seară. Hambarele s-au umplut repede. Mai bine de jumătate din zi, Johnny și surorile lui au cărat așternuturi, apă și mâncare

pentru cei adăpostiți acolo. Alte femei străine, niște arătări cu fața zdrobită, haine jupuite și povești de groază, apăreau din pădure. Soții, văduve, copii, slujnice ale funcționarilor pe care Wat voia să-i dea jos. „Am auzit că aici e liniște", ziceau înainte să izbucnească în plâns. Tușa se comportă cu ele cu răceală, iar cu Alice, Johnny și restul fetelor nu vorbește deloc. Înțelege că nu mai sunt de partea ei și nu vrea să deschidă subiectul. Dar le arată bunătate copiilor cu ochi mari, față trasă și nas murdar, care plâng întruna din cauza durerilor de cap și urlă până adorm.

E prima dată când Alice și Johnny prind ocazia să vorbească. „Johnny pare atât de matur", își spune ea, arzând de nerăbdare să-i ia greutatea de pe inimă, greutate pe care o are din cauza ei. Pare obosit.

— Nu mi-am dat seama, spune Alice fără vlagă, dând din cap. Au înnebunit toți.

Este parțial adevărat. Nu și-a închipuit că Wat sau oamenii lui sunt în stare să comită acele fapte groaznice despre care vorbesc femeile. Își dorește – sincer, cu disperare și un sentiment de vinovăție – să nu-l fi împins să facă asta.

Însă minte într-un fel spunând că n-a știut. O știe. Johnny oftează resemnat și-i pune mâna pe braț. Oricât de mult își dorește să nu-i fi dat lui Wat sfaturile pe care atunci le-a considerat inteligente – să ardă toate documentele și să-i distrugă pe primii șase conducători din fiecare comitat –, a făcut-o. Ea l-a împins în acea direcție. Dar nu și-a imaginat până unde va ajunge. E vinovată de tot ce s-a întâmplat pentru că ar fi trebuit să-și dea seama că va deveni un coșmar. A întrecut limita din nou, în ciuda promisiunilor făcute lui Chaucer, în viața trecută. A luat-o pe calea greșită, și-a ales greșit apropiații; a distrus copiii și chiar pe ea. Dar e prea târziu pentru regrete.

40

— Trebuie să atacăm, zice primarul Walworth.

În jurul tânărului rege cu păr bălai, lorzii stau aduși de spate, înfricoșați. Însă privirea lui Walworth nu arată pic de milă. Dimpotrivă, e mai oțelită ca oricând.

Rebelii s-au potolit aproape toți în timpul nopții; s-au adunat în Piața St. Katherine, în jurul Turnului Londrei, unde se ține consiliul. Prin ferestre răzbat strigătele, cântecele de beție și păsurile lor. Vor să știe cum a cheltuit cancelarul banii în ultimii cinci ani. Și vor să-l vadă pe rege. Altminteri...

— Așteptăm până la miezul nopții, își ridică Walworth vocea, ca să le acopere pe cele de afară. Ieșim din mai multe părți. Atacăm. Ei sunt beți, iar până la ora aia adorm. Nici măcar n-au arme zdravene. Îi măcelărim pe toți, până la unul, ca pe niște porci.

Walworth se trage din pătura de jos; ar trebui să se teamă de vărsarea de sânge. Dar, la fel ca orice lord, are de protejat anumite interese, familia și onoarea. Stă drept și încordat în fața lor, gata să explodeze, ca un înger răzbunător. Dar e singur.

Tânărul cu păr bălai, căruia toți i se adresează, pare interesat. Însă mulțimea de lorzi, cei mai experimentați soldați ai țării, mâna de fier a Angliei, mormăie și dau din cap. Arhiepiscopul Sudbury nu mai ocupă funcția de cancelar; a demisionat. Dar, văzându-se captiv, încojurat de țăranii care-i vor capul, îl cuprinde frica. Are fața lividă; mâinile îi tremură. Sir Robert Hales, vistiernicul,

mândru și plin de curaj odată, a încremenit și el de frică. Răzvrătiții vor și capul lui.

— Sire, dacă ați putea să-i potoliți cu vorbe bune, ar fi mult mai bine, sugerează contele de Salisbury, fără a îndrăzni să se uite la Walworth.

Băiatul nu știe ce să răspundă. Se uită întrebător la primar. Seara, tânărul Richard a urcat pe metereze și s-a uitat la mulțimea de rebeli. Nu înțelege de ce nu poate ieși să le vorbească. Nu înțelege nici de ce trebuie să-i omoare pe toți. Și nu prea are încredere în uscățivul de Salisbury, de care mama lui râde tot timpul; a fost căsătorită cu el, însă doar pentru o scurtă perioadă de timp, căci l-a părăsit când primul ei soț, Thomas Holland, a reapărut.

Dar Salisbury are un trecut bogat și glorios în Franța. A fost la Poitiers. S-a implicat în negocierile pentru Brétigny. E cel mai în vârstă soldat de acolo; în plus, este și nobil. Oricum, ar trebui să se priceapă mai bine decât un negustor. Și totuși, regele și-ar dori ca Walworth să convingă oamenii să atace.

— Walworth? spune cu o voce spartă, un amestec între un glas de copil și unul de bărbat.

Probabil că glasul de copil e mai puternic. Walworth își strânge buzele și se înclină.

— Prea bine, spune cu răceală. Dacă asta îmi cereți, rămân pe loc.

Astfel că în ziua următoare, la ivirea zorilor, se anunță că regele se va duce pe câmpul de la Mile End și îi va asculta pe toți cei care vor să-i vorbească. Toți cei cu vârsta cuprinsă între cincisprezece și șaizeci de ani trebuie să plece din oraș la ora șapte și să meargă acolo.

Totul începe bine. Orașul se golește treptat. Bieții oameni, entuziasmați să-l vadă pe rege, se retrag înapoi, spre poarta Aldgate și spre câmpul de la răsărit. Regele iese din oraș pentru a se întâlni cu oamenii simpli.

Însă lucrurile nu pot sfârși bine pentru toată lumea, căci nu toți ies din Londra. Wat Tyler și John Ball se numără și ei printre cei care nu ascultă. Au treburi mai importante.

La o oră după plecarea regelui, sunt deja în Turn. Gardienii sunt învinși. Oamenii lui Wat râd de ei, trăgându-i de păr, răvășesc patul prințesei Ioana, devastează cămările și-i vânează pe cei rămași în clădire.

Bătrânul arhiepiscop Sudbury este târât afară din capelă; cu un glas subțirel, ca al unui țap, spune că e nevinovat. Îl lipesc de zid și-i zdrobesc capul cu un topor, care s-a tocit în nemiloasa luptă cu argintăria din ziua anterioară. Astfel că primele opt lovituri nu fac decât să-i rănească gâtul. Preotul își duce mâna la rană. Spune: „Asta e mâna Domnului." Lovitura următoare îi retează degetele.

Și pe Sir Robert Hales îl decapitează. S-a dus cu tâlharul. Îl găsesc pe doctorul ducelui, un preot pe nume William, pe care-l ucid; se pregătesc pentru întâlnirea cu ducele.

Doar câțiva nobili scapă cu viață. Fiul ducelui, Henry de Derby, se deghizează în soldat ca să scape. Prințesa Ioana leșină după ce unul dintre țărani îndrăznește să o sărute, dar reușește să scape într-o barcă. Ajunge la clădirea în care se află garderoba regală, pe celălalt mal al râului, unde leșină din nou.

Nici Chaucer nu se duce la Mile End. De îndată ce s-au ivit zorile, s-a dus St. Helen. A făcut zece minute, dus-întors. E liniște și pace.

Plin de speranță, se uită de la fereastră la șirurile de oameni care ies pe poartă pentru a se întâlni cu regele la ora șapte. Îi place tropotul înfrundat de pași care merg pe sub el și se îndepărtează spre câmpie. În acea noapte lungă și albă, s-a hotârât de mai multe ori să se ducă la Walworth și să-l ajute să lupte împotriva răzvrătiților. Însă tocmai acea hotărâre l-a speriat atât de grozav încât n-a reușit să mai închidă un ochi. Numai vestea pe care a auzit-o la răsărit, că regele acceptă să discute, l-a făcut să-și deschidă pleoapele și l-a curățat de presimțirile care l-au chinuit întreaga noapte. Poate, dacă toate merg bine, nu mai trebuie să...

O oră mai târziu, presimțirile reapar când îi vede pe răzvrătiți năvălind înapoi spre oraș.

Atunci se declanșează vârsarea de sânge pe care regele, fără să vrea, a încuviințat-o.

Chaucer ratează o parte din întâmplări, căci, până la urmă, nu aleargă înarmat la Walworth. Îl cuprinde din nou teama. Rămâne în casă, cu urechile ciulite. Vrea să știe ce se întâmplă mai întâi, înainte să iasă afară; e conștient că nu face altceva decât să se sustragă de la datorie.

Din spatele ferestrei aude totul. Toți aud. Ore în șir circulă veștile din casă în casă, pe la ferestre, oamenii își explică unii altora urletele, bufniturile, dârele de fum.

O parte dintre răzvrătiți au luat-o spre Charing, cu capete înfipte în pari, către Westmister. Pe căpățâna lui Sudbury au îndesat și mitra roșie. Se spune că au primit permisiunea regelui. Sudbury era un trădător. Și Hales. „Ba nu", șușotesc alții. „Țăranii sunt trădătorii." Nimeni nu mai știe cine are dreptate. Probabil nici regele, care s-a refugiat cu mama lui în garderoba regală, de unde se uită la parada capetelor înfipte în pari și ascultă cântecele răzvrăriților, nu mai era sigur.

Situația devine tot mai confuză. Mulțimea scapă de sub control. Peste tot se aud strigăte înnebunite și sticlă spartă și se văd oameni târâți. Ferestrele de pe strada Aldgate și-au închis toate obloanele. Totul se cufundă în tăcere.

Pe la miezul zilei, Chaucer se îmbărbătază să iasă și să se ducă la Elizabeth, să se asigure că e în siguranță. De îndată ce se vede afară, se simte curios de liniștit. Faptul că se află pe stradă, făcând ceva, i se pare mult mai puțin terifiant decât să stea în casă singur, să asculte, să urmărească, să aștepte... să se simtă o victimă.

Inima îi bate mai puternic decât de obicei. Amenințarea plutește la tot pasul. La început, i se pare prea liniște. Calcă pe sticla spartă. Străzile sunt pustii, luminate de un soare sinistru. Orașul fără de lege pare un spațiu al nimănui. Apoi, din senin, larma devine asurzitoare: țipete, o ploaie de pumni, urlete și lovituri. Însă nu sunt încăierări majore, ci niște chestiuni personale: reglări de conturi, dispute, probleme de afaceri, cărora nimeni le

dă atenție. Se mai sparge ceva, se mai șterpelesc diferite obiecte; unii își bagă în desagă un sfeșnic sau se ocupă de argint. Sunt fapte peste care se trece repede cu vederea.

După câteva minute petrecute în stradă, Chaucer dă peste un grup de bărbați vânjoși din Kent, conduși de Sir Robert Allen, negustorul de pește. Dau afară un alt negustor de pește dintr-o casă despre care Allen pretinde că este a lui. Îl târăsc afară pe negustorul mai tânăr care continuă să se zbată; în urma lui sunt aruncate oale și tigăi, iar nevasta, rămasă în casă, urlă cât o țin plămânii. La picioarele lui Allen e un contract rupt.

— Nu e a ta! Ține minte. Să nu te mai întorci!

„Natura umană e cea mai păcătoasă", își spune Chaucer cu tristețe. Totuși, scena meschină îl amuză. Aici e vorba despre invidie și oportunism, nu de lucrătura diavolului, pe care nou-veniții par să îl urmeze. Dar rămâne la distanță. Știe că Allen n-ar vrea să fie văzut.

După ce se asigură că porțile de la St. Helen sunt încă ferecate și zidurile întregi, Chaucer o ia pe Bishopsgate. Fiind mai ușurat, se hotărăște să nu se întoarcă direct acasă. Fărâma de curaj din suflet îi dă o stare de stranie înflăcărare. Nu vrea să se refugieze deocamdată. Se simte mai fericit afară, unde nu are răgazul sau spațiul necesar să stea pe gânduri, pentru că aici totul înseamnă acțiune, trebuie să faci un pas după altul. Poate că, până la urmă, îl va căuta pe Walworth; i se pare mai ușor să fie în stradă, ca un curajos, decât să stea în casă, ca un laș. Dar unde să-l caute? Ar trebui să fie cu regele. Deși nicio informație nu mai pare sigură, din ultimele vești auzite de la fereastra lui, regele se află în cealaltă parte a orașului, în garderoba regală. Gândindu-se la toate astea, se furișează pe Catte Street, apoi traversează Broad Street, Coleman Street și Chepe, îndreptându-se spre Cheapside, unde se află piața, inima orașului. Merge aproape lipit de ziduri, din ușă în ușă, în caz că aude vreun zgomot de avertisment: un țipăt, un sunet de lemn zdrobit sau de sticlă spartă.

Abia după ce lasă în urmă Catte Street și casa negustorilor de textile de pe Milk Street, cu gândul că dacă totul e la fel de liniștit

își poate face puțin curaj să se oprească pe Cheapside ca să bea niște apă – e nespus de însetat –, dă peste adevăratele violențe.

Din intersecția străzilor Milk și Cheapside, răzbat glasuri răzvrătite și se vede un puhoi clocotitor.

Aproape că se bucură la auzul gălăgiei, după ce a umblat atâta vreme pe furiș, în deplină liniște. E convins că nu-l vede nimeni dacă merge pe lângă ziduri, așa că înaintează. Pe măsură ce se apropie, își dă seama că este destul de ferit. Ceilalți sunt prea prinși în tumultul evenimentelor pentru a-l observa. Iar zgomotul e infernal pe Cheapside.

Abia după câteva minute, vede printre trupurile vânjoase ce se petrece. Victimele răzvrătiților sunt târâte de pe Bread Street în Vintry Ward, în partea de miazăzi a străzii Cheapside. Pavajul de pe Cheapside lucește, înnegrit de sânge. Undeva în apropiere zac mai multe cadavre, unele peste altele. „Toate sunt decapitate", își dă seama Chaucer. Îl cuprinde greața. Trupurile se termină la gât, unde se vede o pată mare de un roșu maroniu. Capetele zac printre picioarele oamenilor, unde s-au rostogolit: au ochii deschiși, goi și părul vâlvoi.

„Îi decapitează pe loc", își spune Chaucer. Aude un topor retezând aerul... apoi un horcăit... Deși poate e numai în mintea lui. Nici el nu mai știe ce aude și ce-și închipuie că aude.

— Cine? șoptește, sau poate țipă, uitându-se la o femeie albă ca varul care trage cu ochiul prin obloanele întredeschise ale unei ferestre de la etaj.

Ea poate să vadă de-acolo.

— Flamanzi, îi răspunde.

Răsuflă ușurat. Deci e vorba tot de niște reglări de conturi. Veșnica rivalitate dintre londonezi și flamanzi. Familiile negustorilor flamanzi sunt prea înstărite și prea favorizate de coroană pentru a nu isca invidie. Nu era de mirare că londonezii au tăbărât peste ei în Vintry Ward. Dimineața, au incendiat hanul lui Walworth din Southwark, iar pe prostituatele flamande le-au gonit în heleșteele din apropiere.

Chaucer simte tot mai mult că îi e greață; mirosul de sânge îi întoarce stomacul pe dos. Vrea să se întoarcă acasă. A văzut destul.

Măcar știe că e vorba doar de niște londonezi scăpați de sub control, care dau frâu liber celor mai sălbatice porniri într-un carnaval sângeros.

— Treizeci și cinci. S-au ascuns toți, nenorociții, continuă femeia.

Printre diversele zgomote, Chaucer distinge o anumită asprime în vocea ei.

— În biserica St. Martin, din Vintry.

Nu mai continuă, căci de la înălțime observă o scenă pe care Chaucer nu o poate vedea. Femeia întoarce iute capul, ca o marionetă. În același timp, din rândul mulțimii se iscă un murmur care se întețește și se transformă într-un răcnet.

Chaucer se întoarce și el spre piață.

— Wat! Wat! Wat!

Atunci, printre cei din fața lui, observă capul descoperit al unui tânăr, cu păr răvășit și ochi sălbatici. Trage după el, spre estradă, un bărbat de două ori mai mare. Îl trage de barbă. Chipul victimei e umflat și învinețit; poartă ceea ce odată a fost o haină scumpă de negustor: lungă, cu un model din damasc. Sare într-un picior, căci pe celălalt îl trage după el.

Oamenii se adună, iar Chaucer nu mai vede nimic. Se uită în schimb în sus. Deci acolo e Wat Tyler cu oamenii lui din Essex. Stomacul i se strânge, dar nu din cauză că în sfârșit îl vede pe conducătorul răzvrătiților. Mintea îi sfârâie; nume și amintiri i se învălmășesc în gânduri. Încă nu înțelege pe deplin, însă teama e atât de mare încât crede că va ceda și va vomita pe loc.

— Lyons, îi strigă femeia, cu ochii spre mulțime.

— Richard Lyons? întreabă Chaucer.

Scursura aia, nenorocitul ăla, altădată vestitul prinț al negustorilor? Vechiul aliat al lui Alice... din alte vremuri?

— E flamand, confirmă femeia. Cel mai bogat dintre toți.

Își trece degetul peste pielea gâtului.

Chaucer închide ochii. Totul se face negru în fața lui. Și mai îngrețoșat, dă colțul să scape de chiotele și strigătele mulțimii. De-ar fi într-adevăr vorba de londonezi răzvrătiți împotriva

flamanzilor, ar avea sens. Dar Wat Tyler nu e londonez. E din Essex, din ce-a auzit; sau chiar din Kent. Deci e un străin. Ce treabă are el cu flamanzii? De ce un străin, un om care pare să aibă o misiune și multe păsuri de spus, e preocupat de Lyons atât de mult pentru a-l duce personal la moarte?

Chaucer scoate un mormăit. Își amintește că Alice i-a mărturisit la ultima întâlnire, atunci când au povestit o noapte și o zi întreagă, motivul pentru care o acuzaseră: faptul că intervenise în ședința de judecată, stând în banca regelui, cu ceva ani în urmă. Era singura faptă pentru care Parlamentul a reușit să o condamne până la urmă. La proces, Chaucer n-a înțeles de ce a făcut o asemenea nesăbuință. Apoi, când a întrebat-o, ea i-a răspuns simplu: pentru că Lyons îi ceruse. Pentru că acuzatul era unul dintre oamenii lui Lyons. Și-atât. Mai târziu, Lyons l-a concediat pe om. Acesta și-a înecat amarul în băutură la Dancing Bear și a început să vorbească despre Alice. Da... Situația devine mai limpede. Ba chiar își amintește rânjetul răutăcios de pe chipul lui Alice și acea expresie sfidătoare de altădată: „Într-adevăr, a fost curată nebunie, dar nu-mi pasă. Ce-a urmat n-a fost chiar atât de grav. Omul era, de fapt, un prieten din copilărie, pe care nu-l mai văzusem de ani de zile. Fratele meu, de la fabrica de țigle. Wat."

Chaucer își șterge gura cu dosul palmei și își îndreaptă spatele, încercând să găsească o explicație. În Essex trebuie să fie o grămadă de bărbați cu numele Wat sau Walter. E un nume comun. „Și totuși", își spune amețit, „câți dintre ei au lucrat într-o fabrică de țigle? Și câți ar avea ceva de împărțit cu Richard Lyons?"

Dacă... atunci... Oare și Alice e implicată în ceea ce a pornit din Essex ca un atac bine pus la punct asupra finanțelor statului, iar aici, în Londra, s-a transformat într-un uriaș act de ură împotriva ducelui și a aliaților lui?

Din nou, măruntaiele i se întorc pe dos. Își sprijină mâinile pe genunchi și abandonează lupta cu greața.

În timp ce-și golește măruntaiele pe pavajul mânjit, Chaucer simte mai multe mâini pe umeri.

Mâini grele.

Se simte ridicat. Îl întorc. Răspândesc un miros insuportabil. Râd de frica lui, aruncându-i priviri jucăușe.

— Ce-avem noi aici? Un stomac mai delicat care nu suportă să vadă actul nostru justițiar? se aude un glas din spatele bărbaților vânjoși care-l țin pe Chaucer.

Cineva îi îndepărtază părul din ochi pentru a-l obliga să se uite înainte. Chaucer îl vede în fața lui pe Wat, deșirat, plin de pete sângerii și maronii, rânjind la el cu o privire sălbatică.

— Ești flamand?

Rânjetul celuilalt îl înfricoșează. Încearcă să nege dând din cap, însă ceilalți îl țin prea strâns. Nu reușește să-și miște decât ochii.

— Nu, îngaimă.

— Atunci ești un simpatizant? îl întreabă Wat, cu obrazul atât de aproape de-al lui încât Chaucer îi vede albul injectat al ochilor și-i simte mirosul de dinți stricați și de vin.

Wat are în mână un topor; ochii lui Chaucer nu văd decât metalul lucitor.

— Nu, răspunde.

Rânjetul lui Wat devine mai larg. Din spatele lui se aud râsete înfundate.

„E chiar fratele lui Alice?" se întreabă Chaucer. „Mă omoară?"

Rânjetul lui Wat dispare brusc. Deși pare imposibil ca fețele celor doi să se apropie mai mult, Wat își lipește fruntea de a lui Chaucer, privindu-l drept în ochi.

— Numele tău, omule. Și funcția.

Cuprins de o liniște stranie din momentul în care a simțit mâinile străine pe umăr, Chaucer își spune că pesemne oamenii încă se întreabă dacă nu cumva au prins încă un străin sau măcar un flamand. Wat vrea să ucidă din nou. Însă Chaucer își dă seama că-i trebuie un motiv ca să facă asta.

— Sunt vameșul din port, de la exporturi de lână, răspunde cu greutate, sperând că funcția lui este o dovadă incontestabilă a originii lui englezești. Geoffrey Chaucer.

Însă oamenii lui Tyler nu sunt impresionați. Unul izbucnește într-un râs sănătos, iar ceilalți i se alătură. Rânjesc toți la el și strâng cercul în jurul lui.

Chaucer abia îi aude. Îl preocupă privirea lui Wat, pe care nu o înțelege în acel moment. Wat clipește des, arătând uluit. Apoi se retrage puțin, cât să-l poată vedea mai bine pe cel prins. Abia atunci pare că-l vede cu adevărat pe adversar și-i studiază chipul. Lasă toporul jos.

— Doar nu ești Chaucer al lui Alice? spune Wat surprins. Tatăl?

Ceilalți din jur nu știu cum să reacționeze. Însă rânjetele lor pălesc. Mâinile înfipte în părul lui Chaucer își slăbesc strânsoarea. Chaucer profită de asta și se eliberează, dând din cap.

Wat se trezește. Face un gest scurt din mână, iar Chaucer se vede liber.

— Du-te, spune Wat, iar Chaucer se îndepărtează.

După un efort supraomenesc, ajuns la cotitura de pe Catte Street, Chaucer începe să termure din toate încheieturile. În liniștea binecuvântată, se sprijină de un perete, așteptând să-și recapete puterile.

„Mi-a dat drumul", își repetă întruna. Dinții îi clănțăne; simte valuri succesive de căldură și răceală. „Pentru că sunt Chaucer al lui Alice. Tatăl."

E mult prea bucuros pentru a căuta explicații. Dar știe că măcar nu s-a înșelat: Tyler este Wat al lui Alice.

Alice nu e acolo. Nu poate fi mâna ei în toate astea. Timp de câteva minute, Chaucer nu face altceva decât să-și repete asta în minte. Deocamdată n-are timp să se gândească la Alice. Poate mai târziu.

Ceea ce-i dă pinteni este gândul la pornirea ucigașă a lui Wat, care îl ducea pe Lyons la moarte – privirea lui înnegurată, cu ochii ieșiți din orbite. Surescitat din cauza întâmplării de pe urmă, merge nebunește, cu pași mari și mâinile atârnate pe lângă corp, mai grăbit ca niciodată. Vrea să-l găsească pe Walworth, să-l oprească pe ucigașul cu ochi roșii.

Ziua și noaptea care urmează îi aparțin Fiarei.

Cronicarii pitiți prin toate cotloanele vor folosi multă cerneală pentru a descrie ororile, sângele vărsat de răzvrătiți după cermoniile de *Corpus Christi*.

Păintele Thomas Walsingham, smuls din scriptoriul de la St. Albans, unde obișnuiește să consemneze cu multă râvnă desfășurarea evenimentelor, și abatele de la Mare sunt aduși cu forța în Londra, de către răzvrătiți. În cronicile lui, răzvrătiții ieșiți din minți vor fi numiți „prostituatele diavolului", iar actul lor de a ataca iatacul prințesei Ioana din Turnul Londrei va fi descris drept un „viol". Niciun colțișor n-a scăpat de mâinile lor murdare, după spusele lui. S-au întins pe patul în care prințesa zăcea leșinată, cerându-i să-i sărute. Au sfâșiat așternuturile cu nenumărate lovituri de sabie.

„Au comis toate astea precum și alte fapte cumplite; nu au cruțat pe nimeni și nimic, fie din biserici, fie din locuri publice, fie din gospodării sau de pe câmp. Acolo unde unul isca vâlvă, se aduna mulțime în jurul lui, știind că va urma o decapitare. N-au avut teamă nici de Dumnezeu, nici de sfânta biserică. După o zi plină de astfel de fapte abominabile, s-au plictisit în cele din urmă și, odată cu venirea nopții, s-au înecat în cantități uriașe și nepermise de vin, după care au rămas lați pe străzi sau pe lângă zidurile caselor, alături de nenorociții pe care-i măcelăriseră. Și tocmai în timpul nopții, mulți, beți fiind, și-au omorât în secret apropiații, cărora le purtau pică. Astfel că a curs mult sânge în acea noapte, atât din rândurile lor, cât și din rândurile celorlalți."

Niciun om de bună credință nu îndrăznește să iasă pe străzile învăluite în miros de sânge, focuri aprinse, fum gros, ziduri care se prăbușesc și vacarm la fiecare colț de stradă. Zvonurile se răspândesc din casă în casă. Tyler vrea să aprindă un foc la fiecare dintre cele patru colțuri ale Londrei, ca să incendieze tot orașul. Tyler vrea să-l lege pe rege de un cal și să-l plimbe ca pe un prizonier prin comitatele din apropiere. Tyler vrea să abolească biserica

și să execute toți lorzii și arhiepiscopii. John Ball va fi numi arhiepiscop. Tyler va fi regele Comunelor. Frica paralizează oamenii. Dar cui îi folosește să se ascundă de Fiară?

Sâmbătă, în zori de zi, răzvrătiții năvălesc în cel mai sacru loc din Londra – Westminster Abbey –, unde-l încolțesc pe mareșalul Angliei, Richard Imworth, care încerca să scape. Îl găsesc ascuns în spatele stâlpilor de marmură de la mormântul regelui Eduard Mărturisitorul[1], sperând că sanctuarul nu va fi pângărit.

După o oră de marș forțat, capul lui cade lângă celelalte care zac cu ochii ieșiți din orbite la intersecția străzilor Cheapside și Milk Street.

— Nu e timpul pierdut, spune Walworth, cu glas oțelit. Să atacăm.

Tăcut, Chaucer stă în spatele lui. Simte că se sufocă sub coif și încearcă să-și controleze greața. Walworth e sigur pe sine; planul lui e ultima șansă. Oare va funcționa?

Jumătate dintre nobilii a căror misiune este de a apăra țara, care cu numai o zi înainte propovăduiau negocierea pașnică, sunt morți. Iar restul sunt prea înfricoșați să mai vorbească.

Tânărul rege are nevoie de câteva momente să renunțe la falsa convingere din scurta lui viață că nobilimea este singura pătură socială îndreptățită de sus să apere țara. Apoi, deși nu e sigur, își pune toată credința în mâinile primarului și acceptă.

Urmează pregătirile. Regele se roagă în devastata biserică din Westminster, alături de un sihastru care locuiește în grădinile abației. În Londra, Walworth îi reamintește lui Chaucer instrucțiunile. Chaucer, cu inima în dinți, trece din casă în casă și transmite instrucțiunile primarului. În spatele zidurilor fiecărei gospodării se aud zăngănituri înfundate și șușoteli.

Soarele e roșu-auriu la asfințit. Două sute de nobili călare, în mantii de catifea, îl urmează pe tânărul rege spre Smithfield, unde, cu mult timp în urmă, pe izlazul mărginit de abația Sf. Bartolomeu,

[1] Rege al Angliei în perioada 1042-1066.

de spital, de Charterhouse și de mormintele comune săpate după epidemia de ciumă, lângă apele molcome ale pârâului Faggeswell și ale râului Holbord, Alice Perrers a domnit o zi alături de regele Eduard, ca Doamnă a Soarelui.

Răzvrătiții au fost chemați la o altă întrevedere. De data asta vine și Tyler.

Regele și oamenii lui se opresc în partea de est a pieței, în fața abației. Walworth, în haina lungă de negustor, stă în spatele suveranului. Chaucer, tot în haină lungă, se află în spatele lui Walworth. În partea de vest, având râul în spate, stau aliniați cei aproape o mie de țărani cu păr vâlvoi, puturoși și gălăgioși.

Lui Walworth i se cere să se ducă în mijlocul pieței și să-l cheme în față pe Tyler, ca să-i spună regelui păsurile. Wat Tyler se apropie călare pe un cal de povară. Toate privirile sunt ațintite asupra lui.

Chaucer își simte trupul vibrând atât de puternic încât nici nu mai e în stare să gândească. S-ar putea ca lucrurile să nu meargă conform planului.

Răzvrătiții au fost scoși din oraș. Până aici, toate bune. În gospodării au rămas sute de mercenari înarmați, așteptând în liniște, pregătiți să-i oprească pe răzvrătiți să se întoarcă sau să dea năvală și să termine odată cu Tyler și oamenii lui. Însă regele nu-și dorește asta. Vrea ca ziua să se sfârșească fără vărsare de sânge. Vrea să-i convingă pe oameni să se întoarcă pașnic la casele lor.

Totul depinde de rezultat. Pentru că dacă nu reușește...

Regele și nobilii rămași în viață se află în fața acestor oameni, în jurul lui Chaucer, expuși pericolului... Față în față cu dușmanul...

Dacă țăranii nu vor să plece, Walworth trebuie să declanșeze atacul. Însă Walworth e doar un negustor. Din cauza faptului că regele nu vrea să se verse sânge, Walworth nu a mai îmbrăcat armura. Abia a reușit Chaucer să-l convingă să-și pună o platoșă sub haină; la fel a făcut și el. Nu se vede cu ochiul liber.

Dar, la vremea potrivită, va avea Walworth instinct de criminal? Va îndrăzni să atace?

Chaucer încearcă să-și stăpânească trupul. Strânge pumnii pe lângă corp. „Nu te panica!“ se încurajează. „Nu ceda!“ Cu toate astea, abia mai respiră când Wat Tyler descalecă în fața regelui, cu un pumnal în mână. Se lasă într-un genunchi în fața suveranului și-i ia mâna băiatului pe care i-o scutură zdravăn.

— Frate, fii îngăduitor și bun. Poporul o să te slăvească mai mult decât înainte și o să ne înțelegem bine, îi spune.

Chaucer se face mic la auzul vorbelor pline de speranță, dar rostite cu asprime. Wat vorbește deja ca un învingător; ba chiar a îndrăznit să-l numească pe rege, pe unsul Domnului, „frate“. Regele, în ciuda vârstei fragede, nu se arată intimidat.

— Nu e mai bine să vă întoarceți în ținutul vostru? răspunde suveranul.

Chaucer nu aude răspunsul lui Wat, căci sângele i-a năvălit în tâmple. Wat, pe care-l are în fața ochilor, începe să bolborosească amenințător, ridicând un braț. Din gura lui ies cuvinte rostite cu un supărător accent de provincie: vor o cartă în care să fie trecute toate cererile lor, altfel nu pleacă. Chaucer surprinde doar frânturi din dorințele lor: Legea de la Winchester... fără lorzi, doar regele... secularizarea pământurilor bisericii... libertate și egalitate pentru toți cetățenii...

— O să-ți pară amarnic de rău dacă nu ne dai toate astea, îl amenință Wat la sfârșit, iar Chaucer inspiră adânc, gata să leșine de mirare.

Iar când răsuflă puternic, aproape că se îneacă. În jurul lui sunt numai priviri ațintite și panică.

Numai regele își păstrează calmul. Înclină din cap și confirmă, foarte natural, că Tyler va avea parte de tot ce el, regele, îi poate oferi, cu excepția coroanei regale. Ce înseamnă asta? Dar Chaucer nu vrea să știe. Poate că tocmai aici e buba.

— Așadar, spune regele pe un ton maiestuos și neutru, întorceți-vă degrabă la casele voastre.

Pare că cele două părți ajung la un consens. Regele le-a spus țăranilor ce să facă și nu mai are nimic de adăugat. Nici Tyler nu mai are nimic de spus, însă nu pleacă. Rămâne locului,

clătinându-se pe picioare în fața regelui, de parcă nu înțelege ce i s-a spus.

Walworth nu schițează niciun gest.

Timpul rămâne suspendat.

Din partea opusă, sutele de țărani se uită și așteaptă, la fel ca cele două sute de nobili ai regelui.

— Apă! răgnește Tyler.

Un paj îi aduce apă. Wat o dă repede pe gât și pe haine, scuipă o parte din ea, însă tot nu pare însuflețit sau convins să se supună regelui.

— Bere! strigă răgușit și scuipă la picioarele tânărului rege.

Apoi, ignorând murmurele și gesturile nobililor, care duc mâna la sabie, încalecă și aruncă o privire aparent mirată în jur.

Abia mai târziu va reuși Chaucer să pună cap la cap evenimentele care s-au desfășurat cu atâta rapiditate.

Mai întâi, pajul se retrage iute lângă Chaucer și spune tare:

— El e! Chiar el e! Hoț la drumul mare în Canterbury! Cel mai de temut tâlhar din Kent!

Lucrurile iau o altă turnură. Se aude tropot de copite și clinchet de harnașament. Tyler se năpustește înainte, direct spre Chaucer, cu ochii în flăcări.

— Nenorocitule! urlă din toți rărunchii.

Chaucer se chircește la pământ. După câteva secunde, dându-și seama că nu i s-a întâmplat nimic, își ridică ochii. Tyler s-a repezit la paj. L-a luat de guler, i-a pus cuțitul la gât și se pregătește să facă următoarea mișcare.

— Stai! se aude un glas gutural.

Un bărbat înalt, într-o haină lungă care acoperă și trunchiul calului, se apropie de Tyler. În sfârșit, Walworth preia conducerea. Chaucer se ridică în picioare.

— Ești arestat pentru că l-ai amenințat pe rege cu arma!

Tyler îi dă drumul băiatului, dar nu din respect pentru rege și nici de teama lui Walworth. Evident, vrea să-l omoare pe negustor. Îi înfinge cuțitul adânc sub coaste, în stomac. Lama atinge ceva ta-

re și scrâșnește. „Noroc cu platoșa“, își spune Chaucer. Wat se uită la mâna lui, mirat. Scoate pumnalul. Înaintează.

Walworth își scoate pumnalul înainte ca Tyler să-i înfigă lama sub coaste. Lovește bestia călare pe calul pricăjit. Îi nimerește umărul. Osul crapă. Sângele țâșnește. Tyler cade pe grumazul calului cu un muget.

Încă trăiește. Cu o privire tulbure, își retrage cuțitul și întoarce calul. Animalul o ia pe izlaz, spre ai lui, cu călărețul lungit pe spinare.

Pe la jumătatea drumului, trupul călărețului cade și rămâne nemișcat. Walworth răsuflă ușurat. Totuși, Tyler încă nu moare. Se ridică în patru labe.

— Trădare! spune îndeajuns de tare să audă și Walworth, și oamenii lui.

Apoi se prăbușește.

Chaucer, cu pumnalul scos, se întoarce împreună cu șase oameni spre Walworth. Pe chipurile lor se zărește entuziasmul, deși nu le vine să creadă ce s-a întâmplat. Au învins Fiara sub conducerea unui negustor. „Am câștigat“, își spune Chaucer.

Însă victoria a fost scurtă.

Walworth nu caută laude. În schimb, face un semn scurt din cap regelui și se îndreaptă spre oraș cu oamenii lui. Înapoia lui rămân câteva zeci de oameni care nu mai știu dacă toate se petrec conform planului sau Walworth încearcă să-și scape pielea. În partea opusă a izlazului sunt sutele de țărani care se uită și așteaptă.

Răzvrătiții nu știu ce se petrece sau ce să facă. N-au auzit conversația dintre Wat și oamenii regelui, distanța fiind prea mare.

Însă înțeleg că ceva merge prost. De ce zace Wat la pământ?

În crepusculul de-afară, în rândurile țăranilor se iscă nedumerirea, iar mânia renaște. Ce vrea să spună Wat prin „trădare“?

Dacă au învățat ceva în ultimele zile este că trebuie să fii curajos. Nimeni nu te ajută; trebuie să-ți porți singur de grijă.

Întotdeauna ești în stare de mai mult. Unii își ridică arcurile și scot săgețile, pregătiți să tragă în escorta regală. Ce-au de pierdut?

Dinspre orizontul înroșit, un călăreț se desprinde din grupul aflat la poarta abației Sf. Bartolomeu și se apropie de ei. E un tânăr cu păr bălai, pe un murg aprig, cu mâna dreaptă ridicată. În urma lui vine un om scund, într-o haină de negustor, ținând cu mâna dreaptă un pumnal cu mâner învelit în piele, iar cu cealaltă, căpăstrul.

Pe acesta din urmă îl ignoră. Dar la vederea suveranului rămân fără cuvinte. Stau nemișcați, nehotărâți.

Asta au căutat, asta era răsplata pentru curajul lor, pentru tot drumul parcurs. Regele. Unsul Domnului vine în sfârșit la ei.

— Vreți să trageți în propriul vostru rege? strigă băiatul spre sutele de oameni zburliți ai Fiarei, iar glasul lui răsună puternic și limpede. Eu voi fi conducătorul și comandantul vostru!

În ciuda vârstei, are prezența de spirit și îndrăzneala tatălui său, mult iubitul erou.

— Vă voi da tot ce doriți dacă mă urmați acolo.

Arată spre un loc aflat la aproape un kilometru distanță de oraș, dincolo de ruinele fumegânde ale bisericii St. John Clerkenwell.

Tânărul rege dă pinteni calului și o pornește la trap spre direcția arătată, fără să dea nici cel mai mic semn de teamă că ar putea fi omorât de o săgeată trasă din spate. Cel care-l însoțește aruncă o privire spre mulțime, apoi își urmează stăpânul. După o clipă de uimire, oamenii se pun în mișcare: sunt ca niște oi fără cioban. Oricum, n-au un plan mai bun.

Se lasă pe mâna stăpânului și comandantului lor. Marșul lor spre orizontul care se întunecă din ce în ce mai mult devine mai ritmic și mai sigur. Obrajii regelui sunt rozalii și plini de viață în lumina de la asfințit. Soarele răspândește o lumină incandescentă – lumina Domnului.

Salvatorii îi găsesc o jumătate de oră mai târziu, în mijlocul lanurilor de grâu de la Clerkenwell, călcate în picioare; o mulțime de oameni stau adunați în jurul monarhului pe care-l adoră,

spunându-și păsurile, cerând drepturile de a pescui în râuri și de a vâna în păduri. Regele nu și-a pierdut cumpătul. Le răspunde. Afară s-a întunecat aproape de tot.

Chaucer își ridică ochii aproape mirat când aude tropote de cai. Până atunci a stat nemișcat lângă Richard, cu mâna atât de încordată pe pumnal încât i-a amorțit. Stă așa de prea multă vreme; dacă țăranii ar ataca, nu știe dacă ar găsi puterea să reacționeze. Însă nu este nevoie. Pe el îl ignoră atât regele, cât și țăranii. Sunt ignorați și ceilalți membri ai escortei regale, care, treptat, se regrupează în spatele lui Chaucer, în apropierea stăpânului lor.

În penumbră, Chaucer îl zărește pe Walworth căutându-l cu privirea. Dă din cap mulțumit când îl descoperă. Chaucer spera să citească o urmă de mirare pe fața primarului, căci cine credea că dintre toți lorzii și cavalerii din jurul regelui, tocmai discretul Chaucer s-a găsit să-și păzească suveranul, cu o armă atât de nefolositoare?

Walworth are în spate o întreagă armată – șapte mii de oameni – ca să-l salveze pe rege. Au ieșit pe la Aldersgate. El, Brembre și Philpot conduc câte un grup de latifundiari, fiecare având steagul districtului său; mercenarii lui Sir Robert Knolles s-au așezat pe flancuri, înaintând ca și cum ar intenționa să-i încercuiască pe răzvrătiți. Walworth nu și-a pierdut curajul. Aici trebuie să-i pună sfârșit pentru totdeauna răzvrătirii.

Ajunși în preajma regelui, o trupă de lăncieri iese înainte și-l înconjoară pe Richard – un zid de vârfuri lucitoare. Chaucer își lasă brațul moale pe lângă corp. Se simte curios de împăcat în mijlocul acestor trupe în armuri sclipitoare. Și-a făcut datoria; ba chiar mai mult. Se dă puțin înapoi și își pune pumnalul în teacă. Băiatul este acum în siguranță, deși nu pare să-l intereseze asta. Este un leu într-un trup de copil.

— Ar fi mai ușor să-i omorâm pe toți, șoptește Knolles la urechea monarhului.

Sunt vreo douăzeci de mii de oameni, de trei ori mai mulți decât oamenii regelui. Dar nu sunt călare, n-au arme și în plus sunt obosiți, plini de noroi și... pierduți.

Regele refuză dând din cap.

— Nu, murmură. Și ei m-au cruțat. Trei sferturi dintre ei au ajuns aici de teamă, sub amenințări. Nu vreau ca inocenții să sufere alături de cei vinovați.

Apoi se întoace spre gloată și glasul lui răsună în toată câmpia:

— Puteți pleca!

Oamenii se pun din nou în mișcare, mergând liniștit. Rebelii de mai devreme se supun regelui și se întorc spre câmpiile din Essex și Herefordshire, la casele lor.

De îndată ce țăranii încep să se îndepărteze sub ochii băiatului călare, Walworth descalecă de pe cal și rămâne stingher, cu căpăstrul în mână. Are ceva la el: capul lui Wat Tyler, înfipt într-o lance. Înfige lancea în pământ, lângă rege. Ochii mortului se uită la el – ochii unui bărbat cu un curaj exagerat, care n-a știut când să se oprească. A dezlănțuit Fiara. Țăranii își feresc privirile. Izlazul se va goli, regele se va întoarce la mama lui, care îl va primi cu o nețărmurită bucurie. Țeasta lui Wat va ajunge pe Podul Londrei, iar a arhiepiscopului de Sudbury, cu mitra pe ea, va fi coborâtă.

Deocamdată, în timp ce toți se uită la șirurile de oameni îndepărtându-se pe câmpiile întunecate, regele îi cheamă pe Walworth, Brembre și Philpot, bărbați curajoși în ciuda gradului inferior pe care îl au; bărbați luptători. Vrea să-i înnobileze pe toți trei.

Înainte de ceremonie, Chaucer se retrage din îmbulzeala care triumfează în jurul regelui. Își mână calul la trap înapoi, spre City și Aldersgate.

Se simte mai obosit ca niciodată. Nu vrea să stea acolo și nici să ia parte la sărbătoare. I-a văzut privirea lui Walworth, când a înfipt în pământ lancea cu capul însângerat. Priveliștea l-a înspăimântat. S-a săturat de atâta sete de sânge.

Vrea să fie singur. Are altele pe cap.

În lumina puțină a zorilor, londonezii necertați cu legea scot capul afară și, adunați în grupuri, încep să studieze stricăciunile. La colț de stradă se formează pâlcuri de oameni. Se uită unul peste umărul altuia, șușotesc, analizează scenele înspăimântătoare și se îmbărbătează la fiecare minut.

Abația St. Helen este neatinsă, însă nu și-a deschis porțile. Pe Aldgate Street, ruinele a două case încă fumegă, dar flăcările s-au stins. Se pare că la Savoy sunt oameni care urlă în pivnițele cu vin, prinși sub dărâmături. Oameni *de-ai lor*.

Pieţele sunt închise. Nimeni nu mai aduce hrană în City. Pe Milk Street, câțiva oameni au rămas blocați într-o casă și încă se mai ciondănesc. Arcașii culeg victimele de pe acoperișul de la Guildhall.

Gărzile lui Walworth au început arestările prin oraș. În curând vor fi și execuții. Unii spun că vor face din ele un exemplu. Vinovații se vor alege cu membrele tăiate sau cu trupul sfârtecat. Vor fi hăcuiți. Se spune că le vor permite văduvelor negustorilor flamanzi să-i ucidă cu mâna lor pe ucigașii soților.

Încă nu e cazul să te îndepărtezi de oraș, totuși. Și e indicat să treci de zidurile orașului. Chiar dacă Londra e din nou în siguranță, cine știe ce se află acolo, spre est, spre sud sau spre Midlands? Țăranii l-au vânat pe duce. Nu l-au găsit; e undeva în libertate. Și cine poate garanta că au încetat căutarea?

Chaucer se numără printre primii care ies pe străzile orașului schimbat. Nu se mai teme. Acum știe ce vrea să facă.

Înainte ca londonezii să se trezească, înainte chiar de mijirea zorilor, s-a strecurat printre dărmânturi și s-a dus la biroul Vamal, ca să se asigure că totul este în ordine. Apoi a străbătut alte dărâmături până în Vintry Ward, la casa învecinată cu cea a tatălui său. Bate la ușă, îl trezește pe Henry Herbury și-l roagă pe bietul bătrân, cu ochii cârpiți de somn, să-i țină locul ca vameș câteva zile. Îl pune să semneze un document prin care-l împuternicește temporar să preia toate proprietățile lui Chaucer (inclusiv casa veche, mare și frumoasă, pe care a închiriat-o), cu mențiunea de a le preda apoi copiilor săi, în cazul în care se întâmplă ceva neprevăzut. Lasă o scrisoare pentru Elizabeth. În schimbul proprietăților lui, Chaucer îl obligă pe Herbury să semneze și o scrisoare de credit în valoare de nouăzeci de lire. Banii lichizi nu mai sunt o siguranță; cel puțin în acele vremuri. Chaucer face totul aproape fără suflare.

— Unde te duci? îl întreabă Herbury. Ai grijă, băiete. E periculos dincolo.

— Trebuie să fac tot ce pot ca totul să fie bine, îi răspunde Chaucer încordat.

Herbury dă din cap cu înțelepciune.

— Ah, te înrolezi? Admirabil... Am auzit că Walworth are nevoie de voluntari. E o mare zi pentru Walworth. Și pentru noi toți. Splendidă, chiar!

— Plec din Londra, spune Chaucer, încercând să ia documentul, însă Herbury nu i-l dă.

Are chef de vorbă.

— Am auzit că guvernatorul din Dover a fost chemat de contele de Kent să-l ajute să-i țină în frâu pe țărani... Trivet parcă-l cheamă, nu? Unul dintre vechii *condottieri*[1], spune gânditor, bucurându-se că cineva restabilește ordinea. Iar Suffolk s-a dus în Suffolk, cu cinci sute de lăncieri...

Chaucer vrea din nou să ia hârtia, dar nu reușește.

— Toată lumea pare că merge spre Essex. Până și regele se duce. Îl aduc pe contele de Buckingham din Franța... Am auzit că o să fie o armată condusă de Thomas de Woodstock... Am mai auzit numele lui Sir Thomas Percy. Mai sunt și cei pe care îi știm: localnici ca Fitzwalter sau armăsari bătrâni ca William de Windsor. O să le vină de hac ălora. Toți sunt niște brute.

Chicotește.

— Și eu, spune Chaucer, aproape smulgând hârtia din mâna bătrânului Herbury.

A auzit aceleași povești pe stradă. Circulă încă din noaptea precedentă. Sunt aceleași nume.

— Ce anume? Și tu ești o brută? se miră Herbury.

— Și eu mă duc spre Essex, răspunde Chaucer și pleacă.

---

[1] „Comandant de armată“ (it. în original).

41

Peisajul pe care Chaucer îl străbate prin Essex i se pare halucinant: totul fumegă, copacii sunt smulși, casele ard molcom, trupurile zac pe jumătate afară din bărci sau atârnă de pomi.

Ar fi putut să meargă călare; să treacă prin Stratford, West Ham, Barking, apoi prin Hornchurch și Romford, după care prin Brentwood și Upminster; sau ar fi putut alege calea mai lungă, prin nord, drumul care trece prin Edmonton și prin Chingford, prin pădurea Waltham și pe lângă palatul de la Havering-atte-Bower, apoi să străbată Romford și Upminster.

Dar nu vrea să treacă prin pădurea întunecată, supărător de tăcută și plină de foșnete neliniștitoare. Cine-ar vrea să fie oprit de necunoscuți asudați și întrebat: „Hei, de partea cui ești?“ Ar putea fi omorât dacă străinii n-ar fi încântați de răspunsul lui: „De partea regelui și a poporului.“

A auzit că moșierii locali s-au aliat cu golanii și au început să riposteze; sau că răzvrătiții cheamă cu disperare pe oameni la arme, la sud de Chelmsford, reședința comitatului, la Great Baddow, Rettendon și Billericay. Așadar, e mai bine că a luat-o pe râu. Chiar dacă a plătit un preț piperat pentru că nu se mai găsesc pescari.

— E urâtă treaba în Essex, spune barcagiul șiret, ca și cum ar încerca să-și răscumpere lăcomia lui făcând un comentariu de bun-simț. Pare că au dat foc la toate casele mari. Au ras pur

și simplu jumătate dintre sate. Se spune că Buckingham ăsta, pe care l-au întors din Franța să facă ordine, e la fel de rău. Mai e și ciuma, am auzit. Încolo, spre Colchester. Pedeapsa pentru păcatele noastre. Și-o să avem o arșiță vara asta...

Chaucer se mulțumește să dea din cap, încercând să-și păstreze calmul și să fie cu băgare de seamă, ca nu cumva omul să-l arunce peste barcă și să-i ia punga.

La un moment dat, barcagiul, care nu și-a exprimat deschis simpatiile și nu-și întreabă clientul ce caută în acele locuri, trage pe malul nisipos. Chaucer simte că-i stă inima în loc când omul îi spune aspru:

— Gata, aici e Rainham Creek. Puțin mai sus de pârâul ăla. Upminster e la doișpe kilometri spre nord, Gaines e la vreo zece.

Ținutul mlăștinos dă într-o pădure.

În noianul de verdeață aude glasuri de bărbați. Aude grohăit de porci sălbatici, icnete de căprioare, zgomote, ramuri rupte undeva foarte aproape. Cântecul păsărilor îi țiuie în urechi. O vulpe țipă. Îi ia mai bine de o oră să străbată pădurea; în tot acest timp, distinsul Geoffrey Chaucer nu găsește nicio clipă de liniște. Dar înaintează în continuare, în susul pârâiului jucăuș, ținând capul sus și pieptul umflat.

Nimic nu-l mai poate opri să ajungă la Alice.

Elizabeth e teafără și în siguranță. Porțile abației se vor deschide în curând. Femeile dinăuntru n-au îndurat prea multe, afară doar de câteva nopți nedormite. Și poate că au rămas fără hrană. Dar Elizabeth n-are deocamdată nevoie de el.

Alice este cea care are. Așadar, trebuie să se ducă la ea.

Ar fi trebuit să facă asta de când a auzit că Walworth pregătește o răzbunare în City, cu vârsare de sânge, de când a aflat că toți nobilii vor da năvală în satele din jur și vor trece totul prin foc și sabie.

A știut încă de la început că Walworth are o latură necruțătoare. Nu erau o dovadă convingătoare prostituatele flamande înfometate, care-și desfăceau picioarele pentru un bănuț, la hanul lui?

Sau atacurile la adresa lui Alice, din Parlament? Dar a simțit gustul sângelui. Vrea să-și dovedească puterea și caracterul nobil prin faptă, dar și prin cuvânt. Iar Chaucer nu mai vrea să vadă nici sânge, nici oameni transformați în animale sălbatice. Nu vrea să participe la urmări. Vor veni vremuri în care loialitatea fiecăruia va fi pusă la încercare. Walworth, care a ajuns să-l îndrăgească, va dori ca Chaucer să-l ajute la persecuții; sau poate ducele și alți nobili față de care Chaucer ar avea o oarecare datorie. Iar dacă i s-ar cere, Chaucer poate n-ar avea curajul să refuze.

Mai important decât toate, nu vrea ca Alice să fie implicată în represalii. Iar dacă a fost... Încearcă să nu-și ducă gândul mai departe. Normal că a fost implicată. Cel puțin în primele etape ale răscoalei, amprenta ei era peste tot – înainte să înceapă violențele.

Probabil că Alice a rămas singură în pustietatea aceea; nu poate să creadă că l-a ascultat și i-a adus pe copii înapoi la Gaines. Probabil că a pus la cale alte planuri. Și probabil că și-a alinat sufletul umilit împreună cu... *acel bărbat*. Nici măcar în gând nu poate rosti numele așa-zisului frate al lui Alice. A devenit obsedată. Probabil că și-a făcut planuri să se răzbune pe duce. Însă lucrurile au degenerat; *bărbatul acela* a murit, iar ea nu mai are pe nimeni. Nimeni în afară de Chaucer nu o poate salva.

„Trebuie să o salvez", își spune. Vrea să o ducă departe, foarte departe – poate în pelerinajul despre care i-a vorbit. Are scrisoarea de credit la el. Cu banii aceia pot trăi mulți ani pe drumuri.

Dacă se grăbește poate să ajungă la ea înainte ca Wiliam de Windsor să apuce să pună piciorul în Essex.

În sfârșit, copacii se răresc și zărește la orizont clădirile din Upminster. Fumegă. Lanurile sunt călcate în picioare, iar undeva în apropiere vede câteva pâlcuri de case înnegrite de flăcări. Mai aproape, se zăresc niște acoperișuri neatinse, singurele din tot peisajul. Acolo trebuie să fie Gaines.

Nu se sperie când, în cele din urmă, zărește niște bărbați care lucrează la poarta de la Gaines. Sunt țărani săraci, în zdrențe, cu fața zdrobită și sfâșiată. Ezită puțin când trece de porți, iar

doi dintre cei care-și fac de lucru arzând niște hârtii își ridică ochii spre el. Le vede privirea înfricoșată. Pe Chaucer nu-l mai înfricoșează nimic. Nici măcar mârâitul unuia dintre bărbați, care-i aruncă și o privire aprigă.

— Hei, tu! De partea cui ești?

Străbătând pădurea, simțurile i s-au ascuțit îndeajuns. Știe cu cine are de-a face.

— De partea regelui și a poporului, răspunde Chaucer calm. Am venit la Alice Perrers.

Bărbatul nu-i spune că nu locuiește acolo. Dă numai din capul bandajat, neîncrezător. O pleoapă îi zvâcnește. Chaucer face un pas spre ei și observă că ard scrisori; seamănă cu acelea pe care, cu puțin timp în urmă, le lipeau pe copaci. Dă și el din cap, întristat. Sunt scrise de ea, pesemne. „Ah, Alice", își spune și oftează. „Câtă nesăbuință!"

— Mă duci la ea?

— Nu e aici. În casă sunt numai femei. *Doamne*, adaugă strâmbându-se. Pe-alea pe care le-a adăpostit. De-aia stăm noi aici, nu?

Chaucer se uită nedumerit de la unul la celălalt. Nu înțelege, sau poate oamenii din fața lui nu înțeleg. Își alungă din minte îndoiala. Până la urmă, sunt niște bieți țărani. Trebuie să o găsească pe Alice.

— Atunci unde e?

Unul dintre bărbați aruncă ultimele hârtii în flăcările aproape stinse. Hârtia se aprinde imediat, iar în urma ei rămâne numai cenușa.

— Noi mergem, mormăie bărbatul când flăcările se sting.

Nu vor să-l ajute. Chaucer înțelege că se tem. Vor să se facă nevăzuți în pădure. Pesemne că, în urmă cu două zile, au fost și ei în Londra. Ar fi putut să-l omoare și să-l spurce cu vorbe murdare. Dar, uitându-se la ei, Chaucer se pomenește că-i compătimește pentru faptul că au mâini și picioare sfrijite, că s-au hrănit toată viața numai cu pâine de secară și lapte îndoit cu apă, că unul dintre ei nu are un deget (probabil este tâmplar), că și-au trăit anii într-o spaimă permanentă, cu întrebări fără răspuns. Sunt conștienți

că n-au sorți de izbândă. Doar că nu știau ce anume-i aștepta mai încolo.

Se îndepărtează de ei și se îndreaptă spre casă, pe aleea străjuită de mesteceni tineri (plantați de Alice probabil, pentru a face umbră mai târziu). După ce a străbătut peisajul dezolant, priveliștea care-l întâmpină este neașteptat de plăcută: o grădină cu flori parfumate, o alta sub geamul de la bucătărie, cu vrejuri de fasole, salată și ierburi aromate, și viță de vie cățărată pe pereții unui hambar cu acoperiș nou. Pe locul vechii case a fost construită una nouă, cu uși și ferestre mari. Miroase a lemn proaspăt tăiat și a paie. Încăperile au tavan înalt; se văde de afară. Iar gânguritul porumbițelor, zumzetul albinelor din tufele de lavandă și frumusețea câmpurilor cultivate în jur îi dau un sentiment de pace. Știe că Alice a investit multă energie în reconstruirea casei, mai ales de când s-a întors acolo. „Oare ce cred localnicii despre energia ei debordantă", se întreabă amuzat.

— Am auzit că regele și oamenii lui au ieșit din Londra și se duc spre Waltham Abbey, spune ca să le dea o mână de ajutor țăranilor. Așa că nu o luați spre nord.

Când ajunge la casa principală, dă peste un grup de femei. Peticesc rochiile rupte. Lângă ele sunt mulți copii, toți muți. Când îl zăresc apropiindu-se, se îngrozesc. Două slujnice de vârstă mijlocie se îndreaptă spre el cu un par în mână, încercând să-l sperie.

— Vin de la Londra. O caut pe doamna Perrers, spune ca să le liniștească.

— De la Londra... spun femeile oftând, liniștite de glasul cultivat, și se întorc la celelalte.

— S-a terminat, anunță el, observând că fețele cu trăsături distinse ale femeilor se destind.

„Cine sunt?" se întreabă totodată, neliniștit din cauza reacțiilor. „Nu sunt de-ale răzvrătiților. Ce caută în casa lui Alice? Doar nu m-am înșelat în privința ei, nu?"

— Doamna Perrers? întreabă din nou.

— E la fermă, răspunde femeia cu fața vânătă, din colțul îndepărtat, aruncându-i o privire ciudată. De când a început totul. Toți sunt acolo.

„Toți?“ își spune Chaucer, simțind că i se oprește inima în loc. Dar nu se mai întreabă ce legătură au cu Alice bărbații de la poartă și femeile din fața casei. Îi va explica ea când o va găsi. Pornește degrabă în direcția indicată de femeie.

Casa de la fermă este cufundată în tăcere. În vatra din bucătărie nu arde focul. E doar cenușă.

Se uită în jur, neștiind încotro să o apuce. Parterul arată bine: mobilă simplă, îngrijită, rogojini noi pe jos, veselă de argint și carafe în dulap. E prea ordonat... și atât de multă liniște... Dacă nu mai e nimeni?

Numai pașii lui se aud, apăsători și amenințători. Și răsuflarea.

Când deschide ușa, o aude pe Alice respirând agitată; probabil e sub o pătură. I se pare că o aude suspinând. Trebuie să fie speriată.

Vede două paturi mari, cu perdelele trase.

— Alice, o strigă blând. Poți să ieși. Sunt eu, Chaucer.

Chipul pe care îl vede ieșind printre perdele îl ia prin surprindere: un chip supt, alb ca varul, și totuși nespus de fericit și de luminos, cu ochi înroșiți, în care citește recunoștință și căldură.

— Tu, șoptește ea, uitându-se la el de parcă este chiar Dumnezeu.

Chaucer nu s-a așteptat nici la momentul care urmează. Dintr-un pat alăturat se aude un scâncet de copil abia trezit din somn. Din experiență, știe că acesta e doar începutul și că vor urma urletele de foame.

„Chaucer al lui Alice? Tatăl?“ aude dintr-odată în minte glasul lui Wat.

Însă n-are timp să întrebe de copil. Chipul ei se tulbură dintr-odată la auzul plânsetelor.

— Ah, nu... Nu pot! Nu acum...

Strânge o cârpă umedă.

— Iei tu copilul, te rog? îi spune lui Chaucer.

Apoi se răzgândește:

— Sau nu! Mai poate aștepta.

Își ridică privirea spre Chaucer, care încă nu și-a revenit din uimire. Deși a venit pornit să-i explice situația și să o facă să-l asculte, Chaucer se vede învins și condus de ea, ca de obicei. Așteaptă.

— Te rog, spune-mi ce crezi, îi spune Alice.

Apoi duce un deget la buze, îi face semn să tacă și îl trage în spatele perdelelor, unde îl îndeamnă să se așeze pe pat.

Sub pătură este un băiat. E tânăr, puțin mai înalt și mai slab decât Thomas. Dar Thomas e oricum mai mic de statură; probabil că sunt de-o seamă. Fața îi este pistruiată și părul negru, ca al lui Alice.

Trec câteva minute până când ochii i se obișnuiesc cu întunericul, apoi cu tristețea care-i cuprinde deodată sufletul.

E fiul ei. Copiii i-au fost alături, tot timpul... De ce credea că o salvează de singurătate? S-a înșelat. Încă nu știe în ce fel, dar e convins că s-a înșelat.

Băiatul are părul lipit de cap și e transpirat tot. În viața lui, Chaucer n-a văzut un chip mai palid. Însă nu e mort, căci geme înfundat.

Cu toată mâhnirea pe care o simte, scena trezește instinctul patern al lui Chaucer. Înduioșat, se apleacă și pune o mână pe fruntea băiatului. Arde ca focul. Își amintește numele lui: John... Johnny... Sir John.

— Apă, geme băiatul cu glas stins, de copil, deși probabil că a ajuns deja la anii adolescenței. Mi-e sete.

Chaucer se întoarce spre Alice și citește teama în ochii ei. O simte și el. Barcagiul i-a spus. Epidemia a izbucnit la Colchester. Înțelege că Alice știe că e vorba de ciumă, deși încă n-au apărut gâlme pe gât și nici negreală în jurul unghiilor, acolo unde pielea a început să se învinețească.

— Ciumă? șoptește, astfel încât tânărul să nu-l audă.

Îi cere părerea; Alice nu s-a ferit niciodată de adevăr.

Ea încuviințează. Nu se arată surprinsă. Fără să spună nimic, se apleacă și ia apă din găleata de lângă pat. Apoi, cu o blândețe și o amărăciune covârșitoare, duce cupa la buzele lui. Johnny ia

câteva înghițituri apoi începe să tușească. Cu o privire panicată, Alice scoate repede o altă cârpă și i-o duce la gură. Extenuat de spasme, Johnny se lasă moale pe pernă. Chaucer vede sângele, roșu ca petalele de trandafir, din saliva lipicioasă rămasă pe cârpă.

Atinge mâna lui Alice. Îi simte pulsul accelerat, iar asta îl liniștește. Înțelege că a venit degeaba. Însă nu poate pleca pur și simplu. Trebuie să rămână să o ajute.

Din celălalt pat, copilul plânge tot mai tare, cu sughițuri.

— Liniștește-te, îi spune lui Alice. Fii calmă. Stau eu cu el. Du-te și dă-i de mâncare.

Ea încuviințează și preț de câteva clipe povara din suflet îi pare mai ușoară.

— Ah, Chaucer, îi șoptește. Mulțumesc.

Apoi dispare.

Spațiul străin îl tulbură pe Chaucer, dar în același timp îi lasă impresia de căldură și de tihnă. A venit acolo sigur pe sine, iar Alice i-a risipit certitudinile într-o clipă. Încă nu-i vine să creadă că se află acolo, că s-a oferit să stea cu fiul ei, în timp ce își hrănește celălalt fiu, despre care nu știe nimic. Nu-i vine să creadă că sentimentele lui pentru ea sunt atât de intense.

Ia marginea păturii, o înmoaie în apă și-i curăță fața băiatului.

— O să te faci bine, Johnny, îi șoptește. Nu e chiar atât de grav. Rezistă. O să te faci bine.

Și-ar dori să creadă în aceste cuvinte.

Alice se întoarce. Copilul nu mai plânge; l-a lăsat dincolo. Johnny stă nemișcat pe perna lui.

Se apleacă asupra băiatului. Îi ascultă respirația. Nu știe dacă a adormit sau a leșinat.

— Crezi că...? începe curajos, dar se oprește. Sau nu, adaugă strâmbând din nas. Nu-mi spune.

Chaucer tace. Dar își întinde mâna și-i atinge palma rece, uscată și inertă.

— Pe fete le-am trimis cu Tușa în nord, spune gânditoare. Acum o săptămână, când el a început să dea semne de boală.

Atunci l-am adus pe Johnny aici. N-am vrut să se îmbolnăvească și ele.

Chaucer o bate neputincios pe mână. Îi admiră calmul. Dacă pe patul acela s-ar fi aflat copilul lui, n-ar fi reușit să-și păstreze stăpânirea de sine.

— Sau femeile care au tot venit, continuă, după ce s-au declanșat violențele. Soția lui Sewale, văduva lui Ewell... Și toate celelalte din casa mare. Au trecut prin destule.

— Tu le-ai primit? Le-ai adăpostit? spune Chaucer nedumerit, dar copleșit de admirație. În toiul... violențelor? Le-ai oferit casa ta?

— Sunt vinovată pentru toate problemele lor, nu? răspunde fără nicio expresie pe chip. Eu i-am ajutat să înceapă, adaugă calmă. Pentru că am vrut să-l sperii pe duce.

Chaucer ridică ochii. Totul pare să prindă contur. Deci nu s-a înșelat; Alice a fost implicată.

— Dar nu așa trebuia să sfârșească, adaugă cu fruntea plecată. Mai bine nu mă implicam. Ce-a fost acolo... Ce au făcut din casa lui Mary Sewale, din Londra... Nu asta căutam. Sub nicio formă. Totul s-a întors pe dos. Wat a luat-o razna.

Chaucer rămâne cu mâna pe a ei. Și el se agață de același gând. Alice a greșit, dar nu până la capăt. Între timp și-a schimbat părerea. Și-a conștientizat greșelile.

— Wat a murit, îi spune el.

Ea dă din cap smerită, semn că știe. Chaucer nu-și dă seama dacă vestea a mâhnit-o.

— A luat-o razna, repetă ea. Eu l-am împins. N-ar fi făcut nimic dacă n-aș fi fost eu. Mi-am dat seama abia când au început să vină femeile, fiecare cu povestea ei... Și când am văzut cum se uită Johnny la mine, de parcă era numai vina mea. Și așa este, Chaucer. E numai vina mea.

— L-au chemat pe soțul tău în țară. Și pe contele de Buckingham. Să pună capăt răscoalei, adaugă Chaucer cu stângăcie.

Înțelege, nu fără o strângere de inimă, ce a îndemnat-o să-și schimbe opiniile: dragostea pentru fiul ei. Iar faptul că vede lumea prin ochii fiului îl întristează și-l bucură totodată, mai mult ca oricând.

— Am auzit că amândoi o să fie trimiși în Essex. Regele e deja pe drum.

— Ce pot să-mi facă mai rău de-atât? îl întreabă cu fruntea plecată. Sunt deja pedepsită, spune cu o voce supărător de liniștită. E cel mai cumplit lucru ce mi se poate întâmpla. Tocmai *el* să plătească pentru greșeala mea. Pentru nesăbuința mea.

Abia atunci își ridică privirea înroșită de plâns.

— Crezi că Dumnezeu se târguiește, Chaucer? îl întreabă.

Chiar și în acel moment, în ochii ei se mai zărește cinismul de altădată.

— M-am tot rugat și m-am jurat că, dacă Johnny trăiește, o să fac voia Domnului, cât o să trăiesc. Îl primesc înapoi pe William când se întoarce. Mă prefac că nu s-a întâmplat nimic. Nimic nu mai contează dacă Johnny trăiește. M-am rugat ca o proastă. Dar mi-e teamă că Domnul m-a abandonat deja. Tu ai știut dintotdeauna, nu, Chaucer?

Îi strânge mâna.

— Ai știut cât de mult îți iubești copiii?

Întrebarea îi amintește lui Chaucer că vizita lui e inutilă.

— Nu m-am gândit niciodată că o să-ți dai seama de asta, răspunde complet pierdut, neputincios.

Abia atunci Alice pare că-l vede cu adevărat, pentru prima oară de când se află acolo.

— Nu mi-ai spus de ce ai venit, îi spune, lăsându-se moale pe brațul care îi cuprinde umerii.

Chaucer se ridică și o conduce la fereastra din fundul camerei. Pe pământ este aproape întuneric, deși cerul e încă luminos. Are nevoie de puțin timp de gândire pentru că în minte i se învălmășesc zeci de gânduri.

— Am venit...

Poate că ar trebui să plece; ideea lui naivă de salvare a fost înghițită de realitate. Ridică din umeri. N-are ce pierde. Poate să-i explice. Măcar îi arată că-i pasă și că tocmai de aceea a venit; măcar îi arată că o iubește.

— Am venit să-ți cer să plecăm împreună.

Ochii ei triști, ca două lacuri fără fund, îi întâlnesc pe-ai lui. Apoi Alice își întoarce privirea spre patul în care Johnny zace nemișcat și dă din cap.

Amândoi știu răspunsul.

— Unde? îl întreabă totuși.

Chaucer ezită, dar își recapătă curajul.

— În pelerinajul de care am discutat odată. La Ierusalim, Antiohia, Malta. Sau în Italia, la Roma. Mai contează unde? Și-n Canterbury ar fi bine, numai să nu stăm în Anglia, numai să știu că te pot salva. Oricum, ideea e să plecăm departe. Asta voiam să-ți spun... Am venit cu bani, se grăbește să adauge, ca și cum ea se pregătește să-l certe că iar visează. N-a fost doar un vis. Am venit pregătit.

Ea surâde aproape. E un zâmbet slab.

— Mulțumesc pentru gândul bun.

Desigur, îl refuză. Chaucer nu se aștepta la altceva. Trebuie să stea cu Johnny și să-l aștepte pe William. Sunt amândoi conștienți. Dar îi răsplătește bunătatea. Îi ia mâna și i-o strânge cu putere. Ochii i se umezesc.

— Nu plâng niciodată, murmură după un timp, deși Chaucer a văzut-o în destule situații dificile ca să știe că nu e tocmai adevărat. Iar tu nu ești așa de îndrăzneț tot timpul, adaugă râzând sugrumat.

Se lasă tăcere preț de câteva minute.

— Ar trebui să-ți spun ceva, îndrăznește ea, ezitând. Altceva.

— Cred că știu ce anume, intervine Chaucer.

— N-ai cum, se miră Alice.

— Oricum, aveam de gând să întreb... la momentul potrivit, îi spune, înghițind în sec.

Dar nu este momentul potrivit; tocmai de aceea face un adevărat efort să continue. Situația este ieșită din comun, iar ea are

atâtea pe cap. Copilul poate fi al oricui: al lui Wat, al unui servitor. Cine știe? Dacă se înșală?

— M-am întâlnit cu Wat... fratele tău.. în Londra. Putea să iasă rău. Dar mi-a dat drumul când i-am spus cum mă cheamă. Mi-a zis: „Chaucer al lui Alice. Tatăl."

Se oprește, neîndrăznind să o mai privească în ochi. Însă, când își ridică totuși privirea, ea dă din cap și se uită la el cu blândețe.

— Întotdeauna le știi pe toate, spune în șoaptă. I-am pus numele Lewis. M-am gândit că ți-ar plăcea să ai un fiu al cărui nume înseamnă „războinic glorios".

În acel moment, copilul începe să se foiască și să scâncească din nou. Speriată, neputincioasă, Alice se desprinde de brațul lui Chaucer și dispare în spatele perdelelor. Chaucer îi aude din nou respirația rapidă, sacadată. Sau poate sunt suspine.

Tăcerea aproape deplină se prelungește minute bune. Perdelele rămân nemișcate. Chaucer aprinde singura lumânare pe care o găsește. La un moment dat, Johnny începe din nou să geamă; se așază la căpătâiul lui. Îi șterge fruntea cu mișcări ezitante. „Se poate ca băiatul să supraviețuiască", încearcă să se îmbărbătăteze. Nu are nici gâlme, nici pete negre. E așa de o săptămână. N-a vărsat sânge, ci doar a scuipat câteva firicele.

„Și cu mine ce se întâmplă?" se întreabă din senin Chaucer. E periculos să stai în preajma ciumaților. Ar trebui să se întoarcă degrabă la Londra, să se păzească pentru binele copiiilor, care nu mai au nevoie de el, dar pe care îi iubește. Dar și acolo e nevoie de el. Nu mai are puterea să plece.

Se trezește scuturat de Alice. Lumânarea sfârâie pentru că a ars aproape complet. Pesemne că l-a luat somnul.

— Nu sta cu el, șoptește Alice. E periculos. Stau eu. Ia-l pe Lewis.

Încă somnoros, nu găsește curajul să protesteze. Ia copilul și se duce împleticit la celălalt pat, ținând la piept făptura înfășată.

Pentru prima oară se uită la copilul pe care Alice l-a hrănit. Lewis e sătul și somnoros. Genele lungi i se odihnesc delicat pe

obraji, iar mânuțele grăsune îi ies de sub păturică. „Fiul meu“, își spune Chaucer, iar o toropeală plăcută îi inundă corpul și sufletul. Adoarme.

Când se trezește, vede capul Alice între perdelele patului. În spatele ei, se crapă de ziuă. Chipul ei este translucid în lumina dimineții; nu pare să fi dormit.

— Nu e mai bine, îl informează, referindu-se la bolnavul din celălalt pat. Dar nici mai rău.

Chaucer înțelege că se străduiește din răsputeri să nu-și facă speranțe. Deși există o mică șansă...

— Dormi, o îndeamnă. Stau eu...

— Nu, îl întrerupe. Tu trebuie să pleci. Cu Lewis.

Chaucer face ochii mari, trezit de-a binelea.

— Nu pot pleca, protestează, dându-și seama că spusele lui sunt adevărate.

Își dă seama că și pe el l-ar fi cuprins disperarea dacă în patul celălalt s-ar fi aflat fiica sau fiul lui. Se gândește apoi că această nouă Alice, grijulie, dedicată și iubitoare, îi frânge din nou inima.

— Nu pot să te las singură.

— Trebuie, insistă ea. M-am tot gândit. Aici nu ești în siguranță. Nu neapărat din cauza lui Johnny sau a bolii... Poate o să vină aici. Nu trebuie să te găsească. Nici pe tine, nici pe copil. Ia-l cu tine.

În ochi îi sclipesc lacrimile nevărsate, ca niște pietre scumpe.

— Te rog, îl roagă cu glas stins. Poți avea grijă de el mai bine decât mine, adaugă, neașteptat de hotărâtă.

Chaucer se ridică iute și își duce mâinile la tâmple. Totul se învârte cu el. Nu știe ce să facă. Și dacă pleacă, bebelușul care a dormit la pieptul lui îi e încă străin. Nu l-a desfășat ca să-l studieze, să caute asemănări cu tatăl lui; nu s-a uitat cu atenție la ochi, la nas, la forma picioarelor, ca să se bucure de existența lui. Micuța făptură îl emoționează pentru că așa e firesc, fiindcă, după atâtea distrugeri, nașterea înseamnă un nou început. Dar n-ar ști ce să facă cu el.

— N-are rost să rămâi, continuă Alice, înainte ca el să apuce să mai spună ceva. Știi bine. N-ai niciun viitor aici. E lupta mea. A mea și a lui Johnny. Mă descurc. Întotdeauna am făcut-o, știi bine. Tu ia copilul. Știu că o să ajungi să-l iubești, să-l crești așa cum trebuie, să-i oferi siguranță. Eu nu pot. Cred că-ți dai seama. Ai spus că William se întoarce. Dacă nu mă judecă pentru ce s-a întâmplat, dacă nu mă face responsabilă pentru tot ce s-a întâmplat, ci pur și simplu se întoarce pentru că așa vor ei... Ei bine, fac orice pentru Johnny și pentru fete. Îl primesc înapoi. E soțul meu. Dar încă un copil... Cum să-i explic?

Chaucer își dă seama că Alice, chiar și în ceasul de pe urmă, face planuri și se pregătește pentru orice. „Dar cum să renunți la un copil?“ îi reproșează în minte. Dar imediat înțelege că Alice are dreptate. Ce-i rămâne de făcut?

— Dacă fac asta, gândește el cu voce tare, zărind cu ochii minții un viitor nu chiar atât de sumbru cum credea înainte, s-ar putea ca lucrurile să meargă bine pentru tine, nu? Și, cu voia Domnului, și pentru Johnny.

Își face cruce. Ea îl imită, apoi se așază lângă el.

— Când William o să se întoarcă, o să găsească zeci de femei care pot depune mărturie că le-ai oferit un acoperiș și te-ai îngrijit de ele atunci când au avut nevoie, observă el. E în favoarea ta. În plus, nu cred că o să mai existe cineva care te poate acuza de ceea ce s-a întâmplat. Bărbații o să fie plecați deja. Ieri i-am văzut pe ultimii intrând în pădure.

— Mai e Tușa, spune Alice. Sau Johnny, adaugă cu o expresie îndurerată pe chip.

— Ea n-o să spună nimic, o contrazice Chaucer. Îi iubește pe copii.

E foarte adevărat. Alice se apleacă și-i ia mâinile.

— Johnny n-o să spună nimic nici el, adaugă el.

Alice își ridică privirea tulbure spre el.

— Pentru că și el te iubește.

— Ce urmează? spune Alice. Pentru tot restul vieții mele...

Chaucer își simte ochii umezi. Îl doare să se gândească la toate astea; a venit acolo numai cu planuri îndrăznețe. Dar se îmbărbătează.

— Știi ce ai de făcut, nu? îi spune.

Deși e copleșit de tristețe din cauza despărțirii, își dă seama că Alice știe ce trebuie să facă. S-a schimbat. E mai stăpână pe sine și mai puternică decât înainte. Are grijă de copiii ei; îi dorește tot binele fiului. Știe ce are de făcut.

— Faci așa cum te-am sfătuit odată... Ce ai început înainte să se întâmple toate astea. Ai reușit să reconstruiești Gaines. Acum trebuie să-i aduci îmbunătățiri, pentru copiii tăi. Nimeni nu se pricepe mai bine ca tine la astfel de lucruri, Alice. Tot ce trebuie să știi este pentru cine faci toate astea. Iar acum știi.

Alice se uită spre celălalt pat, în care zace Johnny. Își face din nou cruce. Apoi îi aruncă lui Chaucer o privire aproape vinovată, fără să mai ascundă afecțiunea pe care o simte pentru fiul ei.

— E o nebunie ce-ți spun, îi mărturisește cu glas nesigur, dar înainte ca el să se îmbolnăvească, au fost două zile în care am muncit pentru bietele femei ca nebunii. Johnny s-a arătat foarte bun cu tânăra Ewell. Pe soțul ei l-au omorât...

Nu reușește să povestească până la capăt ce i s-a întâmplat femeii tinere. Abia după un timp continuă:

— N-am putut să nu mă gândesc că fata e doar cu un an mai mare decât Johnny și că, într-o zi, după ce trece perioada de doliu, ar putea...

Chaucer simte că i se strânge inima. El nu se află în planurile ei. Dar trebuie să o încurajeze pe Alice, pentru că este vorba despre viitorul ei.

— Vezi? spune repede, cu multă înflăcărare. Deja începi să-ți faci planuri. De ce să nu se căsătorească? Femeile alea ar trebui să-ți fie recunoscătoare pe viață. Le-ai salvat. O să ajungi o persoană de încredere pentru oamenii din Essex, înainte să-ți dai seama. Flăcăul tău o să fie un paj voinic și sănătos și o să aibă jumătate din ținut. Văduva lui Ewell o să-i fie soție. Fiice tale o să se

mărite cu cei mai de vază lorzi din comitat... după el, adaugă cu un surâs îmbietor.

— Iar eu o să am o droaie de nepoți în casă, completează Alice, cu o urmă de surâs, străduindu-se să intre în atmosfera poveștii, deși glasul îi tremură la fel ca al lui. Și fiecare dintre ei o să aibă un domeniu cât jumătate din Franța și haine aurite...

Pare că râde ușor, însă, de fapt, suspină.

— Iar tu ce-o să faci? îl întreabă cu același glas tremurat, aruncându-i o privire pe furiș, pe care el i-o surprinde.

Încearcă să-l păstreze și în amintire, pentru tot restul vieții.

— Eu? spune înghițind în sec. O să încerc să-l învăț pe micuț cel mai de preț lucru pe care l-am învățat eu de la mama lui, spune cu un nod în gât.

— Să facă bani, îl întrerupe Alice, aproape bucuroasă.

Chaucer neagă dând din cap. Nu, nu vrea să mai facă niciodată socoteli. E conștient că nu se va mai îngropa niciodată în registre, nu va mai ține niciodată socotelile altora.

— Să fie curajos, o corectează.

Cuvintele lui rămân suspendate în aer, deschizând noi portițe pe care nu le văzuse până atunci și pe care putea să le încerce. Viața e prea scurtă, nu merită s-o trăiești numai pentru a-ți construi o carieră, cum a încercat el să facă. Cu ce s-a ales? Va sta departe de Londra și de tot ce a văzut prin ochii lui Walworth. Va duce copilul într-un loc cu aer curat și, cu banii luați pe casă, îi va oferi un trai mai bun și mai onest. E timpul să-și asculte trăirile și să se dedice acestui copil, așa cum Alice i se va dedica lui Johnny. Cu siguranță se va bucura să scrie poezii la soare și să-l vadă pe Lewis crescând.

Alice ignoră complimentul și începe să clipească des.

— Să nu faci din el un poet, îi spune, încercând să glumească.

— Într-o zi, o să scriu un poem despre tine, spune mai degrabă pentru sine.

— Să sperăm că n-o să fie unul tragic, îi șoptește ea, străduindu-se fără prea mult succes să pară curajoasă. Ne-a ajuns prin câte tragedii am trecut.

Nu mai găsesc ce să-și spună. Alice se apleacă să ia copilul. Îl ține în brațe minute în șir, legănându-l, apoi îi sărută fruntea albă și i-l dă lui Chaucer.

— Du-te. Dumnezeu să te aibă în pază, spune repede, cu o voce gâtuită, apoi dispare între perdelele celuilalt pat, unde se află celălalt fiu al ei.

Chaucer nu găsește nimic să-i reproșeze. Nu regretă nimic, nu se teme de nimic. Sufletul îi e plin de dragoste.

Se ridică ținând copilul în brațe și se uită spre locul în care Alice a stat în urmă cu câteva clipe. Are impresia că e suspendat între două lumi. O parte din el ar vrea să o urmeze dincolo, să vadă dacă Johnny se simte mai bine sau mai rău. Se întreabă cu teamă dacă va găsi o barcă jos, la Rainham Creek, și dacă băiatul se va mulțumi să mănânce câteva ore pesmeți înmuiați în apă; sau dacă n-ar fi mai bine să se ducă în cel mai apropiat sat, ca să caute un han sau niște lapte.

Apoi se îmbărbătează și face un pas spre ușă, înainte să-l copleșească durerea despărțirii.

— Îți doresc numai bine, îi spune peste umăr, singurele cuvinte pe care mintea lui încă uluită reușește să le găsească.

Epilog
O lume se naște

Vacarmul de afară este insuportabil: tropote de picioare în hambar, noua cazarmă a soldaților, și în bucătărie, de unde vine un miros de tocană grasă, care fierbe în ceaunul mare, ordine strigate și zăngănituri de harnașamente.

Dar totul a devenit zgomot de fundal. Alice nu mai ia nimic în seamă.

Stă lângă pat; i-a ridicat perdelele ca să mai intre aer, căci e o amiază foarte caldă. Se uită la fiul ei dormind și la particulele de praf care dansează deasupra capului său.

De o zi nu mai tușește, nu mai strănută și nici nu mai scuipă sânge. Degetele de la mâini și de la picioare nu i s-au înnegrit și nu i-au apărut gâlme. Pare că și febra i-a trecut. I-a schimbat pătura cu două ore în urmă și încă este rece și tare. Johnny e palid, dar măcar respiră regulat.

Speranța nu provoacă durere. Cel puțin, n-ar trebui.

Se duce în vârful picioarelor la găleata cu apă și umple cana pe care o pune la capul patului. În ultimele două zile, a pus toate cearșafurile murdare într-un colț, ca să nu-i încurce pe soldații lui Will. Nu vrea să coboare decât în liniștea nopții. Dar simte nevoia să scoată toate acele rămășite ale bolii afară. Ia brațul de așternuturi și le lasă în capul scărilor, lângă ușă.

Când se întoarce, Johnny deschide ochii – acei ochi plini de liniște, de un albastru verzui – și se uită în jur. Pare nedumerit,

de parcă nu înțelege ce se întâmplă. Încă nu s-a maturizat complet, iar boala l-a făcut să fie iar un copil.

— Mamă, șoptește când o zărește și chipul i se schimbă deodată, înseninat.

Pe fața lui înflorește cu greutate un zâmbet încrezător.

Alice se așază pe marginea patului; deodată, simte că picioarele nu o mai ascultă. Începe să tremure. Se apleacă, ia trupul moale în brațe și își îngroapă fața în umărul lui.

— Mamă, spune el, plângi.

— Ah, murmură ea, adulmecându-i pielea, nu-i nimic.

Îi va lua mult să-i explice câte s-au schimbat de când a căzut la pat; și mai ales să-l facă să înțeleagă ce trebuie să știe și ce ar fi mai bine să uite. Alice va trebui să le învețe pe fete și pe Tușa să uite tot ce știu despre răscoala pe care Will a venit să o înăbușe. Așa cum și ea a învățat.

Atât de multe au dispărut: micul Lewis, care îi prindea un deget cu toată mânuța, cu o fețișoară inocentă, mirosind a lapte atunci când îl săruta, și Chaucer, odată cu el. Dar simte o durere plăcută atunci când se gândește că cei doi sunt împreună. Wat a murit, iar dacă ea și Tușa îl vor plânge, o vor face în secret. Au murit și ceilalți conducători ai răscoalei – oameni cu nume ca Tom Baker sau Piers Plowman –, toți eroi ai Angliei, din păturile de jos, pe care i-a ascultat, inventându-i în scrisorile ei. Au dispărut odată cu ei și cântecele, visurile și toate dorințele lor. Au fost vânați și omorâți. Atâtea speranțe pierdute.

În timp ce-și strânge în brațe fiul care a supraviețuit într-un mod aproape miraculos, Alice își dă seama că zbuciumul care i-a secat toate puterile a apărut în sufletul ei înainte de răscoală. De fapt, odată cu prima epidemie de ciumă, în timpul căreia s-a născut, au apărut primele semne ale răscoalei. E vorba de o boală care n-a mai dispărut de atunci; bieții oameni care i-au căzut victime au început să vâneze banii morților, să aibă ambiții arzătoare și să viseze înfrigurați la pământuri și schimbări. Dar poate că, între timp, boala a dispărut – nu doar din sufletul lui Alice, ci din întreg ținutul. Iar Alice speră în adâncul sufletului că acea ultimă

răbufnire de ură și violență față de curte l-a pedepsit într-o oarecare măsură pe ducele pe care îl urăște cu înverșunare. Dar și ura ei și-a mai pierdut din intensitate. A ajuns doar un sentiment lipsit de vlagă, o amintire a urii de altădată, ceva mult prea fragil, care n-o mai îndeamnă să acționeze – așa cum epidemia de ciumă, care e vinovată pentru toate, pare că nu mai are aceeași putere și a început să-i mai cruțe pe oameni, Johnny fiind unul dintre ei. Poate că de data asta supraviețuitorii își vor dori pace, și nu aventură, iar viața va fi ceva mai blândă. Poate că dacă cei puternici renunță să mai creadă că totul este posibil, lumea va fi mai blândă și mai așezată.

Probabil că și Tușa – care întotdeauna și-a încurajat copiii să iasă la drumul mare și să pună mâna pe orice găsesc –, căreia Alice i-a scris între timp, spunându-i să se întoarcă acasă cu fetele se va bucura de o asemenea schimbare. E foarte probabil ca Tușa să-și dorească să stea liniștită în casa ei, să-și vadă nepoții trăindu-și viața, poate neinteresantă, dar măcar plină de pace. Poate tocmai asta și-a dorit ani de zile: o viață liniștită, alături de familie, la Gaines. Numai că ea, Alice, nu și-a dat seama.

Pentru prima oară, Alice se închipuie ceva mai în vârstă și mai înțeleaptă, își vede fiul acceptând viitorul pe care ea s-a străduit să i-l facă, stând în fața altarului poate chiar cu tânăra Ewell; apoi, nespus de mândră, va sorbi cidru uitându-se la copiii lor care se joacă și râd în curte; se vede luând parte la discuțiile despre drepturile de pășunat, detaliile contractelor de căsătorie sau ultimele schimbări din lege, dar cât mai politicos și mai delicat cu putință, fără să se mai lase condusă de bani.

Dar astea mai târziu. Deocamdată Will e acolo, mărșăluind și răcnind cu o privire oțelită, mult prea ocupat ca să-și amintească de soția și de copilul bolnav din casă, prea satisfăcut de cruzimea misiunii care i s-a dat. Pentru moment, totul se rezumă la el și la ceilalți soldați din bucătărie, toți după chipul și asemănarea lui.

Alice oftează, dar se luminează apoi și-l strânge încă o dată pe Johnny la piept. Și-a amintit și de comoara pe care a descoperit-o când era aproape prea târziu: *el*, tânărul care zace moale pe pat,

privind-o cu niște ochi palizi, în care se vede pe ea, dar îl zărește și pe el, plin de încredere, de grijă și de dragoste.

Iar deocamdată, privirea aceea luminoasă îi este de-ajuns.

— Sunt fericită, murmură ea. De-asta plâng. Ai fost atât de bolnav. Am crezut c-o să mori. Am crezut că te-am pierdut.

Grijulie, îi ridică umerii și capul și-i aranjează pernele la spate ca să-l înalțe puțin, pentru a-l întoarce în lumea care, va afla apoi, s-a schimbat. În timp ce încearcă să-l facă să se simtă cât mai bine, îi șoptește:

— Dar ți-ai revenit. Și-o să fie bine.

Notă istorică

Ultimele izbucniri ale răscoalei țărănești au fost înăbușite abia în 1381, la sfârșitul verii.

Țăranii au pierdut totul, până și fărâma de speranță pe care o aveau că vor scăpa de șerbie. „Mojici sunteți, mojici veți rămâne", le-a transmis regele Richard al II-lea țăranilor abătuți și speriați din Essex, atunci când armata regală a început să restabilească ordinea în comitat și să-i execute pe unii dintre ei. Succesul pe care l-a înregistrat oprind răscoala l-a făcut pe tânărul rege mai arogant și mai capricios. Optsprezece ani mai târziu, a fost obligat să abdice de către vărul lui, Henry, fiul mai mare al lui Ioan de Gaunt, ducele de Lancaster.

Ioan de Gaunt a scăpat cu viață din răscoală, împreună cu soția lui. Însă a rămas atât de profund impresionat de ura împotriva lui, exprimată prin această răzvrătire, încât a jurat public să se spele de păcate și a renunțat la metresa lui, Katherine Swynford, pe care a numit-o „ispita diavolului". Câțiva ani mai târziu, s-a răzgândit și s-a însurat cu ea, însă nu a reconstruit Palatul Savoy.

Sir William Walworth a fost delegat de două ori să restaureze pacea în Kent și a murit în plină glorie, în 1385. Prietenul său negustor, Sir Nicholas Brembre, a cărui avere se ridica, la moartea lui, la 10.000 de lire (echivalentul a 3,9 miliarde de lire, în 2007), n-a știut când să se oprească. În ultimii ani ai vieții, Brembre a

devenit unul dintre apropiații regelui Richard al II-lea. A tiranizat City și a furat două mandate de primar, în 1383 și 1384. Pe unii dintre opozanții săi i-a executat, chiar fără proces, pe mulți dintre ei i-a acuzat de trădare și a suprimat orice formă de disidență, umplând străzile Londrei cu oameni înarmați. Apropierea de rege l-a costat viața, după ce lorzii cărora Richard le era ostil au preluat conducerea. Brembre a fost spânzurat la Tyburn, în 1388, fiind acuzat de trădare, o acuzație pe care de-atâtea ori le-a adus-o altora.

Familia de la Mare a dus o viață mai liniștită. Peter de la Mare a participat la ședințele Parlamentului din anii 1380. Ultima oară este menționat în calitate de administrator al moșiilor lui Richard Burley, în 1387. Thomas de la Mare a continuat să fie abate la St. Albans și după răscoală, până la moarte, în anul 1396.

William de Windsor, care s-a întors de la Cherbourg spre finalul răcoalei, a făcut parte din armata regelui care a înăbușit ultimele izbucniri ale rebeliunii din estul țării. Și a făcut-o cu violența caracteristică. Regele l-a răsplătit numindu-l baron. Nu și-a petrecut ultimii ani din viață alături de copii sau de Alice. După un an, s-a întors în nord, la familia lui, unde a murit în 1386, îngropat în datorii.

Alice Perrers a trăit tot restul vieții pe proprietatea de la Gaines, din Essex, unde a murit aproape douăzeci de ani mai târziu, în 1400, în același an cu Chaucer. Și-a căsătorit copiii cu odraslele familiilor de nobili locali și a rămas aproape de ei în anii în care au urmat. De asemenea, a încercat, dar nu a reușit, să-și recupereze proprietățile câștigate în zilele de glorie. Richard al II-lea nu a ajutat-o foarte mult, însă după moartea prințesei Ioana de Kent, mama lui, în 1385, i-a permis lui Alice să revină ocazional la curte. Nu se știe dacă Alice și Geoffrey Chaucer s-au mai revăzut vreodată.

După răscoala țăranilor, Geoffrey și Filipa Chaucer au trăit despărțiți. La câțiva ani după ce a intrat la St. Helen, în Bishopsgate, Elizabeth s-a transferat la Barking Abbey pentru a fi alături de verișoara ei, Margaret Swynford. Geoffrey Chaucer a renunțat definitiv la postul lui de controlor vamal din City, în 1382, și s-a retras

în Kent, unde și-a petrecut restul deceniului și a activat ca membru al Parlamentului, în 1386. Mai târziu, între 1389 și 1391, a fost intendent al regelui, iar începând cu anul 1391 a primit un post de ajutor de supraveghetor al Pădurilor Regale, în North Petherton, în Somerset. În 1398 era încă activ în administrația regală. Un an mai târziu, Henry al IV-lea, fiul lui Ioan de Gaunt, a preluat puterea, dar a garantat că Chaucer va primi pensie toată viața, mărind-o chiar cu patruzeci de mărci. Chaucer a murit în octombrie 1400. În ultimii ani ai vieții, s-a dedicat tot mai mult scrierilor sale.

În 1391, la zece ani de la răscoala țăranilor, Chaucer a dedicat scrierea *Tratat despre astrolab* „fiului meu Lewis, la frageda vârstă de zece ani". De asemenea, a scris un Cuvânt-înainte emoționant, tot pentru fiul lui. Lewis Chaucer, care nu pare să fi fost fiul Filipei Chaucer, apare menționat în manuscrise o singură dată, într-o listă a alaiului curtenesc de la Castelul Carmarthen, în 1403. Alături de el apare și numele fratelui său mai mare, Thomas Chaucer. Numele lui Thomas, fiul cel mare al lui Chaucer, este întâlnit și în alte manuscrise. A ajuns unul dintre cei mai bogați, mai influenți și mai distinși bărbați din Anglia. Căsătorindu-și fiica, pe Alice, cu William de la Pole, duce de Suffolk, Thomas a devenit strămoșul unuia dintre viitorii moștenitori ai tronului Angliei.

După moartea Filipei Chaucer (probabil în 1387, în timp ce se îndrepta cu ducesa și Ioan de Gaunt spre Castilia, o ultimă încercare a ducelui de a câștiga tronul), Geoffrey Chaucer s-a dus în pelerinaj la Canterbury, în 1388.

În mod curios, dar poate dintr-un simț diplomatic, scrierile lui oferă prea puține amănunte despre zbuciumatele vremuri pe care le-a trăit. Însă, pe tot parcursul operei sale, apar mențiuni despre revoltele prin care a trecut.

Cea mai amuzantă parte din poemul lui neterminat, *Povestirile din Canterbury* (pe care l-a scris în reprize, pe parcursul vieții), este *Povestirea târgoveței din Bath*. Se spune că portretul acestei femei exuberante, independente, cu o minte ascuțită, lipsită de orice rușine și mereu în căutare de profit, care și-a îngropat cinci

bărbați și îl caută pe al șaselea, nu-și pierde vremea cu religia, și totuși nimic nu o bucură mai mult decât un pelerinaj reușit, ar fi inspirat din cea care odată a fost protectoarea lui Chaucer și ultima metresă a regelui Eduard al III-lea, Alice Perrers.

Mulțumiri

Vreau să le mulțumesc lui Susan Watt, Katie Espiner, Clare Hey și tuturor de la HarperCollins Publishers, pentru tot efortul pe care l-au depus pentru această carte, lui Tif Loehnis și colegilor ei de la Janklow & Nesbit Associates, colegilor mei răbdători și buni de pe Bartholomew Road 115 și, desigur, minunatei mele familii.

Istoria readusă la viață

Geoffrey Chaucer

Chaucer s-a născut într-o familie de negustori bogați – comercianți de vinuri – și a fost crescut în City-ul londonez. Tatăl lui, John, îl aproviziona cu vin pe regele Eduard al III-lea, în timpul campaniilor militare de peste hotare, iar ulterior a lucrat la biroul vamal. Născut în 1340, Geoffrey a frecventat probabil cursurile școlii din apropiere, la St. Paul's Cathedral. Vecinii și prietenii familiei Chaucer au fost unii dintre cei mai bogați londonezi. La finalul anilor 1350, Geoffrey era paj în casa contesei de Ulster, Elizabeth de Burgh, nora regelui. În 1359, tânărul Chaucer a fost trimis pe câmpul de bătălie din Franța, făcând parte din escorta lui Lionel, soțul contesei. La începutul lui 1360, Geoffrey a fost luat prizonier în timpul asediului întreprins de Eduard al III-lea asupra orașului Rethel, de lângă Reims. A fost răscumpărat de contele de March. Se pare că această experiență a pus capăt ambițiilor sale militare. În următorii zece sau douăzeci de ani, a fost diplomat și slujitor al regelui și al fiilor acestuia, călătorind de mai multe ori în străinătate în numele stăpânului.

Înainte de 1366, s-a însurat cu Filipa Roet, o tânără din Hainault, care era una dintre domnișoarele de companie ale reginei Filipa. Sora Filipei, pe nume Katherine, tot domnișoară de companie, a ajuns cunoscută drept metresa, iar mai apoi soția celui de-al treilea fiu al regelui, Ioan de Gaunt, duce de Lancaster. Din acel moment,

Chaucer a devenit unul dintre cei 40 de apropiați ai regelui. Deja începuse să scrie versuri. La moartea primei soții a lui Ioan de Gaunt, în 1369, Chaucer a scris *Cartea ducesei*, o carte biografică ce probabil a întărit relațiile de afecțiune dintre el și îndoliatul duce, care i-a devenit patron.

În 1374, viața lui Chaucer a apucat-o pe un alt făgaș. A părăsit curtea și s-a întors în Londra, orașul copilăriei sale. Ca o favoare din partea autorităților londoneze, a primit fără obligații de plată, un apartament la Aldgate, una dintre cele șase porți ale zidului din jurul Londrei. De asemenea, regele i-a dat postul de controlor vamal al exportului de lână și piele din Portul Londrei – o slujbă importantă, având în vedere că lâna era principalul produs de export al Angliei. Taxele respective au finanțat războaiele lui Eduard cu Franța din anii 1340 și 1350, precum și expedițiile militare mai mici din anii 1370 și 1380. Taxele pe lână suportau și cheltuielile zilnice ale guvernului, inclusiv rentele sau donațiile regale, și susțineau costisitoarea curte a regelui Eduard, iar mai târziu pe cea a nepotului său, regele Richard al II-lea. Responsabilitatea lui Chaucer era de a se asigura că negustorii din City nu-l lasă pe rege fără banii care se cuveneau coroanei. Printre agenții colectori care au activat în perioada în care Chaucer a lucrat în City, s-au numărat londonezi bogați precum Nicholas Brembre, John Philpot și William Walworth, vecini ai familiei Chaucer în timpul copilăriei acestuia, în Vintry Ward.

Chiar dacă s-a întors în Londra, Chaucer a fost trimis în continuare în străinătate, însărcinat de familia regală, în anii 1370. Toate acestea nu l-au împiedicat să scrie. Cât timp a deținut funcția de controlor, a scris *Casa Faimei*, *Parlamentul păsărilor* și *Troilus și Cresida* și a tradus *Consolarea filosofiei*, de Boethius.

Chaucer a lucrat în Londra într-o perioadă de prăbușire financiară, în ultimii ani de domnie a lui Eduard al III-lea. Războaiele cu Franța, care la începutul celor 50 de ani de domnie ai lui Eduard s-au dovedit atât de victorioase și de profitabile, nu mai aveau aceleași rezultate. Și, pe măsură ce regele, altădată plin de energie, devenea tot mai senil, sfătuitorii lui au furat puținii bani care mai erau. Negustorii londonezi l-au împrumutat pe rege cu sume

tot mai importante de bani. În 1376, micii nobili au simțit că le-a ajuns cuțitul la os. Pentru prima oară, și-au unit forțele pentru a reprezenta Camera Comunelor în Parlament și i-au obligat pe mulți apropiați ai regelui să vină la judecată, găsindu-i vinovați de corupție. Printre cei pedepsiți a fost și metresa lui Eduard al III-lea, Alice Perrers, care, asemenea lui Chaucer, era o apropiată a lui Ioan de Gaunt. Ședințele acelui Parlament, numit ulterior Parlamentul cel Bun, au fost socotite drept un atac orchestrat de fiul cel mare al regelui, Prințul Negru, aflat pe moarte, la adresa lui Ioan de Gaunt. Prințul îl bănuia pe fratele lui mai mic, bogat și ambițios, că încearcă să-i fure tronul băiatului său. Deciziile luate de Parlamentul cel Bun au fost mai târziu abolite de Ioan de Gaunt. Dificultățile financiare ale Angliei au continuat – la fel și dușmănia dintre Ioan de Gaunt și familia Prințului Negru –, chiar și după moartea prințului și cea a regelui Eduard și după urcarea la tron a prințului Richard, nepotul lui Eduard.

Nemulțumirea generală apărută într-o Anglie marcată de dezamăgiri și sărăcie și-a găsit în cele din urmă rezolvarea în răscoala țărănească din 1381, când cei din păturile de jos, din Essex, Kent și comitatele învecinate, s-au ridicat împotriva birocraților corupți și s-au dus la Londra pentru a-și exprima doleanțele în fața regelui Richard. Picătura care a umplut paharul a fost o nouă taxă – taxa *per capita* –, menită să susțină țara și războiul cu Franța. De data aceasta, și săracii erau obligați să contribuie. Răscoala s-a transformat într-un măcel pe străzile Londrei. Tânărul rege și-a păstrat calmul și, după uciderea lui Wat Tyler, conducătorul răscoalei, în urma unei întâlniri dintre rebeli și suveran, a reușit să-i convingă pe răzvrătiți să se întoarcă pașnic la casele lor. Abia mai târziu s-a răzbunat pe cei care i-au tulburat regatul. Și-a încălcat promisiunea că nu vor exista represalii. Drept urmare, pe tot cuprinsul comitatelor Essex și Kent, au fost organizate spânzurări în public.

Nu se știe dacă Chaucer se afla în casa din Aldgate în momentul în care sutele de țărani răzvrătiți din Essex au invadat Londra, intrând pe poarta respectivă, ca să incendieze Palatul Savoy, palatul lui Ioan de Gaunt, să răscolească Londra și să-i omoare pe toți cei care au ajutat la colectarea taxei *per capita*. Dar se știe

că la patru zile după suprimarea răscoalei, Chaucer a ipotecat proprietățile tatălui său la un negustor. Probabil atunci a pus capăt legăturilor cu Londra. Sarcinile lui de la biroul vamal au fost delegate adjuncților. La mijlocul anilor 1380, s-a mutat în Kent.

Cea mai importantă operă a lui Chaucer, *Povestirile din Canterbury*, a fost scrisă în reprize în decursul anilor care au urmat – a murit la aproape douăzeci de ani după răscoala țăranilor. Opera cuprinde o serie de portrete inteligente, în versuri, ale unui grup de pelerini care se deplasează din Southwark, aflat în sudul Londrei, spre Canterbury. Se poate ca opera să fi fost inspirată de pelerinajul lui Canterbury, de la sfârșitul anilor 1380, după moartea soției sale Filipa, de care se despărțise. Însă unele dintre poveștile din acest lung poem par să reflecte evenimente istorice petrecute cu mult înainte.

Se pare că Chaucer nu a avut parte de prea multă fericire în viața personală. A avut doi copii cu Filipa, un băiat și o fată, însă părerea lui despre căsătorie, așa cum reiese din opera lui poetică, a fost una destul de sceptică. Fiica lui a intrat într-o mănăstire, iar fiul lui, Thomas, a devenit un curtean renumit. Thomas a petrecut prea puțin timp cu tatăl lui și a preferat să poarte blazonul mai impunător al mamei sale. În ultimii ani, soția lui Chaucer a stat tot mai puțin lângă el, lucrând pentru cea de-a doua soție a lui Ioan de Gaunt sau însoțind-o pe sora ei, Katherine Swynford. Este posibil ca Chaucer să fi avut încă un fiu. *Tratatul pentru Astrolab*, din 1392, l-a dedicat tânărului său fiu, Lewis, menționând că acesta avea zece ani atunci. Ceea ce a dat naștere unor speculații conform cărora, în timpul vieții, Chaucer ar fi avut un fiu cu o altă femeie decât Filipa. În anii 1380, când a fost conceput băiatul, Filipa stătea rareori cu Chaucer. Însă amănuntele concrete sunt aproape inexistente.

Sursa de inspirație a cărții

Începutul poveștii l-am găsit într-o notă de subsol dintr-un volum consistent, apărut la Editura Riverside, care cuprindea operele complete ale lui Chaucer.

Nota amintea că Chaucer, poet, soț și tată, un om liniștit, mic de statură, cam bondoc, aflat la vârsta a doua, un curtean care se învârtea în cercuri de curteni, deținând o funcție respectabilă în administrația City-ului londonez, fusese acuzat, în 1381, de *raptus* – viol sau presupusă răpire. Acuzațiile veneau din partea unei tinere femei pe nume Cecily Champagne. Informația este adevărată, pentru că există documente care arată că femeia s-a răzgândit ulterior și și-a retras acuzațiile.

Acuzațiile mi s-au părut atât de ireale încât am stat și m-am gândit mult la acest aspect.

Când am descoperit că Cecily Champagne era fata unui brutar londonez decedat și fiica vitregă a uneia dintre cele mai renumite femei din Anglia, Alice Perrers, metresa regelui Eduard al III-lea, care abia murise la acea vreme, ideea a început să prindă contur. Au existat chiar și zvonuri, redate într-o manieră cât mai sălbatică în cronicile monastice ale vremii îndreptate împotriva lui Alice, că această femeie venită de jos, lacomă, șireată, de moravuri ușoare, a obligat-o pe Cecily să se alăture hârjonelilor ei amoroase cu mai vârstnicul rege Eduard. Povestea mi-a amintit atât de mult de scandalurile care apar prin tabloide, încât m-am gândit că

metresa trebuie să fi fost strâmtorată după moartea protectorului ei, așa că s-a gândit să stoarcă niște bani de la Chaucer. Aveam de gând să scriu despre asta.

Însă Alice mi-a răpit toată atenția, iar romanul a ajuns să fie doar despre ea. Biata Cecily nici n-a mai apucat să apară.

Geoffrey și Alice

Lui Geoffrey Chaucer nu i-a plăcut să scrie deschis despre oamenii importanți sau despre evenimentele politice ale vremurilor sale. Puținele referiri pe care le-a făcut cu privire la războaie, negocieri de pace, probleme, victorii, regi și curtezane sunt foarte voalate. Dar se pare că Alice Perrers, metresa regelui Eduard al III-lea, iar mai târziu una dintre victimele procesului de fraudă și de corupție din vestitul Parlament (care a inventat ideea de punere sub acuzare), apare de mai multe ori în opera lui.

La puțin timp după procesul din 1376 al lui Alice, Chaucer a scris un poem intitulat *Parlamentul păsărilor*. În el ironizează niște păsări de rang inferior care încearcă să găsească un partener potrivit pentru prințesa lor. Păsările se fac de rușine pentru că, dată fiind natura lor inferioară, nu se pricep să ia decizii importante și nu sunt capabile să-și dea seama de asta. Evident, poemul este un comentariu acid la adresa ședințelor Parlamentului celui Bun din 1376 și a vâlvei pe care cavalerii și nobilii din Camera Comunelor au făcut-o în jurul faptelor reprobabile ale lui Alice. Chaucer, care era de partea fiului regelui, Ioan de Gaunt, pe care acel Parlament l-a atacat, nu putea să vadă cu ochi buni acel proces iscat de persoane de rang inferior.

Personaje inspirate de Alice, în ipostaze deloc măgulitoare, au apărut constant în literatura vremii. Se spune că a servit ca sursă

de inspirație pentru Lady Mede (sau Greed[1]), un personaj alegoric, voit exagerat, din *Piers Plowman*, opera lui William Langland, un alt mare scriitor al vremii.

Dar Chaucer a fost mai blând. Nu e deloc surprinzător, având în vedere că Alice a fost unul dintre protectorii lui, care, mai mult ca sigur, l-a ajutat să obțină în 1370 slujba din City și a aranjat să stea la Aldgate, fără să plătească chirie.

Câțiva ani mai târziu, în 1380, Chaucer a început să lucreze la un lung poem narativ, o capodoperă pe care astăzi o cunoaștem sub titlul *Povestirile din Canterbury*. În el, vorbește despre pelerinajul pe care l-a făcut la Canterbury, probabil în timp ce soția lui înstrăinată era pe patul de moarte. Criticii literari au sugerat faptul că două personaje care apar în părți diferite ale poemului – amândouă ilustrate cu blândețe – sunt inspirate din Alice Perrers.

Unul dintre personaje este Alison, tânăra soție obraznică, răutăcioasă și desfrânată, care are un soț bătrân și naiv, și apare în *Povestea morarului*.

Celălalt personaj este adorabila, exuberanta, nerușinata și vesela târgoveață din Bath: văduvă de negustor, grăsuță, gătită exagerat, e mult prea ocupată să se gândească la sex și la propria satisfacție ca să-și mai bată capul cu preoții și prostiile lor, dar i se alătură în pelerinaj cu speranța că s-ar putea mărita a șasea oară.

Mi-a plăcut faptul că Chaucer, scăpând în cele din urmă de lungul mariaj nefericit, se pare că a profitat de ocazia pe care *Povestirile din Canterbury* i-au dat-o, și anume să retrăiască momentele vesele ale iubirii pe care i-a purtat-o lui Alice.

[1] „Lăcomie“ (en. în original).